

Digitized by the Internet Archive
in 2022 with funding from
Kahle/Austin Foundation

https://archive.org/details/flaviiiosephiope0005jose

Josephus, Flavius

FLAVII IOSEPHI OPERA

EDIDIT

ET APPARATV CRITICO INSTRVXIT

BENEDICTVS NIESE

GRADUATE THEOLOGICAL UNION
LIBRARY
1962

VOL. V

DE IVDAEORVM VETVSTATE SIVE CONTRA APIONEM LIBRI II.

CHURCH DIVINITY SCHOOL
OF THE
PACIFIC
LIBRARY

BEROLINI
APVD WEIDMANNOS
MDCCCLXXXIX.

DS
116
J6
1887
v.5,7

PRAEFATIO.

§ 1.

Contra Apionem qui uulgo appellantur libri duo a Iosepho post antiquitates Iudaicas conscriptos et Epaphrodito missos esse ex ipsis constat. quod si Epaphroditus idem est atque is, quem Suetonius narrat [1]) a Domitiano, cui fuit a libellis, damnatum esse, et Epaphrodito superstite et Domitiano, qui a. d. XIIII k. Octobres obiit anno p. Chr. 96, anno fere 94 aut 95 hos libros editos esse sequitur; nam antiquitates anno 93 aut 94 prodierunt. quid autem Iosephus eis inscripserit, non plane constat; nam antiquissimi inter scriptores Christianos *περὶ τῆς τῶν Ἰουδαίων ἀρχαιότητος* appellare solent primus Origenes contra Celsum [2]), deinde Eusebius compluribus locis et Hieronymus [3]) idemque et in uersione Latina et in codice L inscribitur. in alterius libri titulo et in subscriptione codex addit *ἀντιρρητικὸς λόγος* et *ἀντιρρήσεως*, quo genus scriptionis designatur. et cum iam Eusebius hist. eccl. III 8. 2 Iosephum *ἀντιρρήσεις πρὸς Ἀπίωνα τὸν γραμματικὸν* fecisse dicat [4]), hoc fortasse satis antiquo tempore additum est; nam a Iosepho ipso scriptum esse uix putauerim. sed prorsus aliud libri nomen adfert Porphyrius [5]) *πρὸς τοὺς Ἕλληνας* Iosephum scripsisse dicens. et quaerendum est, num hoc potius nomen genuinum et ab ipso scriptore libris inditum sit. at Iosephus si ad Graecos uerba fecisset, sine dubio (ut fecit Tatianus) Graecos ipsos adlocutus esset; adloquitur autem Epaphroditum. quare ipse potius Porphyrius ad similitudinem aliorum operum Christianorum hunc titulum finxisse uidetur, ut alterum illum quem habet codex et Origenes cum Eusebio a Iosepho positum esse censeam, quamuis cum sit *περὶ τῆς ἀρχαιότητος Ἰουδαίων*, ipsi operi non sufficiat; nam in sola parte priore de uetustate Iudaeorum disputatur, in reliquis crimina redar-

1) Domitiani 14. eundem memorasse uidetur titulus, qui Florentiae est in officiis, positus a Fortunato Aug. l. *sibi et Epaphrodito Aug. l. ab epistulis fratri suo.* 2) I p. 14. 3) de uiris ill. 13. 4) cf. Hieronymum de uiris ill. l. l. 5) de abstin. IV. 11 p. 245, 20 Nauck

51918

guuntur, quae scriptores quidam et maxime Apio Iudaeis fecerant, in quibus aetatis eorum nulla mentio fit. huic parti accommodatum est *contra Apionem* nomen quod nos libris his indere consueuimus, quod antiquitus numquam traditur; quamquam enim Eusebius dicit[1]) Iosephum contra Apionem disputasse, nusquam tamen eo nomine utitur, cum eius uerba affert. nos uero commode utemur, cum et usu inualuerit et non modo alteri libro aptum sit sed fortasse etiam priori; nam haud inepte aliquis coniciet etiam quae in priore libro disceptantur ab Apionis contra Iudaeos libro non fuisse aliena. hoc igitur apparet titulum utrique libro pari modo aptum non extare. et si quid fingere liceret, eos inscribendos esse dicerem *pro Iudaeis* (*ὑπὲρ Ἰουδαίων*), quod tamen Iosephum nec posuisse nec ponere uoluisse puto. sed haec alii quaerant; mihi hos libros edituro tradita sequi non figmenta prodere fas est.

Sed priusquam eo accedam, ut exponam quibus subsidiis in hoc uolumine edendo usus sim, breuiter enarrabo quomodo factum sit, ut hi contra Apionem libri ante perfectas antiquitates Iudaicas, quarum pars prior edita est, proderent. in eo igitur eram, ut antiquitatum libros XI—XX absoluerem, cum intellexi duobus codicibus Vaticanis mihi opus esse, quorum olim partes quasdam contuleram. et dum hi libri per proximam hiemem excutiuntur interim abstinendum erat ab incepto opere; quare ne a promouendo Iosepho meo omnino quiescerem, duos contra Apionem libros elaborare statui; nam et non magni laboris opus esse sciebam et copias necessarias collectas habui fere omnes; hoc ergo et incepi et ut potui peregi. antiquitatum uero pars posterior in eo est loci, ut hoc uolumine absoluto statim sub prelum mitti possit.

§ 2.

Iam tria maxime erant in his libris edendis subsidiorum genera, primum codices graeci, deinde uersio latina Cassiodori iussu facta, tertium Eusebius qui horum librorum partes quasdam haud exiguas exscripsit. de quibus nunc quod res exigit ordine disputandum est.

Atque inter codices graecos primus memorandus est Laurentianus plutei LXIX codex 22 formae minoris quattuor quaternionum unius binionis foliique unius, ut nunc adiecto postea uno folio uacuo

1) hist. eccles. III 9. 2 — *τὰ περὶ τῆς Ἰουδαίων ἀρχαιότητος, ἐν οἷς καὶ ἀντιρρήσεις πρὸς Ἀπίωνα τὸν γραμματικὸν κατὰ Ἰουδαίων τηνικάδε συντάξαντα λόγον πεποίηται καὶ πρὸς ἄλλους.* similiter Hieronymus adu. Iouin. II p. 79 et epist. ad Magnum II p. 332 *contra Apionem* Iosephum scripsisse narrat.

folia sint 38, saeculo fere undecimo ita exaratus, ut singulae paginae non minus XXXI non plus XXXIV uersuum habeant. rara sunt, ut in illius aetatis libris adsolet, scripturae compendia; si quae sunt, in fine uersuum extare solent. codex fortasse a duobus librariis exaratus est; nam II § 116 p. 68, 22 ab uoce ὁδὸν aliam manum incipere dubitans discernere mihi uisus sum. in margine, quem bibliopega circumcidit, aspersa sunt adnotamenta quaedam, quorum maxime memorabilia sunt ea quae fol. 7 et 8 ad §§ 92, 98 ascripta in adnotationem criticam recepi, quae quidem ab ipso codicis scriba una cum reliquis exarata sunt, ut appareat ea etiam antiquioris exemplaris fuisse in margine. paucae praeterea sunt uariae lectiones eiusdem aetatis manu adiectae, denique interdum in margine leguntur uelut fol. 13 (I § 177) ad *ὑπεροχίδη: ō κ͞ῃ (ὄνομα κύριον)* aliaque uix memoranda partim manu recentiore addita. correcturarum sunt genera duo, unum ab ipso librario aut eius aequali factum (m. 1), alterum ut ex atramenti colore pallidiore efficiendum est recentius (m. 2); ceterum utriusque generis nec multae sunt nec conspicuae. libri II pars inter *βασιλείας* (§ 51) et *τὴν πορείαν* (§ 114) lacuna absumpta est, cuius in ipso codicis textu nullum uestigium est, nisi quod *βασιλείας* uersum claudit. at in margine extat *** φυλλα ὡσει πέντε;* quod ante *φυλλα* erat a bibliopega recisum est solaeque supersunt reliquiae litterae *ε͞ι* coniunctim scriptae; extitit igitur *λείπει φυλλα ὡσει πέντε.* idem latine additum est manu saeculi fere XV sic: ** ic circa | quinque | folia desunt.* et memorandum est adnotamentum graecum non ab ipso scriba in scribendo adiectum esse, sed alia manu aequali, ut a primo correctore positum esse uideri possit. idem corrector in textu non in ipso lacunae loco, sed paullo infra ad *Ἰουδαίους* (§ 114 p. 68, 10) quaternionem pinxit in hunc modum *ἰουδαίουσ̈* id sine dubio agens, ut eum lacunae locum esse significaret. quod ideo accuratius exposui, ut appareat etiam in uetustiore exemplari, ex quo Laurentianus petitus est, lacunam non fuisse significatam in textu, sed in margine[1]), nec Laurentiani librario fuisse alium codicem integrum; coniectura igitur lacunae locum diuinauit. post librum secundum Iosephi uerbis subscribuntur haec: *φλαΐου ἰωσήπου π͞ε ἀρχαιότη͞τ ἀντιῤῥήσεωσ λ͞ο β͞ ἑβραίων τουτέστιν ἰουδαίων ἀν|τιλεγομένων δίωρ÷*

1) dubitari potest, utrum ex archetypi an ex alius exemplaris margine sumptum sit; ego archetypi puto; nam aliud exemplar librario fuisse nullum praeterea extat indicium.

ἦ ῥ᾽ ὡσ ἐκ προσώπου τοῦ γραφέωσ προσ τουσ ἐντυγχάνοντασ τῆι βιβλωι ÷

νητρεκὲσ ὥσπερ ἔοικεν ἐφήσατο Θέσπιν ἀὐτην.
δαυῖδησ σολομὼν πολυγνώμων ποικιλομήτησ,
ὡσ κραδίη συνετὴ . σὴσ ὀστέα εἰλαπινάζων·
καὶ γὰρ ἐγὼ φιλότησ πλεόνεσσί γε κηδοσύνηισιν·
ἦτορ ἐμὸν κατέδαψα ῥαθυμοτόκοισ μελεδώναισ·
ἀπλήρωτα ὑπερβολικά
σπερχομενοσ σοφίησ, περιώσια τέρμαθ᾽ ἱκέσθαι·
βουλομένωι δὲ βίβλουσ ὁκόσασ χρέοσ ἦεν ἀγεῖραι.
ὄλβοσ ἀπῆν· ἔγραφον δὲ κατ᾽ ἠῶ εὐφρονέην τε
γρ καὶ νωλεμ
συνεχέωσ· ὁτὲ μὲν τὰ μαθήματα· ἄλλοτε βίβλουσ·
÷ δαψιλῶσ λαμπρῶσ πλουσίωσ[1])
εὐφρονέωσ μελέδαινον ἐπεξιέναι φιλοτίμωσ
ἔσθ᾽ ὅτε καὶ ὁμοεργὸν ἐπεζήτουν φιλέοντα
ἀντιάαν, ἐξ ὧν ἐνυπάρχει ὃ προκατάρξασ
βίβλου ἡμετέρησ ἑτάρων ὃ φιλαίτατοσ ἄλλων.
πάτροκλον ὃν φιλέεσκον. ἄριστα τε κυδαίνεσκον.

primum in Bigotii usum collatus est a nescio quo, quare in Hudsoni apparatu Bigotiani (*Big.*) idemque Florentini (*Flor.*) nomen adeptus est[2]). deinde in Gutschmidi usum contulit Erwinus Rohde, denique ego totum denuo excussi. in apparatu est *L.*

2. codex Hafniensis e uetere collectione regia n^ro^ 1570 saeculi XV continet Iosephi contra Apionem libros duos; utriusque libri titulus, quod ex Hudsoni et Hauerkampi notis intellegitur, in eo idem est atque in Laurentiano. in fine, ut refert Hauerkamp[3]), subscripta sunt haec *Φλαΐου Ἰωσήπου περὶ Ἀρχαιότητος ἀντιρρήσεως λόγ. β. Εβραίων, τουτέστι Ἰουδαίων ἀντιλεγομένων Λίωρ,* quae etiam in Laurentiano extant. in libro secundo lacuna est eadem atque in Laurentiano.

3. codex bibliothecae gymnasii Schleusingensis chartaceus centum paginarum saeculi fere XVI satis male habitus. inscribitur primo libro: *φλαβίου ἰωσήπου περὶ* ****; nam reliqua tituli pars euanuit. subscribitur: *φλαβίου ἰωσήπου περὶ ἀρχαιότητος ἰουδαίων ἀντιῤῥητικῶν α̃^ον^*. deinde alteri libro inscribitur: *φλαβίου ἰωσήπου*

1) in margine inferiore. 2) Bigotii sehedae Oxonii extant (cod. miscell. 149), uid. catalogi mss. bibl. Bodlei. I p. 711 3) II p. 496. quae recte relata esse confirmauit C. Bruun bibliothecae Hafniensis praefectus.

περὶ ἀρχαιότητος ἰουδαίων ἀντιῤῥητικῶν $\bar{\beta}^{\nu}$. subscribitur *φλαβίου ἰωσήπου περὶ ἀρχαιότητος ἰουδαίων* *** reliquis euanidis. in libro secundo eadem desunt quae in Laurentiano et Hafniensi, paginae 66 parte extrema uacua relicta. hunc contulit cum editione Bekkeri Alfredus de Gutschmid.

4. codex bibliothecae maximae Parisinae graecus n^ro^ 1815 chartaceus saeculi fere XVI miscellaneus. continet in foliis 325^r^—348^v^ Iosephi contra Apionem librum primum et partem secundi. inscribitur libro primo: *φλαβίου ἰωσήπου περὶ ἀρχαιότητος ἰουδαίων ἐξ ἱστοριῶν συγκείμενος ἀντιρρητικὸς λόγος πρῶτος* et folio 344^r^ libro alteri: *ἰωσήπου περὶ ἀρχαιότητος ἰουδαίων ἐκ παλαιοτάτων καὶ οὗτος ἱστοριῶν τὴν ἀπόδειξιν ἔχων· ἀντιρρητικὸς λόγος δεύτερος*. finit his uerbis *τὰ δὲ γνώριμα πᾶσιν ἀπίων παρήγαγε* (II § 133) nec clausula nec subscriptione ulla adiecta. cum hoc coniungenda est mentio codicis *Eliensis*, quo Hudsonus usus est ex bibliotheca J. Mori episcopi Eliensis; nam quem Hudson ex Eliensi refert libri primi titulum, idem est in Parisino. deinde Eliensem uideri hos Iosephi libros non integros habuisse Gutschmidius in commentariis[1]) obseruauit, cum ab Hudsono ultra II § 30 (§ 3) nihil ex Eliensi prolatum sit. quare Eliensem eundem esse puto ac Parisinum, nisi alius simillimus fuisse putandus est; sed uix probabile uidetur fuisse duos codices eodem modo mancos. lacuna, quae libri secundi partem deuorauit, in libri Parisino ut in reliquis extat.

5. codex Laurentianus plut. 28 cod. 29 miscellaneus chartaceus saeculo XV exaratus ex libro priore excerpta continet, quae incipiunt *Μανεθὼν ἦν τὸ γένος ἀνὴρ Αἰγύπτιος* (§ 73, p. 13, 7) desinunt in uerba (§ 252 p. 44, 4) *ταῦτα μὲν καὶ τὰ τοιαῦτα Μανεθὼν συνέγραψε, παραπλήσια δὲ τούτοις περὶ τῶν λεπρῶν καὶ λελωβημένων καὶ μιαρῶν καὶ περὶ μωυσέως συνέγραψε καὶ χαιρήμων καὶ λυσίμαχος καὶ μόλων καὶ ἀπίων*. sed eorum quae in medio extant multa omissa sunt, imprimis §§ 161—227. uide Bandinium in catalogi uol. III p. 54, 7, cuius uerba et confirmauit et correxit Hieronymus Vitelli a me per litteras rogatus.

Alterum subsidiorum genus uersionis Latinae continetur codicibus, de quibus tunc accuratius dicendum erit, cum ipsa uersio academiae Vindobonensis iussu edetur; nunc ea proferantur, quae ad hanc editionem illustrandam usui erunt. ac primum libros contra

---

1) qui in usum scholarum compositi ab heredibus Gutschmidi mihi traditi sunt.

Apionem una cum antiquitatum libris XX Cassiodori iussu latine conuersos esse ex ipso auctore scimus, ut in praefatione uol. I p. XXVII exposui. huius uersionis codices extant non pauci, qui in duo genera dirimi possunt, alterum integrum, alterum mutilum; nam in pluribus et in fine libri primi desunt uerba I 272 *(pro quibus hi amicitiis)* — I 318 *(omnium solaciis indigerent)* et in initio secundi II 4 *(aliorum necessarium)* — II 37 *(malignus fuit si uero)*, quare editiones quoque omiserunt omnes. sed quod his deest suppeditant codices, inter quos et aetate et uirtute eminet Bodleianus inter Canonicianos n^ro^ 148 anno 1145 scriptus [1]), quem potissimum secutus sum. praeter hunc habui Corsinianum n^r^ 839 D. 13. 8, qui multifariam corruptus nec tamen contemnendus est, et ex codice Veneto X 60 anno 1468 scripto ea quae in editis desunt. alterius generis fere antiquissimum nouimus Laurentianum plut. LXVI cod. 2 saeculi fere XII. ceterorum, qui omnes haud magni faciendi sunt, ego duos Parisinos n^ro^ 1655 et 5049 maxime ad eam partem emendandam abhibui, quam in libris graecis omissam soli Latini seruauerunt. et tantis copiis quod uti mihi licuit factum est opera Gutschmidi, qui Canonicianum ipse diligentissime contulit et Laurentiani scripturas per A. S. Piccolominium enotandas curauit, quae post Gutschmidi mortem diuendita ego emi. duorum uero Parisinorum lectiones in usum Gutschmidi a me enotatas post huius mortem mihi tradiderunt heredes. his addidit academia Vindobonensis codicis Corsiniani collationem a Kukula uiro doctissimo confectam.

Nunc de Eusebio dicendum est, qui ex Iosepho complures locos in chronica et in praeparationis euangelicae libros VIII—X et in historiam ecclesiasticam recepit. et historiae ecclesiasticae, in qua quidem unus locus extat I §§ 38—42, usus sum editione Oxoniana quam curauit Eduardus Burton Oxonii 1838 et Schwegleriana; praeparatio autem euangelica cum apparatu critico a Thoma Gaisford edita est Oxonii 1843. sed ea editione firmo subsidio uti non potui; neque enim quid codices habeant satis accurate enotatum est, et adnotationes saepe non ad uerba a Gaisfordio edita spectant, sed ad uetustiora exemplaria, cum quibus codices collati sunt, imprimis ad Vigerianum. cum igitur de codicibus saepe parum constaret, ipse operam dedi, ut saltem de grauissimis locis certiora haberem [2]). igitur rogatu

1) uide catalogi codd. mss. bibl. Bodlei. III p. 377.

2) qua in re eis usus sum, quae Eduardus Schwartz exposuit in praefatione Tatiani p. V litterisque ad me missis confirmauit.

meo Eusebii libri VIII cap. 8 (c. Ap. II 163 sq.) X. 7 (c. Ap. I 6—26) cum codice Parisino (B apud Gaisfordum) contulit F. Vogt, qui tunc Parisiis uersabatur, lib. VIII. 8, IX. 5 (I 176—181) IX. 4 (I 197—204) cum codice Laurentiano pl. 6 cod. 9 (G) Hieronymus Vitelli Florentinus, cum cod. Marciano 341 (J) intercedente Soranzo Castellanius bibliothecae Marcianae praefectus; in reliquis locis, de quibus codices nec saepe nec grauiter dissentiunt, Gaisfordum secutus sum, cuius in talibus locis maiorem esse fidem cognoui; accedit quod plerique in Eusebii chronicis extant; quare grauioris erroris periculum in his uix ullum esse uidebatur.

Denique quaedam ab Eusebio in priorem chronicorum librum recepta sunt. et chronica ipsa perierunt; extat tamen uersio Armeniaca, non ex Graeco facta, sed ex litteris Syriis in linguam Armeniorum translata, qua a Petermanno in Latinum conuersa ego usus sum ex recensione Alfredi Schöne. praeterea ex Eusebio ipso excerpta sunt p. Chr. anno circiter 889 quae ex codice Parisino 854 edidit Cramer anecdot. Paris. II p. 165, quorum ad Iosephum pertinent p. 184 sq. deinde iam antea Eusebiana in suum usum conuerterat Georgius Syncellus qui dicitur, ex quo etiam ad hanc editionem adornandam quaedam redundarunt; inde quae dedi sumpsi ex editione Dindorfiana.

Praetermisi Theophilum Antiochenum, qui ante Eusebium in libro contra Autolycum tertio c. 20—23 ex Iosepho tempora regum Aegyptiorum et Tyriorum et quaedam alia petiit; sed non ipsa Iosephi uerba descripsit, sed paullo immutatis utitur. ego usus sum editione Ottoniana.

Ad Theophili tempora propius accedit Porphyrius, quem in libro de abstinentia IV 14 ex libro II 213 quaedam attulisse demonstrauit Jacobus Bernays.[1]) postremo memorandus est Cosmas Indicopleustes; is enim ex libro II §§ 154. 155. 172 in topographiam Christianam recepit editam a Montefalconio in collectione noua patrum et scriptorum Graecorum uol. II Parisiis 1706.

§ 3.

Iam eo me conuerto ut dicam, quid his libris a me praestitum sit et quo loco quoue quisque numero habendus sit. ac primum de codicibus graecis breuiter hoc dicendum est omnes ex Laurentiano

1) Theophrastos' Schrift über Frömmigkeit p. 153.

descriptos esse, ut ne mentione quidem digni sint habendi, nisi quid coniectura a librariis repertum fuerit[1]). quod ita se habere tribus argumentis probatur; primum enim, ut iam diximus, omnium communis est lacuna libri secundi; deinde quidquid ex libris affertur, nisi quid, ut praecipue in cod. Eliensi siue Parisino et in editione principe usu uenit, aut corruptum aut a librariis mutatum est[2]), cum Laurentiano prorsus consentit, ne notis quidem marginalibus exceptis. tertium efficitur ex hoc libri primi loco (§ 285), qui in omnibus praeter Laurentianum codicibus[3]) et in editione principe sic legitur: *πῶς οὖν εἰκὸς ἐκεῖνον ταῦτα νομοθετεῖν καθ' ἑαυτῶν*[4]) *εἰς ὄνειδός τε καὶ βλάβην νόμους συντιθεμένους*, quae eius modi sunt, ut recte intellegi nequeant. at Laurentianus haec habet sic scripta:

πῶς οὖν εἰκὸς ἐκεῖνον ταῦτα νομοθετεῖν
ἀνοήτως· ἀπὸ τοιούτων συμφορῶν συνειλεγμένους πρόεσθαι
καθ' ἑαυτῶν εἰς ὄνειδος τε καὶ βλάβην νόμους συντιθέμενους

quae etsi sana non sunt, emendari tamen possunt[5]). et uidetis recentiores codices inde corruptelam traxisse, quod unus uersus Laurentiani a librariis praeteritus est. quo efficitur ex Laurentiano omnes ortos esse, nec tamen ex ipso Laurentiano omnes descriptos esse, sed ex uno eius apographo reliquos; nam uel duos librarios in eundem errorem incidisse uix probabile est. quibus disputatis simul de editione principe actum est, quam et ipsam ex Laurentiano ortam esse apparet. quae igitur sua habet propria ex aliis subsidiis ascita esse sequitur; nam est ubi ex Latino graeca uerba emendauerit, est ubi ex coniectura codicis uitia emendata sint aut manca suppleta[6]); neque enim deerat Arlenio aut eius adiutori Sigismundo Gelenio ingenium ad talia emendanda. ceterum omnium accuratissime ex Laurentiano descriptus esse uidetur Hafniensis, ut ex hoc reliquos petitos esse conicere possis. de Schleusingensi hoc addo eum tam similem esse editioni principi[7]), ut Gutschmidius qui eum diligentissime

1) etiam excerpta Laurentiana ex L petita esse ex eis intellexi, quae de eis docuit Vitellius. 2) uelut quod recte Eliensis habet I 193 *προστίθησι* pro *προσεπιτίθησι*, id coniectura repertum esse apparet ut § 290 *Ῥαμέσσην* ex Latino pro *μεσσην*. 3) de Hafniensi me docuit C. Bruun.

4) *καθ' ἑαυτοῦ* Schleusingensis et ed. pr.; de Eliensi non constat.

5) sententia haec postulat — *νομοθετεῖν, ἢ τοὺς ἀπὸ τοιούτων σ. σ. προσέσθαι καθ' ἑαυτῶν — συντεθειμένους*. 6) uelut I 75 ante Manethonis uerborum initium suppletum est sic: *ἐγένετο βασιλεὺς ἡμῖν τίμαος ὄνομα*.

7) id quod etiam ad orthographiam pertinet, uelut Schleusingensis cum ed. pr. scribere solet *βύβλος βυβλίον*, quod in L numquam reperitur, et *γίνεσθαι*, quod in L saepe *γίγνεσθαι* est.

excussit, hanc ex eo expressam esse existimarit, praesertim cum indicia praebeat non pauca, typothetarum eum manibus uersatum esse. ceterorum igitur codicum praeter Laurentianum nulla est auctoritas et hunc solum graecorum uerborum habemus testem. quod cum edituro satis commodum sit; nam quo plures sunt codices eo magis crescit labor; rei tamen ipsi non potest non officere. nam codex Laurentianus non modo magnam illam libri II lacunam habet, sed etiam multis et interpolamentis et uarii generis corruptelis refertus est. id quod et ex ipsa re cernitur et ex uersione Latina et locis Eusebianis intellegitur, qui saepe a codice Laurentiano discedunt. de eis igitur nunc dicendum est; id quod ita instituam, ut exemplis quibusdam demonstrem, quae sit ratio et eorum et codicis Laurentiani.

Vt demonstretur, quam sit antiqua Iudaeorum memoria, Iosephus (I 126 et 108) a templo Salomonis constructo ad Karthaginem conditam annos esse refert 143 menses 8, quorum summa efficiatur regum temporibus, qui ab Iromo usque ad Pygmalionem Tyri regnum obtinuerunt; nam duodecimo Iromi anno templum Hierosolymitanum factum esse, septimo autem Pygmalionis Karthaginem conditam. iam uero in L singulorum regum tempora (nam nomina nunc non curo) sunt haec: Iromi anni 34, Baleazeri 7, Abdastrati 9, anonymi 12, Astarti 12, Aserymi 9, Phelletis menses 8, Ithobali anni 32, Badezori 6, Matteni 9, Pygmalionis 47, qui sunt anni 177 menses 8. detrahe hinc Iromi annos 12 et Pygmalionis annos 40; reliqui erunt anni 125 menses 8. atqui ipse Iosephus dixit inter templum a Salomone extructum et Karthaginem conditam annos esse 143 menses 8, ergo in numeris Laurentiani errorem inesse necesse est; nam non uereor, ne quis dicturus sit Iosephum numeros subducere non potuisse. nec difficile cognitu est, qui locus corruptelam passus sit; nam § 122 haec habet codex: *μετὰ τοῦτον Ἀβδάστρατος ὁ αὐτοῦ υἱὸς βιώσας ἔτη εἰκοσιεννέα ἐβασίλευσεν ἔτη ἐννέα. τοῦτον οἱ τῆς τροφοῦ αὐτοῦ υἱοὶ τέσσαρες ἐπιβουλεύσαντες ἀπώλεσαν, ὧν ὁ πρεσβύτερος ἐβασίλευσεν ἔτη δεκαδύο. μεθ' οὓς Ἄσταρτος ὁ Δελαιαστάρτου, ὃς βιώσας ἔτη πεντηκοντατέσσαρα ἐβασίλευσεν ἔτη δώδεκα.* quae non uno nomine suspecta sunt; primum quod nomen eius desideratur, qui post Abdastratum regnauit; nam reliqui Tyriorum reges nec minus infra § 156 sq. iudices et sacerdotes nominantur omnes. deinde sine ulla ratione dicitur *μεθ' οὓς Ἄσταρτος,* cum unus regnasse dicatur; scribendum igitur erat *μεθ' ὃν* [1]). iam quid faciendum sit, docent Eusebius et uersio

1) quod apud Eusebium legitur.

Latina; primum enim uerba *ἐβασίλευσεν ἔτη δεκαδύο* omittunt, deinde in Latina graecum *μεθ' οὓς Ἄσταρτος* in unum nomen *Metusastartus* coaluit, quod idem Theophilus in Autol. III 22 habuit, apud quem *Μεθουάσταρτος* legitur. hos igitur secuti habemus haec: *ὧν ὁ πρεσβύτερος ἐβασίλευσεν Μεθουσάσταρτος ὁ Λεαστάρτου*[1]*, ὃς βιώσας ἔτη πεντηκοντατέσσαρα ἐβασίλευσεν ἔτη δώδεκα.* nec difficile est intellectu, quomodo id ortum sit quod Laurentianus nunc habet; primum enim *μετουσάσταρτος* in *μεθ' οὓς ἄσταρτος* abiit, id quod etiam Eusebium legisse certum est; quo facto sententia claudebat, quoniam relatiuum *οὓς* non habebat quo referretur. quod ut suppleretur, inserta sunt ex insequentibus *ἐβασίλευσεν ἔτη δεκαδύο* totidem annis nouo illi regi datis quot habebat qui post eum regnaturus erat. demonstratum est hoc exemplo codicem Laurentianum interpolatum esse a librario aliquo, Eusebium autem et Latinum Iosephi uerba maiore cum fide seruasse. quod magis inde apparet, quod numeri quoque, quos ut dixi Laurentianus corruptos fert, ex Eusebio et Theophilo ita emendari possunt, ut omnia recte procedant; nam apud hos Balbazero sunt anni non 7 (ζ′) ut in codice, sed 17 (ιζ′), Metteno autem non ut in codice anni 9 (ϑ′) sed 29 (κϑ′); id unum rectius codex seruauit, quod Balezoro Ithobali filio sex annos tribuit, cum octo Eusebius, septem Theophilus exhibeat. his igitur repositis ad amussim is numerus efficitur, qui efficiendus est; reges enim illi tot annos regnarunt:

Iromus annos 34
Balbazerus annos 17
Abdastratus[2] annos 9
Methusastartus annos 12
Astharymus annos 9
Phelles — menses 8
Ithobalus annos 32
Balezorus annos 6
Mettenus annos 29
Pygmalion annos 47

quorum summa anni sunt 195 menses 8, unde demptis annis Iromi duodecim et Pygmalionis quadraginta reliqui sunt anni 143

1) hoc ex Latino et Eusebio restitui.

2) Nam hoc *Ἀβδάστρατος* Iosephus dedisse uidetur, ut Laurentianus tradit, ut *Γηράστρατος Βουδάστρατος;* in textu dedi *Ἀβδάσταρτος*, quod ad Phoenicum linguam paullo propius accedit, ne meliorem testem Eusebium relinquam.

menses 8, quot Iosephus a templo Salomonis extructo ad Karthaginem conditam praeteriisse dixit[1]). multo igitur melius Eusebium Iosephi uerba tradidisse apparet quam codicem Laurentianum. Latinus uero, quamquam a Laurentiani interpolamentis, de quibus modo dixi, immunis est, numeros tamen eodem fere modo corruptos tradit. hanc autem numerorum corruptelam non tam data opera et certo consilio, quam casu et fortuna accidisse apparet.

Et quod hic demonstratum est, id aliis multis locis accidit, ut Laurentiani uitia ex Eusebio et Latino emendari possint, ita tamen ut hic Laurentiano multo propior sit quam Eusebius multaque etiam interpolamenta cum eo habeat communia, id quod nunc aliis idoneis exemplis probandum est.

Primum paruum est, quod I § 117 in Menandri loco uerba *ἔτη — ἐβασίλευσε* in L et Lat. facili librariorum errore omissa sunt, quae apud Eusebium recte extant, quo quidem probatur magis Laurentiani et Latini adfinitas, quam textus Eusebiani uirtus; nam haec ex antiquitatibus, ubi (VIII 144 sq) idem locus extat, suppleri poterant. sed paullo ante § 109 solus Eusebius tradidit *ἀνεγράφη δὲ παρ᾽ ἐκείνοις οὐκ ἀλόγως ἡ τοῦ ναοῦ κατασκευή*, cum L et Lat omittant *οὐκ ἀλόγως*, quod omnino necessarium est, ut insequentia docent. paullo infra § 110 solus Eusebius ueram exhibet nominis *Χαβωλῶν* scripturam in *ζαβουλὼν* corruptam ab L et Latino[2]). transeo nunc ad § 118, ubi haec L: *καθελών τε τὰ ἀρχαῖα ἱερὰ καὶ ναοὺς ᾠκοδόμησεν τό τε τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῆς Ἀστάρτης τέμενος ἀνιέρευσεν, καὶ τὸ μὲν τοῦ Ἡρακλέους πρῶτον ἐποιήσατο ἐν τῷ Περιτίῳ μηνί, εἶτα τὸ τῆς Ἀστάρτης.* nam haec interpolata esse docet Eusebius, a quo et absunt uerba *τέμενος ἀνιέρευσεν* et insequentia ita proferuntur: *πρῶτόν τε τοῦ Ἡρακλέους ἔγερσιν ἐποιήσατο ἐν τῷ Περιτίῳ μηνί*, quae etiam uersionem Latinam habuisse apparet, quamquam partem omisit. nam haec Iosephum scripsisse ex Antiquitatibus VIII 144 intellegitur, ubi idem Menandri locus exscriptus est. ergo ut § 122 ita hoc loco aliena uerba a librariis Iosephi

1) de hoc Tyriorum regum catalogo partem ueri intellexit iam de Vignoles (chronologie de l'histoire sainte II p. 43 sq), nihil tamen effecit, cum testium fidem exploratam non haberet.

2) ibidem (§ 110) uerbis *ἀντεδωρήσατο δὲ αὐτῷ ὁ Σολομὼν ἄλλοις τε πολλοῖς καὶ δὴ καὶ χώραν τῆς Γαλιλαίας ἐν τῇ Χαβωλῶ λεγομένῃ* in Eusebii excerptis graecis apud Cramerum anecd. Par. II 185 additur *ἐπιδέδωκε*, quod quamuis uix a Iosepho scriptum esse possit, tamen sententiae sufficit, quae haec fere fuisse uidetur: *καὶ δὴ καὶ χώραν τῆς Γαλιλαίας ἔδωκεν τὴν Χαβωλὼν λεγομένην.*

uerbis interposita habemus, quae neque Eusebius nec Latinus agnoscunt. idem mox infra § 134 accidit, cum solus L habeat *εἶϑ' ἑξῆς ὑποκαταβὰς ὀλίγον ὁ Βηρῶσος πάλιν παρατίϑεται ἐν τῇ τῆς ἀρχαιότητος ἱστοριογραφίᾳ* sine dubio ex margine in textum delapsa et recte a Latino Eusebioque omissa.

Sed non solum ex Eusebii chronicis Laurentiani corruptelae cognosci possunt, uerum etiam praeparatio euangelica saepe meliora praebuit. ueluti sub initium libri primi (§ 42 p. 9. 10) leguntur *δῆλον δ' ἐστὶν ἔργῳ, πῶς ἡμεῖς πρόσιμεν τοῖς ἰδίοις γράμμασι* [1]) ex Eusebii praeparatione, multo meliora quam ea quae praebent L et Latinus *πῶς ἡμεῖς τοῖς ἰδίοις γράμμασι πεπιστεύκαμεν* et magis uulgaria et minus apta sententiae; multaque alia ex Eusebio emendata esse facile inuenies. hic duo exempla maxime memorabilia proferam, primum I § 177 (p. 32, 21) in loco Clearchi philosophi, ubi *σαφῶς δέ σοι εἰπεῖν* in L legitur corruptum ex *σαφῶς δ' ἴσϑι, εἶπεν*, quae cum omittat Latinus et ipse corrupta inuenisse putandus est. corruptela autem ex elementorum *o* et *ϑ* maiusculis litteris exaratorum similitudine orta est. alter locus § 204 (p. 37, 4) Hecataei est, ubi habemus in L, quocum consentit Lat, *τί μαίνεσϑε, ἔφη, κακοδαιμονέστατον* [2]) *ὄρνιϑα λαβόντες εἰς τὰς χεῖρας· πῶς γὰρ οὗτος τὴν αὐτοῦ σωτηρίαν οὐ προϊδὼν περὶ τῆς ἡμετέρας πορείας ἡμῖν ἄν τι ὑγιὲς ἀπήγγελλεν;* uerum Eusebius ita refert: *τί μαίνεσϑε, ἔφη, κακοδαίμονες; εἶτα τὸν ὄρνιϑα λαβὼν εἰς τὰς χεῖρας, πῶς γάρ, ἔφη, οὗτος* etc., quo exemplo uidemus quod saepe alias factum est, uerba primum corrupta deinde librariorum manu retractata esse. maximam tamen huic quaestioni materiem dant libri II §§ 163—200, ubi Iudaeorum religionem leges cultumque dei Iosephus pluribus exponit, quae Eusebius in praeparationis librum VIII recepit; quorum § 165 sq ita fert: *ὁ δ' ἡμέτερος νομοϑέτης — ϑεοκρατίαν ἀπέδειξε τὸ πολίτευμα ϑεῷ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ κράτος ἀναϑείς, καὶ πείσας εἰς ἐκεῖνον ἅπαντας ἀφορᾶν ὡς αἴτιον μὲν ἁπάντων ὄντα τῶν ἀγαϑῶν, ἃ κοινῇ τε πᾶσιν ἀνϑρώποις ὑπάρχει καὶ ὅσων ἔτυχον αὐτοὶ δεηϑέντες ἐν ἀμηχάνοις, λαϑεῖν δὲ τὴν ἐκείνου γνώμην οὐκ ἐνὸν οὔτε τῶν πραττομένων οὐδὲν οὔϑ' ὧν ἄν τις παρ' αὐτῷ διανοηϑῇ, ἀλλ' αὐτὸν ἀπέφηνε καὶ ἀγένητον καὶ πρὸς τὸν ἀίδιον χρόνον ἀναλλοίωτον πάσης ἰδέας ϑνητῆς κάλλει διαφέροντα καὶ δυνάμει μὲν ἡμῖν γνώριμον, ὁποῖος δὲ κατ' οὐσίαν ἐστὶν ἄγνωστον. ταῦτα περὶ*

1) cf. infra I 190 II 228, 278.

2) unde discimus etiam Laurentiani archetypum habuisse *τὸν ὄρνιϑα*, non *τὴν ὄρνιϑα*, quod nunc § 203 (p. 36, 21) in L traditur.

Θεοῦ φρονεῖν οἱ σοφώτατοι τῶν Ἑλλήνων ὅτι μὲν ἐδιδάχθησαν ἐκείνου τὰς ἀρχὰς παρασχόντος, ἐῶ νῦν λέγειν etc. quibuscum Latinus consentit, cum haec habeat: *noster uero legislator — diuinam rempublicam declarauit deo principaliter conuersationem nostram atque potestatem excellenter adsignans et satisfaciens eum cunctos inspicere tamquam causam bonorum omnium uniuersis hominibus existentem et quaecumque contigit eos in angustiis supplicasse illius non latuisse uoluntatem nec quicquam eorum quae gessere uel si quid aliquis apud semetipsum potuit cogitare. unum uero eum esse monstrauit et ingenitum immutabilem per tempus aeternum et omni specie mortali pulcritudine differentem et ui* [1]) *nobis notum qualis autem sit secundum substantiam prorsus ignotum. haec itaque ut de deo saperent prudentissimi Graecorum quia quidem eruditi sunt illo utique sciendi praebente principia, nunc dicere praetermitto* etc. quibus longe uberiora Laurentianus suppeditat haec, quae ita describam, ut additamenta eius uncinis includam: *ὁ δ' ἡμέτερος νομοθέτης — Θεοκρατίαν ἀπεῖπε* [2]) *τὸ πολίτευμα Θεῷ [δὲ μᾶλλον μόνῳ] τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ κράτος ἀναθείς, καὶ πείσας εἰς ἐκεῖνον ἅπαντας ἀφορᾶν ὡς αἴτιον μὲν ἁπάντων ὄντα τῶν ἀγαθῶν κοινῇ τε πᾶσιν ἀνθρώποις παρέχειν [τὰ ἴδια καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ὧν ἀπηγόρευσαν, μόνον δὲ καὶ τοῦτο δοκεῖν ἐδίδαξαν εἶναι μὲν Θεὸν μονάρχην, μετ' αὐτὸν δὲ Θεῶν τινὰς μυθολογίας ἀνεπλάσαντο τὸ εἶναι] αὐτοὶ δεηθέντες ἐν ἀμηχανίᾳ λαθεῖν τὴν ἐκείνου γνώμην οὐκ [ἠδυνήθησαν ἀλλ'] οὔτε τῶν πραττομένων οὐθὲν οὔθ' ὡς ἄν τις παρ' ἑαυτῷ διανοηθῇ. ἕνα γοῦν αὐτὸν ἀπέφηνεν [ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἀπρόσιτον] ἀγένητον ἀίδιον ἄχρονον ἀναλλοίωτον πάσης ἰδέας θνητῆς κάλλει διαφέροντα καὶ δυνάμει μὲν [μόνον] ἡμῖν γνώριμον, ὁποῖος δὲ κατ' οὐσίαν ἄγνωστον. ταῦτα περὶ Θεοῦ φρονεῖν οἱ σοφώτατοι παρὰ τοῖς Ἕλλησι [μονάρχην ὡς ἐν παραδρομῇ ἀφιέντες· εἰ γὰρ Θεὸς οὐ Θεοί, εἰ δεῖ λέγειν τῇ ἀνάρχῳ φύσει τὰ καλά τε καὶ ἄτρεπτα καὶ ὡς ἀληθῶς πρέποντα τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ. καὶ] ὅτι μὲν ἐδιδάχθησαν ἐκείνου τὰς ἀρχὰς παρασχόντος, ἐῶ νῦν λέγειν* etc. ac primum apparet haec uix fore ut intellegi possint, nisi haberemus textum Eusebianum; ita sunt peruersa omni sententiarum ordine neglecto. id quod inde ortum esse uidetur, quod duo maxime interpolamenta (nam minora omitto) in textum irrepserunt, quae quidem ita fere coniungi possunt: *καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ὧν ἀπηγόρευσαν* [3]), *μόνον δὲ καὶ τοῦτο δοκεῖν ἐδίδαξαν, εἶναι μὲν Θεὸν*

1) *gue* codd. 2) consentit *declarauit* Latini. 3) haec non satis intellego.

μονάρχην, μετ' αὐτὸν δὲ θεῶν τινὰς μυθολογίας ἀνεπλάσαντο τὸ εἶναι μονάρχην ὡς ἐν παραδρομῇ ἀφιέντες· εἰ γὰρ θεός, οὐ θεοί, εἰ δεῖ λέγειν τῇ ἀνάρχῳ φύσει τὰ καλά τε καὶ ἄτρεπτα καὶ ὡς ἀληθῶς πρέποντα τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ, quae a lectore aliquo christiano ad § 168 adnotata sunt, ubi philosophorum Graecorum opiniones memorantur; eae enim impugnantur, maxime Stoicorum; deinde bifariam diuisa in textum delapsa pro librariorum captu cum ceteris coniuncta sunt.

Et alibi persaepe in L Iosephi uerba ab interpolatore aut corrupta aut immutata esse cernimus. uelut § 217 Eusebius dedit: *γέρας ἐστὶν οὐκ ἀργύριον οὐδὲ χρυσὸς οὐ κοτίνου στέφανος ἢ σελίνου καὶ τοιαύτη τις ἀνακήρυξις;* quae L sic mutauit: *τὸ γέρας ἐστιν οὐκ ἄργυρος οὐδὲ χρυσὸς οὐδὲ ὁ διάλιθος στέφανος, ἀλλὰ τὸ ὑπερβαῖνον ἅπαντα τὰ γήινα καὶ θεοῦ ἐγγὺς τὸ φίλον εἶναι· καὶ γὰρ θεοφιλοῦς ἀνδρὸς τοιαύτη ἡ ἀνακήρυξις*, quae apparet ab interpolatore esse reficta. et Latinus etiam hic cum Eusebio fere consentit[1]). eiusdem generis est § 191, ubi uerbis *πᾶσα μὲν ὕλη πρὸς εἰκόνα τὴν τούτου ἄτιμος* haec addit L: *ἐστι πρὸς τὴν ἐκείνου δόξαν*, et § 206, ubi pro non *λευσθησόμενον* in L est *λιθασθησόμενον*, quae neminem credo probaturum esse. quare iam Hudsonus multa grauissima interpolamenta Eusebii ope ex Iosepho sustulit. sed restabant alia; nam fere nulla sententia in hoc Iosephi loco ab interpolatore non temptata est. nec mirum; agebatur enim res non Iudaeorum solum, sed Christianorum quoque, qui cum haec summo studio legerent, simul corrigebant et augebant. quo factum est, ut huius loci integra memoria in solo paene Eusebio reposita sit[2]).

Sed haec quaestio confici non potest, nisi prius explanauerimus, quae sit Eusebii codicum hoc loco auctoritas; nam ei quoque mirum in modum discrepant. atque, ut supra dixi, trium librorum scripturas attuli, antiquissimi Parisini (B) Medicaei (G) et Marciani (J). horum Parisinus ita mutilus est, ut Eusebii uerba non tam certo consilio in breuius redacta, quam casu et archetypi corruptela lacerata esse uideantur: complura igitur omittit. in eis autem, quae supersunt, plerumque consentit cum Medicaeo (G). iam uero hunc Medicaeum saepe ab Marciano (J) ita recedere uidemus, ut non ex librarii errore, sed ex certo emendandi consilio discrepantiae

1) *honor tribuitur non argenti non auri neque coronae capitis aut cuiusdam praedicandae festiuitatis* (p. 887 ed. Bas.).

2) interdum sed rarius L meliora praebet quam Eusebius, uelut in loco supra exscripto (§ 167 p. 76, 6) ex eo *ἕνα* recipiendum est a Latino confirmatum.

ortae esse uideantur. accedit quod quaedam in J leguntur ab G omissa, quae eius modi sunt, ut aut ab hoc dedita opera neglecta aut ab illo ultro adiecta esse uideantur; nam ne in his quidem de fortuito errore cogitari licet. denique id quod maxime mirum est, in tantis a Medicaeo discrepantiis Venetum cum Laurentiano Iosephi facere solere uidemus. uelut II § 171 (p. 77, 13) in BG est *ὁ δὲ*, in JL *ἕτερος δὲ*; § 192 (p. 81, 11) *ὕδατα* in BG, *ποταμοὺς καὶ θάλατταν* in JL; § 212 *τέμνειν* G *κόπτειν* JL aliaque plura. grauius est exemplum II § 170 (p. 77, 6), ubi in G et B est: *οὐ γὰρ μέρος ἀρετῆς ἐποίησε τὴν εὐσέβειαν, ἀλλὰ ταύτης μέρη τἆλλα, λέγω δὲ τὴν δικαιοσύνην τὴν σωφροσύνην τὴν καρτερίαν*, sed in J: *οὐ γὰρ μέρος τῆς ἀρετῆς ἐποίησε τὴν εὐσέβειαν, ἀλλὰ ταύτης μέρη τε ἄλλα καὶ συνεῖδεν αὐτὰ καὶ κατέστησε, λέγω δὲ τὴν δικαιοσύνην τὴν σωφροσύνην τὴν καρτερίαν*, in L autem: *οὐ γὰρ μέρος τῆς ἀρετῆς ἐποίησεν τὴν εὐσέβειαν, ἀλλὰ ταύτης τὰ μέρη τἆλλα συνεῖδε καὶ κατέστησε, λέγω δὲ τὴν δικαιοσύνην τὴν καρτερίαν τὴν σωφροσύνην*. consentit igitur J cum L, nisi quod extrema uerba eo ordine ponit, quo sunt in BG. iam si reputamus sententiam qualem BG exhibent optimam esse, ea autem quae addunt LJ et molesta et superflua, denique L saepe interpolamentis uitiatum esse, breuiorem codicum GB sententiam a Iosepho scriptam esse dicemus. idem usu uenit § 182 (p. 79, 21), ubi G[1]) uerba *τοῖς τολμῶσι ταῦτα παραβαίνειν μάλιστα σοφίας δεινότητα μαρτυροῦσιν* melius disposuit quam JL *τοῖς μάλιστα τολμῶσι ταῦτα παραβαίνειν σοφίας δεινότητα μαρτυροῦσιν*. et § 173 (p. 78, 2) BG dant quod res postulat: *τῆς κατὰ τὸν οἶκον ἑκάστων τροφῆς;* perperam *κατὰ τὸν οἰκεῖον* L et *κατὰ τὸ οἰκεῖον* J; etiam § 213 apparet interpolata esse uerba in J et L tradita, praesertim cum *πόρρωθεν* quod addunt omni ratione careat; uide et § 217.

Haec autem et his similia quaecumque J cum L habet communia non in codicibus Eusebianis reperta esse existimo, sed ex L in J inuecta. fac enim aliter euenisse et Eusebianorum antiquam recensionem in J extare; futurum fuisse puto, ut etiam in aliis Eusebiani operis partibus, eis saltem quae ex Iosepho excerpta sunt, G ab J simili modo discedat, id quod longe aliter accidit; nam quae sunt discrepantiae paucae sunt et leues. deinde codicis J cum Laurentiano Iosephi consensus ita explicandus esset, ut genuinum illum esse testem putaremus Eusebiumque eum Iosephum legisse, quem exhibet J. quod pugnat cum eis quae supra exposita

1) nam B haec omnia omisit.

sunt; primum enim Eusebium diximus saepe a Laurentiano multum discedere, deinde eum multo meliora habere quam Laurentianum demonstrauimus, quae in hoc loco omnia peruerterentur; nam et cum Laurentiano consentiret Eusebius et interpolatus esset. denique, id quod etsi rem non decernit aliquid tamen est, in hoc loco J inter codices Eusebianos singularem locum obtinet; nam cum G et B facit et sine dubio Bononiensis liber, quem Eduardus Schwartz Medicaeo simillimum esse dicit. illud igitur, quod supra posui, reiciendum et id statuendum est, ex Laurentiano interpolatum esse J, neque in hoc sed in G quique ei similes sunt genuina Eusebii uerba esse tradita. id quod maxime confirmatur uno loco II § 209, quem huic disputationi superaddere liceat, ubi G haec exhibet: *καὶ τὸν οὐκ ἀμειβόμενον τὰς παρ᾽ αὐτῶν χάριτας ἀλλ᾽ εἰς ὅτιοῦν ἐλλείποντα λευσθησόμενον παραδίδωσι καὶ παντὸς τοῦ πρεσβυτέρου τιμὴν ἔχειν τοὺς νέους φησίν, ἐπεὶ πρεσβύτατον ὁ Θεός*, J autem haec: *καὶ τὸν οὐκ ἀμειβόμενον — ἀλλ᾽ εἰς ὅτιοῦν ἐλλείποντα λευσθησόμενον παραδίδωσι. κελεύει καὶ παντὸς τοῦ πρεσβυτέρου τιμὴν ἔχειν τοὺς νέους, ἐπεὶ πρεσβύτατον ὁ Θεός*, denique L: *καὶ τὸν οὐκ ἀμειβόμενον — ἀλλ᾽ εἰς ὅτι οὖν ἐκκλίνοντα λιθασθησόμενον παραδίδοσθαι κελεύει καὶ παντὸς τοῦ πρεσβυτερίου τιμὴν ἔχειν τοὺς νέους, ἐπεὶ πρεσβύτατον ὁ Θεός*. nam *κελεύει* uidetur insertum esse omisso *φησίν*[1]), ut coniungeretur cum *παραδίδωσι;* nam nisi hoc uoluisset, scripsisset opinor *καὶ κελεύει*, non *κελεύει καὶ;* ergo ad Laurentiani textum Flauianum id accommodatum est, non ad Marciani codicis Eusebianum, in quem *κελεύει* receptum est, quia paullo facilius intellectu uisum est emendatori quam *φησίν*. et similis fere ubique ratio obtinet, ut J ex L ea adsumpserit, quae probabiliora uidebantur[2]); nam grauissima Laurentiani interpolamenta, de quibus supra dixi, ab eo absunt nec raro cum B et G aliisque consentit.

Attamen fortasse aliquis ad codicis Eusebiani J fidem tutandam ad Latinum prouocabit, qui saepius cum J consentiat, cum maiora Laurentiani interpolamenta omittat, minora plerumque exhibeat; commode igitur statui posse talia habuisse Eusebium Iosephi uerba qualia tradit J. sed ne eo quidem confugere licet; nam numquam adiungitur Latino solus J, sed aut cum L aut cum G aliisque Eusebii codicibus. ea igitur, quae cum Latino ei sunt communia, plurima ex L assumpta sunt; quod ubi factum non est, non magis J

1) quod casu omissum esse potest; nam plerumque in codicibus abbreuiatur.

2) etiam II 195 (p. 82, 3) et 197 (p. 82, 7) accidit, ut quaedam ex L ab J recepta sint, alia spreta.

cum Latino concordat quam G, uelut § 163 sq. aliisque locis (uid p. XIV sq.). cum igitur solus J cum Latino numquam coniunctus sit, est ubi G aliique Eusebii codices soli cum Latino uerum seruarint, uelut § 203 uterque omittit *ἡ ψυχὴ*, quod interpolauit L et ex eo prompsit J. iam haec nullo modo explicari possent, si J uerax Eusebii testis esset; tunc enim G aliique codices interpolati et corrupti et breuiati existimandi essent, nec fieri posset, ut hi uera Iosephi uerba seruarint, Marciani autem interpolamenta cum Laurentiano consentiant. sed quid diutius argumentando fatigamur? planum enim est, codicem J hoc loco ex Laurentiano interpolamentis corruptum neque Eusebiani textus testem esse sincerum. haec pluribus uerbis explicaui, quia ad Iosephi uerba restituenda alicuius est momenti, quid de codice J statuatur; non paucae enim sententiae sunt, quas ex eius codicisque Laurentiani fide receptas codd. BG aliique Eusebiani omittant. ab Eusebio igitur haec aliena sunt; et quoniam in Iosephi uerbis tradendis Eusebii auctoritas multo maior est quam et Laurentiani et Latini, quae ab Eusebio omissa sunt minoris fidei sunt existimanda, praesertim cum ad rem nihil conferant sed uerba sola addantur. nec dubitabimus ea interpolatori tribuere, quem tot addidisse supra demonstratum est[1]).

Quod si Eusebium demonstraui omnium esse et antiquissimum et optimum Iosephi uerborum testem, quem tum quoque sequi decet cum ea quae L alia habet per se non sunt reicienda, non tamen is ab omni uitio liber putandus est. primum enim multa peccarunt in chronicis excerptores[2]) in reliquis librarii, quae rectius in codice Laurentiano traduntur. ueluti I 26 (p. 7, 8) *εἰ ταῦτα γράψειαν ἑτέρως* quod L habet rectius se habet quam Eusebiana *εἰ μὴ τὰ αὐτὰ γράψειαν ἑτέροις*. et § 38 (p. 8, 26) Iosephus scripsit *τὰ δικαίως πεπιστευμένα*, non quod Eusebii hist. eccl. librarii uoluerunt *τὰ δικαίως θεῖα πεπιστευμένα*, quae hodieque in Iosephi editionibus esse solent. et § 110 (p. 20, 5) *μάρτυρα Δῖον ἄνδρα — πεπιστευ-*

1) adde II 197, ubi haec *παράκλησις δὲ πρὸς τὸν θεὸν ἔστω διὰ τῆς εὐχῆς καὶ δέησις, οὐχ ὅπως διδῷ τὰ ἀγαθά — ἀλλ' ὅπως* etc. exhibent LLat et J, sed multo meliora *δέησις δ' ἔστω πρὸς τὸν θεὸν οὐχ ὅπως διδῷ τὰ ἀγαθά — ἀλλ' ὅπως* cod. G. et mox § 198 *ἃ μακρὸν ἂν εἴη νῦν γράφειν. τοιοῦτος μὲν ὁ περὶ θεοῦ καὶ τῆς ἐκείνου θεραπείας λόγος ἡμῖν ἐστιν, ὁ δ' αὐτὸς ἅμα καὶ νόμος* addunt LLat et J clausulam non nimis bene conceptam, qua res ipsa non tangitur. similis ratio est § 220.

2) in excerptis Cramerianis I 110 (p. 19, 16) additum est *ἐπιδέδωκεν* et I 120 (p. 22, 1) *ἐνίκα λύων* extat, non *ἐνίκα*; quorum utrumque habet quo commendetur, sed cum uersio Armeniaca non consentire uideatur, recipere ausus non sum.

μένον rectius LLat habet, quam Eusebius *μάρτυρα δεξιὸν ἄνδρα — πεπιστευμένον Λῖον*, nec minus § 123 uerba *ὁ τῆς Ἀστάρτης ἱερεύς* ab Eusebio corrupta feruntur. quin etiam in eo libri II loco, qui in L tantis corruptelis refertus est, uel hic interdum Eusebium superat, uelut § 190 (p. 81, 8) *ἄφατος* pro Eusebiano *ἀφανέστατος* habet recteque § 196 (p. 82, 7) omittit *εἴη*. sed haec aliaque fortasse Eusebii librariis potius quam Eusebio ascribenda sunt. grauiora sunt alia uitia Eusebio cum ceteris testibus omnibus communia, quae iam antiquitus demonstrant corrupta esse Iosephi uerba. nam I § 75 (p. 13, 14) uerborum Manethonis initium excidit ut in L et Latino, sic apud Eusebium. alibi aliena iam Eusebii aetate in textum inrepsisse uidentur; nam II 201 (p. 83, 6 sq.) uerba *γυνὴ δὲ χείρων — ἔδωκε*, quae etiam Eusebius exhibet, tam moleste interposita tamque similia sunt praeceptis Pauli apostoli, ut interpolata esse censeam. deinde memorabilis est locus in Manethonis Aegyptiaca interpositus; postquam enim Hycsos lingua Aegyptiorum reges pastorum esse dixit, haec I 83 (p. 15, 3 sq.) sequuntur: *ἐν δ' ἄλλῳ ἀντιγράφῳ οὐ βασιλεῖς σημαίνεσθαι διὰ τῆς ϟ προσηγορίας, ἀλλὰ τοὐναντίον αἰχμαλώτους δηλοῦσθαι ποιμένας · τὸ γὰρ ϟ πάλιν Αἰγυπτιστὶ καὶ τὸ ᾱκ δασυνόμενον αἰχμαλώτους ῥητῶς μηνύει. καὶ τοῦτο μᾶλλον πιθανώτερόν μοι φαίνεται καὶ παλαιᾶς ἱστορίας ἐχόμενον*, quae a Iosepho addita non esse intelleget quicumque ultima uerba legerit; nam mirum esset, si scriptor interpretationem ex alio Manethonis exemplari desumptam tam inepte addidisset suamque ipse hoc pacto dissoluisset disputationem. accedit quod ipse mox § 91 ex alio Manethonis libro ordine idem profert nec tamen ad hunc locum respicit. quare nullus dubito, quin teneamus notam margini appositam ex § 91 confectam iam Eusebii tempore inter scriptoris uerba delapsam. nam talia in uetustis exemplaribus in margine extitisse eo demonstratur, quod paullo infra hodieque in L habemus duo adnotamenta, quae una cum uerborum contextu scripta ex Laurentiani archetypo prouenisse probabile est, alterum § 92 (p. 16, 13) de Iosepho Iacobi filio, alterum § 98 (p. 17, 9) de Setho et Ramessi; quorum alterum incipit a uerbis *ἐν ἑτέρῳ ἀντιγράφῳ εὑρέθη οὕτως* alterum *εὑρέθη ἐν ἑτέρῳ ἀντιγράφῳ οὕτως* similiter atque illud, de quo sermo est; alterum Iosephum uel Manethonem ex libris sacris emendat, alterum de Sethone et Ramesse et Harmaë fratribus noua quaedam profert, quae inde orta sunt, quod non *Σέθως ὁ καὶ Ῥαμέσσης*, sed *Σέθως καὶ Ῥαμέσσης* scriptum inuenit duosque hos fuisse fratres putauit uir doctus quisquis fuit. et haec adnota-

menta nihil obstat, quominus satis antiqua existimemus; quae quidem ab altera nominis Hycsos explicatione § 91 prolata nec doctrina nec genere differunt, sed eo solum, quod marginem tenuerunt nec in textum inlata sunt, id quod casui magis quam interpolatoris consilio tribuendum est. nec mirandum est, iam Eusebii tempore talia ex margine inter Iosephi uerba delapsa esse; nam eo ipso tempore studiosissime legebatur, ut testantur scriptores christiani antiquissimi et maxime ipse Eusebius. postremo antiquam corruptelam traxit I 125 (p. 23. 3) Pygmalionis nomen; qui enim in L est *φυσμαλίου* in Lat *pigmalion*, is uarias huius nominis scripturas percensentibus in Eusebii et Theophili codice olim fuisse uidetur *πυγμαλίων φυσμαλίουν* geminatione orta ex correctura male intellecta. Theophilus autem quod cum Eusebio concinit, non mirum est, cum eum iam supra in Phoenicum regum recensu cum eo facere demonstrarimus. addo Porphyrium, qui unum quem affert Iosephi locum II 213 talem fere dat, qualem Eusebius tradidit[2]). hoc igitur consensu Eusebii auctoritatem haud mediocriter augeri apparet, ut merito huius textum et antiquiorem et meliorem appellaueris.

Haec de Eusebio. nunc de uersione Latina quaedam addenda sunt, quam iam supra docuimus propius ad Laurentianum ita accedere, ut cum a grauioribus quibusdam interpolamentis liber sit[1]) non paucas tamen eius corruptelas adsumpserit, ueluti I 122 sq. quamquam non habet additicia uerba *ἔτη δεκαδύο* (p. 22. 8), tamen numeros annorum eodem modo corruptos legit ac sunt in L. similiter I 42 (p. 9, 10) dat *quemammodum nos propriis litteris credimus*, quod est Laurentiani *πῶς ἡμεῖς τοῖς ἰδίοις γράμμασι πεπιστεύκαμεν*, non Eusebianum *πῶς ἡμεῖς πρόσιμεν τοῖς ἰδίοις γράμμασι*, et § 112 (p. 20, 5) cum L recte legit *Λῖον ἄνδρα* etc., non Eusebianum *δεξιὸν ἄνδρα*. et § 117 cum habeat *successit in eius regno filius eius Iromus qui uixit annis triginta quattuor. hic statuit locum* etc. id ex L explicatur, in quo (p. 21, 8) *ἔτη — ἐβασίλευσεν* desunt. nec minus I 204 (p. 37, 2 sq.) Laurentiani uerba uertit hisce: *quid furitis, inquit, mali daemonii auem sumentes in manibus? haec enim suam salutem nesciens de nostro itinere nobis salubritatem potuit indicare?* de quo supra dixi (p. XIV). haud aliud libri II loco illi accidisse uidemus, qui in L tot interpolationibus refertus est, ubi primam statim sententiam (§ 163 p. 75, 14) sic inuenimus latine expres-

1) I 118, 119, 134, II 166 sq. 2) ceterum Porphyrius in aliis (*κελεύει* et *συνεργαζομένων*) cum L consentit; sed reputandum est eum Iosephi non tam uerba accurate transcripsisse quam sententias expressisse.

sam: *qui uero praecipuas instituerit leges uel qui iustissime de dei fide cognouerit, licet hoc ex ipsis legibus facta comparatione conspicere.* et infra § 192 haec exhibet: *uidemus eius opera lumen caelum terram solem lunam flumina mare animalium nationes redditiones fructuum. haec deus fecit non manibus neque laboribus nec quibusdam indiguit sibi cooperantibus, sed ipso iubente bona repente facta sunt bona. hunc*[1] *homines conuenit uniuersos sequi eumque placare*[2] *exercitatione uirtutis; modus enim diuinae placationis iste sanctissimus est;* haec enim proxime accedunt ad Laurentiani textum. ad Eusebii tamen exemplar una sententia *sed ipso iubente* expressa est, quam L sic tradit: *ἀλλ᾽ αὐτοῦ καλὰ θελήσαντος καθὼς ἐβουλήθη εὐθὺς ἐγένοντο.* addo § 213, ubi in Lat legimus *sic autem olim nos mansuetudinem atque clementiam studuit edocere*, quae ex graecis Laurentiani expressa sunt nec solum *διδάσκειν ἡμᾶς ἐσπούδασεν* pro Eusebiano *ἡμᾶς ἐπαίδευσεν*, sed etiam *πόρρωθεν* Latinum habuisse apparet. statimque infra § 213 exhibet: *quaecumque enim ueluti supplicantia oriuntur in domibus haec interdixit occidi, sed neque parentes denique praecepit auferri, et licet inimica sint animalia eis tamen parcendum esse sanciuit.* ergo habuit *ὅσα*, non *ἃ*, *προσφύει* non *προσφεύγει*, *κἂν ᾖ πολέμια* non *κἂν τῇ πολεμίᾳ*, additque *κελεύει*, quae omnia etiam Laurentiani sunt propria. sed ea quoque memoranda sunt, quae cum Eusebio habet contra Laurentiani fidem non pauca; nam II 193 quod interposuit L *ὁ κόσμος* ab Lat abest sicut ab Eusebio, similiterque nec minus recte § 203 *ἡ ψυχή*; et I § 82 *τὸ σύμπαν αὐτῶν ἔθνος* Eusebii uertit, non *τὸ ἔθνος* Laurentiani; et § 116 (p. 21, 4) *ἑκάστοις* cum Eusebio, non cum L *ἐκείνοις*, et § 200 *συνεστρατεύσαντο* habuit cum illo, *συνεστρατεύομεν* deterius L. his tot exemplis demonstratur Latinum ut aetate sic gradu et uirtute medium quendam inter Laurentianum et Eusebium locum cepisse, ut huic quidem cedat, Laurentianum uero integritate et uirtute superet, et tres tamquam gradus corruptionis et interpolationis in his Iosephi libris conspicuos esse, ante Eusebium coeptae ad Cassiodorii aetatem continuatae in Laurentiano codice finitae, denique longe maximam auctoritatem esse Eusebii proximam Latini tum codicis Laurentiani. quodsi apud scriptorem temporis Cassiodorei haberemus plura ex Iosepho excerpta, fortasse Latini codicem Graecum haberemus. quaedam extant apud Cosmam Aegyptium, quae proprius ad Laurentiani quam ad Eusebii textum accedunt; sed nec multa sunt nec grauia.

1) *nunc* codd. 2) *placere* codd., corr. ed. Basil.

Sed redeo ad Latinum, quem in longe maiore librorum contra Apionem parte magnam habere auctoritatem apparet. et multa ex eo aut corrigenda sunt aut iam ab aliis correcta uelut I 247 ὃς ex ὅθεν factum, § 251 ἃ παρίημι ex παρ᾽ ἡμῖν, § 292 Ῥαμέσσην ex μεσσήν, § 311 Ἱεροσολυμίτας ex Ἱεροσολύμους. II 119 in L legimus: τοῦ ναοῦ δ᾽ αἱ θύραι τὸ μὲν ὕψος ἦσαν ἑπτὰ πηχῶν, εἴκοσι δὲ τὸ πλάτος, κατάχρυσοι δὲ πᾶσαι etc.; sed quis umquam portas uidit septem cubitorum altitudinis, uiginti latitudinis? quare recte Latinus: *altitudine quidem erant cubitorum sexaginta, latitudine uero uiginti*[1]); II 236 recte Latinus *Molones* dat, perperam L Σόλωνες; denique praecipue memorandus est locus de sacrorum apud Graecos desolatione (II 253 sq.), quem Lat. interpolationibus quibusdam liberauit. sed ut supra in locis ab Eusebio traditis uidimus, sic in aliis quoque Latinus corruptelas Laurentiani habet, uelut II 228 μαρτυρίας pro καρτερίας, § 275 ἀπομίγνυνται corruptum ex ἀπόμνυται, quod ex coniectura restitui; et § 230 in loco manifestis interpolationibus corrupto nihil est auxilii in Latino; nam uerba suspecta τὸ καλὸν ἔργον καὶ φιλάνθρωπον ab eo non minus legebantur quam leguntur in L. et II 162 quamquam paullo emendatiora habuisse uidetur Iosephi uerba quam L, minime tamen sana repperit. at raro accidit, ut de suo adderet, id quod factum esse cernimus I 125 sorori Pygmalionis Didus nomine addito, quod ex Vergilio nouit.

Ceterum, id quod iam in uoluminis I praefatione monui, in Latino id molestum accidit, quod saepe intellegi nequit, qualia habuerit Graeca; omitto siquid non intellexit; neque enim raro lapsus est; sed nec particulas nec tempora satis distinguit, nec curat sententiarum nexum aut uerborum ordinem. est ubi omittat quae non intellexit aut difficilia eludat, nec deest, ubi quaedam adiecerit. quibus interdum difficultas haud exigua paratur; nam in tot Laurentiani corruptelis fieri potuit, ut re uera plura reppererit quam nos habemus. uelut II 118 (p. 68, 29) graecis addit *et hoc*, ut sit καὶ τοῦτο πολέμου συνεστηκότος, non male; nam saepe Iosephus ita loquitur, nec tamen necessarie. paullo post II 135 (p. 71, 11) *quod rite fecit* a Latino suppletur, quod sententiae tam aptum est, ut ex graeco libro petitum esse addendumque esse coniciam ὀρθῶς ποιῶν. sed cum ne hoc quidem necessarium sit, alii fortasse aliter iudicabunt. haec autem difficiliora aliaque Latini propria in appa-

1) cf. bell. Iud. V 5. 4.

ratu critico plerumque reperiri non poterunt, sed eis qui de Latino ubique certa desiderabunt ad ipsam uersionem recurrendum erit, quam mox ab academia Vindobonensi editam prodituram esse spero. ego interim eum libri II locum (§§ 52—113), quem solus seruauit Latinus, ad codicum fidem emendatum edidi. quem si perlegeris, intellegis quantas difficultates habeat quamque saepe non sufficiat ad Graeca uerba restituenda, qui quidem sine Graecis interdum uix intellegi possit; ut inde magis appareat maioris horum librorum partis fundamentum repositum esse in codice Laurentiano. quem dolemus sane parum integrum esse saepiusque corruptum; solatur tamen nos, quod non omnes huius operis partes pari modo interpolationibus affectae uidentur.

Iam ad hunc codicem, a quo initium cepit haec disputatio, paucis redeundum est. restant enim quaedam dicenda de correcturis et adnotamentis, quae in eo reperiuntur. ac primum inter notas marginales una maxime memorabilis de Atheniensibus est adscripta ad II 130 (p. 70, 18) manu prima exarata. maioris momenti sunt notae ad Manethonis uerba I 92 et 98 ita adscriptae, ut una cum Iosephi uerbis ex archetypo petita esse uideantur, de quibus supra (p. XX) dixi. alius sunt generis uariae lectiones, quae appositis litteris *γρ* aut in margine aut inter uersus extant I 157 (p. 29, 20), 159 (p. 30, 5), 222 (p. 30, 18), 292 (49, 19), II 174 (p. 78, 6) 273 (95, 23); neque enim una cum reliquis scriptae sed quamquam aequali manu exaratae sunt postea superadditae esse uidentur, tales uero sunt, ut coniectura potius inuentas quam ex alio exemplari sumptas esse existimem. denique in ipso textu correcturae inlatae sunt manu prima eius modi, ut librarii uitia corrigi appareat; quare eas ex codicis exemplari ductas esse censeo, uelut I, 28 (p. 7, 18) *ἐπιμιγ δεικνυμένων*, § 112 (p. 20, 4) *ὑπ᾽ ἐκείμενοσ*, § 213 (p. 38, 14) *ἀντιόχου*, quare dubito an eundem correctorem secutus I 157 non *Μύττυνος* sed *Μύττονος* edere debuerim; desunt tamen ne in hoc quidem genere coniecturae, ut II 25 (p. 57, 16) *κρυβῆναι*. ceterum omnia haec ut dixi pauca sunt. confirmatur igitur quod antea dixi (p. V not.), alium codicem ad Laurentianum emendandum non uideri adhibitum esse. postea recentior manus, quae margini quaedam inlusit, textum non attigit, ut codex genuino nitore etiam nunc splendeat.

§ 4.

De editionibus huius Iosephi operis pauca eis addam, quae in uoluminis I praefatione p. LXXIII dixi. editionem igitur principem Arlenianam, quae Basileae prodiit anno p. Chr. 1544, iam dixi ex Laurentiani apographo fortasse ex libro Schleusingensi manasse, quae omnium reliquarum editionum et principium est et fons. non pauca vero Hudsonus, cuius editio prodiit Oxoniae anno 1720, emendauit. qui Laurentiani scripturas ex Bigotii schedis habuit; quare cum Bigotianum (*Big.*) in notis appellat, cui interdum additur Florentinus (*Flor.*) quasi alius. praeterea Hafniensis codicis lectiones a Wandalino accepit. deinde Hauerkampus, ut solet, Hudsoni et textum et commentarios iterauit additis notis Coccei Spanhemii Relandi aliorum; praeterea habuit lectiones a Iohanne Grammio ex codice Hafniensi excerptas; ipse nihil attulit. Hauerkampo usi sunt posteri editores, praecipue L. Dindorf editionis Didotianae auctor et Immanuel Bekker, cui a Teubnero bibliopola Lipsiensi cura Iosephi edendi iniuncta erat [1]), quorum neuter nec codicem neque uersionem Latinam neque Eusebium ultra Hudsonum ad Iosephum emendandum adhibuit. postremo hos libros separatim cum commentariis J. G. Mülleri ediderunt C. Joh. Riggenbach et Conr. de Orelli Basileae 1877 [2]), qui textum secuti sunt fere Bekkerianum; prolegomena eius modi sunt, ut editorem uix aliorum libros recte legere posse intellegas, commentarii uero pueris potius quam uiris doctis accommodati repletique erroribus uix unum alterumue melioris iudicii documentum produnt. quare ego quidem miror Riggenbachium et Orellium, quos non puduerit talia edere [3]). at omnibus doctrinae et iudicii copiis egregie instructus erat Alfredus de Gutschmid, qui hos Iosephi libros scholis academicis explicare solebat. et spes erat eum editurum esse; nam apparatum criticum colligere et disponere coeperat; sed ad ipsum edendi munus non

1) *Flauii Iosephi opera, uol. VI Lipsiae 1856.*

2) *Des Flavius Iosephus Schrift gegen den Apion. Text und Erklärung, aus dem Nachlass von J. G. Müller herausgegeben von C. Joh. Riggenbach Prof. und Conr. von Orelli, Prof. Basel 1877.*

3) quod ut breuiter probem, duas sententias ex praefatione Mülleri hic repeto: p. 10 *Es finden sich Handschriften von Joseph in Wien, Paris, Leiden, Florenz, London, Oxford, Cambridge, in Polen.* et paullo infra: *Dagegen gibt der Codex Hafn. bei Haverkamp (eigentlich in der Laurentiana in Florenz) bloss die beiden Bücher contra Apionem.* ergone Hafniensem reuera Laurentianum esse putauit?

accessit; certe post mortem eius nihil repertum est, quod eo spectaret. inter ea autem quae reliquit imprimis scholarum academicarum commentarii mihi ab heredibus traditi sunt usque ad I 183 (p. 33, 21) perducti, rerum copia et iudicii subtilitate eximii, ex quibus excerpsi quae huic editioni apta erant; omnia enim recipere non e re uisum est, cum Gutschmidius commentarios confecerit antequam Laurentianum cognouisset.

Restat ut eis, qui de hoc uolumine bene meruerunt, gratias agam. imprimis nominandi sunt F. Vogt, Hieronymus Vitelli Florentinus, Castellani et Soranzo Veneti, qui Eusebii codices meum in usum contulerunt, nec minus C. Bruun Hafniensis, qui humanissimas mihi de codicibus Hafniensibus litteras misit; denique hic quoque Carolo Boysen meo debitas gratias reddo, qui in excutiendo Latino et in corrigendis plagulis typothetarum optima et indefessa opera me adiuuit.

§ 5.

Huius editionis consilium idem est ac uoluminum reliquorum. nam textui graeco subieci adnotationis loco quae codex Laurentianus ceteraque subsidia aliter exhibent. et Laurentiani quidem discrepantias praeter accentus et spiritus mutatos aut omissos aut *ῑ* adscriptum neglectum dedi omnes. etiam *ν ἐφελκυστικόν* ante consonas positum ex eo asciui, quod cum Eusebiani codices fere numquam admittant, id adnotatum non est, sicut alias quoque horum codicum quisquilias orthographicas fortuitosque librariorum errores reticui. ad latina (II 52—113) ex codicibus non adnotata sunt nisi grauiora; orthographiam eorum constitui ad fidem codicis Ambrosiani papyracei, de quo dixi in praef. uol. I p. XXVIII. saepius in lemmate ea textus uerba apposui, quorum loco alia traduntur, nec raro, sicut antea feci, ita nunc consentientes testes lemmati subiunxi. id mutaui quod singulis adnotationum paginis non ut in ceteris uoluminibus testium indicem praemisi, cum plerumque duo soli testes sint L et Latinus, sed eis solummodo paginis, ubi alii imprimis Eusebius accedunt.

Signis codicum aliisque scripturae compendiis usus sum hisce:

L = codex Laurentianus plut. 69 cod. 22.

Lat = uersio Latina, quae sola seruauit II 52—113, ubi in notis haec signa habes explicanda

C = codex Bodleianus Canonicianus n^{r} 148.

L = codex Laurentianus plutei LXVI cod. 2.
Cors. = codex Corsinianus n^ro^ 839.

Eus et *Euseb* = Eusebius in historia ecclesiastica (*hist. eccl.*) aut chronicis (*chron.*) aut praeparatione euangelica (*praep.*). chronica extant in uersione Armeniaca (*Arm.*) et in excerptis Crameri (*exc. gr.*) et apud Syncellum (*Sync.*). praeparationis eu. codices consului
B = Parisinum gr. n^ro^ 465.
G = Laurentianum plut. VI cod. 9 saec. fere XIV.
J = Venetum gr. n^ro^ 341 saeculi XV.

* asteriscus inter Iosephi uerba positus lacunam significat, unci [ ] spuria aut suspecta.
γρ in codice iunctim scriptum = *γράφεται*.
add. = addit addunt additum similia.
coni. coniecturas meas significat, nisi alius auctor nominatur.
corr. = correxit correctum correctura similia.
euan. = euanuit euanidum.
fort. = fortasse.
i. marg. = in margine.
litt. = littera litterae sim.
man. et *m.* = manus.
om. = omittit omittunt.
ras. = rasura, *eras.* = erasum.
rec. = recens recenti sim.
s. = suprascripsit suprascriptum sim.
suppl. si quid primo omissum deinde suppletum est.
tr. = transponit sim.
u. = uersus.
uid. = uidetur.
| finem uersus, ‖ finem paginae significat.
· in media litterarum uia positum litteram erasam, * litteram euanidam significat.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

p. 3 ad titulum adnotandum est, etiam Origenem contra Celsum I p. 14 *περὶ τῆς τῶν Ἰουδαίων ἀρχαιότητος* inscribere hos libros.
λόγος α′ inscribitur iam in ed. pr.
„ 5, 19 in notis repone: tr. Eus praeter cod. J.
„ 6, 20 *ἀρχαιότητα* (*de antiquitate*) etiam Lat habuit.
„ 11 in notis repone: 28 *πολεμοῦντας* Gutschmid.
„ 13 in notis ad. u. 7 lege: §§ 228, 287, 288, 296, 300.
in notis ad. u. 10 lege: cf. § 228.
„ 15, 19 in notis repone: infra § 94 *Τέθμωσις*.
„ 22 ad u. 5 adnotandum erat: *ιζ′*] Theophil. Eus. Arm. Sync. etc; nam etiam Theophilus *ιζ′* habet.
u. 12 lege: *Astartiarum* Eus. Arm.; nam Latinus habet *astartae sacerdos*, quod cum editis consentit.
124 ad. u. 12 ascribendum erat et 12$\frac{3}{4}$ ad p. 23, 2.
„ 34 testium index (LLat Eusebius praep. euang. IX 5. 7) tollendus est.
„ 37, 7 repone *Ἰουδαῖος*.
§ 205 ad u. 7 adscribenda erat.
„ 57 ad u. 15 tolle notam ad *Σίναιον*; nam in Lat sine dubio *sineus* fuit; cod. Marcianus *syneus* habet; ceterorum uero scripturas ex *sineus* corruptas esse apparet; Canonicianus non *mens*, sed *sm̃s* habet.
„ 59, 18 *γενηθεὶς* conicio.
„ 63 uersui 30 errore ascriptum est 20.
„ 89, 9 in notis repone *τούτῳ* pro *τούτω*.
„ 91, 23 in notis: *fato constrictos* in Lat coniectura est Boyseni, *factos conscriptos* codd. Lat

FLAVII IOSEPHI

DE IVDAEORVM VETVSTATE

SIVE

CONTRA APIONEM

LIBRI II.

Φλαΐου Ἰωσήπου περὶ ἀρχαιότητος Ἰουδαίων λόγος α΄.

1. Ἱκανῶς μὲν ὑπολαμβάνω καὶ διὰ τῆς περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν συγγραφῆς, κράτιστε ἀνδρῶν Ἐπαφρόδιτε, τοῖς ἐντευξομένοις αὐτῇ πεποιηκέναι φανερὸν περὶ τοῦ γένους ἡμῶν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι καὶ παλαιότατόν ἐστι καὶ τὴν πρώτην ὑπόστασιν ἔσχεν ἰδίαν, καὶ πῶς τὴν χώραν ἣν νῦν ἔχομεν κατῴκησε * πεντακισχιλίων ἐτῶν ἀριθμὸν ἱστορίαν περιέχουσαν ἐκ τῶν παρ᾽ ἡμῖν ἱερῶν βίβλων διὰ τῆς Ἑλληνικῆς φωνῆς συνεγραψάμην. ἐπεὶ δὲ συχνοὺς ὁρῶ ταῖς ὑπὸ δυσμενείας ὑπό τινων εἰρημέναις προσέχοντας βλασφημίαις καὶ τοῖς περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν ὑπ᾽ ἐμοῦ γεγραμμένοις ἀπιστοῦντας τεκμήριόν τε ποιουμένους τοῦ νεώτερον εἶναι τὸ γένος ἡμῶν τὸ μηδεμιᾶς παρὰ τοῖς ἐπιφανέσι τῶν Ἑλληνικῶν ἱστοριογράφων μνήμης ἠξιῶσθαι, περὶ τούτων ἁπάντων ᾠήθην δεῖν γράψαι συντόμως τῶν μὲν λοιδορούντων τὴν δυσμένειαν καὶ τὴν ἐκούσιον ἐλέγξαι ψευδολογίαν, τῶν δὲ τὴν ἄγνοιαν ἐπανορθώσασθαι, διδάξαι δὲ πάντας, ὅσοι τἀληθὲς εἰδέναι βούλονται, περὶ τῆς ἡμετέρας ἀρχαιότητος. χρήσομαι δὲ τῶν μὲν ὑπ᾽ ἐμοῦ λεγομένων μάρτυσι τοῖς ἀξιοπιστοτάτοις εἶναι περὶ πάσης ἀρχαιολογίας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κεκριμένοις, τοὺς δὲ βλασφήμως περὶ ἡμῶν καὶ ψευδῶς γεγραφότας αὐτοὺς δι᾽ ἑαυτῶν ἐλεγχομένους παρέξω. πειράσομαι δὲ καὶ τὰς αἰτίας ἀποδοῦναι, δι᾽ ἃς οὐ πολλοὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἐν ταῖς ἱστορίαις Ἕλληνες ἐμνημονεύκασιν, ἔτι μέντοι καὶ τοὺς οὐ παραλιπόντας τὴν περὶ

Titulus a codd. Lat. abesse solet, in cod. Corsiniano inscriptum est: *incertae iosaphi contra apionem et molonem; περὶ τῆς Ἰουδαίων (τῶν Ἰουδαίων) ἀρχαιότητος* inscribit Eusebius hist. eccl. III 9, pr. euang. p. 361^{b}, 458^{bd}, 476^{d}; *πρὸς τοὺς Ἕλληνας* Porphyrius de abstin. IV 11 p. 245. 20 Nauck.

α΄] Gutschmid πρῶτος L πρότερος Bekker 4 ὑπόστασιν] *conscientiam* Lat 5 πεντακισχιλίων] *quinque milia enim* Lat ἣν πεντακισχιλίων ed. pr ἀριθμὸν om. ed. pr 12 γράψαι fort. spurium ante τῶν add. *et* Lat καὶ Bekker 14 διδάξαι δὲ] διδάξας Gutschmid

ἡμῶν ἱστορίαν ποιήσω φανερὸς τοῖς μὴ γιγνώσκουσιν ἢ προσποιουμένοις ἀγνοεῖν.

6 2. Πρῶτον οὖν ἐπέρχεταί μοι πάνυ θαυμάζειν τοὺς οἰομένους δεῖν περὶ τῶν παλαιοτάτων ἔργων μόνοις προσέχειν τοῖς Ἕλλησι καὶ παρὰ τούτων πυνθάνεσθαι τὴν ἀλήθειαν, ἡμῖν δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ἀπιστεῖν· πᾶν γὰρ ἐγὼ τοὐναντίον ὁρῶ συμβεβηκός, εἴ γε δεῖ μὴ ταῖς ματαίαις δόξαις ἑπακολουθεῖν, ἀλλ' ἐξ
7 αὐτῶν τὸ δίκαιον τῶν πραγμάτων λαμβάνειν. τὰ μὲν γὰρ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἅπαντα νέα καὶ χθὲς καὶ πρῴην, ὡς ἂν εἴποι τις, εὗροι γεγονότα, λέγω δὲ τὰς κτίσεις τῶν πόλεων καὶ τὰ περὶ τὰς ἐπινοίας τῶν τεχνῶν καὶ τὰ περὶ τὰς τῶν νόμων ἀναγραφάς· πάντων δὲ νεωτάτη σχεδόν ἐστι παρ' αὐτοῖς ἡ περὶ τὸ συγγράφειν
8 τὰς ἱστορίας ἐπιμέλεια. τὰ μέντοι παρ' Αἰγυπτίοις τε καὶ Χαλδαίοις καὶ Φοίνιξιν, ἐῶ γὰρ νῦν ἡμᾶς ἐκείνοις συγκαταλέγειν, αὐτοὶ δήπουθεν ὁμολογοῦσιν ἀρχαιοτάτην τε καὶ μονιμωτάτην ἔχειν τῆς
9 μνήμης τὴν παράδοσιν· καὶ γὰρ τόπους ἅπαντες οἰκοῦσιν ἥκιστα ταῖς ἐκ τοῦ περιέχοντος φθοραῖς ὑποκειμένους καὶ πολλὴν ἐποιήσαντο πρόνοιαν τοῦ μηδὲν ἄμνηστον τῶν παρ' αὐτοῖς πραττομένων παραλιπεῖν, ἀλλ' ἐν δημοσίαις ἀναγραφαῖς ὑπὸ τῶν σοφωτάτων
10 ἀεὶ καθιεροῦσθαι. τὸν δὲ περὶ τὴν Ἑλλάδα τόπον μυρίαι μὲν φθοραὶ κατέσχον ἐξαλείφουσαι τὴν μνήμην τῶν γεγονότων, ἀεὶ δὲ καινοὺς καθιστάμενοι βίους τοῦ παντὸς ἐνόμιζον ἄρχειν ἕκαστοι τῶν ἀφ' ἑαυτῶν, ὀψὲ δὲ καὶ μόλις ἔγνωσαν φύσιν γραμμάτων· οἱ γοῦν ἀρχαιοτάτην αὐτῶν τὴν χρῆσιν εἶναι θέλοντες παρὰ Φοινίκων
11 καὶ Κάδμου σεμνύνονται μαθεῖν. οὐ μὴν οὐδὲ ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου δύναιτό τις ἂν δεῖξαι σωζομένην ἀναγραφὴν οὔτ' ἐν ἱεροῖς οὔτ' ἐν δημοσίοις ἀναθήμασιν, ὅπου γε καὶ περὶ τῶν ἐπὶ Τροίαν τοσούτοις ἔτεσι στρατευσάντων ὕστερον πολλὴ γέγονεν ἀπορία τε καὶ ζήτησις, εἰ γράμμασιν ἐχρῶντο, καὶ τἀληθὲς ἐπικρατεῖ μᾶλλον περὶ τοῦ τὴν νῦν οὖσαν τῶν γραμμάτων χρῆσιν ἐκείνους ἀγνοεῖν.

LLatEusebius praep. euang. X 7.

1 *γίνωσκουσιν* (ut *γίνεσθαι* etc.) saepius ed. pr 3 *Πρῶτον*] abhinc exscripsit Euseb. praep. eu. X 7 4 *παλαιτάτων* Eus. cod. B 8 *γὰρ*] Eus. *γε* L *siquidem* Lat 9 *ἐχθὲσ, ἐ* eras. L 10 *εὗροι*] *cognoui* Lat *εὑρήσεις* Eusebius Vigeri 10 *δὲ*] Euseb. *δὴ* L *κτήσεισ* L¹ 12 *νεωτάτη σχεδὸν*] *σχεδὸν καὶ νεωτάτη* Eus. cod. B *τὸ*] coni. *τοῦ* LEus 15 *τε* om. Eus 19 *δημοσίοισ* Eusebii cod. G 22 *ἕκαστος* Eus fort. recte 23 *τῶν ἀφ' ἑαυτῶν*] *se* Lat *τὸ καθ' ἑαυτόν* coni *τῶν*] *τὸν* Eus. cod. J *ὑφ' ἑαυτὸν* Eus. cod. B *sciant quia* ante *ὀψὲ* add. Lat 25 *οὐδ'* Euseb *ἀπ'*] Euseb. *ἐπ'* LLat 27 *οὔτ' ἐπὶ δημοσίοις* Eus 28 *ὕστερον ἔτεσι στρατευσάντων* tr. Eus. Vigeri *τε* om. Eus

ὅλως δὲ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν οὐδὲν ὁμολογούμενον εὑρίσκεται γράμμα 12
τῆς Ὁμήρου ποιήσεως πρεσβύτερον, οὗτος δὲ καὶ τῶν Τρωϊκῶν
ὕστερος φαίνεται γενόμενος, καί φασιν οὐδὲ τοῦτον ἐν γράμμασι
τὴν αὐτοῦ ποίησιν καταλιπεῖν, ἀλλὰ διαμνημονευομένην ἐκ τῶν
ἀσμάτων ὕστερον συντεθῆναι καὶ διὰ τοῦτο πολλὰς ἐν αὐτῇ σχεῖν
τὰς διαφωνίας. οἱ μέντοι τὰς ἱστορίας ἐπιχειρήσαντες συγγράφειν 13
παρ' αὐτοῖς, λέγω δὲ τοὺς περὶ Κάδμον τε τὸν Μιλήσιον καὶ τὸν
Ἀργεῖον Ἀκουσίλαον καὶ μετὰ τοῦτον εἴ τινες ἄλλοι λέγονται γενέ-
σθαι, βραχὺ τῆς Περσῶν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατείας τῷ χρόνῳ
προύλαβον. ἀλλὰ μὴν καὶ τοὺς περὶ τῶν οὐρανίων τε καὶ θείων 14
πρώτους παρ' Ἕλλησι φιλοσοφήσαντας, οἷον Φερεκύδην τε τὸν
Σύριον καὶ Πυθαγόραν καὶ Θάλητα, πάντες συμφώνως ὁμολογοῦσιν
Αἰγυπτίων καὶ Χαλδαίων γενομένους μαθητὰς ὀλίγα συγγράψαι,
καὶ ταῦτα τοῖς Ἕλλησιν εἶναι δοκεῖ πάντων ἀρχαιότατα καὶ μόλις
αὐτὰ πιστεύουσιν ὑπ' ἐκείνων γεγράφθαι.

3. Πῶς οὖν οὐκ ἔστιν ἄλογον τετυφῶσθαι τοὺς Ἕλληνας ὡς 15
μόνους ἐπισταμένους τἀρχαῖα καὶ τὴν ἀλήθειαν περὶ αὐτῶν ἀκρι-
βῶς παραδιδόντας; ἢ τίς οὐ παρ' αὐτῶν ἂν τῶν συγγραφέων
μάθοι ῥᾳδίως, ὅτι μηδὲν βεβαίως εἰδότες συνέγραφον, ἀλλ' ὡς ἕκα-
στοι περὶ τῶν πραγμάτων εἴκαζον; τὸ πλεῖον γοῦν διὰ τῶν βιβλίων
ἀλλήλους ἐλέγχουσι καὶ τἀναντιώτατα περὶ τῶν αὐτῶν λέγειν οὐκ
ὀκνοῦσι. περίεργος δ' ἂν εἴην ἐγὼ τοὺς ἐμοῦ μᾶλλον ἐπισταμέ- 16
νους διδάσκων ὅσα μὲν Ἑλλάνικος Ἀκουσιλάῳ περὶ τῶν γενεαλογιῶν
διαπεφώνηκεν, ὅσα δὲ διορθοῦται τὸν Ἡσίοδον Ἀκουσίλαος, ἢ τίνα
τρόπον Ἔφορος μὲν Ἑλλάνικον ἐν τοῖς πλείστοις ψευδόμενον ἐπι-
δείκνυσιν, Ἔφορον δὲ Τίμαιος καὶ Τίμαιον οἱ μετ' ἐκεῖνον γεγονό-
τες, Ἡρόδοτον δὲ πάντες. ἀλλ' οὐδὲ περὶ τῶν Σικελικῶν τοῖς περὶ 17
Ἀντίοχον καὶ Φίλιστον ἢ Καλλίαν Τίμαιος συμφωνεῖν ἠξίωσεν,
οὐδ' αὖ περὶ τῶν Ἀττικῶν οἱ τὰς Ἀτθίδας συγγεγραφότες ἢ περὶ
τῶν Ἀργολικῶν οἱ τὰ περὶ Ἄργος ἱστοροῦντες ἀλλήλοις κατηκολου-

---

LLatEusebius praep. euang. X 7, 8.

3 ὕστερον L 5 ἀσμάτων] γραμμάτων Euseb ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα] *apud helladium* Lat 10 προέλαβον L et Eusebii codd. GJ 11 τε om. Eusebii cod. B 12 *syrum* Lat *thalitem* Lat 14 δοκεῖ] Eus Lat δοκεῖν L 17 τὰ ἀρχαῖα L αὐτῶν L 18 παρ' αὐτῶν ἂν τῶν] παρὰ τῶν αὐτῶν Eus 19 μηδὲν] *neque* Lat μηδὲ ἓν Euseb εἰδότες βεβαίως tr. Eus paeter cod. J 20 εἴκαζον; τὸ πλεῖον] Gutschmid εἰκάζοιντο πλεῖον L εἴκαζον πλέον Euseb τὸ πλεῖον om. Lat γοῦν] οὖν Eusebii cod. G 21 τὰ ἐναντιώτατα L 24 Ἡσίοδον] *isidiotum* Lat 27 Σικελικῶν] σικελῶν LLat (*singulis* codd. Lat) 29 οὐδ' ex ὁδ' corr. m. 2 L 30 ἠκολουθήκασι Euseb

18 *θήκασι. καὶ τί δεῖ λέγειν περὶ τῶν κατὰ πόλεις καὶ βραχυτέρων; ὅπου γε περὶ τῆς Περσικῆς στρατείας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ πραχθέντων οἱ δοκιμώτατοι διαπεφωνήκασι, πολλὰ δὲ καὶ Θουκυδίδης ὡς ψευδόμενος ὑπό τινων κατηγορεῖται καίτοι δοκῶν ἀκριβεστάτην τὴν καθ' αὑτὸν ἱστορίαν συγγράφειν.*

19 4. *Αἰτίαι δὲ τῆς τοιαύτης διαφωνίας πολλαὶ μὲν ἴσως ἂν καὶ ἕτεραι τοῖς βουλομένοις ζητεῖν ἂν φανεῖεν, ἐγὼ δὲ δυσὶ ταῖς λεχθησομέναις τὴν μεγίστην ἰσχὺν ἀνατίθημι, καὶ προτέραν ἐρῶ*
20 *τὴν κυριωτέραν εἶναί μοι δοκοῦσαν· τὸ γὰρ ἐξ ἀρχῆς μὴ σπουδασθῆναι παρὰ τοῖς Ἕλλησι δημοσίας γίνεσθαι περὶ τῶν ἑκάστοτε πραττομένων ἀναγραφὰς τοῦτο μάλιστα δὴ καὶ τὴν πλάνην καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ψεύδεσθαι τοῖς μετὰ ταῦτα βουληθεῖσι περὶ τῶν*
21 *παλαιῶν τι γράφειν παρέσχεν. οὐ γὰρ μόνον παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν ἠμελήθη τὰ περὶ τὰς ἀναγραφάς, ἀλλ' οὐδὲ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, οὓς αὐτόχθονας εἶναι λέγουσιν καὶ παιδείας ἐπιμελεῖς,*
οὐδὲν τοιοῦτον εὑρίσκεται γενόμενον, ἀλλὰ τῶν δημοσίων γραμμάτων ἀρχαιοτάτους εἶναί φασι τοὺς ὑπὸ Δράκοντος αὐτοῖς περὶ τῶν φονικῶν γραφέντας νόμους ὀλίγῳ πρότερον τῆς Πεισιστράτου τυραν-
22 *νίδος ἀνθρώπου γεγονότος. περὶ μὲν γὰρ Ἀρκάδων τί δεῖ λέγειν αὐχούντων ἀρχαιότητα; μόλις γὰρ οὗτοι καὶ μετὰ ταῦτα γράμμασιν ἐπαιδεύθησαν.*

23 5. *Ἅτε δὴ τοίνυν οὐδεμιᾶς προκαταβεβλημένης ἀναγραφῆς, ἣ καὶ τοὺς μαθεῖν βουλομένους διδάξειν ἔμελλεν καὶ τοὺς ψευδομένους ἐλέγξειν, ἡ πολλὴ πρὸς ἀλλήλους ἐγένετο διαφωνία τοῖς συγ-*
24 *γραφεῦσι. δευτέραν δὲ πρὸς ταύτῃ θετέον ἐκείνην αἰτίαν· οἱ γὰρ ἐπὶ τὸ γράφειν ὁρμήσαντες οὐ περὶ τὴν ἀλήθειαν ἐσπούδασαν, καίτοι τοῦτο πρόχειρόν ἐστιν ἀεὶ τὸ ἐπάγγελμα, λόγων δὲ δύναμιν*

LLatEusebius praep. euang. X 7, 14.

2 *γε*] Euseb., om. L *τῆς Περσικῆς*] Euseb Lat *τῆσ περιοικήσεωσ τῆσ περσικῆσ* L 4 *κατηγόρηται* Eusebii codd. GJ *τὴν*] Gutschmid, om. LLat Euseb 5 *ἑαυτὸν* Euseb 6 *τοσαύτησ* L *huius* Lat 7 *ἂν φανεῖεν*] coni. *ἀναφανεῖεν* LEus *apparebunt* Lat 8 *λεχθησομέναις*] *ἐκτεθησομέναις αἰτίαις* Euseb *ἐρῶ*] *γε ἐρῶ* Eusebius Vigeri 9 *ἐξ ἀρχῆς*] *ἐξετασθῆναι* Eus 10 *δημοσίας*] *publicas* Lat *δημοσίᾳ* Eus fort. recte *περὶ*] *τὰς περὶ* Eus fort. recte 11 *πραττομένων*] *γενομένων* Eusebii cod. G 14 *παρὰ τοῖς*] *παρ' αὐτοῖς* Euseb Lat 15 *παιδείας*] Euseb. *παῖδασ* L *disciplinae* Lat 17 *περὶ τῶν φονικῶν*] *ex phoenicibus* Lat 18 *φονικῶν*] ed. pr. *φοινίκων* LLat *φοινικῶν* ut uid. Eus 19 *δεῖ*] ed. pr. *δὴ* L *χρὴ* Euseb. *oportet* Lat 20 *ἀρχαιότητα*] Eus. *ἀρχαιότατα* L 22 *προβεβλημένης* Euseb. *proponeretur* Lat 25 *ταύτῃ*] Euseb. *ταύτην* L *ἐκείνην*] *ἐκείνην τὴν* Eusebii codd. quidam 27 *ἐστιν*] *αὐτοῖς ἐστιν* Eus

ἐπεδείκνυντο, καὶ καθ' ὅντινα τρόπον ἐν τούτῳ παρευδοκιμήσειν 25
τοὺς ἄλλους ὑπελάμβανον, κατὰ τοῦτον ἡρμόζοντο τινὲς μὲν ἐπὶ
τὸ μυθολογεῖν τραπόμενοι, τινὲς δὲ πρὸς χάριν ἢ τὰς πόλεις ἢ
τοὺς βασιλέας ἐπαινοῦντες· ἄλλοι δὲ ἐπὶ τὸ κατηγορεῖν τῶν πρά-
ξεων ἢ τῶν γεγραφότων ἐχώρησαν ἐνευδοκιμήσειν τούτῳ νομίζοντες.
ὅλως δὲ τὸ πάντων ἐναντιώτατον ἱστορίᾳ πράττοντες διατελοῦσι· 26
τῆς μὲν γὰρ ἀληθοῦς ἐστι τεκμήριον ἱστορίας, εἰ περὶ τῶν αὐτῶν
ἅπαντες ταὐτὰ καὶ λέγοιεν καὶ γράφοιεν. οἱ δ' εἰ ταῦτα γράψειαν
ἑτέρως, οὕτως ἐνόμιζον αὐτοὶ φανεῖσθαι πάντων ἀληθέστατοι.
λόγων μὲν οὖν ἕνεκα καὶ τῆς ἐν τούτοις δεινότητος δεῖ παραχω- 27
ρεῖν ἡμᾶς τοῖς συγγραφεῦσι τοῖς Ἑλληνικοῖς, οὐ μὴν καὶ τῆς περὶ
τῶν ἀρχαίων ἀληθοῦς ἱστορίας καὶ μάλιστά γε τῆς περὶ τῶν ἑκά-
στοις ἐπιχωρίων.

6. Ὅτι μὲν οὖν παρ' Αἰγυπτίοις τε καὶ Βαβυλωνίοις ἐκ μα- 28
κροτάτων ἄνωθεν χρόνων τὴν περὶ τὰς ἀναγραφὰς ἐπιμέλειαν ὅπου
μὲν οἱ ἱερεῖς ἦσαν ἐγκεχειρισμένοι καὶ περὶ ταύτας ἐφιλοσόφουν,
Χαλδαῖοι δὲ παρὰ τοῖς Βαβυλωνίοις, καὶ ὅτι μάλιστα δὴ τῶν
Ἑλλησιν ἐπιμιγνυμένων ἐχρήσαντο Φοίνικες γράμμασιν εἴς τε τὰς
περὶ τὸν βίον οἰκονομίας καὶ πρὸς τὴν τῶν κοινῶν ἔργων παρά-
δοσιν, ἐπειδὴ συγχωροῦσιν ἅπαντες, ἐάσειν μοι δοκῶ. περὶ δὲ τῶν 29
ἡμετέρων προγόνων ὅτι τὴν αὐτήν, ἐῶ γὰρ λέγειν εἰ καὶ πλείω
τῶν εἰρημένων ἐποιήσαντο περὶ τὰς ἀναγραφὰς ἐπιμέλειαν τοῖς
ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς προφήταις τοῦτο προστάξαντες, καὶ ὡς μέχρι
τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων πεφύλακται μετὰ πολλῆς ἀκριβείας, εἰ δὲ
δεῖ θρασύτερον εἰπεῖν καὶ φυλαχθήσεται, πειράσομαι συντόμως
διδάσκειν.

7. Οὐ γὰρ μόνον ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ τούτων τοὺς ἀρίστους καὶ τῇ 30
θεραπείᾳ τοῦ θεοῦ προσεδρεύοντας κατέστησαν, ἀλλ' ὅπως τὸ γένος
τῶν ἱερέων ἄμικτον καὶ καθαρὸν διαμενεῖ προυνόησαν. δεῖ γὰρ 31
τὸν μετέχοντα τῆς ἱερωσύνης ἐξ ὁμοεθνοῦς γυναικὸς παιδοποιεῖ-
σθαι καὶ μὴ πρὸς χρήματα μηδὲ τὰς ἄλλας ἀποβλέπειν τιμάς,

LLatEusebius praep. euang. X 7. 18.

3 *τρεπόμενοι* LEus cod. B 4 *τὸ*] *τῷ* Eus. cod. B 5 *εὐδοκιμήσειν ἐν* tr. Eus 7 *ἐστι — ἱστορίας*] *ἱστορίας τεκμήριον* Eusebii cod. B 8 *τὰ αὐτὰ* Euseb *δὲ* Euseb *εἰ — 9 ἑτέρως*] *εἰ μὴ τὰ αὐτὰ γράψειαν* (*γράψειεν* codd. BG) *ἑτέροις* Eus *cum quaedam aliter conscriberent quam alii* Lat *ταῦτα*] *ταὐτὰ* Hudson 9 *φαίνεσθαι* Euseb *ἀληθέστατοι*] fin. Euseb 18 *ἐπιδεικνυμένων* L 24 *εἰ δὲ δεῖ*] Gutschmid *si oportet* Lat *εἰ δὲ* L 27 *ἐπὶ τούτῳ* coni. 29 *διαμενεῖ*] coni. ex Lat *διαμένειν* L *διαμένη* ed. pr. 30 *τὸν μετέχοντα*] *qui — habiturus est* Lat *παιδοποιεῖσθαι*] *nasci* Lat

ἀλλὰ τὸ γένος ἐξετάζειν ἐκ τῶν ἀρχαίων λαμβάνοντα τὴν διαδοχὴν
32 καὶ πολλοὺς παρεχόμενον μάρτυρας. καὶ ταῦτα πράττομεν οὐ μόνον
ἐπ᾽ αὐτῆς Ἰουδαίας, ἀλλ᾽ ὅπου ποτὲ σύστημα τοῦ γένους ἐστὶν
ἡμῶν κἀκεῖ τὸ ἀκριβὲς ἀποσώζεται τοῖς ἱερεῦσι περὶ τοὺς γάμους·
33 λέγω δὲ τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Βαβυλῶνι καὶ εἴ που τῆς ἄλλης οἰκου- 5
μένης τοῦ γένους τῶν ἱερέων εἰσί τινες διεσπαρμένοι· πέμπουσι
γὰρ εἰς Ἱεροσόλυμα συγγράψαντες πατρόθεν τοὔνομα τῆς τε γαμετῆς
34 καὶ τῶν ἐπάνω προγόνων καὶ τίνες οἱ μαρτυροῦντες. πόλεμος δ᾽
εἰ κατάσχοι, καθάπερ ἤδη γέγονεν πολλάκις Ἀντιόχου τε τοῦ Ἐπι-
φανοῦς εἰς τὴν χώραν ἐμβαλόντος καὶ Πομπηίου Μάγνου καὶ Κυν- 10
35 τιλίου Οὐάρου μάλιστα δὲ καὶ ἐν τοῖς καθ᾽ ἡμᾶς χρόνοις, οἱ περι-
λειπόμενοι τῶν ἱερέων καινὰ πάλιν ἐκ τῶν ἀρχαίων γραμμάτων
συνίστανται καὶ δοκιμάζουσι τὰς ὑπολειφθείσας γυναῖκας. οὐ γὰρ
ἐπὶ τὰς αἰχμαλώτους γενομένας προσίενται πολλάκις γεγονυιῶν
36 αὐταῖς τὴν πρὸς ἀλλόφυλον κοινωνίαν ὑφορώμενοι. τεκμήριον δὲ 15
μέγιστον τῆς ἀκριβείας· οἱ γὰρ ἀρχιερεῖς οἱ παρ᾽ ἡμῖν ἀπὸ δισχι-
λίων ἐτῶν ὀνομαστοὶ παῖδες ἐκ πατρὸς εἰσὶν ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς.
τοῖς δὲ τῶν εἰρημένων ὁτιοῦν γένοιτο εἰς παράβασιν ἀπηγόρευται
μήτε τοῖς βωμοῖς παρίστασθαι μήτε μετέχειν τῆς ἄλλης ἁγιστείας.
37 εἰκότως οὖν, μᾶλλον δὲ ἀναγκαίως, ἅτε μήτε τὸ ὑπογράφειν αὐτε- 20
ξουσίου πᾶσιν ὄντος μήτε τινὸς ἐν τοῖς γραφομένοις ἐνούσης δια-
φωνίας, ἀλλὰ μόνον τῶν προφητῶν τὰ μὲν ἀνωτάτω καὶ παλαιό-
τατα κατὰ τὴν ἐπίπνοιαν τὴν ἀπὸ τοῦ θεοῦ μαθόντων, τὰ δὲ καθ᾽
38 αὑτοὺς ὡς ἐγένετο σαφῶς συγγραφόντων, (8) οὐ μυριάδες βιβλίων
εἰσὶ παρ᾽ ἡμῖν ἀσυμφώνων καὶ μαχομένων, δύο δὲ μόνα πρὸς τοῖς 25
εἴκοσι βιβλία τοῦ παντὸς ἔχοντα χρόνου τὴν ἀναγραφήν, τὰ δικαίως
39 πεπιστευμένα. καὶ τούτων πέντε μέν ἐστι Μωυσέως, ἃ τούς τε

LLatEusebius hist. eccles. III 10.

1 ἀλλὰ — 2 μάρτυρας] *et de hoc per antiquam lineam et multis testibus approbare* Lat ἀρχείων Gutschmid λαμβάνοντα] ed. pr. λαμβάνοντας L λαμβάνον Lowthius 2 παρασχόμενον ed. pr. 5 *babylonia* Lat 7 τῆς τε γαμετῆς] coni. ex *nuptae* Lat τῆσ γεγραμμένησ L τῶν γειναμένων ed. pr. 10 *quintillus* Lat 12 ἀρχείων γράμματα Gutschmid 14 ἐπὶ] LLat ἔτι ed. pr. *προσίενται*] *accedunt* Lat πολλάκις — 15 αὐταῖς om. Lat γεγονυῖαν ed. pr. 18 τοῖς] οἷς Dindorf τοῖς — παράβασιν] *his autem qui praedicti sunt si quid praeuaricentur* Lat γένοιτο εἰς παράβασιν] παραβᾶσιν coni. 19 ἁγιστείας] ed. pr. ἁγιαστίας L 20 τὸ ὑπογράφειν] *conscribendi* Lat τοῦ ὑπογράφειν ed. pr. τοῦ γράφειν uel τοῦ συγγράφειν coni. 22 μόνων ed. pr. 24 οὐ] incip. Eusebius οὖν post μυριάδες add. Euseb 24 εἰσὶ βιβλίων tr. Eusebii codd. AH 27 θεῖα ante πεπιστευμένα add. Euseb Μωυσέως] τὰ Μωυσέως Euseb τε νόμους] Euseb γενομένουσ L *natiuitates* Lat

νόμους περιέχει καὶ τὴν ἀπ᾽ ἀνθρωπογονίας παράδοσιν μέχρι τῆς αὐτοῦ τελευτῆς· οὗτος ὁ χρόνος ἀπολείπει τρισχιλίων ὀλίγῳ ἐτῶν. ἀπὸ δὲ τῆς Μωυσέως τελευτῆς μέχρι τῆς Ἀρταξέρξου τοῦ μετὰ 40
Ξέρξην Περσῶν βασιλέως οἱ μετὰ Μωυσῆν προφῆται τὰ κατ᾽ αὐ-
τοὺς πραχθέντα συνέγραψαν ἐν τρισὶ καὶ δέκα βιβλίοις· αἱ δὲ λοιπαὶ τέσσαρες ὕμνους εἰς τὸν θεὸν καὶ τοῖς ἀνθρώποις ὑποθή-
κας τοῦ βίου περιέχουσιν. ἀπὸ δὲ Ἀρταξέρξου μέχρι τοῦ καθ᾽ 41
ἡμᾶς χρόνου γέγραπται μὲν ἕκαστα, πίστεως δ᾽ οὐχ ὁμοίας ἠξίωται τοῖς πρὸ αὐτῶν διὰ τὸ μὴ γενέσθαι τὴν τῶν προφητῶν ἀκριβῆ
διαδοχήν. δῆλον δ᾽ ἐστὶν ἔργῳ, πῶς ἡμεῖς πρόσιμεν τοῖς ἰδίοις 42
γράμμασι· τοσούτου γὰρ αἰῶνος ἤδη παρῳχηκότος οὔτε προσθεῖναί τις οὐδὲν οὔτε ἀφελεῖν αὐτῶν οὔτε μεταθεῖναι τετόλμηκεν, πᾶσι δὲ σύμφυτόν ἐστιν εὐθὺς ἐκ πρώτης γενέσεως Ἰουδαίοις τὸ νομίζειν αὐτὰ θεοῦ δόγματα καὶ τούτοις ἐμμένειν καὶ ὑπὲρ αὐτῶν, εἰ δέοι,
θνήσκειν ἡδέως. ἤδη οὖν πολλοὶ πολλάκις ἑώρανται τῶν αἰχμα- 43
λώτων στρέβλας καὶ παντοίων θανάτων τρόπους ἐν θεάτροις ὑπομέ-
νοντες ἐπὶ τῷ μηδὲν ῥῆμα προέσθαι παρὰ τοὺς νόμους καὶ τὰς μετὰ τούτων ἀναγραφάς. ὅ τίς ἂν ὑπομείνειεν Ἑλλήνων ὑπὲρ αὐτοῦ; ἀλλ᾽ 44
οὐδ᾽ ὑπὲρ τοῦ καὶ πάντα τὰ παρ᾽ αὐτοῖς ἀφανισθῆναι συγγράμματα
τὴν τυχοῦσαν ὑποστήσεται βλάβην· λόγους γὰρ αὐτὰ νομίζουσιν εἶναι 45
κατὰ τὴν τῶν γραψάντων βούλησιν ἐσχεδιασμένους, καὶ τοῦτο δι-
καίως καὶ περὶ τῶν παλαιοτέρων φρονοῦσιν, ἐπειδὴ καὶ τῶν νῦν ἐνίους ὁρῶσι τολμῶντας περὶ τούτων συγγράφειν, οἷς μήτ᾽ αὐτοὶ παρεγένοντο μήτε πυθέσθαι παρὰ τῶν εἰδότων ἐφιλοτιμήθησαν.
ἀμέλει καὶ περὶ τοῦ γενομένου νῦν ἡμῖν πολέμου τινὲς ἱστορίας 46
ἐπιγράψαντες ἐξενηνόχασιν οὔτ᾽ εἰς τοὺς τόπους παραβαλόντες οὔτε πλησίον τούτων πραττομένων προσελθόντες, ἀλλ᾽ ἐκ παρακουσμάτων ὀλίγα συνθέντες τῷ τῆς ἱστορίας ὀνόματι λίαν ἀναιδῶς ἐνεπαροίνησαν.

9. Ἐγὼ δὲ καὶ περὶ τοῦ πολέμου παντὸς καὶ περὶ τῶν αὐτῷ 47

LLatEusebius hist. eccles. III 10.

1 ἀπ᾽] τῆς Euseb et ut uid. Lat 2 ὀλίγον Eusebii codd. ADEH, fort. recte 3 μέχρι τῆς Ἀρταξέρξου] *usque ad artaxerxem* Lat μέχρι τῆς] μέχρις Gutschmid 4 ἀρχῆς post βασιλέως add. ed. pr. 10 πρόσιμεν τοῖς ἰδίοις γράμμασι] Eus τοῖσ ἰδίοισ γράμμασι πεπιστεύκαμεν LLat 12 οὐδὲν — αὐτῶν om. Eus 13 ἐκ] ἐκ τῆσ L τὸ νομίζειν] Eus ὀνομάζειν LLat 14 ἐπιμένειν Eus ὑπὲρ] Eus περὶ L 15 ἡδέως fin. Euseb 17 τῷ] τὸ L¹ πρόεσθαι L 18 ὅ — αὐτοῦ] *qui graecorum aliquid tale perpessus est* Lat ὅ τίς] ed. pr. ὅστισ L ὑπομείνειεν] ed. pr. ὑπομένειεν L 24 πυθέσθαι] *credere* Lat 30 αὐτῷ] *ibi* Lat ἐν αὐτῷ ed. pr., fort. spurium

κατὰ μέρος γενομένων ἀληθῆ τὴν ἀναγραφὴν ἐποιησάμην τοῖς πράγ-
48 μασιν αὐτὸς ἅπασι παρατυχών· ἐστρατήγουν μὲν γὰρ τῶν παρ' ἡμῖν Γαλιλαίων ὀνομαζομένων ἕως ἀντέχειν δυνατὸν ἦν, ἐγενόμην δὲ παρὰ Ῥωμαίοις συλληφθεὶς αἰχμάλωτος καί με διὰ φυλακῆς Οὐεσπασιανὸς καὶ Τίτος ἔχοντες ἀεὶ προσεδρεύειν αὐτοῖς ἠνάγκα- 5
σαν τὸ μὲν πρῶτον δεδεμένον, αὖθις δὲ λυθεὶς συνεπέμφθην ἀπὸ
49 τῆς Ἀλεξανδρείας Τίτῳ πρὸς τὴν Ἱεροσολύμων πολιορκίαν. ἐν ᾧ χρόνῳ γενομένην τῶν πραττομένων οὐκ ἔστιν ὃ τὴν ἐμὴν γνῶσιν διέφυγεν· καὶ γὰρ τὰ κατὰ τὸ στρατόπεδον τὸ Ῥωμαίων ὁρῶν ἐπιμελῶς ἀνέγραφον καὶ τὰ παρὰ τῶν αὐτομόλων ἀπαγγελλόμενα μόνος 10
50 αὐτὸς συνίειν. εἶτα σχολῆς ἐν τῇ Ῥώμῃ λαβόμενος, πάσης μοι τῆς πραγματείας ἐν παρασκευῇ γεγενημένης χρησάμενός τισι πρὸς τὴν Ἑλληνίδα φωνὴν συνεργοῖς οὕτως ἐποιησάμην τῶν πράξεων τὴν παράδοσιν. τοσοῦτον δέ μοι περιῆν θάρσος τῆς ἀληθείας, ὥστε πρώτους πάντων τοὺς αὐτοκράτορας τοῦ πολέμου γενομένους Οὐε- 15
51 σπασιανὸν καὶ Τίτον ἠξίωσα λαβεῖν μάρτυρας. πρώτοις γὰρ δέδωκα τὰ βιβλία καὶ μετ' ἐκείνους πολλοῖς μὲν Ῥωμαίων τοῖς συμπεπολεμηκόσι, πολλοῖς δὲ τῶν ἡμετέρων ἐπίπρασκον, ἀνδράσι καὶ τῆς Ἑλληνικῆς σοφίας μετεσχηκόσιν, ὧν ἐστιν Ἰούλιος Ἀρχέλαος, Ἡρώδης ὁ σεμνότατος, αὐτὸς ὁ θαυμασιώτατος βασιλεὺς Ἀγρίππας. 20
52 οὗτοι μὲν οὖν ἅπαντες ἐμαρτύρησαν, ὅτι τῆς ἀληθείας προύστην ἐπιμελῶς, οὐκ ἂν ὑποστειλάμενοι καὶ σιωπήσαντες, εἴ τι κατ' ἄγνοιαν ἢ χαριζόμενος μετέθηκα τῶν γεγονότων ἢ παρέλιπον.

53 10. Φαῦλοι δέ τινες ἄνθρωποι διαβάλλειν μου τὴν ἱστορίαν ἐπικεχειρήκασιν ὥσπερ ἐν σχολῇ μειρακίων γύμνασμα προκεῖσθαι 25
νομίζοντες κατηγορίας παραδόξου καὶ διαβολῆς, δέον ἐκεῖνο γιγνώσκειν, ὅτι δεῖ τὸν ἄλλοις παράδοσιν πράξεων ἀληθινῶν ὑπισχνούμενον αὐτὸν ἐπίστασθαι ταύτας πρότερον ἀκριβῶς ἢ παρηκολου-
54 θηκότα τοῖς γεγονόσιν ἢ παρὰ τῶν εἰδότων πυνθανόμενον. ὅπερ ἐγὼ μάλιστα περὶ ἀμφοτέρας νομίζω πεποιηκέναι τὰς πραγματείας· 30
τὴν μὲν γὰρ ἀρχαιολογίαν, ὥσπερ ἔφην, ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων μεθερμήνευκα γεγονὼς ἱερεὺς ἐκ γένους καὶ μετεσχηκὼς τῆς φιλο-
55 σοφίας τῆς ἐν ἐκείνοις τοῖς γράμμασι· τοῦ δὲ πολέμου τὴν ἱστορίαν ἔγραψα πολλῶν μὲν αὐτουργὸς πράξεων, πλείστων δ' αὐτόπτης γενόμενος, ὅλως δὲ τῶν λεχθέντων ἢ πραχθέντων οὐδοτιοῦν ἀγνοή- 35

---

8 *γενομένην*] *γενομένων* ed. pr., om. Lat, seclusit Hudson 16 *ἔδωκα* coni 20 *αὐτὸς*] *et ipse* Lat, unde *καὶ αὐτὸς* Hudson 22 *εἴ*] ed. pr. *ἢ* L *si* Lat 32 *μεθηρμήνευκα* ed. Oberthür 33 *τῆς*] *τοῖσ* L¹ 35 *οὐδ' ὅτι οὖν* L, similiterque saepius

σας. πῶς οὖν οὐκ ἂν θρασεῖς τις ἡγήσαιτο τοὺς ἀνταγωνίζεσθαί 56
μοι περὶ τῆς ἀληθείας ἐπικεχειρηκότας, οἳ κἂν τοῖς τῶν αὐτοκρατόρων ὑπομνήμασιν ἐντυχεῖν λέγωσιν, ἀλλ᾽ οὔ γε καὶ τοῖς ἡμετέροις τῶν ἀντιπολεμούντων πράγμασι παρέτυχον.

11. Περὶ μὲν οὖν τούτων ἀναγκαίαν ἐποιησάμην τὴν παρέκ- 57
βασιν ἐπισημήνασθαι βουλόμενος τῶν ἐπαγγελλομένων τὰς ἱστορίας συγγράφειν τὴν εὐχέρειαν. ἱκανῶς δὲ φανερόν, ὡς οἶμαι, πεποιη- 58
κὼς ὅτι πάτριός ἐστιν ἡ περὶ τῶν παλαιῶν ἀναγραφὴ τοῖς βαρβάροις μᾶλλον ἢ τοῖς Ἕλλησι, βούλομαι μικρὰ πρότερον διαλεχθῆναι πρὸς τοὺς ἐπιχειροῦντας νέαν ἡμῶν ἀποφαίνειν τὴν κατάστασιν ἐκ τοῦ μηδὲν περὶ ἡμῶν, ὡς φασιν ἐκεῖνοι, λελέχθαι παρὰ τοῖς Ἑλληνικοῖς συγγραφεῦσιν. εἶτα δὲ τὰς μαρτυρίας τῆς ἀρχαιότη- 59
τος ἐκ τῶν παρ᾽ ἄλλοις γραμμάτων παρέξω καὶ τοὺς βεβλασφημηκότας ἡμῶν τὸ γένος ἀποδείξω λίαν ἐν τοῖς λόγοις βλασφημοῦντας.

12. Ἡμεῖς τοίνυν οὔτε χώραν οἰκοῦμεν παράλιον οὔτ᾽ ἐμπο- 60
ρίαις χαίρομεν οὐδὲ ταῖς πρὸς ἄλλους διὰ τούτων ἐπιμιξίαις, ἀλλ᾽ εἰσὶ μὲν ἡμῶν αἱ πόλεις μακρὰν ἀπὸ θαλάσσης ἀνῳκισμέναι, χώραν δὲ ἀγαθὴν νεμόμενοι ταύτην ἐκπονοῦμεν μάλιστα δὴ πάντων περὶ παιδοτροφίαν φιλοκαλοῦντες καὶ τὸ φυλάττειν τοὺς νόμους καὶ τὴν κατὰ τούτους παραδεδομένην εὐσέβειαν ἔργον ἀναγκαιότατον παντὸς τοῦ βίου πεποιημένοι. προσούσης τοίνυν τοῖς εἰρημένοις καὶ 61
τῆς περὶ τὸν βίον ἡμῶν ἰδιότητος οὐδὲν ἐν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις ποιοῦν ἡμῖν πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἐπιμιξίαν, ὥσπερ Αἰγυπτίοις μὲν τὰ παρ᾽ αὐτῶν ἐξαγόμενα καὶ πρὸς αὐτοὺς εἰσαγόμενα, τοῖς δὲ τὴν παράλιον τῆς Φοινίκης κατοικοῦσιν ἡ περὶ τὰς καπηλείας καὶ περὶ τὰς ἐμπορίας σπουδὴ διὰ τὸ φιλοχρηματεῖν. οὐ μὴν οὐδὲ πρὸς 62
ληστείας, ὥσπερ ἄλλοι τινές, ἢ τὸ πλέον ἔχειν ἀξιοῦν πολεμοῦντες ἐτράπησαν ἡμῶν οἱ πατέρες καίτοι πολλὰς τῆς χώρας ἐχούσης μυριάδας ἀνδρῶν οὐκ ἀτόλμων. διὰ τοῦτο Φοίνικες μὲν αὐτοὶ κατ᾽ 63
ἐμπορίαν τοῖς Ἕλλησιν ἐπεισπλέοντες εὐθὺς ἐγνώσθησαν καὶ δι᾽ ἐκείνων Αἰγύπτιοι καὶ πάντες, ἀφ᾽ ὧν τὸν φόρτον εἰς τοὺς Ἕλληνας διεκόμιζον μεγάλα πελάγη διαίροντες. Μῆδοι δὲ μετὰ ταῦτα 64

---

2 κἀν L 3 λέγωσιν] *dicantur* Lat οὔτι γε coni 8 ὅτι] Gutschmid ὡς ὅτι L *quia* Lat 14 ἐν τοῖς λόγοις] *ipsi rationi* Lat ἀλόγως Hudson ἐκτὸς λόγου Gutschmid 22 οὐδὲν — 23 ποιοῦν] *nihil fuit in antiquis temporibus quod faceret* Lat ἐν] ἦν ἐν ed. pr. 23 ποιοῦν] τὸ ποιοῦν ed. pr. ἡμῖν post Ἕλληνας tr. ed. pr. 26 περὶ om. ed. pr. 27 ἢ — 28 ἐτράπησαν] *aut amplius habere concupiscentes ad bella conuersi sunt* Lat 28 πολεμοῦντας Gutschmid

καὶ Πέρσαι φανεροὶ κατέστησαν τῆς Ἀσίας ἐπάρξαντες, οἱ δὲ καὶ μέχρι τῆς ἡμετέρας ἠπείρου Πέρσαι στρατεύσαντες. Θρᾷκες δὲ διὰ γειτονίαν καὶ τὸ Σκυθικὸν ὑπὸ τῶν εἰς τὸν Πόντον ἐγνώσθη
65 πλεόντων. ὅλως γὰρ ἅπαντες οἱ παρὰ τὴν θάλατταν καὶ τὴν πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς καὶ πρὸς τὴν ἑσπέριον κατοικοῦντες τοῖς συγγράφειν τι βουλομένοις γνωριμώτεροι κατέστησαν, οἱ δὲ ταύ-
66 της ἀνωτέρω τὰς οἰκήσεις ἔχοντες ἐπὶ πλεῖστον ἠγνοήθησαν. καὶ τοῦτο φαίνεται καὶ περὶ τὴν Εὐρώπην συμβεβηκός, ὅπου γε τῆς Ῥωμαίων πόλεως, τοιαύτην ἐκ μακροῦ δύναμιν κεκτημένης καὶ τοιαύτας πράξεις κατορθούσης πολεμικάς, οὔθ' ὁ Ἡρόδοτος οὔτε Θουκυδίδης οὔτε τῶν ἅμα τούτοις γενομένων οὐδὲ εἷς ἐμνημόνευκεν, ἀλλ' ὀψέ ποτε καὶ μόλις αὐτῶν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἡ γνῶσις διεξ-
67 ῆλθεν. περὶ μὲν γὰρ Γαλατῶν τε καὶ Ἰβήρων οὕτως ἠγνόησαν οἱ δοκοῦντες ἀκριβέστατοι συγγραφεῖς, ὧν ἐστιν Ἔφορος, ὥστε πόλιν οἴεται μίαν εἶναι τοὺς Ἴβηρας τοὺς τοσοῦτο μέρος τῆς ἑσπερίου γῆς κατοικοῦντας, καὶ τὰ μήτε γενόμενα παρ' αὐτοῖς ἔθη μήτε
68 λεγόμενα γράφειν ὡς ἐκείνων αὐτοῖς χρωμένων ἐτόλμησαν. αἴτιον δὲ τοῦ μὲν μὴ γιγνώσκειν τἀληθὲς τὸ λίαν ἀνεπίμικτον, τοῦ δὲ γράφειν ψευδῆ τὸ βούλεσθαι δοκεῖν τι πλέον τῶν ἄλλων ἱστορεῖν. πῶς οὖν ἔτι θαυμάζειν προσῆκεν, εἰ μηδὲ τὸ ἡμέτερον ἔθνος πολλοῖς ἐγιγνώσκετο μηδὲ τῆς ἐν τοῖς συγγράμμασι μνήμης ἀφορμὴν παρέσχεν, οὕτως μὲν ἀπῳκισμένον τῆς θαλάσσης, οὕτως δὲ βιοτεύειν προῃρημένον;

69 13. Φέρε τοίνυν ἡμᾶς ἀξιοῦν τεκμηρίῳ χρῆσθαι περὶ τῶν Ἑλλήνων, ὅτι μὴ παλαιόν ἐστιν αὐτῶν τὸ γένος, τῷ μηθὲν ἐν ταῖς ἡμετέραις ἀναγραφαῖς περὶ αὐτῶν εἰρῆσθαι. ἆρ' οὐχὶ πάντως ἂν κατεγέλων αὐτὰς οἶμαι τὰς ὑπ' ἐμοῦ νῦν εἰρημένας κομίζοντες αἰτίας καὶ μάρτυρας ἂν τοὺς πλησιοχώρους παρείχοντο τῆς αὐτῶν
70 ἀρχαιότητος; κἀγὼ τοίνυν πειράσομαι τοῦτο ποιεῖν· Αἰγυπτίοις γὰρ καὶ Φοίνιξι μάλιστα δὴ χρήσομαι μάρτυσιν, οὐκ ἄν τινος ὡς ψευδῆ τὴν μαρτυρίαν διαβάλλειν δυνηθέντος· φαίνονται γὰρ καὶ δὴ μάλιστα πρὸς ἡμᾶς δυσμενῶς διατεθέντες κοινῇ μὲν ἅπαντες
71 Αἰγύπτιοι, Φοινίκων δὲ Τύριοι. περὶ μέντοι Χαλδαίων οὐκέτι ταὐτὸ τοῦτο δυναίμην ἂν λέγειν, ἐπεὶ καὶ τοῦ γένους ἡμῶν ἀρχηγοὶ

---

2 ἡμετέρας] *alteram* Lat, unde ἑτέρας Hudson 3 ὑπὸ] coni ἀπὸ L τῶν ex τὸν aut τοῦ corr. L 5 πρὸς τὴν ἑσπέριον] *hesperium* Lat τὴν προσεσπέριον Gutschmid 7 ἠγνοήθησαν] ed. pr. *sunt — ignorati* Lat ἠγνόησαν L 10 ὁ spurium uid. οὔθ' ὁ Θουκυδίδης ed. pr. 24 χρήσασθαι ed. pr. 34 ταὐτὸ τοῦτο] *hoc* Lat

καθεστήκασιν καὶ διὰ τὴν συγγένειαν ἐν ταῖς αὐτῶν ἀναγραφαῖς Ἰουδαίων μνημονεύουσιν. ὅταν δὲ τὰς περὶ τούτων πίστεις παρά- 72
σχω, τότε καὶ τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων ἀποφανῶ τοὺς μνήμην Ἰουδαίων πεποιηκότας, ἵνα μηδὲ ταύτην ἔτι τὴν πρόφασιν οἱ βα-
σκαίνοντες ἔχωσιν τῆς πρὸς ἡμᾶς ἀντιλογίας.

14. Ἄρξομαι δὲ πρῶτον ἀπὸ τῶν παρ᾽ Αἰγυπτίοις γραμμά- 73
των. αὐτὰ μὲν οὖν οὐχ οἷόν τε παρατίθεσθαι τἀκείνων, Μάνεθως δ᾽ ἦν τὸ γένος Αἰγύπτιος ἀνὴρ τῆς Ἑλληνικῆς μετεσχηκὼς παι-
δείας, ὡς δῆλός ἐστιν· γέγραφεν γὰρ Ἑλλάδι φωνῇ τὴν πάτριον
ἱστορίαν ἔκ τε τῶν ἱερῶν, ὥς φησιν αὐτός, μεταφράσας καὶ πολλὰ τὸν Ἡρόδοτον ἐλέγχει τῶν Αἰγυπτιακῶν ὑπ᾽ ἀγνοίας ἐψευσμένον. οὗτος δὴ τοίνυν ὁ Μάνεθως ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν Αἰγυπτιακῶν ταῦτα 74
περὶ ἡμῶν γράφει. παραθήσομαι δὲ τὴν λέξιν αὐτοῦ καθάπερ αὐ-
τὸν ἐκεῖνον παραγαγὼν μάρτυρα· „* τοῦ τίμαιος ὄνομα. ἐπὶ τούτου 75
οὐκ οἶδ᾽ ὅπως θεὸς ἀντέπνευσεν καὶ παραδόξως ἐκ τῶν πρὸς ἀνα-
τολὴν μερῶν ἄνθρωποι τὸ γένος ἄσημοι καταθαρρήσαντες ἐπὶ τὴν
χώραν ἐστράτευσαν καὶ ῥᾳδίως ἀμαχητὶ ταύτην κατὰ κράτος εἷλον,
καὶ τοὺς ἡγεμονεύσαντας ἐν αὐτῇ χειρωσάμενοι τὸ λοιπὸν τάς τε 76
πόλεις ὠμῶς ἐνέπρησαν καὶ τὰ τῶν θεῶν ἱερὰ κατέσκαψαν, πᾶσι
δὲ τοῖς ἐπιχωρίοις ἐχθρότατά πως ἐχρήσαντο τοὺς μὲν σφάζοντες,
τῶν δὲ καὶ τὰ τέκνα καὶ γυναῖκας εἰς δουλείαν ἄγοντες. πέρας 77
δὲ καὶ βασιλέα ἕνα ἐξ αὐτῶν ἐποίησαν, ᾧ ὄνομα ἦν Σάλιτις. καὶ
οὗτος ἐν τῇ Μέμφιδι κατεγίνετο τήν τε ἄνω καὶ κάτω χώραν δασμο-

---

LLatEusebius praep. euang. X 13. chron. I p. 151 Schöne.

1 αὐτῶν Bekker 3 *et blasphemias falsas ostendero* post παράσχω add. Lat 6 incip. Eusebius praep. et chron. δὲ] Eus. δὴ L *autem* Lat 7 οὐχ οἷόν τε] Euseb. οὐκ οἷοντε L *non arbitrantur* Lat οὐχ οἷων τε ed. pr. *Μάνε-θως* — 8 ἀνὴρ] *manethon itaque genere uir aegyptiorum* Lat *Μάνεθως*] Eus. *μανεθὼν* ex *μανέθων* corr. L *manethon* Lat; non dubitaui ubique etiam contra codicis L et Latini auctoritatem reponere *Μάνεθως*, quod apud Josephum legerunt et Theophilus ad Autol. III 20 sq. et Eusebius, praesertim cum etiam L exhibeat *Μανεθὼς* infra §§ 226, 285, 286, 294, 298 II 16 cf. Antiq. Iud. I 107 8 δ᾽ ἦν] δὲ Eus *ἀνὴρ αἰγύπτιος* tr. L et Eusebii cod. G 9 γὰρ om. ut uid. Eus. Arm. *τὴν πάτριον*] *paternae religionis* Lat 10 τε τῶν] *δέλτων* Gutschmid ἱερῶν] Eus ἱερέων L *sacris — libris* Lat *sacris monumentis* Eus. Arm. cf. § 226 10 καὶ] ὃς καὶ Eus 11 ὑπ᾽] ἀπ᾽ L¹ 12 οὗτος] Euseb. αὐτὸς L *ipse* Lat *Μανεθὼν* LLat 13 τὴν λέξιν] *etiam sermonem* Lat 14 τοῦ τίμαιος ὄνομα] *honorabile nomen* Lat *honorabilis nomen* Eus. Arm. ἐγέ-νετο βασιλεὺς ἡμῖν τίμαος ὄνομα ed. pr. 15 ὁ θεὸς Euseb ἀνατολῆς Eusebii cod. G, fort. recte 16 καταθαρσήσαντες L 17 εἷλον fin. Euseb praep.

22 Σάλιτις] σάλατις L *sualitis* Lat *Silitis* Euseb. Arm. Σαΐτης Manetho apud Schol. Platon. Tim. p. 21 E et Africanum (Euseb. chron. p. 143 Schöne)

λογῶν καὶ φρουρὰν ἐν τοῖς ἐπιτηδειοτάτοις καταλιπὼν τόποις. μάλιστα δὲ καὶ τὰ πρὸς ἀνατολὴν ἡσφαλίσατο μέρη προορώμενος Ἀσσυρίων ποτὲ μεῖζον ἰσχυόντων ἐσομένην ἐπιθυμίᾳ τῆς αὐτοῦ
78 βασιλείας ἔφοδον. εὑρὼν δὲ ἐν νομῷ τῷ Σεθροΐτῃ πόλιν ἐπικαιροτάτην, κειμένην μὲν πρὸς ἀνατολὴν τοῦ Βουβαστίτου ποταμοῦ, καλουμένην δ' ἀπό τινος ἀρχαίας θεολογίας Αὔαριν, ταύτην ἔκτισέν τε καὶ τοῖς τείχεσιν ὀχυρωτάτην ἐποίησεν ἐνοικίσας αὐτῇ καὶ πλῆθος ὁπλιτῶν εἰς εἴκοσι καὶ τέσσαρας μυριάδας ἀνδρῶν προφυ-
79 λακήν. ἔνθα δὲ κατὰ θέρειαν ἤρχετο τὰ μὲν σιτομετρῶν καὶ μισθοφορίαν παρεχόμενος τὰ δὲ καὶ ταῖς ἐξοπλισίαις πρὸς φόβον τῶν ἔξωθεν ἐπιμελῶς γυμνάζων. ἄρξας δ' ἐννεακαίδεκα ἔτη τὸν βίον
80 ἐτελεύτησε. μετὰ τοῦτον δὲ ἕτερος ἐβασίλευσεν τέσσαρα καὶ τεσσαράκοντα ἔτη καλούμενος Βηών. μεθ' ὃν ἄλλος Ἀπαχνὰς ἓξ καὶ τριάκοντα ἔτη καὶ μῆνας ἑπτά. ἔπειτα δὲ καὶ Ἄπωφις ἓν καὶ ἑξήκοντα καὶ Ἰαννὰς πεντήκοντα καὶ μῆνα ἕνα. ἐπὶ πᾶσι δὲ καὶ Ἄσσις
81 ἐννέα καὶ τεσσαράκοντα καὶ μῆνας δύο. καὶ οὗτοι μὲν ἓξ ἐν αὐτοῖς ἐγενήθησαν πρῶτοι ἄρχοντες ποθοῦντες ἀεὶ καὶ μᾶλλον τῆς Αἰ-
82 γύπτου ἐξᾶραι τὴν ῥίζαν. ἐκαλεῖτο δὲ τὸ σύμπαν αὐτῶν ἔθνος Ὑκσώς, τοῦτο δέ ἐστιν βασιλεῖς ποιμένες· τὸ γὰρ υκ καθ' ἱερὰν

LLatEusebius chron. I p. 151 Schöne, praep. euang. X 13, 3.

1 *καταλείπων* ed. pr. 3 *Ἀσσυρίων — ἔφοδον*] *quoniam assyrii aliquando plus ualentes erant desideraturi regnum eius inuadere* Lat *ποτὲ*] *τότε* Perizonius *illo tempore* Eus. Arm., qui haec parum accurate uertit *ἐπιθυμίᾳ*] Bekker *ἐπιθυμίαν* L *αὐτοῦ*] ex Lat *αὐτῆς* L 4 *ἔφοδον* Perizonius *νομῷ τῷ Σεθροΐτῃ*] Bernard ex Africano et schol. Platon. *per legem Methrajitem* Eus. Arm. *νόμωι τῶι σαΐτηι* L *nomotosuali* Lat 6 *Αὔαριν*] *euaris* Lat 7 *ἐνοικίσας*] ed. pr. *ἐνοικήσασ* L *collocans* Lat 8 *πρὸς φυλακήν* ed. pr. *ad custodiam* Eus. Arm. 9 *ἔνθα δὲ*] Lat *ἐνθάδε* L *ἤρχετο* non satis intellego 11 *ἐννεακαίδεκα*] *XV* Eus 12 *τέσσαρα καὶ τεσσαράκοντα*] *XLIII* Eus *τετταράκοντα* ed. pr. 13 *Βηών*] *Banon* Euseb. Arm. *Βνὼν* schol. Platon et Africanus, quod reponi iubet Gutschmid *apachas* Lat *Apakhnan* Eus *Παχνὰν* Africanus *Ἀρχάης* schol. Platon 14 *Ἄπωφις*] *Aphosis* Eus. Arm. *Ἄφοβις* African. *Ἄφωφις* schol. Plat. 15 *Ἰαννὰς*] *samnas* Lat *Anan* Euseb. Arm., *ἰανίας* ed. pr. *Ἄννας* uel *Ἄνναν* Gutschmid *καὶ* (ante *Ἄσσις*) om. Lat et Eus *ases* Lat *Aseth* Eus quod Iosephum dedisse putat Gutschmid 17 *ποθοῦντες — 18 ῥίζαν*] *qui semper regionem spolationibus praedisque depopulabantur maxime quod Egiptiorum fere genus ac semen delere studebant* Eus. Arm. *debellantes semper et maxime aegypti radicem amputare cupientes* Lat, unde *πολεμοῦντες ἀεὶ καὶ ποθοῦντες μᾶλλον — ῥίζαν* Big. et Hafn. apud Hudson *ποθοῦντες*] ed. pr. *πορθοῦντεσ* L 18 *ἐκαλεῖτο*] incip. Euseb. praep. *σύμπαν αὐτῶν*] EusLat, om. L 19 *Ὑκσώς*] *sesos* Lat *Ὑκουσσὼς* (*Hikkusin* Arm.) Euseb. recte, ut iudicat Gutschmid; nam *ὑκου* pluralem esse Aegyptiorum *υκ*] *se* Lat

γλῶσσαν βασιλέα σημαίνει, τὸ δὲ σὼς ποιμήν ἐστι καὶ ποιμένες κατὰ τὴν κοινὴν διάλεκτον, καὶ οὕτως συντιθέμενον γίνεται Ὑκσώς. τινὲς δὲ λέγουσιν αὐτοὺς Ἄραβας εἶναι. [ἐν δ' ἄλλῳ ἀντιγράφῳ 83 οὐ βασιλεῖς σημαίνεσθαι διὰ τῆς ὑκ προσηγορίας, ἀλλὰ τοὐναντίον αἰχμαλώτους δηλοῦσθαι ποιμένας· τὸ γὰρ ὖκ πάλιν Αἰγυπτιστὶ καὶ τὸ ἂκ δασυνόμενον αἰχμαλώτους ῥητῶς μηνύει. καὶ τοῦτο μᾶλλον πιθανώτερόν μοι φαίνεται καὶ παλαιᾶς ἱστορίας ἐχόμενον.] τού- 84 τους τοὺς προκατωνομασμένους βασιλέας καὶ τοὺς τῶν ποιμένων καλουμένων καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν γενομένους κρατῆσαι τῆς Αἰγύπτου φησὶν ἔτη πρὸς τοῖς πεντακοσίοις ἕνδεκα. μετὰ ταῦτα δὲ τῶν ἐκ 85 τῆς Θηβαΐδος καὶ τῆς ἄλλης Αἰγύπτου βασιλέων γενέσθαι φησὶν ἐπὶ τοὺς ποιμένας ἐπανάστασιν καὶ πόλεμον συρραγῆναι μέγαν καὶ πολυχρόνιον. ἐπὶ δὲ βασιλέως, ᾧ ὄνομα εἶναι Μισφραγμού- 86 θωσις, ἡττωμένους φησὶ τοὺς ποιμένας ἐκ μὲν τῆς ἄλλης Αἰγύπτου πάσης ἐκπεσεῖν, κατακλεισθῆναι δ' εἰς τόπον ἀρουρῶν ἔχοντα μυρίων τὴν περίμετρον· Ἄυαριν ὄνομα τῷ τόπῳ. τοῦτόν φησιν ὁ 87 Μάνεθως ἅπαντα τείχει τε μεγάλῳ καὶ ἰσχυρῷ περιβαλεῖν τοὺς ποιμένας, ὅπως τήν τε κτῆσιν ἅπασαν ἔχωσιν ἐν ὀχυρῷ καὶ τὴν λείαν τὴν ἑαυτῶν. τὸν δὲ Μισφραγμουθώσεως υἱὸν Θούμμωσιν 88 ἐπιχειρῆσαι μὲν αὐτοὺς διὰ πολιορκίας ἑλεῖν κατὰ κράτος ὀκτὼ καὶ τεσσαράκοντα μυριάσι στρατοῦ προσεδρεύσαντα τοῖς τείχεσιν· ἐπεὶ δὲ τὴν πολιορκίαν ἀπέγνω, ποιήσασθαι συμβάσεις, ἵνα τὴν

LLatEusebius chron. I p. 153 Schöne, praep. euang. X 13. 4.

1 *σὼς*] *οὐσσὼς* (*σόος* cod. G) Eus 2 *οὕτω* Euseb *Ὑκουσσὼς* (*Hykusos* Arm.) Euseb *ycsos* codd. meliores Lat *sesos* alii. 3 *ἐν δὲ* — 7 *ἐχόμενον* spuria uid. facta ex § 91; cf. quae infra § 92 in margine adnotata sunt his similia 4 *comperi* post *σημαίνεσθαι* add. Lat *ὖκ*] *τοῦ ὖκ* L et Eusebii cod. G *Ὑκουσσὼς* Eus. praep. *hyk* Eus. Arm. 5 *αἰχμαλώτους*] *βασιλεῖς αἰχμαλώτους* L *ποιμένας*] *οὐ ποιμένας* L *neque pastores* Lat *ὖκ*] *yc* Lat *Ὑκουσσὼς* Eus. praep. *hyk* Eus. chron. *πάλιν*] LLat Eus. chron., om. Eus. praep. 6 *ac* Lat 7 *τούτους*] *hos ergo* Lat et Eus. Arm. *τούτους δὲ* (*δὲ* om. cod. G) Eus. praep. 10 *πρὸς τοῖς φ' ια'* Eus. praep. 11 *ἄλλης*] *ἄνω* Gutschmid 12 *πόλεμον*] *πόλεμον αὐτοῖς* LLat 13 *ἐπὶ*] Euseb. *ἐπεὶ* L *Μισφραγμούθωσις*] Eus. *ἁλισφραγμούθωσις* L *alisfragmuthos* Lat *Misphragmthosis* Arm. hic et u. 19 14 *ἡττημένους* coni *ἐξ αὐτοῦ* (*ὑπ' αὐτοῦ* ed. pr.) post *ποιμένας* add. L *ἐκ*] *καὶ ἐκ* Eus. praep. (praeter cod. G) 15 *πάσης*] LLat Eus. chron., om. Eus. praep. *δὲ* Eus *ἀρουρῶν — μυρίων*] *ulnarum undecim milium* Lat 16 *Ἄυαριν*] *auarim* Lat *Ἄυαρις* Eus. praep. *Aurajis* Euseb. Arm. 17 *Μανεθὼν* LLat 18 *ἐχυρῷ* apud Eus. traditum uid 19 *Μισφραγμουθώσεως*] *ἁλισφραγμουθώσεως* L *alisfraymathoseos* Lat *Θούμμωσιν*] *thumnosim* Lat *Θμούθωσιν* Euseb. praep. *Thmosim* Euseb. Arm., infra 94 *Τέθμωσις* 22 *τῆσ πολιορκίασ* L

Αἴγυπτον ἐκλιπόντες ὅποι βούλονται πάντες ἀβλαβεῖς ἀπέλθωσι.
89 *τοὺς δὲ ἐπὶ ταῖς ὁμολογίαις πανοικησίᾳ μετὰ τῶν κτήσεων οὐκ*
ἐλάττους μυριάδων ὄντας εἴκοσι καὶ τεσσάρων ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου
90 *τὴν ἔρημον εἰς Συρίαν διοδοιπορῆσαι. φοβουμένους δὲ τὴν Ἀσσυ-*
ρίων δυναστείαν, τότε γὰρ ἐκείνους τῆς Ἀσίας κρατεῖν, ἐν τῇ νῦν
Ἰουδαίᾳ καλουμένῃ πόλιν οἰκοδομησαμένους τοσαύταις μυριάσιν ἀν-
91 *θρώπων ἀρκέσουσαν Ἱεροσόλυμα ταύτην ὀνομάσαι. ἐν ἄλλῃ δέ τινι*
βίβλῳ τῶν Αἰγυπτιακῶν Μάνεθως τοῦτό φησιν τὸ ἔθνος τοὺς κα-
λουμένους ποιμένας αἰχμαλώτους ἐν ταῖς ἱεραῖς αὐτῶν βίβλοις γε-
γράφθαι λέγων ὀρθῶς· καὶ γὰρ τοῖς ἀνωτάτω προγόνοις ἡμῶν τὸ
ποιμαίνειν πάτριον ἦν καὶ νομαδικὸν ἔχοντες τὸν βίον οὕτως ἐκα-
92 *λοῦντο ποιμένες. αἰχμάλωτοί τε πάλιν οὐκ ἀλόγως ὑπὸ τῶν Αἰγυ-*
πτίων ἀνεγράφησαν, ἐπειδήπερ ὁ πρόγονος ἡμῶν Ἰώσηπος ἑαυτὸν
ἔφη πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων αἰχμάλωτον εἶναι, καὶ τοὺς
ἀδελφοὺς εἰς τὴν Αἴγυπτον ὕστερον μετεπέμψατο τοῦ βασιλέως
ἐπιτρέψαντος. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν ἄλλοις ποιήσομαι τὴν
ἐξέτασιν ἀκριβεστέραν.
93 15. *Νυνὶ δὲ τῆς ἀρχαιότητος ταύτης παρατίθεμαι τοὺς Αἰγυ-*
πτίους μάρτυρας. πάλιν οὖν τὰ τοῦ Μανέθω πῶς ἔχει πρὸς τὴν
94 *τῶν χρόνων τάξιν ὑπογράψω. φησὶ δὲ οὕτως· „μετὰ τὸ ἐξελθεῖν*
ἐξ Αἰγύπτου τὸν λαὸν τῶν ποιμένων εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ ἐκβαλὼν
αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου βασιλεὺς Τέθμωσις ἐβασίλευσεν μετὰ ταῦτα
ἔτη εἰκοσιπέντε καὶ μῆνας τέσσαρας καὶ ἐτελεύτησεν, καὶ παρέ-
95 *λαβεν τὴν ἀρχὴν ὁ αὐτοῦ υἱὸς Χέβρων ἔτη δεκατρία. μεθ' ὃν Ἀμέ-*
νωφις εἴκοσι καὶ μῆνας ἑπτά. τοῦ δὲ ἀδελφὴ Ἀμεσσὴς εἰκοσιὲν
καὶ μῆνας ἐννέα. τῆς δὲ Μήφρης δώδεκα καὶ μῆνας ἐννέα. τοῦ

LLat Theophilus ad Autol. III 20. Eusebius praep. euang. X 13. 8, chron. I p. 155, Schöne.

2 *πανοικεσίᾳ* Euseb *οὐχ* L 3 *ἐλάσσους* Eus *εἰκοσιτεσσάρων* Euseb 4 *Συρίαν*] *Assyriam* Euseb. Armen. *διοδοιπορῆσαι*] *ὁδοιπορῆσαι* L *iter egisse* Lat 7 *ὀνομάσαι*] *ὠνόμασαν* L *uocitasse* Lat, fin. Euseb. praep. 8 *Μάνεθως*] *μανεθὼν* LLat *τοῦτο*] *τὸ αὐτὸ* Gutschmid *τὸ*] Bekker, om. L 13 *Ἰώσηπος*] i. marg. m. 1: *ἐν ἑτέρῳ ἀντιγράφῳ εὑρέθη οὕτως: κατήχθη πραθεὶς παρὰ τῶν ἀδελφῶν εἰσ αἴγυπτον πρὸσ τὸν βασιλέα τῆσ αἰγύπτου· καὶ πάλιν ὕστερον τοὺσ αὐτοῦ ἀδελφοὺσ μετεπέμψατο τοῦ βασιλέωσ ἐπιτρέψαντοσ*: L 19 *Μανεθῶνος* L *manethonis* Lat 20 *ὑπογράψω*] *describam* Lat abhinc excerpsit Theophilus 22 *Τέθμωσις*] *themusis* Lat *Sethmosis* Euseb. *Μωσῆς* Theophili libri, unde *Ἄμωσις* fecit Bunsen, sed paullo infra *Τέθμωσις* apud Theophilum traditur 24 *ὃν, ο* ex *ω* corr. L 25 *εἴκοσι — Ἀμεσσὴς* om. Lat *Ἀμεσσὴς*] *Ἀμέσση* Theoph. *Amenses* Euseb. *Ἀμενσὶς* Africanus ap. Sync. p. 130 *mifris* Lat 26 *καὶ μῆνας ἐννέα*] om. Euseb. *μῆνα α'* Theoph.

δὲ Μηφραμούθωσις εἰκοσιπέντε καὶ μῆνας δέκα. τοῦ δὲ Θμῶσις 96
ἐννέα καὶ μῆνας ὀκτώ. τοῦ δ' Ἀμένωφις τριάκοντα καὶ μῆνας
δέκα. τοῦ δὲ Ὦρος τριακονταὲξ καὶ μῆνας πέντε. τοῦ δὲ Θυγάτηρ
Ἀκεγχερὴς δώδεκα καὶ μῆνα ἕνα. τῆς δὲ Ῥάθωτις ἀδελφὸς ἐννέα.
τοῦ δὲ Ἀκεγχήρης δώδεκα καὶ μῆνας πέντε. τοῦ δὲ Ἀκεγχήρης 97
ἕτερος δώδεκα καὶ μῆνας τρεῖς. τοῦ δὲ Ἄρμαϊς τέσσαρα καὶ μῆνα
ἕνα. τοῦ δὲ Ῥαμέσσης ἓν καὶ μῆνας τέσσαρας. τοῦ δὲ Ἀρμέσσης
Μιαμοῦν ἑξηκονταὲξ καὶ μῆνας δύο. τοῦ δὲ Ἀμένωφις δεκαεννέα
καὶ μῆνας ἕξ. τοῦ δὲ Σέθως ὁ καὶ Ῥαμέσσης ἱππικὴν καὶ ναυτικὴν 98
ἔχων δύναμιν τὸν μὲν ἀδελφὸν Ἄρμαϊν ἐπίτροπον τῆς Αἰγύπτου
κατέστησεν καὶ πᾶσαν μὲν αὐτῷ τὴν ἄλλην βασιλικὴν περιέθηκεν
ἐξουσίαν, μόνον δὲ ἐνετείλατο διάδημα μὴ φορεῖν μηδὲ τὴν βασι-
λίδα μητέρα τε τῶν τέκνων ἀδικεῖν, ἀπέχεσθαι δὲ καὶ τῶν ἄλλων
βασιλικῶν παλλακίδων. αὐτὸς δὲ ἐπὶ Κύπρον καὶ Φοινίκην καὶ 99
πάλιν Ἀσσυρίους τε καὶ Μήδους στρατεύσας ἅπαντας τοὺς μὲν
δόρατι, τοὺς δὲ ἀμαχητὶ φόβῳ δὲ τῆς πολλῆς δυνάμεως ὑποχει-
ρίους ἔλαβε καὶ μέγα φρονήσας ἐπὶ ταῖς εὐπραγίαις ἔτι καὶ θαρσα-
λεώτερον ἐπεπορεύετο τὰς πρὸς ἀνατολὰς πόλεις τε καὶ χώρας κατα-

---

LLat Theophilus ad Autol. III 20. Eusebius Arm. chron. I p. 157 Schöne.

1 *Μηφραμούθωσις*] *mifranthusis* Lat *Μηφραμμούθωσις* Theoph. *Mephrathmuthoses* Euseb. *Μισφραγμούθωσις* Africanus *εἰκοσιπέντε*] κ' Theoph. *δέκα*] *IX* Euseb *Θμῶσις*] *etmusis* Lat *Τυθμώσης* Theoph. *Thmothosis* Euseb. *Τούθμωσις* African. 2 *δ' Ἀμένωφις*] *Λαμφενόφις* (h. e. *δ' Ἀμφένωφις*) Theoph. 3 *τριακονταὲξ*] *XXXVIII* Euseb *πέντε*] *VII* Euseb *τοῦ δὲ Θυγάτηρ* — 6 *μῆνας τρεῖς*] *τούτου δὲ Θυγάτηρ ἔτη ι' μῆνας γ'. μετὰ δὲ ταύτην Μερχερὴς ἔτη ιβ' μῆνας γ'* Theoph. 4 *Ἀκεγχερὴς*] *acenchres* Lat *Khenkheres* Euseb. *Ἀχερρῆς* African. *Ῥάθωτις*] *Athohvis* aut *Athohyis* Euseb. *Ῥαθῶς* African. 5 *Ἀκεγχήρης*] *acencherides* Lat *Khenkheres* Euseb *δώδεκα* — 6 *ἕτερος* om. Lat *Ἀκεγχήρης ἕτερος*] *Akhenkheres* Euseb 6 et 10 *armes* Lat *Armajis* Euseb 7 *τοῦ δὲ Ῥαμέσσης* — 8 *μῆνας δύο*] *μετὰ δὲ τοῦτον μέσσησ μιαμμοῦ ἔτη ς' καὶ μετὰ τοῦτον ῥαμέσσησ ἐνιαυτὸν μῆνασ δ' καὶ μῆνασ β'* Theophili libri *Ῥαμέσσης*] *armesis* Lat *Rrameses* Euseb *ἓν καὶ* — *Ἀρμέσσης* om. Euseb *ἁρμεσσησ* L *armesis* Lat 8 *miamus* Lat 9 *τοῦ δὲ Σέθως* — 11 *κατέστησεν*] i. marg m. 1 *εὑρέθη ἐν ἑτέρῳ ἀντιγράφω οὕτωσ : μεθ' ὃν σέθωσισ καὶ ῥαμέσσησ δύο ἀδελφοί· ὁ μὲν ναυτικὴν ἔχων δύναμιν· τουσ καταθάλατταν ἀπαντῶντασ καὶ διαχειρωμένουσ ἐπολιόρκει· μετουπολὺ δὲ καὶ τὸν ῥαμέσσην ἀνελών. ἅρμαϊν ἄλλον αὐτου ἀδελφὸν ἐπίτροπον τῆσ αἰγύπτου καταστῆσαι* L; cf. Herodot II 102 *Σέθως ὁ καὶ Ῥαμέσσης*] ex Euseb. Böckh Manetho p. 301 *Sethos qui et Rrameses* Eus. *Θοῖσσος καὶ Ῥαμέσσης ἔτη ι'* Theoph. *σέθωσισ καὶ ῥαμέσσησ* L *sedhossis* Lat; *Σέθως* uocatur infra § 231 et inde apud Theophilum itidemque apud Africanum (Sync. p. 134) 10 *τὸν*] *οὗτος τὸν* ed. pr. *Ἄρμαϊν*] *armen* Lat *Ἔρμαιος* et *Ἑρμᾶς* infra § 231

100 στρεφόμενος. χρόνου τε ἱκανοῦ γεγονότος Ἅρμαϊς ὁ καταλειφθεὶς
ἐν Αἰγύπτῳ πάντα τἄμπαλιν οἷς ἀδελφὸς παρῆνει μὴ ποιεῖν ἀδεῶς
ἔπραττεν· καὶ γὰρ τὴν βασιλίδα βιαίως ἔσχεν καὶ ταῖς ἄλλαις παλ-
λακίσιν ἀφειδῶς διετέλει χρώμενος, πειθόμενος δὲ ὑπὸ τῶν φίλων
101 διάδημα ἐφόρει καὶ ἀντῆρε τῷ ἀδελφῷ. ὁ δὲ τεταγμένος ἐπὶ τῶν
ἱερέων τῆς Αἰγύπτου γράψας βιβλίον ἔπεμψε τῷ Σεθώσει δηλῶν
αὐτῷ πάντα καὶ ὅτι ἀντῆρεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἅρμαϊς. παραχρῆμα
οὖν ὑπέστρεψεν εἰς Πηλούσιον καὶ ἐκράτησεν τῆς ἰδίας βασιλείας.
102 ἡ δὲ χώρα ἐκλήθη ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος Αἴγυπτος· λέγει γάρ,
ὅτι ὁ μὲν Σέθως ἐκαλεῖτο Αἴγυπτος, Ἅρμαϊς δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ
Δαναός.

103 16. Ταῦτα μὲν ὁ Μάνεθως. δῆλον δέ ἐστιν ἐκ τῶν εἰρημέ-
νων ἐτῶν τοῦ χρόνου συλλογισθέντος, ὅτι οἱ καλούμενοι ποιμένες
ἡμέτεροι δὲ πρόγονοι τρισὶ καὶ ἐνενήκοντα καὶ τριακοσίοις πρόσθεν
ἔτεσιν ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἀπαλλαγέντες τὴν χώραν ταύτην ἐπῴκησαν
ἢ Δαναὸν εἰς Ἄργος ἀφικέσθαι· καίτοι τοῦτον ἀρχαιότατον Ἀργεῖοι
104 νομίζουσι. δύο τοίνυν ὁ Μάνεθως ἡμῖν τὰ μέγιστα μεμαρτύρηκεν
ἐκ τῶν παρ' Αἰγυπτίοις γραμμάτων, πρῶτον μὲν τὴν ἑτέρωθεν
ἄφιξιν εἰς Αἴγυπτον, ἔπειτα δὲ τὴν ἐκεῖθεν ἀπαλλαγὴν οὕτως ἀρ-
χαίαν τοῖς χρόνοις, ὡς ἐγγύς που προτερεῖν αὐτὴν τῶν Ἰλιακῶν
105 ἔτεσι χιλίοις. ὑπὲρ ὧν δ' ὁ Μάνεθως οὐκ ἐκ τῶν παρ' Αἰγυπ-
τίοις γραμμάτων, ἀλλ' ὡς αὐτὸς ὡμολόγηκεν ἐκ τῶν ἀδεσπότως
μυθολογουμένων προστέθεικεν, ὕστερον ἐξελέγξω κατὰ μέρος ἀπο-
δεικνὺς τὴν ἀπίθανον αὐτοῦ ψευδολογίαν.

106 17. Βούλομαι τοίνυν ἀπὸ τούτων ἤδη μετελθεῖν ἐπὶ τὰ παρὰ

LLat Theophilus ad Autol. III 20 sq., Eusebius chron. Arm. I pp. 157, 113 Schöne, praep. euang. X 13. 11; Cramer anecdota Par. II p. 184.

1 τε] *autem* Eus. chron. *armes* Lat *Armajis* Euseb., item 7 et 10 2 τοὔμπαλιν ed. pr. ὁ ἀδελφὸς Bekker ἀδελφὸς Gutschmid 4 δὲ] *que* Lat et Eus. chron., unde τε coni. 6 ἱερέων] *sacra* Lat *fana* Euseb. ἱερῶν Hudson σέθωσει L *sedhosi* Lat *ad Sethosim* Eus. chron. Σέθῳ coni. 7 ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ] *ei suus frater* Lat *frater ipsius contra eum* Euseb αὐτοῦ] αὐτῷ coni. 9 λέγει] λόγος uel λέγεται Gutschmid 10 Σέθως] σέθωσις ed. pr. 12 incip. Euseb. praep. μανεθὼν LLat δ' Euseb 14 δὲ] Eus, om. LLat τρισὶ — τριακοσίοις] τριακοσίων δεκατριῶν Theoph. 16 ἀρχαιότατον] *antiquiorem* Eus. chron. 17 μανεθὼν LLat 18 παρ'] παρὰ τοῖς Eus 19 ἀρχαίαν] Lat Eus ἀρχαῖον L 20 που προτερεῖν] Lat Euseb. τοῦ πρότερον L που προτέραν ed. pr. 21 χιλίοις] χ΄ Unger Chronol. des Manetho p. 172 χιλίοις fin. Eus. praep. et Theophil. μανεθὼν LLat 22 γραμμάτων] ed. pr. πραγμάτων L *litteris* Lat *libris* Euseb 23 ἐξελέγξω fin. Eus. chron. 25 incip. Euseb. chron. p. 113, Cramer anecd. ἤδη] Eus. ἔτι L *rursus* Lat

τοῖς Φοίνιξιν ἀναγεγραμμένα περὶ τοῦ γένους ἡμῶν καὶ τὰς ἐξ ἐκεί-
νων μαρτυρίας παρασχεῖν. ἔστι τοίνυν παρὰ Τυρίοις ἀπὸ παμπόλ- 107
λων ἐτῶν γράμματα δημοσίᾳ γεγραμμένα καὶ πεφυλαγμένα λίαν ἐπι-
μελῶς περὶ τῶν παρ᾽ αὐτοῖς γενομένων καὶ πρὸς ἀλλήλους πρα-
χθέντων μνήμης ἀξίων. ἐν οἷς γέγραπται, ὅτι ὁ ἐν Ἱεροσολύμοις 108
ᾠκοδομήθη ναὸς ὑπὸ Σολομῶνος τοῦ βασιλέως ἔτεσι θᾶττον ἑκατὸν
τεσσαρακοντατρισὶν καὶ μησὶν ὀκτὼ τοῦ κτίσαι Τυρίους Καρχη-
δόνα. ἀνεγράφη δὲ παρ᾽ ἐκείνοις οὐκ ἀλόγως ἡ τοῦ ναοῦ κατα- 109
σκευὴ τοῦ παρ᾽ ἡμῖν· Εἴρωμος γὰρ ὁ τῶν Τυρίων βασιλεὺς φίλος
ἦν τοῦ βασιλέως ἡμῶν Σολομῶνος πατρικὴν πρὸς αὐτὸν φιλίαν
διαδεδεγμένος. οὗτος οὖν συμφιλοτιμούμενος εἰς τὴν τοῦ κατα- 110
σκευάσματος τῷ Σολομῶνι λαμπρότητα χρυσίου μὲν εἴκοσι καὶ ἑκα-
τὸν ἔδωκε τάλαντα, τεμὼν δὲ καλλίστην ὕλην ἐκ τοῦ ὄρους, ὃ κα-
λεῖται Λίβανος, εἰς τὸν ὄροφον ἀπέστειλεν. ἀντεδωρήσατο δὲ αὐτῷ
ὁ Σολομὼν ἄλλοις τε πολλοῖς καὶ δὴ καὶ χώραν τῆς Γαλιλαίας ἐν
τῇ Χαβουλῶν λεγομένῃ. μάλιστα δὲ αὐτοὺς εἰς φιλίαν ἡ τῆς σο- 111
φίας συνῆγεν ἐπιθυμία· προβλήματα γὰρ ἀλλήλοις ἀνταπέστελλον

LLat Theophilus ad Autol. III 22, Eusebius chron. I p. 113 Schöne. Cramer anecdota Par. II 184. Syncellus I p. 343 Bonn.

1 ἐξ] ἐπ᾽ Eusebii exc. graeca 2 ἔστι incip. Syncellus ἀπὸ παμπόλλων] πολλῶν LLat 3 δημοσίᾳ] Sync. δημόσια L et Eus. exc. graeca *regia* Eus. Arm. γεγραμμένα] καὶ γραφέντα Eus. exc. gr. γραφέντα Sync. 4 περὶ — 5 ἀξίων om. Sync. πρὸς ἀλλήλους] LLat παρ᾽ ἄλλοις Eus. πρὸς ἄλλους Gutschmid recte ut uid. 5 οἷς] τούτοις LLat ὁ] Eus., om. L 6 ἀπὸ Eus. exc. gr. Σολόμωνος Sync. σολομῶντος L ἑκατὸν τεσσαρακοντατριῶν L ρμ΄ καὶ τρισὶν Eus. exc. gr. ρμγ΄ Sync.; eundem numerum tradit Eus. praep. euang. X 13. 13, sed ἔτεσιν ἑκατὸν τριάκοντα τέσσαρσιν μησὶν ὀκτώ Theoph. 7 Καρχηδόνα] Euseb. χαλκηδόνα L *carthaginem charcedona* Lat 8 ἐκείνοις] αὐτοῖς Eus. exc. gr. ἐκείνου Sync. οὐκ ἀλόγως] Eus., om. LLat ἡ — 9 ἡμῖν om. Eus. exc. gr. 9 Εἴρωμος] Σίρωμος Sync. 10 Σολόμωνος Sync. φιλίαν πρὸς αὐτὸν tr. Eus. gr. 11 διαδεξάμενος Sync. οὗτος] Euseb. αὐτὸς L *is* Lat 12 χρυσοῦ Eus. exc. gr. 13 τεμὼν — ὕλην] καὶ ὕλην δὲ καλλίστην τεμὼν Eus. exc. gr., fort. recte 14 εἰς — ἀπέστειλεν] *ad cameram destinauit* Lat εἰς τὴν οἰκοδομὴν ἀπέστειλε τοῦ ὀρόφου Eus. exc. gr. *ad tecta aedificii mittens* Eus. Arm. 15 ὁ om. Eus. exc. gr. καὶ δὴ καὶ] coni καὶ γῆ κατὰ L καὶ δῆτα (διττὰ Sync.) καὶ Eus χώραν] *locos aliquos* Eus. Arm. χώρᾳ Gutschmid ἐν — 16 λεγομένῃ] ἔδωκεν τὴν Χαβουλὼν λεγομένην coni 16 Χαβουλὼν] Bochart ζαβουλὼν LLat Χαβωλὼ Euseb. exc. Χαβόλῳ Sync. *Khabula* Euseb. arm. χαβαλὼν et χαβωλὼν libri Antiq. VIII 142 uit. 211 cf. bell. Iud. II 18. 9, III 3. 1 post λεγομένῃ add. ἐπιδέδωκε Eus exc. gr. ὁ᾽ Eus ἡ] Euseb., om. L 17 συνήγαγεν Sync. ἀνταπέστελλον] Euseb. exc. ἀντεπέστελλον L ἀντέστελλον Sync.

λύειν κελεύοντες, καὶ κρείττων ἐν τούτοις ἦν ὁ Σολομὼν καὶ τἆλλα
σοφώτερος. σώζονται δὲ μέχρι νῦν παρὰ τοῖς Τυρίοις πολλαὶ τῶν
112 *ἐπιστολῶν, ἃς ἐκεῖνοι πρὸς ἀλλήλους ἔγραψαν. ὅτι δ' οὐ λόγος*
ἐστὶν ὑπ' ἐμοῦ συγκείμενος ὁ περὶ τῶν παρὰ τοῖς Τυρίοις γραμ-
μάτων, παραθήσομαι μάρτυρα Δῖον ἄνδρα περὶ τὴν Φοινικικὴν
ἱστορίαν ἀκριβῆ γεγονέναι πεπιστευμένον. οὗτος τοίνυν ἐν ταῖς
113 *περὶ Φοινίκων ἱστορίαις γράφει τὸν τρόπον τοῦτον· „Ἀβιβάλου*
τελευτήσαντος ὁ υἱὸς αὐτοῦ Εἴρωμος ἐβασίλευσεν. οὗτος τὰ πρὸς
ἀνατολὰς μέρη τῆς πόλεως προσέχωσεν καὶ μεῖζον τὸ ἄστυ ἐποίη-
σεν καὶ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς τὸ ἱερὸν καθ' ἑαυτὸ ὂν ἐν νήσῳ χώσας
τὸν μεταξὺ τόπον συνῆψε τῇ πόλει καὶ χρυσοῖς ἀναθήμασιν ἐκό-
σμησεν, ἀναβὰς δὲ εἰς τὸν Λίβανον ὑλοτόμησεν πρὸς τὴν τῶν
114 *ἱερῶν κατασκευήν. τὸν δὲ τυραννοῦντα Ἱεροσολύμων Σολομῶνα*
πέμψαι φασὶ πρὸς τὸν Εἴρωμον αἰνίγματα καὶ παρ' αὐτοῦ λαβεῖν
ἀξιοῦν, τὸν δὲ μὴ δυνηθέντα διακρῖναι τῷ λύσαντι χρήματα ἀπο-
115 *τίνειν. ὁμολογήσαντα δὲ τὸν Εἴρωμον καὶ μὴ δυνηθέντα λῦσαι τὰ*
αἰνίγματα πολλὰ τῶν χρημάτων εἰς τὸ ἐπιζήμιον ἀναλῶσαι. εἶτα
δὲ Ἀβδήμουνόν τινα Τύριον ἄνδρα τά τε προτεθέντα λῦσαι καὶ
αὐτὸν ἄλλα προβαλεῖν, ἃ μὴ λύσαντα τὸν Σολομῶνα πολλὰ τῷ Εἰ-
ρώμῳ προσαποτῖσαι χρήματα.“ Δῖος μὲν οὕτω περὶ τῶν προειρη-
μένων ἡμῖν μεμαρτύρηκεν.

LLat Theophilus ad Autol. III 22. Eusebius chron. I p. 115, Schöne. Cramer anecd. Par. II 185. Syncellus p. 343 Bonn. Antiq. Iud. VIII 147 sq.

1 ἦν ἐν τούτοις tr. Eus. exc. gr. ὢν post Σολομὼν addendum τἆ ἄλλα Eus. 2 σώζονται L νῦν] δεῦρο Eus τοῖς om. Eus. exc. gr. 3 ἀλλήλους] Τυρίους Eus. exc. gr. ἔγραφον Sync. δὲ Eus 4 ὑπ' ἐμοῦ συγκείμενος] ὑπ' ἐκείμενος L τῶν παρὰ τοῖς] τὸν ἐν Eus. exc. gr. τοῖσ s. L 5 Δῖον] δεξιὸν Eus. *dionem* Lat Φοινικικὴν] Sync. φοινικὴν LLat et Eus. exc. gr. 6 Δῖον (Δίωνα Sync.) post πεπιστευμένον add. Eus. 7 Dii uerba etiam Antiq. VIII 147 sqq. extant 8 ὁ om. Eus Σίρωμος Sync. 9 ἐποίησε] Euseb. Antiq. πεποίηκεν L 10 ὂν ἐν νήσῳ om. Antiq. νήσῳ] L Eus. Arm. ἴσῳ Eus. exc. graec. Sync. et ut uid. Lat ἐγχώσας Antiq. 13 ἱερῶν] Eus. Antiq. ναῶν L 14 φασὶ πέμψαι tr. Eus. exc. gr. τὸν om. Antiq. εἴρωμον L¹ Ἴρωμον Eus. exc. gr. Σίρωμον Sync. 15 λύσιν post ἀξιοῦν add. Lat Eus. exc. gr., ante παρ' u. 14 Antiq. codd. ROLat ἀποτινύειν Eus. exc. gr. ἀποτείνειν Sync. 16 Ἴρωμον Eus. exc. gr. Σίρωμον Sync. καὶ om. Lat ut uid. 18 δὲ] Eus. exc. gr. Ant. δὴ L δι' Sync., om. Lat *abdemonum* Lat Ἀβδάμονον (ἀβδάμωνον exc. gr.) Euseb. Ἀβδήμονα Antiq. Τύριον ἄνδρα] *uirum sagacem* Eus. Arm. τε] Euseb., om. L Antiq. et ut uid. Lat 19 ἄλλα] ἅμα Euseb. exc. gr. *simul alia* Euseb. Arm. Ἰρώμῳ Eus. exc. gr. Σιρώμῳ Sync. 20 Δίων Sync. Lat μὲν] *igitur* Lat μὲν οὖν Eus. exc. gr. οὕτως Sync.

18. Ἀλλὰ πρὸς τούτῳ παραθήσομαι καὶ Μένανδρον τὸν Ἐφέ- 116
σιον. γέγραφεν δὲ οὗτος τὰς ἐφ' ἑκάστου τῶν βασιλέων πρά-
ξεις τὰς παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ βαρβάροις γενομένας ἐκ τῶν παρ'
ἑκάστοις ἐπιχωρίων γραμμάτων σπουδάσας τὴν ἱστορίαν μαθεῖν.
γράφων τοίνυν περὶ τῶν ἐν Τύρῳ βεβασιλευκότων ἔπειτα γενό- 117
μενος κατὰ τὸν Εἴρωμον ταῦτά φησι· „τελευτήσαντος δὲ Ἀβιβά-
λου διεδέξατο τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ὁ υἱὸς Εἴρωμος, ὃς βιώσας
ἔτη νγ' ἐβασίλευσεν ἔτη λδ'. οὗτος ἔχωσε τὸν Εὐρύχωρον τόν 118
τε χρυσοῦν κίονα τὸν ἐν τοῖς τοῦ Διὸς ἀνέθηκεν, ἐπί τε ὕλην
ξύλων ἀπελθὼν ἔκοψεν ἀπὸ τοῦ λεγομένου Λιβάνου ὄρους κέδρινα
ξύλα εἰς τὰς τῶν ἱερῶν στέγας, καθελών τε τὰ ἀρχαῖα ἱερὰ καὶ
ναοὺς ᾠκοδόμησεν τό τε τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῆς Ἀστάρτης, πρῶ- 119
τόν τε τοῦ Ἡρακλέους ἔγερσιν ἐποιήσατο ἐν τῷ Περιτίῳ μηνί, τοῖς
τε Ἰτυκαίοις ἐπεστρατεύσατο μὴ ἀποδιδοῦσι τοὺς φόρους· οὓς καὶ
ὑποτάξας ἑαυτῷ πάλιν ἀνέστρεψεν. ἐπὶ τούτου ἦν Ἀβδήμουνος 120

LLat Theophilus ad Autol. III 22. Eusebius chron. I p. 117 Schöne. Cramer anecd. Par. II 185, Syncellus p. 344 Bonn. Antiq. Iud. VIII 144 sq.

1 τοῦτο Sync. παραθήσομεν Sync. καί] LatEus, om. L 2 δ' Eus 3 τὰς] Eus, om. L γεγενημένας Eus. exc. gr. ἐκ τῶν — 6 φησι breuiat Sync. ἑκάστοις] Eus. Lat ἐκείνοις L 4 γραμμάτων] πραγμάτων Eus. exc. gr. 5 τοίνυν] Eus. exc. gr. δὴ L *enim* Lat ἐν Τύρῳ βεβασιλευκότων] Eus. exc. gr. βεβασιλευκότων ἐν τύρῳ L 6 Ἴρωμον Eus. exc. gr. abhinc excerpsit modo breuius modo uberius Theophilus Menandri uerba extant etiam Antiq. VIII 144 sqq. δὲ om. Eus. exc. gr. Ἀβειβάλου Theoph. 7 αὐτοῦ ὁ υἱὸς] ὁ υἱὸς αὐτοῦ L Sync. αὐτοῦ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Eus. exc. gr. παρ' αὐτοῦ υἱὸς Antiq. Ἴρωμος Eus. exc. gr. Σίρωμος Sync. Ἱέρωμος Theoph., cf. Ant. Iud. VII 66 ὃς om. L et ut uid. Lat νγ' — 8 ἔτη om. LLat 8 ἔτη om. Antiq. τριάκοντα τέσσαρα L τὸ Εὐρύχωρον Antiq. 9 τὸν om. Sync. ἐπί τε] Eus. *et ad* Lat ἔπειτα L ἔτι τε Antiq. 10 ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ λεγομένου Λιβάνου Antiq. λεγομένου om. Sync. ὄρουσ λιβάνου tr. L κέδρινα ξύλα om. Antiq. 11 καθελὼν — 15 ἀνέστρεψεν om. Sync. καὶ ναοὺς — 13 ἐποιήσατο] *fanum aedificauit herculis fecit erectiorem* (*erectionem* ed. Bas.) Lat καὶ ναοὺς] ναὸν Eus. καὶ ναὸν Antiq. καινὰ coni. 12 τό τε] τόν τε Eus., om. Antiq. Ἀστάρτης] Eus. Ant. ἀστάρτησ τέμενοσ ἀνίερευσεν L πρῶτόν (πρῶτός Antiq.) τε τοῦ Ἡρακλέους ἔγερσιν] Eus. Antiq. καὶ τὸ μὲν τοῦ ἡρακλέουσ πρῶτον L; Lat cum Euseb. et Ant. consentit, nisi quod καὶ τῆς — Ἡρακλέους omisit 13 εἶτα τὸ τῆσ ἀστάρτησ post μηνί add. L τοῖς τε Ἰτυκαίοις] Gutschmid ὁπότε τιτυοῖσ L (*castra*)*que (mouit) aduersus titiceos* Lat τοῖς τε Τιτυαίοις (Τιτίοις Arm.) Euseb. τοῖς τε Ἰτυκέοισ Antiq. ὁπότε Τυρίοις Lowthius 14 ἐπεστράτευσεν L τὸν φόρον Eus. οὓς om. Antiq. 15 πάλιν ἑαυτῷ tr. L ἀντέστρεψεν Eus. exc. gr. τούτου] Sync. Ant. τούτων L τούτοις Eus. exc. gr. ἦν] Eus. et Ant. δέ τισ ἦν L Ἀβδήμουνος] L Sync. *abdemonus* Lat Ἀβδούμηνος Eus. exc. gr. *Abdemoni* (genet.) Euseb. Arm. Ἀβδήμονος Antiq.

παῖς νεώτερος, ὃς ἀεὶ ἐνίκα τὰ προβλήματα, ἃ ἐπέταττε Σολο-
121 μὼν ὁ Ἱεροσολύμων βασιλεύς.“ ψηφίζεται δὲ ὁ χρόνος ἀπὸ τούτου τοῦ βασιλέως ἄχρι Καρχηδόνος κτίσεως οὕτως· τελευτήσαντος Εἰρώμου διεδέξατο τὴν βασιλείαν Βαλβάζερος υἱός, ὃς βιώσας ἔτη
122 μγ′ ἐβασίλευσεν ἔτη ιζ′. μετὰ τοῦτον Ἀβδάσταρτος υἱὸς βιώσας ἔτη λϑ′ ἐβασίλευσεν ἔτη ϑ′. τοῦτον οἱ τῆς τροφοῦ αὐτοῦ υἱοὶ τέσσαρες ἐπιβουλεύσαντες ἀπώλεσαν, ὧν ὁ πρεσβύτερος ἐβασίλευσεν Μεθουσάσταρτος ὁ Λεαστάρτου, ὃς βιώσας ἔτη νδ′ ἐβασι-
123 λευσεν ἔτη ιβ′. μετὰ τοῦτον ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀσϑάρυμος βιώσας ἔτη νη′ ἐβασίλευσεν ἔτη ϑ′. οὗτος ἀπώλετο ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Φέλλητος, ὃς λαβὼν τὴν βασιλείαν ἦρξεν μῆνας η′ βιώσας ἔτη ν′. τοῦτον ἀνεῖλεν Εἰϑώβαλος ὁ τῆς Ἀστάρτης ἱερεύς, ὃς βιώσας ἔτη
124 μη′ ἐβασίλευσεν ἔτη λβ′. τοῦτον διεδέξατο Βαλέζωρος υἱός, ὃς

LLat Theophilus ad Autol. III 22. Eusebius chron. I p. 117 Schöne, Cramer Anecd. Paris. II 186. Syncellus p. 345.

1 *ἀεὶ* om. L *τὰ*] *λύων τὰ* Eus. exc. gr. *ἐπέτασσε* LSync. *σαλομὼν* L 2 *ὁ*] *οὗτος ὁ* Eus. exc. gr. *Erusalemitarum* Eus. Arm. 3 *ἄχρι*] *ἄχρι τῆς* L abhinc breuiat Sync. 4 *Ἱρώμου* Eus. exc. gr. *Βαλβάζερος*] *balbazerus* Lat *βαλεάζερος* L *Βααλβάζερος* Eus. Arm. et Sync. *Βααλζάβερ* Eus. exc. gr. *Βάζωρος* Theophil. *ὁ υἱὸς* L 5 *τεσσαρακοντατρία* L *ιζ′*] Eus. Arm. Sync. *ζ′* Eus. exc. gr. *ἑπτά* L *VII* Lat *Ἀβδάσταρτος* — 7 *ἐβασίλευσεν* om. Theophil. *ἀβδάστρατος* L fort. recte *abdatratus* Lat *υἱὸς*] *υἱὸς ὃς* Eus. exc. gr. Sync. *ὁ αὐτοῦ υἱὸς* L *filius* Lat *eiusdem filius qui* Eus. Arm. 6 *λϑ′*] *εἰκοσιεννέα* L *XX* Lat *ϑ′*] *ἐννέα* L *υἱοὶ τέσσαρες*] *δ′ υἱοὶ* Eus. exc. gr. *τρεῖς παῖδες* Sync. 7 *πρεσβύτατος* coni. *ἐβασίλευσεν*] Lat Eus. *ἐβασίλευσεν ἔτη δεκαδύο* L 8 *Μεθουσάσταρτος*] *metusastartus* Lat *μεϑ᾽ οὗσ ἄσταρτος* L *Μεθουάσταρτος* Theophil. *μεϑ᾽ ὃν Ἄσταρτος* Eus *ὁ Λεαστάρτου*] *leastrati* Lat *ὁ δελαιαστάρτου* L *Ἐλεαστάρτου* (*Ἐλεστάρτος* exc. gr.) Eus. *νδ′*] *πεντηκοντατέσσαρα* L *XLIII* Lat 9 *ἔτη* om. Eus. *δώδεκα* L *ὁ — Ἀσϑάρυμος*] *ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀσέρυμος* L *frater eius astirimus* Lat *Ἀσϑάρυμος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὃς* Eus. exc. gr. et ut uid. Sync. *frater eiusdem Astharimus, qui* Eus. Arm. *ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀϑάρυμος* Theoph. 10. *νη′*] Eus. Theophil. *τέσσαρα καὶ πεντήκοντα* L *LIIII* Lat *ἔτη* om. Eus. exc. gr. *ἐννέα* L 11 *Φέλλητος*] *pellete* Lat *Phelite* Eus. Arm. *Ἔλλης* (nominat.) Theoph. *η′*] *ὀκτὼ* L *ιη′* Eus. exc. gr. *ν′*] *πεντήκοντα* L *X* Eus. Arm. 12 *Εἰϑώβαλος*] *Ἰϑόβαλος* Eus. exc. gr. *Εἰϑόβαλος* Sync. *Itholbalus* Eus. Arm. *Ἰουϑώβαλος* Theoph. *Ἀστάρτου* Eus. exc. gr. *Astartiarum* Lat *ἱερεὺς*] *βασιλεύς* Eus *ὃς* — 13 *λβ′*] Eus. exc. gr. et Sync. *qui regnauit annos XXXII uixitque annos XLIII* Eus. Arm. *ὃς βιώσας ἔτη μ′ ἐβασίλευσεν ἔτη ιβ′* Theoph. *qui cum uixisset annis XLVIII regnauit annis XXXII* Lat *ὃσ βασιλεύσασ ἔτη τριακονταδύο ἐβίωσεν ἔτη ἑξηκονταοκτώ* L 13 *Βαλέζωρος*] Eus. Arm. *Βαλίζωρος* Eus. exc. gr. *Βαλέζερος* Sync. *βαδέζωροσ* L *badezodus* Lat *Βαλέζωρος υἱὸς*] *ὁ υἱὸς αὐτοῦ Βάζωρος* Theoph. *ὁ υἱὸς* Eus. exc. gr.

βιώσας ἔτη με΄ ἐβασίλευσεν ἔτη ξξ. τούτου διάδοχος γέγονε Μέτ- 125
τηνος υἱός, ὃς βιώσας ἔτη λβ΄ ἐβασίλευσεν ἔτη κϑ΄. τούτου διά-
δοχος γέγονεν Πυγμαλίων, ὃς βιώσας ἔτη νη΄ ἐβασίλευσεν ἔτη μζ΄.
ἐν δὲ τῷ ἐπ᾽ αὐτοῦ ἑβδόμῳ ἔτει ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ φυγοῦσα ἐν τῇ
Λιβύῃ πόλιν ᾠκοδόμησεν Καρχηδόνα. συνάγεται πᾶς ὁ χρόνος ἀπὸ 126
τῆς Εἰρώμου βασιλείας μέχρι Καρχηδόνος κτίσεως ἔτη ρνε΄ μῆνες η΄.
ἐπεὶ δὲ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας ὁ ἐν Ἱεροσολύμοις ᾠκο-
δομήθη ναός, γέγονεν ἀπὸ τῆς οἰκοδομήσεως τοῦ ναοῦ μέχρι Καρ-
χηδόνος κτίσεως ἔτη ρμγ΄ μῆνες η΄. τῆς μὲν οὖν παρὰ Φοινίκων 127
μαρτυρίας τί δεῖ προσθεῖναι πλέον; βλέπεται γὰρ τἀληθὲς ἰσχυρῶς
ὁμολογημένον καὶ πολὺ δήπου προάγειν τῆς τοῦ νεὼ κατασκευῆς
τὴν τῶν προγόνων ἡμῶν εἰς τὴν χώραν ἄφιξιν· ὅτε γὰρ αὐτὴν πᾶσαν
πολέμῳ παρέλαβον, τότε τὸν νεὼν κατεσκεύασαν. καὶ ταῦτα σαφῶς
ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ὑπ᾽ ἐμοῦ δεδήλωται διὰ τῆς ἀρχαιολογίας.
19. *Λέξω δὲ νῦν ἤδη τὰ παρὰ Χαλδαίοις ἀναγεγραμμένα καὶ* 128

LLat Theophilus ad Autol. III 22. Eusebius chron. I pp. 113, 43 Schöne, Cramer Anecd. Paris. II 186. Syncellus p. 345.

1 *τεσσαρακονταπέντε* L ἔτη om. Eus. exc. gr., ξξ] *η΄* (*ιη΄* exc. gr.) Eus. *ζ΄* Theoph. *Μέττηνος*] Theoph. *mettinus* Lat *Μέτηνος* Eus. Arm. exc. gr. *Μέτινος* Sync. *μάττηνοσ* L, unde errore librarii *μάτγηνος* ed. pr. 2 *ὁ υἱὸσ* L *τριακονταδύο* L ἔτη om. Eus. exc. gr. *κϑ΄*] Theoph. Eus. Arm. *κε΄* Eus. exc. Sync. *ἐννέα* L *VIIII* Lat 3 *γέγονεν* om. Eus. exc. gr. *Πυγμαλίων*] *pigmalion* Lat *φυσμαλίου* L *Physmanon* Eus. Arm. *Μυγδαλίων Φυσμαλίωνος* Eus. exc. gr. *Μυγδαλίων Φυσμανοῦν* Sync. *ἐν Πυγμαλίων Φυγμαλίου* (*Φυγμαλιουμ* cod. Ven.) Theophil. *φυγμαλίων* ed. pr. *ὃς βιώσας*] *βιώσασ* L *βιώσας δ΄* ed. pr. *ὃς βιώσας — μζ΄*] *qui annos egit in sua uita L sex, ex quibus XL tenuit principatum* Lat *νη΄*] *νς΄* L ἔτη om. Eus. exc. gr. *μζ΄*] *ζ΄* Theoph. 4 *ἐν — ἔτει*] *ἐν δὲ τῷ ἔτει αὐτοῦ ἑβδόμῳ, ἐπεὶ* Gutschmid *ἐπ᾽ αὐτῷ* Eus. exc. gr. *φυγοῦσα*] *dido* Lat *ἐν τῇ Λιβύῃ*] *in Libaeorum terram* Eus. Arm. *εἰς Λιβύην* Theoph. 5 *συνάγεται*] *colligitur ergo* Lat *συνάγεται δὲ* Eus. exc. gr. *συνάγεται οὖν* Theoph. *συνάγεται δὴ* ed. pr. *ἀπὸ*] *ἐκ* Eus. exc. gr. 6 *Ἰρώμου* Eus. exc. gr. *Σιρώμου* Sync. *Ἱερώμου* Theophil. *μέχρι*] Eus. exc. gr. Theoph. *ἄχρι* L *η΄*] *ιη΄* Eus. exc. gr. 7 *αὐτοῦ*] Lat Eus. *εἰρώμου* L *Ἱερώμου* Theoph. *ὁ* om. L et ut uid. Lat 8 *ναός*] Eus. *ὁ ναόσ* L et ut uid. Lat *μέχρι*] Eus. exc. gr. Theoph. *ἄχρι* L 9 *κτίσεως Καρχηδόνος* tr. Eus. exc. gr. *ρμγ΄*] *ρλγ΄* Theophil., ut supra § 108 *η΄*] *ιη΄* Eus. exc. gr. huc usque excerpunt Theophil. et Sync. *τὴν* Eus. exc. gr. 10 *μαρτυρίαν* Eus. exc. gr. *δεῖ*] *δὴ* Eus. exc. gr. *προστιθέναι* Eus. exc. gr. *πλέον*] Eus. exc. gr. *πλείω* L *amplius* Lat Eus. Arm. *βλέπετε* L *βλέπεται* — 11 *ὁμολογημένον* om. Eus. Arm. 11 *καὶ πολὺ — προάγειν*] *et multo clarius apparet quoniam praecedit* Lat *καὶ*] *κατὰ* Gutschmid *προάγειν*] Eus. exc. gr. *προάγει* L Eus. Arm. *ναοῦ* Eus. exc. gr. 12 *τὴν*] *ἡ* L Eus. Arm. *τὴν χώραν*] *τὸν τόπον* Eus. exc. gr. *ἄφιξισ* L Eus. Arm. *ὅτε* — 13 *κατεσκεύασαν* om. Eus. exc. gr. 14 *ἀρχαιολογίας*] fin. Euseb. chron. p. 119 et exc. gr. 15 incip. Euseb. chron. p. 43; breuiter excerpit Theophilus ad Autol.

ἱστορούμενα περὶ ἡμῶν, ἅπερ ἔχει πολλὴν ὁμολογίαν καὶ περὶ τῶν
129 ἄλλων τοῖς ἡμετέροις γράμμασι. μάρτυς δὲ τούτων Βηρῶσος ἀνὴρ
Χαλδαῖος μὲν τὸ γένος, γνώριμος δὲ τοῖς περὶ παιδείαν ἀναστρε-
φομένοις, ἐπειδὴ περί τε ἀστρονομίας καὶ περὶ τῶν παρὰ Χαλ-
δαίοις φιλοσοφουμένων αὐτὸς εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξήνεγκε τὰς συγ-
130 γραφάς. οὗτος τοίνυν ὁ Βηρῶσος ταῖς ἀρχαιοτάταις ἐπακολουθῶν
ἀναγραφαῖς περί τε τοῦ γενομένου κατακλυσμοῦ καὶ τῆς ἐν αὐτῷ
φθορᾶς τῶν ἀνθρώπων καθάπερ Μωσῆς οὕτως ἱστόρηκεν καὶ περὶ
τῆς λάρνακος, ἐν ᾗ Νῶχος ὁ τοῦ γένους ἡμῶν ἀρχηγὸς διεσώθη
131 προσενεχθείσης αὐτῆς ταῖς ἀκρωρείαις τῶν Ἀρμενίων ὀρῶν. εἶτα
τοὺς ἀπὸ Νώχου καταλέγων καὶ τοὺς χρόνους αὐτοῖς προστιθεὶς
ἐπὶ Ναβοπαλάσσαρον παραγίνεται τὸν Βαβυλῶνος καὶ Χαλδαίων
132 βασιλέα καὶ τὰς τούτου πράξεις ἀφηγούμενος λέγει, τίνα τρόπον
πέμψας ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον καὶ ἐπὶ τὴν ἡμετέραν γῆν τὸν υἱὸν τὸν
ἑαυτοῦ Ναβοκοδρόσορον μετὰ πολλῆς δυνάμεως, ἐπειδήπερ ἀφεστῶ-
τας αὐτοὺς ἐπύθετο, πάντων ἐκράτησεν καὶ τὸν ναὸν ἐνέπρησε τὸν
ἐν Ἱεροσολύμοις ὅλως τε πάντα τὸν παρ' ἡμῶν λαὸν ἀναστήσας
εἰς Βαβυλῶνα μετῴκισεν, συνέβη δὲ καὶ τὴν πόλιν ἐρημωθῆναι
133 χρόνον ἐτῶν ἑβδομήκοντα μέχρι Κύρου τοῦ Περσῶν βασιλέως. κρα-
τῆσαι δέ φησι τὸν Βαβυλώνιον Αἰγύπτου Συρίας Φοινίκης Ἀρα-
βίας πάντας ὑπερβαλόμενον ταῖς πράξεσι τοὺς πρὸ αὐτοῦ Χαλ-
134 δαίων καὶ Βαβυλωνίων βεβασιλευκότας. [εἶθ' ἑξῆς ὑποκαταβὰς
ὀλίγον ὁ Βηρῶσος πάλιν παρατίθεται ἐν τῇ τῆς ἀρχαιότητος ἱστο-
ριογραφίᾳ.] αὐτὰ δὲ παραθήσομαι τὰ τοῦ Βηρώσου τοῦτον ἔχοντα

LLat Eusebius chron. I p. 43 Schöne. Cramer anecdota gr. II 187. Theophilus ad Autolyc. III 29.

1. *περὶ ἡμῶν*] *de nobis singulatim* Euseb. Arm. 2 *βηρωσσὸς* ed. pr. hic et infra 3 *τοῖς*] *inter omnes qui* (h. e. *πᾶσι τοῖς*) Eus. Arm. 8 *μωυσῆς* ed. pr. 9 *Νῶχος* om. Lat 11 *Νώχου*] *noe* Lat *αὐτοῖς*] *eorum* Lat *eorundem* Eus. Arm. 12 *Ναβοπαλάσσαρον*] *Nabupalsarum* Eus. Arm. *ναβολάσσαρον* LLat *Ἀβοβάσσαρον* Theophili libri *babyloniorum* Lat 15 *Ναβοκοδρόσορον*] *Nabukodrosorum* Eus. Arm. *ναβουχοδονοσὸρ* LLat et Theophil. *μετὰ — δυνάμεως*] *multis cum copiis ac latissimis castris* Eus. Arm. 16 *ἐπύθετο*] Lambertus Bos *ὑπέθετο* L *inuenisset* Lat *nuntius ei perlatus est* Euseb. Arm. *ὃς* ante *καὶ* inserit Gutschmid *ἐνέπρησε*] *incensum diruit* Euseb. Arm. 18 *Βαβυλῶνα*] *terram Babeloniorum* Euseb. Arm. *μετῴκισεν*] ed. pr. *μετώκησεν* L *τὴν πόλιν ἐρημωθῆναι*] *urbi ut desolaretur templo ut destrueretur* Euseb. Arm. 19 *τοῦ — βασιλέως*] *primum Persarum regem* Euseb. Arm. 21 *πάντας*] Lat et ut uid. Eus. *πάντασ δὲ* L *πάντας δὴ* Gutschmid *ὑπερβαλλόμενον* ed. pr. *αὐτοῦ*] ed. pr. *αὐτῶν* L 22 *εἶθ'* — 24 *ἱστοριογραφίᾳ* om. Lat. Euseb. recte; sunt enim lectoris alicuius uerba, qui adnotauit infra Berosum iterum apponi 24 *Βηρώσσου* Sync.

τὸν τρόπον· „ἀκούσας δ' ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ναβοπαλάσαρος, ὅτι ὁ 135
τεταγμένος σατράπης ἔν τε Αἰγύπτῳ καὶ τοῖς περὶ τὴν Συρίαν
τὴν κοίλην καὶ τὴν Φοινίκην τόποις ἀποστάτης γέγονεν, οὐ δυνά-
μενος αὐτὸς ἔτι κακοπαθεῖν συστήσας τῷ υἱῷ Ναβοκοδροσόρῳ ὄντι
ἔτι ἐν ἡλικίᾳ μέρη τινὰ τῆς δυνάμεως ἐξέπεμψεν ἐπ' αὐτόν. συμ- 136
μίξας δὲ Ναβοκοδρόσορος τῷ ἀποστάτῃ καὶ παραταξάμενος αὐτοῦ
τ' ἐκράτει καὶ τὴν χώραν ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τὴν αὐτῶν βασιλείαν ἐποιή-
σατο. τῷ τε πατρὶ αὐτοῦ συνέβη Ναβοπαλασάρῳ κατὰ τοῦτον
τὸν καιρὸν ἀρρωστήσαντι ἐν τῇ Βαβυλωνίων πόλει μεταλλάξαι τὸν
βίον ἔτη βεβασιλευκότι κα'. αἰσθόμενος δὲ μετ' οὐ πολὺ τὴν τοῦ 137
πατρὸς τελευτὴν Ναβοκοδρόσορος, καταστήσας τὰ κατὰ τὴν Αἴ-
γυπτον πράγματα καὶ τὴν λοιπὴν χώραν καὶ τοὺς αἰχμαλώτους Ἰου-
δαίων τε καὶ Φοινίκων καὶ Σύρων καὶ τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον
ἐθνῶν συντάξας τισὶ τῶν φίλων μετὰ τῆς βαρυτάτης δυνάμεως καὶ
τῆς λοιπῆς ὠφελείας ἀνακομίζειν εἰς τὴν Βαβυλωνίαν, αὐτὸς ὁρμή- 138
σας ὀλιγοστὸς παρεγένετο διὰ τῆς ἐρήμου εἰς Βαβυλῶνα. κατα-
λαβὼν δὲ τὰ πράγματα διοικούμενα ὑπὸ Χαλδαίων καὶ διατηρου-

LLat Antiq. Iud. X 219. Eusebius chron. I p. 45, praep. euang. IX 40, Syncellus p. 416.

1 *ἀκούσας*] incip. Sync. et Ant. Iud. *δὲ* Sync. *Ναβοπαλάσαρος*] Sync. *Nabupalsarus* Eus. Arm. *ναβολάσσαρος* LLat *Ναβουχοδονόσορος* Ant. *ὁ* om. Sync. 2 *τε*] *τῇ* Antiq. *τὴν* om. Sync. 3 *ἀποστάτης*] *ἀποστάτης αὐτοῦ* Ant. 4 *ἔτι* om. Ant. Lat *Ναβοκοδροσόρῳ*] Sync. *Nabukodrosori* Eus. Arm. *ναβουχοδονοσόρω* LLat Ant. *ὄντι* — 5 *ἡλικίᾳ* om. Sync. 5 *ἔτι* om. Ant. *συμμίξας*] incip. Eus. praep. 6 *Ναβοκοδρόσορος*] *Nabukodrosorus* Eus. Arm. *Ναβουχοδονόσορ* Eus. praep. Lat *ναβουχοδονόσοροσ* L *καὶ παραταξάμενος* — 7 *τ' ἐκράτει καὶ* om. Lat 7 *τ' ἐκράτει*] *τε κρατεῖ* Sync. *uicitque* Eus. Arm. *τ' ἐκυρίευσε* L *τε ἐκυρίευσε* Euseb. praep. *τ' ἐκράτησε* Ant. *ἐξ ἀρχῆς*] *ἐξ αὐτῆς* Eus. praep. *ἐκ ταύτης τῆς ἀρχῆς* Ant. *αὐτῶν*] *αὐτοῦ* Ant. *ἐποιήσατο*] *ἐποίησεν* L 8 *τε*] *at* Eus. Arm. *uero* Lat *συνέβη Ναβοπαλασάρῳ*] *Ναβουχοδονοσόρῳ συνέβη* Ant. *Ναβοπαλασάρῳ*] Sync. *Nabupalsarus* Eus. Arm. *Ναβοπαλλασάρῳ* (*ναβοπαλασσάρω* cod. B) Eus. praep. *ναβολασσάρω* L *nobolassarum* Lat *κατὰ* — 9 *καιρὸν* om. Sync. *κατὰ τοῦτον*] *κατ' αὐτὸν* Ant. *ἐν* — *πόλει* om. Sync. 10 *βίον βασιλεύσαντι ἔτη κα'* Sync. *βεβασιλευκότα* Ant. et Eus. cod. J *κα'*] *εἰκοσιέν* Ant. *εἰκοσιεννέα* L *μετ' οὐ*] *μετὰ* Eus. Arm. *πολὺ*] *πολὺν χρόνον* Eus. Ant. 11 *Ναβουκοδρόσορος*] *ναβουχοδονόσοροσ* L Eus. praep. *ναβουχοδονόσορ* Eus. praep. cod. G *nabuchodonosor* Lat *Ναβουχοδονοσόρου* Ant. *καὶ καταστήσας* Ant. 13 *τε*] ed. pr. Euseb. Ant. *δὲ* L *καὶ* (ante *τῶν*) om. LLat Euseb. praep. Sync. *καὶ τῶν* — *ἐθνῶν*] *qui in aegypto fuerant* Lat *κατὰ τὴν*] *κατ'* Ant. 14 *μετὰ* — 16 *παρεγένετο* in breuius coëgit Eus. praep. finiens 16 *παρεγένετο* — *ἐρήμου*] *διὰ τῆς ἐρήμου παραγίνεται* Ant.

μένην τὴν βασιλείαν ὑπὸ τοῦ βελτίστου αὐτῶν, κυριεύσας ὁλοκλήρου τῆς πατρικῆς ἀρχῆς τοῖς μὲν αἰχμαλώτοις παραγενομένοις συνέταξεν [αὐτοῖς] κατοικίας ἐν τοῖς ἐπιτηδειοτάτοις τῆς Βαβυλωνίας τόποις
139 *ἀποδεῖξαι, αὐτὸς δὲ ἀπὸ τῶν ἐκ τοῦ πολέμου λαφύρων τό τε Βήλου ἱερὸν καὶ τὰ λοιπὰ κοσμήσας φιλοτίμως τήν τε ὑπάρχουσαν ἐξ ἀρχῆς πόλιν καὶ ἑτέραν ἔξωθεν προσχαρισάμενος καὶ ἀναγκάσας πρὸς τὸ μηκέτι δύνασθαι τοὺς πολιορκοῦντας τὸν ποταμὸν ἀναστρέφοντας ἐπὶ τὴν πόλιν κατασκευάζειν, περιεβάλετο τρεῖς μὲν τῆς ἔνδον πόλεως περιβόλους, τρεῖς δὲ τῆς ἔξω, τούτων δὲ τοὺς μὲν ἐξ ὀπτῆς πλίνθου καὶ ἀσφάλτου, τοὺς δὲ ἐξ αὐτῆς τῆς πλίν-*
140 *θου. καὶ τειχίσας ἀξιολόγως τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας κοσμήσας ἱεροπρεπῶς προσκατεσκεύασεν τοῖς πατρικοῖς βασιλείοις ἕτερα βασίλεια ἐχόμενα ἐκείνων, [ὑπὲρ] ὧν ἀνάστημα καὶ τὴν λοιπὴν*

LLat Antiq. Iud. X 223. Eusebius chron. I p. 45 Syncellus p. 417.

1 *τοῦ βελτίστου*] *optimatibus* Lat *ὁλοκλήρου*] Sync. *totius* Eus. Arm. Lat *ἐξ ὁλοκλήρου* L 2 *τοῖς μὲν — 4 ἀποδεῖξαι*] *captiuos autem in Babeloniorum terrae locis optimis collocari iussit* Eus. Arm., breuiauit Sync. *μὲν* om. Sync. *παραγενομένοις*] Lat Ant. *παραγενόμενος* L, om. Euseb *ἔταξε* Sync. 3 *αὐτοῖς*] L, om. Lat Ant. *τὰς* Sync. *αὐτόθι* Gutschmid *κατοικίας*] Sync. *ἀποικίας* L Ant. *habitacula* Lat 4 *δὲ*] *δ'* Ant. *δὲ ὁ Ναβουχοδονόσωρ* Sync. *ἀπὸ — πολέμου*] *ἐκ τῶν* Sync. *Βήλου*] *τοῦ Βήλου* Ant. 5 *φιλοτίμως κοσμήσας* tr. Sync. insequentibus dixit Berosus regem ueteri urbi nouam addidisse *τήν τε — 6 ἀναγκάσας*] *atque in ipsam urbem alias etiam aquas extrinsecus introduxit munivitque loca* Eus. Arm. 6 *ἑτέρα* Ant. *ἔξωθεν* om. Ant. *προσχαρισάμενος*] *adiciens* Lat *καταχαρισάμενος* Ant. *προσκαταχαρησάμενος* aut *προσκαταχρησάμενος* Sync. *προκαθιδρυσάμενος* ex Euseb. Gutschmid *ἀναγκάσας*] *cogitans* (*quatenus*) Lat *ἀνακαινίσας* codd. SP Ant. *ἀναχώσας* Gutschmid fortasse de eis operibus dixit Berosus, quae memorat Abydenus fr. 9 Euseb. praep. euang. IX 41, 7 7 *ἀναστρέψαντας* Ant. *ἀποστρέφοντας* Ernesti 8 *ἐπὶ — κατασκευάζειν*] *et ad ciuitatem accedere* Lat *κατασκευάζειν* ex *κατεσκεύαζεν* corruptum uid *περιεβάλετο*] ed. pr. Antiquitatum *ὑπερεβάλετο* L et Ant. codd. *ὑπερεβάλλετο* Sync. 9 *περιβόλους*] *porticus* Lat *τούτων — 11 πλίνθου*] *τούτων δὲ τῆς ὀπτῆς πλίνθου* Ant. *τούτων δὲ*] Ant. Sync. *τούτων* L *quorum* Lat *τοὺς μὲν*] Lat Eus. *τότε μὲν* L 12 *προσκατεσκεύασεν — 27, 1 πλὴν*] *superaedificauit in paternis regalibus alia quoque regalia celsitudinem illorum multo ualde praecedentia, quorum ornatum exponere ualde longissimum est; uerum tamen sciendum quoniam* Lat *aliamque regiam paternae regiae contiguam aedificans addidit, cuius mensuram et pulcritudinem uariique generis apparatum uix quisquam enarrare possit, sed hoc tantum, quod* Eus. Arm. *προκατεσκεύασεν* Sync. *προσκατεσκεύακεν* L *κατεσκεύασεν ἐν* Antiq. *ἐκείνων*] *αὐτῶν* Antiq. *ὑπὲρ ὧν*] Sync. *ἐπαίρων* L *ὑπεραίροντα* ed. pr. *ὧν* Antiq. recte *ἀνάστημα*] *τὸ μὲν ἀνάστημα* Sync. Antiq. *τἀνάστημα* Gutschmid *λοιπὴν*] Sync. Antiq. *πολλὴν* L

πολυτέλειαν μακρὸν ἴσως ἔσται ἐάν τις ἐξηγῆται, πλὴν ὄντα γε ὑπερβολὴν ὡς μεγάλα καὶ ὑπερήφανα συνετελέσθη ἡμέραις δεκαπέντε. ἐν δὲ τοῖς βασιλείοις τούτοις ἀναλήμματα λίθινα ὑψηλὰ 141
ἀνοικοδομήσας καὶ τὴν ὄψιν ἀποδοὺς ὁμοιοτάτην τοῖς ὄρεσι, καταφρυτεύσας δένδρεσι παντοδαποῖς ἐξειργάσατο καὶ κατεσκεύασε τὸν καλούμενον κρεμαστὸν παράδεισον διὰ τὸ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐπιθυμεῖν τῆς ὀρείας διαθέσεως τεθραμμένην ἐν τοῖς κατὰ τὴν Μηδίαν τόποις."

20. Ταῦτα μὲν οὕτως ἱστόρηκεν περὶ τοῦ προειρημένου βασι- 142
λέως καὶ πολλὰ πρὸς τούτοις ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ τῶν Χαλδαϊκῶν, ἐν ᾗ μέμφεται τοῖς Ἑλληνικοῖς συγγραφεῦσιν ὡς μάτην οἰομένοις ὑπὸ Σεμιράμεως τῆς Ἀσσυρίας κτισθῆναι τὴν Βαβυλῶνα καὶ τὰ θαυμάσια κατασκευασθῆναι περὶ αὐτὴν ὑπ' ἐκείνης ἔργα ψευδῶς γεγραφόσι. καὶ κατὰ ταῦτα τὴν μὲν τῶν Χαλδαίων ἀναγραφὴν 143
ἀξιόπιστον ἡγητέον· οὐ μὴν ἀλλὰ κἀν τοῖς ἀρχείοις τῶν Φοινίκων σύμφωνα τοῖς ὑπὸ Βηρώσου λεγομένοις ἀναγέγραπται περὶ τοῦ τῶν Βαβυλωνίων βασιλέως, ὅτι καὶ τὴν Συρίαν καὶ τὴν Φοινίκην ἅπασαν ἐκεῖνος κατεστρέψατο. περὶ τούτων γοῦν συμφωνεῖ καὶ 144
Φιλόστρατος ἐν ταῖς ἱστορίαις μεμνημένος τῆς Τύρου πολιορκίας, καὶ Μεγασθένης ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν Ἰνδικῶν, δι' ἧς ἀποφαίνειν πειρᾶται τὸν προειρημένον βασιλέα τῶν Βαβυλωνίων Ἡρακλέους ἀνδρείᾳ καὶ μεγέθει πράξεων διενηνοχέναι· καταστρέψασθαι γὰρ αὐτόν φησι καὶ Λιβύης τὴν πολλὴν καὶ Ἰβηρίαν. τὰ δὲ περὶ τοῦ 145
ναοῦ προειρημένα τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις, ὅτι κατεπρήσθη μὲν ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων ἐπιστρατευσάντων, ἤρξατο δὲ πάλιν ἀνοικοδομεῖσθαι Κύρου τῆς Ἀσίας τὴν βασιλείαν παρειληφότος, ἐκ τῶν Βηρώ-

---

LLat Antiq. Iud. X 225, Eusebius chron. I p. 47 Schöne. Syncellus pp. 417, 419.

1 *μακρὸν*] *μακρὰ δ'* L *μακρὸν — ἐξηγῆται*] *περισσὸν ἴσως ἂν εἴη λέγειν* Ant. *πλὴν*] *πλὴν ὡς* Ant. *γε* om. Sync. *γε ὑπερβολὴν* om. Antiq. 2 *ὑπερβολῇ* Sync. *ὡς*] om. Sync., fort. post *πλὴν* ponendum cum Antiq. *ιε'* Sync. 3 *ἀναλήμματα — ὑψηλὰ*] *turres lapideas cum statuis* Eus. Arm. *ὑψηλὰ* om. Antiq. recte ut uid. 4 *ἀνοικοδομήσας*] Sync. *ἀνωικοδομήσασ* L *aedificauit* Lat *ἀνῳκοδόμησε* Ant. *exstruxit* Eus. Arm., quod tamen in neutram partem ualet *καὶ* om. Antiq. 5 *δένδρεσι*] *δὲ δένδρεσι* Gutschmid et ego 7 *ὀρείας*] *huiusmodi* Lat *οἰκείας* Antiq. *ὡς* ante *τεθραμμένην* add. Antiq. *τὴν* om. Sync. *Μήδειαν* Sync. 8 huc usque Antiq. consentiunt 9 *ταῦτα* — 23 *Ἰβηρίαν* breuiat et mutat Sync. p. 418 sq. 15 *ἀλλὰ*] ed. pr. et ut uid. Eus. Arm. *ἅμα* L 17 *Συρίαν*] *Συρίαν καὶ Αἴγυπτον* Sync. 18 § 144 paullo amplior extat Antiq. X 227 sq. 20 *τετάρτῃ*] *δ'* Sync. *δευτέρᾳ* C. Müller fr. hist. Gr. II 399, cui adsentitur Gutschmid 23 *Ἰβηρίαν*] *Ἰβηρίας* Eus. Sync., fin. Sync. 24 *προειρημένου* uertit Euseb. Arm.

σου σαφῶς ἐπιδειχθήσεται παρατεθέντων· λέγει γὰρ οὕτως διὰ
146 τῆς τρίτης· „Ναβοκοδρόσορος μὲν οὖν μετὰ τὸ ἄρξασθαι τοῦ
προειρημένου τείχους ἐμπεσὼν εἰς ἀρρωστίαν μετήλλαξε τὸν βίον
βεβασιλευκὼς ἔτη μγ΄, τῆς δὲ βασιλείας κύριος ἐγένετο ὁ υἱὸς αὐτοῦ
147 Εὐειλμαράδουχος. οὗτος προστὰς τῶν πραγμάτων ἀνόμως καὶ ἀσελ-
γῶς ἐπιβουλευθεὶς ὑπὸ τοῦ τὴν ἀδελφὴν ἔχοντος αὐτοῦ Νηριγλι-
σάρου ἀνῃρέθη βασιλεύσας ἔτη β΄. μετὰ δὲ τὸ ἀναιρεθῆναι τοῦτον
διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν ὁ ἐπιβουλεύσας αὐτῷ Νηριγλίσαρος ἐβασί-
148 λευσεν ἔτη δ΄. τούτου υἱὸς Λαβοροσοάρδοχος ἐκυρίευσε μὲν τῆς
βασιλείας παῖς ὢν μῆνας θ΄, ἐπιβουλευθεὶς δὲ διὰ τὸ πολλὰ ἐμ-
149 φαίνειν κακοήθη ὑπὸ τῶν φίλων ἀπετυμπανίσθη. ἀπολομένου δὲ
τούτου συνελθόντες οἱ ἐπιβουλεύσαντες αὐτῷ κοινῇ τὴν βασιλείαν
περιέθηκαν Ναβοννήδῳ τινὶ τῶν ἐκ Βαβυλῶνος ὄντι ἐκ τῆς αὐτῆς
ἐπισυστάσεως. ἐπὶ τούτου τὰ περὶ τὸν ποταμὸν τείχη τῆς Βαβυ-
λωνίων πόλεως ἐξ ὀπτῆς πλίνθου καὶ ἀσφάλτου κατεκοσμήθη.
150 οὔσης δὲ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν τῷ ἑπτακαιδεκάτῳ ἔτει προεξε-
ληλυθὼς Κῦρος ἐκ τῆς Περσίδος μετὰ δυνάμεως πολλῆς καταστρε-
ψάμενος τὴν λοιπὴν βασιλείαν πᾶσαν ὥρμησεν ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας.
151 αἰσθόμενος δὲ Ναβόννηδος τὴν ἔφοδον αὐτοῦ, ἀπαντήσας μετὰ τῆς
δυνάμεως καὶ παραταξάμενος, ἡττηθεὶς τῇ μάχῃ καὶ φυγὼν ὀλιγο-
152 στὸς συνεκλείσθη εἰς τὴν Βορσιππηνῶν πόλιν, Κῦρος δὲ Βαβυλῶνα

LLatEusebius chron. I p. 49, praep. euang. IX 40. 3. Syncellus p. 427.

2 incip. Euseb. praep. *Nabukodrosorus* Euseb. Arm. *ναβουχοδονόσορος* (*ναβουχοδονόσορ* Eus. pr. codd. BG) LLat Euseb. praep. 3 *μετήλλαξε*] Eus. *μετηλλάξατο* L 4 *τεσσαρακοντατρία* L abbinc quaedam excerpsit Sync. 5 *Εὐειλμαράδουχος*] *ethelmaradochus* Lat *Εὐιλμαλούρουχος* Eus. praep. *Euilumarudokhus* Euseb. chron. Arm. *Εὐιλμαρούδουχος* Gutschmid apud Euseb. 6 *ὑπὸ — αὐτοῦ*] *a — genero suo sororis uiro* Eus. Arm.; *γαμβρὸς αὐτοῦ ἐπ' ἀδελφῇ* Sync. ait. *Νηριγλισάρου*] Eus. praep. *Neriglasaro* Eus. chron. *Νιριγλήσαρος* (*Νιριγλίσαρος* cod. A) Sync. *νηριγλισσοροόρου* L *niriglissoro* Lat *Νηριγλισσορσόρου* et 9 *Νηριγλισσόρσορος* Gutschmid 7 *δύο* L *δὲ*] Euseb., om. L 8 *Νηριγλίσαρος*] Eus. praep. *Neriglasarus* Euseb. chron. Arm. *νηριγλισσοροόροσ* L *niriglissorus* Lat 9 *τέσσαρα* L *Λαβοροσοάρδοχος*] *laborosardochus* Lat *λαβοροσοάρχοδοσ* L *Λαβαεσσοαρᾶχος* Euseb. praep. *Labesorakhus* Euseb. chron. Arm. *Λαβοσάροχον* Sync. 10 *ἐννέα* Eus. praep. *ἐκφαίνειν* Eus. praep. codd. BJ 13 *nabonnido* Lat *Ναβοννίδῳ* Euseb. praep. cod. J *Nabonedo* Eus. chron. Arm. 14 *ἐπισυστάσεως*] Eus. Sync. *ἐπιστάσεωσ* L *gente* Lat *τὸν* om. Eus. praep. 15 *κατεκοσμήθη*] *constructa sunt* Eus. Arm. 16 *προεξεληλυθὼς*] *egressus* Lat *προσεληλυθὼς* Eus. praep., unde *προεληλυθὼς* Gutschmid *ἐξεληλυθὼς* Sync. 17 *καταστρεψάμενος*] Euseb. Lat *καὶ καταστρεψάμενοσ* L 18 *βασιλείαν*] (*omnia alia*) *regna* Eus. chron. *ἀσίαν* LLat *ἀρχὴν* Sync. *ἅπασαν* Euseb. praep. 19 *Ναβόννιδος* Lat Eus. praep. cod. J *Nabodeno* Eus. Arm. 20 *καὶ παραταξάμενος*] *bellum facturus* Eus. Arm. *ἡσσηθεὶς* Eus. praep.

καταλαβόμενος καὶ συντάξας τὰ ἔξω τῆς πόλεως τείχη κατασκάψαι διὰ τὸ λίαν αὐτῷ πραγματικὴν καὶ δυσάλωτον φανῆναι τὴν πόλιν ἀνέζευξεν ἐπὶ Βορσίππων ἐκπολιορκήσων τὸν Ναβόννηδον. τοῦ 153
δὲ Ναβοννήδου οὐχ ὑπομείναντος τὴν πολιορκίαν, ἀλλ' ἐγχειρίσαντος αὐτὸν πρότερον, χρησάμενος Κῦρος φιλανθρώπως καὶ δοὺς οἰκητήριον αὐτῷ Καρμανίαν ἐξέπεμψεν ἐκ τῆς Βαβυλωνίας. Ναβόννηδος μὲν οὖν τὸ λοιπὸν τοῦ χρόνου διαγενόμενος ἐν ἐκείνῃ τῇ χώρᾳ κατέστρεψε τὸν βίον."

21. Ταῦτα σύμφωνον ἔχει ταῖς ἡμετέραις βίβλοις τὴν ἀλή- 154
θειαν· γέγραπται γὰρ ἐν αὐταῖς, ὅτι Ναβουχοδονόσορος ὀκτωκαιδεκάτῳ τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἔτει τὸν παρ' ἡμῖν ναὸν ἠρήμωσεν καὶ ἦν ἀφανὴς ἐπ' ἔτη πεντήκοντα, δευτέρῳ δὲ τῆς Κύρου βασιλείας ἔτει τῶν θεμελίων ὑποβληθέντων δευτέρῳ πάλιν τῆς Δαρείου βασιλείας ἀπετελέσθη. προσθήσω δὲ καὶ τὰς τῶν Φοινίκων ἀνα- 155
γραφάς· οὐ γὰρ παραλειπτέον τῶν ἀποδείξεων τὴν περιουσίαν· ἔστι δὲ τοιαύτη τῶν χρόνων ἡ καταρίθμησις· ἐπ' Ἰθωβάλου τοῦ 156
βασιλέως ἐπολιόρκησε Ναβουχοδονόσορος τὴν Τύρον ἐπ' ἔτη δεκατρία. μετὰ τοῦτον ἐβασίλευσε Βαὰλ ἔτη δέκα. μετὰ τοῦτον δικα- 157
σταὶ κατεστάθησαν, καὶ ἐδίκασαν Ἐκνίβαλος Βασλήχου μῆνας β', Χέλβης Ἀβδαίου μῆνας ι', Ἄββαρος ἀρχιερεὺς μῆνας γ', Μύττυνος καὶ Γεράστρατος τοῦ Ἀβδηλίμου δικασταὶ ἔτη ς', ὧν μεταξὺ ἐβα-

---

LLatEusebius chron. I p. 51 Schöne, praep. euang. IX 40. 9. Syncellus p. 428.

1 *συντάξας*] *deliberans* Lat 3 *Βορσίππων*] Gutschmid *βόρσιππον* L Eus. praep. et chron. *borsippum* Lat *Ναβόννιδον* Lat Eus. praep. codd. BJ *Nabodenum* Eus. Arm. 4 *Ναβοννίδου* Lat Eus. praep. codd. ut uid. BJ *Nabodenus* Arm. *ἐγχειρίσαντος*] Eus. *ἐγχειρήσαντος* L 5 *αὐτὸν* L *χρησάμενος — φιλανθρώτως*] *usus clementia cyri* Lat 6 *αὐτῷ* post *φιλανθρώπως* aegre desiderari monuit Gutschmid *Καρμανίαν*] *in carcamane* Lat *Ναβόννιδος* Lat Eus. praep. cod. J *Nabodus* Eus. Arm. 7 *τὸ*] *τὸν* Eus. praep. codd. plerique 9 *σύμφωνον*] Euseb. *σύμφωνα* L 10 *Ναβουχοδονόσορ* Eus. praep. 12 *ἐπὶ* Eus *πεντήκοντα*] Eus. *ἑπτά* LLat *ἑβδομήκοντα* Lowthius 13 *δευτέρῳ*] *δεκάτῳ* Euseb. praep. *sexto* Euseb. Arm. 14 *ἀπετελέσθη*] *ἐτελέσθη* Eus. praep., qui hic finit 16 *ἐπὶ θωβάλου* LLat *sub Ethobalo* Euseb. Arm. *ἐπὶ Εἰθωβάλου* Hudson 17 *βασιλέως*] *sacerdote* Eus. Arm. *δεκατρία*] *XIII* Eus. *tribus et decem* Lat 18 *Βαὰλ*] *Balla* Eus *X* Eus 19 *Ἐκνίβαλος*] *hecnibalus* Lat *Ednibalus* Eus. *Βασλήχου*] *nibasci* Lat *Basekhi* Euseb. Arm. *βασλάχου* ed. pr. 20 *Ἀβδαίου*] *addei* Lat *Ἄββαρος*] *abalus* Lat Euseb. Arm. *μῆνας γ̄ ϛ̄ ξ̄* L *Μύττυνος*] *μύττυνοσ ὃς* L *mittinus* Lat *μύτγονος* ed. pr. *Sipunosthus* Euseb. Arm. 21 *gerastartus* Lat *Gerastartas* Eus. *τοῦ — 30, 1 ἕνα*] *Abdelima* (uel *Abdelimae*) *dum iudicis fungebatur munere regnavit annos VI. Balatorus filius eiusdem regnavit unum annum* Euseb. Arm. *τοῦ Ἀβδηλίμου*] *abdilimi* Lat *οἱ Ἀβδηλίμου* coni.

158 σίλευσε Βαλάτορος ἐνιαυτὸν ἕνα. τούτου τελευτήσαντος ἀποστείλαντες μετεπέμψαντο Μέρβαλον ἐκ τῆς Βαβυλῶνος, καὶ ἐβασίλευσεν ἔτη δ'. τούτου τελευτήσαντος μετεπέμψαντο τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Εἴρωμον, ὃς ἐβασίλευσεν ἔτη εἴκοσιν. ἐπὶ τούτου Κῦρος Περσῶν
159 ἐδυνάστευσεν. οὐκοῦν ὁ σύμπας χρόνος ἔτη νδ' καὶ τρεῖς μῆνες πρὸς αὐτοῖς· ἑβδόμῳ μὲν γὰρ ἔτει τῆς Ναβουχοδονοσόρου βασιλείας ἤρξατο πολιορκεῖν Τύρον, τεσσαρεσκαιδεκάτῳ δ' ἔτει τῆς Εἰρώμου
160 Κῦρος ὁ Πέρσης τὸ κράτος παρέλαβεν. καὶ σύμφωνα μὲν ἐπὶ τοῦ ναοῦ τοῖς ἡμετέροις γράμμασι τὰ Χαλδαίων καὶ Τυρίων, ὡμολογημένη δὲ καὶ ἀναντίρρητος ἡ περὶ τῶν εἰρημένων μοι μαρτυρία τῆς τοῦ γένους ἡμῶν ἀρχαιότητος. τοῖς μὲν οὖν μὴ σφόδρα φιλονείκοις ἀρκέσειν ὑπολαμβάνω τὰ προειρημένα.

161 22. Δεῖ δ' ἄρα καὶ τῶν ἀπιστούντων μὲν τοῖς βαρβάροις ἀναγραφαῖς μόνοις δὲ τοῖς Ἕλλησι πιστεύειν ἀξιούντων ἀποπληρῶσαι τὴν ἐπιζήτησιν καὶ παρασχεῖν πολλοὺς καὶ τούτων ἐπισταμένους τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ καθ' ὃ καιρὸς ἦν αὐτοῖς μνημονεύοντας
162 παραθέσθαι ἐν ἰδίοις αὐτῶν συγγράμμασι. Πυθαγόρας τοίνυν ὁ Σάμιος ἀρχαῖος ὤν, σοφίᾳ δὲ καὶ τῇ περὶ τὸ θεῖον εὐσεβείᾳ πάντων ὑπειλημμένος διενεγκεῖν τῶν φιλοσοφησάντων, οὐ μόνον ἐγνωκὼς τὰ παρ' ἡμῖν δῆλός ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ζηλωτὴς αὐτῶν ἐκ πλεί-
163 στου γεγενημένος. αὐτοῦ μὲν οὖν οὐδὲν ὁμολογεῖται σύγγραμμα, πολλοὶ δὲ τὰ περὶ αὐτὸν ἱστορήκασι, καὶ τούτων ἐπισημότατός
164 ἐστιν Ἕρμιππος ἀνὴρ περὶ πᾶσαν ἱστορίαν ἐπιμελής. λέγει τοίνυν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν περὶ Πυθαγόρου βιβλίων, ὅτι Πυθαγόρας ἑνὸς αὐτοῦ τῶν συνουσιαστῶν τελευτήσαντος τοὔνομα Καλλιφῶντος τὸ

LLatEusebius chron. I p. 51 Schöne.

2 *meralum* Lat 3 *τούτου*] *eo quoque* Lat *eo etiam* Eus. Arm., unde ἐξ *καὶ τούτου δὲ* coni. 4 *Εἴρωμον*] *Irolmum* Euseb *XX* Lat Eus. 5 *τρεῖς* L 6 *πρὸς αὐτοῖς*] om. Lat *secundum eorum supputationem* Eus. *ἑβδόμῳ* — 7 *ἤρξατο*] *septimo siquidem anno regni sui nabuchodonosor coepit* Lat, h. e. *τῆς βασιλείας Ναβουχοδονόσορος;* rationi conueniens est ita haec refingere: *ἑβδόμῳ μὲν γὰρ ἔτει τῆς Ἰθωβάλου βασιλείας Ναβουχοδονόσορος ἤρξατο* etc. *γὰρ*] *γὰρ καὶ δεκάτῳ* Iac. Capellus, cui adsentitur Gutschmid *ἔτει*] Lat Eus. *ἐπὶ* L *ἐπὶ ι'* Gutschmid 7 *τεσσαρεσκαιδεκάτῳ*] *quarto* Eus. 8 *ἐπὶ τοῦ ναοῦ*] *de templo* Lat Eus. *ἐστι περὶ τοῦ ναοῦ* Gutschmid, *περὶ τοῦ ναοῦ* conicerem, nisi maior uideretur subesse corruptela 9 post *Τυρίων* add. *proferunt* Eus., qui hic finit 10 *περὶ*] *παρὰ* coni., eicit Gutschmid 13 *τοῖς* — 14 *ἀναγραφαῖς*] *barbaricis conscriptionibus* Lat *τοῖς*] *ταῖς ἐν τοῖς* ed. pr. 14 *ἀναγραφαῖς* fort. spurium 17 *παραθέσθαι* suspectum; idem est u. 15 *παρασχεῖν* 20 *ἐκ πλείστου*] *ex multis apparet* Lat 22 *αὐτὸν* ex *αὐτῶν* corr. L 25 *calcifonte* Lat

γένος Κροτωνιάτου τὴν ἐκείνου ψυχὴν ἔλεγε συνδιατρίβειν αὐτῷ καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν· καὶ ὅτι παρεκελεύετο μὴ διέρχεσθαι τόπον, ἐφ' ὃν ὄνος ὀκλάσῃ, καὶ τῶν διψίων ὑδάτων ἀπέχεσθαι καὶ πάσης ἀπέχειν βλασφημίας. εἶτα προστίθησι μετὰ ταῦτα καὶ 165
τάδε· „ταῦτα δὲ ἔπραττεν καὶ ἔλεγε τὰς Ἰουδαίων καὶ Θρᾳκῶν δόξας μιμούμενος καὶ μεταφέρων εἰς ἑαυτόν. λέγεται γὰρ ὡς ἀληθῶς ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος πολλὰ τῶν παρὰ Ἰουδαίοις νομίμων εἰς τὴν αὐτοῦ μετενεγκεῖν φιλοσοφίαν." ἦν δὲ καὶ κατὰ πόλεις οὐκ ἄγνω- 166
στον ἡμῶν πάλαι τὸ ἔθνος, καὶ πολλὰ τῶν ἐθῶν εἴς τινας ἤδη διαπεφοιτήκει καὶ ζήλου παρ' ἐνίοις ἠξιοῦτο. δηλοῖ δὲ ὁ Θεόφρα- 167
στος ἐν τοῖς περὶ νόμων· λέγει γάρ, ὅτι κωλύουσιν οἱ Τυρίων νόμοι ξενικοὺς ὅρκους ὀμνύειν, ἐν οἷς μετά τινων ἄλλων καὶ τὸν καλούμενον ὅρκον κορβὰν καταριθμεῖ. παρ' οὐδενὶ δ' ἂν οὗτος εὑρεθείη πλὴν μόνοις Ἰουδαίοις, δηλοῖ δ' ὡς ἂν εἴποι τις ἐκ τῆς Ἑβραίων μεθερμηνευόμενος διαλέκτου δῶρον θεοῦ. καὶ μὴν οὐδὲ 168
Ἡρόδοτος ὁ Ἁλικαρνασεὺς ἠγνόηκεν ἡμῶν τὸ ἔθνος, ἀλλὰ τρόπῳ τινὶ φαίνεται μεμνημένος· περὶ γὰρ Κόλχων ἱστορῶν ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ φησὶν οὕτως· „μοῦνοι δὲ πάντων, φησί, Κόλχοι καὶ Αἰγύπτιοι 169
καὶ Αἰθίοπες περιτέμνονται ἀπ' ἀρχῆς τὰ αἰδοῖα. Φοίνικες δὲ καὶ Σύριοι οἱ ἐν τῇ Παλαιστίνῃ καὶ οὗτοι ὁμολογοῦσι παρ' Αἰγυπτίων μεμαθηκέναι. Σύριοι δὲ οἱ περὶ Θερμώδοντα καὶ Παρ- 170
θένιον ποταμὸν καὶ Μάκρωνες οἱ τούτοισιν ἀστυγείτονες ὄντες ἀπὸ Κόλχων φασὶ νεωστὶ μεμαθηκέναι· οὗτοι γάρ εἰσιν οἱ περιτεμνόμενοι ἀνθρώπων μοῦνοι καὶ οὗτοι Αἰγυπτίοισι φαίνονται ποιοῦντες κατὰ ταὐτά. αὐτῶν δὲ Αἰγυπτίων καὶ Αἰθιόπων οὐκ ἔχω εἰπεῖν ὁπότεροι παρὰ τῶν ἑτέρων ἐξέμαθον." οὐκοῦν εἴρηκε 171
Σύρους τοὺς ἐν τῇ Παλαιστίνῃ περιτέμνεσθαι· τῶν δὲ τὴν Παλαιστίνην κατοικούντων μόνοι τοῦτο ποιοῦσιν Ἰουδαῖοι· τοῦτο ἄρα γιγνώσκων εἴρηκεν περὶ αὐτῶν. καὶ Χοιρίλος δὲ ἀρχαιότερος γενό- 172
μενος ποιητὴς μέμνηται τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ὅτι συνεστράτευται Ξέρξῃ

LLatEusebius praep. euang. IX 9.

2 *μεθ'*] ed. pr. *καθ'* L 3 *ἐφ' — ὀκλάσῃ*] *unde asinus onus portaret* Lat ὃν] ὃν ἂν ed. pr. οὗ ἂν coni. *διψίων*] *feculenta* Lat 4 *ἀπέχειν*] *recederet* Lat; corruptum uid. 9 *ἐθῶν*] *nationes* Lat 13 *οὐδενὶ*] *οὐδέσι* coni. 15 *οὐδὲ*] ed. pr. *οὔτε* L 16 Herodotus II 104 *alicarnasseus* Lat 18 iterato *φησί* offendit Gutschmid 20 *syri* Lat; item mox u. 21 *οὗτοι*] *αὐτοὶ* Herodotus 21 *Θερμώδοντα*] Lat et ed. pr. *θερμώδοντα καὶ πάρδοντα* L *καὶ — 22 ὄντες*] *et astigitones* Lat 29 *καὶ Χοιρίλος* etc. rettulit Euseb. usque ad 32, 2 (*λέγων*) breuius *cyrillus* Lat *δὲ*] ed. pr. *δὲ ὁ* L *ἀρχαιότερος*] *antiquus* Lat *ἀρχαῖος* Euseb. 30 *συνεστράτευσαν* Euseb

τῷ Περσῶν βασιλεῖ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· καταριθμησάμενος γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τελευταῖον καὶ τὸ ἡμέτερον ἐνέταξε λέγων·

173 τῶν δ' ὄπιθεν διέβαινε γένος θαυμαστὸν ἰδέσθαι,
γλῶσσαν μὲν Φοίνισσαν ἀπὸ στομάτων ἀφιέντες,
ᾤκεον δ' ἐν Σολύμοις ὄρεσι πλατέῃ παρὰ λίμνῃ
αὐχμαλέοι κορυφὰς τροχοκουράδες, αὐτὰρ ὕπερθεν
ἵππων δαρτὰ πρόσωπ' ἐφόρουν ἐσκληκότα καπνῷ.

174 δῆλον οὖν ἐστιν, ὡς οἶμαι, πᾶσιν ἡμῶν αὐτὸν μεμνῆσθαι τῷ καὶ τὰ Σόλυμα ὄρη ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εἶναι χώρᾳ, ἃ κατοικοῦμεν, καὶ τὴν Ἀσφαλτῖτιν λεγομένην λίμνην· αὕτη γαρ πασῶν τῶν ἐν τῇ Συρίᾳ

175 [λίμνη] πλατυτέρα καὶ μείζων καθέστηκεν. καὶ Χοιρίλος μὲν οὖν οὕτω μέμνηται ἡμῶν. ὅτι δὲ οὐ μόνον ἠπίσταντο τοὺς Ἰουδαίους, ἀλλὰ καὶ ἐθαύμαζον ὅσοις αὐτῶν ἐντύχοιεν οὐχ οἱ φαυλότατοι τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' οἱ ἐπὶ σοφίᾳ μάλιστα τεθαυμασμένοι, ῥᾴδιον γνῶ-

176 ναι· Κλέαρχος γὰρ ὁ Ἀριστοτέλους ὢν μαθητὴς καὶ τῶν ἐκ τοῦ περιπάτου φιλοσόφων οὐδενὸς δεύτερος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ ὕπνου βιβλίῳ φησὶν Ἀριστοτέλην τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ περί τινος ἀνδρὸς Ἰουδαίου ταῦτα ἱστορεῖν, αὐτῷ τε τὸν λόγον Ἀριστοτέλει

177 παρατιθεὶς· ἔστι δὲ οὕτω γεγραμμένον· „ἀλλὰ τὰ μὲν πολλὰ μακρὸν ἂν εἴη λέγειν, ὅσα δ' ἔχει τῶν ἐκείνου θαυμασιότητά τινα καὶ φιλοσοφίαν ὁμοίως διελθεῖν οὐ χεῖρον. σαφῶς δ' ἴσθι, εἶπεν, Ὑπεροχίδη, θαυμαστὸν ὀνείροις ἴσα σοι δόξω λέγειν. καὶ ὁ Ὑπεροχίδης εὐλαβούμενος, δι' αὐτὸ γάρ, ἔφη, τοῦτο καὶ ζητοῦμεν ἀκοῦ-

178 σαι πάντες. οὐκοῦν, εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης, κατὰ τὸ τῶν ῥητορικῶν

LLatEusebius praep. euang. IX 9, 1; 5, 1.

2 *λέγων*] *ita dicens* Lat *λέγει δὲ οὕτως* Euseb. liberius haec excerpens 3 de Choerili uersibus disputat Naekius Choerili Samii quae supersunt p. 130 sqq. *τῶν*] Euseb. *τῶι* L 4 *Φοίνισσαν*] *poenissimam* Lat *στο|στομάτων* L 5 *ᾤκεον* (uel *ᾤκουν*)] Eus. *ᾤικεε* L *habitantes* Lat *παρὰ*] Eus. *ἐνὶ* L, unde *ἐπὶ* coni 6 *αὐχμαλέοι — τροχοκουράδες*] *iuuenes capillis sub rotunditate detonsis* Lat *κορυφὰς*] *κεφαλὰς* Eus *τροχοκουράδες*] Eus. *τροχοκούριδεσ* L *ὕπερθεν — 7 καπνῷ*] *super equos erectos habentes uultus et quasi fumo siccatos* Lat 8 *οὖν*] *δ'* Euseb., qui insequentia breuiauit et mutauit *πᾶσιν* om. Lat *αὐτὸν*] ed. pr. et ut uid. Lat *αὐτῶν* L *τῷ*] ed. pr. *τὸ* L *eo quod* Lat *ἐκ τοῦ* Euseb 9 *τὴν — 10 λεγομένην*] *quae dicitur asfaltis* Lat 11 *λίμνη*] suspectum *λιμνῶν* Euseb., qui hic finit *cirillus* Lat 12 *ἠπίστατο* uertit Lat 15 Clearchi locum excripsit Eusebius, inde ab § 177 accurate 17 *βιβλίῳ*] Euseb. *βίβλω* L 19 *παρατιθεὶς*] *ascribit* Lat *ἀνατίθησι* Eus *περιτίθησι* Gutschmid 20 *ἂν εἴη*] Euseb. *εἴη* L *δὲ* Eus *τῶν*] Euseb. *τὴν* L 21 *οὐ χεῖρον*] Eus. *οὐχεῦρον* L *operae pretium est* Lat *σαφῶς — 22 λέγειν* om. Lat *δ' ἴσθι εἶπεν*] Eus. *δέ σοι εἰπεῖν* L 22 *θαυμαστὸν*] om. Eusebii cod. B *θαυμαστόν τι καὶ* ed. pr. *θαύμαστ'* Gutschmid *ὁ* om. L

παράγγελμα τὸ γένος αὐτοῦ πρῶτον διέλθωμεν, ἵνα μὴ ἀπειθῶμεν τοῖς τῶν ἀπαγγελιῶν διδασκάλοις. λέγε, εἶπεν ὁ Ὑπεροχίδης, εἴ τί σοι δοκεῖ. κἀκεῖνος τοίνυν τὸ μὲν γένος ἦν Ἰουδαῖος ἐκ τῆς κοίλης 179
Συρίας. οὗτοι δέ εἰσιν ἀπόγονοι τῶν ἐν Ἰνδοῖς φιλοσόφων, καλοῦνται δέ, ὥς φασιν, οἱ φιλόσοφοι παρὰ μὲν Ἰνδοῖς Καλανοί, παρὰ δὲ Σύροις Ἰουδαῖοι τοὔνομα λαβόντες ἀπὸ τοῦ τόπου· προσαγορεύεται γὰρ ὃν κατοικοῦσι τόπον Ἰουδαία. τὸ δὲ τῆς πόλεως αὐτῶν ὄνομα πάνυ σκολιόν ἐστιν· Ἱερουσαλήμην γὰρ αὐτὴν καλοῦσιν. οὗτος οὖν ὁ ἄνθρωπος ἐπιξενούμενός τε πολλοῖς κἀκ τῶν 180
ἄνω τόπων εἰς τοὺς ἐπιθαλαττίους ὑποκαταβαίνων Ἑλληνικὸς ἦν οὐ τῇ διαλέκτῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ ψυχῇ. καὶ τότε διατριβόντων 181
ἡμῶν περὶ τὴν Ἀσίαν παραβαλὼν εἰς τοὺς αὐτοὺς τόπους ἄνθρωπος ἐντυγχάνει ἡμῖν τε καί τισιν ἑτέροις τῶν σχολαστικῶν πειρώμενος αὐτῶν τῆς σοφίας. ὡς δὲ πολλοῖς τῶν ἐν παιδείᾳ συνῳκείωτο, παρεδίδου τι μᾶλλον ὧν εἶχεν.“ ταῦτ᾽ εἰρηκεν ὁ Ἀριστοτέλης παρὰ 182
τῷ Κλεάρχῳ καὶ προσέτι πολλὴν καὶ θαυμάσιον καρτερίαν τοῦ Ἰουδαίου ἀνδρὸς ἐν τῇ διαίτῃ καὶ σωφροσύνην διεξιών. ἔνεστι δὲ τοῖς βουλομένοις ἐξ αὐτοῦ τὸ πλέον γνῶναι τοῦ βιβλίου· φυλάττομαι γὰρ ἐγὼ [τὰ] πλείω τῶν ἱκανῶν παρατίθεσθαι. Κλέαρχος μὲν 183
οὖν ἐν παρεκβάσει ταῦτ᾽ εἰρηκεν, τὸ γὰρ προκείμενον ἦν αὐτῷ καθ᾽ ἕτερον, οὕτως ἡμῶν μνημονεῦσαι. Ἑκαταῖος δὲ ὁ Ἀβδηρίτης, ἀνὴρ φιλόσοφος ἅμα καὶ περὶ τὰς πράξεις ἱκανώτατος, Ἀλεξάνδρῳ τῷ βασιλεῖ συνακμάσας καὶ Πτολεμαίῳ τῷ Λάγου συγγενόμενος, οὐ παρέργως ἀλλὰ περὶ αὐτῶν Ἰουδαίων συγγέγραφε βιβλίον, ἐξ οὗ

LLatEusebius praep. euang. IX 5. 7.

τὸ om. Eus 2 *ἀπαγγελιῶν*] Euseb. *ἐπαγγελιῶν* L *praeceptorum* Lat *εἴ τί σοι*] *οὕτως εἰ* Euseb. *ita si (placet)* Lat *ὅτι* ed. pr. 3 *κἀκεῖνος*] *κεῖνος* Euseb. *ille* Lat post *γένος* addendum coni. *ἔφη* uel *εἶπεν* 4 *δ᾽ εἰσὶν* Euseb 5 *Καλανοί*] *κάλλανοι* L 7 *iuda* Lat 8 *Ἱερουσαλὴμ* Euseb. *hierosolyma*, Lat fort. recte 9 *οὖν* om. Eus. cod. G 10 *ἐπιθαλαττίους*] *θαλαττίους* L *marina* Lat *ὑποκαταβαίνων*] *descendens* Lat *συγκαταβαίνων* Gutschmid *Ἑλληνικὸς*] *gratissimus* Lat h. e. *graecissimus* (*ἑλληνικώτατος*) auctore Gutschmidio 12 *παραβαλὼν*] *dum uenisset* Lat *παραλαβὼν* L *τοὺς αὐτοὺς*] *τοὺς* L *ea (loca)* Lat *ἄνθρωπος*] *is homo* Lat *ἄνθρωπον* L *ἐν οἷς ἦμεν* ed. pr. *ὁ ἄνθρωπος* siue *ἄνθρωπος* coni. 14 *πολλοῖς*] Euseb. *πολλοὶ* LLat *συνῳκείωτο*] Eus *συνωικείωντο* L *congregarentur* Lat 15 *εἶχεν* fin. Eus 16 *τοῦ Ἰουδαίου ἀνδρὸς*] *τἀνδρὸς τὴν* coni. 18 *τὸ*] ed. pr. *τὰ* sic L 19 *τὰ* suspectum *παραθέσθαι* coni. *Κλέαρχος* — 21 *μνημονεῦσαι*] *clearchus siquidem facta digressione, cum aliud propositum haberet, nostri generis ita meminit* Lat 20. *εἰρηκὼς* coni. *καθ᾽* om. Hudson *καθ᾽ ἕτερον οὕτως*] *ἕτερον καὶ οὐ τὸ* Gutschmid 21 *μνημονεύσας* Hudson *ἐμνημόνευσεν* uir doctus apud Hudsonum recte ut uid. 23 *Λάγου*] ed. pr. *λαγῶ* LLat

184 βούλομαι κεφαλαιωδῶς ἐπιδραμεῖν ἔνια τῶν εἰρημένων. καὶ πρῶτον ἐπιδείξω τὸν χρόνον· μνημονεύει γὰρ τῆς Πτολεμαίου περὶ Γάζαν πρὸς Δημήτριον μάχης· αὕτη δὲ γέγονεν ἐνδεκάτῳ μὲν ἔτει τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς, ἐπὶ δὲ ὀλυμπιάδος ἑβδόμης καὶ δεκάτης
185 καὶ ἑκατοστῆς, ὡς ἱστορεῖ Κάστωρ. προσθεὶς γὰρ ταύτην τὴν ὀλυμπιάδα φησίν· „ἐπὶ ταύτης Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ἐνίκα κατὰ Γάζαν μάχῃ Δημήτριον τὸν Ἀντιγόνου τὸν ἐπικληθέντα Πολιορκητήν.“ Ἀλέξανδρον δὲ τεθνάναι πάντες ὁμολογοῦσιν ἐπὶ τῆς ἑκατοστῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης ὀλυμπιάδος. δῆλον οὖν, ὅτι καὶ κατ᾽
186 ἐκεῖνον καὶ κατὰ Ἀλέξανδρον ἤκμαζεν ἡμῶν τὸ ἔθνος. λέγει τοίνυν ὁ Ἑκαταῖος πάλιν τάδε, ὅτι μετὰ τὴν ἐν Γάζῃ μάχην ὁ Πτολεμαῖος ἐγένετο τῶν περὶ Συρίαν τόπων ἐγκρατής, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων πυνθανόμενοι τὴν ἠπιότητα καὶ φιλανθρωπίαν τοῦ Πτολεμαίου συναπαίρειν εἰς Αἴγυπτον αὐτῷ καὶ κοινωνεῖν τῶν πραγ-
187 μάτων ἠβουλήθησαν. ὧν εἷς ἦν, φησίν, Ἐζεκίας ἀρχιερεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἄνθρωπος τὴν μὲν ἡλικίαν ὡς ἑξηκονταὲξ ἐτῶν, τῷ δ᾽ ἀξιώματι τῷ παρὰ τοῖς ὁμοέθνοις μέγας καὶ τὴν ψυχὴν οὐκ ἀνόητος, ἔτι δὲ καὶ λέγειν δυνατὸς καὶ τοῖς περὶ τῶν πραγμάτων, εἴπερ
188 τις ἄλλος, ἔμπειρος. καίτοι, φησίν, οἱ πάντες ἱερεῖς τῶν Ἰουδαίων οἱ τὴν δεκάτην τῶν γινομένων λαμβάνοντες καὶ τὰ κοινὰ διοικοῦντες
189 περὶ χιλίους μάλιστα καὶ πεντακοσίους εἰσίν.“ πάλιν δὲ τοῦ προειρημένου μνημονεύων ἀνδρός „οὗτος, φησίν, ὁ ἄνθρωπος τετευχὼς τῆς τιμῆς ταύτης καὶ συνήθης ἡμῖν γενόμενος, παραλαβών τινας τῶν μεθ᾽ ἑαυτοῦ τήν τε διαφορὰν ἀνέγνω πᾶσαν αὐτοῖς· εἶχεν γὰρ
190 τὴν κατοίκησιν αὐτῶν καὶ τὴν πολιτείαν γεγραμμένην.“ εἶτα Ἑκαταῖος δηλοῖ πάλιν, πῶς ἔχομεν πρὸς τοὺς νόμους, ὅτι πάντα πάσχειν ὑπὲρ τοῦ μὴ παραβῆναι τούτους προαιρούμεθα καὶ καλὸν εἶναι
191 νομίζομεν. τοιγαροῦν, φησί, καὶ κακῶς ἀκούοντες ὑπὸ τῶν ἀστυγειτόνων καὶ τῶν εἰσαφικνουμένων πάντες καὶ προπηλακιζόμενοι πολλάκις ὑπὸ τῶν Περσικῶν βασιλέων καὶ σατραπῶν οὐ δύνανται μεταπεισθῆναι τῇ διανοίᾳ, ἀλλὰ γεγυμνωμένως περὶ τούτων καὶ αἰκίαις

~~LLatEusebius praep. euang. IX 5. 7.~~

6 *Λάγου*] ed. pr. *λαγὸς* LLat *κατὰ*] *τῇ κατὰ* coni. 9 *κατ᾽ ἐκεῖνον*] *secundum illud tempus* Lat; hic haereo 15 *ἑξεκίας* L *ὁ ἀρχιερεὺς* ed. pr. 17 *οὐκ*] Hudson *οὔτ᾽* L 18 *τοῖς — πραγμάτων*] *circa causas* Lat, h. e. fere *περὶ τὰ πράγματα* *τοῖς περὶ* damnat Hudson, fort. lacuna statuenda 20 *τὴν δεκάτην*] *decatas* Lat 24 *τε* om. Lat Hudson 25 *αὐτῶν*] *suam* Lat 26 *πρὸς*] *circa* Lat, unde *περὶ* coni. 27 *τούτους*] ed. pr. *τοῦτο* L *eas* Lat *καὶ* om. ed. pr. 28 *νομίζοντες* ed. pr. 29 *καὶ — εἰσαφικνουμένων* om. Lat *πάντων* ed. pr. 30 *ὑπὸ*] ed. pr. *ὑπὲρ* L *a* Lat 31 *γεγυμνασμένως* intellexit Lat

καὶ θανάτοις δεινοτάτοις μάλιστα πάντων ἁπαντῶσι μὴ ἀρνούμενοι τὰ πάτρια.“ παρέχεται δὲ καὶ τεκμήρια τῆς ἰσχυρογνωμοσύνης τῆς 192
περὶ τῶν νόμων οὐκ ὀλίγα· φησὶ γάρ, Ἀλεξάνδρου ποτὲ ἐν Βαβυλῶνι γενομένου καὶ προελομένου τὸ τοῦ Βήλου πεπτωκὸς ἱερὸν
5 ἀνακαθᾶραι καὶ πᾶσιν αὐτοῦ τοῖς στρατιώταις ὁμοίως φέρειν τὸν χοῦν προστάξαντος, μόνους τοὺς Ἰουδαίους οὐ προσσχεῖν, ἀλλὰ καὶ πολλὰς ὑπομεῖναι πληγὰς καὶ ζημίας ἀποτῖσαι μεγάλας, ἕως αὐτοῖς συγγνόντα τὸν βασιλέα δοῦναι τὴν ἄδειαν. ἔτι γε μὴν τῶν 193
εἰς τὴν χώραν, φησί, πρὸς αὐτοὺς ἀφικνουμένων νεὼς καὶ βωμοὺς
10 κατασκευασάντων ἅπαντα ταῦτα κατέσκαπτον, καὶ τῶν μὲν ζημίαν τοῖς σατράπαις ἐξέτινον, περί τινων δὲ καὶ συγγνώμης μετελάμβανον. καὶ προσεπιτίθησιν, ὅτι δίκαιον ἐπὶ τούτοις αὐτούς ἐστι θαυμάζειν. λέγει δὲ καὶ περὶ τοῦ πολυανθρωπότατον γεγονέναι 194
ἡμῶν τὸ ἔθνος· πολλὰς μὲν γὰρ ἡμῶν, φησίν, ἀνασπάστους εἰς
15 Βαβυλῶνα Πέρσαι πρότερον αὐτῶν ἐποίησαν μυριάδας, οὐκ ὀλίγαι δὲ καὶ μετὰ τὸν Ἀλεξάνδρου θάνατον εἰς Αἴγυπτον καὶ Φοινίκην μετέστησαν διὰ τὴν ἐν Συρίᾳ στάσιν.“ ὁ δὲ αὐτὸς οὗτος ἀνὴρ καὶ τὸ 195
μέγεθος τῆς χώρας ἣν κατοικοῦμεν καὶ τὸ κάλλος ἱστόρηκεν· τριακοσίας γὰρ μυριάδας ἀρουρῶν σχεδὸν τῆς ἀρίστης καὶ παμφορω-
20 τάτης χώρας νέμονται, φησίν· ἡ γὰρ Ἰουδαία τοσαύτη πλῆθός ἐστιν.“ ἀλλὰ μὴν ὅτι καὶ τὴν πόλιν αὐτὴν τὰ Ἱεροσόλυμα καλλί- 196
στην τε καὶ μεγίστην ἐκ παλαιοτάτου κατοικοῦμεν καὶ περὶ πλήθους ἀνδρῶν καὶ περὶ τῆς τοῦ νεὼ κατασκευῆς οὕτως αὐτὸς διηγεῖται. „ἔστι γὰρ τῶν Ἰουδαίων τὰ μὲν πολλὰ ὀχυρώματα κατὰ 197
25 τὴν χώραν καὶ κῶμαι, μία δὲ πόλις ὀχυρὰ πεντήκοντα μάλιστα σταδίων τὴν περίμετρον, ἣν οἰκοῦσι μὲν ἀνθρώπων περὶ δώδεκα μυριάδες, καλοῦσι δ᾽ αὐτὴν Ἱεροσόλυμα. ἐνταῦθα δ᾽ ἐστὶ κατὰ 198
μέσον μάλιστα τῆς πόλεως περίβολος λίθινος μῆκος ὡς πεντάπλε-

---

LLatEusebius praep. euang. IX 4. 2.

2 *πάτρια*] coni. *πατρῶια* L 6 *προσχεῖν* L, correxit Bekker 8 *ἔτι*] coni. *ἐπεῖ* L et ut uid. Lat *τῶν* ed. pr. 9 *νεὼς*] *καὶ νεὼς* ed. pr. 11 *ἐξέτεινον* L, correxit Dindorf 12 *προσεπιτίθησιν*] *adicit* Lat *προστίθησιν* cod. Eliensis recte *τούτοις*] ed. pr. *τούτουσ* L 14 *ἡμῶν*] fort. spurium *αὐτῶν* Bekker 15 *αὐτῶν* om. Lat Bekker 20 *πλῆθος*] *amplitudinis* Lat *πλάτος* Hudson 22 *κατοικοῦμεν*] ed. pr. *inhabitamus* Lat *κατοικουμένην* L *καὶ περὶ* — 23 *ἀνδρῶν*] *et uirorum multitudine copiosam* (ad *πόλιν* relatum) Lat 23 *αὐτὸς*] *idem ipse* Lat *αὖ* uel *ὁ αὐτός* Bekker 24 *ἔστι* incip. Eusebius *μὲν* om. Eus cod. J 25 *δὲ*] *δὲ ἡ Ἱερουσαλὴμ* Eusebii cod. J 26 *μὲν* om. L et ut uid. Lat *δώδεκα μυριάδες*] *CL milia* Lat 27 *δέ ἐστι* Eus 28 *μῆκος — πεντάπλεθρος* om. Lat

Θρος, εὖρος δὲ πηχῶν ρ΄, ἔχων διπλᾶς πύλας, ἐν ᾧ βωμός ἐστι τετράγωνος ἀτμήτων συλλέκτων ἀργῶν λίθων οὕτως συγκείμενος, πλευρὰν μὲν ἑκάστην εἴκοσι πηχῶν, ὕψος δὲ δεκάπηχυ. καὶ παρ' αὐτὸν οἴκημα μέγα, οὗ βωμός ἐστι καὶ λυχνίον ἀμφότερα χρυσᾶ
199 *δύο τάλαντα τὴν ὁλκήν. ἐπὶ τούτων φῶς ἐστιν ἀναπόσβεστον καὶ τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας. ἄγαλμα δὲ οὐκ ἔστιν οὐδὲ ἀνάθημα τὸ παράπαν οὐδὲ φύτευμα παντελῶς οὐδὲν οἷον ἀλσῶδες ἤ τι τοιοῦτον. διατρίβουσι δ' ἐν αὐτῷ καὶ τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας ἱερεῖς ἁγνείας τινὰς ἁγνεύοντες καὶ τὸ παράπαν οἶνον οὐ πίνοντες ἐν*
200 *τῷ ἱερῷ.“ ἔτι γε μὴν ὅτι καὶ Ἀλεξάνδρῳ τῷ βασιλεῖ συνεστρατεύσαντο καὶ μετὰ ταῦτα τοῖς διαδόχοις αὐτοῦ μεμαρτύρηκεν. οἷς δ' αὐτὸς παρατυχεῖν φησιν ὑπ' ἀνδρὸς Ἰουδαίου κατὰ τὴν στρα-*
201 *τείαν γενομένοις, τοῦτο παραθήσομαι. λέγει δ' οὕτως· „ἐμοῦ γοῦν ἐπὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν βαδίζοντος συνηκολούθει τις μετὰ τῶν ἄλλων τῶν παραπεμπόντων ἡμᾶς ἱππέων Ἰουδαίων ὄνομα Μοσόλ-*
λαμος, ἄνθρωπος ἱκανῶς κατὰ ψυχὴν εὔρωστος καὶ τοξότης δὴ πάντων ὁμολογουμένως καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἄρι-
202 *στος. οὗτος οὖν ὁ ἄνθρωπος διαβαδιζόντων πολλῶν κατὰ τὴν ὁδὸν καὶ μάντεώς τινος ὀρνιθευομένου καὶ πάντας ἐπισχεῖν ἀξιοῦν-*
203 *τος ἠρώτησε, διὰ τί προσμένουσι. δείξαντος δὲ τοῦ μάντεως αὐτῷ τὸν ὄρνιθα καὶ φήσαντος, ἐὰν μὲν αὐτοῦ μένῃ προσμένειν συμφέρειν πᾶσιν, ἂν δ' ἀναστὰς εἰς τοὔμπροσθεν πέτηται προάγειν, ἐὰν δὲ εἰς τοὔπισθεν ἀναχωρεῖν αὖθις, σιωπήσας καὶ παρελκύσας*

LLatEusebius praep. evang. IX 4. 6.

1 εὖρος — ρ΄] *centum per circuitum cubitorum* Lat δὲ om. L et ut uid. Lat πήχεων Euseb 2 ἀτμήτων — λίθων] *ex lapidibus non dolatis sed collectis atque iacentibus* Lat συλλεκτῶν L οὕτω Eus 3 μὲν] δὲ Eus πήχεων Eus δὲ om. Eus δωδεκάπηχυ Eusebii cod. J δεκάπηχυς Bekker /A
3 λυχνία Eusebii cod. G 5 ἐπὶ] ἐπὶ δὲ Eus καὶ τὰς — 6 ἡμέρας] *noctibus et diebus* Lat νυκτὸς καὶ ἡμέρας Eusebii cod. G, fort. recte 6 δ' Eus οὐδ' Euseb 7 οὐδὲν] οὐδὲ Euseb τοιοῦτο Eusebii cod. G 8 καὶ τὰς — ἡμέρας] *et noctibus et diebus* Lat καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας Eusebii cod. B 10 ἔτι γε μὴν om. Euseb Ἀλεξάνδρῳ — 11 αὐτοῦ] *cum alexandri regis successoribus postea castra metati sunt* Lat συνεστρατεύσαντο] Euseb. Lat συνεστρατεύομεν L 11 καὶ] Euseb, om. L 12 δ' om. LLat φησιν] *dicens* Lat 13 δὲ Euseb 15 ἡμᾶς] Eus ἡμῖν L Ἰουδαῖος coni. Μοσόμαμος Euseb 16 ἱκανῶς] Eus. cod. J ἱκανὸς LLat Eus cod. G κατὰ] κατὰ τὴν Eus. cod. J καὶ coni. δὴ] ὑπὸ δὴ Eus 17 ὁμολογουμένως] coni. ὁμολογούμενος LEus *indubitanter* Lat 18 διαβαδιζόντων] βαδιζόντων Euseb *properantibus* Lat 20 ἠρώτησε] ἤρετο Eusebii cod. B 21 τὸν] Eus τὴν L μὲν] Euseb μὲν οὖν L συμφέρειν] Eus. cod. G συμφέρῃ L συμφέρει Eusebii cod. J 22 ἐὰν Eus ἀναστὰς L¹ 23 δ' Eus. cod. G παρελκύσας] ἑλκύσας Eus

τὸ τόξον ἔβαλε καὶ τὸν ὄρνιθα κατάξας ἀπέκτεινεν. ἀγανακτούν- 204
των δὲ τοῦ μάντεως καί τινων ἄλλων καὶ καταρωμένων αὐτῷ, „τί
μαίνεσθε, ἔφη, κακοδαίμονες;“ εἶτα τὸν ὄρνιθα λαβὼν εἰς τὰς χεῖ-
ρας, „πῶς γάρ, ἔφη, οὗτος τὴν αὐτοῦ σωτηρίαν οὐ προϊδὼν περὶ
τῆς ἡμετέρας πορείας ἡμῖν ἄν τι ὑγιὲς ἀπήγγελλεν; εἰ γὰρ ἠδύνατο
προγιγνώσκειν τὸ μέλλον, εἰς τὸν τόπον τοῦτον οὐκ ἂν ἦλθε φοβού-
μενος, μὴ τοξεύσας αὐτὸν ἀποκτείνῃ Μοσόλλαμος ὁ Ἰουδαῖος.“ ἀλλὰ
τῶν μὲν Ἑκαταίου μαρτυριῶν ἅλις· τοῖς γὰρ βουλομένοις πλείω (205)
μαθεῖν τῷ βιβλίῳ ῥᾴδιόν ἐστιν ἐντυχεῖν. οὐκ ὀκνήσω δὲ καὶ τὸν
ἐπ᾽ εὐηθείας διασυρμῷ, καθάπερ αὐτὸς οἴεται, μνήμην πεποιημ-
μένον ἡμῶν Ἀγαθαρχίδην ὀνομάσαι· διηγούμενος γὰρ τὰ περὶ 206
Στρατονίκην, ὃν τρόπον ἦλθεν μὲν εἰς Συρίαν ἐκ Μακεδονίας κατα-
λιποῦσα τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα Δημήτριον, Σελεύκου δὲ γαμεῖν αὐτὴν
οὐ θελήσαντος, ὅπερ ἐκείνη προσεδόκησεν, ποιουμένου [δὲ] τὴν
ἀπὸ Βαβυλῶνος στρατείαν αὐτοῦ τὰ περὶ τὴν Ἀντιόχειαν ἐνεωτέ-
ρισεν. εἶθ᾽ ὡς ἀνέστρεψεν ὁ βασιλεύς, ἁλισκομένης τῆς Ἀντιο- 207
χείας εἰς Σελεύκειαν φυγοῦσα, παρὸν αὐτῇ ταχέως ἀποπλεῖν ἐννυ-
πνίῳ κωλύοντι πεισθεῖσα ἐλήφθη καὶ ἀπέθανεν. ταῦτα προειπὼν 208
ὁ Ἀγαθαρχίδης καὶ ἐπισκώπτων τῇ Στρατονίκῃ τὴν δεισιδαιμονίαν
παραδείγματι χρῆται τῷ περὶ ἡμῶν λόγῳ καὶ γέγραφεν οὕτως·
„οἱ καλούμενοι Ἰουδαῖοι πόλιν οἰκοῦντες ὀχυρωτάτην πασῶν, ἣν 209
καλεῖν Ἱεροσόλυμα συμβαίνει τοὺς ἐγχωρίους, ἀργεῖν εἰθισμένοι
δι᾽ ἑβδόμης ἡμέρας καὶ μήτε τὰ ὅπλα βαστάζειν ἐν τοῖς εἰρη-
μένοις χρόνοις μήτε γεωργίας ἅπτεσθαι μήτε ἄλλης ἐπιμελεῖσθαι
λειτουργίας μηδεμιᾶς, ἀλλ᾽ ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐκτετακότες τὰς χεῖ-
ρας εὔχεσθαι μέχρι τῆς ἑσπέρας, εἰσιόντος εἰς τὴν πόλιν Πτολε- 210
μαίου τοῦ Λάγου μετὰ τῆς δυνάμεως καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀντὶ
τοῦ φυλάττειν τὴν πόλιν διατηρούντων τὴν ἄνοιαν, ἣ μὲν πα-

LLatEusebius praep. euang. IX 4. 6.

1 τὸν] Eus τὴν L 2 δὲ] τε Eusebii codd. BG 3 κακοδαίμονες; εἶτα τὸν] κακοδαιμονέστατον LLat λαβὼν] Eus λαβόντες LLat 4 ἔφη] om. LLat, post οὗτος tr. Eusebii cod. J προειδὼς Eus. cod. J 5 ἀνήγγειλεν Euseb ἐδύνατο Eusebii cod. J 6 προγινώσκειν Euseb 7 μοσόλαμος L Μοσόμαμος Euseb. *a mosollamo* Lat ὁ om. L Ἰουδαῖος] fin. Euseb 10 ἐπ᾽ εὐηθείας] ed. pr. ἐπενηθεία L 14 δὲ om. Lat, recte ut uid. 15 στρατείαν] Bekker στρατιὰν LLat 17 παρὸν — ἀποπλεῖν] *cum posset semetipsam uelocius interimere* Lat 21 Agatharchidis locus iterum extat Antiq. Iud. XII 6, aliter expressus. οἰκοῦντες] *habitant* Lat 22 εἰθισμένοι] *hi consueti sunt* Lat 23 μήτε] Bekker μὴδε L 24 χρόνοις] *diebus* Lat 26 εἰσιόντος] *ingrediente uero* Lat 27 λαγοῦ L καὶ τῶν] *et multis* Lat

τρὶς εἰλήφει δεσπότην πικρόν, ὁ δὲ νόμος ἐξηλέγχθη φαῦλον ἔχων
211 ἐθισμόν. τὸ δὲ συμβὰν πλὴν ἐκείνων τοὺς ἄλλους πάντας δεδί-
δαχε τηνικαῦτα φυγεῖν εἰς ἐνύπνια καὶ τὴν περὶ τοῦ νόμου παρα-
δεδομένην ὑπόνοιαν, ἡνίκα ἂν τοῖς ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς περὶ
212 τῶν διαπορουμένων ἐξασθενήσωσιν.“ τοῦτο μὲν Ἀγαθαρχίδῃ κα- 5
ταγέλωτος ἄξιον δοκεῖ, τοῖς δὲ μὴ μετὰ δυσμενείας ἐξετάζουσι
φαίνεται μέγα καὶ πολλῶν ἄξιον ἐγκωμίων, εἰ καὶ σωτηρίας καὶ
πατρίδος ἄνθρωποί τινες νόμων φυλακὴν καὶ τὴν πρὸς θεὸν εὐσέ-
βειαν ἀεὶ προτιμῶσιν.

213 23. Ὅτι δὲ οὐκ ἀγνοοῦντες ἔνιοι τῶν συγγραφέων τὸ ἔθνος 10
ἡμῶν, ἀλλ᾽ ὑπὸ φθόνου τινὸς ἢ δι᾽ ἄλλας αἰτίας οὐχ ὑγιεῖς τὴν
μνήμην παρέλιπον, τεκμήριον οἶμαι παρέξειν· Ἱερώνυμος γὰρ ὁ
τὴν περὶ τῶν διαδόχων ἱστορίαν συγγεγραφὼς κατὰ τὸν αὐτὸν μὲν
ἦν Ἑκαταίῳ χρόνον, φίλος δ᾽ ὢν Ἀντιγόνου τοῦ βασιλέως τὴν Συ-
214 ρίαν ἐπετρόπευεν· ἀλλ᾽ ὅμως Ἑκαταῖος μὲν καὶ βιβλίον ἔγραψεν 15
περὶ ἡμῶν, Ἱερώνυμος δ᾽ οὐδαμοῦ κατὰ τὴν ἱστορίαν ἐμνημόνευσε
καίτοι σχεδὸν ἐν τοῖς τόποις διατετριφώς· τοσοῦτον αἱ προαιρέσεις
τῶν ἀνθρώπων διήνεγκαν. τῷ μὲν γὰρ ἐδόξαμεν καὶ σπουδαίας
εἶναι μνήμης ἄξιοι, τῷ δὲ πρὸς τὴν ἀλήθειαν πάντως τι πάθος
215 οὐκ εὔγνωμον ἐπεσκότησεν. ἀρκοῦσι δὲ ὅμως εἰς τὴν ἀπόδειξιν 20
τῆς ἀρχαιότητος αἵ τε Αἰγυπτίων καὶ Χαλδαίων καὶ Φοινίκων ἀνα-
216 γραφαὶ πρὸς ἐκείναις τε τοσοῦτοι τῶν Ἑλλήνων συγγραφεῖς· ἔτι δὲ
πρὸς τοῖς εἰρημένοις Θεόφιλος καὶ Θεόδοτος καὶ Μνασέας καὶ Ἀρι-
στοφάνης καὶ Ἑρμογένης Εὐήμερός τε καὶ Κόνων καὶ Ζωπυρίων
καὶ πολλοί τινες ἄλλοι τάχα, οὐ γὰρ ἔγωγε πᾶσιν ἐντετύχηκα τοῖς 25
217 βιβλίοις, οὐ παρέργως ἡμῶν ἐμνημονεύκασιν. οἱ πολλοὶ δὲ τῶν
εἰρημένων ἀνδρῶν τῆς μὲν ἀληθείας τῶν ἐξ ἀρχῆς πραγμάτων διή-
μαρτον, ὅτι μὴ ταῖς ἱεραῖς ἡμῶν βίβλοις ἐνέτυχον, κοινῶς μέντοι
περὶ τῆς ἀρχαιότητος ἅπαντες μεμαρτυρήκασιν, ὑπὲρ ἧς τὰ νῦν
218 λέγειν προεθέμην. ὁ μέντοι Φαληρεὺς Δημήτριος καὶ Φίλων ὁ 30
πρεσβύτερος καὶ Εὐπόλεμος οὐ πολὺ τῆς ἀληθείας διήμαρτον.

LLatEusebius praep. euang. IX 42.

1 *φαῦλον*] *unam* Lat 3 *εἰς*] LLat, om. Grotius 5 *ἐξασθενήσωσιν*] Bekker *ἐξασθενήσουσιν* L 11 *τὴν μνήμην*] *memoriam nostri* Lat 14 *Ἀντιγόνου*] *ἀντιόχου* L 17 *ἐν τοῖς τόποις*] *in ipsis locis* Lat 19 *πρὸς*] *circa* Lat 20 *ἀρκοῦσι* incip. Eus *δ᾽* Eus 21 *Αἰγυπτίων*] *Σύρων* Eus 22 *ἔτι δὲ*] *ἔτι δὲ καὶ* L *adhuc enim* (*etiam* coni.) Lat 23 *Θεόδοτος*] *theodorus* Lat *manaseas* Lat 24 *Κόνων*] *cinun* Lat *Κόμων* Euseb 26 *μεμνημονεύκασιν* Euseb 29 *ἧς*] *οὗ* Euseb. fort. recte

οἷς συγγιγνώσκειν ἄξιον· οὐ γὰρ ἐνῆν αὐτοῖς μετὰ πάσης ἀκριβείας τοῖς ἡμετέροις γράμμασι παρακολουθεῖν.

24. Ἓν ἔτι μοι κεφάλαιον ὑπολείπεται τῶν κατὰ τὴν ἀρχὴν 219
προτεθέντων τοῦ λόγου, τὰς διαβολὰς καὶ τὰς λοιδορίας, αἷς κέ-
χρηνταί τινες κατὰ τοῦ γένους ἡμῶν, ἀποδεῖξαι ψευδεῖς καὶ τοῖς
γεγραφόσι ταύτας καθ' ἑαυτῶν χρήσασθαι μάρτυσιν. ὅτι μὲν οὖν 220
καὶ ἑτέροις τοῦτο πολλοῖς συμβέβηκε διὰ τὴν ἐνίων δυσμένειαν,
οἶμαι γιγνώσκειν τοὺς πλέον ταῖς ἱστορίαις ἐντυγχάνοντας· καὶ γὰρ
ἐθνῶν τινες καὶ τῶν ἐνδοξοτάτων πόλεων ὑπαίνειν τὴν εὐγένειαν
καὶ τὰς πολιτείας ἐπεχείρησαν λοιδορεῖν, Θεόπομπος μὲν τὴν Ἀθη- 221
ναίων, τὴν δὲ Λακεδαιμονίων Πολυκράτης, ὁ δὲ τὸν Τριπολιτικὸν
γράψας, οὐ γὰρ δὴ Θεόπομπός ἐστιν ὡς οἴονταί τινες, καὶ τὴν
Θηβαίων πόλιν προσέλαβεν, πολλὰ δὲ καὶ Τίμαιος ἐν ταῖς ἱστο-
ρίαις περὶ τῶν προειρημένων καὶ περὶ ἄλλων βεβλασφήμηκεν. μά- 222
λιστα δὲ τοῦτο ποιοῦσι τοῖς ἐνδοξοτάτοις προσπλεκόμενοι, τινὲς
μὲν διὰ φθόνον καὶ κακοήθειαν, ἄλλοι δὲ διὰ τοῦ καινολογεῖν μνή-
μης ἀξιωθήσεσθαι νομίζοντες. παρὰ μὲν οὖν τοῖς ἀνοήτοις ταύ-
της οὐ διαμαρτάνουσι τῆς ἐλπίδος, οἱ δ' ὑγιαίνοντες τῇ κρίσει
πολλὴν αὐτῶν μοχθηρίαν καταδικάζουσι.

25. Τῶν δὲ εἰς ἡμᾶς βλασφημιῶν ἤρξαντο μὲν Αἰγύπτιοι· 223
βουλόμενοι δ' ἐκείνοις τινὲς χαρίζεσθαι παρατρέπειν ἐπεχείρησαν
τὴν ἀλήθειαν, οὔτε τὴν εἰς Αἴγυπτον ἄφιξιν ὡς ἐγένετο τῶν ἡμε-
τέρων προγόνων ὁμολογοῦντες, οὔτε τὴν ἔξοδον ἀληθεύοντες. αἰ- 224
τίας δὲ πολλὰς ἔλαβον τοῦ μισεῖν καὶ φθονεῖν τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς,
ὅτι κατὰ τὴν χώραν αὐτῶν ἐδυνάστευσαν ἡμῶν οἱ πρόγονοι κἀκεῖ-
θεν ἀπαλλαγέντες ἐπὶ τὴν οἰκείαν πάλιν εὐδαιμόνησαν, εἶθ' ἡ
τούτων ὑπεναντιότης πολλὴν αὐτοῖς ἐνεποίησεν ἔχθραν, τοσοῦτον
τῆς ἡμετέρας διαφερούσης εὐσεβείας πρὸς τὴν ὑπ' ἐκείνων νενο-
μισμένην, ὅσον θεοῦ φύσις ζῴων ἀλόγων διέστηκε. κοινὸν μὲν γὰρ 225
αὐτοῖς ἐστι πάτριον τὸ ταῦτα θεοὺς νομίζειν, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἀλλή-
λους ἐν ταῖς τιμαῖς αὐτῶν διαφέρονται. κοῦφοι δὲ καὶ ἀνόητοι
παντάπασιν ἄνθρωποι κακῶς ἐξ ἀρχῆς εἰθισμένοι δοξάζειν περὶ
θεῶν μιμήσασθαι μὲν τὴν σεμνότητα τῆς ἡμετέρας θεολογίας οὐκ

LLatEusebius praep. euang. IX 42. 3.

1 οἷς — ἄξιον om. Eusebii codd. BG συγγινώσκειν Eus 2 fin. Euseb 11 *pilocrates* Lat Τριπολιτικὸν] *tripodem perdurabilem* corrupte Lat 13 προσέλαβεν] *momordit* Lat, unde *διέβαλε* Hudson 16 καινολογεῖν] Dindorf *uerbosam nouitatem* Lat κενολογεῖν L 18 οὐ διαμαρτάνουσι] *nequaquam — fraudantur* Lat οὐδαμῶς ἁμαρτάνουσι ed. pr. κρίσει] in marg. γρ τῇ ἀκροάσει L 21 ἐκείνοις τινὲς] ἐκεῖνοί τισι uertit Lat 27 τούτων] *horum* Lat τῶν ἱερῶν Spanheim 31 ἀνόητοι] ἀνόητοι ὄντες coni.

226 ἐχώρησαν, ὁρῶντες δὲ ζηλουμένους ὑπὸ πολλῶν ἐφθόνησαν. εἰς τοσοῦτον γὰρ ἦλθον ἀνοίας καὶ μικροψυχίας ἔνιοι τῶν παρ᾽ αὐτοῖς, ὥστ᾽ οὐδὲ ταῖς ἀρχαίαις αὐτῶν ἀναγραφαῖς ὤκνησαν ἐναντία λέγειν, ἀλλὰ καὶ σφίσιν αὐτοῖς ἐναντία γράφοντες ὑπὸ τυφλότητος τοῦ πάθους ἠγνόησαν.

227 26. Ἐφ᾽ ἑνὸς δὲ πρώτου στήσω τὸν λόγον, ᾧ καὶ μάρτυρι
228 μικρὸν ἔμπροσθεν τῆς ἀρχαιότητος ἐχρησάμην. ὁ γὰρ Μανεθὼς οὗτος ὁ τὴν Αἰγυπτιακὴν ἱστορίαν ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων μεθερμηνεύειν ὑπεσχημένος, προειπὼν τοὺς ἡμετέρους προγόνους πολλαῖς μυριάσιν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον ἐλθόντας κρατῆσαι τῶν ἐνοικούντων, εἶτ᾽ αὐτὸς ὁμολογῶν χρόνῳ πάλιν ὕστερον ἐκπεσόντας τὴν νῦν Ἰουδαίαν κατασχεῖν καὶ κτίσαντας Ἱεροσόλυμα τὸν νεὼ κατασκεύασα-
229 σθαι, μέχρι μὲν τούτων ἠκολούθησε ταῖς ἀναγραφαῖς. ἔπειτα δὲ δοὺς ἐξουσίαν αὐτῷ διὰ τοῦ φάναι γράψειν τὰ μυθευόμενα καὶ λεγόμενα περὶ τῶν Ἰουδαίων λόγους ἀπιθάνους παρενέβαλεν, ἀναμῖξαι βουλόμενος ἡμῖν πλῆθος Αἰγυπτίων λεπρῶν καὶ ἐπὶ ἄλλοις ἀρρωστή-
230 μασιν, ὡς φησι, φυγεῖν ἐκ τῆς Αἰγύπτου καταγνωσθέντων. Ἀμένωφιν γὰρ βασιλέα προσθεὶς ψευδὲς ὄνομα καὶ διὰ τοῦτο χρόνον αὐτοῦ τῆς βασιλείας ὁρίσαι μὴ τολμήσας, καίτοι γε ἐπὶ τῶν ἄλλων βασιλέων ἀκριβῶς τὰ ἔτη προστιθείς, τούτῳ προσάπτει τινὰς μυθολογίας ἐπιλαθόμενος σχεδόν, ὅτι πεντακοσίοις ἔτεσι καὶ δεκαοκτὼ πρότερον ἱστόρηκε γενέσθαι τὴν τῶν ποιμένων ἔξοδον εἰς Ἱεροσό-
231 λυμα. Τέθμωσις γὰρ ἦν βασιλεὺς ὅτε ἐξῆεσαν, ἀπὸ δὲ τούτων μεταξὺ τῶν βασιλέων κατ᾽ αὐτόν ἐστι τριακόσια ἐνενηκοντατρία ἔτη μέχρι τῶν δύο ἀδελφῶν Σέθω καὶ Ἑρμαίου, ὧν τὸν μὲν Σέθων Αἴγυπτον, τὸν δὲ Ἕρμαιον Δαναὸν μετονομασθῆναί φησιν, ὃν ἐκβαλὼν ὁ Σέθως ἐβασίλευσεν ἔτη νϑ΄ καὶ μετ᾽ αὐτὸν ὁ πρεσβύ-
232 τερος τῶν υἱῶν αὐτοῦ Ῥάμψης ξς΄. τοσούτοις οὖν πρότερον ἔτεσιν ἀπελθεῖν ἐξ Αἰγύπτου τοὺς πατέρας ἡμῶν ὁμολογηκὼς εἶτα τὸν Ἀμένωφιν εἰσποιήσας ἐμβόλιμον βασιλέα φησὶν τοῦτον ἐπιθυμῆσαι θεῶν γενέσθαι θεατήν ὥσπερ Ὧρ εἷς τῶν πρὸ αὐτοῦ βεβασιλευκότων, ἀνενεγκεῖν δὲ τὴν ἐπιθυμίαν ὁμωνύμῳ μὲν αὐτῷ Ἀμενώφει

---

7 *manethon* Lat 12 *νεὼν* Dindorf 14 *φάναι*] *uidealur* Lat 23 *tethmusis* Lat *ἀπὸ δὲ — 24 κατ᾽ αὐτὸν*] *et ab hoc tempore regum qui postea fuerunt* Lat *ἀπὸ δὲ τούτου τῶν μεταξὺ βασιλέων* coni. 25 *Σέθω*] *sethonem* Lat cf. § 98 *Ἑρμαίου*] *hermetum* (ex *hermeum* corruptum uid.) Lat *Ἁρμαΐς* uocatur supra § 98 *sethonem* Lat 26 *Ἕρμαιον*] ed. pr. *ἑρμᾶν* L *hermeum* Lat 27 *sethon* Lat *πρεσβύτατος* coni. 28 *rapsis* Lat, cf. § 245 31 *Ὧρ*] *Ωρος* Hudson *osorem* Lat, quod ex *orem* corruptum uid., accusatiuus postulatur *εἷς*] *quendam* Lat

πατρὸς δὲ Πάπιος ὄντι, θείας δὲ δοκοῦντι μετεσχηκέναι φύσεως
κατά τε σοφίαν καὶ πρόγνωσιν τῶν ἐσομένων. εἰπεῖν οὖν αὐτῷ 233
τοῦτον τὸν ὁμώνυμον, ὅτι δυνήσεται θεοὺς ἰδεῖν, εἰ καθαρὰν ἀπό
τε λεπρῶν καὶ τῶν ἄλλων μιαρῶν ἀνθρώπων τὴν χώραν ἅπασαν
ποιήσειεν. ἡσθέντα δὲ τὸν βασιλέα πάντας τοὺς τὰ σώματα λελω- 234
βημένους ἐκ τῆς Αἰγύπτου συναγαγεῖν· γενέσθαι δὲ τοῦ πλήθους
μυριάδας ὀκτώ· καὶ τούτους εἰς τὰς λιθοτομίας τὰς ἐν τῷ πρὸς 235
ἀνατολὴν μέρει τοῦ Νείλου ἐμβαλεῖν αὐτόν, ὅπως ἐργάζοιντο καὶ
τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων οἱ ἐγκεχωρισμένοι. εἶναι δέ τινας ἐν αὐτοῖς
καὶ τῶν λογίων ἱερέων φησὶ λέπρᾳ συγκεχυμένους. τὸν δὲ Ἀμέ- 236
νωφιν ἐκεῖνον, τὸν σοφὸν καὶ μαντικὸν ἄνδρα, ὑποδεῖσαι πρὸς αὐ-
τόν τε καὶ τὸν βασιλέα χόλον τῶν θεῶν, εἰ βιασθέντες ὀφθήσονται.
καὶ προσθέμενον εἰπεῖν, ὅτι συμμαχήσουσί τινες τοῖς μιαροῖς καὶ
τῆς Αἰγύπτου κρατήσουσιν ἐπ᾽ ἔτη δεκατρία, μὴ τολμῆσαι μὲν
αὐτὸν εἰπεῖν ταῦτα τῷ βασιλεῖ, γραφὴν δὲ καταλιπόντα περὶ πάν-
των ἑαυτὸν ἀνελεῖν, ἐν ἀθυμίᾳ δὲ εἶναι τὸν βασιλέα. κἄπειτα κατὰ 237
λέξιν οὕτως γέγραφεν· „τῶν δ᾽ ἐν ταῖς λατομίαις ὡς χρόνος ἱκανὸς
διῆλθεν ταλαιπωρούντων, ἀξιωθεὶς ὁ βασιλεύς, ἵνα [πρὸς] κατά-
λυσιν αὐτοῖς καὶ σκέπην ἀπομερίσῃ, τὴν τότε τῶν ποιμένων ἐρη-
μωθεῖσαν πόλιν Ἀΰαριν συνεχώρησεν· ἔστι δ᾽ ἡ πόλις κατὰ τὴν
θεολογίαν ἄνωθεν Τυφώνιος. οἱ δὲ εἰς ταύτην εἰσελθόντες καὶ τὸν 238
τόπον τοῦτον [εἰς] ἀπόστασιν ἔχοντες ἡγεμόνα αὐτῶν λεγόμενόν τινα
τῶν Ἡλιοπολιτῶν ἱερέων Ὀσάρσηφον ἐστήσαντο καὶ τούτῳ πειθαρχή-

---

1 *papio* (ablat.) Lat παάπιος ed. pr. ex § 243 4 ἅπασαν om. Lat
5 ἡσθέντα] *πεισθέντα* coni. 6 *γενέσθαι* — 7 *ὀκτώ*] *et fuisse multitudinem numero LXXX* (*L̄X̄X̄X̄* coni.) Lat *τὸ πλῆθος* coni. 7 *τούτους*, *υσ* i. ras. L 8 *ὅπως* — 9 *ἐγκεχωρισμένοι*] *ad hoc (esse) efficiendum simul et alios aegyptios quibus hoc erat iniunctum* Lat 8 *ὅπου εἰργάζοντο* Bekker recte 9 *ἐγκεχειρισμένοι* Hudson *ἐκκεχωρισμένοι* Bekker 10 *συγκεχυμένους*] *perfusos* Lat *συνεσχημένους* uel *συνεισχημένους* coni. 11 *ὑποδεῖσαι*] Dindorf *ὑποδεῖσθαι* L *πρὸς αὐτόν* — 13 *εἰπεῖν*] *et circa semetipsum et apud regem deorum uulcanum, ut aperte suaderet eis uim fieri, sed adiecisse* Lat et apparet Graeca corrupta esse cf. § 257 13 *προσθέμενον*] *προθέμενον* ed. pr., desidero genetiuum absolutum uelut *ὑποθεμένων* subiungendum uerbo *τολμῆσαι* 14 *et* ante *μὴ* add. Lat 15 *περὶ πάντων*] *ex his omnibus* Lat 16 *pro iudeis* post *βασιλέα* add. Lat 17 *τῶν δὲ* — 18 *ἀξιωθεὶς*] *his itaque rogatus* Lat *δ᾽ ἐν*] Bekker *δὲ* L 18 *πρὸς* suspectum 21 *Τυφώνιος*] *ualde praecelsa* Lat 22 *εἰς* spurium uid. 24 *λεγόμενον*, *ον* ex *ων* corr. L *optimum* Lat, *λεγόμενον* post *Ὀσάρσηφον* melius ponetur 23 *osarsifam* Lat *ὀσάρσυφον* ed. pr. *Ὀσάρσιφον* Hudson *πειθαρχήσοντες*] ed. pr. *πειθαρχήσαντες* L

239 σοντες ἐν πᾶσιν ὡρκωμότησαν. ὁ δὲ πρῶτον μὲν αὐτοῖς νόμον
ἔθετο μήτε προσκυνεῖν θεοὺς μήτε τῶν μάλιστα ἐν Αἰγύπτῳ θεμι-
στευομένων ἱερῶν ζῴων ἀπέχεσθαι μηδενός, πάντα δὲ θύειν καὶ
240 ἀναλοῦν, συνάπτεσθαι δὲ μηδενὶ πλὴν τῶν συνομωμοσμένων. τοι-
αῦτα δὲ νομοθετήσας καὶ πλεῖστα ἄλλα μάλιστα τοῖς Αἰγυπτίοις
ἐθισμοῖς ἐναντιούμενα ἐκέλευσεν πολυχειρίᾳ τὰ τῆς πόλεως ἐπι-
σκευάζειν τείχη καὶ πρὸς πόλεμον ἑτοίμους γίνεσθαι τὸν πρὸς Ἀμέ-
241 νωφιν τὸν βασιλέα. αὐτὸς δὲ προσλαβόμενος μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τῶν
ἄλλων ἱερέων καὶ συμμεμιαμμένων ἔπεμψε πρέσβεις πρὸς τοὺς ὑπὸ
Τεθμώσεως ἀπελαθέντας ποιμένας εἰς πόλιν τὴν καλουμένην Ἱερο-
σόλυμα, καὶ τὰ καθ' ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς συνατιμασθέντας
242 δηλώσας ἠξίου συνεπιστρατεύειν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' Αἴγυπτον. ἐπά-
ξειν μὲν οὖν αὐτοὺς ἐπηγγείλατο πρῶτον μὲν εἰς Ἀβαριν τὴν προ-
γονικὴν αὐτῶν πατρίδα καὶ τὰ ἐπιτήδεια τοῖς ὄχλοις παρέξειν
ἀφθόνως, ὑπερμαχήσεσθαι δὲ ὅτε δέοι καὶ ῥᾳδίως ὑποχείριον αὐ-
243 τοῖς τὴν χώραν ποιήσειν. οἱ δὲ ὑπερχαρεῖς γενόμενοι πάντες προ-
θύμως εἰς κ΄ μυριάδας ἀνδρῶν συνεξώρμησαν καὶ μετ' οὐ πολὺ
ἦκον εἰς Ἄβαριν. Ἀμένωφις δ' ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς ὡς
ἐπύθετο τὰ κατὰ τὴν ἐκείνων ἔφοδον, οὐ μετρίως συνεχύθη τῆς
244 παρὰ Ἀμενώφεως τοῦ Παάπιος μνησθεὶς προδηλώσεως. καὶ πρό-
τερον συναγαγὼν πλῆθος Αἰγυπτίων καὶ βουλευσάμενος μετὰ τῶν ἐν
τούτοις ἡγεμόνων τά τε ἱερὰ ζῷα τὰ [πρῶτα] μάλιστα ἐν τοῖς ἱεροῖς
τιμώμενα ὅσα γ' ἑαυτὸν μετεπέμψατο καὶ τοῖς κατὰ μέρος ἱερεῦσι
245 παρήγγελλεν ὡς ἀσφαλέστατα τῶν θεῶν συγκρύψαι τὰ ξόανα. τὸν δὲ
υἱὸν Σέθω τὸν καὶ Ῥαμεσσῆ ἀπὸ Ῥαψηοῦς τοῦ πατρὸς ὠνομασμένον
πενταέτη ὄντα ἐξέθετο πρὸς τὸν ἑαυτοῦ φίλον. αὐτὸς δὲ διαβὰς *
τοῖς ἄλλοις Αἰγυπτίοις οὖσιν εἰς τριάκοντα μυριάδας ἀνδρῶν μαχι-
246 μωτάτων καὶ τοῖς πολεμίοις ἀπαντήσας οὐ συνέβαλεν, ἀλλὰ μέλλειν

---

1 πᾶσιν, π in ras. L ὡρκωμότησαν] Bekker ὁρκωμότησαν L
3 πάντα — 4 ἀναλοῦν om. Lat 4 συνομωμοσμένων] coni. συνωμοσμένων L
τοιαῦτα] *haec* Lat 6 Ἀμένωφιν] Lat μένωφιν L 8 καὶ τῶν — 9 συμ-
μεμιαμμένων] *etiam alios sacerdotes et maculatorum quosdam* Lat 9 καὶ συμ-
μεμιαμμένων] τοὺς μεμιαμμένους coni. συμμεμιασμένων ed pr. 10 ἀπε-
λαθέντας] Dindorf ἀπελασθέντασ L 12 ἀπάξειν Lowthius 20 Παάπιος]
papiae Lat πρότερον] πρῶτον coni. 22 *et* post ζῷα add. Lat πρῶτα
om. Lat, seclusit Bekker 23 ὅσα γε αὐτὸν, ὅσγ i. ras. L ὡς ἑαυτὸν coni.
ὅσ — μετεπέμψατο] *ante praemisit* Lat 24 παρήγγειλεν ed. pr. 25 σέθων
ed. pr. *sethonem* Lat ῥαμέσσην ed. pr. *ramessi* Lat Ῥαψηοῦς] *rapso* Lat
Ῥάμψεως Hudson ex § 231 26 διαβὰς] Nilum transgressus esse intellegendus
est cf. § 274 27 τοῖς ἄλλοις] *cum aliis* Lat, unde σὺν τοῖς ἄλλοις coni. 28 καὶ
τοῖς πολεμίοις om. Lat ἀπαντήσας] coni. *occurrens* Lat ἀπαντήσασιν L

θεομαχεῖν νομίσας παλινδρομήσας ἦκεν εἰς Μέμφιν ἀναλαβών τε
τόν τε Ἆπιν καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἐκεῖσε μεταπεμφθέντα ἱερὰ ζῷα
εὐθὺς εἰς Αἰθιοπίαν σὺν ἅπαντι τῷ στόλῳ καὶ πλήθει τῶν Αἰ-
γυπτίων ἀνήχθη· χάριτι γὰρ ἦν αὐτῷ ὑποχείριος ὁ τῶν Αἰθιό-
πων βασιλεύς. ὃς ὑποδεξάμενος καὶ τοὺς ὄχλους πάντας ὑπολα- 247
βὼν οἷς ἔσχεν ἡ χώρα τῶν πρὸς ἀνθρωπίνην τροφὴν ἐπιτηδείων,
καὶ πόλεις καὶ κώμας πρὸς τὴν τῶν πεπρωμένων τρισκαίδεκα ἐτῶν
ἀπὸ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ [εἰς τὴν] ἔκπτωσιν αὐτάρκεις, οὐχ ἧττον δὲ
καὶ στρατόπεδον Αἰθιοπικὸν πρὸς φυλακὴν ἐπέταξε τοῖς παρ' 248
Ἀμενώφεως τοῦ βασιλέως ἐπὶ τῶν ὁρίων τῆς Αἰγύπτου. καὶ τὰ
μὲν κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν τοιαῦτα. οἱ δὲ Σολυμῖται κατελθόντες
σὺν τοῖς μιαροῖς τῶν Αἰγυπτίων οὕτως ἀνοσίως καὶ τοῖς ἀνθρώ-
ποις προσηνέχθησαν, ὥστε τὴν τῶν προειρημένων κράτησιν χρυσὸν
φαίνεσθαι τοῖς τότε τὰ τούτων ἀσεβήματα θεωμένοις· καὶ γὰρ 249
οὐ μόνον πόλεις καὶ κώμας ἐνέπρησαν οὐδὲ ἱεροσυλοῦντες οὐδὲ
λυμαινόμενοι ξόανα θεῶν ἠρκοῦντο, ἀλλὰ καὶ τοῖς αὐτοῖς ὀπτα-
νίοις τῶν σεβαστευομένων ἱερῶν ζῴων χρώμενοι διετέλουν καὶ θύ-
τας καὶ σφαγεῖς τούτων ἱερεῖς καὶ προφήτας ἠνάγκαζον γίνεσθαι
καὶ γυμνοὺς ἐξέβαλλον. λέγεται δέ, ὅτι τὴν πολιτείαν καὶ τοὺς 250
νόμους αὐτοῖς καταβαλόμενος ἱερεὺς τὸ γένος Ἡλιοπολίτης ὄνομα
Ὀσαρσὶφ ἀπὸ τοῦ ἐν Ἡλιουπόλει θεοῦ Ὀσίρεως, ὡς μετέβη εἰς
τοῦτο τὸ γένος, μετετέθη τοὔνομα καὶ προσηγορεύθη Μωυσῆς."

27. Ἃ μὲν οὖν Αἰγύπτιοι φέρουσι περὶ τῶν Ἰουδαίων ταῦτ' 251
ἐστὶ καὶ ἕτερα πλείονα, ἃ παρίημι συντομίας ἕνεκα. λέγει δὲ ὁ
Μανεθὼς πάλιν, ὅτι μετὰ ταῦτα ἐπῆλθεν ὁ Ἀμένωφις ἀπὸ Αἰ-
θιοπίας μετὰ μεγάλης δυνάμεως καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ῥάμψης καὶ

---

2 *καὶ τὰ — ζῷα*] *et alia sacra* Lat 3 *καὶ τῷ πλήθει* coni. 4 *Αἰθιό-πων*] *aegyptiorum* Lat 5 *ὃς*] coni. ex Lat *ὅθεν* L *ὃς — ὑπολαβὼν*] *qui etiam populum suscipiens praebuit* Lat *καὶ*] *μὲν* coni., ita ut simul *ὑπολαβὼν* in *παρασχὼν δὲ* mutatum u. 6 post *ἐπιτηδείων* ponatur; sed alia quoque fingi possunt et fingenda sunt, siquidem infra *οὐχ ἧττον δὲ* recte legitur 7 *παρα-σχὼν* uel simile post *πόλεις* add. Hudson 8 *εἰς τὴν* om. ed. pr. et ut uid. Lat *οὐχ — 10 Αἰγύπτου*] *nihilominus amenofin fuerant deducti ad fines aegyptios* Lat *δὲ*] fort. omittendum, *γε* ed. pr. 9 *παραμενώφεως* L 11 *τοιαῦτα*] *haec* Lat 12 *καὶ* om. Lat ed. pr. 13 *προειρημένων*] priorem pastorum dominationem dicit *χρυσὸν*] *nimis pessima* Lat, unde *χειρίστην* Lowthius 16 *ἀλλὰ καὶ — 17 διετέλουν*] *sed etiam ipsa sacra animalia quae colebantur crudelissime discerpserunt* Lat *αὐτοῖς*] *ἀὐτοὺς* Bekker 19 *quos* ante *καὶ γυμνοὺς* add. Lat, fort. recte *ἐξέβαλον* ed. pr. *τὴν*] *ὁ τὴν* coni. 21 *osarsifas* Lat 24 *καὶ ἕτερα — παρίημι*] *sed et alia multa brevitatis causa praetereo* Lat *ἃ παρίημι*] ed. pr. ex Lat *παρ' ἡμῖν* L 25 *μανεθὼν* LLat *Αἰθιοπίας*] *aegypto* Lat 26 *ramsis* Lat

αὐτὸς ἔχων δύναμιν, καὶ συμβαλόντες οἱ δύο τοῖς ποιμέσι καὶ τοῖς μιαροῖς ἐνίκησαν αὐτοὺς καὶ πολλοὺς ἀποκτείναντες ἐδίωξαν αὐ-
252 τοὺς ἄχρι τῶν ὁρίων τῆς Συρίας. ταῦτα μὲν καὶ τὰ τοιαῦτα Μανεθὼς συνέγραψεν. ὅτι δὲ ληρεῖ καὶ ψεύδεται περιφανῶς, ἐπιδείξω προδιαστειλάμενος ἐκεῖνο τῶν ὕστερον πρὸς ἄλλους λεχθησομένων ἕνεκα· δέδωκε γὰρ οὗτος ἡμῖν καὶ ὁμολόγηκεν ἐξ ἀρχῆς τε μὴ εἶναι τὸ γένος Αἰγυπτίους, ἀλλ᾽ αὐτοὺς ἔξωθεν ἐπελθόντας κρατῆσαι
253 τῆς Αἰγύπτου καὶ πάλιν ἐξ αὐτῆς ἀπελθεῖν. ὅτι δ᾽ οὐκ ἀνεμίχθησαν ἡμῖν ὕστερον τῶν Αἰγυπτίων οἱ τὰ σώματα λελωβημένοι, καὶ ὅτι ἐκ τούτων οὐκ ἦν Μωυσῆς ὁ τὸν λαὸν ἀγαγών, ἀλλὰ πολλαῖς ἐγεγόνει γενεαῖς πρότερον, ταῦτα πειράσομαι διὰ τῶν ὑπ᾽ αὐτοῦ λεγομένων ἐλέγχειν.

254 28. Πρώτην δὴ τὴν αἰτίαν τοῦ πλάσματος ὑποτίθεται καταγέλαστον· ὁ βασιλεὺς γάρ φησιν Ἀμένωφις ἐπεθύμησε τοὺς θεοὺς ἰδεῖν. ποίους; εἰ μὲν τοὺς παρ᾽ αὐτοῖς νενομοθετημένους τὸν βοῦν
255 καὶ τράγον καὶ κροκοδείλους καὶ κυνοκεφάλους, ἑώρα. τοὺς οὐρανίους δὲ πῶς ἐδύνατο; καὶ διὰ τί ταύτην ἔσχε τὴν ἐπιθυμίαν; ὅτι νὴ Δία καὶ πρότερος αὐτοῦ βασιλεὺς ἄλλος ἑωράκει. παρ᾽ ἐκείνου τοίνυν ἐπέπυστο, ποταποί τινές εἰσι καὶ τίνα τρόπον αὐτοὺς εἶδεν,
256 ὥστε καινῆς αὐτῷ τέχνης οὐκ ἔδει. ἀλλὰ σοφὸς ἦν ὁ μάντις, δι᾽ οὗ τοῦτο κατορθώσειν ὁ βασιλεὺς ὑπελάμβανε. καὶ πῶς οὐ προέγνω τὸ ἀδύνατον αὐτοῦ τῆς ἐπιθυμίας; οὐ γὰρ ἀπέβη. τίνα δὲ καὶ λόγον εἶχε διὰ τοὺς ἠκρωτηριασμένους ἢ λεπρῶντας ἀφανεῖς εἶναι τοὺς θεούς; ὀργίζονται γὰρ ἐπὶ τοῖς ἀσεβήμασιν, οὐκ ἐπὶ
257 τοῖς ἐλαττώμασι τῶν σωμάτων. ὀκτὼ δὲ μυριάδας τῶν λεπρῶν καὶ κακῶς διακειμένων πῶς οἷόν τε μιᾷ σχεδὸν ἡμέρᾳ συλλεγῆναι; πῶς δὲ παρήκουσεν τοῦ μάντεως ὁ βασιλεύς; ὁ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἐξορίσαι τῆς Αἰγύπτου τοὺς λελωβημένους, ὁ δ᾽ αὐτοὺς εἰς τὰς λιθοτομίας ἐνέβαλεν, ὥσπερ τῶν ἐργασομένων δεόμενος, ἀλλ᾽
258 οὐχὶ καθᾶραι τὴν χώραν προαιρούμενος. φησὶ δὲ τὸν μὲν μάντιν αὐτὸν ἀνελεῖν τὴν ὀργὴν τῶν θεῶν προορώμενον καὶ τὰ συμβησόμενα περὶ τὴν Αἴγυπτον, τῷ δὲ βασιλεῖ γεγραμμένην τὴν πρόρρησιν καταλιπεῖν. εἶτα πῶς οὐκ ἐξ ἀρχῆς ὁ μάντις τὸν αὐτοῦ θάνατον
259 προηπίστατο; πῶς δὲ οὐκ εὐθὺς ἀντεῖπεν τῷ βασιλεῖ βουλομένῳ

---

2 καὶ πολλοὺς — αὐτοὺς om. Lat 3 μανεθὼν LLat 5 πρὸς ἄλλους] coni. πρὸς ἀλλήλους L *alterna gratia* Lat πρὸς αὐτὸν ed. pr. 6 τε] τὸ coni. 8 *nostri progenitores* post ἀπελθεῖν add. Lat 15 ποίους] *quos putas* Lat 16 κροκοδήλους L, corr. ed. pr. 22 *quod uoluit* post ἀπέβη add. Lat 30 καθᾶραι] καὶ καθᾶραι ed. pr. 31 προορώμενον] ed. pr. προορώμενων sic L 32 πρόρρησιν] ed. pr. πρόσρησιν L

τοὺς θεοὺς ἰδεῖν; πῶς δ' εὔλογος ὁ φόβος τῶν μὴ παρ' αὐτὸν
συμβησομένων κακῶν; ἦ τι χεῖρον ἔδει παθεῖν οὐδ' ἂν ἑαυτὸν
ἔσπευδεν. τὸ δὲ δὴ πάντων εὐηθέστατον ἴδωμεν· πυθόμενος γὰρ 260
ταῦτα καὶ περὶ τῶν μελλόντων φοβηθεὶς τοὺς λελωβημένους ἐκεί-
νους, ὧν αὐτῷ καθαρεῦσαι προείρητο τὴν Αἴγυπτον, οὐδὲ τότε τῆς
χώρας ἐξήλασεν, ἀλλὰ δεηθεῖσιν αὐτοῖς ἔδωκε πόλιν, ὥς φησι, τὴν
πάλαι μὲν οἰκηθεῖσαν ὑπὸ τῶν ποιμένων, Ἄὐαριν δὲ καλουμένην.
εἰς ἣν ἀθροισθέντας αὐτοὺς ἡγεμόνα φησὶν ἐξελέσθαι τῶν ἐξ 261
Ἡλιουπόλεως πάλαι γεγονότων ἱερέων, καὶ τοῦτον αὐτοῖς εἰσηγή-
σασθαι μήτε θεοὺς προσκυνεῖν μήτε τῶν ἐπ' Αἰγύπτῳ θρησκευο-
μένων ζῴων ἀπέχεσθαι, πάντα δὲ θύειν καὶ κατεσθίειν, συνάπ-
τεσθαι δὲ μηδενὶ πλὴν τῶν συνομωμοσμένων, ὅρκοις τε τὸ πλῆθος
ἐνδησάμενον, ἧ μὴν τούτοις ἐμμενεῖν τοῖς νόμοις, καὶ τειχίσαντα
τὴν Ἄὐαριν πρὸς τὸν βασιλέα πόλεμον ἐξενεγκεῖν. καὶ προστί- 262
θησιν, ὅτι ἔπεμψεν εἰς Ἱεροσόλυμα παρακαλῶν ἐκείνους αὐτοῖς
συμμαχεῖν καὶ δώσειν αὐτοῖς τὴν Ἄὐαριν ὑπισχνούμενος, εἶναι γὰρ
αὐτὴν τοῖς ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων ἀφιξομένοις προγονικήν, ἀφ' ἧς
ὁρμωμένους αὐτοὺς πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον καθέξειν. εἶτα τοὺς μὲν 263
ἐπελθεῖν εἴκοσι στρατοῦ μυριάσι λέγει, τὸν βασιλέα δὲ τῶν Αἰγυ-
πτίων Ἀμένωφιν οὐκ οἰόμενον δεῖν θεομαχεῖν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν
εὐθὺς ἀποδρᾶναι, τὸν δὲ Ἄπιν καί τινα τῶν ἄλλων ἱερῶν ζῴων
παρατεθεικέναι τοῖς ἱερεῦσι διαφυλάττεσθαι κελεύσαντα. εἶτα τοὺς 264
Ἱεροσολυμίτας ἐπελθόντας τάς τε πόλεις ἀνιστάναι καὶ τὰ ἱερὰ
κατακαίειν καὶ τοὺς ἱππέας ἀποσφάττειν, ὅλως τε μηδεμιᾶς ἀπέ-
χεσθαι παρανομίας μηδὲ ὠμότητος. ὁ δὲ τὴν πολιτείαν καὶ τοὺς 265
νόμους αὐτοῖς καταβαλόμενος ἱερεύς, φησίν, ἦν τὸ γένος Ἡλιο-
πολίτης, ὄνομα δ' Ὀσαρσὴφ ἀπὸ τοῦ ἐν Ἡλιουπόλει θεοῦ Ὀσί-
ρεως, μεταθέμενος δὲ Μωυσῆν αὐτὸν προσηγόρευσε. τρισκαιδε- 266
κάτῳ δέ φησιν ἔτει τὸν Ἀμένωφιν, τοσοῦτον γὰρ αὐτῷ χρόνον εἶναι

---

1 πῶς δ' — 2 κακῶν om. Lat 2 ἦ τι] ἢ τὶ L ἤ τί ed. pr. ἦ τι — ἔσπευδεν] *quam quod se ipse perimere festinabat* Lat 3 οὐδ' ἄν] διὸ ἀνελεῖν nescio quis apud Hudson; certe aliquid deest 4 καὶ melius abesset 7 οἰκισθεῖσαν ed. pr. 10 ἐπ' Αἰγύπτου aut ἐν Αἰγύπτῳ aut ὑπ' Αἰγυπτίων coni. 11 συνάπτεσθαι] ed. pr. ex § 239 συνεμβάπτεσθαι L *miscerentur* Lat 12 συνομωμοσμένων] coni. συνωμοσμένων L τὸ iterat L 13 ἐμμενεῖν] coni. ἐμμένειν L 15 αὐτοῖς] ed. pr. αὐτοὺς L 19 δὲ βασιλέα tr. ed. pr. 21 Ἄπιν] *apinum* Lat 22 παρατεθεικέναι] παραθεῖναι melius erat, nisi mauis παρατεθεικότα et u. 21 τόν τε Ἄπιν παρατεθεικέναι — κελεύσαντα] *deuexisse* Lat 24 ἱππέας] LLat ἱερέας Bekker 26 καταβαλόμενος] ed. pr. καταβαλλόμενος L Ἡλιοπολίτης] coni. ἡλιουπολίτης L *ieropolitis* Lat 27 Ὀσαρσήφ] ὀσαρσίφ ed. pr. ἀρσηφ L *arsifas* Lat 28 αὐτὸν] Hudson αὐτὸν L

τῆς ἐκπτώσεως πεπρωμένον, ἐξ Αἰθιοπίας ἐπελθόντα μετὰ πολλῆς στρατιᾶς καὶ συμβαλόντα τοῖς ποιμέσι καὶ τοῖς μιαροῖς νικῆσαί τε τῇ μάχῃ καὶ κτεῖναι πολλοὺς ἐπιδιώξαντα μέχρι τῶν τῆς Συρίας ὅρων.

267 29. Ἐν τούτοις πάλιν οὐ συνίησιν ἀπιθάνως ψευδόμενος· οἱ γὰρ λεπροὶ καὶ τὸ μετ' αὐτῶν πλῆθος, εἰ καὶ πρότερον ὠργίζοντο τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς τὰ περὶ αὐτοὺς πεποιηκόσι κατὰ [τε] τὴν τοῦ μάντεως προαγόρευσιν, ἀλλ' ὅτε τῶν λιθοτομιῶν ἐξῆλθον καὶ πόλιν παρ' αὐτοῦ καὶ χώραν ἔλαβον, πάντως ἂν γεγόνεισαν πρᾴότεροι
268 πρὸς αὐτόν. εἰ δὲ δὴ κἀκεῖνον ἐμίσουν, ἰδίᾳ μὲν ἄνω ἐπεβούλευον, οὐκ ἂν δὲ πρὸς ἅπαντας ἤραντο πόλεμον, δῆλον ὅτι πλείστας ἔχοντες
269 συγγενείας τοσοῦτοί γε τὸ πλῆθος ὄντες. ὅμως δὲ καὶ τοῖς ἀνθρώποις πολεμεῖν διεγνωκότες οὐκ ἂν εἰς τοὺς αὐτῶν θεοὺς πολεμεῖν ἐτόλμησαν οὐδ' ὑπεναντιωτάτους ἔθεντο νόμους τοῖς πατρίοις αὐ-
270 τῶν καὶ οἷς ἐνετράφησαν. δεῖ δὲ ἡμᾶς τῷ Μανεθῶνι χάριν ἔχειν, ὅτι ταύτης τῆς παρανομίας οὐχὶ τοὺς ἐξ Ἱεροσολύμων ἐλθόντας ἀρχηγοὺς γενέσθαι φησίν, ἀλλ' αὐτοὺς ἐκείνους ὄντας Αἰγυπτίους καὶ τούτων μάλιστα τοὺς ἱερέας ἐπινοῆσαί τε ταῦτα καὶ ὁρκωμο-
271 τῆσαι τὸ πλῆθος. ἐκεῖνο μέντοι πῶς οὐκ ἄλογον, τῶν μὲν οἰκείων αὐτοῖς καὶ τῶν φίλων συναποστῆναι οὐδένα μηδὲ τοῦ πολέμου τὸν κίνδυνον συνάρασθαι, πέμψαι δὲ τοὺς μιαροὺς εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ
272 τὴν παρ' ἐκείνων ἐπάγεσθαι συμμαχίαν; ποίας αὐτοῖς φιλίας ἢ τίνος αὐτοῖς οἰκειότητος προϋπηργμένης; τοὐναντίον γὰρ ἦσαν πολέμιοι καὶ τοῖς ἔθεσι πλεῖστον διέφερον. ὁ δέ φησιν εὐθὺς ὑπακοῦσαι τοῖς ὑπισχνουμένοις, ὅτι τὴν Αἴγυπτον καθέξουσιν, ὥσπερ αὐτῶν οὐ σφόδρα τῆς χώρας ἐμπείρως ἐχόντων, ἧς βιασθέντες
273 ἐκπεπτώκασιν. εἰ μὲν οὖν ἀπόρως ἢ κακῶς ἔπραττον, ἴσως ἂν καὶ παρεβάλλοντο, πόλιν δὲ κατοικοῦντες εὐδαίμονα καὶ χώραν πολλὴν κρείττω τῆς Αἰγύπτου καρπούμενοι, διὰ τί ποτ' ἂν ἐχθροῖς μὲν πάλαι τὰ δὲ σώματα λελωβημένοις, οὓς μηδὲ τῶν οἰκείων οὐδεὶς

---

2 στρατιᾶς] ed. pr. στρατείας L 6 *ait* post μετ' αὐτῶν add. Lat 7 τε om. Lat seclusit Bekker 8 πόλιν om. Lat 9 πάντως] ed. pr. πάντες L *omnes* Lat 10. εἰ δὲ δὴ] *porro si adhuc* Lat, unde εἰ δ' ἔτι coni. ἰδίᾳ μὲν ἄνω] *seorsum magis* Lat ἄνω(h. e. ἀνθρώπω)] L ἂν αὐτῷ ed. pr. ἂν coni. 11 οὐκ ἂν δὲ non placet 12 τοσοῦτοι] ed. pr. τοσοῦτό L 13 αὐτῶν ex corr. L 15 ἐνετράφησαν] *inscripti* Lat Μανεθῷ analogia postulat 18 ὁρκωμοτῆσαι L 19 μέντοι] ed. pr. μὲν L *autem* Lat 20 συναποστῆναι] Bekker συναποστῆσαι L *consensit* Lat 24 ἔθεσι] Hudson ἤθεσι L *moribus* Lat ὁ δὲ — 25 ὑπισχνουμένοις] *et illi inquit repente promissionibus oboediunt* Lat 26 ἐμπείρως, σ ex corr. L

ὑπέμενε, τούτοις ἔμελλον παρακινδυνεύσειν βοηθοῦντες; οὐ γὰρ δή
γε τὸν γενησόμενον προήδεσαν δρασμὸν τοῦ βασιλέως· τοὐναντίον 274
γὰρ αὐτὸς εἴρηκεν, ὡς ὁ παῖς τοῦ Ἀμενώφιος τριάκοντα μυριάδας
ἔχων εἰς τὸ Πηλούσιον ὑπηντίαζεν. καὶ τοῦτο μὲν ᾔδεισαν πάντως
οἱ παραγινόμενοι, τὴν δὲ μετάνοιαν αὐτοῦ καὶ τὴν φυγὴν πόθεν
εἰκάζειν ἔμελλον; εἶτα κρατήσαντάς φησι τῆς Αἰγύπτου πολλὰ καὶ 275
δεινὰ δρᾶν τοὺς ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων ἐπιστρατεύσαντας καὶ περὶ
τούτων ὀνειδίζει καθάπερ οὐ πολεμίους αὐτοῖς ἐπαγαγὼν ἢ δέον
τοῖς ἔξωθεν ἐπικληθεῖσιν ἐγκαλεῖν, ὁπότε ταῦτα πρὸ τῆς ἐκείνων
ἀφίξεως ἔπραττον καὶ πράξειν ὠμωμόκεσαν οἱ τὸ γένος Αἰγύπτιοι.
ἀλλὰ καὶ χρόνοις ὕστερον Ἀμένωφις ἐπελθὼν ἐνίκησε μάχῃ καὶ 276
κτείνων τοὺς πολεμίους μέχρι τῆς Συρίας ἤλασεν. οὕτω γὰρ παν-
τάπασίν ἐστιν ἡ Αἴγυπτος τοῖς ὁποθενδηποτοῦν ἐπιοῦσιν εὐάλωτος,
καὶ οἱ τότε πολέμῳ κρατοῦντες αὐτὴν ζῆν πυνθανόμενοι τὸν Ἀμέ- 277
νωφιν οὔτε τὰς ἐκ τῆς Αἰθιοπίας ἐμβολὰς ὠχύρωσαν πολλὴν εἰς
τοῦτο παρασκευὴν ἔχοντες οὐτε τὴν ἄλλην ἡτοίμασαν δύναμιν,
ὁ δὲ καὶ μέχρι τῆς Συρίας ἀναιρῶν, φησίν, αὐτοὺς ἠκολούθησε διὰ
τῆς ψάμμου τῆς ἀνύδρου, δῆλον ὅτι οὐ ῥᾴδιον οὐδὲ ἀμαχεὶ στρα-
τοπέδῳ διελθεῖν.

30. Κατὰ μὲν οὖν τὸν Μανεθῶν οὔτε ἐκ τῆς Αἰγύπτου τὸ 278
γένος ἡμῶν ἐστιν οὔτε τῶν ἐκεῖθέν τινες ἀνεμίχθησαν· τῶν γὰρ
λεπρῶν καὶ νοσούντων πολλοὺς μὲν εἰκὸς ἐν ταῖς λιθοτομίαις ἀπο-
θανεῖν πολὺν χρόνον ἐκεῖ γενομένους καὶ κακοπαθοῦντας, πολλοὺς
δ' ἐν ταῖς μετὰ ταῦτα μάχαις, πλείστους δ' ἐν τῇ τελευταίᾳ καὶ
τῇ φυγῇ.

31. Λοιπόν μοι πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν περὶ Μωυσέως. τοῦτον 279
δὲ τὸν ἄνδρα θαυμαστὸν μὲν Αἰγύπτιοι καὶ θεῖον νομίζουσι, βού-
λονται δὲ προσποιεῖν αὐτοῖς μετὰ βλασφημίας ἀντιθάνου, λέγοντες
Ἡλιοπολίτην εἶναι τῶν ἐκεῖθεν ἱερέων ἕνα διὰ τὴν λέπραν συνεξ-
ελαμένον. δείκνυται δ' ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς ὀκτωκαίδεκα σὺν 280
τοῖς πεντακοσίοις πρότερον ἔτεσι γεγονὼς καὶ τοὺς ἡμετέρους ἐξα-
γαγὼν ἐκ τῆς Αἰγύπτου πατέρας εἰς τὴν χώραν τὴν νῦν οἰκουμένην

---

1 ὑπομένει ed. pr. 2 cf. § 245 3 αὐτὸς] *eis* (h. e. αὐτοῖς) Lat
6 εἶτα] coni. τὰ σιτία L *deinde* Lat ἔπειτα nescio quis apud Hudson φησι] ed. pr. φασι L 9 ταῦτα] τοιαῦτα coni. 10 ὠμωμόκεσαν] ed. pr. ὀμωμόκεσαν L οἱ] ed. pr. ὅτι L οἱ — Αἰγύπτιοι] *qui genere aegyptii essent* Lat
11 *inquit* post ὕστερον add. Lat 12 Συρίας] *assyriam* Lat 13 ὁπόθεν δηποτ' οὖν L 14 οἱ] οἱ μὲν coni. 17 Συρίας] *assyriam* Lat 18 οὐδὲ] ὃν ed. pr. 20 μανεθῶνα LLat 27 δὲ] *enim* Lat 29 ἡλιουπολίτην L *heliopolitanum* Lat συνεξελημένον L, correxit Dindorf

281 ὑφ᾽ ἡμῶν. ὅτι δὲ οὐδὲ συμφορᾷ τινι τοιαύτῃ περὶ τὸ σῶμα κεχρημένος ἦν, ἐκ τῶν λεγομένων ὑπ᾽ αὐτοῦ δῆλός ἐστι· τοῖς γὰρ λεπρῶσιν ἀπείρηκε μήτε μένειν ἐν πόλει μήτ᾽ ἐν κώμῃ κατοικεῖν, ἀλλὰ μόνους περιπατεῖν κατεσχισμένους τὰ ἱμάτια, καὶ τὸν ἁψά-
282 μενον αὐτῶν ἢ ὁμωρόφιον γενόμενον οὐ καθαρὸν ἡγεῖται. καὶ μὴν κἂν θεραπευθῇ τὸ νόσημα καὶ τὴν αὐτοῦ φύσιν ἀπολάβῃ, προείρηκέν τινας ἁγνείας καθαρμοὺς πηγαίων ὑδάτων λουτροῖς καὶ ξυρήσεις πάσης τῆς τριχός, πολλάς τε κελεύει καὶ παντοίας ἐπιτελέσαντα
283 θυσίας τότε παρελθεῖν εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν. καίτοι τοὐναντίον εἰκὸς ἦν προνοίᾳ τινὶ καὶ φιλανθρωπίᾳ χρήσασθαι τὸν ἐν τῇ συμφορᾷ
284 ταύτῃ γεγονότα πρὸς τοὺς ὁμοίως αὐτῷ δυστυχήσαντας. οὐ μόνον δὲ περὶ τῶν λεπρῶν οὕτως ἐνομοθέτησεν, ἀλλ᾽ οὐδὲ τοῖς καὶ τὸ βραχύτατόν τι τοῦ σώματος ἠκρωτηριασμένοις ἱερᾶσθαι συγκεχώρηκεν, ἀλλ᾽ εἰ καὶ μεταξύ τις ἱερώμενος τοιαύτῃ χρήσαιτο συμφορᾷ,
285 τὴν τιμὴν αὐτὸν ἀφείλετο. πῶς οὖν εἰκὸς ἐκεῖνον ταῦτα νομοθετεῖν ἀνοήτως ἀπὸ τοιούτων συμφορῶν συνειλεγμένους πρόεσθαι καθ᾽
286 ἑαυτῶν εἰς ὄνειδός τε καὶ βλάβην νόμους συντιθεμένους; ἀλλὰ μὴν καὶ τοὔνομα λίαν ἀπιθάνως μετατέθεικεν· Ὀσαρσὴφ γάρ, φησίν, ἐκαλεῖτο. τοῦτο μὲν οὖν εἰς τὴν μετάθεσιν οὐκ ἐναρμόζει, τὸ δ᾽ ἀληθὲς ὄνομα δηλοῖ τὸν ἐκ τοῦ ὕδατος σωθέντα [Μωσῆν]· τὸ γὰρ
287 ὕδωρ οἱ Αἰγύπτιοι μῶϋ καλοῦσιν. ἱκανῶς οὖν γεγονέναι νομίζω καὶ δῆλον δ᾽ ὅτι Μανεθὼς ἕως μὲν ἠκολούθει ταῖς ἀρχαίαις ἀναγραφαῖς οὐ πολὺ τῆς ἀληθείας διημάρτανεν, ἐπὶ δὲ τοὺς ἀδεσπότους μύθους τραπόμενος ἢ συνέθηκεν αὐτοὺς ἀπιθάνως ἤ τισι τῶν πρὸς ἀπέχθειαν εἰρηκότων ἐπίστευσεν.

---

2 ἐκ τῶν — αὐτοῦ] *ex ipsis rebus* Lat δῆλός ἐστι] δῆλόν ἐστι Hudson *agnoscitur* Lat 3 πόλει] *ciuitatibus* Lat κώμῃ] *uicubus* Lat 5 ὁμώροφον ed. pr. *uescentes cum eis* Lat 7 *atque* ante καθαρμοὺς add. Lat 8 πολλά L 9 καίτοι] ed. pr. καὶ L *cum (— esset credibile)* Lat 11 ὁμοίως] ed. pr. ὁμοίους LLat 14 τις ἱερώμενος] ed. pr. τισιν ἐρώμενος L[1] τισιν ἕρωμένος ex corr. L χρήσαιτο] ed. pr. χρήσατο L 15 πῶς — 17 συντιθεμένους] *quo modo ergo credibile est illum haec stulte sancxisse, qui fuerat huiusmodi calamitatibus inuolutus et contra se ad obprobrium et laesionem tales exposuisse leges* Lat ἐκεῖνον] ἢ ᾽κεῖνον coni. τοιαῦτα coni. 16 ἀνοήτως — πρόεσθαι] om. ed. pr., unum uersum efficiunt in L ἀνοήτως] ἀνοήτως, ἢ τοὺς coni., nisi praestat solum ἢ τοὺς πρόεσθαι] προσέσθαι coni. καθ᾽ ἑαυτοῦ ed. pr. 17 συντεθειμένους coni. 18 Ὀσαρσὴφ] ed. pr. ὀαρσὴφ L *arsifas* cod. Can. *osarsifas* cod. Corsin. Lat 19 οὐκ om. Lat τὸ δ᾽ — 21 καλοῦσιν om. Lat 20 *Μωσῆν* spurium uid. 21 οὖν] οὖν] . . . L 22 καὶ δῆλον] κατάδηλον Bekker δ᾽ om. ed. pr., fort. antea aliquid excidit *mωnethon* Lat 23 ἐπεὶ ex corr. L

32. *Μετὰ τοῦτον ἐξετάσαι βούλομαι Χαιρήμονα· καὶ γὰρ οὗτος* 288
Αἰγυπτιακὴν φάσκων ἱστορίαν συγγράφειν καὶ προσθεὶς ταὐτὸ
ὄνομα τοῦ βασιλέως ὅπερ ὁ Μανεθὼς Ἀμένωφιν καὶ τὸν υἱὸν
αὐτοῦ Ῥαμεσσήν, φησὶν ὅτι κατὰ τοὺς ὕπνους ἡ Ἶσις ἐφάνη τῷ 289
Ἀμενώφει μεμφομένη αὐτόν, ὅτι τὸ ἱερὸν αὐτῆς ἐν τῷ πολέμῳ
κατέσκαπται. Φριτιβαύτην δὲ ἱερογραμματέα φάναι, ἐὰν τῶν τοὺς
μολυσμοὺς ἐχόντων ἀνδρῶν καθάρῃ τὴν Αἴγυπτον, παύσεσθαι τῆς
πτοίας αὐτόν. ἐπιλέξαντα δὲ τῶν ἐπισινῶν μυριάδας εἰκοσιπέντε 290
ἐκβαλεῖν. ἡγεῖσθαι δ' αὐτῶν γραμματέας Μωσῆν τε καὶ Ἰώσηπον
καὶ τοῦτον ἱερογραμματέα, Αἰγύπτια δ' αὐτοῖς ὀνόματα εἶναι τῷ
μὲν Μωσῇ Τισιθέν, τῷ δὲ Ἰωσήπῳ Πετεσήφ. τούτους δ' εἰς 291
Πηλούσιον ἐλθεῖν καὶ ἐπιτυχεῖν μυριάσι τριακονταοκτὼ καταλε-
λειμμέναις ὑπὸ τοῦ Ἀμενώφιος, ἃς οὐ θέλειν εἰς τὴν Αἴγυπτον
διακομίζειν· οἷς φιλίαν συνθεμένους ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον στρατεῦσαι.
τὸν δὲ Ἀμένωφιν οὐχ ὑπομείναντα τὴν ἔφοδον αὐτῶν εἰς Αἰθιο- 292
πίαν φυγεῖν καταλιπόντα τὴν γυναῖκα ἔγκυον, ἣν κρυβομένην ἔν
τισι σπηλαίοις τεκεῖν παῖδα ὄνομα Ῥαμέσσην, ὃν ἀνδρωθέντα
ἐκδιῶξαι τοὺς Ἰουδαίους εἰς τὴν Συρίαν ὄντας περὶ εἴκοσι μυριάδας
καὶ τὸν πατέρα Ἀμένωφιν ἐκ τῆς Αἰθιοπίας καταδέξασθαι.

33. *Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Χαιρήμων. οἶμαι δὲ αὐτόθεν φανερὰν* 293
εἶναι ἐκ τῶν εἰρημένων τὴν ἀμφοῖν ψευδολογίαν· ἀληθείας μὲν γάρ
τινος ὑποκειμένης ἀδύνατον ἦν διαφωνεῖν ἐπὶ τοσοῦτον, οἱ δὲ τὰ
ψευδῆ συντιθέντες οὐχ ἑτέροις σύμφωνα γράφουσιν, ἀλλ' αὐτοῖς τὰ
δόξαντα πλάττουσιν. ἐκεῖνος μὲν οὖν ἐπιθυμίαν τοῦ βασιλέως, ἵνα 294
τοὺς θεοὺς ἴδῃ, φησὶν ἀρχὴν γενέσθαι τῆς τῶν μιαρῶν ἐκβολῆς,
ὁ δὲ Χαιρήμων ἴδιον ὡς τῆς Ἴσιδος ἐνύπνιον συντέθεικε. κἀκεῖνος 295
μὲν Ἀμένωφιν εἶναι λέγει τὸν προειπόντα τῷ βασιλεῖ τὸν καθαρ-
μόν, οὗτος δὲ Φριτοβαύτην· ὁ δὲ δὴ τοῦ πλήθους ἀριθμὸς καὶ
σφόδρα σύνεγγυς, ὀκτὼ μὲν μυριάδας ἐκείνου λέγοντος, τούτου δὲ
πέντε πρὸς ταῖς εἴκοσιν. ἔτι τοίνυν ὁ μὲν Μανεθὼς πρότερον εἰς 296
τὰς λιθοτομίας τοὺς μιαροὺς ἐκβαλὼν εἶτα αὐτοῖς τὴν Ἄυαριν

---

1 *cherimonem* Lat 3 *manethon* Lat 6 *fritobautis* Lat *φριτιφάντην* ed. pr., cf. § 295 7 *παύσεσθαι*] coni. *παύσασθαι* L 8 *πτοίας*] ed. pr. *πτόας* L *timor* Lat *μυριάδας εἰκοσιπέντε*] *CCCL* Lat 9 *moysen* Lat *μωϋσῆν* ed. pr. recte 10 *τῷ μὲν — Πετεσήφ*] *quorum uni quidem ponit moisen, ioseph autem peteseph* Lat 11 *μωϋσῆ* ed. pr. 14 *οἷς*] ed. pr. *εἰσ* L 16 *κρυπτομένην* ed. pr. 17 *Ῥαμέσσην*] Lat et cod. Eliensis *μεσσήν* L *μεσσήνην* ed. pr. *ἀνδρωθέντα*] *decreuisse* Lat corrupte ut uid. 19 *καταδέξασθαι*] i. marg. *γρ ἀναδέξασθαι* L 26 *ἴδιον ὡς*] *quasi proprium* Lat *ἰδίων, ὃς* coni. 28 *φριτιφάντην* ed. pr. 30 *manethon* Lat *ἐμβαλὼν* coni.

δοὺς ἐγκατοικεῖν καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἄλλους Αἰγυπτίους ἐκπολεμώσας
τότε φησὶν ἐπικαλέσασθαι τὴν παρὰ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν αὐτοὺς
297 ἐπικουρίαν, ὁ δὲ Χαιρήμων ἀπαλλαττομένους ἐκ τῆς Αἰγύπτου
περὶ Πηλούσιον εὑρεῖν ὀκτὼ καὶ τριάκοντα μυριάδας ἀνθρώπων
καταλελειμμένας ὑπὸ τοῦ Ἀμενώφιος καὶ μετ' ἐκείνων πάλιν εἰς
τὴν Αἴγυπτον ἐμβαλεῖν, φεύγειν δὲ τὸν Ἀμένωφιν εἰς τὴν Αἰθιο-
298 πίαν. τὸ δὲ δὴ γενναιότατον, οὐδὲ τίνες ἢ πόθεν ἦσαν αἱ τοσαῦται
τοῦ στρατοῦ μυριάδες εἴρηκεν εἴτε Αἰγύπτιοι τὸ γένος εἴτ' ἔξωθεν
ἥκοντες, ἀλλ' οὐδὲ τὴν αἰτίαν διεσάφησε, δι' ἣν αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς
εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀνάγειν οὐκ ἠθέλησεν, ὁ περὶ τῶν λεπρῶν τὸ
299 τῆς Ἴσιδος ἐνύπνιον συμπλάσας. τῷ δὲ Μωσεῖ καὶ τὸν Ἰώσηπον
ὁ Χαιρήμων ὡς ἐν ταὐτῷ χρόνῳ συνεξηλελαμένον προστέθεικεν
τὸν πρὸ Μωυσέως πρεσβύτερον τέσσαρσι γενεαῖς τετελευτηκότα, ὧν
300 ἐστιν ἔτη σχεδὸν ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατόν. ἀλλὰ μὴν ὁ Ῥαμέσσης
ὁ τοῦ Ἀμενώφιος υἱὸς κατὰ μὲν τὸν Μανεθὼν νεανίας συμπο-
λεμεῖ τῷ πατρὶ καὶ συνεκπίπτει φυγὼν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν, οὗτος
δὲ πεποίηκεν αὐτὸν μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν ἐν σπηλαίῳ
τινὶ γεγενημένον καὶ μετὰ ταῦτα νικῶντα μάχῃ καὶ τοὺς Ἰουδαίους
301 εἰς Συρίαν ἐξελαύνοντα τὸν ἀριθμὸν ὄντας περὶ μυριάδας κ'. ὧ
τῆς εὐχερείας· οὔτε γὰρ πρότερον οἵτινες ἦσαν αἱ τριάκοντα καὶ
ὀκτὼ μυριάδες εἶπεν οὔτε πῶς αἱ εἴκοσι καὶ τρεῖς διεφθάρησαν,
πότερον ἐν τῇ μάχῃ κατέπεσον ἢ πρὸς τὸν Ῥαμεσσῆ μετεβάλοντο.
302 τὸ δὲ δὴ θαυμασιώτατον, οὐδὲ τίνας καλεῖ τοὺς Ἰουδαίους δυνα-
τόν ἐστι παρ' αὐτοῦ μαθεῖν ἢ ποτέροις αὐτοῖς τίθεται ταύτην
τὴν προσηγορίαν, ταῖς κε' μυριάσι τῶν λεπρῶν ἢ ταῖς η' καὶ λ'
303 ταῖς περὶ τὸ Πηλούσιον. ἀλλὰ γὰρ εὔηθες ἴσως ἂν εἴη διὰ πλειό-
νων ἐλέγχειν τοὺς ὑφ' ἑαυτῶν ἐληλεγμένους· τὸ γὰρ ὑπ' ἄλλων
ἦν μετριώτερον.

304 34. Ἐπεισάξω δὲ τούτοις Ἀυσίμαχον εἰληφότα μὲν τὴν αὐ-
τὴν τοῖς προειρημένοις ὑπόθεσιν τοῦ ψεύσματος περὶ τῶν λεπρῶν

---

1 καὶ τὰ — ἐκπολεμώσας] *eo dum circa hora* (*horam* cod. Canon.) *contra* (om. Canon.) *aegyptios pugnatum fuerit* Lat ἐκπολεμώσας] ed. pr. ἐκπολεμῆσαι L 2 *cherimon* Lat 6 φυγεῖν ed. pr. *fugisse* Lat 10 ἀνάγειν] ἀγαγεῖν ed. pr. 11 *moise* Lat μωϋσεῖ ed. pr. 12 συνεξεληλασμένον L, corr. Dindorf 14 ἑβδομήκοντα] *octuaginta* Lat Ῥαμέσσης] ed. pr. ραμεσσὴν L *ramessis* Lat 15 *manethonem* Lat *Μανεθῶνα* Hudson 21 εἴκοσι] τεσσαράκοντα ed. pr., cf. supra § 291 sq. 22 κατέπεσον] ed. pr. κατέπεσαν L ῥαμεσσὴ L *ramessin* Lat ῥαμέσσην ed. pr. 23 δὴ suspectum 24 ἢ ποτέροις αὐτοῖς] *utrum illis prioribus* Lat αὐτοῖς] αὐτῶν ed. pr., mihi suspectum uid. 29 ἐπεισάξω] ed. pr. ἐπισάξω L *introducam* Lat 30 περὶ — 51, 1 λελωβημένων om. ed. pr.

καὶ λελωβημένων, ὑπερπεπαικότα δὲ τὴν ἐκείνων ἀπιθανότητα τοῖς πλάσμασι, δῆλος συντεθεικὼς κατὰ πολλὴν απέχθειαν· λέγει γὰρ 305 ἐπὶ Βοχχόρεως τοῦ Αἰγυπτίων βασιλέως τὸν λαὸν τῶν Ἰουδαίων λεπροὺς ὄντας καὶ ψωροὺς καὶ ἄλλα νοσήματά τινα ἐχόντων εἰς τὰ ἱερὰ καταφεύγοντας μεταιτεῖν τροφήν. παμπόλλων δὲ ἀνθρώπων νοσηλείᾳ περιπεσόντων ἀκαρπίαν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ γενέσθαι. Βόχχοριν δὲ τὸν τῶν Αἰγυπτίων βασιλέα εἰς Ἄμμωνος πέμψαι 306 περὶ τῆς ἀκαρπίας τοὺς μαντευσομένους, τὸν θεὸν δὲ ἐρεῖν τὰ ἱερὰ καθᾶραι ἀπ᾽ ἀνθρώπων ἀνάγνων καὶ δυσσεβῶν ἐκβάλλοντα αὐτοὺς ἐκ τῶν ἱερῶν εἰς τόπους ἐρήμους, τοὺς δὲ ψωροὺς καὶ λεπροὺς βυθίσαι, ὡς τοῦ ἡλίου ἀγανακτοῦντος ἐπὶ τῇ τούτων ζωῇ, καὶ τὰ ἱερὰ ἁγνίσαι καὶ οὕτω τὴν γῆν καρποφορήσειν. τὸν δὲ 307 Βόκχοριν τοὺς χρησμοὺς λαβόντα τούς τε ἱερεῖς καὶ ἐπιβωμίτας προσκαλεσάμενον κελεῦσαι ἐπιλογὴν ποιησαμένους τῶν ἀκαθάρτων τοῖς στρατιώταις τούτους παραδοῦναι κατάξειν αὐτοὺς εἰς τὴν ἔρημον, τοὺς δὲ λεπροὺς εἰς μολιβδίνους χάρτας ἐνδήσαντας, ἵνα καθῶσιν εἰς τὸ πέλαγος. βυθισθέντων δὲ τῶν λεπρῶν καὶ ψωρῶν 308 τοὺς ἄλλους συναθροισθέντας εἰς τόπους ἐρήμους ἐκτεθῆναι ἐπ᾽ ἀπωλείᾳ, συναχθέντας δὲ βουλεύσασθαι περὶ αὐτῶν, νυκτὸς δὲ ἐπιγενομένης πῦρ καὶ λύχνους καύσαντας φυλάττειν ἑαυτοὺς τήν τ᾽ ἐπιοῦσαν νύκτα νηστεύσαντας ἱλάσκεσθαι τοὺς θεοὺς περὶ τοῦ σῶσαι αὐτούς. τῇ δ᾽ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ Μωσῆν τινα συμβουλεῦσαι 309 αὐτοῖς παραβαλλομένοις μίαν ὁδὸν τέμνειν ἄχρι ἂν ὅτου ἔλθωσιν εἰς τόπους οἰκουμένους, παρακελεύσασθαί τε αὐτοῖς μήτε ἀνθρώπων τινὶ εὐνοήσειν μήτε ἄριστα συμβουλεύσειν ἀλλὰ τὰ χείρονα θεῶν τε ναοὺς καὶ βωμούς, οἷς ἂν περιτύχωσιν, ἀνατρέπειν. συναι- 310 νεσάντων δὲ τῶν ἄλλων τὰ δοχθέντα ποιοῦντας διὰ τῆς ἐρήμου

---

2 *δῆλος — ἀπέχθειαν*] *quae multo odio composuisse dinoscitur* Lat *δῆλος*] *δ* ex *ν* corr. L *δὶ ὃ καὶ δῆλός ἐστι* ed. pr. 3 *βοχχόρεως* ed. pr. *bochore* Lat *τὸν λαὸν — 4 ἐχόντων*] *quosdam ex populo iudaeorum qui erant leprosi et scabie pleni aliisque uexati langoribus* Lat 4 *ἔχοντας* ed. pr. et fort. Lat 6 *νοσηλίᾳ* L, corr. Bekker 7 *βόκχοριν* ed. pr. *Ἄμμωνος*] *ἄμμωνα* L *ammonem* Lat; *Ἄμμωνος* hic in mss. esse ait Hudson errans cf. § 312 8 *ἐρεῖν*] *respondisse* Lat *εἰπεῖν* ed. pr. *ἀνελεῖν* coni. 9 *ἐκβαλόντα* ed. pr. 15 *κατάξειν — ἔρημον* om. Lat, fort. recte; certe *κατάξειν* ferri nequit 16 *μολιβδίνους* L *καθῶσιν*] *mergerentur* Lat *καθεθῶσιν* coni. 19 *αὐτῶν* L, corr. Hudson 22 *moysen* Lat *μωυσῆν* ed. pr. 23 *παραβαλλομένους* ed. pr. *properantes* Lat *ἄχρις* ed. pr. *ὅτου* om. ed. pr. 25 *εὐνοῆσαι* et *συμβουλεῦσαι* coni. *μήτε*] *μηδὲ* Bekker recte ut uid. *μήτε ἄριστα — χείρονα*] *neque bona suadentibus adquiescerent sed pessima quaeque facerent* Lat 27 *τῶν ἄλλων*] *cunctis* Lat

πορεύεσθαι, ἱκανῶς δὲ ὀχληθέντας ἐλθεῖν εἰς τὴν οἰκουμένην χώραν καὶ τούς τε ἀνθρώπους ὑβρίζοντας καὶ τὰ ἱερὰ συλῶντας καὶ ἐμπρήσαντας ἐλθεῖν εἰς τὴν νῦν Ἰουδαίαν προσαγορευομένην, κτίσαντας
311 δὲ πόλιν ἐνταῦθα κατοικεῖν. τὸ δὲ ἄστυ τοῦτο Ἱερόσυλα ἀπὸ τῆς ἐκείνων διαθέσεως ὠνομάσθαι. ὕστερον δ' αὐτοὺς ἐπικρατήσαντας χρόνῳ διαλλάξαι τὴν ὀνομασίαν πρὸς τὸ ὀνειδίζεσθαι καὶ τήν τε πόλιν Ἱεροσόλυμα καὶ αὐτοὺς Ἱεροσολυμίτας προσαγορεύεσθαι.
312 35. Οὗτος οὐδὲ τὸν αὐτὸν ἐκείνοις εὗρεν εἰπεῖν βασιλέα, καινότερον δ' ὄνομα συντέθεικεν καὶ παρεὶς ἐνύπνιον καὶ προφήτην Αἰγύπτιον εἰς Ἄμμωνος ἀπελήλυθεν περὶ τῶν ψωρῶν καὶ λεπρῶν
313 χρησμὸν οἴσων· φησὶ γὰρ εἰς τὰ ἱερὰ συλλέγεσθαι πλῆθος Ἰουδαίων. ἆρά γε τοῦτο τοῖς λεπροῖς ὄνομα θέμενος ἢ μόνον τῶν Ἰουδαίων τοῖς νοσήμασι περιπεσόντων; λέγει γάρ „ὁ λαὸς τῶν
314 Ἰουδαίων." ὁποῖος; ἔπηλυς ἢ τὸ γένος ἐγχώριος; διὰ τί τοίνυν Αἰγυπτίους αὐτοὺς ὄντας Ἰουδαίους καλεῖς; εἰ δὲ ξένοι, διὰ τί πόθεν οὐ λέγεις; πῶς δὲ τοῦ βασιλέως πολλοὺς μὲν αὐτῶν βυθίσαντος εἰς τὴν θάλασσαν, τοὺς δὲ λοιποὺς εἰς ἐρήμους τόπους
315 ἐκβαλόντος, τοσοῦτοι τὸ πλῆθος ὑπελείφθησαν; ἢ τίνα τρόπον διεξῆλθον μὲν τὴν ἔρημον, ἐκράτησαν δὲ τῆς χώρας ἧς νῦν κατοικοῦμεν, ἔκτισαν δὲ καὶ πόλιν καὶ νεὼν ᾠκοδομήσαντο πᾶσι περι-
316 βόητον; ἐχρῆν δὲ καὶ τοῦ νομοθέτου μὴ μόνον εἰπεῖν τοὔνομα, δηλῶσαι δὲ καὶ τὸ γένος ὅστις ἦν καὶ τίνων, διὰ τί δὲ τοιούτους [ἂν] αὐτοῖς ἐπεχείρησε τιθέναι νόμους περὶ θεῶν καὶ τῆς πρὸς
317 ἀνθρώπους ἀδικίας κατὰ τὴν πορείαν. εἴτε γὰρ Αἰγύπτιοι τὸ γένος ἦσαν, οὐκ ἂν ἐκ τῶν πατρίων ἐθῶν οὕτω ῥᾳδίως μετεβάλοντο, εἴτ' ἀλλαχόθεν ἦσαν, πάντως τινὲς ὑπῆρχον αὐτοῖς νόμοι
318 διὰ μακρᾶς συνηθείας πεφυλαγμένοι. εἰ μὲν οὖν περὶ τῶν ἐξελα-

---

2 καὶ ἐμπρήσαντας om. Lat 4 τὸ δὲ — 5 ὠνομάσθαι] *quae urbs appellata est a templorum spoliatione hierosolyma ex illorum qualitate denominata est* Lat Ἱερόσυλα] ed. pr. ἱεροσόλυμα L 5 ὠνομάσθαι] ed. pr. ὠνόμασται L 6 χρόνῳ] *multa tempora* Lat πρὸς τὸ ὀνειδίζεσθαι] *propter obprobrium* Lat πρὸς τὸ μὴ ὀνειδίζεσθαι Hudson 7 Ἱεροσολυμίτας] coni. *hierosolymitae* Lat ἱεροσολύμους L *uocati sunt* Lat 8 Οὗτος] *iste siquidem* Lat, unde οὗτος οὖν coni. καινότερον] ed. pr. κενότερον L *nouum* Lat 9 παρεὶς — 10 ἀπελήλυθεν] *introducens ueluti somnium etiam prophetam aegyptium dicit ad ammonem destinatum* Lat 11 χρησμὸν, ὸ ex ῶ corr. L 12 ἢ — 13 περιπεσόντων] *an certe solummodo iudeis et qui in langores inciderant* Lat μόνων ed. pr. τῶν fort. spurium 13 περιπεσοῦσι coni. 20 νεὼν] ed. pr. νεὼ L 21 τοῦ νομοθέτου] ex Lat περὶ τοῦ νομοθέτου L 23 ἂν spurium 24 κατὰ τὴν πορείαν om. Lat 27 μακρῆς L, corr. Oberthür

σάντων αὐτοὺς ὤμοσαν μηδέποτε εὐνοήσειν, λόγον εἶχεν εἰκότα, πᾶσι δὲ πόλεμον ἀνθρώποις ἀκήρυκτον ἄρασθαι τούτους, εἴπερ ἔπραττον ἃ ς αὐτὸς λέγει κακῶς, παρὰ πάντων βοηθείας δεομένους ἄνοιαν οὐκ ἐκείνων, ἀλλὰ τοῦ ψευδομένου πάνυ πολλὴν παρίστησιν, ὅς γε καὶ τοὔνομα θέσθαι τῇ πόλει ἀπὸ τῆς ἱεροσυλίας αὐτοὺς ἐτόλμησεν εἰπεῖν, τοῦτο δὲ μετὰ ταῦτα παρατρέψαι· δῆλον 319
γάρ, ὅτι τοῖς μὲν ὕστερον γενομένοις αἰσχύνην τοὔνομα καὶ μῖσος ἔφερεν, αὐτοὶ δ᾽ οἱ κτίζοντες τὴν πόλιν κοσμήσειν αὐτοὺς ὑπελάμβανον οὕτως ὀνομάσαντες. ὁ δὲ γενναῖος ὑπὸ πολλῆς τοῦ λοιδορεῖν ἀκρασίας οὐ συνῆκεν, ὅτι ἱεροσυλεῖν οὐ κατὰ τὴν αὐτὴν φωνὴν Ἰουδαῖοι τοῖς Ἕλλησιν ὀνομάζομεν. τί οὖν ἐπὶ πλείω τις λέγοι πρὸς 320
τὸν ψευδόμενον οὕτως ἀναισχύντως; ἀλλ᾽ ἐπειδὴ σύμμετρον ἤδη τὸ βιβλίον εἴληφε μέγεθος, ἑτέραν ποιησάμενος ἀρχὴν τὰ λοιπὰ τῶν εἰς τὸ προκείμενον πειράσομαι προσαποδοῦναι.

---

5 ἀπὸ τῆς ἱεροσυλίας] αποτθσιερωσυλετασ *id est a templorum spoliatione* Lat αὐτοὺς] ed. pr. αὐτοῦ L, om. Lat 6 δῆλον γάρ] *miranda res* Lat 7 γενησομένοις coni. 8 αὐτοὺς Hudson *semetipsos* Lat 9 τοῦ] τῆς τοῦ coni. 10 ἱεροσυλεῖν] *hierosolin* Lat 11 ἐπὶ πλείω] *amplius* Lat ἔτι πλείω ed. pr. λέγοι] ἂν λέγοι coni.

Φλαΐου Ἰωσήπου περὶ ἀρχαιότητος ἀντιρρητικὸς λόγος β'.

1. Διὰ μὲν οὖν τοῦ προτέρου βιβλίου, τιμιώτατέ μοι Ἐπαφρόδιτε, περί τε τῆς ἀρχαιότητος ἡμῶν ἐπέδειξα τοῖς Φοινίκων καὶ Χαλδαίων καὶ Αἰγυπτίων γράμμασι πιστωσάμενος τὴν ἀλήθειαν καὶ πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων συγγραφεῖς παρασχόμενος μάρτυρας, τήν τε ἀντίρρησιν ἐποιησάμην πρὸς Μανεθὼν καὶ Χαιρήμονα
2 καί τινας ἑτέρους. ἄρξομαι δὲ νῦν τοὺς ὑπολειπομένους τῶν γεγραφότων τι καθ' ἡμῶν ἐλέγχειν καὶ τοῖς τῆς πρὸς Ἀπίωνα τὸν γραμματικὸν ἀντιρρήσεως τετολμημένοις ἐπῆλθέ μοι διαπορεῖν, εἰ
3 χρὴ σπουδάσαι· τὰ μὲν γάρ ἐστι τῶν ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένων τοῖς ὑπ' ἄλλων εἰρημένοις ὅμοια, τὰ δὲ λίαν ψυχρῶς προστέθεικεν, τὰ πλεῖστα δὲ βωμολοχίαν ἔχει καὶ πολλήν, εἰ δεῖ τἀληθὲς εἰπεῖν, ἀπαιδευσίαν ὡς ἂν ὑπ' ἀνθρώπου συγκείμενα καὶ φαύλου τὸν τρό-
4 πον καὶ παρὰ πάντα τὸν βίον ὀχλαγωγοῦ γεγονότος. ἐπεὶ δ' οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων διὰ τὴν αὐτῶν ἄνοιαν ὑπὸ τῶν τοιούτων ἁλίσκονται λόγων μᾶλλον ἢ τῶν μετά τινος σπουδῆς γεγραμμένων, καὶ χαίρουσι μὲν ταῖς λοιδορίαις, ἄχθονται δὲ τοῖς ἐπαίνοις, ἀναγ-
5 καῖον ἡγησάμην εἶναι μηδὲ τοῦτον ἀνεξέταστον καταλιπεῖν κατηγορίαν ἡμῶν ἄντικρυς ὡς ἐν δίκῃ γεγραφότα. καὶ γὰρ αὖ κἀκεῖνο τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις ὁρῶ παρακολουθοῦν, τὸ λίαν ἐφήδεσθαι ὅταν τις ἀρξάμενος βλασφημεῖν ἕτερον αὐτὸς ἐλέγχηται περὶ τῶν
6 αὐτῷ προσόντων κακῶν. ἔστι μὲν οὖν οὐ ῥάδιον αὐτοῦ διελθεῖν τὸν λόγον οὐδὲ σαφῶς γνῶναι, τί λέγειν βούλεται, σχεδὸν δ' ὡς ἐν πολλῇ ταραχῇ καὶ ψευσμάτων συγχύσει τὰ μὲν εἰς τὴν ὁμοίαν

Φλαΐου — β'] om. Lat 5 *μανεθῶνα* LLat 7 *καὶ τοῖς*] *καίτοι περὶ* ed. pr. *καὶ τοῖς — 9 σπουδάσαι*] *impulsus enim sum contra apionem respondere grammaticum, si tamen assumi hoc oportet officium* Lat; aliquid excidisse puto; uid. enim Iosephus exposuisse, quo in libro Apio in Iudaeos inuectus sit 8 *τετολμημένοις* om. ed. pr. 14 *αὐτῶν* om. ed. pr.

ἰδέαν πίπτει τοῖς προεξητασμένοις περὶ τῆς ἐξ Αἰγύπτου τῶν ἡμε- 7
τέρων προγόνων μεταναστάσεως, τὰ δ' ἐστὶ κατηγορία τῶν ἐν Ἀλε-
ξανδρείᾳ κατοικούντων Ἰουδαίων. τρίτον δ' ἐπὶ τούτοις μέμικται
περὶ τῆς ἁγιστείας τῆς κατὰ τὸ ἱερὸν ἡμῶν καὶ τῶν ἄλλων νομί-
μων κατηγορία.

2. Ὅτι μὲν οὖν οὔτε Αἰγύπτιοι τὸ γένος ἦσαν ἡμῶν οἱ πα- 8
τέρες οὔτε διὰ λύμην σωμάτων ἢ τοιαύτας ἄλλας συμφοράς τινας
ἐκεῖθεν ἐξηλάθησαν, οὐ μετρίως μόνον, ἀλλὰ καὶ πέρα τοῦ συμ-
μέτρου προαποδεδεῖχθαι νομίζω. περὶ ὧν δὲ προστίθησιν ὁ Ἀπίων
ἐπιμνησθήσομαι συντόμως. φησὶ γὰρ ἐν τῇ τρίτῃ τῶν Αἰγυπτια- 10
κῶν τάδε· „Μωσῆς, ὡς ἤκουσα παρὰ τῶν πρεσβυτέρων τῶν Αἰ-
γυπτίων, ἦν Ἡλιοπολίτης, ὃς πατρίοις ἔθεσι κατηγγυημένος αἰ-
θρίους προσευχὰς ἀνῆγεν εἰς οἴους εἶχεν ἥλιος περιβόλους, πρὸς
ἀφηλιώτην δὲ πάσας ἀπέστρεφεν· ὧδε γὰρ καὶ Ἡλίου κεῖται πόλις.
ἀντὶ δὲ ὀβελῶν ἔστησε κίονας, ὑφ' οἷς ἦν ἐκτύπωμα σκάφη, σκιὰ 11
δ' ἀνδρὸς ἐπ' αὐτὴν διακειμένη, ὡς ὅτι ἐν αἰθέρι τοῦτον ἀεὶ τὸν
δρόμον ἡλίῳ συμπεριπολεῖ.“ τοιαύτη μέν τις ἡ θαυμαστὴ τοῦ 12
γραμματικοῦ φράσις· τὸ δὲ ψεῦσμα λόγων οὐ δεόμενον, ἀλλ' ἐκ
τῶν ἔργων περιφανές· οὔτε γὰρ αὐτὸς Μωσῆς, ὅτε τὴν πρώτην
σκηνὴν τῷ θεῷ κατεσκεύασεν, οὐθὲν ἐκτύπωμα τοιοῦτον εἰς αὐτὴν
ἐνέθηκεν οὐδὲ ποιεῖν τοῖς ἔπειτα προσέταξεν, ὅ τε μετὰ ταῦτα
κατασκευάσας τὸν ναὸν τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις Σολομὼν πάσης ἀπέ-
σχετο τοιαύτης περιεργίας οἵαν συμπέπλεκεν Ἀπίων. ἀκοῦσαι δέ 13
φησι τῶν πρεσβυτέρων, ὅτι Μωσῆς ἦν Ἡλιοπολίτης, δῆλον ὅτι
νεώτερος μὲν ὢν αὐτός, ἐκείνοις δὲ πιστεύσας τοῖς διὰ τὴν ἡλικίαν
ἐπισταμένοις αὐτὸν καὶ συγγενομένοις. καὶ περὶ μὲν Ὁμήρου τοῦ 14

---

1 *προεξετασμένοισ* L, corr. ed. pr. *uti reor* post *προεξητασμένοις* add. Lat 4 *ἁγιστείας*] Dindorf *ἁγιστίασ* L 5 *κατηγορία*] Bekker *κατηγορίασ* LLat 8 *ἐξηλάσθησαν* L¹ *μετρίως*] om. i. marg. suppl. m. 2 (adiecta notula inter *οὐ* et *μόνον*) L *sufficienter* (h. e. *ἱκανῶς*) Lat 9 *προαπε|δεῖχθαι* L¹ 11 *moyses* Lat 12 *ἡλιουπολίτησ* L *heliopolitanus de ciuitate solis* Lat *πα-τρίοισ, ι* (ante *σ*) i. ras. L *κατηγγυημένος*] *eruditus* Lat *αἰθρίους*] *subdi-uales ac montanas* Lat 13 *εἰς* — 14 *ἀπέστρεφεν*] *templa enim quae habuit haec ciuitas omnia contra subsolanum conuertit* Lat *ἥλιος*] *ἡ πόλις* ed. pr. 14 *πᾶσαν* ed. pr. 15 *ἀντὶ* — 17 *συμπεριπολεῖ*] *pro obeliscis autem columnas statuit, in quibus figuram scaphae fecit, ut umbram sub aethere solis circuitione seruaret* L *σκάφης* Huetius 16 *ἀνδρὸς*] *ἀπ' ἄκρων* Huetius *ὅτι*] *ὃν* Huetius 19 *moyses* Lat 20 *οὐθ' ἓν* L 21 *οὐδὲ*] Bekker *οὔτε* L 22 *salomon* Lat 23 *οἵαν*] *quam* Lat *συμπέπλακεν* coni. 24 *moyses* Lat *ἦν Ἡλιοπολίτης*] coni. *heliopolitanus fuit* Lat *ὁ ἡλιουπολίτησ* L 26 *καὶ*] *considerandum est utrum sit uerisimile* Lat

ποιητοῦ γραμματικὸς ὢν αὐτὸς οὐκ ἂν ἔχοι, τίς αὐτοῦ πατρίς ἐστι, διαβεβαιωσάμενος εἰπεῖν οὐδὲ περὶ Πυθαγόρου μόνον οὐκ ἐχθὲς καὶ πρῴην γεγονότος, περὶ δὲ Μωσέως τοσούτῳ πλήθει προάγοντος ἐκείνους ἐτῶν οὕτως ἀποφαίνεται ῥᾳδίως πιστεύων ἀκοῇ πρεσβυτέρων, ὡς δῆλός ἐστι καταψευσάμενος. τὰ δὲ δὴ τῶν χρόνων, ἐν οἷς φησι τὸν Μωσῆν ἐξαγαγεῖν τοὺς λεπρῶντας καὶ τυφλοὺς καὶ τὰς βάσεις πεπηρωμένους, σφόδρα δὴ τοῖς πρὸ αὐτοῦ συμπεφώνηκεν, ὡς οἶμαι, ὁ γραμματικὸς ὁ ἀκριβής. Μανεθὼς μὲν γὰρ κατὰ τὴν Τεθμώσιος βασιλείαν ἀπαλλαγῆναί φησιν ἐξ Αἰγύπτου τοὺς Ἰουδαίους πρὸ ἐτῶν τριακοσίων ἐνενηκοντατριῶν τῆς εἰς Ἄργος Δαναοῦ φυγῆς, Λυσίμαχος δὲ κατὰ Βόκχοριν τὸν βασιλέα, τουτέστι πρὸ ἐτῶν χιλίων ἑπτακοσίων, Μόλων δὲ καὶ ἄλλοι τινὲς ὡς αὐτοῖς ἔδοξεν. ὁ δέ γε πάντων πιστότατος Ἀπίων ὡρίσατο τὴν ἔξοδον ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἑβδόμην ὀλυμπιάδα καὶ ταύτης ἔτος εἶναι πρῶτον, ἐν ᾧ, φησί, Καρχηδόνα Φοίνικες ἔκτισαν. τοῦτο δὲ πάντως προσέθηκε τὸ Καρχηδόνα τεκμήριον οἰόμενος αὐτῷ γενέσθαι τῆς ἀληθείας ἐναργέστατον, οὐ συνῆκε δὲ καθ' ἑαυτοῦ τὸν ἔλεγχον ἐπισπώμενος. εἰ γὰρ περὶ τῆς ἀπιστίας πιστεύειν δεῖ ταῖς Φοινίκων ἀναγραφαῖς, ἐν ἐκείναις Εἴρωμος ὁ βασιλεὺς γέγραπται πρεσβύτερος τῆς Καρχηδόνος κτίσεως ἔτεσι πλείοσι πρὸς τοῖς πεντήκοντα καὶ ἑκατόν, περὶ οὗ τὰς πίστεις ἀνωτέρω παρέσχον ἐκ τῶν Φοινίκων ἀναγραφῶν, ὅτι Σολομῶνι τῷ τὸν ναὸν οἰκοδομησαμένῳ τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις φίλος ἦν Εἴρωμος καὶ πολλὰ συνεβάλετο πρὸς τὴν τοῦ ναοῦ κατασκευήν. αὐτὸς δὲ ὁ Σολομὼν ᾠκοδόμησε τὸν ναὸν μετὰ τὸ ἐξελθεῖν ἐξ Αἰγύπτου τοὺς Ἰουδαίους δώδεκα καὶ ἑξακοσίοις ἔτεσιν ὕστερον. τὸν δὲ ἀριθμὸν τῶν ἐλαθέντων τὸν αὐτὸν Λυσιμάχῳ σχεδιάσας, ἕνδεκα γὰρ αὐτοὺς εἶναί φησι μυριάδας, θαυμαστήν τινα καὶ πιθανὴν ἀποδίδωσιν αἰτίαν, ἀφ' ἧς φησι τὸ σάββατον ὠνομάσθαι. „ὁδεύσαντες γάρ, φησίν, ἐξ ἡμερῶν ὁδὸν βουβῶνας ἔσχον καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ ἀνεταύσαντο σωθέντες εἰς τὴν χώραν τὴν νῦν Ἰουδαίαν λεγομένην καὶ ἐκάλεσαν τὴν ἡμέραν σάββατον σώζοντες τὴν Αἰγυπτίων γλῶτταν·

---

3 *πρώιην* L *moyse* Lat 5 *ὡς*] *unde* Lat *ὧν* uel *ἧς* coni. 6 *moysen* Lat 8 *ὁ ἀκριβής* om. Lat 9 *Τεθμώσιος*] *pathmosii* Lat 11 *bochore* Lat 14 *καὶ ταύτης — πρῶτον* om. Lat 15 *πάντως* om. Lat 16 *τὸ Καρχηδόνα*] *de carchedone* Lat 18 *περὶ τῆς ἀπιστίας* spuria uid. *ἀπιστίας*] LLat *ἀποικίας* ed. pr. 20 *πλείοσι — 21 ἑκατόν*] *amplius L et C* Lat *πλείοσι*] *πέντε* coni. ex I § 126, nisi *πρὸς τοῖς* corruptum habendum est 22 *καὶ* ante *ὅτι* add. Hudson *Σολομῶνι*] Dindorf *σολομῶντι* L *salomoni* Lat 23 *συνεβάλετο* L 24 *salomon* Lat 26 *ἐλασθέντων* L^1 28 *τὸ*] *τὸν* L^1

τὸ γὰρ βουβῶνος ἄλγος καλοῦσιν Αἰγύπτιοι σαββάτωσις.“ οὐκ ἂν 22
οὖν τις ἢ καταγελάσειε τῆς φλυαρίας ἢ τοὐναντίον μισήσειε τὴν
ἐν τῷ τοιαῦτα γράφειν ἀναίδειαν; δῆλον γάρ, ὅτι πάντες ἐβουβω-
νίασαν ἕνδεκα μυριάδες ἀνθρώπων. ἀλλ᾽ εἰ μὲν ἦσαν ἐκεῖνοι τυφλοὶ 23
καὶ χωλοὶ καὶ πάντα τρόπον νοσοῦντες ὁποίους αὐτοὺς εἶναί φησιν
Ἀπίων, οὐδ᾽ ἂν μιᾶς ἡμέρας προελθεῖν ὁδὸν ἠδυνήθησαν· εἰ δ᾽
οἷοι βαδίζειν διὰ πολλῆς ἐρημίας καὶ προσέτι νικᾶν τοὺς αὐτοῖς
ἀνθισταμένους μαχόμενοι πάντες, οὐκ ἂν ἀθρόοι μετὰ τὴν ἕκτην
ἡμέραν ἐβουβωνίασαν· οὔτε γὰρ φύσει πως γίνεται τὸ τοιοῦτον 24
τοῖς βαδίζουσιν ἐξ ἀνάγκης, ἀλλὰ πολλαὶ μυριάδες στρατοπέδων
ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας τὸ σύμμετρον ἀεὶ βαδίζουσιν, οὔτε κατ᾽ αὐτό-
ματον εἰκὸς οὕτως συμβῆναι· πάντων γὰρ ἀλογώτατον. ὁ δὲ Θαυ- 25
μαστὸς Ἀπίων διὰ μὲν ἓξ ἡμερῶν αὐτοὺς ἐλθεῖν εἰς τὴν Ἰουδαίαν
προείρηκε, πάλιν δὲ τὸν Μωσῆν εἰς τὸ μεταξὺ τῆς Αἰγύπτου καὶ
τῆς Ἀραβίας ὄρος, ὃ καλεῖται Σίναιον, ἀναβάντα φησὶν ἡμέρας
τεσσαράκοντα κρυβῆναι κἀκεῖθεν καταβάντα δοῦναι τοῖς Ἰουδαίοις
τοὺς νόμους. καίτοι πῶς οἷόν τε τοὺς αὐτοὺς καὶ τεσσαράκοντα
μένειν ἡμέρας ἐν ἐρήμῳ καὶ ἀνύδρῳ τόπῳ καὶ τὴν μεταξὺ πᾶσαν
ἐν ἡμέραις ἓξ διελθεῖν; ἡ δὲ περὶ τὴν ὀνομασίαν τοῦ σαββάτου 26
γραμματικὴ μετάθεσις ἀναίδειαν ἔχει πολλὴν ἢ δεινὴν ἀμαθίαν·
τὸ γὰρ σαββῶ καὶ σάββατον πλεῖστον ἀλλήλων διαφέρει· τὸ μὲν 27
γὰρ σάββατον κατὰ τὴν Ἰουδαίων διάλεκτον ἀνάπαυσίς ἐστιν ἀπὸ
παντὸς ἔργου, τὸ δὲ σαββῶ, καθάπερ ἐκεῖνός φησι, δηλοῖ παρ᾽
Αἰγυπτίοις τὸ βουβῶνος ἄλγος.

3. Τοιαῦτα μέν τινα περὶ Μωσέως καὶ τῆς ἐξ Αἰγύπτου 28
γενομένης τοῖς Ἰουδαίοις ἀπαλλαγῆς ὁ Αἰγύπτιος Ἀπίων ἐκαινο-
ποίησεν παρὰ τοὺς ἄλλους ἐπινοήσας. καὶ τί γε δεῖ θαυμάζειν,
εἰ περὶ τῶν ἡμετέρων ψεύδεται προγόνων λέγων αὐτοὺς εἶναι τὸ
γένος Αἰγυπτίους; αὐτὸς γὰρ περὶ αὐτοῦ τοὐναντίον ἐψεύδετο καὶ 29
γεγενημένος ἐν Ὀάσει τῆς Αἰγύπτου πάντων Αἰγυπτίων πρῶτος
ὤν, ὡς ἂν εἴποι τις, τὴν μὲν ἀληθῆ πατρίδα καὶ τὸ γένος ἐξωμό-
σατο, Ἀλεξανδρεὺς δὲ εἶναι καταψευδόμενος ὁμολογεῖ τὴν μοχθη-

---

1 *sabbato* Lat σαββάτωσιν ed. pr. οὐκ — 2 καταγελάσειε] *quis enim non aut derideat* Lat 4 ἐκεῖνοι] *ut illi* Lat 9 τὸ] Bekker, om. L 11 ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας om. ed. pr. κατὰ ταὐτόματον coni. 14 *moysen* Lat 15 Σίναιον] ~~sincius~~ cod. Corsin. *mens* cod. Can. Lat 16 κρυβῆναι L 20 γραμματικὴ — πολλὴν om. Lat ἀναίδειαν] ἢ ἀναίδειαν coni. 25 *moyse* Lat 27 γε] καὶ coni. 30 γεγενημένος] ed. pr. γεγεννημένος L *natus* Lat Ὀάσει] *thasi* Lat

ρίαν τοῦ γένους. εἰκότως οὖν οὓς μισεῖ καὶ βούλεται λοιδορεῖν τούτους Αἰγυπτίους καλεῖ· εἰ μὴ γὰρ φαυλοτάτους εἶναι ἐνόμιζεν Αἰγυπτίους, οὐκ ἂν τοῦ γένους αὐτὸς ἔφυγεν· ὡς οἵ γε μεγαλοφρονοῦντες ἐπὶ ταῖς ἑαυτῶν πατρίσι σεμνύνονται μὲν ἀπὸ τούτων αὐτοὶ χρηματίζοντες, τοὺς ἀδίκως δ' αὐτῶν ἀντιποιουμένους ἐλέγχουσι. πρὸς ἡμᾶς δὲ δυοῖν θάτερον Αἰγύπτιοι πεπόνθασιν· ἢ γὰρ ὡς ἐπισεμνυνόμενοι προσποιοῦνται τὴν συγγένειαν ἢ κοινωνοὺς ἡμᾶς ἐπισπῶνται τῆς αὐτῶν κακοδοξίας. ὁ δὲ γενναῖος Ἀπίων δοκεῖ μὲν τὴν βλασφημίαν τὴν καθ' ἡμῶν ὥσπερ τινὰ μισθὸν ἐθελῆσαι παρασχεῖν Ἀλεξανδρεῦσι τῆς δοθείσης αὐτῷ πολιτείας, καὶ τὴν ἀπέχθειαν αὐτῶν ἐπιστάμενος τὴν πρὸς τοὺς συνοικοῦντας αὐτοῖς ἐπὶ τῆς Ἀλεξανδρείας Ἰουδαίους προτέθειται μὲν ἐκείνοις λοιδορεῖσθαι, συμπεριλαμβάνειν δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας, ἐν ἀμφοτέροις ἀναισχύντως ψευδόμενος.

4. Τίνα τοίνυν ἐστὶ τὰ δεινὰ καὶ σχέτλια τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατοικούντων Ἰουδαίων, ἃ κατηγόρηκεν αὐτῶν, ἴδωμεν. „ἐλθόντες, φησίν, ἀπὸ Συρίας ᾠκησαν πρὸς ἀλίμενον θάλασσαν γειτνιάσαντες ταῖς τῶν κυμάτων ἐκβολαῖς." οὐκοῦν τόπος εἰ λοιδορίαν ἔχει, τὴν οὐ πατρίδα μὲν ,λεγομένην δὲ αὐτοῦ λοιδορεῖ τὴν Ἀλεξάνδρειαν· ἐκείνης γὰρ καὶ τὸ παράλιόν ἐστι μέρος, ὡς πάντες ὁμολογοῦσιν, εἰς κατοίκησιν τὸ κάλλιστον. Ἰουδαῖοι δ' εἰ μὲν βιασάμενοι κατέσχον, ὡς μηδ' ὕστερον ἐκπεσεῖν, ἀνδρείας τεκμήριόν ἐστιν αὐτοῖς· εἰς κατοίκησιν δὲ αὐτοῖς ἔδωκεν τόπον Ἀλέξανδρος καὶ ἴσης παρὰ τοῖς Μακεδόσι τιμῆς ἐπέτυχον. οὐκ οἶδα δέ, τί ποτ' ἂν ἔλεγεν Ἀπίων, εἰ πρὸς τῇ νεκροπόλει κατῴκουν καὶ μὴ πρὸς τοῖς βασιλικοῖς ἦσαν ἱδρυμένοι, καὶ μέχρι νῦν αὐτῶν ἡ φυλὴ τὴν προσηγορίαν εἶχεν Μακεδόνες. εἰ μὲν οὖν ἀναγνοὺς τὰς ἐπιστολὰς Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως καὶ τὰς Πτολεμαίου τοῦ Λάγου καὶ τῶν μετ' ἐκεῖνον

---

3 *τοῦ γένους*] *genus* Lat *τὴν προσηγορίαν* uel simile post *ἔφυγεν* addendum 5 *ἀδίκως*] ed. pr. *ἀδίκους* L et ut uid. Lat 10 *καὶ τὴν* — 13 *λοιδορεῖσθαι*] *et nequitiam eorum sciens iudeis cohabitantibus in alexandria proposuit derogare* Lat 11 *τὴν*] ed. pr. *τὸν* L *τὴν*] ed. pr. *τοὺς* L 12 *προτέθειται*] coni. *προυτέθειται* L *προυτέθειτο* ed. pr. 13 *συμπεριλαμβάνει* ed. pr. 17 *ἀπὸ Συρίας*] *in syriam* Lat 18 *οὐκοῦν* — 19 *λοιδορεῖ*] mutila in Lat 23 *εἰς* — *Ἀλέξανδρος*] *sed magis alexander ad habitandum dedit eis hunc locum* Lat *τόπον*] *τὸν τόπον* coni. ex Lat 25 *εἰ*] ed. pr., om. L *εἰ πρὸς* — 26 *ἱδρυμένοι*] *cum ait iuxta necropolim id est mortuorum ciuitatem habitabant, cum utique essent circa regalia constituti* Lat; sed uide num tota sententia *οὐκ οἶδα* — *ἱδρυμένοι* u. 21 post *κάλλιστον* ponenda sit *βασιλικοῖς*] *βασιλείοις* ed. pr. *regalia* Lat 26 *καὶ μέχρι* — 27 *Μακεδόνες*] u. 24 post *ἐπέτυχον* melius extabunt 27 *Μακέδονες*] *macedonum* Lat 28 *λαγοῦ* L, corr. ed. pr.

τῆς Αἰγύπτου βασιλέων ἐντυχὼν τοῖς γράμμασι καὶ τὴν στήλην τὴν ἑστῶσαν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ τὰ δικαιώματα περιέχουσαν, ἃ Καῖσαρ ὁ μέγας τοῖς Ἰουδαίοις ἔδωκεν, εἰ μὲν οὖν ταῦτα, φημί, γιγνώσκων τἀναντία γράφειν ἐτόλμα, πονηρὸς ἦν, εἰ δὲ μηδὲν ἠπίστατο τούτων, ἀπαίδευτος. τὸ δὲ δὴ θαυμάζειν, πῶς Ἰουδαῖοι 38
ὄντες Ἀλεξανδρεῖς ἐκλήθησαν, τῆς ὁμοίας ἀπαιδευσίας· πάντες γὰρ οἱ εἰς ἀποικίαν τινὰ κατακληθέντες, κἂν πλεῖστον ἀλλήλων τοῖς γένεσι διαφέρωσιν, ἀπὸ τῶν οἰκιστῶν τὴν προσηγορίαν λαμβάνουσιν. καὶ τί δεῖ περὶ τῶν ἄλλων λέγειν; αὐτῶν γὰρ ἡμῶν οἱ τὴν 39
Ἀντιόχειαν κατοικοῦντες Ἀντιοχεῖς ὀνομάζονται· τὴν γὰρ πολιτείαν αὐτοῖς ἔδωκεν ὁ κτίστης Σέλευκος. ὁμοίως οἱ ἐν Ἐφέσῳ καὶ κατὰ τὴν ἄλλην Ἰωνίαν τοῖς αὐθιγενέσι πολίταις ὁμωνυμοῦσιν τοῦτο παρασχόντων αὐτοῖς τῶν διαδόχων. ἡ δὲ Ῥωμαίων φιλανθρωπία 40
πᾶσιν οὐ μικροῦ δεῖν τῆς αὐτῶν προσηγορίας μεταδέδωκεν οὐ μόνον ἀνδράσιν ἀλλὰ καὶ μεγάλοις ἔθνεσιν ὅλοις; Ἴβηρες γοῦν οἱ πάλαι καὶ Τυρρηνοὶ καὶ Σαβῖνοι Ῥωμαῖοι καλοῦνται. εἰ δὲ τοῦτον ἀφαι- 41
ρεῖται τὸν τρόπον τῆς πολιτείας Ἀπίων, παυσάσθω λέγων αὐτὸν Ἀλεξανδρέα· γεννηθεὶς γάρ, ὡς προεῖπον, ἐν τῷ βαθυτάτῳ τῆς Αἰγύπτου πῶς ἂν Ἀλεξανδρεὺς εἴη τῆς κατὰ δόσιν πολιτείας, ὡς αὐτὸς ἐφ' ἡμῶν ἠξίωκεν, ἀναιρουμένης; καίτοι μόνοις Αἰγυπτίοις οἱ κύριοι νῦν Ῥωμαῖοι τῆς οἰκουμένης μεταλαμβάνειν ἡσυχοσοῦν πολιτείας ἀπειρήκασιν. ὁ δ' οὕτως ἐστὶ γενναῖος, ὡς μετέχειν 42
ἀξιῶν αὐτὸς ὢν τυχεῖν ἐκωλύετο, συκοφαντεῖν ἐπεχείρησε τοὺς δικαίως λαβόντας· οὐ γὰρ ἀπορία γε τῶν οἰκησόντων τὴν μετὰ σπουδῆς ὑπ' αὐτοῦ πόλιν κτιζομένην Ἀλέξανδρος τῶν ἡμετέρων τινὰς ἐκεῖ συνήθροισεν, ἀλλὰ πάντας δοκιμάζων ἐπιμελῶς ἀρετῆς καὶ πίστεως τοῦτο τοῖς ἡμετέροις τὸ γέρας ἔδωκεν. ἐτίμα γὰρ ἡμῶν 43
τὸ ἔθνος, ὡς καί φησιν Ἑκαταῖος περὶ ἡμῶν, ὅτι διὰ τὴν ἐπιείκειαν καὶ πίστιν, ἣν αὐτῷ παρέσχον Ἰουδαῖοι, τὴν Σαμαρεῖτιν χώραν προσέθηκεν ἔχειν αὐτοῖς ἀφορολόγητον. ὅμοια δὲ Ἀλεξάνδρῳ 44
καὶ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου περὶ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατοικούντων ἐφρόνησεν· καὶ γὰρ τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον αὐτοῖς ἐνεχείρισε φρούρια πιστῶς ἅμα καὶ γενναίως φυλάξειν ὑπολαμβάνων, καὶ Κυρήνης

---

1 τῆς Αἰγύπτου om. Lat 4 ἐτόλμησεν ed. pr. 11 καὶ] ed. pr., om. LLat κατὰ τὴν ἄλλην Ἰωνίαν] *in lycaonia* Lat 14 οὐ μικροῦ] *non paruulum* Lat μικροῦ ed. pr. δεῖν] *donum* Lat μεταδέδωκεν] Hudson μεταδεδώκασιν L *concessit* Lat 16 Ῥωμαῖοι] *et romani* Lat 26 ἀρετῆς καὶ πίστεως] *et uirtute ac fide dignos inueniens* Lat 30 Ἀλεξάνδρῳ] Bekker ἀλεξάνδρου L *post alexandrum* Lat 31 λαγοῦ L, corr. ed. pr., *lagus* Lat 32 ἐνεχείρισε] ed. pr. ἐνεχείρησε L

ἐγκρατῶς ἄρχειν βουλόμενος καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν τῇ Λιβύῃ πό-
45 λεων εἰς αὐτὰς μέρος Ἰουδαίων ἔπεμψε κατοικῆσον. ὁ δὲ μετ᾽
αὐτὸν Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος ἐπικληθεὶς οὐ μόνον εἴ τινες
ἦσαν αἰχμάλωτοι παρ᾽ αὐτῷ τῶν ἡμετέρων πάντας ἀπέδωκεν, ἀλλὰ
καὶ χρήματα πολλάκις ἐδωρήσατο καὶ τὸ μέγιστον ἐπιθυμητὴς 5
ἐγένετο τοῦ γνῶναι τοὺς ἡμετέρους νόμους καὶ ταῖς τῶν ἱερῶν γρα-
64 φῶν βίβλοις ἐντυχεῖν. ἔπεμψε γοῦν ἀξιῶν ἄνδρας ἀποσταλῆναι
τοὺς ἑρμηνεύσοντας αὐτῷ τὸν νόμον καὶ τοῦ γραφῆναι ταῦτα καλῶς
τὴν ἐπιμέλειαν ἐπέταξεν οὐ τοῖς τυχοῦσιν, ἀλλὰ Δημήτριον τὸν
Φαληρέα καὶ Ἀνδρέαν καὶ Ἀριστέα, τὸν μὲν παιδείᾳ τῶν καθ᾽ 10
47 ἑαυτὸν διαφέροντα {Δημήτριον}, τοὺς δὲ τὴν τοῦ σώματος αὐτοῦ
φυλακὴν ἐγχειρισμένους, ἐπὶ τῆς ἐπιμελείας ταύτης ἔταξεν, οὐκ
ἂν δήπου τοὺς νόμους καὶ τὴν πάτριον ἡμῶν φιλοσοφίαν ἐπιθυ-
μήσας ἐκμαθεῖν, εἰ τῶν χρωμένων αὐτοῖς ἀνδρῶν κατεφρόνει καὶ
μὴ λίαν ἐθαύμαζεν. 15

48 5. Ἀπίωνα δὲ σχεδὸν ἐφεξῆς πάντες ἔλαθον οἱ τῶν προγόνων
αὐτοῦ Μακεδόνων βασιλεῖς οἰκειότατα πρὸς ἡμᾶς διατεθέντες· καὶ
γὰρ τρίτος Πτολεμαῖος ὁ λεγόμενος Εὐεργέτης κατασχὼν ὅλην Συ-
ρίαν κατὰ κράτος οὐ τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ θεοῖς χαριστήρια τῆς νίκης
ἔθυσεν, ἀλλὰ παραγενόμενος εἰς Ἱεροσόλυμα πολλὰς ὡς ἡμῖν νόμι- 20
μόν ἐστιν ἐπετέλεσε θυσίας τῷ θεῷ καὶ ἀνέθηκεν ἀναθήματα τῆς
49 νίκης ἀξίως. ὁ δὲ Φιλομήτωρ Πτολεμαῖος καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Κλεο-
πάτρα τὴν βασιλείαν ὅλην τὴν ἑαυτῶν Ἰουδαίοις ἐπίστευσαν, καὶ
στρατηγοὶ πάσης τῆς δυνάμεως ἦσαν Ὀνίας καὶ Δοσίθεος Ἰουδαῖοι,
ὧν Ἀπίων σκώπτει τὰ ὀνόματα, δέον τὰ ἔργα θαυμάζειν καὶ μὴ 25
λοιδορεῖν, ἀλλὰ χάριν αὐτοῖς ἔχειν, ὅτι διέσωσαν τὴν Ἀλεξάνδρειαν,
50 ἧς ὡς πολίτης ἀντιποιεῖται. πολεμούντων γὰρ αὐτῶν τῇ βασιλίσσῃ
Κλεοπάτρᾳ καὶ κινδυνευόντων ἀπολέσθαι κακῶς οὗτοι συμβάσεις
ἐποίησαν καὶ τῶν ἐμφυλίων κακῶν ἀπήλλαξαν. ἀλλὰ „μετὰ ταῦτα,
φησίν, Ὀνίας ἐπὶ τὴν πόλιν ἦγαγε στρατὸν ὀλίγον ὄντος ἐκεῖ Θέρμου 30
51 τοῦ παρὰ Ῥωμαίων πρεσβευτοῦ καὶ παρόντος.“ ὀρθῶς δὲ ποιῶν

---

2 εἰς αὐτὰς] ed. pr. εἰσ αὐτὰ L *ad ea loca* Lat κατοικήσων (accentus i. ras.) L 3 αὐτὸν] ed. pr. αὐτὰ L εἴ τινοσ L¹ 4 αὐτῷ] L² αὐτῶν L¹ *(apud) eos* Lat 6 τοὺσ, σ i. ras. L 7 ἔπεμψε γοῦν] desiderabit aliquis, ut addatur quo miserit, uelut Hierosolyma aut ad sacerdotem Iudaeorum 10 *aristeum* Lat 11 διαφέροντα] ed. pr. διαφερόντων L 16 Ἀπίωνα] *quae* Lat 22 ἀξίως] *dignissima* Lat ἀξια Hudson (fort. male lecta editione pr.) 24 δωσίθεοσ L, corr. ed. pr. 25 καὶ μὴ λοιδορεῖν om. Lat 26 διεσώσαντο ed. pr. 30 ὄντος — 31 παρόντος] *cum esset illic thermus (hermus* codd.) *praesens romanorum legatus* Lat

φαίην ἂν καὶ μάλα δικαίως· ὁ γὰρ Φύσκων ἐπικληθεὶς Πτολεμαῖος ἀποθανόντος αὐτῷ τοῦ ἀδελφοῦ Πτολεμαίου τοῦ Φιλομήτορος ἀπὸ Κυρήνης ἐξῆλθε Κλεοπάτραν ἐκβαλεῖν βουλόμενος τῆς βασιλείας et filios regis, ut ipse regnum iniuste sibimet applicaret; propter 52
haec ergo Onias aduersus eum bellum pro Cleopatra suscepit et fidem, quam habuit circa reges, nequaquam in necessitate deseruit. testis autem deus iustitiae eius manifestus apparuit; nam Fyscon 53
Ptolomaeus cum aduersum exercitum quidem Oniae pugnare praesumeret, omnes uero Iudaeos in ciuitate positos cum filiis et uxoribus capiens nudos atque uinctos elephantis subiecisset, ut ab eis conculcati deficerent, et ad hoc etiam bestias ipsas debriasset, in contrarium quae praeparauerat euenerunt. elephanti enim relin- 54
quentes sibi appositos Iudaeos impetu facto super amicos eius multos ex ipsis interemerunt. et post haec Ptolomaeus quidem aspectum terribilem contemplatus est prohibentem se, ut illis noceret hominibus, concubina uero sua carissima, quam alii quidem Itha- 55
cam, alii uero Hirenen denominant, supplicante ne tantam impietatem perageret, ei concessit et ex his quae iam egerat uel acturus erat paenitentiam egit. unde recte hanc diem Iudaei Alexandria constituti eo quod aperte a deo salutem promeruerunt celebrare noscuntur. Apion autem omnium calumniator etiam propter bellum 56
aduersus Fysconem gestum Iudaeos accusare praesumpsit, cum eos laudare debuerit. is autem etiam ultimae Cleopatrae Alexandrinorum reginae meminit ueluti nobis improperans, quoniam circa nos fuit ingrata, et non potius illam redarguere studuit; cui nihil 57
omnino iniustitiae et malorum operum defuit uel circa generis necessarios uel circa maritos suos, qui etiam dilexerunt eam, uel in communi contra Romanos omnes et benefactores suos imperatores, quae etiam sororem Arsinoën occidit in templo nihil sibi nocentem, pere- 58
mit autem et fratrem insidiis paternosque deos et sepulcra progenitorum depopulata est, percipiensque regnum a primo Caesare

---

1 ὁ γὰρ — 3 βασιλείας] *ptolomeus enim qui cognominatus est fiscon moriente suo fratre ptolomeo philometore egressus est de cyrene uolens reginam cleopatram expellere* Lat Φύσκων] ed. pr. *fiscon* Lat φούσκων L 3 post βασιλείας | lacuna in textu non indicata, i. marg. ascripsit m. 1 haec: * * *φύλλα ὡσεὶ | πέντε* et alia m. XV aut XVI fere saeculi: * *ic circa | quinque | folia desunt* L; expletur lacuna exemplaribus latinis 7 deus] *deum* CL *fiscon* codd. 11 debriasset] *inebriasset* ed. Bas. 14 aspectum terribilem] h. e. *δεινὴν ὄψιν* 18 quae iam] *quedam* CL¹ 19 *Alexandriae* ed. Bas. 28 et] om. L 29 Arsinoën] ed. Bas. *arsenom* codd.

eius filio et successori rebellare praesumpsit, Antoniumque corrumpens amatoriis rebus et patriae inimicum fecit et infidelem circa suos amicos instituit, alios quidem genere regali spolians, alios au-
59 tem demens et ad mala gerenda compellens. sed quid oportet amplius dici, cum illum ipsum in nauali certamine relinquens, id est maritum et parentem communium filiorum, tradere eum exercitum
60 et principatum et se sequi coëgit? nouissime uero Alexandria a Caesare capta ad hoc usque perducta est, ut salutem hinc sperare se iudicaret, si posset ipsa manu sua Iudaeos perimere, eo quod circa omnes crudelis et infidelis extaret. putasne gloriandum nobis non esse, si quemadmodum dicit Apion famis tempore Iudaeis tri-
61 ticum non est mensa? sed illa quidem poenam subiit competentem, nos autem maximo Caesare utimur teste solatii atque fidei, quam circa eum contra Aegyptios gessimus, necnon et senatu eiusque dogmatibus et epistulis Caesaris Augusti, quibus nostra merita
62 comprobantur. has litteras Apionem oportebat inspicere et secundum genera examinare testimonia sub Alexandro facta et omnibus Ptolomaeis et quae a senatu constituta sunt necnon et a maxi-
63 mis Romanis imperatoribus. si uero Germanicus frumenta cunctis in Alexandria commorantibus metiri non potuit, hoc indicium est sterilitatis ac necessitatis frumentorum, non accusatio Iudaeorum. quid enim sapiant omnes imperatores de Iudaeis in Alexandria
64 commorantibus, palam est; nam amministratio tritici nihilo minus ab eis quam ab aliis Alexandrinis translata est, maximam uero eis fidem olim a regibus datam conseruauerunt, id est fluminis custodiam totiusque custodiae nequaquam his rebus indignos esse iudicantes.

65 6. Sed super haec, quomodo ergo, inquit, si sunt ciues, eosdem deos quos Alexandrini non colunt? cui respondeo, quomodo etiam, cum uos sitis Aegyptii, inter alterutros proelio magno et sine
66 foedere de religione contenditis? an certe propterea non uos omnes dicimus Aegyptios et neque communiter homines, quoniam bestias aduersantes naturae nostrae colitis multa diligentia nutrientes, cum
67 genus utique nostrorum unum itaque idem esse uideatur? si autem in uobis Aegyptiis tantae differentiae opinionum sunt, quid miraris super his, qui aliunde in Alexandriam aduenerunt, si in legibus a

---

4 demens] *deiciens* cod. Par. 5049 9 *iudicare* CL et Parisini 18 et quae] ed. Bas. *atque* codd. 34 nostrorum — itaque] *nostrum uestrumque* Corsin. et Paris. 1615 itaque] *itque* L *atque* ed. Bas.

principio constitutis circa talia permanserunt? is autem etiam sedi- 68
tionis causas nobis apponit, qui si cum ueritate ob hoc accusat Iudaeos in Alexandria constitutos, cur omnes nos culpat ubique positos eo quod noscamur habere concordiam? porro etiam seditionis aucto- 69
res quilibet inueniet Apioni similes Alexandrinorum fuisse ciues. donec enim Graeci fuerunt et Macedones hanc ciuilitatem habentes, nullam seditionem aduersus nos gesserunt, sed antiquis cessere sollemnitatibus. cum uero multitudo Aegyptiorum creuisset inter eos propter confusiones temporum, etiam hoc opus semper est additum. nostrum uero genus permansit purum. ipsi igitur molestiae huius 70
fuere principium nequaquam populo Macedonicam habente constantiam neque prudentiam Graecam, sed cunctis scilicet utentibus malis moribus Aegyptiorum et antiquas inimicitias aduersum nos exercentibus. e diuerso namque factum est quod nobis improperare prae- 71
sumunt; nam cum plurimi eorum non oportune ius eius ciuilitatis optineant, peregrinos uocant eos, qui hoc priuilegium ad omnes imperasse noscuntur. nam Aegyptiis neque regum quisquam uide- 72
tur ius ciuilitatis fuisse largitus neque nunc quilibet imperatorum, nos autem Alexander quidem introduxit, reges autem auxerunt, Romani uero semper custodire dignati sunt. itaque derogare nobis 73
Apion conatus est, quia imperatorum non statuamus imagines tamquam illis hoc ignorantibus aut defensione Apionis indigentibus, cum potius debuerit ammirari magnanimitatem mediocritatemque Romanorum, quoniam subiectos non cogunt patria iura transcendere, sed suscipiunt honores sicut dare offerentes pium atque legitimum est; non enim honoribus gratiam habent, qui ex necessitate et uiolentia conferuntur. Graecis itaque et aliis quibusdam bonum 74
esse creditur imagines instituere, denique et patrum et uxorum filiorumque figuras depingentes exultant, quidam uero etiam nihil sibi competentium sumunt imagines, alii uero et seruos diligentes hoc faciunt. quid ergo mirum est, si etiam principibus ac dominis hunc honorem praebere uideantur? porro noster legislator, non quasi 75
prophetans Romanorum potentiam non honorandam, sed tamquam causam neque deo neque hominibus utilem despiciens, et quoniam

---

1 constitutis] ed. Bas. *constituti* codd. 3 ubique] *uque* CL et Paris. 5049 5 *apionis* aut *apiones* codd. 16 uocant] ed. Bas. *uocantes* codd. 17 *impetrasse* ed. Bas. 28 filiorum] *filiorum suorum* C^2 Cors. et Parisini 30 alii] ed. Bas. *aliis* codd. 31 ac] ed. Bas. *a* codd. 32 porro — 64. 2 fabricari] corrrupta 34 causam] h. e. *πρᾶγμα*

totius animati, multo magis dei inanimatu probatur inferius inter-
76 dixit imagines fabricari. aliis autem honoribus post deum colendos
non prohibuit uiros bonos, quibus nos et imperatores et populum
77 Romanorum dignitatibus ampliamus. facimus autem pro eis con-
tinua sacrificia et non solum cotidianis diebus ex impensa communi
omnium Iudaeorum talia celebramus, uerum cum nullas alias hostias
ex communi neque pro filiis peragamus, solis imperatoribus hunc ho-
norem praecipuum pariter exhibemus, quem hominum nulli persol-
78 uimus. haec itaque communiter satisfactio posita sit aduersus Apio-
nem pro his, quae de Alexandria dicta sunt.

79 7. Ammiror autem etiam eos, qui ei huiusmodi fomitem praebue-
runt id est Posidonium et Apollonium Molonis, quoniam accusant
quidem nos, quare nos eosdem deos cum aliis non colimus, men-
tientes autem pariter et de nostro templo blasphemias componentes
incongruas non se putant impie agere, dum sit ualde turpissimum
liberis qualibet ratione mentiri multo magis de templo apud cunctos
80 homines nominato tanta sanctitate pollente. in hoc enim sacrario
Apion praesumpsit edicere asini caput collocasse Iudaeos et eum
colere ac dignum facere tanta religione, et hoc affirmat fuisse depa-
latum, dum Antiochus Epiphanes expoliasset templum et illud caput
81 inuentum ex auro compositum multis pecuniis dignum. ad haec
igitur prius equidem dico, quoniam Aegyptius, uel si aliquid tale
apud nos fuisset, nequaquam debuerat increpare, cum non sit de-
terior asinus furonibus et hircis et aliis, quae sunt apud eos dii.
82 deinde quomodo non intellexit operibus increpatus de incredibili
suo mendacio? legibus namque semper utimur hisdem, in quibus
sine fine consistimus, et cum uarii casus nostram ciuitatem sicut
etiam aliorum uexauerint et Pius ac Pompeius Magnus et Licinius
Crassus et ad nouissimum Titus Caesar bello uincentes optinuerint
templum, nihil huiusmodi illic inuenerunt, sed purissimam pietatem,
83 de qua nihil nobis est apud alios effabile. quia uero Antiochus
neque iustam fecit templi depraedationem, sed egestate pecuniarum
ad hoc accessit, cum non esset hostis, et super nos auxiliatores suos
et amicos adgressus est nec aliquid dignum derisione illic inuenit,
84 multi et digni conscriptores super hoc quoque testantur, Polybius

---

1 inanimatu] *inanimati* ed. Bas. *inanimatas ut* coni. 12 Apollonium Molonem (non Molonis filium) uocasse uid. Iosephus, cf. § 16, 145, 236, 255, 258, 295 20 *spoliasset* coni. 24 *ircis* C quae] *qui* Cors. et Paris. 5049 25 operibus increpatus] h. e. *τοῖς ἔργοις ἐξελεγχθέντος* 28 Pius] coni. *dius* codd., dicit Antiochum Pium (*εὐσεβῆ*) cognomine; uid. Antiq. Iud. XIII 244.

Megalopolita Strabon Cappadox Nicolaus Damascenus Timagenis et Castor temporum conscriptor et Apollodorus; omnes dicunt pecuniis indigentem Antiochum transgressum foedera Iudaeorum et spoliasse templum auro argentoque plenum. haec igitur Apion de- 85
buit respicere, nisi cor asini ipse potius habuisset et impudentiam canis, qui apud ipsos assolet coli; neque enim extrinsecus aliqua ratiocinatione mentitus est. nos itaque asinis neque honorem neque 86
potestatem aliquam damus, sicut Aegyptii crocodillis et aspidibus, quando eos qui ab istis mordentur et a crocodillis rapiuntur felices et deo digni arbitrantur. sed sunt apud nos asini quod apud alios 87
sapientes uiros onera sibimet imposita sustinentes, et licet ad areas accedentes comedant aut uiam propositam non adimpleant, multas ualde plagas accipiunt quippe operibus et ad agriculturam rebus necessariis ministrantes. sed aut omnium gurdissimus fuit 88
Apion ad componendum uerba fallacia aut certe ex rebus initia sumens haec implere non ualuit, quando nulla potest contra nos blasphemia prouenire.

8. Alteram uero fabulam derogatione nostra plenam de Grae- 89
cis apposuit, de quo hoc dicere sat erit, quoniam qui de pietate loqui praesumunt oportet eos non ignorare minus esse inmundum per templa transire quam sacerdotibus scelesta uerba componere. isti uero magis studuerunt defendere sacrilegum regem quam iusta 90
et ueracia de nostris et de templo conscribere; uolentes enim Antiocho praestare et infidelitatem ac sacrilegium eius tegere, quo circa gentem nostram est usus propter egestatem pecuniarum, detrahentes nobis etiam quae in futuro essent dicenda mentiti sunt. propheta 91
uero aliorum factus est Apion et dixit Antiochum in templo inuenisse lectum et hominem in eo iacentem et propositam ei mensam maritimis terrenisque et uolatilium dapibus plenam, et obstipuisset his homo. illum uero mox adorasse regis ingressum tamquam 92
maximum ei solacium praebiturum ac procidentem ad eius genua extensa dextra poposcisse libertatem; et iubente rege, ut confideret et diceret, quis esset uel cur ibidem habitaret uel quae esset causa ciborum eius, tunc hominem cum gemitu et lacrimis lamentabiliter suam narrasse necessitatem ait. inquit esse quidem se Graecum, 93
et dum peragraret prouinciam propter uitae causam direptum se

---

2 omnes] *qui omnes* Hudson 3 et spoliasse] *expoliasse* coni. 10 *dignos* ed. Bas. 21 componere] *confingere* L 26 essent] *sunt* coni. 29 Antiochus obstipuisse intellegendus est 36 direptum] ed. Bas. *directum* codd.

subito ab alienigenis hominibus atque deductum ad templum et inclusum illic, et a nullo conspici sed cuncta dapium praeparatione
94 saginari. et primum quidem haec sibi inopinabilia beneficia prodidisse et detulisse laetitiam deinde suspicionem postea stuporem, ac postremum consulentem a ministris ad se accedentibus audisse legem ineffabilem Iudaeorum, pro qua nutriebatur, et hoc illos fa-
95 cere singulis annis quodam tempore constituto. et compraehendere quidem Graecum peregrinum eumque annali tempore saginare et deductum ad quandam siluam occidere quidem eum hominem eiusque corpus sacrificare secundum suas sollemnitates et gustare ex eius uisceribus et iusiurandum facere in immolatione Graeci, ut inimicitias contra Graecos haberent, et tunc in quandam foueam reliqua
96 hominis pereuntis abicere. deinde refert eum dixisse paucos iam dies debita sibimet superesse atque rogasse, ut erubescens Graecorum deos et superantes in suo sanguine insidias Iudaeorum de
97 malis eum circumastantibus liberaret. huiusmodi ergo fabula non tantum omni tragoedia plenissima est, sed etiam impudentia crudeli redundat, non tamen a sacrilegio priuat Antiochum, sicut arbitrati
98 sunt qui haec ad illius gratiam conscripserunt; non enim praesumpsit aliquid tale, ut ad templum accederet, sed sicut aiunt inuenit non sperans. fuit ergo uoluntate iniquus impius et nihilominus sine deo, quanta iussit mendacii superfluitas, quam ex ipsa re
99 cognoscere ualde facillimum est. non enim circa solos Graecos discordia legum esse dinoscitur, sed maxime aduersus Aegyptios et plurimos alios. * quem enim horum non contigit aliquando circa nos peregrinari, ut aduersus solos renouata coniuratione per
100 effusionem sanguinis egeremus? uel quomodo possibile est, ut ad has hostias omnes Iudaei colligerentur et tantis milibus ad gustandum uiscera illa sufficerent, sicut ait Apion? uel cur inuentum ho-
101 minem quicumque fuit, non enim suo nomine conscripsit, * aut quomodo eum in suam patriam rex non cum pompa deduxit, dum posset hoc faciens ipse quidem putari pius et Graecorum amator eximius, assumere uero contra Iudaeorum odium solacia magna
102 cunctorum? sed haec relinquo; insensatos enim non uerbis sed operibus decet arguere. sciunt igitur omnes qui uiderunt construc-
103 tionem templi nostri, qualis fuerit, et intransgressibilem eius purificationis integritatem. quattuor etenim habuit in circuitu porticus,

25 ante *quem* lacunam statuo 26 *Graecos* post *solos* add. Hudson
30 ante *aut* lacunam statuo

et harum singulae propriam secundum legem habuere custodiam; in exteriorem itaque ingredi licebat omnibus etiam alienigenis; mulieres tantummodo menstruatae transire prohibebantur. in se- 104
cunda uero porticu cuncti Iudaei ingrediebantur eorumque coniuges, cum essent ab omni pollutione mundae, in tertia masculi Iudaeorum mundi existentes atque purificati, in quartam autem sacerdotes stolis induti sacerdotalibus, in adytum uero soli principes sacerdotum propria stola circumamicti. tanta uero est circa omnia prouidentia pietatis, ut secundum quasdam horas sacerdotes ingredi con- 105
stitutum sit; mane etenim aperto templo oportebat facientes traditas hostias introire et meridie rursus, dum clauderetur templum. denique nec uas aliquod portari licet in templum, sed erant in eo solummodo posita altare mensa turibulum candelabrum, quae omnia et in lege conscripta sunt. etenim nihil amplius neque mysteriorum 106 107
aliquorum ineffabilium agitur neque intus ulla epulatio ministratur; haec enim quae praedicta sunt habent totius populi testimonium manifestationemque gestorum. licet enim sint tribus quattuor sacer- 108
dotum et harum tribuum singulae habeant hominum plus quam quinque milia, fit tamen obseruatio particulariter per dies certos, et his transactis alii succedentes ad sacrificia ueniunt et congregati in templum mediante die a praecedentibus claues templi et ad numerum omnia uasa percipiunt, nulla re, quae ad cibum aut potum adtineat, in templo delata. talia namque etiam ad altare 109
offerre prohibitum est praeter illa, quae ad sacrificia praeparantur. quid ergo Apionem esse dicimus nisi nihil horum examinantem uerba incredula protulisse? sed turpe est; historiae enim ueram notitiam se proferre grammaticus non promisit. et sciens templi 110
nostri pietatem hanc quidem praetermisit, hominis autem Graeci compraehensionem finxit et pabulum ineffabile et ciborum opulentissimam claritatem et seruos ingredientes ubi nec nobilissimos Iudaeorum licet intrare, nisi fuerint sacerdotes. hoc ergo pessima 111
est impietas atque mendacium spontaneum ad eorum seductionem, qui noluerint discutere ueritatem. per ea siquidem mala et ineffabilia, quae praedicta sunt, nobis detrahere temptauerunt.

9. Rursumque tamquam piissimus deridet adiciens fabulae suae 112

2 licebat] *licentiam* L *licentia fuit* ed. Bas. 3 *secundam uero porticum* ed. Bas. 5 *tertiam* ed. Bas. 7 *adytum*] ed. Bas. *aditum* codd. 13 altare] Paris. 5049 et ex corr. L *altera* C et ut uid. L^1 25 quid] *qui* C 27 non promisit] *compromisit* coni.

Mnaseam. ait enim illum retulisse, dum bellum Iudaei contra Iudaeos haberent longo quodam tempore in aliqua ciuitate Iudaeorum, qui Dorii nominantur, quendam eorum qui in ea Apollinem colebat uenisse ad Iudaeos, cuius hominis nomen dicit Zabidon deinde qui eis promisisset traditurum se eis Apollinem deum Doriensium uenturumque illum ad
113 nostrum templum, si omnes abscederent. et credidisse omnem multitudinem Iudaeorum; Zabidon uero fecisse quoddam machinamentum ligneum et circumposuisse sibi et in eo tres ordines infixisse lucernarum et ita ambulasse, ut procul stantibus appareret, quasi stellae per terram
114 *τὴν πορείαν ποιουμένων, τοὺς μὲν Ἰουδαίους ὑπὸ τοῦ παραδόξου τῆς θέας καταπεπληγμένους πόρρω μένοντας ἡσυχίαν ἄγειν, τὸν δὲ Ζάβιδον ἐπὶ πολλῆς ἡσυχίας εἰς τὸν ναὸν παρελθεῖν καὶ τὴν χρυσῆν ἀποσῦραι τοῦ κάνθωνος κεφαλήν, οὕτω γὰρ ἀστεϊζόμενος*
115 *γέγραφεν, καὶ πάλιν εἰς Δῶρα τὸ τάχος ἀπελθεῖν. ἆρα οὖν καὶ ἡμεῖς ἂν εἴποιμεν, ὅτι τὸν κάνθωνα τουτέστιν ἑαυτὸν Ἀπίων ἐπιφορτίζει καὶ ποιεῖ τῆς μωρολογίας ἅμα καὶ τῶν ψευσμάτων κατάγομον; καὶ γὰρ τόπους οὐκ ὄντας γράφει καὶ πόλεις οὐκ εἰδὼς με-*
116 *τατίθησιν. ἡ μὲν γὰρ Ἰδουμαία τῆς ἡμετέρας χώρας ἐστὶν ὅμορος κατὰ Γάζαν κειμένη, καὶ Δῶρα ταύτης ἐστὶν οὐδεμία πόλις, τῆς μέντοι Φοινίκης παρὰ τὸ Καρμήλιον ὄρος Δῶρα πόλις ὀνομάζεται μηδὲν ἐπικοινωνοῦσα τοῖς Ἀπίωνος φλυαρήμασι· τεσσάρων γὰρ*
117 *ἡμερῶν ὁδὸν τῆς Ἰουδαίας ἀφέστηκεν. τί δ' ἡμᾶν ἔτι κατηγορεῖ τὸ μὴ κοινοὺς ἔχειν τοῖς ἄλλοις θεούς, εἰ ῥᾳδίως οὕτως ἐπείσθησαν οἱ πατέρες ἡμῶν ἥξειν τὸν Ἀπόλλωνα πρὸς αὐτοὺς καὶ μετὰ τῶν ἄστρων ἐπὶ τῆς γῆς ᾠήθησαν ὁρᾶν αὐτὸν περιπατοῦντα;*
118 *λύχνον γὰρ οὐδέπω δῆλον ὅτι πρόσθεν ἑωράκασιν οἱ τὰς τοσαύτας καὶ τηλικαύτας λυχνοκαΐας ἐπιτελοῦντες, ἀλλ' οὐδέ τις αὐτῷ βαδίζοντι κατὰ τὴν χώραν τῶν τοσούτων μυριάδων ὑπήντησεν, ἔρημα δὲ καὶ τὰ τείχη φυλάκων εὗρε πολέμου συνεστηκότος, ἐῶ τἆλλα.*
119 *τοῦ ναοῦ δ' αἱ θύραι τὸ μὲν ὕψος ἦσαν ἑξήκοντα πηχῶν, εἴκοσι δὲ τὸ πλάτος, κατάχρυσοι δὲ πᾶσαι καὶ μικροῦ δεῖν σφυρήλα-*

---

1 Mnaseam] coni. *mnafeam* CL *innafeam* Par. 1615 *inania facta* ed. Bas. Iudaeos] *Idumaeos* Hudson, quod Iosephus dedit 2 Iudaeorum] *Idumaeorum* Hudson *quae dorin nominatur* Par. 5049 7 fecisse] *fuisse* CL Par. 5049 9 stellae] Cors. *stella* reliqui codd. 10 *τὴν — ποιουμένων*] *iter agentes* Lat *ιουδαίους*, supra σ lacunae causa m. alia pictum ⁖ L, uid. ad p. 61, 3 11 *μένοντας*] Bekker *μὲν ὄντασ* L *constitutos* Lat 13 *κάνθωνος*] Hudson *ἀκανθῶνοσ* L *asini* Lat 14 *εἰς Δῶρα*] *ad dora* Lat *εἰσ δῶριν* L *εἰς δώραν* ed. pr. *τὸ*] *κατὰ* ed. pr. 15 *κάνθωνα*] Hudson *ἀκανθῶνα* L *asinum* Lat 20 *carmelum* Lat 22 *Ἰουδαίας*] *Ἰδουμαίας* coni. 28 *ἔρημα*] ed. pr. *ἐρημία* L *desolatos (muros)* Lat 29 *et hoc* (h. e. *καὶ τοῦτο*) ante *πολέμου* add. Lat 30 *ἑξήκοντα*] Lat *ἑπτὰ* L

τοι· ταύτας ἔκλειον οὐκ ἐλάττους ὄντες ἄνδρες διακόσιοι καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ τὸ καταλιπεῖν ἠνοιγμένας ἦν ἀθέμιτον. ῥᾳδίως οὖν 120
αὐτὰς ὁ λυχνοφόρος ἐκεῖνος ἀνοίξειν οἰόμενος καὶ τὴν τοῦ κάνθωνος
ὡς ᾤετο κεφαλὴν ἔχων. πότερον οὖν αὐτὴν πάλιν ὡς ἡμᾶς ἀνέ-
στρεψεν ἢ λαβὼν ἀπιὼν αὐτὴν εἰσεκόμισεν, ἵνα Ἀντίοχος εὕρῃ
πρὸς δευτέραν Ἀπίωνι μυθολογίαν 10 καταψεύσασθαί τινα καὶ 121
ὅρκον ἡμῶν ὡς ὀμνύοντων τὸν θεὸν τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν
καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν μηδενὶ εὐνοήσειν ἀλλοφύλῳ, μάλιστα
δὲ Ἕλλησιν. ἔδει δὲ καταψευδόμενον ἅπαξ εἰπεῖν μηδενὶ εὐνοήσειν 122
ἀλλοφύλῳ, μάλιστα δ' Αἰγυπτίοις· οὕτως γὰρ ἂν τοῖς ἐξ ἀρχῆς
αὐτοῦ πλάσμασιν ἥρμοττεν τὰ περὶ τὸν ὅρκον, εἴπερ ἦσαν ὑπὸ
Αἰγυπτίων τῶν συγγενῶν οἱ πατέρες ἡμῶν οὐχὶ διὰ πονηρίαν
ἀλλ' ἐπὶ συμφοραῖς ἐξεληλαμένοι. τῶν Ἑλλήνων δὲ πλέον τοῖς 123
τόποις ἢ τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἀφεστήκαμεν, ὥστε μηδεμίαν ἡμῖν
εἶναι πρὸς αὐτοὺς ἔχθραν μηδὲ ζηλοτυπίαν. τοὐναντίον μέντοι
πολλοὶ παρ' αὐτῶν εἰς τοὺς ἡμετέρους νόμους συνέβησαν εἰσελθεῖν,
καί τινες μὲν ἐνέμειναν, εἰσὶ δ' οἳ τὴν καρτερίαν οὐχ ὑπομείναντες
πάλιν ἀπέστησαν. καὶ τούτων οὐδεὶς πώποτε τὸν ὅρκον εἶπεν 124
ἀκοῦσαι παρ' ἡμῖν ὀμωμοσμένον, ἀλλὰ μόνος Ἀπίων, ὡς ἔοικεν,
ἤκουσεν· αὐτὸς γὰρ ὁ συνθεὶς αὐτὸν ἦν.

11. Σφόδρα τοίνυν τῆς πολλῆς συνέσεως καὶ ἐπὶ τῷ μέλλοντι 125
ῥηθήσεσθαι θαυμάζειν ἄξιόν ἐστιν Ἀπίωνα· τεκμήριον γὰρ εἶναί
φησιν τοῦ μήτε νόμοις ἡμᾶς χρῆσθαι δικαίοις μήτε τὸν θεὸν εὐσε-
βεῖν ὡς προσῆκεν, δουλεύειν δὲ μᾶλλον ἔθνεσιν [καὶ] ἄλλοτε ἄλλοις
καὶ τὸ κεχρῆσθαι συμφοραῖς τισι περὶ τὴν πόλιν, αὐτοὶ δῆλον ὅτι

---

1 διακόσιοι] εἴκοσι Hudson ex bell. Iud. VI 5. 3 3 ἠνέωξεν ἂν ante ἀνοίξειν add. ed. pr. ἀνοίξειν — 4 ἔχων] *aperuisse creditur, qui solus etiam habuisse asini caput aestimabatur* Lat ἀνέῳξεν, οἶμαι, μόνος καὶ τὴν τοῦ κάνθωνος ᾤχετο κεφαλὴν ἔχων coni. κάνθωνος] Hudson ἀκανθῶνος L 4 πότερον — 7 ὀμνύντων] *quapropter dubium est, utrum hoc caput zabidon denuo reuocauit, an certe sumens apion introduxit in templum, ut antiochus inueniret, unde in secundo apioni aliquam mentiendi daret occasionem et conscribendi uerba iurantium* Lat, partim rectius; sententia restituetur, si u. 4 αὐτὴν in αὐτὴ mutaueris; deinde εἰς τὸ ἱερόν post εἰσεκόμισε inserendum uid 5 ἀπιὼν] Ἀπίων ed. pr. ex Lat 6 καταψεύσασθαί τινα] καταψεύδεται δὲ ed. pr. 12 τῶν συγγενῶν om. Lat 13 ἐξεληλασμένοι L¹ 18 τούτων] L¹ τοῦτον ex corr. L et Lat 19 ὀμωσμένον L, corr. Dindorf 21 συνέσεως] ed. pr. συνθέσεως L *compositio* Lat 24 τὸ μὴ ἄρχειν ante δουλεύειν add. ed. pr. δουλεύειν — ἄλλοις] *et diuersis gentibus seruiamus* Lat καὶ spurium 25 αὐτοὶ] αὐτῶν ed. pr. αὐτοὶ — 70, 3 μεγαλοψυχίας] *cum utique principalis ciuitas romanorum sit, cuius ciues soli ab initio regnare atque non seruire consueuerunt; quis etenim ab horum magnanimitate se ualeat abstinere* Lat

πόλεως ἡγεμονικωτάτης Ῥωμαίοις ἐκ τῶν ἄνωθεν ἄρχειν, ἀλλὰ μὴ
126 δουλεύειν συνειθισμένων· καίτοι τούτων ἄν τις ἀπόσχοιτο τοιαύ-
της μεγαλοψυχίας. τῶν μὲν γὰρ ἄλλων οὐκ ἔστιν ὅστις ἀνθρώ-
πων οὐχ ἱκανῶς καθ' αὑτοῦ φαίη τοῦτον ὑπ' Ἀπίωνος λελέχθαι
127 τὸν λόγον· ὀλίγοις μὲν γὰρ ὑπῆρξεν ἐφ' ἡγεμονίας διακαιροπτίας
γενέσθαι, καὶ τούτους αἱ μεταβολαὶ πάλιν ἄλλοις δουλεύειν ὑπέζευ-
128 ξαν, τὸ πλεῖστον δὲ φῦλον ἄλλων ὑπακήκοεν πολλάκις. Αἰγύπτιοι
δ' ἄρα μόνοι διὰ τὸ καταφυγεῖν, ὥς φασιν, εἰς τὴν χώραν αὐτῶν
τοὺς θεοὺς καὶ σωθῆναι μεταβάλλοντας εἰς μορφὰς θηρίων ἐξαί-
ρετον γέρας εὕροντο τὸ μηδενὶ δουλεῦσαι τῶν τῆς Ἀσίας ἢ τῆς
Εὐρώπης κρατησάντων, οἱ μίαν ἡμέραν ἐκ τοῦ παντὸς αἰῶνος ἐλευ-
129 θερίας οὐ τυχόντες ἀλλ' οὐδὲ παρὰ τῶν οἰκοδεσποτῶν. ὄντινα μὲν
γὰρ αὐτοῖς ἐχρήσαντο Πέρσαι τρόπον οὐχ ἅπαξ μόνον ἀλλὰ καὶ πολ-
λάκις πορθοῦντες τὰς πόλεις ἱερὰ κατασκάπτοντες τοὺς παρ' αὐτοῖς
130 νομιζομένους θεοὺς κατασφάζοντες, οὐκ ἂν ὀνειδίσαιμι· μιμεῖσθαι
γὰρ οὐ προσῆκεν τὴν Ἀπίωνος ἀπαιδευσίαν, ὃς οὔτε τὰς Ἀθηναίων
τύχας οὔτε τὰς Λακεδαιμονίων ἐνενόησεν, ὧν τοὺς μὲν ἀνδρειοτάτους
131 εἶναι, τοὺς δὲ εὐσεβεστάτους τῶν Ἑλλήνων ἅπαντες λέγουσιν. ἐῶ
βασιλέας τοὺς ἐπ' εὐσεβείᾳ διαβοηθέντας [ὧν ἕνα Κροῖσον], οἵαις
ἐχρήσαντο συμφοραῖς βίου· ἐῶ τὴν καταπρησθεῖσαν Ἀθηναίων
ἀκρόπολιν, τὸν ἐν Ἐφέσῳ ναόν, τὸν ἐν Δελφοῖς, ἄλλους μυρίους,
καὶ οὐδεὶς ὠνείδισεν ταῦτα τοῖς παθοῦσιν, ἀλλὰ τοῖς δράσασιν.
132 καινὸς δὲ κατήγορος ἡμῶν Ἀπίων ηὑρέθη τῶν ἰδίων αὐτοῦ περὶ
τὴν Αἴγυπτον κακῶν ἐκλαθόμενος, ἀλλὰ Σέσωστρις αὐτὸν ὁ μυθευό-
μενος Αἰγύπτου βασιλεὺς ἐτύφλωσεν· ἡμεῖς δὲ τοὺς ἡμετέρους οὐκ
ἂν εἴποιμεν βασιλέας Δαυίδην καὶ Σολομῶνα πολλὰ χειρωσαμένους
133 ἔθνη. τούτους μὲν οὖν παραλίπωμεν· τὰ δὲ γνώριμα πᾶσιν Ἀπίων

---

1 Ῥωμαίοις post μὴ tr. ed. pr. 2 συνηθισμένων L, corr. Dindorf 2 ἀνάσχοιτο coni. 3 μεγαλανχίας coni. 4 ἱκανῶς] ed. pr. ἱκανὸς L 5 διακαιροπτίας L *continue* Lat 9 μεταβαλόντας ed. pr. 10 δουλεύειν ed. pr. 11 οἱ L 12 τυχόντες] τυχόντες φαίνονται ed. pr. ἀλλ' — οἰκοδεσποτῶν] *neque apud indigenas dominos neque apud externos* Lat 13 αὐτοῖσ, οῖσ i. ras. L 18 i. marg.: *δια τοῦτο καὶ ὁ ἀπόστολος φησι ὡσ δεισιδαιμονεστατουσ ὑμᾶσ θεωρῶ* m. 1 L (uid. act. apost. 17, 22) ἐῶ — 20 βίου] *relinquo etiam reges pietate famosissimos quorum summi diuersis uitae calamitatibus sunt sanciati* Lat 19 ὧν ἕνα Κροῖσον ualde suspectum 20 ἐχρήσαντο] coni. ex Lat ἐχρήσατο L 22 καὶ οὐδεὶς — δράσασιν] *pro quibus nullus intulit sustinentibus sed potius inferentibus improperia* Lat 23 καινὸς] ed. pr. κενὸσ L *nouus* Lat 25 οὐκ om. Lat 27 τούτους — παραλίπωμεν] *sed de his modo supersedendum est* Lat h. e. ἀλλὰ τούτους μὲν νῦν παραλίπωμεν παραλίπομεν L, corr. ed. pr. Ἀπίων] *apion modis omnibus* Lat, h. e. fort. Ἀπίων παντάπασιν

ἠγνόηκεν, ὅτι Περσῶν καὶ μετ' ἐκείνους ἡγουμένων τῆς Ἀσίας Μακεδόνων Αἰγύπτιοι μὲν ἐδούλευον ἀνδραπόδων οὐδὲν διαφέροντες, ἡμεῖς δὲ ὄντες ἐλεύθεροι προσέτι καὶ τῶν πέριξ πόλεων ἤρχομεν 134
ἔτη σχεδὸν εἴκοσί που καὶ ρ' μέχρι Μάγνου Πομπηίου, καὶ πάντων ἐκπολεμηθέντων πρὸς Ῥωμαίων τῶν πανταχοῦ βασιλέων μόνοι διὰ πίστιν οἱ παρ' ἡμῖν σύμμαχοι καὶ φίλοι διεφυλάχθησαν.

12. Ἀλλὰ θαυμαστοὺς ἄνδρας οὐ παρεσχήκαμεν οἷον τεχνῶν 135
τινων εὑρετὰς ἢ σοφίᾳ διαφέροντας. καὶ καταριθμεῖ Σωκράτην καὶ Ζήνωνα καὶ Κλεάνθην καὶ τοιούτους τινάς. εἶτα τὸ θαυμασιώτατον τοῖς εἰρημένοις αὐτὸς ἑαυτὸν προστίθησι καὶ μακαρίζει
τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὅτι τοιοῦτον ἔχει πολίτην· ἔδει γὰρ αὐτῷ μάρ- 136
τυρος ἑαυτοῦ· τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις ἅπασιν ὀχλαγωγὸς ἐδόκει πονηρὸς εἶναι καὶ τῷ βίῳ καὶ τῷ λόγῳ διεφθαρμένος, ὥστε εἰκότως ἐλεήσαι τις ἂν τὴν Ἀλεξάνδρειαν, εἴπερ ἐπὶ τούτῳ μέγα ἐφρόνει.
περὶ δὲ τῶν παρ' ἡμῖν ἀνδρῶν γεγονότων οὐδενὸς ἧττον ἐπαίνου τυγχάνειν ἀξίων ἴσασιν οἱ ταῖς ἡμετέραις ἀρχαιολογίαις ἐντυγχάνοντες.

13. Τὰ λοιπὰ τῶν ἐν τῇ κατηγορίᾳ γεγραμμένων ἄξιον ἦν 137
ἴσως ἀναπολόγητα παραλιπεῖν, ἵν' αὐτὸς αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων ᾖ ὁ κατηγορῶν· ἐγκαλεῖ γάρ, ὅτι ζῷα θύομεν καὶ χοῖρον οὐκ ἐσθίομεν καὶ τὴν τῶν αἰδοίων χλευάζει περιτομήν. τὸ μὲν 138
οὖν περὶ τῆς τῶν ἡμέρων ζῴων ἀναιρέσεως κοινόν ἐστι καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἅπαντας, Ἀπίων δὲ τοῖς θύουσιν ἐγκαλῶν αὐτὸν ἐξήλεγξεν ὄντα τὸ γένος Αἰγύπτιον· οὐ γὰρ ἂν Ἕλλην ὢν ἤ Μακεδὼν ἐχαλέπαινεν· οὗτοι γὰρ εὔχονται θύειν ἑκατόμβας τοῖς θεοῖς καὶ χρῶνται τοῖς ἱερείοις πρὸς εὐωχίαν, καὶ οὐ διὰ τοῦτο συμβέβηκεν ἐρημοῦσθαι τὸν κόσμον τῶν βοσκημάτων, ὅπερ Ἀπίων ἔδεισεν. εἰ μέντοι τοῖς Αἰγυπτίων ἔθεσιν ἠκολούθουν 139
ἅπαντες, ἠρήμωτο μὲν ἂν ὁ κόσμος τῶν ἀνθρώπων, τῶν ἀγριωτάτων δὲ θηρίων ἐπληθύνθη, ἃ θεοὺς οὗτοι νομίζοντες ἐπιμελῶς ἐκτρέφουσιν. καὶ μὴν εἴ τις αὐτὸν ἴρετο, τῶν πάντων Αἰγυπτίων 140
τίνας εἶναι καὶ σοφωτάτους καὶ θεοσεβεῖς νομίζει, πάντως ἂν ὑμο-

---

5 ἐκπολεμωθέντων πρὸς Ῥωμαίους coni. 6 οἱ παρ' ἡμῖν] *maiores nostri* Lat h. e. οἱ πατέρες ἡμῶν 7 οἷον] *uelut* Lat ἤ coni. 8 καταριθμεῖ L 10 τοῖς εἰρημένοις] coni. *his* Lat τῶν εἰρημένων L 11 post πολίτην add. *quod rite facit* Lat h. e. ὀρθῶς ποιῶν 14 ἐλεῆσαι L, corr. ed. pr. 18 τὰ λοιπὰ] *reliqua uero* Lat τὰ δὲ λοιπὰ ed. pr. 20 ζῷα] *animalia consueta* Lat, unde ζῷα ἥμερα coni. 22 ἡμέρων] ed. pr. ἡμετέρων LLat 25 ἑκατόμβας] ἑκατωμβωια *id est centumboa* Lat 26 τοῖς ἱερείοις] *sacerdotibus* Lat 31 εἴρετο L

141 λόγησε τοὺς ἱερεῖς· δύο γὰρ αὐτούς φασιν ὑπὸ τῶν βασιλέων ἐξ
ἀρχῆς ταῦτα προστετάχθαι, τὴν τῶν θεῶν θεραπείαν καὶ τῆς σο-
φίας τὴν ἐπιμέλειαν. ἐκεῖνοι τοίνυν ἅπαντες καὶ περιτέμνονται
καὶ χοιρείων ἀπέχονται βρωμάτων, οὐ μὴν οὐδὲ τῶν ἄλλων Αἰγυπ-
142 τίων οὐδὲ εἷς ὃν θύει τοῖς θεοῖς. ἆρ᾽ οὖν τυφλὸς ἦν τὸν νοῦν
Ἀπίων ὑπὲρ Αἰγυπτίων ἡμῖν λοιδορεῖν συνθέμενος, ἐκείνων δὲ
κατηγορῶν, οἵ γε μὴ μόνον χρῶνται τοῖς ὑπὸ τούτου λοιδορου-
μένοις ἔθεσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους ἐδίδαξαν περιτέμνεσθαι, κα-
143 θάπερ εἴρηκεν Ἡρόδοτος; ὅθεν εἰκότως μοι δοκεῖ τῆς εἰς τοὺς
πατρίους αὐτοῦ νόμους βλασφημίας δοῦναι δίκην Ἀπίων τὴν πρέ-
πουσαν· περιετμήθη γὰρ ἐξ ἀνάγκης ἑλκώσεως αὐτῷ περὶ τὸ αἰ-
δοῖον γενομένης, καὶ μηδὲν ὠφεληθεὶς ὑπὸ τῆς περιτομῆς ἀλλὰ
144 σηπόμενος ἐν δειναῖς ὀδύναις ἀπέθανεν. δεῖ γὰρ τοὺς εὖ φρονοῦν-
τας τοῖς μὲν οἰκείοις νόμοις περὶ τὴν εὐσέβειαν ἀκριβῶς ἐμμένειν,
τοὺς δὲ τῶν ἄλλων μὴ λοιδορεῖν· ὁ δὲ τούτους μὲν ἔφυγεν, τῶν
ἡμετέρων δὲ κατεψεύσατο. τοῦτο μὲν Ἀπίωνι τοῦ βίου τὸ τέλος
ἐγένετο καὶ τοῦτο [παρ᾽] ἡμῶν ἐνταῦθα τὸ πέρας ἔστω τοῦ λόγου.
145 14. Ἐπεὶ δὲ καὶ Ἀπολλώνιος ὁ Μόλων καὶ Λυσίμαχος καί
τινες ἄλλοι τὰ μὲν ὑπ᾽ ἀγνοίας, τὸ πλεῖστον δὲ κατὰ δυσμένειαν
περί τε τοῦ νομοθετήσαντος ἡμῖν Μωσέως καὶ περὶ τῶν νόμων
πεποίηνται λόγους οὔτε δικαίους οὔτε ἀληθεῖς, τὸν μὲν ὡς γόητα
καὶ ἀπατεῶνα διαβάλλοντες, τοὺς νόμους δὲ κακίας ἡμῖν καὶ οὐδε-
μιᾶς ἀρετῆς φάσκοντες εἶναι διδασκάλους, βούλομαι συντόμως καὶ
περὶ τῆς ὅλης ἡμῶν καταστάσεως τοῦ πολιτεύματος καὶ περὶ τῶν
146 κατὰ μέρος ὡς ἂν ᾖ δυνατὸς εἰπεῖν. οἶμαι γὰρ ἔσεσθαι φανερόν,
ὅτι καὶ πρὸς εὐσέβειαν καὶ πρὸς κοινωνίαν τὴν μετ᾽ ἀλλήλων καὶ
πρὸς τὴν καθόλου φιλανθρωπίαν ἔτι δὲ πρὸς δικαιοσύνην καὶ τὴν
ἐν τοῖς πόνοις καρτερίαν καὶ θανάτου περιφρόνησιν ἄριστα κειμέ-
147 νους ἔχομεν τοὺς νόμους. παρακαλῶ δὲ τοὺς ἐντευξομένους τῇ
γραφῇ μὴ μετὰ φθόνου ποιεῖσθαι τὴν ἀνάγνωσιν· οὐ γὰρ ἐγκώμιον
ἡμῶν αὐτῶν προειλόμην συγγράφειν, ἀλλὰ πολλὰ καὶ ψευδῆ κατη-
γορουμένοις ἡμῖν ταύτην ἀπολογίαν δικαιοτάτην εἶναι νομίζω τὴν
148 ἀπὸ τῶν νόμων, καθ᾽ οὓς ζῶντες διατελοῦμεν. ἄλλως τε καὶ τὴν

---

2 τὴν] τήν τε ed. pr. 3 post ἐπιμέλειαν add. *quod illi facere praecipue iudicantur* Lat 5 ὃν θύει] coni. συνθύει LLat 6 ἡμῖν] ἡμᾶς ed. pr. 17 καὶ τοῦτο — λόγου] *sed et noster hic iam finem liber accipiet* Lat παρ᾽ spurium uid. 18 ἐπεὶ δὲ] Dindorf ἐπειδὴ L *quoniam uero* Lat *Apollonius Molonis* uocatur § 79, ubi uid. notam 19 δυσμένειαν] *insaniam* Lat 20 *moyse* Lat 26 καὶ πρὸς κοινωνίαν om. Lat 31 αὐτῶν L, corr. ed. pr. κατηγορημένοις ed. pr. 32 τὴν ἀπὸ — 33 διατελοῦμεν om. Lat

κατηγορίαν δ᾽ Ἀπολλώνιος οὐκ ἀθρόαν ὥσπερ ὁ Ἀπίων ἔταξεν, ἀλλὰ σποράδην, καὶ δὴ εἴπας ποτὲ μὲν ὡς ἀθέους καὶ μισανθρώπους λοιδορεῖ, ποτὲ δ᾽ αὖ δειλίαν ἡμῖν ὀνειδίζει καὶ τοὔμπαλιν ἔστιν ὅπου τόλμαν κατηγορεῖ καὶ ἀπόνοιαν. λέγει δέ καὶ ἀφυεστάτους εἶναι τῶν βαρβάρων καὶ διὰ τοῦτο μηδὲν εἰς τὸν βίον εὕρημα συμβεβλῆσθαι μόνους. ταῦτα δὲ πάντα διελεγχθήσεσθαι νομίζω 149
σαφῶς, εἰ τἀναντία τῶν εἰρημένων φανείη καὶ διὰ τῶν νόμων ἡμῖν προστεταγμένα καὶ πραττόμενα μετὰ πάσης ἀκριβείας ὑφ᾽ ἡμῶν. εἰ δ᾽ ἄρα βιασθείην μνησθῆναι τῶν παρ᾽ ἑτέροις ὑπεναν- 150
τίως νενομισμένων, τούτου δίκαιοι τὴν αἰτίαν ἔχειν εἰσὶν οἱ τὰ παρ᾽ ἡμῖν ὡς χείρω παραβάλλειν ἀξιοῦντες· οἷς οὐδέτερον ἀπολειφθήσεσθαι νομίζω λέγειν, οὔθ᾽ ὡς οὐχὶ τούτους ἔχομεν τοὺς νόμους, ὧν ἐγὼ παραθήσομαι τοὺς κεφαλαιωδεστάτους, οὔθ᾽ ὡς οὐχὶ μάλιστα πάντων ἐμμένομεν τοῖς ἑαυτῶν νόμοις.

15. Μικρὸν οὖν ἀναλαβὼν τὸν λόγον τοῦτ᾽ ἂν εἴποιμι πρῶ- 151
τον, ὅτι τῶν ἀνόμως καὶ ἀτάκτως βιούντων οἱ τάξεως καὶ νόμου κοινωνίας ἐπιθυμηταὶ γενόμενοι καὶ πρῶτοι κατάρξαντες εἰκότως ἂν ἡμερότητι καὶ φύσεως ἀρετῇ διενεγκεῖν μαρτυρηθείεν. ἀμέλει 152
πειρῶνται τὰ παρ᾽ αὐτοῖς ἕκαστοι πρὸς τὸ ἀρχαιότατον ἀνάγειν, ἵνα μὴ μιμεῖσθαι δόξωσιν ἑτέρους, ἀλλ᾽ αὐτοὶ τοῦ ζῆν νομίμως ἄλλοις ὑφηγήσασθαι. τούτων δὲ τοῦτον ἐχόντων τὸν τρόπον ἀρετὴ 153
μέν ἐστι νομοθέτου τὰ βέλτιστα συνιδεῖν καὶ πεῖσαι τοὺς χρησομένους περὶ τῶν ὑπ᾽ αὐτοῦ τιθεμένων, πλήθους δὲ τὸ πᾶσι τοῖς δόξασιν ἐμμεῖναι καὶ μήτε εὐτυχίαις μήτε συμφοραῖς αὐτῶν μηδὲν μεταβάλλειν. φημὶ τοίνυν τὸν ἡμέτερον νομοθέτην τῶν ὁπουδή- 154
ποτοῦν μνημονευομένων νομοθετῶν προάγειν ἀρχαιότητι· Λυκοῦργοι γὰρ καὶ Σόλωνες καὶ Ζάλευκος ὁ τῶν Λοκρῶν καὶ πάντες οἱ θαυμαζόμενοι παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐχθὲς δὴ καὶ πρώην ὡς πρὸς ἐκεῖνον

LLatCosmas Indicopl. XII p. 342 E

2 *καὶ δὴ — 3 δ᾽ αὖ*] *quippe cum aliquando quidem nos sine deo et hominibus odiosos appellet, aliquando uero* Lat 2 *δὴ εἴπας*] *διὰ πάσης τῆς συγγραφῆς* ed. pr., haud male sed uix recte; nam desideratur quod insequenti contrarium sit, uelut *καὶ δὴ εἴπας ποτὲ μὲν δεισιδαιμονεστάτους πάντων ἄλλοτε ὡς ἀθέους* 7 *καὶ* om. ed. pr. 9 *ὑπεναντίως*] ed. pr. *ὑπεναντίων* L *contrariarum* Lat 12 *οὔθ᾽*] ed. pr. *οὐδ᾽* L *οὐχὶ* om. Lat 15 *τὸν λόγον*] *onus* Lat 19 *παρ᾽ ἑαυτοῖς* ed. pr. 20 *μὴ*] ed. pr., om. LLat *ἀλλ᾽*] ed. pr. *ἀλλ᾽ οὐκ* LLat 21 *δὲ*] *δὴ* coni. 26 *Λυκοῦργοι*] abhinc exscripsit Cosmas 27 *γὰρ* om. Cosmas *Ζάλευκος*] *Τεῦκρος* Cosmas *οἱ — 28 Ἕλλησιν*] *οἱ λοιποὶ* Cosmas 28 *ἐχθὲς*] Dindorf *ὥσ ἐχθὲσ* L *ὡς χθὲς* Cosmas, a Lat *ὡς* abest *δὴ* om. Cosmas *ὡς* om. Cosmas *ἐκεῖνον*] *ἐκεῖνον τὸν Μωϋσέα* Cosmas

παραβαλλόμενοι φαίνονται γεγονότες, ὅπου γε μηδ' αὐτὸ τοὔνομα
155 πάλαι ἐγιγνώσκετο τοῦ νόμου παρὰ τοῖς Ἕλλησι. καὶ μάρτυς Ὅμηρος οὐδαμοῦ τῆς ποιήσεως αὐτῷ χρησάμενος· οὐδὲ γὰρ ἦν κατὰ τοῦτον, ἀλλὰ γνώμαις ἀορίστοις τὰ πλήθη διῳκεῖτο καὶ προστάγμασι τῶν βασιλέων, ἀφ' οὗ καὶ μέχρι πολλοῦ διέμειναν ἔθεσιν ἀγράφοις χρώμενοι καὶ πολλὰ τούτων ἀεὶ πρὸς τὸ συντυγχάνον
156 μετατιθέντες. ὁ δ' ἡμέτερος νομοθέτης ἀρχαιότατος γεγονώς, τοῦτο γὰρ δήπουθεν ὁμολογεῖται καὶ παρὰ τοῖς πάντα καθ' ἡμῶν λέγουσιν, ἑαυτόν τε παρέσχεν ἄριστον τοῖς πλήθεσιν ἡγεμόνα καὶ σύμβουλον τήν τε κατασκευὴν αὐτοῖς ὅλην τοῦ βίου τῷ νόμῳ περιλαβὼν ἔπεισεν παραδέξασθαι καὶ βεβαιοτάτην εἰς ἀεὶ φυλαχθῆναι παρεσκεύασεν.

157 16. Ἴδωμεν δὲ τῶν ἔργων αὐτοῦ τὸ πρῶτον μεγαλεῖον· ἐκεῖνος γὰρ τοὺς προγόνους ἡμῶν, ἐπείπερ ἔδοξεν αὐτοῖς τὴν Αἴγυπτον ἐκλιποῦσιν ἐπὶ τὴν πάτριον γῆν ἐπανιέναι, πολλὰς τὰς μυριάδας παραλαβὼν ἐκ πολλῶν καὶ ἀμηχάνων διέσωσεν εἰς ἀσφάλειαν· καὶ γὰρ τὴν ἄνυδρον αὐτοὺς καὶ πολλὴν ψάμμον ἔδει διοδοιπορῆσαι καὶ νικῆσαι πολεμίους καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ λείαν ὁμοῦ σώ-
158 ζειν μαχομένους. ἐν οἷς ἅπασι καὶ στρατηγὸς ἄριστος ἐγένετο καὶ σύμβουλος συνετώτατος καὶ πάντων κηδεμὼν ἀληθέστατος. ἅπαν δὲ τὸ πλῆθος εἰς ἑαυτὸν ἀνηρτῆσθαι παρεσκεύασεν, καὶ περὶ παντὸς ἔχων πεισθέντας [ἀντὶ τοῦ κελευσθέντος] εἰς οὐδεμίαν οἰκείαν ἔλαβεν ταῦτα πλεονεξίαν, ἀλλ' ἐν ᾧ μάλιστα τοῦ καιροῦ δυνάμεις μὲν αὐτοῖς περιβάλλονται καὶ τυραννίδας οἱ προεστηκότες, ἐθίζουσι
159 δὲ τὰ πλήθη μετὰ πολλῆς ζῆν ἀνομίας, ἐν τούτῳ τῆς ἐξουσίας ἐκεῖνος καθεστηκὼς τοὐναντίον ᾠήθη δεῖν εὐσεβεῖν καὶ πολλὴν εὔνοιαν τοῖς λαοῖς ἐμπαρασχεῖν, οὕτως αὐτός τε τὰ μάλιστα τὴν ἀρετὴν ἐπιδείξειν τὴν αὐτοῦ νομίζων καὶ σωτηρίαν τοῖς αὐτὸν ἡγε-

---

LLatCosmas Indicopl. XII p. 342 E.

1 *μὴδε* Cosmas 2 *ἐγινώσκετο* Cosmas 3 *οὐδὲ*] *οὐδὲν* Cosmas 4 *ἀρίστοις* Cosmas *τὰ* om. Cosmas 7 *ὁ δ'* — 77, 15 (§ 172) *οἷον* om. Cosmas 10 *ὅλην*] *totius* Lat *περιλαβὼν*] Bekker *παραλαβὼν* L *constringens* Lat 11 *εἰς ἀεὶ*] Bekker *ἴσασι* L *indita scientia* Lat 15 *τὰς*] *ὄντας* coni. 18 *πολεμίους*] coni. *πολέμους* LLat 22 *ἀντὶ τοῦ κελευσθέντος* om. Lat recte *ἀντὶ*] *αὐτοὺς* ed. pr. *εἰς* — 23 *πλεονεξίαν*] *in nullo horum uindicauit sibimet potestatem* Lat *οἰκίαν* L 23 *ταῦτα*] ed. pr. *ταύτην* L 24 *αὐτοῖς* ed. pr. 25 *ζῆν ἀνομίας*] coni. *iniquitate uiuere* Lat *ἀνομίας* L *ἀνομίας ζῆν* Hudson 27 *εὔνοιαν*] *aequitatem* Lat *εὐνομίαν* coni. *τοῖς λαοῖς*] *aliis* Lat *οὕτως*] ed. pr. *οὕτος* L, om. Lat 28 *αὐτοῦ*] ed. pr. *αὐτοῦς* (*σ* abbreuiato) L

μόνα πεποιημένοις βεβαιοτάτην παρέξειν. καλῆς οὖν αὐτῷ προαι- 160
ρέσεως καὶ πράξεων μεγάλων ἐπιτυγχανομένων εἰκότως ἐνόμιζεν
ἡγεμόνα τε καὶ σύμβουλον θεὸν ἔχειν, καὶ πείσας πρότερον ἑαυτὸν
ὅτι κατὰ τὴν ἐκείνου βούλησιν ἅπαντα πράττει καὶ διανοεῖται,
ταύτην ᾧετο δεῖν πρὸ παντὸς ἐμποιῆσαι τὴν ὑπόληψιν τοῖς πλή-
θεσιν· οἱ γὰρ πιστεύσαντες ἐπισκοπεῖν θεὸν τοὺς ἑαυτῶν βίους
οὐθὲν ἀνέχονται ἐξαμαρτεῖν. τοιοῦτος μὲν δή τις [αὐτὸς] ἡμῶν ὁ 161
νομοθέτης, οὐ γόης οὐδ' ἀπατεών, ἅπερ λοιδοροῦντες λέγουσιν
ἀδίκως, ἀλλ' οἵους παρὰ τοῖς Ἕλλησιν αὐχοῦσιν τὸν Μίνω γεγο-
νέναι καὶ μετὰ ταῦτα τοὺς ἄλλους νομοθέτας· οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν 162
τοὺς νόμους ὑποτίθενται, ὁ δέ γε Μίνως ἔλεγεν ὅτι εἰς τὸν Ἀπόλλω
καὶ τὸ Δελφικὸν αὐτοῦ μαντεῖον τὰς τῶν νόμων μαντείας ἀνέφερεν,
ἤτοι τἀληθὲς οὕτως ἔχειν νομίζοντες ἢ πείσειν ῥᾷον ὑπολαμβά-
νοντες. τίς δ' ἦν ὁ μάλιστα κατορθώσας τοὺς νόμους καὶ τῆς 163
δικαιοτάτης περὶ θεοῦ πίστεως ἐπιτυχών, πάρεστιν ἐξ αὐτῶν κατα-
νοεῖν τῶν νόμων ἀντιπαραβάλλοντας· ἤδη γὰρ περὶ τούτων λεκτέον.
οὐκοῦν ἄπειροι μὲν αἱ κατὰ μέρος τῶν ἐθῶν καὶ τῶν νόμων παρὰ 164
τοῖς ἅπασιν ἀνθρώποις διαφοραί, * κεφαλαιωδῶς ἂν ἐπίοι τις·
οἱ μὲν γὰρ μοναρχίαις, οἱ δὲ ταῖς ὀλίγων δυναστείαις, ἄλλοι δὲ
τοῖς πλήθεσιν ἐπέτρεψαν τὴν ἐξουσίαν τῶν πολιτευμάτων. ὁ δ' 165
ἡμέτερος νομοθέτης εἰς μὲν τούτων οὐδοτιοῦν ἀπεῖδεν, ὡς δ' ἄν

LLatEusebius praep. euang. VIII 8

1 *βεβαιοτάτην*] *βεβαιωτὴν* ed. pr. *firmissimam* Lat *βεβαιωτὴν* L *παρέξειν, ἐξ* ex *ευ* corr. uid. L *καλῆς* — 2 *ἐπιτυγχανομένων*] *et maximis actibus in singulis casibus usus est* Lat; pro *καλῆς* coni. *ἐκ τοιαύτης* omisso proximo *καὶ*, nisi forte *καλῆς* — *προαιρ'σεως* spuria sunt 2 *ἐνόμιζεν*] *iudicabat* Lat *ἐνομίζομεν* L 3 *θεὸν*] *deum* Lat *θεῖον* L 7 *αὐτὸς* om. Lat 9 *οἵους*] coni. *quales* Lat *ὃν* L *οἷον* ed. pr. *αὐχοῦσιν*] ed. pr. *gloriantur* Lat *αὐχοῦντεσ* L 10 *μετὰ ταῦτα*] *μετ' αὐτὸν* ed. pr. *post eum* Lat *οἱ μὲν* — 12 *ἀνέφερεν*] *namque quidam eorum leges positas a mino* (*animo* codd.) *dicebant, alii uero eas in apollinem et uaticinium delficam* (sic) *referebant* Lat, qui et ipse corrupta legebat; sententia postulatur haec fere: *οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν τοὺς νόμους ὑποτίθενται Διί, οἱ δ' εἰς τὸν Ἀπόλλω καὶ τὸ Δελφικὸν αὐτοὺς μαντεῖον ἀνέφερον;* reliqua ex nota marginali orta uid. 14 *τίς δ'*] incip. Euseb *τῆς δικαιοτάτης*] Euseb. *τίσ ὁ δικαιότατα* LLat 15 *θεοῦ*] Eus. cod. G *τῆσ τοῦ θεοῦ* LLat *τοῦ θεοῦ* Eus. cod. J *κατανοεῖν*] *νοεῖν* Eus. codd. BG 16 *ἀντιπαραβάλλοντας*] Euseb. *ἀντιβάλλοντασ* L *τούτων*] *ipsis* Lat 17 *ἐθῶν*] Euseb. *ἐθνῶν* LLat 18 *κεφαλαιωδῶς* — *τις*] Eus., om. LLat *κεφαλαιωδῶς*] *οὕτω δὲ ταύτας κεφαλαιωδῶς* Vigerus *κεφαλαιωδῶς δ' αὐτὰς οὕτως* uel simile coni. 19 *μοναρχίαις*] Euseb. *μοναρχίασ* L *monarchis* Lat *οἱ δὲ* — *δυναστείαις* om. Lat *ταῖς*] Euseb. *τὰσ* L *δυναστείαις*] Euseb. *δυναστείασ* L 21 *τούτων*] *τούτους* Eus. cod. G *οὐδ' ὅτι οὖν* L

τις εἴποι βιασάμενος τὸν λόγον Θεοκρατίαν ἀπέδειξε τὸ πολίτευμα
166 Θεῷ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ κράτος ἀναθείς. καὶ πείσας εἰς ἐκεῖνον
ἅπαντας ἀφορᾶν ὡς αἴτιον μὲν ἁπάντων ὄντα τῶν ἀγαθῶν, ἃ
κοινῇ τε πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπάρχει καὶ ὅσων ἔτυχον αὐτοὶ δεηθέν-
τες ἐν ἀμηχάνοις, λαθεῖν δὲ τὴν ἐκείνου γνώμην οὐκ ἐνὸν οὔτε τῶν
167 πραττομένων οὐδὲν οὐθ' ὧν ἄν τις παρ' αὐτῷ διανοηθῇ, ἕνα αὐ-
τὸν ἀπέφηνε καὶ ἀγένητον καὶ πρὸς τὸν ἀίδιον χρόνον ἀναλλοίωτον
πάσης ἰδέας θνητῆς κάλλει διαφέροντα καὶ δυνάμει μὲν ἡμῖν γνώ-
168 ριμον, ὁποῖος δὲ κατ' οὐσίαν [ἐστὶν] ἄγνωστον. ταῦτα περὶ Θεοῦ
φρονεῖν οἱ σοφώτατοι παρ' Ἕλλησιν ὅτι μὲν ἐδιδάχθησαν ἐκείνου
τὰς ἀρχὰς παρασχόντος, ἐῶ νῦν λέγειν, ὅτι δ' ἐστὶ καλὰ καὶ πρέ-
ποντα τῇ τοῦ Θεοῦ φύσει καὶ μεγαλειότητι, σφόδρα μεμαρτυρήκασι· καὶ γὰρ Πυθαγόρας καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Πλάτων οἵ τε μετ'
ἐκεῖνον ἀπὸ τῆς στοᾶς φιλόσοφοι καὶ μικροῦ δεῖν ἅπαντες οὕτως
169 φαίνονται περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ φύσεως πεφρονηκότες. ἀλλ' οἱ μὲν
πρὸς ὀλίγους φιλοσοφοῦντες εἰς πλήθη δόξαις προκατειλημμένα

LLatEusebius praep. euang. VIII 8. 3

1 *ἀπέδειξε*] Euseb. *ἀπεῖπεν* L *declarauit* Lat 2 *Θεῷ*] *Θεῶ δὲ μᾶλλον μόνῳ* L *deo principaliter* Lat *ἀναθεὶς*] *excellenter adsignans* Lat 3 *ὡς* — 4 *ὑπάρχει*] *tamquam causam bonorum omnium uniuersis hominibus existentem* Lat *ἃ*] Euseb., om. LLat 4 *ἰδίᾳ τε ἑκάστοις* ante *ὑπάρχει* add. Vigerus *ὑπάρχει — δεηθέντες*] Eus. *παρέχειν τὰ ἴδια. καὶ οὐ μόνον τοῦτο. ἀλλὰ καὶ ὧν ἀπηγόρευσαν· μόνον δὲ καὶ τοῦτο δοκεῖν ἐδίδαξαν· εἶναι μὲν θεὸν μονάρχην μετ' αὐτὸν δὲ θεῶν τινὰς μυθολογίας ἀνεπλάσαντο· τὸ εἶναι αὐτοὶ δεηθέντες* L 5 *ἀμηχάνοις*] Eus. *ἀμηχανίᾳ* L *angustiis* Lat *δὲ*] Euseb., om. LLat *οὐκ ἐνὸν οὔτε*] Euseb. *οὐκηδυνήθησαν ἀλλ' οὔτε* L *τῶν*] *τι τῶν* Eus 6 *οὐδὲν*] Euseb. *οὐθὲν* L *ὧν*] Euseb. *ὡσ* L *αὐτῷ*] Euseb. *ἑαυτῷ* L *semetipsum* Lat *διανοηθείη* Euseb. *ἕνα*] *ἕνα γοῦν* LLat *ἀλλ'* Euseb. *ἕνα αὐτὸν ἀπέφηνε*] *unum uero eum esse monstrauit* Lat *αὐτὸν* — 7 *ἀναλλοίωτον*] Eus. *αὐτὸν ἀπέφηνεν ὁ ἡμέτερος νόμος· ἀπρόσιτον· ἀγέννητον· ἀίδιον· ἄχρονον· ἀναλλοίωτον·* L 7 *ἀγέννητον* L *ἀγέννητον* Eus. cod. J *ἀίδιον* post *ἀναλλοίωτον* tr. Lat recte ut uid., nisi spurium est 8 *μὲν*] *μὲν μόνον* L 9 *ἐστὶν*] Eus., om. L 10 *παρ'*] *παρὰ τοῖσ* L Eus. cod. J *παρ' Ἕλλησιν ὅτι*] *παρὰ τοῖσ Ἕλλησι μονάρχην ὡσ ἐν παραδρομῇ ἀφιέντεσ· εἰ γὰρ θεὸσ, οὐ θεοί· εἰ δεῖ λέγειν τῇ ἀνάρχῳ φύσει τὰ καλά τε καὶ ἄτρεπτα καὶ ὡσ ἀληθῶσ πρέποντα τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ· καὶ ὅτι* L 11 *δέ ἐστι* (*δέ* om. cod. B) Eus. 12 *σφόδρα*] *οὐ σφόδρα* Eus. cod. G 13 *γὰρ* spurium uid., nisi infra u. 14 *καὶ* eicere mauis *καὶ* (ante *Ἀναξ.*) om. Eus. cod. G *οἵ τε*] Eus. *καὶ οἱ* L 14 *ἐκεῖνον*] Eus. *ἐκείνουσ* LLat *ἐκείνων* Eus. cod. B *καὶ*] *οἵ καὶ* coni. *οὕτω* Eus. 16 *ὀλίγους*] Eus. *ὀλίγον* LLat *πλήθη*] Eus. *πλῆθοσ* L *προκατειλημμένα*] Hudson *προκατειλημμένοι* L *κατειλημμένα* (*προκατειλημμένα* ut uid. B *κατειλεγμένα* J) Euseb. *conscriptam (ueritatem)* Lat

τὴν ἀλήθειαν τοῦ δόγματος ἐξενεγκεῖν οὐκ ἐτόλμησαν, ὁ δὲ ἡμέτερος νομοθέτης ἅτε δὴ τὰ ἔργα παρέχων σύμφωνα τοῖς λόγοις οὐ μόνον τοὺς καθ' αὑτὸν ἔπεισεν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐξ ἐκείνων ἀεὶ γενησομένοις τὴν περὶ θεοῦ πίστιν ἐνέφυσεν ἀμετακίνητον. αἴτιον 170
δ' ὅτι καὶ τῷ τρόπῳ τῆς νομοθεσίας πρὸς τὸ χρήσιμον πάντων ἀεὶ πολὺ διήνεγκεν· οὐ γὰρ μέρος ἀρετῆς ἐποίησεν τὴν εὐσέβειαν, ἀλλὰ ταύτης μέρη τἆλλα, λέγω δὲ τὴν δικαιοσύνην τὴν σωφροσύνην τὴν καρτερίαν τὴν τῶν πολιτῶν πρὸς ἀλλήλους ἐν ἅπασι συμφωνίαν· ἅπασαι γὰρ αἱ πράξεις καὶ διατριβαὶ καὶ λόγοι πάντες ἐπὶ 171
τὴν πρὸς θεὸν ἡμῖν εὐσέβειαν ἀναφέρουσιν· οὐδὲν γὰρ τούτων ἀνεξέταστον οὐδὲ ἀόριστον παρέλιπεν. δύο μὲν γάρ εἰσιν ἁπάσης παιδείας τρόποι καὶ τῆς περὶ τὰ ἤθη κατασκευῆς, ὧν ὁ μὲν λόγῳ διδασκαλικός, ὁ δὲ διὰ τῆς ἀσκήσεως τῶν ἠθῶν. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι 172
νομοθέται ταῖς γνώμαις διέστησαν καὶ τὸν ἕτερον αὐτῶν ὃν ἔδοξεν ἑκάστοις ἑλόμενοι τὸν ἕτερον παρέλιπον, οἷον Λακεδαιμόνιοι μὲν καὶ Κρῆτες ἔθεσιν ἐπαίδευον, οὐ λόγοις, Ἀθηναῖοι δὲ καὶ σχεδὸν οἱ ἄλλοι πάντες Ἕλληνες ἃ μὲν χρὴ πράττειν ἢ μὴ προσέταττον διὰ τῶν νόμων, τοῦ δὲ πρὸς αὐτὰ διὰ τῶν ἔργων ἐθίζειν ὠλιγώρουν.

17. Ὁ δ' ἡμέτερος νομοθέτης ἄμφω ταῦτα συνήρμοσεν κατὰ 173
πολλὴν ἐπιμέλειαν· οὔτε γὰρ κωφὴν ἀπέλιπε τὴν τῶν ἠθῶν ἄσκη-

LLat Eusebius praep. euang. VIII 8, 6; Cosmas Indicopl. XII p. 343 A.

1 *δ'* Eus 2 *σύμφωνα τοῖς λόγοις*] LLat *τοῖς νόμοις σύμφωνα* Eus 3 *καθ' ἑαυτὸν* Eus 4 *τὴν περὶ θεοῦ πίστιν*] *hoc* Lat *θεοῦ*] *τοῦ θεοῦ* Eus. codd. GJ *ἐνέφυσεν*] *ἐνέφυεν* L *inspirauit* Lat 6 *ἀεὶ*] om. Eus., fort. ante uel post *χρήσιμον* collocandum *ἀρετῆς*] *τῆσ ἀρετῆσ* L 7 *μέρη*] *τὰ μέρη* L et ut uid. Eus. cod. B *τἆλλα*] *τἆλλα συνεῖδε καὶ κατέστησε* L *alias esse perspexit atque constituit* Lat *τε ἄλλα καὶ συνεῖδεν αὐτὰ καὶ κατέστησε* Eus. cod. J *τὴν καρτερίαν τὴν σωφροσύνην* tr. L *τὴν σωφροσύνην* om. Lat 8 *τὴν καρτερίαν* om. Eus. cod. B teste Gaisford *ἐν* om. Eus. cod. G 10 *θεὸν*] *τὸν θεὸν* Eus. *ἡμῖν*] *ἡμῶν* Eus. cod. G *ἀναφέρουσιν*] *ἔχουσι τὴν ἀναφορὰν* L et Eus. cod. J *referuntur per omnia* Lat *οὐδὲν γὰρ τούτων*] *non enim hoc* Lat

11 *οὐδ'* Eus. cod. G 12 *ἤθη*] *ἔθη* Hudson Eus. codd. BJ 13 *διδασκαλικός*] *διδάσκαλος* L *doctor* Lat *ὁ δὲ*] *ἕτερος δὲ ὁ* L *ἕτερος δὲ* Eus. cod. J *alter uero* Lat *τῆς*] *πάσης* L *ἠθῶν*] *ἐθῶν* Hudson et Eus. cod. J 14 *ἔδοξεν ἑκάστοις*] *ἔδοξαν ἕκαστοι* L 15 *ἕτερον*] *ἄλλον* L *alterum* Lat *παρέλιπον*] L Eus. cod. J *ἔλιπον* Eus. codd. BG *Λακεδαιμόνιοι*] incip. Cosmas ad § 155 (p. 74, 7) adiungens *μὲν*] *μὲν γὰρ* Cosmas 17 *οἱ ἄλλοι* om. Eus. cod. B *ἄλλοι* om. Eus. cod. G *μὲν*] LLat Eus. cod. J Cosmas, om. Eus. codd. BG *ἢ μὴ* om. Cosmas *προσέταττον* Cosmas Eus. codd. BG 18 *διὰ τὸν νόμον* Cosmas *νόμων*] *λόγων* coni. *ὠλιγώρουν*] *ὠλιγώρησαν* L Eus. cod. J et Cosmas, qui hic fin. 21 *ἐθῶν* Hudson et Eus. cod. J

σιν οὔτε τὸν ἐκ τοῦ νόμου λόγον ἄπρακτον εἴασεν, ἀλλ' εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρξάμενος τροφῆς καὶ τῆς κατὰ τὸν οἶκον ἑκάστων διαίτης οὐδὲν οὐδὲ τῶν βραχυτάτων αὐτεξούσιον ἐπὶ ταῖς βουλήσεσι
174 τῶν χρησομένων κατέλιπεν, ἀλλὰ καὶ περὶ σιτίων, ὅσων ἀπέχεσθαι χρὴ καὶ τίνα προσφέρεσθαι, καὶ περὶ τῶν κοινωνησόντων τῆς διαίτης ἔργων τε συντονίας καὶ τοὔμπαλιν ἀναπαύσεως ὅρον ἔθηκεν αὐτὸς καὶ κανόνα τὸν νόμον, ἵν' ὥσπερ ὑπὸ πατρὶ τούτῳ καὶ δεσπότῃ ζῶντες μήτε βουλόμενοι μηθὲν μήθ' ὑπ' ἀγνοίας ἁμαρτάνω-
175 μεν. οὐδὲ γὰρ τὴν ἀπὸ τῆς ἀγνοίας ὑποτίμησιν κατέλιπεν, ἀλλὰ καὶ κάλλιστον καὶ ἀναγκαιότατον ἀπέδειξε παίδευμα τὸν νόμον, οὐκ εἰσάπαξ ἀκροασομένοις οὐδὲ δὶς ἢ πολλάκις, ἀλλ' ἑκάστης ἑβδομάδος τῶν ἄλλων ἔργων ἀφεμένους ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν ἐκέλευσε τοῦ νόμου συλλέγεσθαι καὶ τοῦτον ἀκριβῶς ἐκμανθάνειν· ὃ δὴ πάντες ἐοίκασιν οἱ νομοθέται παραλιπεῖν.

176 18. Καὶ τοσοῦτον οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων ἀπέχουσι τοῦ κατὰ τοὺς οἰκείους νόμους ζῆν, ὥστε σχεδὸν αὐτοὺς οὐδ' ἴσασιν, ἀλλ' ὅταν ἐξαμάρτωσιν, τότε παρ' ἄλλων μανθάνουσιν, ὅτι τὸν
177 νόμον παραβεβήκασιν, οἵ τε τὰς μεγίστας καὶ κυριωτάτας παρ' αὐτοῖς ἀρχὰς διοικοῦντες ὁμολογοῦσι τὴν ἄγνοιαν· ἐπιστάτας γὰρ παρακαθίστανται τῆς τῶν πραγμάτων οἰκονομίας τοὺς ἐμπειρίαν
178 ἔχειν τῶν νόμων ὑπισχνουμένους. ἡμῶν δὲ ὁντινοῦν τις ἔροιτο τοὺς νόμους ῥᾷον ἂν εἴποι πάντας ἢ τοὔνομα τὸ ἑαυτοῦ. τοιγαροῦν ἀπὸ τῆς πρώτης εὐθὺς αἰσθήσεως αὐτοὺς ἐκμανθάνοντες ἔχο-

---

LLat Eusebius praep. euang VIII 8. 10.

1 *τὸν, ὃν* in ras. maiore L *νόμου λόγον*] *λόγου νόμον* LLat 2 *τῆς πρώτης*] *πρώτης* L et Eus. cod. J *τῆς κατὰ τὸν οἶκον*] *conueniente* Lat *τὸν οἶκον*] *τῶν οἴκων* Eus. cod. BG *τὸν οἰκεῖον* L *τὸ οἰκεῖον* ed. pr. *ἑκάστω* LLat *ἑκάστου* coni. 3 *οὐδὲ*] *οὔτε* L *βραχυτάτων*] *minimarum escarum* Lat 4 *χρησαμένων* L *ὅσων*] *quibus* Lat *ὧν* coni. 5 *προφέρεσθαι* L *τῶν*] *τίνων* L *κοινωνησάντων* Eus 6 *συντονίας*] *εὐτόνους τέχνας* et i. marg. *γρ συντονίας* L *εὐτονίας περὶ τὰς τέχνας* ed. pr. 7 *αὐτὸς*] om. Lat *αὐτοῖς* coni. 9 *οὐδὲ*] *οὐ* Eus. cod. J *ἀπὸ*] *ὑπὸ* Eus *ὑποτίμησιν*] Eus. cod. J *ἐπιτίμησιν* L Eus. cod. BG *poenam* Lat *κατέλιπεν*] *ἠνέσχετο καταλιπεῖν* L *posuit* Lat 10 *παίδευμα*] *παιδευμάτων* L 11 *quapropter* ante *οὐκ* add. Lat *εἰσάπαξ* L *ἀκροασομένοις*] Eus. cod. J *ἀκροασαμένους* L *ἀκροασαμένοις* Eus. cod. BG 13 *τοῦ νόμου ἐκέλευσε* tr. L *uniuersos* post *συλλέγεσθαι* add. Lat 14 *οἱ νομοθέται ἐοίκασι* tr. L 16 *ζῆν νόμους* tr. L et Eus. cod. J fort. recte 17 *ἐξαμαρτάνωσι* Eus 18 *καὶ κυριωτάτας* om. Eus. codd. BG *παρ' αὐτοῖς* om. LLat 21 *δ'* Eus *ὅντιν' οὖν* L *τις*] Eus. et ut uid. Lat *εἴ τισ* L *ἔροιτο*] *ἕλοιτο* Eus 22 *ἂν*] *ἄν τις* Eus 23 *εὐθὺς* post *αὐτοὺς* tr. Eus. cod. G

μεν ἐν ταῖς ψυχαῖς ὥσπερ ἐγκεχαραγμένους, καὶ σπάνιος μὲν ὁ παραβαίνων, ἀδύνατος δ' ἡ τῆς κολάσεως παραίτησις.

19. Τοῦτο πρῶτον ἁπάντων τὴν θαυμαστὴν ὁμόνοιαν ἡμῖν 179
ἐμπεποίηκεν· τὸ γὰρ μίαν μὲν ἔχειν καὶ τὴν αὐτὴν δόξαν περὶ
θεοῦ, τῷ βίῳ δὲ καὶ τοῖς ἔθεσι μηδὲν ἀλλήλων διαφέρειν, καλλί-
στην ἐν ἤθεσιν ἀνθρώπων συμφωνίαν ἀποτελεῖ. παρ' ἡμῖν γὰρ 180
μόνοις οὔτε περὶ θεοῦ λόγους ἀκούσεταί τις ἀλλήλοις ὑπεναντίους,
ὁποῖα πολλὰ παρ' ἑτέροις οὐχ ὑπὸ τῶν τυχόντων μόνον κατὰ τὸ
προσπεσὸν ἑκάστῳ λέγεται πάθος, ἀλλὰ καὶ παρά τισι τῶν φιλο-
σόφων ἀποτετόλμηται, τῶν μὲν τὴν ὅλην τοῦ θεοῦ φύσιν ἀναιρεῖν
τοῖς λόγοις ἐπικεχειρηκότων, ἄλλων δὲ τὴν ὑπὲρ ἀνθρώπων αὐτὸν
πρόνοιαν ἀφαιρουμένων· οὔτ' ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι τῶν βίων ὄψε- 181
ται διαφοράν, ἀλλὰ κοινὰ μὲν ἔργα πάντων παρ' ἡμῖν, εἷς δὲ λόγος
ὁ τῷ νόμῳ συμφωνῶν περὶ θεοῦ πάντα λέγων ἐκεῖνον ἐφορᾶν.
καὶ μὴν περὶ τῶν κατὰ τὸν βίον ἐπιτηδευμάτων, ὅτι δεῖ πάντα
τἆλλα τέλος ἔχειν τὴν εὐσέβειαν, καὶ γυναικῶν ἀκούσειεν ἄν τις
καὶ τῶν οἰκετῶν.

20. Ὅθεν δὴ καὶ τὸ προφερόμενον ἡμῖν ὑπό τινων ἔγκλημα, 182
τὸ δὴ μὴ καινῶν εὑρετὰς ἔργων ἢ λόγων ἄνδρας παρασχεῖν, ἐντεῦ-
θεν συμβέβηκεν· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τὸ μηδενὶ τῶν πατρίων ἐμμέ-
νειν καλὸν εἶναι νομίζουσι καὶ τοῖς τολμῶσι ταῦτα παραβαίνειν
μάλιστα σοφίας δεινότητα μαρτυροῦσιν, ἡμεῖς δὲ τοὐναντίον μίαν 183
εἶναι καὶ φρόνησιν καὶ ἀρετὴν ὑπειλήφαμεν τὸ μηδὲν ὅλως ὑπε-

LLat Eusebius praep. euang. VIII 8. 13

1 ὥσπερ] Eus. Lat, om. L 2 παραβαίνων] παρ' ἑβραίων Eus. cod. G 5 τοῖσ ἤθεσι L 6 ἐν ἤθεσιν] ἐν ἔθεσιν Eus. cod. J et ex corr. G *moribus* Lat, mihi suspectum ἀποτελεῖ] ἐπιτελεῖ L 7 θεοῦ] τοῦ θεοῦ L τις] τοὺς (τοὺς μὴ cod. G man. 1) Eus 8 οὐχ] οὐδ' L οὐχ — 10 ἀποτετόλμηται] *cum non solum a fortuitis quod uisum fuerit unicuique profertur, sed etiam apud quosdam philosophorum hoc crebro praesumitur* Lat μόνον] μόνων L γὰρ μόνον Vigerus κατὰ] τὸ κατὰ Eus. codd. BG 9 καὶ] κἂν Eus. cod. G 10 ἀποτετόλμηται] αὐτῶν τετόλμηται L 11 αὐτὸν] αὐτοῦ ed. pr. et fort. Lat πρόνοιαν αὐτὸν tr. Eus. cod. J 12 οὔτ'] οὐδ' Eus τῶν] δὲ τῶν Eus. cod. J 13 εἷς — 14 θεοῦ] *unus uero de deo sermo concors est* Lat δὲ] δ' ὁ Eus 14 ὁ τῷ νόμῳ συμφωνῶν] ὁμοῦ σύμφωνοσ L 15 *et* ante ὅτι add. Lat 16 τὰ ἄλλα Eus γυναικῶν] *mulieribus nostris* Lat 18 προσφερόμενον Eus. cod. G *illatas* Lat ἔγκλημα τὸ δὴ] ἐγκλήματοσ ἢ L ἔγκλημα τὸ ἢ ed. pr. 19 τὸ δὴ μὴ — παρασχεῖν] *cur non exhibeamus* Lat καινῶν] κενῶν L ἄνδρας] ἀνδρείασ L 21 καὶ τοῖς — 22 μαρτυροῦσιν] *et praecipue transgressoribus sapientiae robur adsignant* Lat τολμῶσι ταῦτα παραβαίνειν μάλιστα] Eus. cod. G et ut uid. Lat μάλιστα τολμῶσι ταῦτα παραβαίνειν L Eus. cod. J

ναντίον μήτε πρᾶξαι μήτε διανοηθῆναι τοῖς ἐξ ἀρχῆς νομοθετηθεῖσιν. ὅπερ εἰκότως ἂν εἴη τεκμήριον τοῦ κάλλιστα τὸν νόμον τεθῆναι· τὰ γὰρ μὴ τοῦτον ἔχοντα τὸν τρόπον αἱ πεῖραι δεόμενα διορθώσεως ἐλέγχουσιν.

184 21. *Ἡμῖν δὲ τοῖς πεισθεῖσιν ἐξ ἀρχῆς τεθῆναι τὸν νόμον κατὰ θεοῦ βούλησιν οὐδ' εὐσεβὲς ἦν τοῦτον μὴ φυλάττειν· τί γὰρ αὐτοῦ τις ἂν μετακινήσειεν ἢ τί κάλλιον ἐξεῦρεν ἢ τί παρ' ἑτέρων ὡς ἄμεινον μετήνεγκεν; ἆρά γε τὴν ὅλην κατάστασιν τοῦ πολιτεύ-*
185 *ματος; καὶ τίς ἂν καλλίων ἢ δικαιοτέρα γένοιτο τῆς θεὸν μὲν ἡγεμόνα τῶν ὅλων πεποιημένης, τοῖς ἱερεῦσι δὲ κοινῇ μὲν τὰ μέγιστα διοικεῖν ἐπιτρεπούσης, τῷ δὲ πάντων ἀρχιερεῖ πάλιν αὖ πεπιστευ-*
186 *κυίας τὴν τῶν ἄλλων ἱερέων ἡγεμονίαν; οὓς οὐ κατὰ πλοῦτον οὐδέ τισιν ἄλλαις προύχοντας αὐτομάτοις πλεονεξίαις τὸ πρῶτον εὐθὺς ὁ νομοθέτης ἐπὶ τὴν τιμὴν ἔταξεν, ἀλλ' ὅσοι τῶν μετ' αὐτοῦ πειθοῖ τε καὶ σωφροσύνῃ τῶν ἄλλων διέφερον, τούτοις τὴν περὶ τὸν*
187 *θεὸν μάλιστα θεραπείαν ἐνεχείρισεν. τοῦτο δ' ἦν καὶ τοῦ νόμου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων ἀκριβὴς ἐπιμέλεια· καὶ γὰρ ἐπόπται πάντων καὶ δικασταὶ τῶν ἀμφισβητουμένων καὶ κολασταὶ τῶν κατεγνωσμένων οἱ ἱερεῖς ἐτάχθησαν.*

188 22. *Τίς ἂν οὖν ἀρχὴ γένοιτο ταύτης ὁσιωτέρα; τίς δὲ τιμὴ θεῷ μᾶλλον ἁρμόζουσα, παντὸς μὲν τοῦ πλήθους κατεσκευασμένου πρὸς τὴν εὐσέβειαν, ἐξαίρετον δὲ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἱερέων πεπιστευμένων, ὥσπερ δὲ τελετῆς τινος τῆς ὅλης πολιτείας οἰκονο-*
189 *μουμένης; ἃ γὰρ ὀλίγων ἡμερῶν ἀριθμὸν ἐπιτηδεύοντες ἄλλοι φυ-*

LLat Eusebius praep. euang. VIII 8. 17

1 *νομοτεθήσασιν* L 2 *τεθῆναι τὸν νόμον* tr. L et Eus. cod. J 3 *δεόμενα*] ed. pr. et ut uid. Lat *δεόμεναι* Eus. *δεχόμεναι* L 6 *οὐδ — φυλάττειν*] *nihil aliud pium est quam hanc sub integritate reseruare* Lat ἦν] ἦν ἔτι L et Eus. cod. J *τοῦτο* L *μὴ* om. L 7 *μετεκίνησεν* Eus. cod. J *ἐξεύροι* ed. pr. 8 *μετήνεγκεν*] *ἐξήνεγκεν* L *migrauit* Lat *ἐξενέγκοι* ed. pr. 9 *ἂν καλλίων*] *ἦν κάλλιον* L *ἢ καλλίων* ed. pr. *ἂν ἢ καλλίων* coni. *γένοιτο*] *γένηται* Eus. codd. BG *τῆς θεὸν*] *τῆς τοῦ θεὸν* Eus. cod. J *τῆς τοῦ θεοῦ* Eus. codd. BG 10 *ἡγεῖσθαι* ante *πεποιημένης* add. Eus 11 *αὖ* om. Eus 12 *οἷς* Eus. cod. G *κατὰ πλοῦτον*] L Eus. cod. J *πλούτῳ* Eus. cod. G 13 *ἄλλαισ, αι* ex *οι* corr. L *αὐτομάτοις* om. Eus. cod. G *πλεονεξιασ | αισ* (*ασ* deletum) L *τὸ* om. L *τὸ πρῶτον εὐθὺς* om. Lat 14 *ὁ νομοθέτης*] *νομοθετῆσαι* Eus *ἐπὶ τῆς τιμῆς* coni. 15 *τῶν ἄλλων* om. Eus. cod. G 16 *μάλιστα* om. Eus. cod. G *ἐνεχείρησεν* L *τοῦτο*] *τούτου* L *apud hos* Lat *τούτοις* ed. pr. 18 *καὶ κολασταὶ — 19 κατεγνωσμένων* om. Eus. cod. G 20 *τίς — ἀρχὴ*] *quis ergo principatus quod regnum* Lat *θεῷ τιμὴ* tr. L 21 *ἁρμόσουσα* L 23 *τελετῆς τινος*] *τελετή ἐστι* Eus 24 *ὀλίγω* Eus. cod. J *ἄλλοι*] *ἀλλόφυλοι* L *alienigenae* Lat

λάττειν οὐ δύνανται μυστήρια καὶ τελετὰς ἐπονομάζοντες, ταῦτα
μεθ᾽ ἡδονῆς καὶ γνώμης ἀμεταθέτου φυλάττομεν ἡμεῖς δι᾽ αἰῶνος.
τίνες οὖν εἰσιν αἱ προρρήσεις καὶ ἀπαγορεύσεις; ἁπλαῖ τε καὶ γνώ- 190
ριμοι. πρώτη δ᾽ ἡγεῖται ἡ περὶ θεοῦ λέγουσα, ὁ θεὸς ἔχει τὰ
σύμπαντα παντελὴς καὶ μακάριος, αὐτὸς αὑτῷ καὶ πᾶσιν αὐτάρκης,
ἀρχὴ καὶ μέσα καὶ τέλος οὗτος τῶν πάντων, ἔργοις μὲν καὶ χάρισιν
ἐναργὴς καὶ παντὸς οὕτινος φανερώτερος, μορφὴν δὲ καὶ μέγεθος
ἡμῖν ἄφατος· πᾶσα μὲν ὕλη πρὸς εἰκόνα τὴν τούτου κἂν ᾖ πολυ- 191
τελὴς ἄτιμος, πᾶσα δὲ τέχνη πρὸς μιμήσεως ἐπίνοιαν ἄτεχνος.
οὐδὲν ὅμοιον οὔτ᾽ εἴδομεν οὔτ᾽ ἐπινοοῦμεν οὔτ᾽ εἰκάζειν ἐστὶν ὅσιον.
ἔργα βλέπομεν αὐτοῦ φῶς οὐρανὸν γῆν ἥλιον ὕδατα ζῴων γενέσεις 192
καρπῶν ἀναδόσεις. ταῦτα θεὸς ἐποίησεν οὐ χερσὶν οὐ πόνοις οὔ
τινων συνεργασομένων ἐπιδεηθείς, ἀλλ᾽ αὐτοῦ θελήσαντος καλῶς ἦν
εὐθὺς γεγονότα. τοῦτον θεραπευτέον ἀσκοῦντας ἀρετήν· τρόπος
γὰρ θεοῦ θεραπείας οὗτος ὁσιώτατος.

23. Εἷς ναὸς ἑνὸς θεοῦ, φίλον γὰρ ἀεὶ παντὶ τὸ ὅμοιον, κοι- 193
νὸς ἁπάντων κοινοῦ θεοῦ ἁπάντων. τοῦτον θεραπεύσουσιν μὲν
διὰ παντὸς οἱ ἱερεῖς, ἡγήσεται δὲ τούτων ὁ πρῶτος ἀεὶ κατὰ γένος.
οὗτος μετὰ τῶν συνιερέων θύσει τῷ θεῷ, φυλάξει τοὺς νόμους, 194

LLat Eusebius praep. euang. VIII 8, 23.

1 ταῦτα] Eus. Lat, om. L 2 μεθ᾽ ἡδονῆς] Eus. codd. BG μετὰ πολλῆσ ἡδονῆσ LLat Eus. cod. J ἀμεταθέτου] ἀμεταπίστου L ἀμεταπείστου ed. pr. *inconuertibili* Lat δι᾽ αἰῶνος] διὰ τοῦ παντὸσ αἰῶνοσ L et Eus. cod. J *per omne aeuum* Lat 3 τίνος Eus. codd. BG προσρήσεισ L προαγορεύσεις Eus 4 δ᾽ ἡγεῖται] δὴ γίνεται L *est* Lat ἡ om. L ὁ] om. Eus. ὅτι coni. 5 σύμπαντα] ξύμπαντα Eus. cod. G πάντα L *omnia* Lat ἑαυτῷ Eus 6 μέση Eus. cod. G οὗτος τῶν πάντων] οὗτος τῶν ἁπάντων Eus. cod. J πάντων οὗτος Eus. codd. BG 7 ἐναργὴς] ἐνεργῆσαι L *clarus* Lat οὐτινοσοῦν Eus. codd. BG δὲ] τε L, om. Eus. cod. B 8 ἄφατος] ἀφανέστατοσ Eus *inenarrabilis* Lat μὲν] μὲν γὰρ L *namque* Lat κἂν ᾖ — 9 πᾶσα δὲ] ἀλλότριοσ κἂν ἡ πολυτελὴσ ἄτιμόσ ἐστι πρὸσ τὴν ἐκείνου δόξαν καὶ πᾶσα L 10 οὐδὲν] ᾧ οὐδὲν uel οὐδὲν γὰρ coni. ἴδομεν L 11 ἥλιον ὕδατα] Eus. codd. BG ἥλιον καὶ σελήνην ποταμοὺσ καὶ θάλασσαν (θάλατταν cod. J) LLat Eus. cod. J 12 οὐδὲ πόνοις οὐδέ τινῶν LLat et Eus. cod. J 13 συνεργασομένων] coni. συνεργασαμένων L Eus θελήσαντος] καλὰ θελήσαντοσ LLat Eus. cod. J καλῶς — 14 γεγονότα] καθωσ ἐβουλήθη εὐθὺσ ἐγένοντο (ον i. ras.) L 13 εὐθὺς ἦν tr. Eus. cod. J 14 τοῦτον θεραπευτέον] τούτω δεῖ πάντασ ἀκολουθεῖν καὶ θεραπεύειν αὐτὸν L et Eus. cod. J *hunc homines conuenit uniuersos sequi eumque placare* Lat 17 ὁ κόσμοσ post ἁπάντων add. L θεραπεύσουσιν] coni. θεραπεύουσιν LLat Eus 18 ἡγεῖται Eus *praecedit* Lat 19 μετὰ τῶν συνιερέων] μὲν πρὸ τῶν ἄλλων ἱερέων L *ante alios sacerdotes* Lat μετὰ τῶν ἱερέων Eus. cod. B μετὰ τῶν ἄλλων ἱερέων Eus. cod. J

δικάσει περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων, κολάσει τοὺς ἐλεγχθέντας. ὁ τούτῳ μὴ πειθόμενος ὑφέξει δίκην ὡς εἰς θεὸν αὐτὸν ἀσεβῶν.
195 θύομεν τὰς θυσίας οὐκ εἰς μέθην ἑαυτοῖς, ἀβούλητον γὰρ θεῷ
196 τόδε, ἀλλ' εἰς σωφροσύνην. καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις χρὴ πρῶτον ὑπὲρ τῆς κοινῆς εὔχεσθαι σωτηρίας, εἶθ' ὑπὲρ ἑαυτῶν· ἐπὶ γὰρ κοινωνίᾳ γεγόναμεν καὶ ταύτην ὁ προτιμῶν τοῦ καθ' αὑτὸν ἰδίου
197 μάλιστα θεῷ κεχαρισμένος. δέησις δ' ἔστω πρὸς τὸν θεόν, οὐχ ὅπως δῷ τἀγαθά, δέδωκεν γὰρ αὐτὸς ἑκὼν καὶ πᾶσιν εἰς μέσον κατατέθεικεν, ἀλλ' ὅπως δέχεσθαι δυνώμεθα καὶ λαβόντες φυλάτ-
198 τωμεν. ἁγνείας ἐπὶ ταῖς θυσίαις διείρηκεν ὁ νόμος ἀπὸ κήδους ἀπὸ λέχους ἀπὸ κοινωνίας τῆς πρὸς γυναῖκα καὶ πολλῶν ἄλλων. [ἃ μακρὸν ἂν εἴη γράφειν. τοιοῦτος μὲν ὁ περὶ θεοῦ καὶ τῆς ἐκείνου θεραπείας λόγος ἡμῖν ἐστιν, ὁ δ' αὐτὸς ἅμα καὶ νόμος.]
199 24. Τίνες δ' οἱ περὶ γάμων νόμοι; μῖξιν μόνην οἶδεν ὁ νόμος

LLat Eusebius praep. euang. VIII 8, 28.

1 ἐλεγχθέντας] ἐλεγχθέντασ ἐπ' ἀδίκῳ L *lege conuictos* Lat ὁ] ὁ δέ γε L 2 εἰς τὸν θεὸν Eus 3 θύομεν] θύσομεν Eus. cod. J *immolauit* Lat εἰς μέθην ἑαυτοῖς] Eus. codd. BG εἰσ πλήρωσιν ἑαυτῶν (ἑαυτοῖς cod. J) καὶ μέθην L Eus. cod. J *ad crapulam nostram uel ebrietatem* Lat ἀβούλητα L Eus. cod. J et ut uid. Lat γὰρ τῷ θεῷ Eus. codd. BG 4 τάδε L Eus. cod. J *haec* Lat ἀλλ' εἰς σωφροσύνην] Eus. codd. BG καὶ πρόφασισ ἂν ὕβρεωσ γένοιτο καὶ πολυτελείασ ἀλλὰ σώφρονασ εὐτάκτουσ εὐγενεῖσ (εὐσταλεῖς cod. J εὐτελεῖς coni.) ὅπωσ μάλιστα (μάλιστ' ἂν coni.) θύοντεσ σωφρονῶμεν (σωφρονῶσιν cod. J σωφρονοῖμεν coni.) L Eus. cod. J *quae res occasio potius iniuriarum simul et expensarum est; deus enim temperatos ordinatosque et boni generis diligit et ut praecipue sacrificantes caste uiuamus* Lat; Eusebiana recepi quamuis dubitans; nam quae L tradit genuina non esse apparet. tolerari possunt uerba καὶ πρόφασις — πολυτελείας et apud Eus. fort. exciderunt; at reliqua nihili sunt et ab eodem procusa uid. qui totum hunc locum inquinauit καὶ om. L Eus. cod. J καὶ — θυσίαις] *in sacrificiis uero* Lat καὶ om. Eus. cod. J χρὴ — 5 εὔχεσθαι] Eus. codd. BG ὑπὲρ τῆσ κοινῆσ εὔχεσθαι δεῖ (χρὴ cod. J) πρῶτον L Eus. cod. J 5 εἶθ' ὑπὲρ ἑαυτῶν] *deinde singuli pro semet ipsis* Lat, om. Eus. cod. B 6 καθ' ἑαυτὸν Eus ἰδίου] βίου LLat 7 μάλιστα] μάλιστα εἴη Eus μάλιστ' ἂν εἴη Bekker τῷ θεῷ L δέησις δ' ἔστω πρὸς τὸν θεόν] Eus. codd. BG παράκλησισ δὲ πρὸσ τὸν θεὸν ἔστω διὰ τῆσ εὐχῆσ καὶ δεήσεωσ (δέησισ cod. J) L et Eus. cod. J *supplicatio uero fit ad deum uotis ac praecibus* Lat 8 δῷ] διδῷ Eus τὰ ἀγαθὰ Eus 9 κατατέθεικεν] Eus. cod. J κατέθηκεν Eus. codd. BG κατέθεικεν L 10 ἁγνοίας Eus. cod. B διείρηκεν] *decreuit* Lat διώρικεν coni. κήδους] κοιτησ L ἀπὸ κήδους — 11 γυναῖκα] *ex omni (somno* coni.) *ex cubitu ex communione ad mulierem facta* Lat 12 ἃ μακρὸν — 13 νόμος om. Eus. codd. BG; nec necessaria sunt et fortasse molesta εἴη] εἴη νῦν Eus. cod. J 14 τίνες — νόμος] *quasdam autem nouit lex permixtionem* Lat δὲ Eus. cod. J νόμοι om. L Eus. cod. J

τὴν κατὰ φύσιν τὴν πρὸς γυναῖκα καὶ ταύτην, εἰ μέλλοι τέκνων ἕνεκα γίνεσθαι. τὴν δὲ πρὸς ἄρρενας ἀρρένων ἐστύγηκεν καὶ θάνατος τοὐπιτίμιον, εἴ τις ἐπιχειρήσειεν. γαμεῖν δὲ κελεύει μὴ προικὶ 200 προσέχοντας μηδὲ βιαίοις ἁρπαγαῖς μηδ' αὖ δόλῳ καὶ ἀπάτῃ πεί- σαντας, ἀλλὰ μνηστεύειν παρὰ τοῦ δοῦναι κυρίου καὶ κατὰ συγγέ- νειαν ἐπιτηδείου. γυνὴ χείρων, φησίν, ἀνδρὸς εἰς ἅπαντα. τοι- 201 γαροῦν ὑπακουέτω, μὴ πρὸς ὕβριν, ἀλλ' ἵν' ἄρχηται· θεὸς γὰρ ἀνδρὶ τὸ κράτος ἔδωκεν. ταύτῃ συνεῖναι δεῖ τὸν γήμαντα μόνῃ, τὸ δὲ τὴν ἄλλου πειρᾶν ἀνόσιον. εἰ δέ τις τοῦτο πράξειεν, οὐ- δεμία θανάτου παραίτησις, οὔτ' εἰ βιάσαιτο παρθένον ἑτέρῳ προ- ωμολογημένην, οὔτ' εἰ πείσειεν γεγαμημένην. τέκνα τρέφειν ἅπαντα 202 προσέταξεν, καὶ γυναιξὶν ἀπεῖπεν μήτ' ἀμβλοῦν τὸ σπαρὲν μήτε διαφθείρειν ἀλλὰ ἢν φανείη τεκνοκτόνος ἂν εἴη ψυχὴν ἀφανί- ζουσα καὶ τὸ γένος ἐλαττοῦσα. τοιγαροῦν οὐδ' εἴ τις ἐπὶ λέχους φθορὰν παρέλθοι, καθαρὸς εἶναι τότε προσήκει. καὶ μετὰ τὴν 203 νόμιμον συνουσίαν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἀπολούσασθαι· ψυχῆς γὰρ ἔχειν τοῦτο μερισμὸν πρὸς ἄλλην χώραν ὑπέλαβεν· καὶ γὰρ ἐμφυο-

---

LLat Eusebius praep. euang. VIII 8, 32.

1 *τὴν* ante *κατὰ* om. L Eus. cod. J *γυναῖκα* · L *μέλλει* Eus. cod. G 2 *γίνεσθαι*] *γεγενῆσθαι* L *γενήσεσθαι* Eus. cod. J *ἄρρενας*] *ἄρρενα* Eus. codd. BJ *ἄρρενα καὶ* Eus. cod. G 3 *τὸ ἐπιτίμιον* Eus *ἐγχειρήσειεν* L *δόλῳ καὶ* om. Eus. codd. BG *ἀπάτῃ*] *δι' ἀπάτης* Eus. cod. J *πείσαντες* Eus. cod. G 6 *ἐπιτηδείου*] *τὴν ἐπιτήδειον* L *ἐπιτήδειον* Eusebii codd. BJ *oportunam* Lat *γυνὴ* — 8 *ἔδωκεν*] mihi suspecta, similia docentur Ephes. V 22, Coloss. III 18, 1 Petr. III 1 *γυνὴ*] *γυνὴ δὲ* LLat *χεῖρον* L *φησίν* om. Eus. cod. B *ἅπαντα*] Eus. cod. J *ἀπάτην* Eus. codd. BG *τὰ πάντα καὶ ἡ πονηρία αὐτοῦ ὑπὲρ ἀγαθοποιοῦ γυναικός* L, quae sumpta esse ex Sirac. 42. 14 obseruauit Pithoeus 7 *ὕβριν*] *ὕβριν ταῦθ' ἡγουμένη* L *ἵνα* Eus. codd. BJ 8 *τὸ* om. Eus. codd. BG *μόνον* L 10 *προωμολογημένην*] coni. *προσωμολογημένην* L *συνωμολογημένην* Eus 11 *πείσαι* Eus *τέκνα* — 14 *ἐλαττοῦσα*] *ἢ τεκνοτρεφοῦσαν ἅπαντα προσέταξεν ὁ νόμος καὶ γυναιξὶν ἀπεῖπεν μήτ' ἀμφιβάλλειν ποτὲ ἓν τινι τῶν αὐτοῦ μήτε διαφθείρειν ἀλλὰ μηχανῇ τινὶ προ- σέπεσθαι αὐτῷ· τεκνοκτόνος γὰρ ἂν εἴη ψυχὴν ἀφανίζουσα καὶ τὸ γένος ἐλατ- τοῦσα* L *filios nutrire praecepit, uniuersis autem mulieribus interdixit uel celare quod satum* (*statum* codd.) *est, uel aliam machinationem corrumpere filii; nam- que mocchatrix est animam* (*anima* codd.) *demoliens et genus imminuens* Lat 14 *τοιγαροῦν* — 15 *προσήκει*] *igitur siquis ad concubitum corruptionemque transierit inmundus. oportet autem* Lat *οὐδ'* om. L *λέχους φθορὰν*] *λέχοσ ἢ φθορὰν* L 15 *τότε προσήκει*] *οὐ δύναται ἢ* L 16 *ἀπολούεσθαι* Eus *κελεύει ὁ νόμος* post *ἀπολούσασθαι* add. L *ψυχῆς* — 17 *ὑπέλαβεν*] *ψυχῆσ τε γὰρ καὶ σώματοσ ἐγγίνεται μολυσμοσ ὡσ πρὸσ ἄλλην χώραν ὑποβαλόντων* L *hoc enim partem animae polluere iudicauit* Lat *γὰρ*] ex Lat, om. Eus. 17 *ἐμφυομένη*] *inflata* Lat

μένη σώμασιν κακοπαθεῖ καὶ τούτων αὖ θανάτῳ διακριθεῖσα. διόπερ ἁγνείας ἐπὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις ἔταξεν.

204 25. Οὐ μὴν οὐδ' ἐπὶ ταῖς τῶν παίδων γενέσεσιν ἐπέτρεψεν εὐωχίας συντελεῖν καὶ προφάσεις ποιεῖσθαι μέθης, ἀλλὰ σώφρονα τὴν ἀρχὴν εὐθὺς τῆς τροφῆς ἔταξε. καὶ γράμματα παιδεύειν ἐκέλευσεν τὰ περὶ τοὺς νόμους καὶ τῶν προγόνων τὰς πράξεις ἐπίστασθαι, τὰς μὲν ἵνα μιμῶνται, τοῖς δ' ἵνα συντρεφόμενοι μήτε παραβαίνωσι μήτε σκῆψιν ἀγνοίας ἔχωσι.

205 26. Τῆς εἰς τοὺς τετελευτηκότας προυνόησεν ὁσίας οὐ πολυτελείαις ἐνταφίων οὐ κατασκευαῖς μνημείων ἐπιφανῶν, ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ τὴν κηδείαν τοῖς οἰκειοτάτοις ἐπιτελεῖν, πᾶσι δὲ τοῖς παριοῦσι καὶ προσελθεῖν καὶ συναποδύρασθαι. καθαίρειν δὲ καὶ τὸν οἶκον καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἀπὸ κήδους, ἵνα πλεῖστον ἀπέχῃ τοῦ δοκεῖν καθαρὸς εἶναί τις φόνον ἐργασάμενος.

206 27. Γονέων τιμὴν μετὰ τὴν πρὸς θεὸν δευτέραν ἔταξεν καὶ τὸν οὐκ ἀμειβόμενον τὰς παρ' αὐτῶν χάριτας ἀλλ' εἰς ὁτιοῦν ἐλλείποντα λευσθησόμενον παραδίδωσι. καὶ παντὸς τοῦ πρεσβυτέρου τιμὴν ἔχειν τοὺς νέους φησίν, ἐπεὶ πρεσβύτατον ὁ θεός.

LLat Euseb. praep. euang. VIII 8, 36.

1 *κακοπαθεῖ*] *κακοπαθεῖ ἡ ψυχὴ* L et Eus. cod. J *καὶ τούτων* — 2 *ἔταξεν*] *dum ob hoc fit aliqua propter purificationis causam talibus imperauit* Lat *αὖ*] Eus. cod. G *αὖ πάλιν* Eus. cod. J *αὖ πάλιν ὡσ* L *διακριθεῖσαν* L 2 *ἐπὶ πᾶσι*] *ἐπίτασιν* L *προσέταξεν* L 3 *ἐπέτρεπεν* L 4 *εὐωχίαν* Eus. *συντελεῖν*] *συνάγειν* L *aggregari* Lat 5 *τῆς τροφῆς ἔταξε* om. LLat 6 *τὰ περὶ*] *περί τε* L et Eus cod. J *propter* Lat *καὶ τὰ περὶ* coni. *ἀναστρέφεσθαι* post *νόμους* add. L 9 *προυνόησεν*] *prospexit autem* Lat *προενόησεν* Eus. cod. J *οὐ*] *οὔτε* LLat *πολυτελείασ* L 10 *οὐ*] Eus. cod. G *οὔτε* LLat *οὐδὲ* Eus. cod. J *κατασκευὰσ* L *ἐπιφανῶν* corruptum, desidero participium uerbi 11 *περὶ τῆς κηδείας* Eus. codd. BG *προσέταξεν* (*ἔταξε* cod. J *imperauit* Lat) ante *τοῖς* add. LLat Eus. cod. J 12 *παριοῦσι*] *περιοῦσι* L *uiuentibus* Lat *θαπτομένου τινὸς* (*aliquo moriente* Lat) post *παριοῦσι* add. LLat Eus. cod. J *προσελθεῖν*] *συνελθεῖν* L *concurrant* Lat *συναποδύρασθαι*] *συναποδύρεσθαι* Eus. codd. BG *συναποδύρασθαι ἐποίησε νόμιμον* (*νόμιμον ἐποίησε* tr. Eus. cod. J) LLat Eus. cod. J *καθαίρεσθαι* L *purificari* Lat *δὲ*] *δὲ κελεύει* LLat Eus. cod. J *καὶ* om. Eus. cod. J *καὶ τὸν οἶκον* om. LLat 13 *διὰ τὸν μετελθόντα τοῦ βίου* post *κήδους* add. L 14 *καθαρὸς*] *αὐτοὺσ καθαροὺσ* L *τις φόνον ἐργασάμενος*] *τίσ δε φόνον ἐργασάμενοσ ἢ ἑκὼν ἢ ἄκων· οὐδὲ τὴν πρὸσ τούτοισ ἀπεσιώπησεν ἂν ἐκδίκησιν* L 15 *πρὸς τὸν θεὸν* Eus. cod. J 17 *ἐλλείποντα*] *ἐκκλίνοντα* L *(qui) contristat* Lat *λευσθησόμενον*] *λιθασθησόμενον* L *λευσθησόμενον παραδίδωσι*] *praecipit esse lapidandum iubet* Lat *παραδίδωσι*] *παραδίδοσθαι κελεύει* L *παραδίδωσι κελεύει* Eus. cod. J *πρεσβυτερίου* L 18 *φησὶν*] om. LLat Eus. cod. J *φασὶν* Eus. cod. B *πρεσβύτατον*] *omnium senior* Lat

κρύπτειν οὐδὲν ἐᾷ πρὸς φίλους· οὐ γὰρ εἶναι φιλίαν τὴν μὴ πάντα 207
πιστεύουσαν. κἂν συμβῇ τις ἔχθρα, τἀπόρρητα λέγειν κεκώλυκε.
δικάζων εἰ δῶρα τις λάβοι, θάνατος ἡ ζημία. περιορῶν ἱκέτην
βοηθεῖν ἐνὸν ὑπεύθυνος. ὃ μὴ κατέθηκέν τις οὐκ ἀναιρήσε- 208
5 ται, τῶν ἀλλοτρίων οὐδενὸς ἅψεται, τόκον οὐ λήψεται. [ταῦτα
καὶ πολλὰ τούτοις ὅμοια τὴν πρὸς ἀλλήλους ἡμῶν συνέχει κοι-
νωνίαν]

28. Πῶς δὲ καὶ τῆς πρὸς ἀλλοφύλους ἐπιεικείας ἐφρόντισεν 209
ὁ νομοθέτης, ἄξιον ἰδεῖν, [φανεῖται γὰρ ἄριστα πάντων προνοη-
10 σάμενος] ὅπως μήτε τὰ οἰκεῖα διαφθείρωμεν μήτε φθονήσωμεν
τοῖς μετέχειν τῶν ἡμετέρων προαιρουμένοις. ὅσοι μὲν γὰρ θέλου- 210
σιν ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ἡμῖν νόμους ζῆν ὑπελθόντες δέχεται φιλο-
φρόνως, οὐ τῷ γένει μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ προαιρέσει τοῦ βίου
νομίζων εἶναι τὴν οἰκειότητα. τοὺς δ' ἐκ παρέργου προσιόντας
15 ἀναμίγνυσθαι τῇ συνηθείᾳ οὐκ ἠθέλησεν.

29. Τ̣ἆλλα δὲ προείρηκεν, ὧν ἡ μετάδοσίς ἐστιν ἀναγκαία· 211
πᾶσι παρέχειν τοῖς δεομένοις πῦρ ὕδωρ τροφήν, ὁδοὺς φράζειν,
ἄταφον μὴ περιορᾶν· ἐπιεικεῖς δὲ καὶ τὰ πρὸς τοὺς πολεμίους
κριθέντας εἶναι· οὐ γὰρ ἐᾷ τὴν γῆν αὐτῶν πυρπολεῖν οὐδὲ τέμνειν 212
20 ἥμερα δένδρα, ἀλλὰ καὶ σκυλεύειν ἀπείρηκεν τοὺς ἐν τῇ μάχῃ πε-
σόντας, καὶ τῶν αἰχμαλώτων προυνόησεν, ὅπως αὐτῶν ὕβρις ἀπῇ,

LLat Eusebius praep. euang. VIII 8, 41.

1 *φιλίαν*] *φιλίαν δεῖ* L 2 *τις*] *δέ τισ* L *τἀπόρρητα λέγειν*] coni. *τούτων* (*τούτοις* cod. G) *ἀπόρρητα λέγειν* Eus *τὸ ἀπορεῖν παραλέγειν* L *prodi tamen arcana* Lat 3 *λάβῃ* Eus. codd. BG *περιορῶν* — 4 *ὑπεύθυνος*] *περιορᾶν καὶ τοῦ βοηθεῖν ἐν οἷσ ὑπεύθυνοσ* L *despiciens quod iustum est et auxilium reis offerens* Lat *ἱκέτην*] *οἰκέτην* Eus. codd. BG 5 *οὐδενὸς*] *οὐχ* L *non* Lat *τόκον*] *δανεισασ τόκον* LLat Eus. cod. J *ταῦτα* — 7 *κοινωνίαν* om. Eus. cod. G 8 *τῆς*] Eus. cod. G *περὶ τῆς* L *πρὸς τῆς* Eus. cod. J *πρὸς*] *εἰσ τοὺσ* L *περὶ τοὺς* Eus cod. J *circa* Lat *ἐπιεικείας*] *domestica* Lat *ἐφρόντισεν*] Eus. cod. G *ἐφρόνησεν* L et Eus. cod. J *habuerit* Lat 9 *φανεῖται* — 10 *προνοησάμενος* om. Eus. cod. G 10 *ὅπως*] *dum eo ita sanciente* Lat *διαφθείρωμεν*] Eus. cod. J *διαφθείροιμεν* Eus. cod. G *διαφθεροῦμεν* L *corrumpimus* Lat *φθονήσομεν* Eus. cod. G 11 *θέλουσιν*] *ἐθέλουσιν* L *ἐὰν θέλωσιν* Eus. cod. J 12 *ὑπελθόντασ* LLat *φιλοφρόνως*] *τε φιλανθρώπως* Eus. cod. G 15 *ταῖσ συνηθείαισ* L et Eus. cod. J *sollemnitatibus* Lat 16 *τὰ ἄλλα* Eus. *ἐστὶν ἡ μετάδοσισ* tr. L Eus. cod. J *ἐστιν* om. Eus. cod. B 18 *ἐπιεικῆ* L Eus. cod. J et ut uid. Lat *ἐπιεικεῖς* — 20 *δένδρα*] *mitissime etiam circa hostes quae sunt agenda sanciuit, ut neque terra eorum exuratur neque arbores fertiles incidantur* Lat 19 *κριθέντασ εἶναι*] *εἶναι κριθέντα* L et ut uid. Lat *οὐ*] *οὐδὲ* LLat *τέμνειν*] *κόπτειν* L et Eus. cod. J *τα · · ειν* Eus. cod. B 20 *συγκεχώρηκεν* post *δένδρα* add. L Eus. cod. J *τῇ* om. L 21 *προενόησεν* Eus. cod. J

μάλιστα δὲ γυναικῶν. οὕτως δ' ἡμερότητα καὶ φιλανθρωπίαν
ἡμᾶς ἐξεπαίδευσεν, ὡς μηδὲ τῶν ἀλόγων ζῴων ὀλιγωρεῖν, ἀλλὰ
μόνην ἐφῆκε τούτων χρῆσιν τὴν νόμιμον, πᾶσαν δ' ἑτέραν ἐκώ-
λυσεν· ἃ δ' ὥσπερ ἱκετεύοντα προσφεύγει ταῖς οἰκίαις ἀπεῖ-
πεν ἀνελεῖν. οὐδὲ νεοττοῖς τοὺς γονέας αὐτῶν ἐπέτρεψε συν- 5
εξαιρεῖν,[a] φείδεσθαι δὲ κἂν τῇ πολεμίᾳ τῶν ἐργαζομένων ζῴων
καὶ μὴ φονεύειν. οὕτως πανταχόθεν τὰ πρὸς ἐπιείκειαν περιε-
σκέψατο, διδασκαλικοῖς μὲν τοῖς προειρημένοις χρησάμενος νό-
μοις, τοὺς δ' αὖ κατὰ τῶν παραβαινόντων τιμωρητικοὺς τάξας
ἄνευ προφάσεως. 10

30. Ζημία γὰρ ἐπὶ τοῖς πλείστοις τῶν παραβαινόντων ὁ θά-
νατος, ἂν μοιχεύσῃ τις, ἂν βιάσηται κόρην, ἂν ἄρρενι τολμήσῃ
πεῖραν προσφέρειν, ἂν ὑπομείνῃ παθεῖν ὁ πειρασθείς. ἔστι δὲ
καὶ ἐπὶ δούλοις ὁμοίως ὁ νόμος ἀπαραίτητος. ἀλλὰ καὶ περὶ μέ-
τρων ἴν τις κακουργήσῃ ἢ σταθμῶν ἢ περὶ πράσεως ἀδίκου καὶ 15
δόλῳ γενομένης, κἂν ὀφέληταί τις ἀλλότριον, κἂν ὃ μὴ κατέθηκεν
ἀνέληται, πάντων εἰσὶ κολάσεις οὐχ οἷαι παρ' ἑτέροις, ἀλλ' ἐπὶ
τὸ μεῖζον. περὶ μὲν γὰρ γονέων ἀδικίας ἢ τῆς εἰς θεὸν ἀσεβείας
κἂν μελλήσῃ τις, εὐθὺς ἀπόλλυται. τοῖς μέντοι γε νομίμως βιοῦσι

LLat Porphyrius de abst. IV 14, Eusebius praep. euang. VIII 8, 46.

1 δ'] Eus. cod. G δὲ πόρρωθεν L Eus. cod. J *autem olim* Lat 2 ἡμᾶς ἐξεπαίδευσεν] Eus. cod. B ἡμᾶς ἐπαίδευσεν Eus. cod. G διδάσκειν ἡμᾶσ ἐσπούδασεν L Eus. cod. J *nos — studuit edocere* Lat ὡς μηδὲ] ὡσ ὅτ' οὐδὲ L ὥστε οὐδὲ Eus. cod. J ὀλιγωρεῖν] ὠλιγώρησεν L et Eus. cod. J 3 μόνην] μόνων μὲν L μόνην μὲν Eus. cod. J ἐφῆκε] ἀφῆκε Eus *concedens* Lat νόμιμον] νενομισμένην L et Eus. cod. J πᾶσαν δ'] πᾶσιν τὴν δ' L πᾶσαν — ἐκώλυσεν] *ab omni nos alia causa prohibuit* Lat δὲ Eus. cod. J 4 ἃ — 7 φονεύειν excripsit Porphyrius ἃ] ὅσα L et ut uid. Lat δὲ Eus. cod. J ὥσπερ] ὡσ L προσφεύγει] προσφύει L *oriuntur* Lat 5 νεοττοῖς om. Lat ἐπέτρεψε] ἐπέτρεπε post νεοττοῖς positum L 6 κελεύει ante κἂν add. LLat Porphyr. κἂν τῇ πολεμίᾳ] κἂν ἢ πολέμια LLat ἐργαζομένων] συνεξεργαζομένων L συνεργαζομένων Porphyr., om. Lat 7 καὶ μὴ φονεύειν om. Lat οὕτω Eus περιεσκέψατο] *obseruauit* Lat συνεσκέψατο Eus. codd. BG 9 ἄνευ] οὐκ ἄνευ Eus. codd. BG 11 ὁ] ἐστι LLat et Eus cod. J 12 μοιχεύῃ L κόριν L ἄρσενι L 13 πεῖραν προφέρειν L ὁ om. L Eus. codd. BJ 14 περὶ τῶν μέτρων Eus. cod. B 15 ἴν] Eus. cod. G ἄν Eus. cod. B ἔν Eus. cod. J εἰ' L κακουργήσῃ] coni. κακουργήσειεν L Eus ἢ περὶ] καὶ περὶ L ἢ coni. 18 περὶ] ἐπὶ coni. μὲν om. Eus. cod. G μὲν γὰρ om. Eus. cod. B θεὸν] L Eus. cod. B ὃν Eus. cod. G τὸν θεὸν Eus. cod. J 19 μελλήσει L μέλλῃ (μέλῃ codd. BJ) Eus εὐθέωσ L γε om. L νομίμως βιοῦσι] Eus. codd. BG κατὰ τοὺσ νόμουσ πάντα πράττουσι LLat Eus. cod. J fort. rectius

γέρας ἐστὶν οὐκ ἀργυρος οὐδὲ χρυσὸς οὐ κοτίνου στέφανος ἢ σελί- 217
νου καὶ τοιαύτη τις ἀνακήρυξις, ἀλλ᾽ αὐτὸς ἕκαστος αὐτῷ τὸ συνει- 218
δὸς ἔχων μαρτυροῦν πεπίστευκεν, τοῦ μὲν νομοθέτου προφητεύσαν-
τος, τοῦ δὲ Θεοῦ τὴν πίστιν ἰσχυρὰν παρεσχηκότος, ὅτι τοῖς τοὺς
νόμους διαφυλάξασι κἂν εἰ δέοι θνήσκειν ὑπὲρ αὐτῶν προθύμως
ἀποθανεῖν ἔδωκεν ὁ Θεὸς γενέσθαι τε πάλιν καὶ βίον ἀμείνω
λαβεῖν ἐκ περιτροπῆς. ὥκνουν δ᾽ ἂν ἐγὼ ταῦτα γράφειν, εἰ μὴ 219
διὰ τῶν ἔργων ἅπασιν ἦν φανερόν, ὅτι πολλοὶ καὶ πολλάκις ἤδη
τῶν ἡμετέρων περὶ τοῦ μηδὲ ῥῆμα φθέγξασθαι παρὰ τὸν νόμον
πάντα παθεῖν γενναίως προείλοντο.

31. [Κἂν τε τι μὴ συμβεβήκει γνώριμον ἡμῶν τὸ ἔθνος 220
ἅπασιν ἀνθρώποις ὑπάρχειν κἀν φανερῷ κεῖσθαι τὴν ἐθελούσιον
ἡμῶν τοῖς νόμοις ἀκολουθίαν,] ἀλλά τις ἢ συγγράψαι λόγος αὐτοῖς 221
ἀνεγίνωσκε τοῖς Ἕλλησιν ἤ που περιτυχεῖν ἔξω τῆς γινωσκομένης
γῆς ἔφασκεν ἀνθρώποις τοιαύτην μὲν ἔχουσι δόξαν οὕτω σεμνὴν
περὶ Θεοῦ, τοιούτοις δὲ νόμοις πολὺν αἰῶνα βεβαίως ἐμμεμενηκόσι,
πάντας ἂν οἶμαι θαυμάσαι διὰ τὰς συνεχεῖς παρ᾽ αὐτοῖς μετα-
βολάς. ἀμέλει τῶν γράψαι τι παραπλήσιον εἰς πολιτείαν καὶ νό- 222

LLat Eusebius praep. euang. VIII 8, 50

1 *γέρας*] *τὸ γέρασ* L *ἀργύριον* Eus *οὐ*] *οὐ μὴν οὐδὲ* L Eus. cod. J *κοτίνου* — 2 *ἀνακήρυξις*] *ὁ διάλιθοσ στέφανοσ ἀλλὰ τὸ ὑπερβαῖνον ἅπαντα τα γήϊνα· καὶ θεοῦ ἐγγὺσ τὸ φίλον εἶναι καὶ γὰρ τοῦ θεοφιλοῦσ ἀνδρὸσ · τοιαύτη ἡ ἀνακήρυξισ* L *neque coronae capitis aut cuiusdam praedicandae festiuitatis* Lat 2 *ἀλλ᾽*] *ἀλλὰ καὶ* L *ἀλλὰ* Eus. cod. G *αὐτῷ*] *αὐτὸ* Eus. codd. BG 3 *ἔχον* Eus. cod. G *πεπίστευκεν*] *ualde proficit* Lat 4 *ἰσχυρὰν*] *ἐχυρὰν* L *firmissimam* Lat *ὅτι*] *ὅτι δὲ* Eus. cod. B *ὅτι* — 6 *Θεὸς*] *his qui seruauerunt leges licet pro eis mori contingat aliquibus concurrunt alacri ad occasum; dedit enim deus* Lat 5 *εἰ* om. Eus. cod. G, fort. recte *προθύμοις* coni. ex Lat *ἀποθανεῖν*] Eus. cod. G *ἀποθανὼν* Eus. cod. B *ἀποθανοῦσιν* L 6 *δέδωκεν* Eus. cod. G fort. recte 7 *ταῦτα*] *νῦν ταῦτα* LLat et Eus. cod. J 8 *ἦν ἅπασι* tr. L Eus. cod. J *ἤδη* om. Eus. cod. G 9 *ῥῆμα*] *ῥῆμα μόνον* LLat Eus. cod. J 10 *προείλοντο*] *ὑπέστησαν* L et Eus. cod. J *passi sunt* Lat 11 *κἂν τε* — 13 *ἀκολουθίαν* om. Eus. cod. G *κἂν τε τι*] *καίτοι γε εἰ* Eus. cod. J *κἂν τε* — 16 *ἐμμεμενηκόσι*] *uel si honorari contigit apud omnes homines nostram gentem et uoluntariam legis consequentiam esse manifestam, imbuebant graecos maiores nostri etiam extra regionem propriam constituti huiusmodi siquidem rectam (sententiam* add. ed. Bas.*) habent et tam gloriosam de deo talesque leges multo saeculo sic firmissime custodire* Lat 12 *ὑπάρχειν* Eus. cod. J 13 *ἀλλά τις* om. L *συγγράψαι*] *συγγραφὰσ* L *λόγος αὐτοῖς*] Eus. cod. G *λέγων αὐτὸσ* L Eus. cod. J 14 *ἀνεγίγνωσκε* L *που*] *που γε* L *γινωσκομένης*] *γινομένησ* L 16 *περὶ τοῦ θεοῦ* Eus *ἐμμεμενηκέναι* Eus. 17 *παρ᾽ αὐτοῖσ* L *apud nos* Lat 18 *τι* om. L *παραπλήσιον*] *παραπλεῖον* L *proxime* Lat *πολιτείασ* L

μους ἐπιχειρησάντων ὡς θαυμαστὰ συνθέντων κατηγοροῦσι, φάσκοντες αὐτοὺς λαβεῖν ἀδυνάτους ὑποθέσεις. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους παραλείπω φιλοσόφους, ὅσοι τι τοιοῦτον ἐν τοῖς γράμμασιν ἐπραγ-
223 ματεύσαντο, Πλάτων δὲ θαυμαζόμενος παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ὡς καὶ σεμνότητι βίου διενεγκὼν καὶ δυνάμει λόγων καὶ πειθοῖ πάντας ὑπεράρας τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ γεγονότας, ὑπὸ τῶν φασκόντων δεινῶν εἶναι τὰ πολιτικὰ μικροῦ δεῖν χλευαζόμενος καὶ κωμῳδούμενος
224 διατελεῖ. καίτοι τἀκείνου σκοπῶν συχνῶς τις ἂν εὕροι ῥᾷον καὶ ταῖς τῶν πολλῶν ἐγγιον συνηθείαις, αὐτὸς δὲ Πλάτων ὡμολόγηκεν, ὅτι τὴν ἀληθῆ περὶ θεοῦ δόξαν εἰς τὴν τῶν ὄχλων ἄνοιαν οὐκ ἦν
225 ἀσφαλὲς ἐξενεγκεῖν. ἀλλὰ τὰ μὲν Πλάτωνος λόγους τινὲς εἶναι κενοὺς νομίζουσι κατὰ πολλὴν ἐξουσίαν κεκαλλιγραφημένους, μάλιστα δὲ τῶν νομοθετῶν Λυκοῦργον τεθαυμάκασι καὶ τὴν Σπάρτην ἅπαντες ὑμνοῦσιν, ὅτι τοῖς ἐκείνου νόμοις ἐπὶ πλεῖστον ἐνεκαρτέ-
226 ρησαν. οὐκοῦν τοῦτο μὲν ὡμολογήσθω τεκμήριον ἀρετῆς εἶναι τὸ πείθεσθαι τοῖς νόμοις· οἱ δὲ Λακεδαιμονίους θαυμάζοντες τὸν ἐκείνων χρόνον ἀντιπαραβαλλέτωσαν τοῖς πλείοσιν ἢ δισχιλίοις
227 ἔτεσι τῆς ἡμετέρας πολιτείας, καὶ προσέτι λογιζέσθωσαν, ὅτι Λακεδαιμόνιοι ὅσον ἐφ' ἑαυτῶν χρόνον εἶχον τὴν ἐλευθερίαν ἀκριβῶς ἔδοξαν τοὺς νόμους διαφυλάττειν, ἐπεὶ μέντοι περὶ αὐτοὺς ἐγέ-
228 νοντο μεταβολαὶ τῆς τύχης, μικροῦ δεῖν ἁπάντων ἐπελάθοντο τῶν νόμων. ἡμεῖς δ' ἐν τύχαις γεγονότες μυρίαις διὰ τὰς τῶν βασι-

---

LLat Eusebius praep. euang. VIII 8, 51.

1 *θαυμαστὰ συνθέντων*] Eus. cod. G *θαυμαστὰ συντεθέντος* Eus. cod. J *θαυμαστῶν συνθετῶν* L *de incredibilibus compositionibus* Lat 2 *αὐτοῖσ* L *ἀδυνάτους*] *ἀθανάτους* Eus. cod. J 3 *γράμμασιν*] Eus. codd. BG *συγγράμμασιν* L Eus. cod. J *conscriptionibus* Lat 6 *ὑπεράρας* post *γεγονότας* tr. Eus. cod. B *ὑπὸ τῶν — 7 πολιτικὰ*] *ab his qui dicebant pessimum esse de re publica conscribere* Lat *δεινοὺσ* L 8 *τὰ ἐκείνου* L Eus. cod. B *σκοπῶν*] *σκώπτων* (*σκώπτειν* cod. G) Eus *συχνῶς — 9 συνηθείαις*] *frequenter et facile reperiet quae etiam consuetudini plurimorum proxima esse noscuntur* Lat *ῥᾷον*] *ῥᾶον ὄντα* L *ῥάονα ὄντα* ed. pr. 9 *τὰς* Eus *ἔγγιον*] *αἴτιον* L, om. Eus. cod. B *συνηθείας* Eus *ὡμολόγησεν* L *confessus est* Lat 10 *περὶ τοῦ θεοῦ* Eus. codd. GJ *περὶ θεοῦ δόξαν*] *πίστιν τοῦ θεοῦ* Eus. cod. B *εἰς*] *propter* Lat *ἄγνοιαν* LLat 11 *λόγους τινὲς*] *νόμουσ τινὰσ* L 12 *κεκαλλιγραφομένους* Eus. cod. B 13 *τεθαυμάκασι*] *τε θαυμάζουσι* LLat 14 *τοὺσ ἐκείνου νόμουσ* L *ἐκείνου*] *illorum* Lat *ἐνεκαρτέρησαν*] *perdurarunt* Lat *ἤνεγκεν* L *ἐκαρτέρησαν* Eus. cod. J *ἐνεκαρτέρησεν* Hudson 15 *μὲν*] *τε* L *ὡμολογήσθω*] Eus. cod. J *ὁμολογείσθω* L Eus. cod. G *ὡμολογείσθω* Eus. cod. B 17 *ἀντιπαραλαμβανέτωσαν* L *assumant* Lat 19 *ὅσον*] Eus. cod. G *μὲν ὅσον* LLat Eus. cod. J *ἐφ' αὐτῶν* L 20 *φυλάττειν* Eus. cod. J 21 *ἐξελάθοντο* L et Eus. cod. J 22 *δὲ* Eus *μυρίαισ γεγονότεσ* tr. L et Eus. cod. J

λευσάντων τῆς Ἀσίας μεταβολὰς οὐδ' ἐν τοῖς ἐσχάτοις τῶν δεινῶν
τοὺς νόμους προύδομεν οὐκ ἀργίας οὐδὲ τρυφῆς αὐτοὺς χάριν περι-
έποντες, ἀλλ' εἴ τις ἐθέλοι σκοπεῖν, πολλῷ τινι τῆς δοκούσης
ἐπιτετάχθαι Λακεδαιμονίοις καρτερίας μείζονας ἄθλους καὶ πόνους
ἡμῖν ἐπιτεθέντας * οἱ μέν γε μήτε γῆν ἐργαζόμενοι μήτε περὶ 229
τέχνας πονοῦντες ἀλλὰ πάσης ἐργασίας ἄφετοι λιπαροὶ καὶ τὰ σώ-
ματα πρὸς κάλλος ἀσκοῦντες ἐπὶ τῆς πόλεως διῆγον, ἄλλοις ὑπη- 230
ρέταις πρὸς ἅπαντα τὰ τοῦ βίου χρώμενοι καὶ τὴν τροφὴν ἑτοίμην
παρ' ἐκείνων λαμβάνοντες, ἐφ' ᾗ δὴ τοῦτο μόνον τὸ καλὸν ἔργον
καὶ φιλάνθρωπον ἅπαντα καὶ πράττειν καὶ πάσχειν ὑπομένοντες
τὸ κρατεῖν πάντων, ἐφ' οὓς ἂν στρατεύωσιν. ὅτι δὲ μηδὲ τοῦτο 231
κατώρθωσαν, ἐῶ λέγειν· οὐ γὰρ καθ' ἕνα μόνον, ἀλλὰ πολλοὶ
πολλάκις ἀθρόως τῶν τοῦ νόμου προσταγμάτων ἀμελήσαντες αὐ-
τοὺς μετὰ τῶν ὅπλων παρέδοσαν τοῖς πολεμίοις.

32. Ἆρ' οὖν καὶ παρ' ἡμῖν, οὐ λέγω τοσούτους, ἀλλὰ δύο ἢ 232
τρεῖς ἔγνω τις προδότας γενομένους τῶν νόμων ἢ θάνατον φοβη-
θέντας, οὐχὶ τὸν ῥᾷστον ἐκεῖνον λέγω τὸν συμβαίνοντα τοῖς μαχο-
μένοις, ἀλλὰ τὸν μετὰ λύμης τῶν σωμάτων, ὁποῖος εἶναι δοκεῖ
πάντων χαλεπώτατος; ὃν ἔγωγε νομίζω τινὰς κρατήσαντας ἡμῶν 233
οὐχ ὑπὸ μίσους προσφέρειν τοῖς ὑποχειρίοις, ἀλλὰ [ὡς] θαυμαστόν
τι θέαμα βουλομένους ἰδεῖν, εἴ τινές εἰσιν ἄνθρωποι μόνον εἶναι
κακὸν αὐτοῖς πεπιστευκότες, εἰ πρᾶξαί τι παρὰ τοὺς ἑαυτῶν νό-

---

LLat Eusebius praep. euang. VIII 8. 55.

2 *προύδομεν*] *προάγομεν* L *(a legibus) sumus alienati* Lat; fin. Euseb *τρυφῆς*] Dindorf *τροφῆσ* L *epulationis* Lat 3 *πολλῷ* — 5 *ἐπιτεθέντας*] *multo ampliori testimonio maiores excubias et labores nobis quam lacedaemoniis uidebit impositos* Lat 4 *καρτερίας*] Cotelerius *μαρτυρίασ* L; tum *ἂν εὕροι* uel simile addendum 5 *ἐπιτεθέντας*] ex Lat *ἐπιτιθέντασ* L *ἐπιτιθέντες* Lowthius *οἱ μέν γε*] *illi siquidem* Lat; *οἵ γε* conicerem si ad *Λακεδαιμονίοις* referri posset *μήτε* (ante *γῆν*) om. Lat 6 *πονοῦντεσ* ex *ποιοῦντεσ* corr. L 9 *ἐφ' ᾗν* — 11 *κρατεῖν*] *sorum opus bonum atque clemens iudicantes ad faciendum et patiendum quatenus praeualerent* Lat *ἐφ' ᾗν δὴ τοῦτο μόνον*] *ἐφ' ἓν δὴ τοῦτο μόνον* Bekker *διὰ τοῦτο μόνον* uel *ἐφ' ἑνὶ δὴ τούτῳ* (et u. 11 *τῷ κρατεῖν*) coni. *τὸ καλὸν* — *φιλάνθρωπον* spuria uid. 16 *ἔγνω τις*] ed. pr. *ἔγνων* L *agnili sunt* Lat *φοβηθέντας* om. Lat 19 *ὃν* — 20 *ὑποχειρίοις*] *quam ut ego puto quidam praeualentes nobis non per odium subiectis imposuerunt* Lat *ὃν*] ex Lat *ὅσον* L *ὥστ'* ed. pr. 20 *προσφέρειν τοῖς*] *προσφέρεσθαι ὡς* ed. pr. *ὡς* spurium uid. 21 *βουλομένους*] ed. pr. *βουλόμενοσ* L *ἄνθρωποι*] coni. *οἱ ἄνθρωποι* L *ἄνθρωποι οἱ* ed. pr. *μόνον* — 22 *πεπιστευκότες*] *qui hoc tantummodo esse credant pessimum* Lat 22 *αὐτοῖς*] ed. pr. *αὐτουσ* L *εἰ* — 90, 1 *παραβιασθεῖεν*] *εἰ ἢ πρᾶξαί τι παρὰ τοὺς ἑαυτῶν νόμους ἢ μόνον εἰπεῖν βιασθεῖεν* coni.

234 μους εἰ λόγον εἰπεῖν παρ᾽ ἐκείνοις παραβιασθεῖεν. οὐ χρὴ δὲ
θαυμάζειν, εἰ πρὸς θάνατον ἀνδρείως ἔχομεν ὑπὲρ τῶν νόμων
παρὰ τοὺς ἄλλους ἅπαντας· οὐδὲ γὰρ τὰ ῥᾷστα δοκοῦντα τῶν
ἡμετέρων ἐπιτηδευμάτων ἄλλοι ῥᾳδίως ὑπομένουσιν, αὐτουργίαν
λέγω καὶ τροφῆς λιτότητα καὶ τὸ μηδὲν εἰκῇ μηδ᾽ ὡς ἔτυχεν ἕκα- 5
στος ἐπιτεθυμηκὼς φαγεῖν ἢ πιεῖν ἢ συνουσίᾳ προσελθεῖν ἢ πολυ-
235 τελείᾳ καὶ πάλιν ἀργίας ὑπομεῖναι τάξιν ἀμετακίνητον. ἀλλ᾽ οἱ
τοῖς ξίφεσιν ὁμόσε χωροῦντες καὶ τοὺς πολεμίους ἐξ ἐφόδου τρε-
πόμενοι τοῖς προστάγμασιν τοῖς περὶ διαίτης οὐκ ἀντέβλεψαν.
ἡμῖν δὲ πάλιν ἐκ τοῦ περὶ ταῦτα τῷ νόμῳ πειθαρχεῖν ἡδέως κἀκεῖ 10
περίεστιν ἐπιδείκνυσθαι τὸ γενναῖον.

236 33. Εἶτα Ἀυσίμαχοι καὶ Μόλωνες καὶ τοιοῦτοί τινες ἄλλοι
συγγραφεῖς, ἀδόκιμοι σοφισταί, μειρακίων ἀπατεῶνες, ὡς πάνυ
237 ἡμᾶς φαυλοτάτους ἀνθρώπων λοιδοροῦσιν. ἐγὼ δ᾽ οὐκ ἂν ἐβου-
λόμην περὶ τῶν παρ᾽ ἑτέροις νομίμων ἐξετάζειν· τὰ γὰρ αὐτῶν 15
ἡμῖν φυλάττειν πάτριόν ἐστιν, οὐ τῶν ἀλλοτρίων κατηγορεῖν. καὶ
περί γε τοῦ μήτε χλευάζειν μήτε βλασφημεῖν τοὺς νομιζομένους
θεοὺς παρ᾽ ἑτέροις ἄντικρυς ἡμῖν ὁ νομοθέτης ἀπείρηκεν αὐτῆς
238 ἕνεκα προσηγορίας τοῦ θεοῦ. τῶν δὲ κατηγόρων διὰ τῆς ἀντι-
παραθέσεως ἡμᾶς ἐλέγχειν οἰομένων οὐχ οἷόν τε κατασιωπᾶν, ἄλ- 20
λως τε καὶ τοῦ λόγου μέλλοντος οὐχ ὑφ᾽ ἡμῶν ἐλεγχθήσεσθαι νῦν
αὐτῶν συντιθέντων, ἀλλὰ ὑπὸ πολλῶν εἰρημένου καὶ λίαν εὐδο-
239 κιμούντων. τίς γὰρ τῶν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐπὶ σοφίᾳ τεθαυμασ-
μένων οὐκ ἐπιτετίμηκεν καὶ ποιητῶν τοῖς ἐπιφανεστάτοις καὶ νομο-
θετῶν τοῖς μάλιστα πεπιστευμένοις, ὅτι τοιαύτας δόξας περὶ θεῶν 25
240 ἐξ ἀρχῆς τοῖς πλήθεσιν ἐγκατέσπειραν, ἀριθμῷ μὲν ὁπόσους ἂν
αὐτοὶ θελήσωσιν ἀποφαινόμενοι ἐξ ἀλλήλων δὲ γινομένους καὶ
κατὰ παντοίους τρόπους γενέσεων, τούτους δὲ καὶ διαιροῦντες τό-

---

1 εἰ] *uel* Lat ἢ ed. pr. ἐκείνους ed. pr. 5 μηδ᾽ ὡς — 6 φαγεῖν] *neque fortuito quod quisque desiderat uescatur* Lat 6 ἐπιτεθυμηκὼς] Hudson ἐποτεθύμηκεν L ὑποτεθυμηκὼς ed. pr. πολυτελείᾳ] LLat, desideratur genetiuus uelut ἐργασίας 7 ἀλλ᾽ εἰ] *sed illud adtendendum est si* Lat οἱ] ed. pr. εἰ L 9 ἀντέβλεψαν] Grotius ἄν τισ βλέψειεν L *infringimus* Lat ἀντιβλέψειαν ed. pr. 12 Μόλωνες] ed. pr. ex Lat σόλωνεσ L 20 οὐχ] ed. pr. οὐκ L οἷόν τε L¹ ἄλλως τε — 23 εὐδοκιμούντων] *cum utique non a nobis nunc sermo compositus uos arguere uideatur, sed a multis probabiliter iam praemissus* Lat ἄλλως τε καὶ τοῦ μέλλοντος λεχθήσεσθαι νῦν οὐχ ὑφ᾽ ἡμῶν αὐτῶν συντιθέντος ἀλλὰ — εὐδοκιμούντων coni. 21 νῦν αὐτῶν] νῦν αὐτὸν ed. pr. τῶν νῦν αὐτὸν Hudson 22 εὐδοκιμούντων] Lowthius εὐδοκιμοῦντοσ L 27 ἀποφαινόμενοι] coni. *dicentes* Lat ἀποφήνασθαι L, cui propius est ἀποφηνάμενοι 28 τούτους δὲ spurium uid. καὶ post δὲ om. Lat

ποις καὶ διαίταις, ὥσπερ τῶν ζῴων τὰ γένη, τοὺς μὲν ὑπὸ γῆν, τοὺς δὲ ἐν θαλάττῃ, τοὺς μέντοι πρεσβυτάτους αὐτῶν ἐν τῷ ταρτάρῳ δεδεμένους * ὅσοις δὲ τὸν οὐρανὸν ἀπένειμαν τούτοις πατέρα 241
μὲν τῷ λόγῳ, τύραννον δὲ τοῖς ἔργοις καὶ δεσπότην ἐφιστάντες,
καὶ διὰ τοῦτο συνισταμένην ἐπιβουλὴν ἐπ᾽ αὐτὸν ὑπὸ γυναικὸς
καὶ ἀδελφοῦ καὶ θυγατρός, ἣν ἐκ τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς ἐγέννησεν,
ἵνα δὴ συλλαβόντες αὐτὸν καθείρξωσιν, ὥσπερ αὐτὸς ἐκεῖνος τὸν
πατέρα τὸν ἑαυτοῦ.

34. Ταῦτα δικαίως μέμψεως πολλῆς ἀξιοῦσιν οἱ φρονήσει 242
διαφέροντες καὶ πρὸς τούτοις καταγελῶσιν, εἰ τῶν θεῶν τοὺς μὲν
ἀγενείους καὶ μειράκια, τοὺς δὲ πρεσβυτέρους καὶ γενειῶντας εἶναι
χρὴ δοκεῖν, ἄλλους δὲ τετάχθαι πρὸς ταῖς τέχναις, χαλκεύοντά τινα,
τὴν δὲ ὑφαίνουσαν, τὸν δὲ πολεμοῦντα καὶ μετὰ ἀνθρώπων μαχό-
μενον, τοὺς δὲ κιθαρίζοντας ἢ τοξικῇ χαίροντας, εἶτ᾽ αὐτοῖς ἐγγιγνο- 243
μένας πρὸς ἀλλήλους στάσεις καὶ περὶ ἀνθρώπων φιλονεικίας μέχρι
τοῦ μὴ μόνον ἀλλήλοις τὰς χεῖρας προσφέρειν, ἀλλὰ καὶ ὑπ᾽ ἀν-
θρώπων τραυματιζομένους ὀδύρεσθαι καὶ κακοπαθεῖν. τὸ δὲ δὴ 244
πάντων ἀσελγέστερον, τὴν περὶ τὰς μίξεις ἀκρασίαν καὶ τοὺς ἔρω-
τας πῶς οὐκ ἄτοπον μικροῦ δεῖν ἅπασι προσάψαι καὶ τοῖς ἄρρεσι
τῶν θεῶν καὶ ταῖς θηλείαις; εἶθ᾽ οἱ γενναιότατοι καὶ πρῶτος αὐ- 245
τὸς ὁ πατὴρ τὰς ἀπατηθείσας ὑπ᾽ αὐτοῦ καὶ γενομένας ἐγκύους
καθειργνυμένας ἢ καταποντιζομένας περιορᾷ καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ
γεγονότας οὔτε σώζειν δύναται κρατούμενος ὑπὸ τῆς εἱμαρμένης
οὔτ᾽ ἀδακρυτὶ τοὺς θανάτους αὐτῶν ὑπομένειν. καλά γε ταῦτα 246
καὶ τοῖς ἄλλοις ἑπόμενα, μοιχείας μὲν ἐν οὐρανῷ βλεπομένης οὕτως
ἀναισχύντως ὑπὸ τῶν θεῶν, ὥστε τινὰς καὶ ζηλοῦν ὁμολογεῖν τοὺς
ἐπ᾽ αὐτῇ δεδεμένους· τί γὰρ οὐκ ἔμελλον, ὁπότε μηδ᾽ ὁ πρεσβύ-
τατος καὶ βασιλεὺς ἠδυνήθη τῆς πρὸς τὴν γυναῖκα μίξεως ἐπισχεῖν

3 δεδεμένους] *uinctos esse dixerunt* Lat δεδεμένους διάγειν λέγοντες coni. 5 ἐπ᾽ αὐτὸν] ed. pr. ὑπ᾽ αὐτῶν L *aduersus eum* Lat 6 θυγατρός] θυγατρὸς πλάττοντες ex Lat coni. ἣν — ἐγέννησεν] *quam ex eius fingunt capite generatam* Lat 7 καθείρξωσιν] *appenderent* Lat 9 φρονήσει] *sapientiae uirtute* Lat 10 εἰ] ed. pr. *si* Lat ἢ L 11 ἀγενείους] ed. pr. ἀγενίους L *ephebos* Lat fort. rectius 12 τινὰ L 13 πολεμοῦντα] *peregrinantem* Lat (h. e. ἐκδημοῦντα) 14 ἐγγινομένας ed. pr. 15 περὶ ἀνθρώπων s. m. 1 L 20 τῶν θεῶν om. Lat οἱ γενναιότατοι] *fortissimus* Lat ὁ γενναιότατος ed. pr. αὐτὸς] *eorum* Lat καθειργνυμένας] *disruptas* Lat 23 σώζειν L κρατούμενος — εἱμαρμένης] *fato constrictos* Lat 25 τοῖς ἄλλοις] *his alia* Lat, unde τούτοις ἄλλα Hudson οὐρανῷ] οὐρῷ L (οὐρῶ erat scribendum) 27 ἔμελλον] ed. pr. ex Lat ἔμελλεν L recte si u. 26 τινὰ repositum crit. cf. Hom. Od. VIII. 334 28 ἐδυνήθη ed. pr.

247 τὴν ὁρμὴν ὅσον γοῦν εἰς τὸ δωμάτιον ἀπελθεῖν; οἱ δὲ δὴ δουλεύοντες τοῖς ἀνθρώποις θεοὶ καὶ νῦν μὲν οἰκοδομοῦντες ἐπὶ μισθῷ νῦν δὲ ποιμαίνοντες, ἄλλοι δὲ τρόπον κακούργων ἐν χαλκῷ δεσμωτηρίῳ δεδεμένοι, τίνα τῶν εὖ φρονούντων οὐκ ἂν παροξύνειαν, ὡς τοῖς ταῦτα συνθεῖσιν ἐπιπλῆξαι καὶ πολλὴν εὐήθειαν καταγνῶναι
248 τῶν προσεμένων; οἱ δὲ καὶ δεῖμόν τινα καὶ φόβον ἤδη δὲ καὶ λύσσαν καὶ ἀπάτην καὶ τί γὰρ οὐχὶ τῶν κακίστων παθῶν εἰς θεοῦ φύσιν καὶ μορφὴν ἀνέπλασαν· τοῖς δὲ εὐφημοτέροις τούτων καὶ
249 θύειν τὰς πόλεις ἔπεισαν. τοιγαροῦν εἰς πολλὴν ἀνάγκην καθίστανται τοὺς μέν τινας τῶν θεῶν νομίζειν δοτῆρας ἀγαθῶν, τοὺς δὲ καλεῖν ἀποτροπαίους, εἶτα δὲ τούτους ὥσπερ τοὺς πονηροτάτους τῶν ἀνθρώπων χάρισι καὶ δώροις ἀποσείονται, μέγα τι λήψεσθαι κακὸν ὑπ᾽ αὐτῶν προσδοκῶντες, εἰ μὴ μισθὸν αὐτοῖς παράσχοιεν.

250 35. Τί τοίνυν τὸ αἴτιον τῆς τοσαύτης ἀνωμαλίας καὶ περὶ τὸ θεῖον πλημμελείας; ἐγὼ μὲν ὑπολαμβάνω τὸ μήτε τὴν ἀληθῆ τοῦ θεοῦ φύσιν ἐξ ἀρχῆς συνιδεῖν αὐτῶν τοὺς νομοθέτας μήθ᾽ ὅσον καὶ λαβεῖν ἠδυνήθησαν ἀκριβῆ γνῶσιν διορίσαντας πρὸς τοῦτο
251 ποιήσασθαι τὴν ἄλλην τάξιν τοῦ πολιτεύματος, ἀλλ᾽ ὥσπερ ἄλλο τι τῶν φαυλοτάτων ἐφῆκαν τοῖς μὲν ποιηταῖς οὕστινας ἂν βούλωνται θεοὺς εἰσάγειν πάντα πάσχοντας, τοῖς δὲ ῥήτορσι πολιτο-
252 γραφεῖν κατὰ ψήφισμα τῶν ξένων θεῶν τὸν ἐπιτήδειον· πολλῆς δὲ καὶ ζωγράφοι καὶ πλάσται τῆς εἰς τοῦτο παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἀπέλαυσαν ἐξουσίας, αὐτὸς ἕκαστός τινα μορφὴν ἐπινοῶν, ὁ μὲν ἐκ πηλοῦ πλάττων, ὁ δὲ γράφων, οἱ δὲ μάλιστα δὴ θαυμαζόμενοι τῶν δημιουργῶν τὸν ἐλέφαντα καὶ τὸν χρυσὸν ἔχουσι τῆς ἀεὶ και-
253 νουργίας τὴν ὑπόθεσιν. [καὶ τὰ μὲν τῶν ἱερῶν ἐν ἐρημίᾳ παντελῶς εἰσιν, τὰ δὲ ἐμπερισπούδαστα καθάρσεσι παντοδαπαῖς περικοσμούμενα.] εἶθ᾽ οἱ μὲν πρότερον ἐν ταῖς τιμαῖς ἀκμάσαντες θεοὶ γεγηράκασιν· [οἱ δὲ ὑπακμάζοντες τούτων ἐν δευτέρᾳ τάξει
254 ὑποβέβληνται] οὕτω γὰρ εὐφημότερον λέγειν· ἄλλοι δὲ καινοί τινες εἰσαγόμενοι θρησκείας τυγχάνουσιν, [ὡς ἐν παρεκβάσει ὧν προεί-

---

1 ὅσον — ἀπελθεῖν om. Lat 3 δεσμωτηρίῳ fort. spurium; post δεδεμένοι tr. Hudson 4 ὡς] coni. *ut* Lat καὶ L 6 προσεμένων] coni. *credentium* Lat προεμένων L προσιεμένων Hudson 10 δωτῆρας L^1 11 τοῖσ πονηροτάτοισ L^1 20 εἰσάγειν] ed. pr. εἰσάγει L τοῖς δὲ — 21 ἐπιτήδειον] *rhetoribus autem ut de re publica scriberent et de peregrinis diis decreta proferrent* Lat 21 κατὰ ψήφισμα τῶν] coni. καταψηφισμάτων L διὰ ψηφισμάτων Lowthius 23 ἀπήλαυσαν L, corr. Dindorf 26 καὶ τὰ μὲν — 28 περικοσμούμενα om. Lat 29 οἱ δὲ — 30 ὑποβέβληνται om. Lat ἐπακμάζοντες Hudson 31 εἰσαγόμενοι] *clam introducti* Lat ὡς — 93, 1 καταλιπεῖν om. Lat

πομεν τοὺς τόπους ἐρημωθέντας καταλιπεῖν] καὶ τῶν ἱερῶν τὰ μὲν ἐρημοῦται, τὰ δὲ νεωστὶ κατὰ τὴν αὐτῶν βούλησιν ἕκαστος ἱδρύεται, δέον [τοίνυν] τοὐναντίον τὴν περὶ τοῦ θεοῦ δόξαν αὐτοὺς καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν τιμὴν ἀμετακίνητον διαφυλάττειν.

36. Ἀπολλώνιος μὲν οὖν ὁ Μόλων τῶν ἀνοήτων εἷς ἦν καὶ 255
τετυφωμένων, τοὺς μέντοι κατ' ἀλήθειαν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς φιλοσοφήσαντας οὔτε τῶν προειρημένων οὐδὲν διέλαθεν οὔτε τὰς ψυχρὰς προφάσεις τῶν ἀλληγοριῶν ἠγνόησαν, διόπερ τῶν μὲν εἰκότως κατεφρόνησαν, εἰς δὲ τὴν ἀληθῆ καὶ πρέπουσαν περὶ τοῦ θεοῦ
10 δόξαν ἡμῖν συνεφώνησαν. ἀφ' ἧς ὁρμηθεὶς ὁ Πλάτων οὔτε τῶν 256
ἄλλων οὐδένα ποιητῶν φησι δεῖν εἰς τὴν πολιτείαν παραδέχεσθαι καὶ τὸν Ὅμηρον εὐφήμως ἀποπέμπεται στεφανώσας καὶ μύρον αὐτοῦ καταχέας, ἵνα δὴ μὴ τὴν ὀρθὴν δόξαν περὶ θεοῦ τοῖς μύθοις ἀφανίσειε. μάλιστα δὲ Πλάτων μεμίμηται τὸν ἡμέτερον νομοθέτην 257
15 κἀν τῷ μηδὲν οὕτω παίδευμα προστάττειν τοῖς πολίταις ὡς τὸ πάντας ἀκριβῶς τοὺς νόμους ἐκμανθάνειν, καὶ μὴν καὶ περὶ τοῦ μὴ δεῖν ὡς ἔτυχεν ἐπιμίγνυσθαί τινας ἔξωθεν, ἀλλ' εἶναι καθαρὸν τὸ πολίτευμα τῶν ἐμμενόντων τοῖς νόμοις προυνόησεν. ὧν οὐδὲν 258
λογισάμενος ὁ Μόλων Ἀπολλώνιος ἡμῶν κατηγόρησεν, ὅτι μὴ
20 παραδεχόμεθα τοὺς ἄλλαις προκατειλημμένους δόξαις περὶ θεοῦ μηδὲ κοινωνεῖν ἐθέλομεν τοῖς καθ' ἑτέραν συνήθειαν βίου ζῆν προαιρουμένοις. ἀλλ' οὐδὲ τοῦτ' ἔστιν ἴδιον ἡμῶν, κοινὸν δὲ πάν- 259
των, οὐχ Ἑλλήνων δὲ μόνων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν τοῖς Ἕλλησιν εὐδοκιμωτάτων· Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ ξενηλασίας ποιούμενοι διετέλουν
25 καὶ τοῖς αὐτῶν ἀποδημεῖν πολίταις οὐκ ἐπέτρεπον διαφθορὰν ἐξ ἀμφοῖν ὑφορώμενοι γενήσεσθαι περὶ τοὺς νόμους. ἐκείνοις μὲν 260
οὖν τάχ' ἂν δυσκολίαν τις ὀνειδίσειεν εἰκότως· οὐδενὶ γὰρ οὔτε τῆς πολιτείας οὔτε τῆς παρ' αὐτοῖς μετεδίδοσαν διατριβῆς· ἡμεῖς 261
δὲ τὰ μὲν τῶν ἄλλων ζηλοῦν οὐκ ἀξιοῦμεν, τοὺς μέντοι μετέχειν

---

2 ἐρημοῦται] coni. ἐρημοῦνται L αὐτῶν] ex Lat *eorum* Lat τῶν ἀνῶν (h. e. τῶν ἀνθρώπων) L ἕκαστος] ἑκάστοις coni. 3 ἱδρύεται] ἵδρυται coni. δέον — 4 δια φυλάττειν] *qua propter arbitror e diuerso nosse magis indigent qualis secta sit circa deum et quomodo ei honor immobili religione seruetur* Lat τοίνυν om. ed. pr. 6 τοῖς Ἑλληνικοῖς] *graeco* Lat τοῖς Ἕλλησι coni. 7 οὔτε τὰς — 8 ἠγνόησαν] *neque frigidae allegoriae causas ignorauerunt* Lat ψυχρὰς] ed. pr. ex Lat ψυχὰσ L 12 στεφανώσας] *fanum ei constituens* Lat 15 κἀν — 16 πάντας] *licet nullam eruditionem huiusmodi suis ciuibus imperasset, id est ut omnes* Lat ὡς τὸ] ed. pr. ὥστε L 19 ὁ Μόλων Ἀπολλώνιος] *apollonius moloni* Lat 23 Ἑλλήνων] *rerum* Lat 25 καὶ τοῖς — ἐπέτρεπον om. Lat 26 περὶ] *extra* (h. e. παρὰ) Lat 27 τάχ' ἄν] coni. τάχα L ἄν ante εἰκότως add. ed. pr. οὔτε] ed. pr. οὐδὲ L 28 τῆσ ex τοῖσ corr. L

τῶν ἡμετέρων βουλομένους ἡδέως δεχόμεθα. καὶ τοῦτο ἂν εἴη τεκμήριον, οἶμαι, φιλανθρωπίας ἅμα καὶ μεγαλοψυχίας.

262 37. Ἐῶ περὶ Λακεδαιμονίων ἐπὶ πλείω λέγειν. οἱ δὲ κοινὴν εἶναι τὴν ἑαυτῶν δόξαντες πόλιν Ἀθηναῖοι πῶς περὶ τούτων εἶχον, Ἀπολλώνιος ἠγνόησεν, ὅτι καὶ τοὺς ῥῆμα μόνον παρὰ τοὺς ἐκείνων
263 νόμους φθεγξαμένους περὶ θεῶν ἀπαραιτήτως ἐκόλασαν. τίνος γὰρ ἑτέρου χάριν Σωκράτης ἀπέθανεν; οὐ γὰρ δὴ προεδίδου τὴν πόλιν τοῖς πολεμίοις οὐδὲ τῶν ἱερῶν ἐσύλησεν οὐδέν, ἀλλ' ὅτι καινοὺς ὅρκους ὤμνυεν καί τι δαιμόνιον αὐτῷ σημαίνειν ἔφασκεν ἢ διαπαίζων, ὡς ἔνιοι λέγουσι, διὰ ταῦτα κατεγνώσθη κώνειον πιὼν
264 ἀποθανεῖν. καὶ διαφθείρειν δὲ τοὺς νέους ὁ κατήγορος αὐτὸν ᾐτιᾶτο, τῆς πατρίου πολιτείας καὶ τῶν νόμων ὅτι προῆγεν αὐτοὺς καταφρονεῖν. Σωκράτης μὲν οὖν πολίτης Ἀθηναίων τοιαύτην ὑπέ-
265 μεινε τιμωρίαν. Ἀναξαγόρας δὲ Κλαζομένιος ἦν, ἀλλ' ὅτι νομιζόντων Ἀθηναίων τὸν ἥλιον εἶναι θεὸν ὅδ' αὐτὸν ἔφη μύδρον εἶναι διάπυρον, θάνατον αὐτοῦ παρ' ὀλίγας ψήφους κατέγνωσαν.
266 καὶ Διαγόρᾳ τῷ Μηλίῳ τάλαντον ἐπεκήρυξαν, εἴ τις αὐτὸν ἀνέλοι, ἐπεὶ τὰ παρ' αὐτοῖς μυστήρια χλευάζειν ἐλέγετο. καὶ Πρωταγόρας εἰ μὴ θᾶττον ἔφυγε, συλληφθεὶς ἂν ἐτεθνήκει γράψαι τι δόξας
267 οὐχ ὁμολογούμενον τοῖς Ἀθηναίοις περὶ θεῶν. τί δὲ δεῖ θαυμάζειν, εἰ πρὸς ἄνδρας οὕτως ἀξιοπίστους διετέθησαν, οἵ γε μηδὲ γυναικῶν ἐφείσαντο; τῶν γὰρ τὴν ἱέρειαν ἀπέκτειναν, ἐπεί τις αὐτῆς κατηγόρησεν, ὅτι ξένους ἐμύει θεούς· νόμῳ δ' ἦν τοῦτο παρ' αὐτοῖς κεκωλυμένον καὶ τιμωρία κατὰ τῶν ξένον εἰσαγόντων
268 θεὸν ὥριστο θάνατος. οἱ δὲ τοιούτῳ νόμῳ χρώμενοι δῆλον ὅτι
269 τοὺς τῶν ἄλλων οὐκ ἐνόμιζον εἶναι θεούς· οὐ γὰρ ἂν αὐτοῖς πλειόνων ἀπολαύειν ἐφθόνουν. τὰ μὲν οὖν Ἀθηναίων ἐχέτω καλῶς. Σκύθαι δὲ φόνοις χαίροντες ἀνθρώπων καὶ βραχὺ τῶν θηρίων

---

3 ἐπὶ πλείω] *amplius* Lat ἐπὶ πλεῖον Bekker ἔτι πλείω coni. κοινὴν] *communem — omnibus* Lat 5 ὅτι] *hi namque* Lat, unde οἳ siue οἵ γε coni. 10 ἢ διαπαίζων] *scorsum ludens* Lat ἢ σπουδάζων ἢ διαπαίζων Hudson νὴ Δία παίζων coni. 11 ἀποθανεῖν, ο et εἶν i. ras. L 13 Ἀθηναίων] *atheniensis* Lat Ἀθηναῖος ὤν coni. 15 μύδρον] Hudson ex Diogen. La. II 8 μύλον L μύδρον εἶναι διάπυρον] *insensatum et ignotum* Lat 17 Μηλίῳ] ed. pr. ex Lat μηλισίῳ, η ex ι corr. L 18 Πρωταγόρας] *pithagoras* Lat 22 νῦν] νῦν μὲν ed pr. τὴν] *quendam* Lat τινα Hudson 23 νόμῳ — 25 θάνατος] *puto autem erat hoc apud eos decretum aduersus eos, qui peregrinum introducerent deum, supplicium mortis inferebatur* Lat τοῦτο ex τούτῳ corr. L 24 κεκωλυμένον] ed. pr. κεκαλυμμένον L 26 αὐτοῖς fort. melius 27 τὰ μὲν — καλῶς om. Lat ἐχέτω] coni. ὤιχετο L

διαφέροντες, ὅμως τὰ παρ᾽ αὐτοῖς οἴονται δεῖν περιστέλλειν, καὶ τὸν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ σοφίᾳ θαυμασθέντα τὸν Ἀνάχαρσιν ἐπανελθόντα πρὸς αὐτοὺς ἀνεῖλον, ἐπεὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἐθῶν ἔδοξεν ἥκειν ἀνάπλεως, πολλοὺς δὲ καὶ παρὰ Πέρσαις ἄν τις εὕροι καὶ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν κεκολασμένους. ἀλλὰ δῆλον ὅτι τοῖς 270
Περσῶν ἔχαιρε νόμοις ὁ Ἀπολλώνιος κἀκείνους ἐθαύμαζεν, ὅτι τῆς ἀνδρείας αὐτῶν ἀπέλαυσαν οἱ Ἕλληνες καὶ τῆς ὁμογνωμοσύνης ἧς εἶχον περὶ θεῶν, ταύτης μὲν [οὖν] ἐν τοῖς ἱεροῖς οἷς κατέπρησαν, τῆς ἀνδρείας δὲ δουλεῦσαι παρὰ μικρὸν ἐλθόντες, ἁπάντων δὲ καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων μιμητὴς ἐγένετο τῶν Περσικῶν γυναῖκας ἀλλοτρίας ὑβρίζων καὶ παῖδας ἐκτέμνων. παρ᾽ ἡμῖν δὲ θάνατος ὥρισται, 271
κἂν ἄλογόν τις οὕτω ζῷον ἀδικῇ· καὶ τούτων ἡμᾶς τῶν νόμων ἀπαγαγεῖν οὔτε φόβος ἴσχυσεν τῶν κρατησάντων οὔτε ζῆλος τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις τετιμημένων. οὐδὲ τὴν ἀνδρείαν ἠσκήσαμεν ἐπὶ 272
τῷ πολέμους ἄρασθαι χάριν πλεονεξίας, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ τοὺς νόμους διαφυλάττειν. τὰς γοῦν ἄλλας ἐλαττώσεις πράως ὑπομένοντες, ἐπειδάν τινες ἡμᾶς τὰ νόμιμα κινεῖν ἀναγκάζωσι, τότε καὶ παρὰ δύναμιν αἱρούμεθα πολέμους καὶ μέχρι τῶν ἐσχάτων ταῖς συμφοραῖς ἐγκαρτεροῦμεν. διὰ τί γὰρ ἂν καὶ ζηλώσαιμεν τοὺς ἑτέρων 273
νόμους ὁρῶντες μηδὲ παρὰ τοῖς θεμένοις αὐτοὺς τετηρημένους; πῶς γὰρ οὐκ ἔμελλον Λακεδαιμόνιοι μὲν τῆς ἀνεπιμίκτου καταγνώσεσθαι πολιτείας καὶ τῆς περὶ τοὺς γάμους ὀλιγωρίας, Ἠλεῖοι δὲ καὶ Θηβαῖοι τῆς παρὰ φύσιν καὶ [ἄγαν] ἀνέδην πρὸς τοὺς ἄρρενας μίξεως; ἃ γοῦν πάλαι κάλλιστα καὶ συμφορώτατα πράττειν ὑπε- 274
λάμβανον, ταῦτ᾽ εἰ καὶ μὴ παντάπασι τοῖς ἔργοις πεφεύγασιν, οὐχ ὁμολογοῦσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς περὶ αὐτῶν νόμους ἀπόμνυνται το- 275
σοῦτόν ποτε παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἰσχύσαντας, ὥστε καὶ τοῖς θεοῖς τὰς τῶν ἀρρένων μίξεις ἐτεφήμισαν, κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον καὶ τοὺς τῶν γνησίων ἀδελφῶν γάμους, ταύτην ἀπολογίαν αὑτοῖς τῶν ἀτόπων καὶ παρὰ φύσιν ἡδονῶν συντιθέντες.

38. Ἐῶ νῦν περὶ τῶν τιμωριῶν λέγειν, ὅσας μὲν ἐξ ἀρχῆς 27

1 ὅμως — περιστέλλειν] *arbitrantur tamen sua mysteria oportere esse custodienda* Lat 2 *anacharsium* Lat 3 ἐθῶν] *deorum* Lat 7 ἀπήλαυσαν L, corr. Dindorf 9 ἁπάντων δὲ aut corrupta aut spuria 17 ἐπιδ᾽ ἄν, ι ex ει corr. L 20 μηδὲ] Dindorf μήτε L 22 Ἠλεῖοι] *miliaci* codd. Lat 23 ἄγαν] suspectum om. Lat ἀνέδην] i. marg. γρ καὶ ἀναίδην L *impudentem* Lat 25 ταῦτ᾽ — 27 ὥστε] *haec ergo cum ipsi omnino rebus efficerent (effugerent* coni.) *etiam suis legibus miscuerunt, quod tantum aliquando valuit apud graecos, ut* Lat 26 ἀπόμνυνται] coni. ἀπομίγνυνται LLat 27 ἰσχύσαντας] ed. pr. ἰσχύσαντες L 29 αὐτοῖς L

ἔδοσαν οἱ πλεῖστοι νομοθέται τοῖς πονηροῖς διαλύσεις, ἐπὶ μοιχείας μὲν ζημίας χρημάτων, ἐπὶ φθορᾶς δὲ καὶ γάμους νομοθετήσαντες, ὅσας δὲ περὶ τῆς ἀσεβείας προφάσεις περιέχουσιν ἀρνήσεως, εἰ καί τις ἐπιχειρήσειεν ἐξετάζειν· ἤδη γὰρ παρὰ τοῖς πλείοσι με-
277 λέτη γέγονε τοῦ παραβαίνειν τοὺς νόμους. οὐ μὴν καὶ παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ κἂν πλούτου καὶ πόλεων καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν στερηθῶμεν, ὁ γοῦν νόμος ἡμῖν ἀθάνατος διαμένει, καὶ οὐδεὶς Ἰουδαίων οὔτε μακρὰν οὕτως ἂν ἀπέλθοι τῆς πατρίδος οὔτε πικρὸν φοβηθήσεται
278 δεσπότην, ὡς μὴ πρὸ ἐκείνου δεδιέναι τὸν νόμον. εἰ μὲν οὖν διὰ τὴν ἀρετὴν τῶν νόμων οὕτως πρὸς αὐτοὺς διακείμεθα, συγχωρησάτωσαν ὅτι κρατίστους ἔχομεν νόμους. εἰ δὲ φαύλοις οὕτως ἡμᾶς ἐμμένειν ὑπολαμβάνουσι, τί οὐκ ἂν αὐτοὶ δικαίως πάθοιεν τοὺς
279 κρείττονας οὐ φυλάττοντες; ἐπεὶ τοίνυν ὁ πολὺς χρόνος πιστεύεται πάντων εἶναι δοκιμαστὴς ἀληθέστατος, τοῦτον ἂν ποιησαίμην ἐγὼ μάρτυρα τῆς ἀρετῆς ἡμῶν τοῦ νομοθέτου καὶ τῆς ὑπ' ἐκείνου φήμης περὶ τοῦ θεοῦ παραδοθείσης· ἀπείρου γὰρ τοῦ χρόνου γεγονότος, εἴ τις αὐτὸν παραβάλλοι ταῖς τῶν ἄλλων ἡλικίαις νομοθετῶν, παρὰ πάντας εὕροι τοῦτον *

280 39. ὑφ' ἡμῶν τε διηλέγχθησαν οἱ νόμοι καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπα-
281 σιν ἀνθρώποις ἀεὶ καὶ μᾶλλον αὐτῶν ζῆλον ἐμπεποιήκασι. πρῶτοι μὲν γὰρ οἱ παρὰ τοῖς Ἕλλησι φιλοσοφήσαντες τῷ μὲν δοκεῖν τὰ πάτρια διεφύλαττον, ἐν δὲ τοῖς πράγμασι καὶ τῷ φιλοσοφεῖν ἐκείνῳ κατηκολούθησαν, ὅμοια μὲν περὶ θεοῦ φρονοῦντες, εὐτέλειαν δὲ
282 βίου καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους κοινωνίαν διδάσκοντες. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πλήθεσιν ἤδη πολὺς ζῆλος γέγονεν ἐκ μακροῦ τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας, οὐδ' ἔστιν οὐ πόλις Ἑλλήνων οὐδητισοῦν οὐδὲ βάρβαρον οὐδὲ ἓν ἔθνος, ἔνθα μὴ τὸ τῆς ἑβδομάδος, ἣν ἀγοῦμεν ἡμεῖς,

---

3 ὅσας δὲ — 4 ἐξετάζειν] *quantas autem occasiones contineant de abnegatione pietatis, examinare longissimum est* Lat ὅσας δὲ] Lat Dindorf ὅσασ καὶ L περὶ τῆς ἀσεβείας non intellego 7 καὶ οὐδεὶς — 9 νόμον] *nullusque iudaeorum neque si procul abeat et prouinciam ubregem* (*uberem* Canon. *ut regem* Par. 1615 Corsin. *uel regem* Par. 5049) *quamuis acerbum sic metuit ultra illum* (om. Canon.) *legis uideatur timere praeceptum* Lat 8 οὕτως] ed. pr. οὔθ' ὡσ L 18 παρὰ — τοῦτον] *hunc ultra omnes inueniet* Lat πάντας] πάντ' ἂν coni. τοῦτον cum insequentibus coniungendum est; nam hoc uoluit Josephus: per omne hoc tempus leges non solum a nobis probati sunt, sed etiam aliorum hominum studium excitauerunt; quod efficietur si ὅτι post τοῦτον addetur 19 διηλέγχθησαν] *declaratae sunt* Lat δὴ ἠλέγχθησαν Bekker 20 αὐτῶν L 22 πράγμασι] γράμμασι coni. ἐκείνῳ] *illa* Lat ἐκείνοις Bekker 26 βάρβαρον] coni. βάρβαροσ LLat 27 οὐδὲ ἓν ἔθνος] *nec una gens* Lat τὸ spurium uid.

τὸ ἔθος [δὲ] διαπεφοίτηκεν καὶ αἱ νηστεῖαι καὶ λύχνων ἀνακαύσεις
καὶ πολλὰ τῶν εἰς βρῶσιν ἡμῖν οὐ νενομισμένων παρατετήρηται.
μιμεῖσθαι δὲ πειρῶνται καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἡμῶν ὁμόνοιαν 283
καὶ τὴν τῶν ὄντων ἀνάδοσιν καὶ τὸ φιλεργὸν ἐν ταῖς τέχναις καὶ
τὸ καρτερικὸν ἐν ταῖς ὑπὲρ τῶν νόμων ἀνάγκαις· τὸ γὰρ θαυμα- 284
σιώτατον, ὅτι χωρὶς τοῦ τῆς ἡδονῆς ἐπαγωγοῦ δελέατος αὐτὸς καθ'
ἑαυτὸν ἴσχυσεν ὁ νόμος, καὶ ὥσπερ ὁ θεὸς διὰ παντὸς τοῦ κόσμου
πεφοίτηκεν, οὕτως ὁ νόμος διὰ πάντων ἀνθρώπων βεβάδικεν. αὐ-
τὸς δέ τις ἕκαστος τὴν πατρίδα καὶ τὸν οἶκον ἐπισκοπῶν τὸν αὐτοῦ
τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις οὐκ ἀπιστήσει. χρὴ τοίνυν πάντων ἀν- 285
θρώπων καταγνῶναι πονηρίαν ἐθελούσιον, εἰ τἀλλότρια καὶ φαῦλα
πρὸ τῶν οἰκείων καὶ καλῶν ζηλοῦν ἐπιτεθυμήκασιν, ἢ παύσασθαι
βασκαίνοντας ἡμῖν τοὺς κατηγοροῦντας. οὐδὲ γὰρ ἐπιφθόνου τινὸς 286
ἀντιποιούμεθα πράγματος τὸν αὑτῶν τιμῶντες νομοθέτην καὶ τοῖς
ὑπ' ἐκείνου προφητευθεῖσι περὶ τοῦ θεοῦ πεπιστευκότες· καὶ γὰρ
εἰ μὴ συνίεμεν αὐτοὶ τῆς ἀρετῆς τῶν νόμων, ἁπάντων ἂν ὑπὸ τοῦ
πλήθους τῶν ζηλούντων μέγα φρονεῖν ἐπ' αὐτοῖς προήχθημεν.

40. Ἀλλὰ γὰρ περὶ μὲν τῶν νόμων καὶ τῆς πολιτείας τὴν 287
ἀκριβῆ πεποίημαι παράδοσιν ἐν τοῖς περὶ ἀρχαιολογίας μοι γρα-
φεῖσι. νυνὶ δ' αὐτῶν ἐπεμνήσθην ἐφ' ὅσον ἦν ἀναγκαῖον, οὔτε
τὰ τῶν ἄλλων ψέγειν οὔτε τὰ παρ' ἡμῖν ἐγκωμιάζειν προθέμενος,
ἀλλ' ἵνα τοὺς περὶ ἡμῶν ἀδίκως γεγραφότας ἐλέγξω πρὸς αὐτὴν
ἀναιδῶς τὴν ἀλήθειαν πεφιλονεικηκότας. καὶ δή μοι δοκῶ πεπλη- 288
ρῶσθαι διὰ τῆς γραφῆς ἱκανῶς ἃ προὐπεσχόμην· καὶ γὰρ ἀρχαιό-
τητι προϋπάρχον ἐπέδειξα τὸ γένος, τῶν κατηγόρων ὅτι νεώτατόν
ἐστιν εἰρηκότων, [καὶ γὰρ] καὶ πολλοὺς ἐν τοῖς συγγράμμασιν ἐμνη-
μονευκότας ἡμῶν ἀρχαίους παρέσχομεν μάρτυρας, ἐκείνων ὅτι μηδείς

---

1 τὸ om. Dindorf ἔθος] ed. pr. *consuetudo* Lat ἔθνος L δὲ] οὐ ed. pr. 2 καὶ πολλὰ — 3 πειρῶνται καὶ] *sed etiam ciborum apud nos sollemnia plurima apud multos iugiter obseruare conantur insuper imitari etiam* Lat οὐ νενομισμένων] νενομισμένων οὐ coni. 4 τὸ] ed. pr., om. L 6 χωρὶς — δελέατος] *praeter impulsorem huius obseruationis* Lat ἐπαγωγοῦ δελέατος] coni. ἐπαγωγοῦ οὐ δελεαστὸς L 10 τοίνυν] τοίνυν ἢ coni. 11 καταγνόναι L, corr. ed. pr. εἶτ' ἀλλότρια L εἰ] *aut* Lat 16 ἁπάντων] om. Lat πάντως coni. ἁπάντων — 17 προήχθημεν] *numquam magna sapere super his tantus populus zelatur* (*zelaretur* ed. Bas.) Lat ἂν ὑπὸ τοῦ πλήθους] ὑπὸ τοῦ πλήθους γοῦν ed. pr. 21 προθέμενος] ed. pr. *proponens* Lat προσθέμενος L 22 ἀδίκως] LLat, mihi suspectum 24 προυπεσχόμην L καὶ γὰρ — 26 πολλοὺς] *denique in principio demonstraui genus accusatorum esse recentissimum atque nouum et multos* Lat 25 προυπάρχον L 26 καὶ γὰρ om. Lat recte 27 παρέσχομεν] *exhibui* Lat ὅτι — 98, 1 διαβεβαιουμένων om. Lat

289 ἐστιν διαβεβαιουμένων. ἀλλὰ μὴν Αἰγυπτίους ἔφασαν ἡμῶν τοὺς
προγόνους· ἐδείχθησαν δ᾽ εἰς Αἴγυπτον ἐλθόντες ἐτέρωθεν. διὰ
δὲ λύμην σωμάτων αὐτοὺς ἐκβληθῆναι κατεψεύσαντο· προαιρέσει
καὶ περιουσίᾳ ῥώμης ἐφάνησαν ἐπὶ τὴν οἰκείαν ὑποστρέψαντες γῆν.
290 οἱ μὲν ὡς φαυλότατον ἡμῶν τὸν νομοθέτην ἐλοιδόρησαν· τῷ δὲ 5
τῆς ἀρετῆς πάλαι μὲν ὁ θεός, μετ᾽ ἐκεῖνον δὲ μάρτυς ὁ χρόνος
εὕρηται γεγενημένος.

291 41. Περὶ τῶν νόμων οὐκ ἐδέησε λόγου πλείονος· αὐτοὶ γὰρ
ἑωράθησαν δι᾽ αὐτῶν οὐκ ἀσέβειαν μὲν εὐσέβειαν δ᾽ ἀληθεστάτην
διδάσκοντες, οὐδ᾽ ἐπὶ μισανθρωπίαν, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν τῶν ὄντων 10
κοινωνίαν παρακαλοῦντες, ἀδικίας ἐχθροί, δικαιοσύνης ἐπιμελεῖς,
ἀργίαν καὶ πολυτέλειαν ἐξορίζοντες, αὐτάρκεις καὶ φιλοπόνους εἶναι
292 διδάσκοντες, πολέμων μὲν ἀπείργοντες εἰς πλεονεξίαν, ἀνδρείους
δὲ ὑπὲρ αὐτῶν εἶναι παρασκευάζοντες, ἀπαραίτητοι πρὸς τὰς τι-
μωρίας, ἀσόφιστοι λόγων παρασκευαῖς, τοῖς ἔργοις ἀεὶ βεβαιού- 15
μενοι· ταῦτα γὰρ [ἀεὶ] ἡμεῖς παρέχομεν τῶν γραμμάτων ἐναργέ-
293 στερα. διόπερ ἐγὼ θαρσήσας ἂν εἴποιμι πλείστων ἅμα καὶ καλ-
λίστων ἡμᾶς εἰσηγητὰς τοῖς ἄλλοις γεγονέναι· τί γὰρ εὐσεβείας
ἀπαραβάτου κάλλιον; τί δὲ τοῦ πειθαρχεῖν τοῖς νόμοις δικαιότερον;
294 ἢ τί συμφορώτερον τοῦ πρὸς ἀλλήλους ὁμονοεῖν καὶ μήτ᾽ ἐν συμ- 20
φοραῖς διίστασθαι μήτ᾽ ἐν εὐτυχίαις στασιάζειν ἐξυβρίζοντας, ἀλλ᾽
ἐν πολέμῳ μὲν θανάτου καταφρονεῖν, ἐν εἰρήνῃ δὲ τέχναις ἢ γεωρ-
γίαις προσανέχειν, πάντα δὲ καὶ πανταχοῦ πεπεῖσθαι τὸν θεὸν
295 ἐποπτεύοντα διέπειν; ταῦτ᾽ εἰ μὲν παρ᾽ ἑτέροις ἢ ἐγράφη πρότε-
ρον ἢ ἐφυλάχθη βεβαιότερον, ἡμεῖς ἂν ἐκείνοις χάριν ὠφείλομεν 25
ὡς μαθηταὶ γεγονότες· εἰ δὲ καὶ χρώμενοι μάλιστα πάντων βλε-
πόμεθα καὶ τὴν πρώτην εὕρεσιν αὐτῶν ἡμετέραν οὖσαν ἐπεδείξα-
μεν, Ἀπίωνες μὲν καὶ Μόλωνες καὶ πάντες ὅσοι τῷ ψεύδεσθαι

---

2 *ἐδείχθησαν δ᾽*] *et ostensum est* Lat δ᾽ spurium uid. 3 *δὲ*] *τε* coni. *et* ante *προαιρέσει* add. Lat 4 *ἐπὶ*] *εἰς* coni. 6 *ὁ θεός*] *ipse* (*deus ipse* coni.) Lat 8 *Περὶ*] *καίτοι περὶ* coni. *Περὶ τῶν νόμων*] *de legibus autem* Lat 9 *ἑοράθησαν* L, corr. ed. pr. *οὐκ ἀσέβειαν* — 10 *διδάσκοντες*] *piae et uerissimam habentes intentionem* Lat 14 *δὲ* i. ras. L 15 *παρασκευὰς* uertit Lat 16 *ταῦτα*] *haec* — *opera* Lat *ἀεὶ* suspectum 20 *ἢ* om. Lat *συμφορώτερον*] Oberthür *συμφερώτερον* L 23 *πάντα* — 24 *διέπειν*] *et semper et ubique credere deum respicere et solum omnia gubernare* Lat 24 *ταῦτ᾽ εἰ*] ex Lat ed. pr. *ταυτὶ* L *πρότερον*] Dindorf *πρῶτον* LLat 25 *βεβαιοτέραν* uertit Lat *ὠφείλομεν*] Dindorf *ὀφείλομεν* LLat 26 *μαθηταὶ*] *eorum* — *discipuli* Lat *εἰ δὲ* — *βλεπόμεθα*] *si* (om. codd.) *uero nequaquam primitus extiterunt his praecipue nos utentes agnoscimur* Lat, corrupte 28 *τῷ*] ed. pr. ex Lat *τῶν* L

καὶ λοιδορεῖν χαίρουσιν ἐξεληλέγχθωσαν. σοὶ δέ, Ἐπαφρόδιτε, μά- 296
λιστα τὴν ἀλήθειαν ἀγαπῶντι καὶ διὰ σὲ τοῖς ὁμοίως βουλησο-
μένοις περὶ τοῦ γένους ἡμῶν εἰδέναι τοῦτο καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ γε-
γράφθω βιβλίον.

---

1 ἐξεληλέγχθωσαν L *convicti procul abscedant* Lat 2 τοῖς] ed. pr. τοὺς L βουλησομένοις] coni. βουλευσαμένους L *cogitantibus* Lat βουλευσαμένοις ed. pr. 3 τοῦτο] τοῦτο τὲ ed. pr. καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ om. Lat

Subscriptio: φλαΐου ἰωσήπου π ε ἀρχαιότητ ο ἀντιῤῥήσεως λ ο β ἑβραίων τουτέστιν ἰουδαίων ἀντιλεγομένων δίωρ L *explicit liber II flauii ioseppi de uetustate iudaeorum* Lat

Lipsiae, typis I. B. Hirschfeldi.

FLAVII IOSEPHI OPERA

EDIDIT

ET APPARATV CRITICO INSTRVXIT

BENEDICTVS NIESE

VOL. VII

INDEX

BEROLINI
APVD WEIDMANNOS
MDCCCXCV.

PRAEFATIO.

Finita Iosephi editione nunc indicem propono, in quo insunt et nomina omnia et res quaedam potiores superaddita scriptorum tabula eorum, quibus Iosephus se usum esse fatetur.

Et ut in uolumine sexto, sic in hoc indice conficiendo socium habui, qui suscepta operis parte laboris onus subleuauit. nam Fridericus Schemann Hagensis Antiquitates Iudaicas praeter librum XV, deinde Vitam Iosephi et libros contra Apionem scriptos excerpsit, ego uero reliqua, belli Iudaici historiam et Antiquitatum librum XV percensui. tum ex Schemanni meisque schedulis hunc indicem composui, quem legentibus utilem fore confido, quamquam non sum nescius eum non omnibus numeris esse absolutum; modus enim adhibendus erat, ne uolumen in nimium ambitum cresceret. ceterum quoniam multa nomina Hebraica ex Iosephi libris melioribus a me recepta alia sunt ac uulgo scribi solent, ut quaerentibus subuenirem, uulgares quoque formas et uarias lectiones potiores in indicem recepi. denique quam potui operam dedi, ut ab erroribus cauerem, quorum quos ipse deprehendi infra apponam.

Dabam Marburgi a. d. III id. Iunias 1895.

Benedictus Niese.

CORRIGENDA IN VOL. VII.

sub s. *ἀβαΐθ* repone: sacerdotalis.
„ *Ἀλέξανδρος* 1 u. 8 repone: XI 340—344.
„ *Ἀλέξανδρος* 17 repone: *B* II 235.
„ *Ἀλεξᾶς* 5 adde: cf. *Ἀλέξανδρος* 17.
„ *Ἀντίπατρος* 3 p. 12 u. 7 adde XIV 159. *B* I 81.
„ *Ἀρέτας* u. 7 repone: *B* I 159.
„ *Ἀριστaῖος* adde: eius liber laudatur XII 100.
„ *ἀσσάρων* adde: III 320.
„ *Γαυλάνα* adde: *Γαυλανίς* ex coni. XIII 375.
„ *Γίσχαλα* u. 4 repone: *B* II 575 (pro 574) et 629 (pro 625).
„ *Γρᾶτος* 2 adde: XVIII 33. 35. uide *Οὐαλέριος Γρᾶτος*.
„ *Γρᾶτος* 4 idem est ac 2, quare delendus est.
„ *Εὐρύχωρον* repone: *A* I 118 (pro *B* I 118).
„ *Ζεβεδαῖος* repone: tribu Iudaeus.
„ *Ζεβής* repone: a Gedeone.
„ *Ἡρώδειον 1* u. 2 repone: ab Herode.
„ *Ἡρώδης 6* repone: Selampsius.
„ *Θάτις* repone: Mattathiae (pro Hasmonaei).
„ *Ἰαζωρός* repone: XII 329.
„ *Ἱεροσόλυμα* p. 40 col. 2 u. 20 inf. adde: *καινὴ πόλις B* II 530.
„ „ „ „ u. 19 „ „ cf. *Ὀφλᾶς*.
„ „ „ „ u. 14 „ repone *B* V 331.
„ „ „ „ u. 11 „ „ *B* V 146. et *B* V 55.
„ „ „ „ u. 10 „ „ *B* VI 370 sq.
„ „ „ „ u. 9 „ „ aedificiis adde theatrum XV 268
„ „ p. 41 col. 1 u. 20 repone: *B* V 145. *Στρουθίου* etc.
„ *Ἰουδαῖοι* p. 43 col. 2. u. 26 adde XIV 113.
p. 55 *Μάθας* p. 55 post *Μάζακα* ponendus erat.

CORRIGENDA IN VOL. VI.

Confecto demum uolumine sexto contigit mihi, ut liberalitate praefectorum bibliothecae Parisinae codex P (Parisinus 1425) huc mitteretur, in quo et multos alios locos euolui, de quibus non satis constare uidebatur, et lib. II § 39—341, III 1 — 28 denuo contuli, ut de fide mea certior fierem. inde apparuit interdum de P me non recte rettulisse, quae nunc corrigenda appono, additis aliis erroribus interim deprensis.

praef. IX u. 17 repone: quaternionem.
XXV „ 1 „ semel.
LXII „ 15 „ ascirit.
LXIII addendum erat Porphyrium solum uerum tradidisse p. 181, 5.
LXVI u. 26 repone: possunt.

praef. LXX inter fautores memorandus erat Iulius Koch, qui magnum locorum numerum in cod. Parisino 1425 (P) mea causa euoluit, cui debitas gratias nunc refero.

p. 23, 19 *ἀπέσφαξε* P.
„ 23, 20 *ἔσχε* P.
„ 30, 4 *πρὸς τοῦτ᾽ ἀγαν.* P cum AML.
„ 32, 11 *ἐντὸς*] *ἐγγὺσ* P cum AML.
„ 48, 11 *παρώξυναν* P cum AMLVR, quod reponendum est.
„ 51, 4 *τοῦ ἀνδρὸσ* P.
„ 110, 17 *προσόδουσ* P, non *προσόδου.*
„ 162, 14 *γενομένην* P cum AM.
„ 165, 6 *ἀρχηληστοῦ* (non *ἀρχηλήστου*) P.
„ „ 18 *παίδων* P cum A, non *παίων.* uerum dederat Cardwellus.
„ 167, 3 *σαβίνω* P cum AM, non *σαβίνου.*
„ 167, 15 *ἐμπίπρησιν* P.
„ 167, 18 in notis corrige: *περί*] *ἐπί* PAM.
„ 170, 8 *πατρώων* P cum AM, non *πατρίων.*
„ 176, 16 haec adnota: *ἀποπέμψά · μενοσ,* eras. *σ, με* ex corr. (*ε* ex *αι* corr.) P.
„ 176, 13 *ἀρετὴν, ἀ* fortasse ex *αἰ* corr. P.
„ 182, 18 post *εἰς* eras. uid. *εἰσ* P.
„ 187, 5 *Πιλᾶτος*] *πιλᾶτοσ, ὁ* s. man. recens P.
„ 189, 20 *ἡ που γὰν, ἀν* i. ras. 1 litt. man. 1 P.
„ 192, 2 *διεξήει, ἡ* ex *ἰ* corr. P.
„ 199, 21 *ἐνεμπίπρασαν* P.
„ 201, 1 *πέλεκι* (non *πελέκι*) P.
„ 202, 15 *ἀβέλα* (non *ἀβελα*) P.
„ 203, 6 *ὑπ᾽ αὐτῶν* corr. ex *πάντων* P; nam *ὑ* suppletum est.
„ 210, 17 *καθάπερ*] *κα θάπερ, κα* in rasura P. fuisse uidetur *ὡσ;* nam litt. *σ* reliquias dispicere uisus sum satis claras.
„ 217, 20 *τῷ*] *τὸ* etiam P.
„ 240, 19 *δ᾽* P.
„ 277, 13 repone *ὁ δὲ.*
„ 285, 15 *ἐπέχει*] *παρέχει* conicio.
„ 330, 14 *ἀπόρρωξιν* P.
„ 332, 2 *ἀνελάμ ‖ νον* (*βα* non extitisse uid.) P.
„ 368, 3 *Συμεών*] *Σίμων* Vita 190.
„ 370, 23 *ὑπακούειν ἂν ἐνέγκαι τίς εἰσ τὴν* P.
„ 378, 10 nota ad *παιδί* non suo loco extat.
„ 395, 11 *τὸ ἀσφαλεσ* sic P.
„ 405, 19 *Μαβαρθὰ δ᾽*] *μαβαρθαδ* (*ϑ* i. ras. ex *δ* corr.) sic P.
„ 411, 23 repone *ἀγοράν.*
„ 427, 15 *τοῦ ἀνδρὸσ* P.
„ 435, 1 ante *ὡς* pone comma.
„ 517, 1 sq. reponendum erat ex PAMVRC *τῷ παρ᾽ ἐλπίδα γενέσθαι τὸ πτῶμα καὶ μὴ προησφαλίσθαι,* id quod pridem recte monuit Destinon.
„ 587, 11 *ἀλλὰ*] *ἀλλὰ καὶ* etiam in P extitit; nam *κ* adhuc superest.
„ 608, 9 *οὕτωσ* etiam in P extat.
„ 618, 16 *βαλόμενος* conicio.

INDEX.

Numeri Romani libros, Arabici paragraphos editionis meae significant. Romani numeri nude positi (I — XX) ad Antiquitatum Iudaicarum libros spectant, *Vit* significat Vitam Iosephi (*Vit* 1—430), *A* libros contra Apionem scriptos (*A* I *A* II), *B* bellum Iudaicum (*B* I — *B* VII). locos eo ordine descripsi, ut primum Antiquitatum, dein Vitae, tum librorum Apioneorum, denique belli Iudaici locos apponerem.

Breuiata esse solent uocabula haec:

coni. = ex coniectura positum.
f. = filius filia.
fl. = fluuius.
opp. = oppidum.
uid. = uidetur.
uar. = uaria lectio.

cetera scripturae compendia si qua extant uulgaria sunt. *pontifex* is dicitur qui in Graecis ἀρχιερεύς. nomina Romanorum eum locum obtinent, quem aut gentile aut cognomen demonstrabat. praenominum rationem habui eorum tantummodo, quae nominum loco sunt, aut siqua erant rariora.

Ἀαρών Moysis frater II 279. octoginta tres annos natus ex Aegypto recedit II 319. III 54. 64. sacerdotium summum ei a deo traditur III 188—192. eius filii quattuor III 192. 205. 208. 211. accusatur III 307—310. ei sacerdotium confirmatur IV 15. 18. 21. 23. 26. 33. 46. 54. 56—58. 64. 66. moritur IV 83. praeterea V 361. VI 86. 89. VIII 228. IX 224. X 65. XX 225—227. 229. 235.

Ἀβαΐζ (uar. *Βαΐζ*) columnarum aenearum templi Hierosolymitani altera VIII 78.

ἀβαΐθ (uar. ἀβανήθ) tunica sacerdotilis III 156.

Ἀβαρεῖς mons contra Ierichuntem situs, in quo Moyses euanuit IV 325.

Ἀβαρός (uar. *Χώβαρος*) Aseri filius II 183.

Ἀββά mensis IV 84. uide *Σαβά*.

Ἄββαρος Tyriorum iudex *A* I 157.

Ἀβδαγάσης Parthus Artabani copiarum dux XVIII 333 sq.

Ἀβδαῖος Tyrius Chelbae pater *A* I 157.

Ἀβδάσταρτος siue Ἀβδάστρατος, Tyriorum rex *A* I 122.

Ἀβδέηλος Ismaeli filius I 220.

Ἀβδήλιμος Tyrius Gerastrati pater *A* I 157.

Ἀβδήμων (uar. Ἀβδήμονος, Ἀβδήμουνος) Tyrius Salomone sapientior VIII 146. 149. *A* I 115. 120.

Ἀβδεναγώ nomen Azariae Iudaeo inditum X 189.

Ἀβδηρίτης XII 38. *A* I 183.

Ἀβδών Elonis f. Israëlitarum iudex V 273.

Ἀβειρών siue Ἀβείρωμος. uide Ἀβίραμος.

Ἄβελα opp. Elisaei prophetae patria VIII 352.

Ἄβελα (uar. Ἀβέλλα) oppidum Peraeae *B* II 252. uide Ἄβιλα.

Ἀβελάνη (uar. Ἀβέλα) Israëlitarum opp. VIII 305.

Ἀβέλιος Sauli regis auus VI 130.

Ἄβελος (h. e. graece οὐδέν aut πένθος) Adami filius a fratre necatus I 52 sq. 55. 67.

Ἀβελωχέα (uar. Ἀβελμαχέα) urbs VII 288.

Ἀβένηρος (uar. Ἀβέννηρος Ἀβήναρος) Neri f. Sauli regis propinquus et dux VI 58. 129. 235. 312. 314. Saulo mortuo Iebosthum regem facit, a Ioabo fugatur VII 9—19. ad Dauidem transit VII 22—30. a Ioabo dolo necatur VII 31—36. 39—46. 52. 285. 386.

Ἀβεννήριγος Spasini Characis rex, Izatis Adiabeni socer XX 22 sq.

Ἀβεσσαῖος (uar. Ἀβισαῖος) Suri et Saruiae f. Ioabi frater VI 311 sq. VII 11. 16. 19. 35. 45. Idumaeos uincit VII 109. VII 124. 126. 208. contra Apsalomum pugnat VII 233. 265. 282. 286. Dauidem ab hostibus oppressum seruat VII 299. inter fortissimos enumeratur VII 314.

Ἀβεσσάλωμος uide Ἀψάλωμος.

Ἀβέσσαρος (uar. Ἀβάσσαρος) praefectus Iudaeae Cyro regnante XI 11. *Σαβάσηρος* (*Σαναβάσαρος* uel *Σαβανάσαρος*) XI 93. *Σαραβασάνης* XI 12. 89. 104. *Ἀναβάσσαρος* XI 101.

Ἀβήναρος uide Ἀβένηρος.

Ἀβία Ezechiae regis mater IX 260.

Ἀβιάθαρος Abimelechi filius patre a Saulo occiso ad Dauidem fugit VI 261. 269. pontifex VI 359. VII 110. 200. 201. 222. 260. a Dauide constitutus VII 293. Adoniae amicus VII 345—362. 366. a Salomone pontificatu exuitur VIII 9—11. 16.

Ἀβίας *1*. Roboami f. Hierosolymorum rex VII 190. 244. VIII 249. 250. 264. Hieroboamum uincit VIII 274—285. moritur VIII 285. 287. 393.

Ἀβίας 2. Arabum rex ab Izate Adiabeno uictus moritur XX 77—80. — 3. uide Ἐβίας.
Ἀβίβαλος Tyriorum rex VIII 144. 147. *A* I 113. 117.
Ἀβιγαία Nabali uxor VI 301—306. Dauidi nubit VI 308. 320. VII 21.
Ἀβιγαία Dauidis soror uxor Iethrae VII 232.
Ἀβιδᾶ Iudaea Iosaphati regis mater VIII 315.
Ἀβιεζέρης pontifex Phineae f. V 362.
Ἄβιλα opp. trans Iordanem situm XII 136. a Placido captum *B* IV 438. eadem ut uid. Ἄβελα *B* II 252.
Ἄβιλα (uar. Ἄβελα) opp. ad Libanum Lysaniae dicta XIX 275. XX 138.
Ἀβίλη (uar. Ἀβέλη) opp. contra Ierichuntem situm IV 176. V 4.
Ἀβιλμαθάδαχος (uar. Ἀβιλαμαρώδαχος) Babyloniorum rex X 229. 231. idem Εὐιλμαράδουχος *A* I 146.
Ἀβιμάηλος Iuctae f. I 147.
Ἀβιμέλεχος 1. Gerarorum rex cum Abramo foedus facit I 207—212. cum Isaco et amicitia et controuersiae eius I 259—264.
— 2. Gedeonis f. tyrannus V 233 sq. Sicima euertit, Thebam oppugnans moritur V 249. 251—253. VII 142.
— 3. Bethlemita Ruthae socer in Moabitin migrat. V 318 sq. 323. 333. uar. Ἐλιμέλεχος.
— 4. pontifex Dauidem excipit VI 242. 254. Sauli iussu occiditur VI 260 sq. 268 sq. 378. uar. Ἀχιμέλεχος.
— 5. Chettaeus Dauidis familiaris VI 311.
Ἀβινάδαβος Salomonis gener regionis maritimae praefectus VIII 35.
Ἀβιοῦς Aaronis f. III 192. non rite sacrificans crematur III 209.
Ἀβίραμος (uar. Ἀβειρών Ἀβείρωμος) ex Rubelide tribu Hebraeus Coreï seditionis socius IV 19. 37. 47.
Ἀβίρας uide Ἐβίας.
Ἀβισαῖος uide Ἀβεσσαῖος.
Ἀβισάκη Dauidis senis concubina VII 344. VIII 5. 8 sq.
Ἀβίσαρος nomen oppidi VI 309.
Ἀβιτάλη Dauidis uxor VII 21.
Ἄβιτος uide Ἰαβείς.
Ἀβουμᾶ Iudaeae opp. X 83.
Ἄβραμος (plerumque Ἄβραμος extat, semel Ἀβράμης, raro Ἀβραάμ) Therri f. Sarram uxorem ducit I 148—151. in Chananaeam commigrat I 154. Beroso et Nicolao cognitus I 158—160. in Aegyptum transit, Aegyptios cum alia tum astrologiam docet I 161—168. cum Loto agrum partitur I 169. bellum cum Assyriis I 176—179. a Melchisedec honoratur I 181 sq. ad Ogygiam quercum habitat I 186. ex Hagare Iamaëlum suscipit I 187—193. pro Sodomitis deprecatur I 197—200. Abimelechi amicus I 207—211. filium Isacum suscipit, Hagarem cum Iamaëlo expellit I 213—221. Isacum deo sacrificare non dubitat I 232—236. Sarra mortua Caturam ducit filios complures generat I 237—241. Isaco uxorem dat I 242. 245. 252. 255. moritur Hebrone sepelitur I 256 sq. 259. 281. 289. 346. II 213. 229. 257. 269. 318. III 87. IV 4. V 97. 113. VII 67. 333. VIII 61. 155. XI 169. XII 226. XIV 255. Hebronem condidit *B* IV 531. opulentia eius *B* V 380.
Ἀβράμου οἴκησις uicus agri Damasceni I 160.
Ἄγαβα oppidum XIII 424.
Ἄγαγος Amalecitarum rex a Saulo captus dein interfectus VI 137. 155.
Ἀγαθαρχίδης Cnidius. eius testimonium extat XII 5. 7. *A* I 205. 208. 212.
Ἀγαθοκλῆς archon Atheniensis XIV 150.
Ἀγαλαΐν (coni.) opp. Moabitidis XIII 397. XIV 18.
Ἀγάρη Aegyptia Sarrae ancilla Ismaëli mater I 187 sq. 190. cum filio expulsa I 215—219.
Ἄγγαῖος propheta templi restitutionem adiuuat XI 96. 106. *B* VI 270.
Ἀγησίλαος Laco *B* II 359.
Ἀγίθη (uar. Ἀήθη, Ἀγίσθη) Dauidis uxor Adoniae mater VII 21. 345.
Ἀγίρας h. e. χωλός cognomen Adiabeni cuiusdam *B* V 474.
Ἄγκυρα Galatiae urbs XVI 165.
Μᾶρκος Ἀγρίππας consul XIV 487 Herodis amicus XV 318. XVI 141. 157. XVII 229. *B* I 400. in orientem missus Herodi fauet XV 350 sq. 356. 361 sq. iterum in Asiam profectus Iudaeam adit XVI 12—15. in Pontum nauigat XVI 16—26. Iudaeorum Asianorum causam probat XII 125—128. XVI 30 sq. 47. 60—62. redit in Italiam XVI 86. eius pro Iudaeis edicta XVI 167—170. 172. 173. eius filius *B* II 25.
Ἀγρίππας 2. rex Magnus cognomine Aristobuli et Berenicae f. Cypri

maritus XVIII 131—135. *B* I 552. Romam proficiscitur a Tiberio Caesare in uincla conicitur XVIII 126. 129. 143—204. *B* II 178. 180. a Gaio solutus tetrarchia et regno donatur XVIII 228—255. *B* II 181—183. Gai uim a Iudaeis arcet XVIII 289—301. Claudius Caesar eius consilio usus eum auget XIX 236. 242. 265. 274—279. 288. 292. 295. *B* II 206—216. pontifices Iudaeos et constituit et depellit XIX 297. 313—316. 327. 330. Iudaeos Doritas adiuuat XIX 300—311. magnificentia eius XIX 328—331. Berytum exornat XIX 335—337. XX 211—213. Marsi legati inimicus XIX 338—342. Hierosolyma muris circumdat XIX 326 sq. *B* II 218. *B* V 148. 152. moritur. eius progenies XIX 343—352. 354—361. *B* II 219—221. praeterea memoratur XV 405. XVII 28. 30 (31). XVIII 110. 137. 142. 273. XX 1. 15. 104. 140. *Vit* 33. 37. *B* I 118. *B* II 223.

Ἀγρίππας *3.* minor, Agrippae I f. XIX 354. 360. 362. *B* II 220. Romae Iudaeis adest XX 9—12. XV 407. *B* II 245. Chalcidi praeficitur XX 104. *B* II 223. Philippi tetrarchiam accipit XX 138 sq. *B* II 247. a Nerone augetur XX 159. *B* II 252. pontifices creat et amouet XX 179. 193. 203. Caesaream Philippi Neroniadem appellat XX 211. Panium exornat *B* III 514. Hierosolymis regiam extruit XX 189. *B* II 426. 429. ad templum reficiendum materiem praebet *B* V 36. eius regni partes et fines *B* III 56 sq. 445. 560. IV 2. 4. 10. eius annus septimus decimus *B* II 284. Iudaeorum motum frustra cohibet *B* II 334—407. eius oratio *B* II 305—401. milites Hierosolyma mittit *B* II 421. Cestio auxilio uenit *B* II 481. 483. 500. 502. 520. 523. 525. 556. Vespasianum adiuuat, auxilium ab eo petit *B* III 68. 443. uulneratur apud Gamalam *B* IV 14. ad Galbam profectus *B* IV 498. 500. regnat quo tempore bellum Iudaicum a Iosepho scriptum est *B* V 152. praeterea: XVIII 132. 194. XX 104. 214. *Vit* 38. 39. 46. 48. 52. 114. 154. 180. 182. 343. 355. 359. 562. 364—366. 407. *B* II 309. 595. 605. 632. III 29. 37. 454. 456. 461. IV 81. VII 97.

— *4.* Felicis et Drusillae f. Vesuuii incendio periit XX 143 sq.

Ἀγρίππας *5.* idem Simonides uocatus Iosephi historici f. *Vit* 5. 427.

— *6.* Aristobuli et Salomae f. XVIII 137.

— *7.* uide *Φοντήιος.*

Ἀγρίππειον triclinium in regia Herodis *B* I 402 cf. XV 318.

Ἀγριππιάς (uar. Ἀγρίππειον) opp. Palaestinae olim Anthedon ab Herode refecta XIII 357. *B* I 87. 118. 416.

Ἀγριππῖνα Claudii Caesaris uxor XX 135. 148. 151. *B* II 249.

Ἀγριππῖνος Demetrii alabarchi ex Mariama f. XX 147.

Ἄγχους (uar. Ἄγχίσης) Palaestinus Gittae rex Dauidis amicus VI 245. 319. 322—325. 351.

Ἄδα *1.* Lamechi uxor I 63 sq.

— *2.* Elonis f. Esaui uxor I 265.

Ἄδαδος *1.* Damasci rex a Dauide uictus VII 100—104.

— *2.* tertius Damasci rex Achabo regnante Samariam inuadit VII 103. fugatur ab Achabo VIII 363—380. iterum uictus cum Achabo foedus facit VIII 379—388. Achabum et Iosaphatum uincit VIII 392. 401. 411—415. IX 1. Samariam frustra obsidet IX 52. 54. 59—86. ab Azaëlo amico necatur IX 87—94. 105. uar. Ἄδερ et Ἄδερος quod obtinet VIII 401 et per librum IX. cf. Ἀδδάν.

Ἄδαμος primus homo I 34—51. 66 sq. 70. 79. 82 sq. III 87. VIII 62. X 148.

Ἄδαρ (uar. Ἄδαρος Ἄδερος) mensis Iudaeorum IV 327. XI 107. 202. 281. 286. XII 412.

Ἀδασά locus Iudae clade nobilis XII 408. uide Ἀκέδασα.

Ἀδάση Esaui uxor Aliphazae mater II 4.

Ἀδδαῖος Persa Syriae et Phoenices praefectus XI 167 sq.

Ἀδδάν (accus.) Azaëli f. Syrorum rex ab Ioaso Israëlita uictus IX 184, ubi fort. Ἄδαδον restituendum est.

Ἄδερ uide Ἄδαδος.

Ἄδερος Idumaeus cum Salomone bellum gerit VIII 199—204.

Ἅδης *B* I 596. II 156. III 375.

Ἀδιαβηνή regio XX 35 sq. 80. 86. 94. *B* II 388. 520. Ἀδιαβηνοί XX 17. 18. 81. *B* I 6. IV 567. V 252. 474.

Ἄδιδα (uar. Ἄδδιδα) Iudaeae opp. XIII 203. 392. castra ibi munit Vespasianus *B* IV 486.

Ἀδολλάμη opp. tribus Iudae VI 247. idem Ὀδολλάμ VIII 246.
Ἀδραάζαρος Sophenae rex VIII 204. uide Ἀρτάζαρος.
Ἀδραμέλεχος uide Ἀνδρόμαχος.
Ἀδρίας, ὁ *Vit* 15.
ἄδωμα τὸ ἑρυθρόν Hebraeorum lingua II 3.
Ἄδωμος cognomen Esauo inditum II 1. 3.
ἀδωνί uox hebraica graece κύριος V 121.
Ἀδωνίας Dauidis f. VII 21. regnum affectat VII 345—362. patris concubinam in matrimonium petit, a Solomone interficitur VIII 3—13.
Ἀδωνιζέβεκος (uar. Ἀδωνιβέζεκος) Zebecenorum rex ab Ebraeis uictus VI 21 sq.
Ἄδωρα (uar. Ἀδώρεος et Δωρεος) Idumaeae opp. a Iohanne Hyrcano captum XIII 207—257. 396. *B* I 63. a Gabinio refectum XIV 88. *B* I 166. cf. Δῶρα 2.
Ἀδωραίμ opp. a Roboamo rege munitum VIII 246. non diuersum ut uid. ab Adora. cf. Δῶρα.
Ἀδώραμος *1*. Amathenus Thaeni regis f. VII 107.
— *2*. Iudaeus a Dauide uectigalibus praefectus VII 293.
— *3*. a Solomone fabris praefectus VIII 59.
— *4*. Roboami amicus a populo lapidibus necatus VIII 220.
Ἀένδωρος opp. uide Δῶρος.
Ἀζαβών uide Ζαβρών.
Ἀζάηλος Damasci rex VIII 352 amicus Adadi (Aderis), quo necato ipse regnum suscipit IX 88—93. Israëlitis bellum infert IX 159. a Ioaso rege donis lenitus a bello abstinet IX 170 sq. 175. moritur IX 184.
Ἀζαρίας *1*. propheta VIII 295.
— *2*. pontifex Oziae regis aequalis IX 224.
— *3*. (uar. Ἀζαρσᾶς, Ναζαρίας) Achimae f. pontifex X 152.
— *4*. Iudaeus, cui a Nabocodrosoro nomen Abdenago inditum est X 188 sq. cf. X 214.
— *5*. Iudaeus a Gorgia uictus XII 333. 350—353.
— *6*. uide Ζαχαρίας 1.
Ἄζαρος (alibi Σαραῖος) Helciae f. pontifex X 153.
Ἀζάονος (uar. Ἄζανος) Nachorae et Melchae f. I 153.
Ἀζᾶς uide Ἐζᾶς.
Ἀζερμώθης Iuctae f. I 147.
Ἀζηκώ et Ἀζηκά Iudae tribus opp. VI 170 a Roboamo munitum VIII 246.
Ἄζιζος *1*. ex coni. Arabs XIII 384. Δειζος aut Ζίζος libri.
— *2*. Emesae rex XX 139. 141. moritur XX 158.
ἀζύμων festum Iudaeorum uide πάσχα.
Ἄζωτος opp. Palaestinorum V 87. 128. VI 1. 8. a Iudaeis capta XII 308. 353. XIII 92 sq. 99. 101. 104. 395. a Pompeio liberata XIV 75. *B* I 156 a Gabinio refecta XIV 88. *B* I 166. Salomae attributa XVII 189. 321. *B* II 98. a Vespasiano occupata *B* IV 130. Ἀζώτιοι VI 3—5.
Ἀήθη VII 21. uide Ἀγίθη.
Ἀηρήνης uide Εἰρήνης.
Ἄθανος Hebraeorum sapientissimus Solomonis aequalis VIII 43.
Ἀθάρυμος uide Ἀσθάρυμος.
Ἀθῆναι XIV 420. *B* I 309. Ἀθηναῖοι Hyrcano honores decernunt XIV 149—155. olim fortissimi *B* II 358. ab Herode beneficiis affecti *B* I 425. praeterea IV 84. XIX 8. *A* I 21. 221. II 130 sq. 172. 262. 264—266. 269.
Ἀθηνίων *1*. Iosephi Tobiae f. familiaris XII 171.
— *2*. Cleopatrae praefectus Herodi inimicus XV 115 sq. 139. *B* I 367. 369. 375.
Ἀθνίηλος Cenezi pater in Argumentis lib. V. cf. V 182.
Ἀθρογγαῖος uel Ἀθρόγγης pastor cum fratribus regnum affectat XVII 278—284 *B* II 60—65.
Ἀθύρει (uar. θοιρι θυρι *theseri* unde Θισρὶ Hudson) Hebraeorum mensis VIII 100.
Ἀθώνη uide Θώνη.
Αἴα opp. uide Ναΐα.
Αἰβούτιος decurio *Vit* 115—120. *B* III 144. apud Gamalam occisus *B* IV 36.
Αἰγαί (Αἰγαιαί codd.) Macedoniae opp. XI 304.
Αἰγίθη (et Αἰγίσθη) Dauidis uxor. uide Ἀγίθη.
Αἴγλα uide Γαλαάδ.
Αἴγυπτος *1*. nomen a Graecis inditum Sethо Aegyptiorum regi *A* I 102. 231.
— *2*. regio. eius situs describitur *B* IV 607—615 cf. *B* II 384—387. Ebraeorum domicilium II 168—349. quamdiu II 318. *B* V 382 sq. memoratur I 39. 80 sq. 132. 136. 163. 168.

170. 185. 191. 259. II 8. 85. 93. 95 sq. 111. 115. 119 sq. 168. 170 sq. 174. 176. 194. 199 sq. 214. 240. 254. 268 sq. 274 sq. 277. 302. 305. 314. 315. 316. 318. 335. III 16. 61 sq. 201. 248. 265. 294. 303. 305. IV 73. 78. 239. V 72. 82. 261. VII 102. VIII 61. 159. 165. 189. 202. 212. IX 217. 280. X 83. 147. 175—182. 220. 222. XI 30. 345. XII 2. 7. 9. 11. 29. 45. 166 sq. 179. 235. 242—244. 246. 295. 387. XIII 63—68. 81. 113. 115. 146. 274. 284. 328. 330. 351 sq. 358. XIV 21. 34 sq. 79. 116—118. 127. 138. 374. 383. 447. XV 45 sq. 95. 103 sq. 196. 198. 201. 215. 217. 307. 333. XVI 52. 141. XVII 70. 73. 134. 213. XIX 81. 205. 279. XX 101. 169. 230. 236 sq. 259. *A* I 33. 81—104. 132—137. 186. 194. 223. 228—242. 247. 252. 257—262. 272—280. 289. 291. 297. 298. 305. II 6. 16. 19. 25. 28 sq. 37. 41. 44. 48. 132. 157. 289. *B* I 24 sq. 157. 175. 177. 187. 194. 196. 277. 283. 327. 394. 396. 409. 439. 592. 598. II 305. 488. III 416. IV 45. 530 sq. 605. 616. V 1. VI 341. 418. VII 19. 111. 116. 300. 369. 409. 416. 422. 424. 432. *Αἰγύπτιοι* I 132. 161—163. 165 sq. 168. II 32. 39. 75. 86. 88 sq. 177. 186. 189. 193. 198. 201. 204—206. 215 sq. 234 sq. 237—239. 241. 243. 248. 252 sq. 276—327. 333—344. 349. III 17. 40. 86 sq. 248. IV 3. 44. 147. 212. 242. V 34. VI 38. 86. 89. 132. 140. 360 sq. VII 105. 315. VIII 21. 39. 42. 151. 155. 157. 159. 175. 193. 200. 210. 253. 257. 261 sq. IX 77. 218. 277. X 4. 6. 14. 17 sq. 20 sq. 74. 77. 82. 84. 88 sq. 102. 104. 108. 110. 112. 180. XII 45. 138. XIII 66. 278. 348. XIV 98—100. 118. 134. XIX 82. *A* I 8. 14. 28. 61. 63. 70. 73. 92 sq. 104 sq. 169 sq. 215. 223. 229. 235. 240. 243—253. 263. 270. 275. 279. 286. 296. 298. 305 sq. 312. 314. 317. II 1. 8. 10. 21. 27—31. 41. 61. 65—72. 81. 86. 99. 122. 128. 133. 137—142. 289. *B* I 17. 191. II 362. 487. IV 176. 402. V 99. 379. 381. VI 436. Aegyptii Iudaei *B* I 190. *Αἰγύπτιος* pseudopropheta Iudaeos excitat XX 169—172. *B* II 261—263. Aegyptia nomina Moysis et Iosephi *A* I 290. *Αἰγύπτιον πέλαγος B* IV 609. *Αἰγυπτιακὸς κόλπος* VIII 163. *Αἰγυπτιακὴ ἱστορία* Manethonis *A* I 228. Chaeremonis *A* I 288. *Αἰγυπτιακά A* I 73. Manethonis *A* I 74. 91. Apionis *A* II 10. *Αἰγυπτιστί A* I 83.

Αἴζηλος uide *Οὐζάλης*.

Αἰθίοπες Chusaei dicti I 131. a Moyse debellantur II 239 sq. 248. 252 sq. 282. cum Sisaco rege Iudaeam inuadunt VIII 254. 262. ab Asano Iudaeo fugantur VIII 293 sq. cum Assyriis bellum gerunt X 4. 17. praeterea VIII 181. *A* I 169 sq. 246. *B* II 382. 385. *B* IV 608. *Αἰθίοψ* seruus Ieremiae subuenit X 122 sq.

Αἰθιοπία II 249. VIII 159. 165. 175. 292. X 102. XI 33. 186. 216. 272. *A* I 246. 248. 251. 263. 266. 277. 292. 297. 300. *Αἰθιοπικός* I 135. 137. *A* I 247.

Αἴκαμος (ex coni. *ἰκάμου* et *ἀχικάμου* codd.) pater Gadaliae X 155.

Αἴκονος Μόδιος (*Μονόδιος* uar.) Agrippae regis praefectus *Vit* 61. 180 sq. Gamalam aggreditur *Vit* 114.

Αἴλανα opp. uide *Ἰλανή*.

Γάλλος Αἴλιος praef. Aegypti XV 317.

Αἱμανός Emaonis f. Hebraeus sapientia praestans VIII 43.

Αἱμιλία tribus Romana XIV 239.

Αἱμίλιος Ἰούκουνδος praef. alae *B* II 544.

— *Ῥῆγλος* Cordubensis in Gaium coniurat XIX 17. 19.

Αἰν (uar. *Ναίν*) uicus Idumaeae *B* IV 511. 517.

Αἰνείας 1. Iudaeus Antipatri f. Hyrcani I legatus XIV 248.

— *2.* postea *Ἀρέτας* Arabum rex XVI 294.

— *3.* Iudaeus transfuga *B* V 326 sq.

Αἰολεῖς olim Alisaei I 127.

Αἴσωπος Alexandrae Iudaeae seruus XV 47.

Αἰτά rupes tribus Iudae V 297.

Ἀιών uide *Ἰωάνου*.

Ἄκαιρος (*Εὔκαιρος* alii) Demetrii III regis Syriae cognomen XIII 376. *B* I 92.

Ἀκανθῶν αὐλών Iudaeae locus *B* V 51.

Ἀκαρών (plerumque *Ἀκκαρών* traditur) Palaestinorum opp. V 87. 128. 177. VI 8. 30. IX 19. XIII 102. *Ἀκκαρωνῖται* IX 26.

Ἀκατελᾶς (uarr. *κατθαία. καθλᾶ*) pater Simonis Idumaei *B* VI 148. uide *Καθλᾶς*.

Ἀχεγχερής Aegyptiorum regina Ori f. *A* I 96.
Ἀχεγχήρης *1.* Aegypti rex *A* I 97.
— *2.* alius rex *A* I 97.
Ἀχέδασα (uar. *Adasa*) Galilaeae opp. Iudae clade nobile *B* I 47. cf. Ἄδασα. Κέδασα.
Ἀχή urbs maritima VIII 37.
Ἀχμή Iudaea Liuiae serua ad Antipatrum litteras dat XVII 134. 137. 139. 141. 145. *B* I 641—643. 645. interfecta XVII 182 sq. *B* I 661.
Ἄχμων Araphi f. Palaestinus VII 298.
Ἀχουασφάρ uar. XIII 8. uide Ἀσφάρ.
Ἀχουσίλαος Argiuus rerum scriptor I 108. *A* 13. 16.
Ἄχρα Hierosolymorum urbs inferior *B* V 253. a militibus Antiochi occupata XII 252. 318. 363. 405. *B* I 39. a Simone deiecta XIII 215. *B* I 50. uide Ἱεροσόλυμα.
Ἀχράβετα (uar. Ἀχράβατα) opp. Iudaeae *B* III 55, a quo nomen accepit toparchia Ἀχραβετηνή (aut Ἀβραβετηνῶν) XII 328. *B* II 235. 568. 652. III 48. IV 504. 511. 551.
Ἀχτιάς prima quinquennale ludicrum *B* I 398.
Ἄχτιον Acarnaniae promuntorium XV 109. 121. 161. 191. XVI 147. XVIII 26. *B* I 386. 388. cf. 370. Ἀκτιακὸς πόλεμος *B* I 364. Ἄχτιος *B* I 370.
Ἀκύλας *1.* C. Caesarem occidit XIX 110.
— *2.* praef. Aegypti imperante Augusto XIX 283.
Ἀκυληία Italiae oppidum XVI 91.
Ἀχχαβάρων uicus Galilaeae superioris *B* II 573. eadem Ἀχαραβη *Vit* 188.
Ἀλανοί Scythae Parthis immissi XVIII 97. Mediam inrumpunt *B* VII 244—251.
Ἀλβανοί natio Caucasi XVIII 97.
Ἀλβῖνος Iudaeae procurator Festo succedit, in sicarios et latrones animaduertit XX 197. 200—205. 209. 215. *B* II 272—277. VI 305.
Ἀλεξάνδρα *1.* a Iudaeis Salina appellata (uide Σαλίνα), Aristobuli uxor, Alexandrum Iannaeum regem constituit XIII 320. *B* I 85. Alexandro marito mortuo regnum adepta Pharisaeis fauet XIII 405—417. *B* I 107. 111. 113. contra Ptolemaeum Mennaei bellum gerit, Tigrani dona mittit XIII 418 sq. *B* I 115 sq. mox obit XIII 422—433. XIV 1. *B* I 117. 119. praeterea XV 179. XX 242. *Vit* 5.
Ἀλεξάνδρα *2.* Hyrcani II f. Alexandri uxor, Herodi genero inimica uarias insidias nectit, in custodia habetur XV 23—63. 69. 72. 80. 87. 166. 169. 183. 185. 202. 252. necatur XV 247—251. eadem intellegenda est *B* I 262.
— *3.* Aristobuli II f. Philippionis et Ptolemaei Mennaei uxor XIV 126.
— *4.* Phasaëli f. Herodis neptis XVIII 131.
Ἀλεξάνδρεια Aegypti urbs post Romam maxima *B* IV 656. portus describitur IV 612 sq. clades Iudaeorum ibi accepta *B* II 487—499. praeterea: I 13. VIII 156. XII 8. 86. 168. 170. 174. 180. 187. 196. 199—203. 243 sq. XIII 62. 74. 77. 79. 120. 284. XIV 113. 188. 193. 236. 375. XVIII 159 sq. 257. XIX 81. 279. 281—283. 286. 288. 292. 310. XX 51. 100. 147. 202. *Vit* 415. *A* I 48. II 7. 32—34. 37. 44. 49. 55. 63. 67 sq. 78. 135 sq. *B* I 278. 598. II 309. 335. 385. III 8. 64. IV 605 sq. 616. 631. 658 sq. V 2. 44. 169. 287. VI 238. VII 21. 75. 116. 409. 420. 423. 433. 447. Ἀλεξανδρεύς Ἀλεξανδρεῖς XII 121. 123. XIV 117. 188. 250. XV 320. XVIII 257. XIX 278. 281. 284. *A* II 29. 32. 38. 41. 56. 60. 64 sq. 69. *B* II 490. 498. ἡ Ἀλεξανδρέων λίμνη *B* III 520.
Ἀλεξάνδρειον (-ιον) castellum Iudaeae XIII 417. XIV 49. 83. 86. 89. 92. 419. XV 185. XVI 13. 317. 394. *B* I 134. 161. 163 sq. 167. 171. 308. 528. 551.
Ἀλέξανδρος *1.* Philippi f. Macedonum rex XI 305. Dario ad Issum uicto Tyrum et Gazam capit XI 313—320. Sanabelletae concedit, ut templum in Garizi aedificet XI 321. 324. XIII 256. Hierosolyma accedit XI 329—339. Samariam uenit 340—344. Iudaeis Alexandrinis aequum ius concedit *B* II 487 sq. *A* II 35. 37. 42. 44. 62. 72. Caspias portas claudit *B* VII 245. quo anno mortuus sit *A* I 184 sq. eius Fortuna *B* V 465. praeterea: II 348. XI 345 sq. XII 1. 8. 11. 354. *B* II 360. *A* I 183. 192. 194. 200.
— *2.* Antiochi IV f. cognomine Balas regnum affectat, Ionatham conciliat, Demetrium superat XIII 34—61. Ptolemaei VI f. ducit, Ionatham honorat XIII 80—87. a Ptolemaeo deficit, a Demetrio II uictus interficitur XIII 102—119. 131. 218.

Ἀλέξανδρος 3. Zabinaeus dictus Syriae rex ab Antiocho Grypo uictus XIII 268 sq. 273.
— 4. filius Hyrcani I rex Iudaeorum Iannaeus dictus fratri Aristobulo succedit XIII 302. 320—323. *B* I 85. cum Ptolemaeo Lathuro aliisque et cum popularibus bella gerit XIII 324—344. 352—364. 372—383. 390. 393 sq. *B* 86—106. ob crudelitatem Thracidas appellatus XIII 383. moritur XIII 393 sq. *B* I 106. quas urbes habuerit XIII 395—397. XIV 18. Machaeruntem munit *B* VII 171. eius monumentum *B* V 304. praeterea: XIII 405—407. 410. 415 sq. XIV 10. 36. 44. 151. 191—200. 206. 211. 226. XX 241 sq. *B* I 109. 113.
— 5. Aristobuli II f. Iudaeos bis ad defectionem mouet, a Gabinio superatur XIV 79. 82—85. 89 sq. 100—102. *B* I 158. 160. 162 sq. 167 sq. 174. 177. a Cassio reiectus *B* I 182. a Scipione necatur XIV 125. 140. *B* I 185. 195. sepultus Alexandrii *B* I 551. praeterea: XIV 300. 353. 407. XV 23. *B* I 241. 344. 432.
— 6. Aegypti rex Ptolemaei Lathuri frater XIII 350.
— 7. Alexandri (5) f. XIV 387.
— 8. filius Herodis ex Mariama uxorem ducit Glaphyram XV 342. XVI 11. 97. *B* I 446 sq. a patre accusatus Romae conciliatur XVI 104—120. 122. 131. 133. *B* I 452—454. 456. iterum in periculum incidit, Archelaus ei subuenit XVI 193. 206. 231 sq. 243. 245. 251—255. 263. *B* I 467—477. 488—510. ab Eurycle pessumdatur, in iudicio capitis damnatus interficitur XVI 273. 302—321. 325 sq. 328 sq. 331. 375. 387. 390. 394. 401. *B* I 513—533. 535. 539—551. eius progenies XVII 12. XVIII 139 sq. *B* I 552. II 222. praeterea XVII 11. 14. 22. 80. 324. 326. 329. 341. 349. 351. XVIII 134. 141. *B* I 553. 557. 559. 561. 563. 581. 586. 588. 599. 603. 627. 644. II 101. 104. 106. 109. 114. falsus XVII 324—338. *B* II 101—110.
— 9. huius filius ex Glaphyra XVIII 139 sq. *B* I 552.
— 10. Tigranis f. XVIII 140.
— 11. Phasaëli et Salampsius f. XVIII 131.
Ἀλέξανδρος 12. Iudaeus Iasonis f. Hyrcani legatus XIV 146.
— 13. Iudaeus Apollonii legati pater XIII 260. XIV 248.
— 14. Iudaeus Theodori f. Hyrcani legatus XIV 222. 226. 307.
— 15. Μᾶρκος Ἀλέξανδρος Halicarnasensis XIV 256.
— 16. Iudaeus alabarcha Alexandriae XVIII 159 sq. 259. XIX 276 sq. XX 100. templum Hierosolymitanum exornauit *B* V 205. uar. *Ανσίμαχος*.
— 17. Iudaeorum seditiosorum dux *B* II 234.
— 18. Iudaeus Cyrenensis *B* VII 445.
— 19. polyhistor grammaticus. eius uerba extant I 240.
— 20. uide Ἀλεξᾶς.
— 21. uide Τιβέριος Ἀλέξανδρος.
Ἀλεξᾶς 1. (uar. Ἀλέξανδρος) Antonii amicus Octauiani inimicus XV 197. *B* I 393.
— 2. Herodis amicus Salomae maritus XVII 10. 175. 193 sq. *B* I 566. 660. 666.
— 3. Alexae alius pater XVIII 138. fortasse idem ac praecedens. cf. *B* I 566.
— 4. cognomine Ἑλκίας Cypri maritus XVIII 138.
— 5. Iudaeus ex Iohannis exercitu *B* VI 92. 148.
Ἀλιβάμη Esebeonis Chananaei f. Esaui uxor I 265. II 4.
Ἀλιηνός uide *Καικίνας*.
Ἁλικαρνασεῖς eorum decretum de Iudaeis XIV 256. Ἁλικαρνασεύς Herodotus VIII 157. 260. *A* 168.
Ἁλιμούσιος Eucles Atheniensis XIV 150.
Ἁλισᾶς (uar. Ἑλισᾶς) Iauani f., a quo dicti sunt
Ἁλισαῖοι (uar. Ἑλ.) nunc Aeolenses I 127.
Ἀλισφραγμούθωσις uide *Μισφραγμούθωσις*.
Ἁλίτυρος Iudaeus mimus Iosepho fauet *Vit* 16.
Ἀλιφάζης (uar. Ἐλιφάζης) Esaui ex Adasa f. II 4 sq.
Ἀλκάνης Leuita Samueli pater V 342 sq. 347.
Ἄλκιμος alio nomine Ἰάκιμος pontifex ab Antiocho V factus XII 385—387. XX 235. 237. Iudae Macabaei inimicus XII 391—401 moritur XII 413. cf. Ἰάκιμος.
Ἀλκύων (uar. Ἀρκύων) medicus XIX 157.

Ἄλουρος (uar. Ὄλουρος) uicus Idumaeae *B* IV 522.
Ἄλουσα (uar. *Λοῦσα*) oppidum Arabum XIV 18.
Ἄλπεις *B* II 371.
Ἀμάδαθος Amani Amalecitae pater XI 209. 270. 277.
Ἀμάθη (uar. Ἀμαθά, Ἄμαθος) Syriae urbs olim Ἀμάθους a Graecis Epiphania dicta I 138. III 303. VII 107 sq. VIII 160. IX 206. X 82. Ἀμαθαῖοι V 89. Ἀμαθῖτις XIII 174.
Ἀμαθοῦς Chananaei f. Amatham condit I 138.
Ἀμαθοῦς opp. trans Iordanen Theodori aerarium a Iannaeo captum XIII 356. 374. XIV 91. *B* I 86. 89. 170.
Ἀμαληκῖται a Moyse uicti III 40. 53 sq. 60. IV 304. V 210. VI 129. 132. a Saulo deleti VI 134—142. 146. 155. 323. 336. 356. 359. 362. 364. 367. 371. 378. VII 1. 6. Amasiae in eos bellum IX 188. 193. 198. XI 209. 211. 277. Ἀμαληκῖτις II 6.
Ἀμάληκος Aliphazae f. Esaui nepos II 5 sq. VI 133.
Ἀμάνης Amadathi f. Amalecita Iudaeorum inimicus XI 224 sq. 230. 242. 244. cruci figitur XI 269. 277. 289. 294.
Ἀμανός mons I 122. 130.
Ἀμανός puer regius Adadi Achabum uulnerat VIII 414.
Ἀμαραλον παῖδες Nabataei Iohannem Mattathiae f. interficiunt XIII 11. 18. 21.
Ἀμαράμης Caathi f. pater Moysis II 210. 217. 219. 229. III 86.
Ἀμάραμος Iudaeus Philadelphenorum aduersarius XX 4.
Ἀμαραψίδης Assyriorum dux I 173, ubi cum Bernardo Ἀμαραφίλου scribendum uid.
Ἀμαρῖνος Israëlitarum rex VIII 310—313. cf. *Σωμαραῖος*.
Ἀμασᾶς (uar. Ἀμεσσᾶς) Iethrae f. Apsalomi copiarum dux VII 232. a Dauide receptus a Ioabo occiditur VII 261 sq. 280 sq. 284—286. 386.
Ἀμασέ Dauidis regis f. VII 70.
Ἀμασῆς IX 105. uide *Νεμεσαῖος*.
Ἀμασίας 1. sacerdos a Iosaphato iudicibus praepositus IX 6.
— 2. Ioasi f. rex Iudae IX 172. 186. hostes caedit IX 188—192. a Ioaso Israëlita uictus a suis necatur IX 193—205. 216. 218.
— 3. Phaceae regis dux aut Achazi regis filius IX 247.
Ἀμασίας 4. Iosia regnante urbi et templo praefectus X 55.
Μᾶρκος Ἀμβιβουχος (h. e. Ἀμβίβουλος) procurator Iudaeae XVIII 31.
Ἀμβρώνας (uar. Ἀσπρήνας) senator XIX 98.
Ἀμένωφις 1. Aegypti rex Chebroni succedit *A* I 95.
— 2. rex Tuthmosi succedit *A* I 95.
— 3. rex Harmessae successor *A* I 97, quo regnante Iudaei ex Aegypto emigrasse dicuntur *A* I 230. 232. 240. 243. 247. 251. 254. 263. 266. 274. 276 sq. 288 sq. 291 sq. 295. 297. 300.
— 4. Paapi f. Aegyptius uates *A* I 232. 236. 243.
Ἀμεσσᾶς uide Ἀμασᾶς.
Ἀμεσσής Aegypti regina *A* I 95.
Ἀμηρώθ uicus Galilaeae a Iosepho munitus *Vit* 188. uide *Μηρώθ*.
Ἀμινάδαβος 1. Leuita arcae sacrae custos VI 18. VII 79.
— 2. Iessaei f. Dauidis frater VI 161.
— 3. Sauli f. cum Palaestinis pugnans occidit VI 369.
— 4. Iudaeus Iudae pater XI 79.
Ἀμιτάλη Ioazi regis mater X 81.
Ἄμμαθα opp. cum regia Herodis XVII 277. *Βηθαράμαθα* uocatur *B* II 70. eadem ut uid. *Βηθαραμφθᾶ* post Iulias appellata XVII 27.
Ἀμμαθοῦς (uar. Ἀμμαοῦς) calidae prope Tiberiadem XVIII 36. *B* IV 11.
Ἀμμανῖται Coeles Syriae natio I 206. Hebraeorum saepe hostes V 255. 257. 261. 267. VI 68. 71. 77. 79 sq. 90. 129. VII 117—129. 139. 159. 161. IX 7. 13. 218. 238. X 160. 164. 172. 174. 181. XI 174. XII 329. Ἀμμανίτιδες mulieres Salomonis VIII 191. 212. Ἀμμανῖτις regio IV 98. V 262 sq. VII 230. XI 21.
Ἄμμανος (*γένους υἱόν* graece significat) Loti f. Ammanitarum auctor I 205 sq.
Ἀμμαοῦς 1. (genet. Ἀμμαοῦντος et Ἀμμαοῦς. uar. Ἐμμαοῦς) opp. et toparchia Iudaeae XIII 15. XIV 275. 436. *B* I 222. 319. II 63. 71. 567. III 55. V 532. et fortasse *B* VI 229. castra legionis decimae *B* IV 444. 449. V 42. 67. Ἐμμαοῦς XII 298. 306 sq. XVII 282. 291.
— 2. uicus 30 stadia distans Hierosolymis *B* VII 217.
— 3. uide Ἀμμαθοῦς.
Ἀμμάτας uid. Ὄμματον.

Ἄμμων Aegyptiorum numen *A* I 306. 312.
Ἀμμών (uar. Ἄμωσος) Manassis f. rex Iudae a suis occisus X 46—48.
Ἀμμώνιος Alexandri Balae amicus Ptolemaeo VI insidias facit XIII 106—108. 112.
Ἄμνον Dauidis regis f. VII 70. idem esse uidetur
Ἀμνών Dauidis f. maximus VII 21. Thamare sorore constuprata ab Apsalomo necatur VII 163—175. 178.
Ἀμορραῖος Chananaei f. I 139.
Ἀμορραία regio V 91. 93. 261 sq. Ἀμορία V 3. Ἀμορῖται IV 87. 89. 94. Ἀμορρῖτις (Ἀμορῖτις) IV 85. 166. 171. V 89.
Ἄμουρος (uar. Ἰάμουρος) Pharesi f. Iudae nepos II 178.
Τίτος Ἄμπιος *Τίτου υἱὸς Βάλβος* legatus XIV 229 sq. 238.
Τίτος Ἄμπιος *Τίτου Μένανδρος* XIV 239.
Ἀμύγδαλος piscina Hierosolymorum *B* V 468. fort. Ἀμυγδαλῶν.
Ἀμύντας *1.* rex Macedonum Philippi pater XIX 95.
— 2. Iudaeus Aristobuli pater XIV 248.
Ἀμφεκᾶ (uar. Ἀφεκά) opp. Hebraeorum V 352. cf. Ἀφεκά.
Ἀμφικάλλει (uar. *Φαλέκου*) Iudaeus Zachariae pater *B* IV 225.
Ἀνά (uar. *Κανά*) uicus Arabiae, ubi Antiochus Dionysus occubuit *B* I 102. idem *Κανά* uocatur XIII 391.
Ἀναβάσσαρος (uar. Ἀβέσσαρος) XI 101. uide Ἀβέσσαρος.
Ἀνάηλος uide Ἀνάνηλος.
Ἄναθος Samagari iudicis pater V 197.
Ἀναθώθ uicus Ieremiae patriae X 114.
Ἀναμίας (uar. Ἐναμίας) Mesraei f. I 137.
Ἀνάνηλος (uar. Ἀνάηλος) Babylonius Herodis amicus pontifex XV 22. 34. 39 sq. 56.
Ἀνανίας *1.* Iudaeus Sedraches a Nabocodrosoro appellatus X 188 sq. cf. X 214.
— 2. legatus Iudaeorum ad Darium missus XI 116—119.
— 3. Iudaeus Oniae f. Cleopatrae Aegypti reginae dux, quo auctore regina cum Iannaeo amicitiam fecit XIII 285—287. 349. 354 sq.
— 4. Iudaeus mercator Izaten Iudaeum facit XX 34—47.
Ἀνανίας 5. Nebedaci f. pontifex XX 103. Romam missus XX 131. uir potens XX 205. 208—210. 213. *B* II 243. eius domus crematur *B* II 426. 429. interficitur *B* II 441 sq. Eleazari pater XX 208. *B* II 409, ubi uar. *Εννεος, Νεος* (cf. *B* II 566), ut dubium sit, num omnes loci ad unum referendi sint.
— 6. Simonis pater *B* II 418, fort. idem ac 5.
— 7. Iohannis pater *B* II 568.
— 8. Saduci f. Pharisaeus Iosephi aduersarius *B* II 451. 628. *Vit* 197. 290. 316. 332.
— 9 et 10. nuntii ad Idumaeos missi *B* IV 232.
— 11. sacerdos Masbali f. a Simone interfectus *B* V 532.
— 12. Iesu pater *B* VI 299.
Ἄνανος *1.* Sethi f. pontifex quinque filiorum pontificatu insignis XVIII 26. XX 197 sq. XVIII 34. 95. XIX 297. 313. *B* II 240. IV 160. eius ut uid. monumentum *B* V 505.
— 2. Ananiae f. praetor Iudaeorum XX 131. *B* II 243.
— 3. Anani f. pontifex Sadducaeus Iacobum Iesu Christi fratrem interficit XX 197. 199—203. praetor creatur, Hierosolyma prouinciam obtinet *B* II 563. 648—651. 653 sq. Iosepho historico imperium abrogaturus est *Vit* 189—204. 216. 309. populum in zelotas excitat *B* IV 151. 160. 162. oratio eius *B* 163—192. zelotas in templo obsidet *B* IV 193. 196 sq. 203. 205. a Iohanne Gischal. circumuentus *B* IV 209 sq. 215 sq. 219. 224. 228 sq. Idumaeis portas claudit *B* IV 236. 238. 288. 296 sq. 301. ab eis interficitur *B* IV 316. 318. eius mores XX 199. *B* IV 319—321. 325. 349. cf. *B* IV 504. 508.
— 4. Ionathae f. Cestio urbem tradere parat II 533 sq.
— 5. Bagadati f. Simonis Giorae satelles *B* V 531. idem ut uid. *B* VI 229, ubi ὁ ἀφαμμαοῦς uocatur.
Ἀναξαγόρας Clazomenius Moysen sequitur *A* II 168. ab Atheniensibus paene damnatus *A* II 265.
Ἀνάχαρις uide Ἀράχαρις.
Ἀνάχαρσις Scytha a suis interfectus *A* II 269.
Ἀνδράζαρος uide Ἀρτάζαρος.
Ἀνδρέας Ptolemaei Philadelphi amicus Iudaeorum fautor XII 18. 24. 50. 53. 86. *A* II 46.

Ἀνδρομέδα eius uinculorum uestigia Iopae extant *B* III 420.
Ἀνδρόμαχος 1. (uar. Ἀδραμελέχου) Senacharibi regis f. X 23.
— 2. Herodis familiaris XVI 242. 245.
Ἀνδρόνικος Messalami f. Iudaeus XIII 75. 78 sq.
Ἀνθεστηριών mensis Halicarnassensium XIV 256.
Ἀνθηδών urbs maritima a Iannaeo capta ab Herode Agrippias uocata XIII 357. 395. *B* I 87. a Gabinio restituta XIV 88. *B* I 166. Herodi donata et ab eo refecta XV 217. XVIII 158. *B* I 396. 416. a Iudaeis diruta *B* II 460.
Ἀνιλαῖος Iudaeus ex Neerda cum Asinaeo fratre latronum dux XVIII 310—352. fratre mortuo a Mithridate Parthyaeo uictus occiditur XVIII 353—370. 371.
Ἄννα opp. uide *Ναϊά*.
Ἄννα Alcanae uxor Samueli mater V 342. 344—347.
Ἀνναῖος Leui f. Taricheata *B* II 597. *Vit* 131, ubi Ἰανναῖος dicitur.
Ἀννίβας 1. Karthaginiensis *B* II 380.
— 2. Iudaeus a Fado supplicio affectus XX 4.
Λούκιος Ἄννιος (fort. *L. Annius Bassus* cos. 70 p. Chr.) Vespasiani leg. Gerasa capit *B* IV 487 sq.
Ἄννιος Μινουκιανός (h. e. Βιννικιανός) coniurationis in Gaium factae princeps XIX 18. 20. 49—59. 96. 153 sq. 252. (uide uol. III praef. XVIII).
Ἄννιος Ῥοῦφος Iudaeae procurator XVIII 32 sq.
Ἀννών Naasi f. Ammanitarum rex cum Dauide bellum gerit VIII 117. 119.
Ἀνοάθου Βόρκαιος (uar. Ἀνοαθ Βορκεος) *B* III 51.
Ἄνουβις numen XVIII 72 sq. 75. 77.
Ἀνταῖος Herculis aduersarius I 241.
Ἀντήιος 1. senator a Gaio in exilium actus XIX 125.
— 2. a Germanis occisus XIX 125 sq.
Ἀντιγόνη uocatur a Sosio Antigonus Iudaeus (4) XIV 481. *B* I 353.
Ἀντίγονος 1. monophthalmus post Alexandri mortem rerum potitur XII 2. *A* I 185. 213.
— 2. Gonatas a Ptolemaeo Philadelpho uictus XII 93.
— 3. Hyrcani I f. cum fratre Samariam obsidet XIII 276—281. *B* I 64. a fratre Aristobulo occiditur XIII 301—314. 322. *B* I 71—80. 82.
Ἀντίγονος 4. Aristobuli II f. XIV 79. 96 sq. 126. *B* I 158. 173. 186. Antipatrum accusat apud Caesarem XIV 140—142. *B* I 195. 198. frustra Iudaeam aggreditur XIV 297—299. *B* I 239 sq. a Parthis restitutus Iudaea potitur XIV 330—369. 379. 382. 384. *B* I 248—272. 282. 284. cum Herode bellum gerit XIV 390—395. 399—414. 418. 431. 435. 437. 456—464. *B* I 286—289. 290—303. 314—319. 323—326. 327. 333—342. Hierosolymis expugnatis Sosio se tradit XIV 470—488. 489. 490. XV 1. ab Antonio supplicio afficitur XV 8—10. *B* I 357. praeterea: XV 6. 17. 181. 262 sq. 323. XVII 92. 191. XX 245. *B* I 364. 665. V 398.
Ἀντιγόνειοι *B* I 319. 358.
Ἀντιόχεια 1. Syriae urbs post Romam et Alexandriam maxima *B* III 29. Iudaeorum ibi habitantium res XII 119—124. *B* II 479. VII 41—62. 100—111. ab Herode ornata XVI 148. *B* I 425. incendium ibi factum VII 55. praeterea: XII 247. 315. 367. 383. 394. 397. 401. 421. XIII 33. 36. 42. 87. 112. 123. 188. 210. 386. XIV 125. 440. 451. XV 8 sq. 218. 359. XVI 270. XVII 24. 132. 222. 251. 299. XVIII 95. 104. 126. XX 133. 246. *A* I 39. 206. *B* I 18. 185. 243. 328. 512. *B* II 186. 201. 244. 281. 481. 500. IV 630. Ἀντιοχεῖς Demetrium II recipiunt XIII 108. 111—116. ab eo desciscunt XIII 135—141. 144. Iudaeis parcunt *B* II 479. praeterea XII 120 sq. 123. XIII 385. *A* II 39. *B* VII 41. 47. 51. 56. 100. 107.
— 2. Mesopotamiae Ἐπιμυγδονία appellata XX 68. uide *Νίσιβις*.
Ἀντίοχος 1. II θεὸς dictus Iudaeis Syris ciuitatem concedit XII 125.
— 2. III Magnus cum Ptolemaeo de Coelesyria bellum gerit XII 129—137. de Iudaeis litterae XII 138—144. de Iudaeis in Lydia et Phrygia collocandis litterae XII 147—153. Cleopatrae dotem dat Phoenicen et Iudaeam XII 154. 223. 414.
— 3. IV ἐπιφανής (θεὸς ἐπιφανής XII 258) XII 234. 236—241. ex Aegypto reuersus Hierosolyma occupat templum inquinat X 276. XII 242—256. *B* I 19. 31—34. V 394. a Samaritis colitur XII 257—263. praefecti eius a Mattathia et Iuda pelluntur XII 268—270. 287 sq. 316. *B* I 35. 37 sq. in Persidem

abit XII 293—297. 316. moritur XII 354—361. *B* I 40. praeterea: XII 393. XIII 35. 243. 292. XIV 249. XV 41. *A* I 34. II 80. 83 sq. 90 sq. 97. 120. *B* VI 436. VII 43 sq.

Ἀντίοχος *4.* V Eupator dictus XII 296. 360 sq. Iudam Macabaeum superat, Hierosolyma capit XII 366—378. *B* I 40—47. cum Iuda foedus facit XII 379—383. Philippum aemulum uincit XII 386. Menelaum occidit Oniam in Aegyptum expellit XII 385. 387. XX 234 sq. *B* VII 423. a Demetrio interficitur XII 390.

— *5.* VI cognomine θεός Alexandri Balae f. a Malcho educatus XIII 131 sq. Demetrium II superat, cum Ionatha Iudaeo foedus facit XIII 145—150. *B* I 48 sq. a Tryphone occiditur XIII 187. 218.

— *6.* VII Sidetes, a Iosepho Eusebes et Soter uocatus XIII 219—222. Simone Iudaeo primum amico utitur *B* I 50 XIII 223 sq. dein hoste XIII 225—227. *B* I 51. Hierosolyma expugnat, in Medos proficiscitur, ibi cadit VII 393. XIII 236—254. 262 sq. 271. 273. *B* I 61 sq. *A* II 82.

— *7.* VIII Demetrii II f. Aspendius siue Grypus siue Philometor Alexandrum Zabinam uincit, cum fratre Cyziceno bellum gerit XIII 269—273. 325. ab Hyrcano uictus *B* I 65. ab Heracleone occisus XIII 365.

— *8.* IX Cyzicenus Antiochi VII f. cum fratre Grypo de regno certat, ab Hyrcano a Samaria repellitur XIII 270—279. 282. 325. XIV 38. Iudaeis iniurias facere uetatur XIV 249. a Seleuco occiditur XIII 366 sq. 369.

— *9.* X. Cyziceni f. Eusebes dictus regnum adipiscitur ab Antiocho XI occiditur XIII 367. 369.

— *10.* XI Grypi filius cum Philippo fratre bellum gerit, dein obit XIII 369. 371.

— *11.* XII Dionysus dictus Grypi f. Seleucidarum ultimus proelio cum Arabis commisso occumbit XIII 387—391. *B* I 99—102.

— *12.* Commagenae rex Samosata Antonio tradit XIV 439—447. *B* I 322.

— *13.* Commagenae rex moritur XVIII 53.

— *14.* Commagenae et Ciliciae regno a Claudio donatur XIX 276. XVIII 140. XIX 338. 355. XX 139. regum ditissimus *B* V 461. Cestio et Vespasiano et Tito auxilia mittit *B* II 500. III 68. V 461 sq. a Vespasiano regno pellitur *B* VII 219—243.

Ἀντίοχος *15.* Commagenus Ἐπιφανής dictus XIX 355. XX 139. Hierosolymorum moenia frustra escendere temptat *B* V 460—465. ad Parthos fugit, mox inde redit *B* VII 221. 232. 236. 241.

— *16.* uide Καλλίνικος.

— *17.* Numenii legati pater XIII 169. XIV 146.

— *18.* Antiochenus Iudaeos accusat *B* VII 47. 50. 55. 60.

— *19.* Syracusanus historicus *A* I 17.

Ἀντιόχου φάραγξ locus Coeles Syriae XIII 394. *B* I 105.

Ἀντίπας *1.* Idumaeus Alexandri Iannaei dux XIV 10.

— *2.* nomen prius Antipatri (1) XIV 10.

— *3.* Herodis ex Malthace f. XVII 20. *B* I 562. ex patris testamento ab Augusto Galilaeam et Peraeam accipit, regnum frustra appetit XVII 188. 224—249. 318. *B* I 646. 664. 668. *B* II 20. 22 sq. 94 sq. abhinc Herodes dictus *B* II 167. tetrarchiae praeest XVIII 27. 36—38. 102. 104—106. *Vit* 65. cum Areta bellum gerit XVIII 109—115. Iohannem Baptistam necat XVIII 116—119. 122. 136. 148. 150. Agrippam accusat, a Gaio exilio multatur XVIII 240—252. 255. *B* II 178. 181—183. cf. Ἡρῴδης.

— *4.* Iudaeus Agrippae II consanguineus a seditiosis in regia obsessus, post interfectus *B* II 418. 429. 557. *B* IV 140.

Ἀντιπατρίς opp. Iudaeae ab Herode conditum olim Chabarsaba XIII 390. XVI 143. *B* I 99. 417. *B* II 513. 515. 550. a Vespasiano subacta *B* IV 443.

Ἀντίπατρος *1.* Iasonis f. a Ionatha Romam missus XIII 169.

— *2.* Aeneae legati pater XIV 248.

— *3.* Idumaeus antea Antipas dictus Antipae f. Hyrcani II amicus et procurator XIV 8—19. 33. 37—45. *B* I 19. 123. 130 sq. Scaurum et Gabinium adiuuat XIV 80 sq. 84. 99—103. *B* I 159. 162. 175. 177. sq. eius filii XIV 121 sq. *B* I 180 sq. ad Caesaris partes transgressus ab eo praemiis afficitur XIV 127—142. *B* I 187 sq. 193. 195—200. 283.

rem auget XIV 156—167. 181—184. *B* I 201 sq. 207—209. 214. Cassii socius a Malicho occiditur XIV 269. 273—284. 286. 293. *B* I 217. 220. 222 sq. 226. 230. Antonii hospes XIV 326. 381. *B* I 242. 282. Arabum hospes XIV 372. *B* I 276. praeterea XIV 383. 491. XV 47. 177. 182. XVI 52. 54. 143. *B* V 398.

Ἀντίπατρος *4.* Herodis ex Doride f. primum exul dein reuocatur et honoratur XIV 300. XVI 78. 80—86. *B* I 433. 448. 450 sq. patrem in Alexandrum et Aristobulum fratres calumniis excitat XVI 87—90. 127. 133. 190 sq. 232. 244. 246. 250. 273. 302. 305. 307. 319. 327. *B* I 452 sq. 455. 467—475. 495. 516—527. 545. omnibus inuisus patrem circumuenit potentiam auget, Romam mittitur, contra Syllaeum rem gerit XVII 1—22. 32 sq. 35. 50—60. *B* I 552—573. flagitiis patefactis accitus in iudicio damnatur, a patre interficitur XVII 61—146. 182—187. *B* I 582—647. 661—664. XVII 191. 238. eius uxor XVII 92. *B* I 619. eius oratio XVII 100—105. *B* I 629—636.

— *5.* Salomae f. Herodis gener homo disertus XVII 22. XVIII 130. 138. *B* I 566. Archelaum Romae accusat XVII 230—240. 242. *B* II 26—33.

— *6.* Phasaëli f. XVIII 131.

— *7.* Gadiae f. ab Herode interfectus XV 252. 260.

— *8.* Samaritanus Antipatri (4) procurator XVII 69. *B* I 592.

Ἀντίστιος (*Vetus*) uar. *B* I 217.

Ἀντίφιλος Antipatri (2) familiaris XVII 70. 73. 77. 134 sq. 144. *B* I 592. 598. 641.

Ἄντιλλος Iulii Capelli Tiberiensis pater *Vit* 69.

Ἀντωνία arx Hierosolymorum olim Baris ab Herode refecta XIII 307. XV 292. 403—409. *B* I 75. 401. V 238. describitur *B* V 238—246. a Iudaeis occupatur *B* II 430. a Tito expugnatur *B* VI 68. 74. 80. praeterea: XV 406. 424. XVIII 91 sq. XX 6. 110. *Vit* 20. *B* I 118. 121. II 328. 330 sq. 403. V 146. 149 sq. 183. 192. 260. 267. 304. 356. 358. 467. 469. 523. VI 15. 23. 30. 32. 45. 82. 86. 91. 93. 133. 135. 145. 149. 165 sq. 246. 249. 311.

Ἀντωνία *1.* Drusi uxor XVIII 143. 156. 164. 166 sq. 179. 180—184. 186. 202. 236. XIX 276.

Ἀντωνία *2.* Claudii Caesaris f. XX 150. *B* II 249.

Γάϊος Ἀντώνιος consul XIV 66.

Λεύκιος (Λούκιος) Ἀντώνιος Μάρκου υἱὸς ἀντιταμίας XIV 230. eius litterae ad Sardianos XIV 235.

Μᾶρκος Ἀντώνιος Gabinii legatus XIV 84. 86. 92. *B* I 162. 165. 171. consul XIV 217—222. Herodem et fratres tetrarchas facit XIV 301—304. 324—329. *B* I 242—246. eius pro Iudaeis edicta XIV 305—323. Herodem regem facit XIV 379—389. 394. 407. 412. 420. 434. 437. *B* I 281—285. 290. 298. 302. 309. 317. 320. Samosata obsidet, Herodi auxilia mittit XIV 439—448. 453. 469. *B* I 321 sq. 327. 330. 346. Antigonum supplicio afficit XIV 488—490. XV 5. 8—10. XX 246. *B* I 357. Cleopatrae donat partes Syriae XV 88—95. *B* I 359—361. *B* VII 301 sq. in Parthos proficiscitur XV 96. 104 sq. *B* I 362 sq. moritur XV 215. *B* I 396. praeterea XIV 124. 280. 290. XV 24—32. 63—67. 71. 73. 75—80. 85. 99. 101. 106. 109. 111. 121. 131. 161 sq. 169. 183. 189. 191. 193. 195. 197. 256. 258. 409. XVIII 26. 32. 92. *B* I 118. 184. 225. 364 sq. 386. 388. 390 sq. 392 sq. 401. 439. 441. *A* II 58.

Ἰούλιος Ἀντώνιος Asiae procos. ad Ephesios pro Iudaeis scribit XVI 172.

Ἀντώνιος Πρεῖμος Vitellium aggreditur *B* IV 495. 633 sq. 636. 639. 641—643. 645. 647. 650. 654.

Μᾶρκος Ἀντώνιος Ἰουλιανός Iudaeae procurator *B* VI 238.

Ἀντώνιος praefectus Ascalone Iudaeos depellit *B* III 12 sq. 25 sq.

— centurio occiditur Iotapatis *B* III 333 sq.

Ἀντώνιος Σίλων sagittariorum praef. *B* III 486.

Ἄνωσος (uar. Ἔνωσος) Sethi f. I 79. 83.

Ἄνωχα (uar. Ἔνωχα) urbs a Caine aedificata I 63.

Ἀνώχης Rubeli f. II 178.

Ἄνωχος (uar. Ἔνωχος) *1.* Cainis f. I 62 sq.

— *2.* Iaredi f. a deo assumptus I 79. 85. IX 28.

— *3.* Madani f. I 238.

Ἀξιώραμος pontifex X 152.

Ἀοζά uide Αὔζα.

Ἀπάμη Darii regis paelex XI 54.

Ἀπάμεια Syriae urbs ab Antiocho Sidete obsessa XIII 224. a Caecilio Basso occupata XIV 268. 272. *B* I 214. praeterea XV 96. *B* I 362. eius arx XIV 38. Ἀπαμεῖς XIII 131. Iudaeis parcunt *B* II 479.

Ἀπαχνάς rex pastorum Aegyptius *A* I 80.

Ἀπελλαῖος mensis hebraice Exeleus XI 148. XII 248. 319. 321. *B* IV 654.

Ἀπελλῆς Antiochi IV dux a Mattathia interfectus XII 270.

Ἄπις Aegyptiis sacer *A* I 246. 263.

Ἀπίων grammaticus Alexandrinus Oāsi natus *A* II 28 sq. 41. eius mors *A* II 143. Iudaeos apud Gaium accusat XVIII 257—259. in Aegyptiacorum libris contra Iudaeos scripsit *A* II 10. refutatur *A* II 2—148. Ἀπίωνες *A* II 295.

ἀποβατήριον Armeniae locus ubi Nochus ex arca exiit I 92.

Ἀπολλόδοτος Gazaeorum praetor XIII 358—361.

Ἀπολλόδωρος chronographus laudatur *A* II 84.

Ἀπόλλων *A* II 112. 117. 162. eius templum Gazaeum XIII 364. Palatinum XVII 301. *B* II 81.

Ἀπολλωνία Palaestinae oppidum XIII 395. *B* I 166.

Ἀπολλώνιος *1.* ab Antiocho Epiph. Samariae praefectus a Iuda occiditur XII 261. 264. 287.

— *2.* cognomine Τάος (uar. Δάος) Coeles Syriae praefectus a Ionatha occisus XIII 88—102.

— *3.* Alexandri f. Hyrcani I legatus XIII 260. XIV 248.

— *4.* Molon s. Molonis scriptor Iudaeis obtrectauit. *A* II 16. 79. 145. 148. 236. 255. 258. 262. 270. 295.

Λεύκιος Ἀπούλιος (h. e. Ἀπουλήιος) senator XIV 220.

Ἄππιος Μηνᾶς Romanus XIV 239.

Ἀπρίλλιος mensis XIV 219.

Ἀπφοῦς uel Ἀφφοῦς Ionathae pontificis cognomen XII 266.

Ἀπώνιος senator a Claudii militibus uulneratus XIX 264.

Ἄπωφις rex pastorum Aegyptius *A* I 80.

Ἀράβαθα (uar. Ῥαβαθά) *1.* Ammanitarum urbs a Dauide expugnata IV 98. VII 123. 129. 160.

— *2.* Arabum olim Moabitarum oppidum XIV 18.

Ἀράβαθα Syriae urbs uulgo Reblath X 135. eadem Σαλάβαθα X 149. Ἀριβαθά X 150.

ἀραβαρχία (uar. ἀραβιαρχία) Arabum principatus XV 167.

ἀραβάρχης (uar. ἀναραβάρχης, *arabarches*) pontificis nomen Ebraeum III 151.

Ἄραβες (Ἄραψ) ab Ismaëlo geniti quando pueros circumcidant I 214. 221. eorum aduersus Herodem bella et inimicitiae XV 107. 111—155. 168. 172 sq. 189. 351—353. 402. XVI 271—296. 337—351. XVII 54—57. 290. *B* I 365—385. 388. *B* II 69 sq. 76. sagittarii apud Iotapata *B* III 168. 211. 262. auari et crudeles *B* V 551. 556. praeterea: II 32. 213. IV 82. 161. V 210. 229. VIII 396. IX 7. 102. 217. X 18 sq. XII 229. 341. XIII 10. 18. 118. 131. 360. 374 sq. 382. 384. 387. 391. 414. XIV 10. 14 sq. 18. 20 sq. 122. 278. 370—372. 390. XV 92. XVI 224. 226. XVII 10. XX 5. 77—79. *A* I 82. *B* I 6. 90. 99—102. 128. 131. 159. 181. 186. 274—278. 286. 360. 376. 440. 487. 534. 566. 574. 576 sq. II 68. 362. III 51. 68. V 290. VII 172.

Ἀραβία IV 82. 85. 173. V 82. VIII 179. IX 191. XII 233. 236. XIII 116. 144. 179. 389. 391. XIV 15. 80. 121. 128. 362. XV 96. 111. XVI 220. 275. 280. 283. 287. 340 sq. 347. 353. XVII 62 sq. XVIII 112. *A* I 133. II 25. *B* I 89. 124 sq. 159. 161. 181. 276. 365. 385. 583. III 47. IV 454. 482. V 160. Ἀ. ἡ εὐδαίμων I 239. II 385. Ἀράβιος κόλπος III 25 Ἀράβια ὄρη XIV 83. Ἀραβικός XVI 288. Ἀραβικὴ πέτρα *B* I 267.

Ἀράδιος uide Ἀρουδαῖος.

Ἄραδος insula et oppidum Phoenices I 138. XIV 323.

Ἀραμαθά (uar. Ἀρμαθά, Ῥαμαθά) opp. Ephraemitarum Samuëlis patria V 342. VI 35. 47. 67. 155. 220 sq. 293.

Ἀραμαθά (uar. Ἀραμώθα, Ῥαμάθη) opp. Galadenae VIII 399. 411. 417. IX 105 sq. 112. cf. Ἀρίμανον.

Ἀραμαῖοι Syri I 144.

Ἄραμος Semae f. I 144 sq.

Ἀράνης Abrami frater I 150—152. 154. 289.

Ἀράός Artazari Sopheni pater VII 99.

Ἀράσαμος uide Ἐράσαμος.

Ἀρασής (uar. Ῥαάσης) Damasci rex Hierosolymitis bellum infert IX 244 sq. ab Assyriis interficitur IX 253.

Ἀράσκη templum uel numen Assyrium X 23.
Ἄραφος Palaestinus VII 298.
Ἀράχαρις Assyriorum dux Hierosolyma obsidet X 4.
Ἄρβηλα uicus Galilaeae, quem prope erant speluncae XII 421. XIV 415. *B* I 395. *Vit* 311. Ἀρβήλων σπήλαιον a Iosepho munitum *Vit* 188. Ἄρβηδα ueram esse scripturam existimat Wellhausen. cf. σπήλαιον.
Ἀργαρίζειν (uar. *Γαριζίν*) opp. ab Hyrcano captum *B* I 63. cf. XIII 255.
Ἄργος urbs Peloponnesi *A* I 17. 103. II 16. Ἀργεῖος *A* I 13. 103. τὰ Ἀργολικά (historiae Argiuae) *A* I 17.
Ἀρδάλας Simonis praefectus *B* VI 360.
Ἀρέγετος (uar. ῥαγώλου ῥαγουήλου) Iudaeus pater Syphae *B* IV 141.
Ἀρέθουσα Palaestinae opp. XIV 75. *B* I 156.
Ἄρειος *1.* uide Ἀρεύς.
— *2.* centurio a Iudaeis occisus XVII 282. *B* II 63. 71. (fort. *Arrius*).
Ἀρέμαντος Nabocodrosori dux X 135.
Ἀρέτας Nabataeorum Arabum rex Alexandri Iudaei aduersarius Coeles Syriae rex constituitur XIII 360. 392. 414. *B* I 103. Hyrcanum II restituit ab Aristobulo superatur XIV 13—33. *B* I 124 sq. 129. 131. a Scauro petitur XIV 81. I 159.
— *2.* Petraeus antea Aeneas dictus rex Arabum Obodae succedit XVI 294 sq. 339. 353. 355. XVII 54. 287. *B* I 574. II 68. Herodi Antipae bellum infert XVIII 109—114. 120. 125.
Ἀρεύς (uar. Ἄρειος) Lacedaemoniorum rex ad Oniam pontificem litteras mittit XII 225—227. XIII 167.
Ἀρί siue Ἀρεί (uar. Ἀρινός, Ἀριανός, Ἰάειρος) Iudaeus pater Simonis et Iudae *B* V 250. VI 92. 148. VII 215.
Ἀρία uide Σηρία.
Ἀριβαθᾶ Syriae urbs X 150. eadem antea Ἀραβαθᾶ dicta.
Ἀριήλης Gadi f. II 182.
Ἀριδαῖοι (fort. Ἀραδαῖοι) populus V 89.
Ἀρίμανον urbs Galadenae IV 173.
Ἀριόχης Nabocodrosori purpuratorum praefectus X 197—199. 202.
Ἄρίοχος Assyriorum dux I 173.
Ἀρισταῖος Ptolemaei Philadelphi amicus regi suadet, ut Iudaeos captiuos exsoluat, legatus Hierosolyma mittitur XII 17—33. 50. 53. 86. 100. *A* II 46, ubi Ἀριστέα (accus.) cod.
Ἀριστείδης Halicarnassensis XIV 256.
Ἀριστεύς Iudaeus scriba a Simone interfectus *B* V 532.
Ἀριστόβουλος *1.* Amyntae f. Hyrcani I legatus XIV 248.
— *2.* Hyrcani f. alio nomine Iudas XX 240 sq. cum fratre Samariam obsidet XIII 276—281. *B* I 64 sq. primus regio nomine utitur, fratrem Antigonum inuitus occidit, ipse morbo occumbit XIII 301—320. 322 sq. *B* I 70—85.
— *3.* Alexandri f. regnandi cupidus a matre Alexandra desciscit XIII 407—418. 422—429. 433. *B* I 109. 114—119. cum Hyrcano fratre bellum gerit, a Pompeio Romam abducitur XIV 4—58. 77—79. XX 243—245 *B* I 120—143. 153 sq. 157. bis in Iudaea rebellionem mouet, ueneno moritur XIV 92—97. 100. 120. 123—126. *B* I 160. 171—174. 176. 183 sq. 186. 195. praeterea XIV 140. 142. 297. 300. 330. 353. 387. 467. XV 23. 41. 180. *B* I 241. 344. 482. V 396. 398. VII 171.
— *4.* Alexandri et Alexandrae f. alio nomine Ionatha dictus ab Herode pontifex constitutus mox necatus XV 23. 25. 29. 34. 41. 51—56. 64 XX 247. sq. *B* I 437.
— *5.* Herodis ex Mariame f. Romae educatus XV 342. Salomae filiam uxorem ducit XVI 11. *B* I 446. cum fratre Alexandro patri perosus ab inimicis accusatus interficitur XVI 133. 193. 201. 249. 311. 322. 394. *B* I 467. 478. 496. 516. 519 sq. 528. 531. 534 sq. 551. eius progenies XVII 12. 14. 18. XVIII 134. *B* I 552. 557. 565. II 222. praeterea XVII 9. 80. 326. 334 sq. XVIII 110. 126. 131. 242. *B* I 553. 563. 581. 586. 588. 599. 602. II 102. 108. 178.
— *6.* Aristobuli (5) ex Berenica f. Iotapen uxorem ducit XVIII 133. 135. 151 sq. 154 (cf. XVII 12 sq.). XVIII. 273. 276. *B* I 552. II 221.
— 7. Herodis Chalcidis regis f. XVIII 135. 137. XX 104. *B* II 221. a Nerone Armeniae minoris regnum accipit XX 158. *B* II 252. Ἀ. ὁ νεώτερος uocatur XX 13. idem ut uid. postea Chalcidem accepit *B* VII 226.
— *8.* Aristobuli (7) ex Salome f. XVIII 137.
ἀριστοκρατία a Moyse commendatur IV 223. uide XI 111. XIV 41. 91. *B* I 170. cf. XX 234.

Ἀριστοτέλης philosophus quid de Iudaeis tradiderit *A* I 176. 178. 182.
Ἀριστοφάνης de Iudaeis scripsit *A* I 216.
Ἀρίστων minister regius Silam occidit XIX 353.
Ἀρίων Iosephi Iudaei seruus procurator Alexandrinus XII 200—204. 208.
Ἀρκάδες antiquitate gloriantur *A* I 22.
Ἀρκέα Agrippae II regni locus *B* VII 97.
Ἄρκη *1.* oppidum in Libano I 139. IX 285. fort. eadem atque Ἀρκέα.
— *2.* maritima alio nomine Ecdipus V 85 sq.
— *3.* Arabiae urbs postea Petra IV 82. eadem Ῥεκέμη IV 161.
Ἄρμαθα uide Ἀραμαθά.
Ἀρμαθών oppidum prope Hierosolyma VIII 303 sq. 306.
Ἄρμαϊς *1*) Aegypti rex *A* I 97.
— *2.* Aegyptius Sethosis frater a Graecis Danaus uocatus *A* I 98—102. idem Ἕρμαιος *A* I 231.
Ἀρμενία I 90. 93. 95. 145. X 23. XIII 421. XIV 29. XV 96. 104 sq. XVIII 50. 52. 96. 98. 139 sq. XX 74. *B* I 116. 127. VII 18. 248. ἡ μεγάλη *B* II 222. ἡ μικρά XIX 338. XX 158. *B* II 252. Ἀρμένιοι I 92. XVIII 51. XX 68. *A* I 130. *B* I 116.
Ἀρμέσσης Aegypti rex *A* I 97.
Ἀρνών fluuius IV 85 sq. 95.
Ἄροδος (coni. Σάροδος codd.) Beniami f. II 180.
Ἀρουδαῖος (uar. Ἀράδιος) Chananaei f. Aradum condit I 138.
Ἀρουκαῖος Chananaei f. Arcen condit I 139.
Ἀρουκαῖοι V 89.
Παῦλος Ἀρούντιος (Παῦλος incertum) XIX 102.
Στήλας Ἀρούντιος (*Arruntius Stella*) XIX 148. fort. idem intellegendus XIX 102.
Εὕρεστος Ἀροίντιος XIX 145.
Ἀρούρη locus Iudaeae VI 251.
Ἀροῦς Samariae uicus XVII 289. *B* II 69.
Ἀροφαῖος Maraeothi f. pontifex VIII 12.
Ἀρσάκης Parthorum rex Demetrium II capit XIII 185 sq. Antiocho Sidete uicto liberat XIII 253.
Ἀρσακίδαι XVIII 44. 48.
Ἄρσαμος castellum Adiabenae XX 80.
Ἀρσινόη *1.* Ptolemaei II uxor XII 51.
— *2.* Ptolemaei Auletae f. a Cleopatrae sorore necata XV 89. *A* II 58.
Ἀρταβάζης (*Artauasdes*) Tigranis f. ab Antonio captus XV 104. *B* I 363.
Ἀρτάβανος primum Mediae dein Parthorum rex cum Tiberio amicitiam facit XVIII 48—52. 96—104. 250. 326 sq. 329. 332. 353. XX 37. Izatis auxilium implorat XX 54—68. moritur XX 69.
Ἀρτάζαρος (uar. Ἀνδράζαρος Ἀρδράζαρος) Sophenae rex a Dauide uictus VII 99 sq. 105. 107. Ἀδραάζαρος VIII 204.
Ἀρταξέρξης *1.* alio nomine Cyrus Xerxis f. Estheram uxorem ducit, Iudaeis fauet XI 184. 186. 190—194. 200—204. 273. 293. 296. *A* I 40 sq.
— *2.* alius (fort. Ochus) XI 297. 300.
Ἀρταξίας Artauasdis f. Armeniae rex XV 105.
Ἄρτεμις eius templum Elymaeum XII 354. 358. Ephesium XV 89.
Ἀρτεμίσιος mensis Ebraeorum Iar VIII 61. *B* II 284. 315. III 142. V 302. 466. VI 296. Ephesiorum XIV 262.
Ἀρτέμων Ephesiorum prytanis XIV 225.
Ἄρυδδα (uar. Ῥύδδα) opp. Arabum XIV 18.
Ἀρτώριος miles Romanus *B* VI 187.
Ἄρφα uicus regni Agrippae *B* III 57.
Ἀρφαξάδης Semae f. I 143 sq. 146. 150.
Ἀρφαξαδαῖοι idem quod Chaldaei I 144.
Ἀρχελαΐς opp. ab Archelao conditum XVII 340. XVIII 31.
Ἀρχέλαος *1.* Cappadocum rex cum Ti. Nerone Artaxiam Armenium depellit XV 105. Alexandri Herodis f. socer XVI 11. 74. 97. 131. 193. 206. *B* I 446 sq. 456. generum cum patre conciliat XVI 261—270. *B* I 499—512. praeterea XVI 302. 309. 325—334. 357. 360. XVII 11. 16. 341. 349. XVIII 139. *B* I 513. 516—518. 523. 530. 538. 559. 561. II 114.
— *2.* Herodis ex Malthace f. Romae educatur XVII 20. 80. 146. *B* I 562. 602. ex testamento Herodi succedit XVII 188 sq. 194—211. *B* I 646. 664. 668 sq. Iudaeorum seditionem opprimit XVII 213—218. *B* II 1. 8—13. de eius regno Romae disceptatio XVIII 219—251. 299. 311. 316. *B* II 14—38. 40. 74. 80—92. ethnarcha fit XVII 317—321. 339. *B* II 93—99. regnat XVII 284. XVIII 93. XX 249. 251. *B* II 84. in exilium missus XVII 341—

352. 355. XVIII 2. 26. *B* II 111—117. 167. eius annus decimus *Vit* 5.
Ἀρχέλαος 3. Archelai (2) procurator XVII 343. 348.
— 4. Helciae f. XX 140. 147. uide Ἰούλιος Ἀρχέλαος.
— 5. Magadati f. Iudaeus VI 229.
— 6. coni. XIV 99.
ἀρχιερεῖς a seditiosis sorte electi *B* IV 153 sq.
Ἄρως (uar. Ῥῶς) Beniami f. II 180.
Ἀσάβηλος Beniami f. II 180.
Ἀσάηλος Suri et Saruiae f. VII 11. 14. ab Abenero necatur VII 15—19. 36. 285.
Ἄσαμος Iessaei f. Dauidis frater VI 161.
Ἀσαμών mons Galilaeae e regione Sepphoreos situs *B* II 511.
Ἀσαμωναῖος pater aut abauus Mattathiae XII 265. *B* I 36. eius posteri οἱ Ἀσαμωναίου (παῖδες) XI 111. XIV 490. XVI 187. XVII 162. XX 190. 238. 247. 249. *Vit* 2. 4. *B* I 16. οἱ Ἀσαμωναῖοι XIV 491. XV 403. *B* II 344. V 139.
Ἄσανος Abiae f. Iudae rex VIII 286 sq. 290. Aethiopes uincit VIII 291—295. 298. 303. Basanum expellit VIII 304—307. 312. moritur VIII 314.
Ἀσαραχόδδας Assyriorum rex X 23.
ἀσαρθά graece *πεντηκοστήν* significat III 252.
οἱ Ἀσάφου παῖδες cantores XI 80.
Ἀσέλλιος uide Σέλλιος.
Ἀσένναιος uide Σεναῖος.
Ἀσέννηθις Petephris f. Iosephi uxor II 91.
Ἄσηρος Iacobi f. I 306. eius progenies II 182 sq. eius tribus VII 59. Ἀσηρῖται V 85.
Ἀσθάρυμος Tyri rex *A* I 123. uar. Ἀσέρυμος et Ἀθάρυμος, quorum hoc melius uid.
Ἄσία I 122. 131. 143. 171. IX 214. X 20. 74. XI 3. 133. 313. 315. 334. XII 2. 119. 129. 223. XIII 78. 113. 119. 165. XIV 110. 186. 301. 309. 311 sq. XVI 12. 86. XIX 104. *A* I 64. 90. 145. 181. II 128. 133. 228. *B* I 242. II 358 sq. V 387. prouincia XIV 113. 223 sq. 230. XVI 63. 160. 165. 167. 172. *B* II 366. ἡ κάτωθεν Ἀ. XII 295. τὸ Ἀσιανόν V 220.
Ἀσιατικός uide Οὐαλέριος.
Ἀσίηλος uide Ἐλίηλος.
Ἀσιναῖος Iudaeus Neerdates cum fratre Anilaeo Babyloniam latrociniis uexat XVIII 310—340. ueneno interimitur XVIII 340—350.
Γάιος Ἀσίνιος Πωλίων consul XIV 389. testis a Strabone laudatur XIV 138. Πολλίων XIV 343 alius esse uid.
Ἀσκάλων oppidum Palaestinae V 81. 128. 177. 294. VI 4 sq. 8. 191. XII 181. XIII 101. 145. 180. XIV 126. 128. 139. 197. XVI 253. XVII 321. *B* I 185. 187. II 98. 460. III 9 sq. 12. 23. IV 663. quantum distet Hierosolymis *B* III 9. Ἀσκαλωνῖται XII 181 sq. XIII 101. 149. XIV 10. *B* I 422. II 477.
Ἀσκληπιάδης Atheniensis XIV 149.
Ἀσπένδιος (Ἀσπόνδιος codd.) cognomen Antiochi Grypi *B* I 65.
Ἀσπρῆνας senator a Germanis occisus XIX 87. 123. 142. 216. idem fort. Ἀμβρώνας XIX 98.
Ἀσσαρών uide Ἐσσαρών.
ἀσσάρων Hebraeorum mensura III 29 sq. 142. 252. 255. ἐσσάρων VIII 92.
Ἄσσις (uar. *Aseth*) rex pastorum Aegyptius *A* I 81.
Ἀσσούρας Semae f. Nini et generis Assyriorum auctor I 143.
Ἄσσουρις Dadanae f. I 238.
Ἀσσυρία I 241.
Ἀσσύριος, Ἀσσύριοι I 143. 171. cum Sodomitis bellum gerunt I 172 sq. 175—179. 182. V 180. 183. VI 90. Israëlitas inuadunt IX 232. 235. 239. Damascum capiunt IX 252—259. Syriam subigunt IX 275. 277. 283—289. Ezechiam frustra aggrediuntur X 4. 6. 11. 14—20. 23. a Medis deiecti X 30. 68. 74. 183. XI 19. 85. 303. 323. XX 260. *A* I 77. 90. 99. 142. *B* V 387. 388. 404. 407 sq. Ἀσσυρίων παρεμβολή Hierosolymis *B* V 303. 504. historiae eorum *B* I 13.
Ἀστάβαροι gens Aethiopum aliis Sabatheni dicti I 134.
Ἀσταβόρας fl. Aethiopiae II 249.
Ἄσταπος fl. Aethiopiae II 249.
Ἀστάρτη colitur apud Palaestinos et Tyrios VI 374. VIII 146. *A* I 118. 123.
Ἄσταρτος uide Μεθουσάσταρτος.
Ἄστη Artaxerxis uxor dimittitur XI 190—194.
Ἀστυάγης Darei Medorum regis pater X 248.
Ἀσφαλτίς uel Ἀσφαλτῖτις uel Ἀσφαλτικὴ λίμνη unde orta I 174. 203. natura et situs *B* IV 476—485. praeterea IV 85. IX 7. 206. XV

168. *A* I 174. *B* I 657. III 515. IV 437 sq. 453. 455 sq. 474. VII 281.
Ἀσφάρ nomen putei non procul ab Hierosolymis siti XIII 8.
Ἀσχανάξης (uar. Ἀσχανάζης) Gomeri f. I 126, a quo dicti sunt
Ἀσχάναξοι postea Rhegines I 126.
Ἀσχάνης spado Nabocodrosori X 190. 192 sq.
Ἀσώρ uel Ἄσωρος campus et oppidum Galilaeae prope locum Semechonitem V 199. 209. IX 235. XIII 158.
Ἄσωρος opp. a Solomone munitum VIII 151.
ἀσώσρα tuba ab Hebraeis uocatur III 291.
Ἀσωφών locus non procul a Iordane XIII 338.
Ἀσωχαῖος Aegyptiorum rex Hierosolyma expugnat *B* VI 436. idem alibi Ἴσωκος (Σούσακος) dictus.
Ἄσωχις Galilaeae oppidum a Ptolemaeo Lathuro captum XIII 337. *B* I 86. *Vit* 207. 233. 384.
Ἀτέριος uide *Φρόντων*.
Ἀτθὶς δραχμή XVIII 67. 157. historia *A* I 17. cf. Ἀττικός.
Σέξστος Ἀτίλιος Σέξστου υἱὸς Αἰμιλία Σέσρανος senator XIV 239.
Ἀτλαντικὸν πέλαγος *B* II 382.
Ἀτρατῖνος (*L. Sempronius A.*) in senatu pro Herode uerba facit XIV 384. *B* I 284.
Ἄτομος (uar. Σίμων) Iudaeus magus XX 142.
Ἀττικός (μέδιμνος χοῦς δραχμή) III 142. 194. 197. 234. 321. XV 314. *B* II 592. V 550. VI 198. τὰ Ἀττικά *A* I 17. cf. Ἀτθίς.
Αὔαρις urbs Aegypti a pastoribus occupata *A* I 78. 86. 237. 242 sq. 260—262.
Αὔγις uide Οὔγις.
Αὔγουστος uide Καῖσαρ.
Αὔζα (uar. Ἀοζά) Africae urbs ab Ithobalo condita VIII 324.
αὐληταί in luctu a Iudaeis adhibiti *B* III 437.
Αὖλος uide Φούριος.
Αὐράν (uar. Αὐρόν) cognomen Eleazari Mattathiae f. XII 266. 373.
Αὐρανῖτις regio Herodi donata XV 343 sq. 352. *B* I 398 sq. Philippo data XVII 319. *B* II 95. Agrippae *B* II 215. Αὐρανῖται equites *B* II 421.
Αὐτοκρατορίς cognomen Sepphori datum XVIII 27.
Ἀφαίρεμα Palaestinae urbs XIII 127.
Ἀφαμμαοῦ cognomen Anani Iudaei *B* VI 229. uide Ἀμμαοῦς.
Ἀφεκά Israëlitarum oppid. VIII 381. 383.
Ἀφεκοῦ turris prope Antipatrida *B* II 513.
Ἀφέρας (uar. Ἰαφέρας) Abrami f. I 241.
Ἀφθία uicus Iudaeae *B* IV 155.
Ἄφρα (uar. Ἐφρά) oppidum Libycum I 241.
Ἀφρᾶς (uar. Ἰαφρᾶς) Abrami f. I 241.
Ἀφρική siue *Αφρικά* I 133. 239. XIV 185. unde nomen acceperit I 241.
Ἀφφοῦς uel Ἀπφοῦς Ionathae Mattathiae f. cognomen XII 266.
Ἄχαβος Israëlitarum rex VII 103. Amarino patri succedit VIII 313. 316. Iezabelam uxorem ducit VIII 317. 319. 324. 328. 334 sq. 337. 344 sq. 347. 358 sq. 362. cum Adado deuicto foedus facit VIII 363—388. 391—393. 398. cum Iosaphato Adado bellum infert, sed uincitur et necatur VIII 399—415. 416. 418. 420. IX 1. 17—19. 27. 29. 45. 47. 96. 99. 108 sq. 119. 125. 127. 129 sq. 132. 134. 135. 138. 154.
Ἄχαζος Iosae siue Iothami filius Iudaeae rex, a Syris et Israëlitis uincitur IX 243—247. 248. cum Assyriorum rege foedus init IX 252 sq. 256. moritur 257. eius filius Ezecias IX 260.
Ἀχαΐα prouincia *B* I 501. II 558. III 8. 64. IV 499.
Ἀχαιοί Graeci XIX 92.
Ἀχάμων Samariae praef. rege Achabo VIII 410.
Ἀχαράβη Galilaeae uicus ab Iosepho munitus *Vit* 188. Ἀκχαβάρων *B* I 573.
Ἀχαράμψαρις Babyloniorum dux X 135. uar. Ἐχαραμψαρις.
Ἄχαρος Zebedaei filius partem praedae furatus supplicio afficitur V 33. 43 sq.
Ἀχέμαιος Isebi pater VII 308.
Ἀχία Oziae regis mater IX 216.
Ἀχίαβος Herodis consobrinus XV 250. XVII 184. 270. 297. *B* I 662. II 55. 77.
Ἀχίβα uide Ἐχίβα.
Ἀχίας *1.* propheta Hieroboamo regnum uaticinatur VIII 206 sq. 209. 218. 266 sq.
— *2.* uide Ἐχίας.
Ἄχιλος *1.* Iosaphati pater VII 110. 293.

Ἄχιλος 2. Banaeae pater VIII 36 fortasse non alius.
Ἀχιμᾶ uide Ἀχίνα.
Ἀχίμανος Beerzeli Galaditae filius VII 274, ubi Ἀχίμαν scribendum uidetur.
Ἀχίμας Sadoci pontificis filius, Dauidis amicus VII 201 (ubi non recte Ἀχίμανον extat). 245. 252. patris sacerdotium adipiscitur X 152.
Ἀχιμέλεχος uide Ἀβιμέλεχος 3.
Ἀχίνα Dauidis uxor VI 320, ubi i graecis Ἀχιμᾶν extat. VII 21. n
Ἀχινάδαβος Solomonis gener Galilaeae praefectus VIII 36.
Ἀχιτόφελος Dauidis consiliarius Apsalomi partes sequitur VII 197. 202. 204. 211—222. laqueo uitam finit 228 sq.
Ἀχίτωβος Arophaei f. Sadoci pater pontifex VI 122. VIII 12.
Ἀχόνιος Hierosolymitanus XI 145 sq.
Ἀχράθεος Estherae spado XI 223.
Ἀψάλωμος 1. Dauidis ex Machama filius VII 21. 70. 162. 172. Amnonem fratrem necat VII 173—176. 178. Gessuram fugit VII 180. 186. ab Ioabo reducitur VII 187. ueniam Dauidis impetrat VII 190—193. 194. Gibrone rex declaratur VII 197. 202. Hierosolyma intrat VII 204. 211. 215. 221. 223. 225. 227—229. in patrem profectus a Ioabo uincitur et necatur VII 232—242. 243 sq. 247. 250 sq. 255. praeterea VII 258. 261. 279. 281. 345. eius filia VIII 249. uar. Ἀβεσσάλωμος.
— 2. Iudaeus XIII 161. 202.
— 3. Aristobuli auunculus XIV 71. cf. *B* I 154.
— 4. Manaëmi satelles *B* II 448.
Ἀψάνης Hebraeorum iudex Iaphthae successor V 271 sq.
Ἀώδης uide Ἰούδης.

B

Βαάλ 1. (uar. Βῆλος) numen Tyriorum IX 135. 138. 154.
— 2. Tyriorum rex *A* I 156.
Βααλείμ (uar. Βαάλιμος Βαάλης) Ammanitarum rex X 160. 164.
Βαάνου υἱοί Iudae inimici XII 328.
Βαάρας locus prope Machaeruntem; idem nomen radici mirabili *B* VII 180 sq.
Βάβα παῖδες uide Σάββα παῖδες.
βαβέλ uocabulum graece σύγχυσιν significat I 117.
Βαβημάσις Gazae praefectus ab Alexandro M. obsessus XI 320.
Βαβυλών 1. Chaldaeorum urbs unde dicta sit I 117 sq. 159. VIII 153. X 32 sq. 79. 98. 106. 111. 140 sq. 150. 153 sq. 156. 159. 180. 182. 213. 222. 232. 247 sq. XI 1. 6. 8. 10. 22. 31. 58. 65. 74 sq. 84. 91. 100. 121 sq. 131 sq. 136. 168. 198. 204. 338. XII 2. 147. 355. XIII 5. 184. XIV 9. XV 14. 22. 385. XVII 26. XVIII 359. 373. XX 231 sq. *A* I 33. 131 sq. 137. 142. 149. 152. 158. 192. 194. 206. *B* I 70. II 86. V 389. Βαβυλωνία regio I 119. X 144. 154. 222 sq. 229. XI 92. XII 149. XV 39. XVII 24. XVIII 104. 310 sq. 313. 318. 331. 337. 379. *A* I 137 sq. 150. 153. Βαβυλώνιος, -οι I 135. III 156. X 1. 30. 33. 34. 40 sq. 74. 84—89. 96—101. 104—117. 124—128. 131. 133. 135. 137. 141. 144. 149 sq. 159. 161. 163. 169. 172. 175. 177 sq. 180. 183 sq. 186. 188. 208. 221. 231. 234. 248. XI 91. 125. XIII 301. XVII 26. 29. XVIII 318. 339. 368—372. 378. XX 260. 231. 233. *A* I 28. 133. 136. 143—145. 149. *B* I 6. V 391. 411. VI 104. 250. 268. 436. 439. Βαβυλώνιος πέπλος *B* V 212. cf. *B* VII 134. Βαβυλώνιοι Iudaei Batanaei XVII 26. 29. *Vit* 47. 54. 177. 183. *B* II 520. III 11.
— 2. Aegypti opp. a Cambyse conditum prope Letus polin II 315.
Βαγαδάτης (uar. Γαμαδάτου Βαμάδου) Iudaeus Anani pater *B* V 531.
Βαγάθωος spado Artaxerxis regis XI 207. idem Γαβαταῖος XI 249.
Βαγώας spado Herodis XVII 44 sq.
Βαγώσης (uar. Βαγώας) Artaxerxis regis praefectus Iudaeos premit XI 297 sq. 300 sq.
Βάδακος dux regis Iehu IX 119.
Βαδέζωρος uide Βαλέζωρος.
Βαζαῖος Monobazi Adiabeni cognomen XX 18.
Βαζαφράνης (uar. Βαζαφάρνης, Βαζαφαρμάνης alia) Parthorum satrapa Syriam occupat, Antigonum restituit, Hyrcanum abducit XIV 330—369. XV 12. XX 245. *B* I 248. 255 sq. 260. 433.
Βάζωρος uide Βαλβέζερος et Βαλέζωρος.
Βαθούηλος Nachorae f. Rebeccae pater I 153. 248. 289.
Βαθύβιος (Οὐατίνιος Hudson) praetorius XIX 91.
Βάθυλλος Antipatri (4) libertus XVII 79. *B* I 601.

Βαθύρα (uar. *Βαρθύρα*) Bataneae castellum XVII 26.
Βάιαι locus Campaniae XVIII 248.
Βαΐζ uide *Ἀβαΐζ*.
Βαιθόμμη Iudaeae oppidum XIII 380. idem *Βεμέσελιν B* I 96.
Βαιθσάν (uar. *Βεθσάνη, Βηθσάν, Βηθήσανα*) urbs a Graecis Scythopolis dicta V 83. VI 374. 376. XII 348. XIII 188.
Βαιθσοῦρα opp. Iudaeae XIII 42. uide *Βεθσοῦρα*.
Βαιθώρα (uar. *Βεθωρα Βαιθωρώ Βηθωρώ*) Iudaeae oppidum V 60. XII 289. 408. XIII 15. *B* II 228. 516. 521. 546. 550.
Βακά Galilaeae uicus *B* III 39.
Βάκτρα XX 87. *Βακτριανοί* I 145.
Βάκχαρις Beniami f. II 180.
Βακχίδης 1. Antiochi IV praefectus a Mattathia occisus *B* I 35 sq.
— *2.* Demetrii praefectus contra Macabaeum pugnat XII 393—397. 420—430. a Ionatha uictus paciscitur XIII 4—17. 22—34. 38. 43.
Βαλᾶ opp. Hebraeorum VI 78.
Βαλάδας Babyloniorum rex X 30 sq. 34.
Βαλαίας uel *Βαλέας* (uar. *Βαρέας*) Sodomitarum rex I 171.
Βάλακος Moabitarum rex IV 102. 104. 107. 112. 118 sq. 124. 126 sq.
Βάλαμος uates IV 104. 107—109. 111. 126. 157.
Βαλανεῶται Syriae ab Herode beneficiis affecti *B* I 428.
Βάλας 1. Sodomitarum rex I 171.
— *2.* cognomen Alexandri (2) Syriae regis XIII 119.
Βαλάτορος Tyri rex *A* I 157.
Βαλβέζερος (uar. *Βαλεάζερος, Βάζωρος*) Iromi f. Tyri rex *A* I 121. *Βάζωρος* fortasse rectius.
Βάλβος uide *Ἄμπιος*.
Βαλέζωρος (uar. *Βαδέζωρος. Βάζωρος*) Ithobali f. Tyri rex *A* I 124.
Βαλέθ uide *Βελέθ*.
Βαληνοί uel *Βαλληνοί* Sodomitarum pars I 171.
Βάλλα Rachelae ancilla Iacobo Danum et Napthalin parit I 303. II 181.
Βαλτάσαρος cognomen Danielis X 189.
Βαλτασάρης alio nomine Naboandelus Babyloniorum rex X 231. 239. 245. 247.
Βαμάδης uide *Βαγαδάτης*.
Βαναίας 1. Ioadi f. Dauidis dux satellitum VII 110. 293. 346 sq. 352. 354. 357. Solomonis iussu Adoniam Ioabum alios interficit, exercitui praeficitur VIII 9. 13—16. 20.
Βαναίας 2. Achili f. VIII 36.
— *3.* uide *Ναβαῖος*.
Βανακάτης orae maritimae a Solomone praefectus VIII 37.
Βανάς (uar. *Βαναοθα*) Eremmonis f. Bemiamita cum fratre Iebosthum interficit, poenas luit VII 46—52.
Βάννους uel *Βάνους* Iosephi historici magister *Vit* 11.
Βαοῦξος Nachorae f. I 153.
βαραγαναῖοι populi nomen corruptum *Vit* 44.
βάρακος graece *ἀστραπή* V 201.
Βάρακος ex Napthalide tribu iudex Hebracorum Chananaeos deuincit V 201—210.
Βαραχίας Samarensis nobilis IX 250.
βάρβαροι B V 17. *οἱ ἄνω B* I 3. uide *Ἕλληνες*.
Βάρεις (uar. *Βαρισκαίου, Βαρούχου*) Hierosolymita Zachariae pater *B* IV 335.
Βάρης Asseri f. II 183.
Βαρζαφάρνης uide *Βαζαφράνης*.
Βαρθύρα uide *Βαθύρα*.
Βάρις mons Armeniae I 95.
βᾶρις arx Hierosolymorum post Antonia dicta XIII 307. XV 403. 409. XVIII 91. *B* I 75. 118. *ἀκρόπολις* XIV 5. cf. *Vit* 246. uide *Ἀντωνία*.
Βαρνάβαζος Iudaeus Mardochaei amicus XI 207.
Βαροῦχος 1. Ieremiae famulus X 94 sq. 158. 178 sq.
— *2.* uide *Βάρεις*.
Βασάηλος (uar. *Βεσέβηλος, Βεσελέηλος*) Uri f. artifex arcae sacrae III 105. 200 sq.
Βάσανος (uar. *Βάσα*) Sidi f. rex Israëlitarum VIII 288. 298. 301 sq. Asano bellum infert VIII 304—306. moritur VIII 307. 310. IX 109.
Βάσελος torrens VI 360.
Βασεμάθη uel *Βασαμάθη* Ismaëli f. Esaui uxor I 277. II 4.
Βασίμα Solomonis filia Achinadabi uxor VIII 36.
Βασκά Galaditis urbs XIII 210.
Βάσηλχος Tyrius Ecnibali iudicis pater *A* I 157.
Βασσος uide *Καικίλιος, Λουκίλιος*.
Βαταναία uel *Βατανέα* Herodi data XV 343 sq. *B* I 398. toparchia XVII 25. Agrippae II regni pars *B* III 56. praeterea IX 159. XII 136. XVII 189. 319. XX 138. *Vit* 54. 183. *B* II 95. 247. 482. *Βαταναῖοι* equites *B* II 421. *Βατανεῖς* XVIII 106. *Βατανίς* regio IV 173.
βάτος Hebraeorum mensura VIII 57.

Βατταία (uar. *Βεττα[α]*) Sophenae urbs VII 105.
Βαχάρης uide *Βάκχαρις.*
Βεεθσαβή uide *Βερσάβη.*
Βεέλζεμος Syrus XI 26.
Βεελσεφών locus Aegypti II 315.
Βεέρζελος uide *Βερζελαῖος.*
Βεζεδέλ (uel *Βεδεζέλ*) uide *Βελζεδέκ.*
Βεζεθά (uar. *Βεζαθά, Βεθαζά, Ἀβισσάθη*) collis, in quo erat Hierosolymorum urbs noua, graece *καινὴ πόλις B* II 328. 530. V 149. 151. 246.
Βεζέκη uide *Ζεβέκη.*
Βεθαζά s. *Βεθεζά* uide *Βεζεθά.*
Βεθζαχαρία (uar. *Βητζαχαρία*) Iudaeae uicus XII 369. *B* I 41.
Βέθηλα (uar. *Βηθήλ, Βήθηλα, Βαλθηλα*) graece *θεία ἑστία* Iudaeae locus I 284. 342. V 82 sq. 130. 159. VI 32. 55. VIII 226. 228. 230. 284. XIII 15. cf. *B* IV 551.
Βεθλεπτηνφῶν Iudaeae toparchia *B* IV 445.
Βεθσοῦρα (uar. *Βαιθσοῦρα, Βηθσοῦρα*) Iudaeae oppidum VIII 246. XII 313. 326. 367. 370. 375. XIII 42. 155 sq. *B* I 41. *Βεθσουραῖοι* XII 368. *Βεθσουρῖται* XII 376.
Βεθώρα uide *Βαιθώρα.*
Βελγᾶς Iudaeus Meiri pater *B* VI 280.
Βελέθ (uar. *Βαλέθ*) oppidum a Solomone munitum VIII 152.
Βελζεδέκ uicus prope Ascalonem *B* III 25.
Βελίας (uar. *Βῆλος*) Tyriorum deus VIII 318.
Βέλσεμος uide *Βεέλζεμος.*
Βελσεφών oppidum tribus Ephraim VII 174.
Βεμέσελις oppidum Iudaeae *B* I 76. idem *Βαιθόμμη* XIII 380.
Βενιαμίς (*Βενιαμείς*) Iacobi ex Rachela f. I 343. II 95. 99. 104. 111—115. 117. in Aegyptum missus II 118. 122—126. 133—137. 159. 167. decem filios gignit II 180. eius tribus *Βενιαμίς* aut *Βενιαμῖτις* et tribules *Βενιαμῖται* ab Israëlitis delentur V 155—174. 188. V 82. 129. 140. 357. VI 45. 49. 62. VII 17. 29. 47. 263. 278. 319. 388. VIII 37. 221. 247. 291. 397. IX 188. 247. 249. X 1. XI. 8. 69. 84. 148. 198.
Βεντίδιος 1. (*P. Ventidius*) in Syriam missus in Parthos bellum gerit Herodem adiuuat XIV 392—395. 420 sq. 434—438. *B* I 288. 290 sq. 309. 317.
— 2. corrupta lectio *B* I 392.
Βερενίκη (*Βερνίκη* in *B* scribi solet) *1.* Costobari et Salomae f. Aristobuli Herodis f. uxor Agrippae I mater XVI 11. XVII 12. XVIII 133. 143. 145. 156. 165. *B* I 552 sq. cf. 566.
— 2. Agrippae I f. Agrippae II soror primum Alexandro dein Herodi patruo tum Polemoni nubit XVIII 132. 194. XIX 276 sq. 354. XX 104. 143. 145—147. *Vit* 48. 119. 343. 355. *B* II 217. 220 sq. 310. 312—314. 333. 402. 405. 426. 595.
— 3. filia Archelai et Mariamae Agrippae I filiae XX 140.
— 4. Alexandri Cyrenensis Iudaei uxor *B* VII 445.
Βερενίκη opp. ad mare rubrum situm olim Aelana VIII 163.
Βερενικιανός (*Βερν-*) Herodis Chalcidis regis f. XX 104. *B* II 221.
Βερζελαῖος (uar. *Βεέρζελος, Βέρζελος*) Galadita Dauidis amicus VII 230. 272. 275. 387.
Βέροια Syriae urbs XII 385. XIII 384. XX 235.
Βερσάβη (uar. *Βεεθσαβή Βηρσάβη*) Vriae post Dauidis uxor Solomonis mater VII 130. 146. 158. 348 sq. 353. VIII 3. 6 sq.
Βέσβιος mons (*Vesuuius*) XX 144.
Βεσέβηλος et *Βεσελέηλος* uide *Βασάηλος.*
Βεττα[α]ία uide *Βατταία.*
Βηθαλαγά deserti Iudaeorum uicus XIII 26.
Βηθαράμαθα et *Βηθαραμφθᾶ* oppidum prope Iordanen *B* II 59. postea Iulias appellata XVIII 27. eadem Ἀμμαθα uocatur XVII 277.
Βηθεζουβᾶ (uar. *Βαθεχώρ, Βεθεζώρ. Βηθεζώβ* Hudson) h. e. *οἶκος ὑσσώπου* uicus Peraeae *B* VI 201.
Βηθενναβρίς uicus prope Gadara situs *B* IV 420. cf. *Σένναβρις.*
Βηθζηθώ uide *Βηρζηθώ.*
Βήθηβος (*Βηθηβώ*) oppidum Iudaeae VI 95.
Βήθηγα (uar. *Βαιθηλα Βήθηλα*) oppidum Iudaeae *B* IV 551.
Βήθηλ graece *θεία ἑστία* I 284.
Βήθηλα uide *Βέθηλα.*
Βήθης (uar. *Βηθάμη, Βηθσάμη*) uicus Iudae tribus prope Cariathiarim VI 14. 16 sq.
Βήθλεμα uel *Βηθλεέμη* oppidum tribus Iudaeae V 136. 271. 318. 323. VI 157. 167. 227. VII 19. 312 sq. VIII 246.
Βηθμαοῦς Galilaeae uicus *Vit* 64. 67.

Βηθσαϊδά uicus ad lacum Gennesarem situs postea Iulias appellatus XVIII 28.
Βηθσάνη uel *Βηθησάνη* uide *Βαιθσάνη*.
Βηθσέμες uide *Βιθιέμες*.
Βηθσέμηρα Iudaeae uicus IX 192.
Βηθσοῦρα uide *Βεθσοῦρα*.
Βηθσώ uide *Βησοῦ*.
Βηθωρώ uide *Βαιθώρα*.
Βῆλεος amnis Phoenicae *B* II 186.
Βῆλος 1. Babyloniorum numen X 224. *A* I 139. 192.
— 2. uide *Βαάλ*, *Βελίας*.
Βηρζηθώ (uar. *Βηθζηθώ*) uicus Iudaeae XII 397. uide *Ζηθώ*.
Βηρσάβη uide *Βερσάβη*.
Βηρσουβαί h. e. *ὅρκιον φρέαρ* puteus Iudaeae I 212. postea oppidum VI 32. VIII 348. IX 157, ubi *Βηρσαβεέ* traditur.
Βηρσουβαί uel *Βηρσαβέ* uel *Βηρσάβη* inferioris Galilaeae uicus *Vit* 188. *B* II 573. III 39.
Βήρυλλος Neronis seruus paedagogus XX 183 sq.
Βηρυτός Phoenicae urbs Romanorum colonia *B* VII 39. memoratur XVI 344. 357. 361. 370. XIX 338. *Vit* 49. 181. 357. *B* I 422. 538. II 504. IV 620. VII 96. *Βηρύτιοι* XVII 287. XIX 335. XX 211. *B* II 67. 506.
Βηρώθη Galilaeae superioris oppidum V 63. uide *Μηρώθ*.
Βηρωσός Chaldaeus scripsit *Χαλδαϊκά* *A* I 129. 142. testis excitatur I 93. 107. 158. X 20. 34. 219. *A* 129 sq. 134. 143. 145.
Βησάρα Galilaeae oppidum *Vit* 118 sq.
Βησηρά locus Iudaeae VII 34.
Βησιμώ oppidum Peraeae a Placido captum *B* IV 438.
Βησοῦ (uar. *Βηθσώ*) locus Hierosolymorum *B* V 145.
Βήταβρις uel *Βήταρις* Idumaeae oppidum *B* IV 447.
Βητρίακον uide *Φρηγδίακον*.
Βητχώρα urbs a Solomone aedificata VIII 152.
Βηών (uar. *Βνών Banon*) rex pastorum Aegyptius *A* I 80.
Βίεννα Galliae urbs XVII 344. *B* II 111.
Βιθιέμες (fort. *Βηθσέμες*) toparchia regni Solomonis VIII 35.
Βιθυνία XIV 301. *B* I 242. II 368. VI 81.
Μᾶρκος Βινίκιος (*Μινουκιανός* codd.) Gai imp. affinis XIX 102. 251.
Βινυκιανός (*Vinicianus*) uide *Ἄννιος*.
Βόαζος uide *Βοώζης*.
Βοβήλων uide *Βουήδων*.
Βοηθός 1. Alexandrinus sacerdos pater Simonis Iozari et Eleazari pontificum XV 320. XVII 78. 339. XVIII 3.
— 2. alius esse uidetur Simonis et Matthiae pater XIX 297. *B* V 527.
Βοιωτός Deliorum praetor XIV 231.
Βοκίας Iesu f. pontifex VIII 12.
Βόκκι Abiezeris f. pontifex V 362.
Βοκχόρης uicus prope Hierosolyma VII 225.
Βόκχορις Aegypti rex Iudaeos expulisse dicitur *A* I 305—307. II 16.
Βόλος Beniami f. II 180.
Βολογέσης (aut *Οὐολογέσης*) rex Parthorum Artabani f. XX 74. Izati Adiabeno bellum infert XX 81—91. Vespasiano gratulatur *B* VII 105. 237. 242.
Βονώνης Parthorum rex ab Artabano expulsus XVIII 46—52.
Βόρκιος (uar. *Βορκαῖος*) Agrippae II amicus *B* II 524. 526.
Βόρσιππα Babyloniae urbs *A* I 152.
Βορσιππηνοί *A* I 151.
Βοσάρα uide *Βοσόρα*.
Βοσκέθ uel *Βοσκέθι* Iudaeae oppidum X 48.
Βοσόρα (uar. *Βοσάρα*) oppidum Galaditis IV 173. XII 336. 340.
Βόσπορος (Cimmerius) XVI 16. *Βοσπορανοί* *B* II 366.
Βότρυς Phoenicae urbs ab Ithobalo condita VIII 324.
Βούβαστις ἀγρία numen Aegyptium XIII 66. 70.
Βουβαστίτης ποταμός *A* I 78.
Βουήδων (uar. *Βονήλων*, *Βουτήλων*, *Βοβήλων*) Samariae praefectus XI 118.
Βουλή mons. uide *Ἤβηλος*.
Βοῦρρος Neronis praef. praetor. XX 152.
βοῦς χρυσῆ apud Iordani fontes *B* IV 3. cf. VIII 226.
Βοχορίας Sabaei pater Beniamita VII 278. 280. 290.
Βοώζης (uar. *Βόαζος*) Bethlemita Rutham uxorem ducit V 323—335.
Βράκκος uide *Σερουίλιος*.
Βρεντέσιον oppidum Italiae XIV 378. *B* I 281.
Βρεττανία a Vespasiano domita *B* III 4. *B* VII 82.
Βρεττανικός Claudii Caesaris f. a Nerone necatus XX 149. 151—153. *B* II 245.
Βρεττανοί quattuor legionibus domantur *B* II 363. 378. *B* VI 331.
Βρίξελλον Italiae oppidum *B* IV 548.
Βρόγχος (uar. *Βρόχος*, *Βρόκχος*) trib.

pleb. a senatu ad Claudium missus XIX 234.
Βρόχχος uide *Σερονίλιος.*
Βροῦτος (*M. Iunius Brutus*) Caesaris interfector XIV 263. 270. 311. XIX 184. *B* I 218. 225.
Βύβλος urbs Phoenicae ab Herode beneficiis affecta *B* I 422.
Βυζάντιον urbs XVI 20.
βυκάνη a Moyse inuenta III 291.

Γ

Γαάλης uide *Γυάλης.*
γαβᾶ graece *βοννόν* significat VI 156.
Γάβα (*Γαβαά*) *1.* oppidum Beniamitarum V 140 sq. 157. 164. Sauli regia VI 156. cf. VI 105. ab Asano munita VIII 306. *Γαβαηνοί* scelus in mulierem faciunt V 143—155. uide *Γέβαλα.*
— *2.* opp. Galilaeae ab Herode condita equitum uocata XV 294. *B* III 36. in Romanorum fide manet *B* II 459. *Vit* 115. 117 sq.
γαβάθ graece *λόφος* dicitur *B* V 51.
Γαβαθά (uar. *Γεβαθά, Γαβάθη*) oppidum V 119. patria Sauli VI 56. 67. cf. VI 95. eadem ut uid. ac *Γαβὰθ Σαοὺλ* locus prope Hierosolyma *B* V 51.
Γαβαθών (uar. *Γαβαθώ, Γαβαθώνη*) Palaestinorum opp. VIII 288. 308. 310.
Γάβαλα (uar. *Γάμαλα Gadara*) *1.* oppidum a Gabinio restitutum *B* I 166, fort. Gadara.
— *2.* ab Alexandro subactum XIII 396, fort. Gamala.
Γαβαλῖται gens IX 188. uide *Γοβολῖται.*
Γάβαρα Galilaeae opp. *Vit* 123 sq. 203. 233. 235. 240. 265. 313. *B* II 629. III 132 (ubi *Γαδάρων* codd.). idem *Γαβαρώθ Vit* 229. 242 sq. *Γαβαρεῖς* (*Γαδαρεῖς* uar.) *Vit* 82. *Γαβαρηνοί* coni. *Vit* 44.
Γαβάρης 1. Solomonis praefectus VIII 36.
— *2.* alius cognominis VIII 37.
Γαβαρώθ uide *Γάβαρα.*
Γαβαταῖος spado XI 249. idem *Βαγαθῶος* XI 207.
Γαβαών uel *Γαβαώ* opp. Iudaeae haud procul Hierosolymis situm VI 105. VII 11. 283. *B* II 516. 544. *Γιβρών* VIII 22. *Ἰβρών* X 173. *Γεβεωνῖται* Iosuae socii V 49. 54—56. 58. 62. *Γαβαωνῖται* VII 294—297.
Γαβίνιος legatus Pompei XIV 37. 55 sq. *B* I 140. Syriam pro cos. obtinet XIV 82—104. 326. *B* I 160—178. 244. Machaerunta diruit *B* VII 171.
Γάγγης fl. Indiae alio nomine Phison I 38.
Γαδαλίας (uar. *Γοδολίας*) a Nabuzardane Iudaeae praefectus X 155. 157. 159—164. ab Ismahele necatur 168—170. 172 sq. 175.
Γάδαμος Nachorae ex Ruma f. I 153.
Γάδαρα 1. Coeles Syriae urbs XII 136. ab Alexandro Iannaeo expugnata XIII 356. 396. *B* I 86. Herodi concessa XV 217. *B* I 396. liberata XVII 320. *B* II 97. praeterea XIV 75. 91. XV 354. *Vit* 349. *B* I 155. 170. II 459. III 37. IV 413—419. (*B* III 132 *Γαβάρων* scribendum) *Γαδαρεῖς* XIV 75. XV 351. 354. 356. 358. *B* I 155. II 478. IV 417. (*Vit* 82 *Γαβαρεῖς* scribendum). *Γαδαρηνοί Vit* 42. 44. *Γαδαρῖτις* regio *B* III 542. cf. *Γάβαλα.*
— *2.* uicus Gaulanae XIII 375, ubi fort. *Γάραδα* aut *Χάραδρα* scribendum.
Γάδδης uel *Γάδδεις* cognomen Iohannis Mattathiae f. XII 266. XIII 10.
Γάδειρα urbs Hispaniae I 122. *B* II 363.
Γάδης s. *Γάδας* h. e. *τνγαῖος* Iacobi f. I 306. eius filii II 182. eius tribus VI 99. VII 58. *Γαδίς* Amoritarum terram accipit IV 166—171. V 3. 100. *Γαδῖται* IX 159.
Γαδίας Lysimachi patris nomen aut ipsius Lysimachi cognomen XV 252.
Γάδος propheta VII 321. 329.
Γάζα Palaestinorum opp. I 136. V 81. 128. 304. VI 8. IX 275. ab Alexandro M. capta XI 320. 325. XIII 150 sq. ab Iannaeo expugnata XIII 324. 352. 358. 395. *B* I 87. a Pompeio liberata XIV 76. 88. *B* I 156. Herodi donata, post liberata XV 217. 254. XVII 320. *B* I 396. II 97. praeterea *A* I 184—186. II 116. *B* II 460. IV 662. *Γαζαῖοι* V 304. XI 320. XIII 150. 329. 334. 348. 358—364. XIV 10. *Γαζῖται* XIII 151.
Γάζαρα opp. tribus Ephraim V 83. VII 77. 301. VIII 151. XII 308. XIII 15. a Simone captum XIII 215. 261 (ubi *Γάζωρα* libri meliores). *B* I 50.
Γάζασα (uar. *Ζάρασα*) Amani uxor XI 245 sq.
Γάζωρα uide *Γάζαρα.*
Γαθονήλος uar. V 182.

Γαϊδάδης uide *Ἰαϱάδης.*
Γάϊος (Caesar) Agrippae et Iuliae f. XVII 229. *B* II 25.
Γάϊος Καῖσαϱ Germanici f. Agrippae fautor XVIII 105. 124. 166—168. 185. 187 sq. 192—194. 206. 213 sq. 219. 223. *B* II 178. Tiberio succedit, Agrippam auget, Iudaeis bellum minitatur XVIII 224. 234. 236 sq. 238. 247 sq. 250. 256. 257—308. *B* II 181—203. coniuratione facta interficitur XIX 1—161. 175. 185. 190—200. *B* II 204—208. eius mores XIX 201—211. praeterea XIX 212. 214. 218 sq. 221. 230. 232. 237. 251 sq. 255. 257. 261. 267. 270. 276. 284 sq. 294. 351. *Vit* 5. tempus imperii XIX 201. *B* II 204.
Γάϊος (uar. *Gallus*) Quinctilii Vari amicus *B* II 68.
Γαΐς opp. uide *Ναΐά.*
Γαιτοῦλοι olim *Εὐιλαῖοι* gens I 134.
Γαλαάδ (uar. *Γάλα, Αἴγλα*) Dauidis coniux VII 21.
Γαλάδης collis in quo Iacobus et Labanus pacem fecerunt I 324. hinc dicta
Γαλαδηνή regio I 324. II 32. IV 96. 173. V 254. 257. 269 sq. VIII 398. IX 235. XII 330. et *Γαλαδηνοί* VI 71—73. eadem *Γαλαδῖτις* (uar. *Γαλααδῖτις*) V 164. 260. VI 375. VII 8. 230. VIII 36. 319. 411. IX 105. 159. XII 333. XIII 209. 374. 382. *Γαλάτις* XII 336. 340. 345. 350. *Γαλαδῖται* incolae VII 230. 232. 272. 387. *B* I 89.
Γαλαίστης Iudaeus nobilis XIII 424.
Γαλανθὼνη oppidi nomen XIV 18. fort. *Γάλαν Θώνη.* cf. XIII 397.
Γαλάται (*Galli*) olim Gomares I 123. *A* I 67. *B* I 5. Cleopatrae satellites, dein Herodis XV 217. XVII 198. *B* I 397. 437. 672. eorum multitudo et diuitiae *B* II 364. 371 sq. cum Germanis in Romanos rebellant VII 76. *Γαλατικός* XVII 198.
Γαλατία (*Gallia*) XII 414. XVII 344. *B* IV 440. 494. 547. 634. VII 88. cf. *Γαλλία.*
Γαλάτις uide *Γαλαδῖτις.*
Γάλβας imperator XVIII 216. occisus *B* IV 494. 498 sq. 546. tempus imperii *B* IV 499.
Γαλβονάθ Iudaeae locus VI 221.
Γάλγαλα ubi prima Hebraeorum cis Iordanen castra fuere V 34. 48. 62. 68. VI 57. 83. 98. 103. 134. 145. 155. VII 275 sq. uide *Γέβαλα.*
Γαλιλαία regio, inferior et superior *Vit* 187 sq. *B* II 568. 573. cf. *B* I 22. *ἡ ἄνω* V 63. *Vit* 67. et fort. *Vit* 71. *ἡ κάτω* VIII 37. utriusque G. natura et fines *B* III 35—44. olei fertilis *B* II 592 sq. quot oppida habeat *Vit* 235. memoratur V 63. 86. 91. VIII 36 sq. 142. IX 235. XII 331 sq. 334. 350. 421. XIII 50. 125. 154. 158. 191 sq. 322. 337. XIV 91. 158. 169. 274. 298. 342. 394 sq. 411. 413. 417. 432. 452. XV 294. 360. XVII 188. 254. 288. XVIII 36. 240. XIX 338. XX 43. 159. *Vit* 28. 30. 37 sq. 62. 67. 71. 78. 86. 98. 115. 119. 121. 123. 132. 187 sq. 193. 195 sq. 206. 220. 226—243. 257. 267—270. 273. 285. 309 sq. 315. 318. 324. 341. 346. 357. 386. 393. 411. *A* I 110. *B* I 21. 76. 203. 210. 221. 256. 290 sq. 302 sq. 307. 315. 326. 329. 400. II 43. 56. 68. 95. 168. 188. 193. 233. 247. 252. 503. 510 sq. 513. 569. 571. 573. 585. 589. 647. III 30. 34. 63. 110. 115. 127. 229. IV 84. 120. 249. V 408. 474. VI 339. incolae *Γαλιλαῖοι* V 63. XIII 154. XIV 450. XVIII 23. 136. XX 118—120. *Vit* 30. 39. 66. 79. 84. 99—103. 107. 125. 143. 177. 190. 198. 200. 206. 210. 214. 228. 230. 237. 242. 250—253. 258—262. 302. 305 sq. 311. 340. 350. 368. 375. 379. 381. 383. 385. 391 sq. 398. *A* I 48. *B* II 118. 232. 237. 433. 622. III 35. 42. 61. 110. 199. 233. III 293—306. IV 1. 96. 105. 127. 558 sq. *τὸ Γαλιλαῖον* XVIII 27. 37. 318.
Γαλλία (uar. *Γαλατία*) XVIII 252. *B* II 111. *B* II 183 coni. (*πανία, ἱσπανία* codd.).
Γαλλικανός tribunus Iosephum historicum recipit *B* III 344.
Γάλλος 1. nomen centurionis *B* IV 37.
— *2.* cognomen uide *Αἴλιος, Καισέννιος, Κανίδιος, Κέστιος, Ῥούβριος.*
— *3.* uar. *B* II 68. cf. *Γάιος.*
Γαμάλα Gaulanitidis inferioris opp. describitur *B* IV 2. 4—8. ab Alexandro Iannaeo captum XIII 394. 396 (ubi *Γάβαλα* traditur). *B* I 105. a Iosepho munitum *B* II 568. 574. a Vespasiano expugnatum *B* IV 10—53. 62—83. praeterea XVIII 4. *Vit* 46 sq. 58 sq. 61. 114. 179. 183. 185. 398. *Γαμαλεῖς B* IV 26. 49. *Γαμαλῖται Vit* 177. *Γαμαλιτική B* III

56. at *Γαμαλική* XVIII 113 corruptum uid.

Γαμάλας pater Iesu pontificis *Vit* 193. 204. *B* IV 160.

Γαμαλιήλος Hierosolymita Iesu et Simonis (Simeonis) pontificum pater XX 203. 223. *Vit* 190. 309. *B* IV 159.

Γάμαλος Herodis Tiberiensis pater *Vit* 33.

Γάραδα (uar. *Γάραδρα, Γάδαρα, Χάραδρα*) uicus Gaulanae regionis XIII 375.

Γαριζίν (*Γαριζείς*) (uar. *Γριζαῖος Γριζεις*) mons IV 305 sq. V 69. 235. XI 235. 310. 340. 346. XII 7. 10. 257. 259. XIII 74. 78. 255. XIV 100. XVIII 85. cf. *Ἀργαρίζειν*.

Γάρεις uel *Γάρις* uicus Galilaeae VIII 330. *Vit* 395. 412. *B* III 129. V 474.

Γασίων Γάβελος locus mari Rubro adiacens, in quo erant Solomonis naualia VIII 163.

Γαυλάνα (*Γαυλάνη*) fugitiuorum olim oppidum regionis Batanaeae IV 173. *B* I 90. a Iannaeo expugnatum XIII 393. *B* I 105. *ὁ Γαυλανᾶς* inferior et superior *B* IV 2. cf. *B* II 168. *Γαυλανῖται* XVIII 4. *B* III 542. *Γαυλανῖτις* regio IV 96. VIII 36. XIII 396. XVII 189. XVIII 106. *Vit* 187. *B* II 247. 459. III 56. IV 2. *Γαυλωνῖτις* XVII 189. *B* III 37. *Γαυλανιτική B* II 574. *ἡ κάτω B* II 168.

Γεβαθά uide *Γαβαθά*.

Γέβαλα oppidum Iudaeae VI 95, ubi *Γαβάς, Gabatha, Galgalis* uar.

Γεβεωνῖται uide *Γαβαών*.

Γεδεών Iasi f. Manassita iudex Hebraeorum V 213. Madianitas fugat V 215—231. moritur V 232. 239 sq. VI 90. VII 142.

Γεθλᾶ Israëlitarum oppidum VI 309.

Γεθέρης (uar. *Γόθερος, Γάθερος*) Arami f. Bactrianorum auctor I 145.

Γεθερσᾶς (uar. *Ἰεθρόαν*) Dauidis f. VII 21.

γείσιον uox Hebraica graece *τριγκός* VIII 95.

Γειών (uar. *Γηών, Σιών*) fons Hierosolymorum VII 355.

Γελβονέ mons VI 328. 372.

Γέλλιος uide *Σέλλιος*.

Γελμών oppidum Iudaeae Achitopheli patria VII 228. *Γελμωναῖος* VII 197.

Γέμελλος 1. Herodis amicus XVI 242 sq.

— *2.* XVIII 206. uide *Τιβέριος*.

Γενάθ porta Hierosolymorum *B* V 146.

Γεννησάρ siue *Γεννησαρίς* et lacus et regio describitur *B* III 506—521. memoratur V 84. XVIII 28. 36. *Vit* 349. *B* II 573. 463. *Γεννήσαρα ὕδατα* XIII 158.

Γέραρα locus Palaestinae I 207. 259 sq. *ἡ Γεράρων* VIII 294. *Γεραρῖτις* VIII 294.

Γέρασα Coeles Syriae urbs a Iudaeis direpta *B* II 458. III 47. a L. Annio capta *B* IV 487 sq. dubium *B* I 104 cf. *Ἔσσα. Γερασηνοί* XIII 398. *B* II 480. IV 503.

Γεράστρατος Abdelimi f. Tyriorum iudex *A* I 157.

Γεργεσαῖος Chananaei f. I 139.

Γερμανία B IV 546. 586. 595. 648. VII 82. *Γερμανικὰ τάγματα B* IV 495.

Γερμανικός 1. Drusi f. moritur XVIII 54. eius uirtus XVIII 206—209. praeterea XVIII 164. XIX 117. 223. XX 148. *A* II 63. *B* II 178.

— *2.* Claudii imp. cognomen XIX 217. 280. 287. XX 11.

Γερμανοί fortissimi *B* II 364. 376. VI 331. a Vespasiano pacati *B* III 4. Herodis milites XVII 198. *B* I 672. Gai Caesaris satellites XIX 119. 125 sq. 138. 148 sq. 152 sq. 215. a Romanis desciscunt VII 75. 77. 82 sq. 89. *Γερμανός* captiuus XVIII 195. 202.

Γέσσιος Φλῶρος Clazomenius procurator Iudaeae XVIII 25. XIX 366. XX 215. 252. 257. eius in Iudaeos iniuriae XX 252—258. *B* II 277—283. 287—292. Hierosolymis seditionem excitat *B* II 293—343. 402—404. 406 sq. 418. 420. 531. 558.

Γέσσιρα uel *Γεσσούρα* Palaestinae regio VII 21. 180. 187.

Γεφθαῖος Iudaeus ex Iohannis exercitu *B* VI 148. idem *Γυφθαῖος* VI 92. *Τεφθαῖος* V 474.

Γήλας (uar. *Γήρασος, Γήραος, Gera*) Beniami f. II 180.

Γήμα et *Γηνεώς* uide *Γιναή*.

Γήρας 1. uide *Γήλας*.

— *2.* Beniamita Ehudi pater V 188.

— *3.* Beniamita Samuis pater VII 207. 263. 388.

Γηρσόμης uide *Γολγόμης*.

Γῆρσος (h. e. graece *εἰς ξένην γῆν*) Moysis f. II 277 sq.

Γηών 1. fl. idem Nilus I 39.

— 2. uide *Γειών*.

Γίβαλος uide *Ἤβηλος*.

Γιβρών oppidum idem quod Hebron VII 7. 19. 24. 31. 34. 36. 42. 49. 53. 60. 65. 196. idem quod Gabao (Gibeon) VIII 22. uide *Ἰβρών*.

Γίγαντες VII 71. eorum posteri I 174. VII 298. 301. 304.

Γίγας Eleazarus Iudaeus uocabatur XVIII 103.

Γινάη (uar. *Γήμα*, *Γιναία*) uicus Samaritanus XX 118. *B* II 232. III 48.

Γινναβρίν uicus *B* IV 455. uide *Σεννάβρις*.

Γίσχαλα Galilaeae urbs Iosepho inimica *Vit* 43—45. 70. 75. 77. 101 sq. 122. 189. 217. 235. 271. 308. 317. *B* II 574. 585. 621. 625. 632. (uar. 645) IV 1. 84. 86. a Tito capta IV 92—120. 123 sq. 130. 208.

Γιτθᾶ (uar. *ηττον*) Idumaeae castellum a Machaera munitum XIV 450. *B* I 326.

Γίττα Palaestinorum opp. V 87. VI 8. 30. 171. 191. 245. 247. 319. 320 sq. 325. 354. 356. VII 233. VIII 18. IX 170. 217. 275. *Γιτταῖοι* VII 201.

Γίων (uar. *Σίμων*) Eleazari pater *B* IV 225.

Γιώρας Iudaeus Simonis pater *B* II 521. 652. IV 503. V 11. VI 114. VII 25. 154. 265.

Γλαφύρα Archelai Cappadocis f. Alexandro (8) nubit nobilitate gloriatur XVI 11. 193. 206. 303. 328. 329. XVII 12. *B* I 476 sq. 500. 508. 552. 563. dein Iubae nubit, tum Archelao XVII 341. 349 sq. 352. *B* II 114—116.

Γναφέως (*fullonis*) monumentum Hierosolymis *B* V 147.

Γοβολῖτις regio in Idumaeorum et Arabum confiniis II 6. III 39. *Γοβολίς* coni. XIV 18. cf. *Γαβαλῖται*.

Γόζορος Pharisaeus *Vit* 197. *Ἰώζαρος* Gelenius. idem *Ἰωέσδρος* uocatur *B* II 628.

Γόθαμος uide *Ἰόθαμος*.

Γοθολία IX 96. uide *Ὀθλία*.

Γολγόμης (uar. *Γήλσεμις*, *Γηρσόμης*) Leui f. II 178. *Γολσόμης* fort. scribendum.

Γολίαθος Palaestinus Israëlitas prouocat VI 171—177. a Dauide occiditur VI 185—192. 244. 254.

Γόμαρος Iaphethi f. Gallorum auctor I 123. 126.

Γοργίας dux a Lysia missus a Iuda uincitur XII 298—312. Iamniae praef. Iudaeos superat XII 350—353.

Γορπιαῖος mensis *B* II 440. III 542. IV 83. VI 392. 407. 435.

Γοτάρζης uide *Κοτάρδης*.

Γοῦνις Nepthali f. II 181.

Γουρίων Iudaeus nobilis a zelotis interfectus *B* IV 358. cf. *Γωρίων*.

Γόφνα opp. et toparchia Iudaeae *B* III 55. a Cassio afflicta XIV 275. *B* I 222. a Vespasiano capta *B* V 50. VI 115. 118. *Γοφνιτική* toparchia *B* I 45. II 568. IV 551.

Γράνικος fl. XI 305. 313.

Γραπτή Izati Adiabeni consanguinea *B* IV 567.

Γρᾶτος 1. Herodis dux Iudaeorum rebellionem impugnat XVII 266. 275 sq. 283 sq. 294. *B* II 52. 58 sq. 63 sq. 74.

— 2. Tiberio imp. Iudaeae procurator XVIII 177.

— 3. miles Claudium ex latebra producit XIX 217—221.

— 4. uide *Οὐαλέριος*.

Γυάλης (uar. *Γάλης*, *Γέλλης*, *Γαάλης*) Sichemitarum praetor contra Abimelechum male pugnat V 241. 243 sq. 246.

Γυναῖκειοι πύργοι Hierosolymorum *B* V 55. 110.

Γυφθαῖος Iudaeus ex Iohannis exercitu *B* VI 92. idem *Γεφθαῖος B* VI 148. *Τεφθαῖος B* V 474.

Γωρίων 1. Nicomedis f. Iudaeus *B* II 451.

— 2. Iosephi f. zelotarum aduersarius *B* IV 159. Iosephi pater *B* II 563. idem esse uid. *Γουρίων* IV 358.

Δ

Δαβάριττα (uar. *Δεβάριθθα*) Galilaeae uicus *Vit* 318. *B* II 595. *Δαβαριττηνοί Vit* 126.

Δαβώρα (uar. *Δεβώρα*), h. e. graece *μέλισσα*, mulier uates Baracum Hebraeorum ducem eligit V 200. 202. 204. 209 sq.

Δαγών 1. Azotiorum deus VI 1 sq. XIII 99 sq. 104. *B* V 384.

Δαγών 2. castellum prope Hierichuntem XIII 230. *B* I 56.
Δαδάνης (uar. *Δαλάνης*) Sui f. I 238.
Δαήλης Iuctae f. I 147 uar. *Δεκλαδᾶς*, *Δέκελος*, quare *Δάκλης* scribendum uid.
Δαθάμης Rubelita cum Core seditionis princeps IV 14. 37—39. 47. 53.
Δαίσιος mensis Iudaeorum *B* III 282. 306. 315. IV 449. 550. Pergamenorum XIV 247.
Δάκλης uide *Δαήλης*.
Δακοί natio cum Essenis comparata XVIII 22. a Romanis repulsa *B* II 369.
Δάλαιος Iudaeus Iosephi sacerdotis pater *B* VI 280. cf. *Δάμναιος*.
Δαλάλη (uar. *Δαλίδη*) Palaestina Sampsonis concubina V 306. 308. 312.
Δαλμάται gens *B* II 370. *Δαλματία* *B* II 369.
Δαμασκός urbs media inter Palaestinam et Coelen Syriam I 145. ibi Abramus regnauit I 159 sq. reges VII 100—103. IX 87—94. ab Assyriis capta IX 253 sq. ab Alexandro M. occupata XI. 317. praeterea V 86. VII 100 sq. 104. VIII 352. 363. 387. IX 175. 245. XI 30. XIII 153. 179. 370. 387—389. 392. 418. XIV 29. 33 sq. 40. 48. 178. 295. XV 96. *Vit* 27. *B* I 115. 127. 129. 131. 212. 236. 362. 399. 422. *Δαμασκηνοί* I 159. 178. VIII 304. IX 244. 252 sq. XII 126. XIII 388. XV 344. XVI 299. XVII 99. XVIII 153 sq. *A* II 84. *B* I 103. 398. II 559—561. VII 368. *Δαμασκηνή* regio I 160. XIV 38.
Δάμναιος Iesu pontificis pater XX 203. 213.
Δάν uel *Δάνος* (graece *θεόκριτον* significat) Iacobi f. I 305. eius filii II 181. eius tribus *Δανίς* uel *Δανῖτις*, tribules *Δανῖται* III 105. V 87. 175. 176. 276. VII 59.
Δάν uel *Δάνη* uel *Δάνος* opp. Danitarum ad Iordanis fontem minoris I 177. V 178. VIII 226. 228. 305. uide *Δάφνη* (2).
Δάναν corrupta lectio X 158.
Δαναός ab Aegyptiis Harmais siue Hermaeus dictus Argos migrat *A* I 102 sq. 231. II 16.
Δανίηλος 1. Dauidis regis f. VII 21.
— 2. propheta a Nabocodrosoro in honore habitus X 188—190. 193—212. 214. 217. Baltasaro uaticinatur X 237—245. a Dario Medo auctus X 249—263. Ecbatanis arcem aedificat X 264 sq. uaticinia eius X 266—281. XI 337. XII 322.
Δαοί gens Asiae XVIII 100. XX 91.
Δάος uel *Τάος* Apollonii cognomen XIII 88.
Δάρδανος Emaonis f. Hebraeus sapientia insignis VIII 43.
Δαρεῖος 1. Astyagis f. Medorum rex apud Graecos aliud nomen habet, cum Cyro Babylonem capit X 232. 248. Danielem prophetam honoribus afficit X 249—251. 253. 257 sq. 262 sq.
— 2. Hystaspis f. Zorobabeli amicus Iudaeis concedit, ut urbem et templum restituant XI 30—34. 57—64. 67. 78. 86. 94. 95—107. 113. 117—119. XV 386. *A* I 154. moritur XI 120. Glaphyrae atauus *B* I 476.
— 3. Codomannus ab Alexandro uictus XI 302. 305. 311. 313—318. 321. 335. XII 8.
— 4. Artabani Parthorum regis f. obses Romam mittitur XVIII 103.
— 5. Agrippae II equitum praefectus *B* II 421. Le Bas, inscr. III n. 2135.
Δασσίων Taricheata *Vit* 131.
Δανίδης aut *Δαβίδης* Iessaei f. eius genus V 336 sq. VI 163 sq. rex unctus VI 165 sq. Sauli minister VI 167—169. 175. 177. 181. Goliathum uincit, regis filiam uxorem ducit VI 185—204. Sauli insidiis petitus aufugit VI 205—242. ad Palaestinos dein Moabitas uenit VI 245—250. 253—256. 258. 269. 271. in deserto agit VI 273—291. 295. 318. Abigeam uxorem ducit VI 308 sq. Sicellae habitat VI 319—326. 351—367. Saulo mortuo rex primum Iudae tribus dein omnium Hebraeorum VII 1—60. Hierosolyma expugnat Palaestinos caedit VII 61—77. templum aedificare parat VII 78—95. bella gerit VII 96—161. Vriae uxorem eripit VII 130—146. cladem domesticam accipit VII 162—180. ab Apsalomo pellitur, dein uictor redit VII 181—275. alia populi defectio VII 276—292. eius amici VII 293. uaria cum Palaestinis certamina VII 293—317. carmina pangit VII 305. populi recensum agit, locum templo destinat VII 318—342. senectute grauis Solomonem heredem instituit et cohortatur VII 343—388. moritur. Hierosolymis sepelitur VII 389—392. eius sepulcrum apertum

ab Hyrcano et Herode VII 393 sq. XIII 249. XVI 179. 181. *B* I 61. eius filii VII 21. 70. praeterea: I 226. VIII 1. 12. 50. 59. 109. 113. 197 sq. 200. 202. 207 sq. 219. 221. 232. 259. 270. 276. 315. IX 44. 96. 140. 145. 148. 155. 166. 196. 269. 280. 282. X 49. 67. 143. XI 73. 80. 112. *A* II 132. *B* V 137. 143. VI 439 sq.

Δάφνη 1. ἡ πρὸς Ἀντιόχειαν XIV 325. 451. XVII 24. *B* I 243. 328.

— *2.* locus prope locum Samechonitin *B* IV 3. *Δάνη* uoluit Relandus.

Δεβώρα uide *Δαβώρα.*

Δειλον urbis Coelesyriae nomen corruptum, fort. *Δῖον* XIV 47.

Δεῖνα Iacobi filia a Sychema corrupta I 308. 337. II 179.

Δείναιος uel *Δίναιος* Iudaeus Eleazari latronis pater XX 121. 161. *B* II 235.

δεκάπολις Syriae *B* III 446. cf. *Vit* 341 sq. 410.

Δεκέμβριος mensis XIV 145.

Δέκιος Μοῦνδος eques R. Paulinam constuprat XVIII 67—79.

Δεκλαδᾶς uide *Δαήλης.*

Δελαιάσταρτος uide *Δεάσταρτος.*

Δέλλιος M. Antonii amicus XIV 394. XV 25. 27. *B* I 290.

Δέλτα 1. Aegypti opp. XIV 133. *B* I 191.

— *2.* Alexandriae locus a Iudaeis habitatus *B* II 495.

Δελφοί A II 131. *Δελφικαὶ τράπεζαι* III 139. *Δελφικὸν μαντεῖον A* II 162.

Δῆλος insula XIV 213. *Δηλίων* de Iudaeis decretum XIV 231.

Δημαίνετος Ptolemaeensis ciuibus suadet, ne Ptolemaeum Lathurum recipiant XIII 330 sq.

Δημήτριος 1. Phalereus regiis bibliothecis Alexandriae praef. Iudaeorum legem in linguam Graecam uertendam curat XII 12—40. 103—118. *A* II 46. Iudaeorum res conscripsit *A* I 218.

— *2.* ὁ *Πολιορκητής* Antigoni f. *A* I 184 sq. 206.

— *3.* I Seleuci f. Syriae regnum occupat XII 389 sq. cum Iudaeis bellum gerit, Iudam caedit XII 393—410. 415. 420 sq. XIII 23. Ionatham conciliare studet, in proelio occumbit XIII 34—61. 80. 86.

— *4.* II Demetrii I f. Syriae regnum occupat, Alexandrum fugat XIII 86—90. 109—116. Ionathae multa concedit. eius litterae XIII 120—128. milites et Antiocheni eius aduersarii XIII 129—131. 135—142. aduersus Ionatham inimicitiae XIII 142—162. 174—181. ab Arsace capitur XIII 184—187. 218 sq. 221 sq. regno primum recuperato dein amisso obit XIII 253. 267—269. 271. VII 393.

— *5.* III Antiochi Grypi f. *Ἀχαιρος* dictus XIII 370 sq. cum Alexandro Iannaeo pugnat XIII 376—379. *B* I 92—95. 99. a Parthis captus XIII 384—386.

— *6.* Gamalae castelli praef. XIII 394. *B* I 105.

— *7.* Gadarensis Cn. Pompei libertus XIV 75. *B* I 155.

— *8.* Andromachi Herodis amici f. XVI 243.

— *9.* Iudaeorum Alexandriae princeps Agrippae II affinis XX 147.

Δῆμος numen cum Gratiis Athenis colitur XIV 153.

Δημοτέλης Lacedaemonius XII 227. XIII 167.

Δία oppidi nomen corruptum XIII 393. *Δῖον* Hudson.

Διαγόρας Melius ab Atheniensibus damnatus *A* II 266.

Διάθημα Galadenae castellum XII 330.

Διγλάθ (h. e. graece *τὸ μετὰ στενότητος ὀξύ*) fl. idem Tigris I 39.

Δίδιος Augusti legatus XV 195. *B* I 392. ex coni.

Δίδωρος (uar. *Διόδωρος*) Herculis f. I 241.

Δικαιάρχεια Campaniae opp. XVII 328. XVIII 160. 248 sq. XIX 5. *B* II 104. Italis *Ποτίολοι* dictum *Vit* 16. cf. XVIII 161.

Δίναιος uide *Δείναιος.*

Διογένης Alexandri Iannaei amicus a Pharisaeis interfectus XIII 410. *B* I 113.

Διόδοτος cognomine *Τρύφων* Antiochi VI tutor XIII 131 sq. 143 sq. 147. 186. Ionatham Iudaeum occidit XIII 187—209. XX 239. *B* I 49. pupillo interfecto rex constituitur, ab Antiocho Sideta depellitur XIII 218—224. *B* I 50 sq.

Διόδωρος 1. Iasonis f. Hyrcani I legatus XIII 260.

— *2.* uide *Δίδωρος.*

Διόκληρος Solomonis praefectus VIII 35.

Διοκλῆς Persicam historiam scripsit X 228.

Δῖον 1. Macedoniae opp. XI 334.

Δῖον 2. Syriae a Pompeio liberatum XIV 75. idem fort. memoratur XIII 393. XIV 47. *B* I 132 cf. *Δειλον*, *Δία*.
Διονύσια festum Atheniensium XIV 153.
Διονύσιος 1. Asclepiadis f. Atheniensis XIV 149.
— 2. Dionysii f. Atheniensis XIV 150.
— 3. (uar. *Θεοδόσιος*) Theodori f. Atheniensis Suniensis XIV 152.
— 4. Tripoleos tyrannus a Pompeio supplicio affectus XIV 39.
Διόννσος regis Antiochi (*11.*) cognomen XIII 387. *B* I 99.
Δῖος 1. Phoeniciarum rerum scriptor. eius fragmentum extat VIII 147—149. *A* I 112—115.
— 2. Macedonum et Iudaeorum mensis I 80. *B* II 555.
Διόσπολις Coeles Syriae urbs XV 111. *B* I 366. cf. *B* I 132.
Διόφαντος Herodis notarius XVI 319. *B* I 529.
διψάς Africae desertum *B* II 381.
Δόητος (uar. *Δόρτος*) Iudaeus a Quadrato supplicio affectus XX 130.
Πόπλιος Δολαβέλλας (*Δολοβέλλας*) consul XIV 217—222. 313. eius ad Ephesios litterae XIV 223—228.
Δόλεσος Gadarensium princeps *B* IV 416.
Δομετία Domitiani imp. uxor Iosepho fauet *Vit* 429.
Δομετιανὸς Καῖσαρ Vespasiani f. *B* IV 646. 649. 654. VII 152. in Germaniam proficisci parat *B* VII 85. 88. Iosepho fauet *Vit* 429. eius dies natalis *B* VII 37. eius annus decimus tertius XX 267.
Γναῖος Δομέτιος Καλβῖνος consul XIV 389.
Δομέτιος Ἠνόβαρβος Neronis Caesaris pater XX 148.
Δομέτιος Neronis nomen prius XX 149.
Δομέτιος Σαβῖνος tribunus leg. XV uir fortis *B* III 324. V 340.
Δορκάδος nomen Iudaeum patris Iohannis *B* IV 145, ubi *ταβηθά* in margine codicum quorundam.
Δόρτος uide *Δόητος*.
Δορυμένης Ptolemaei pater XII 297.
Δοσίθεος 1. Iudaeus Ptolemaei Philometoris dux *A* II 49.
— 2. Simonis legati Iudaeorum pater XIII 260.
— 3. Cleopatridae f. Alexandrinus Hyrcani II legatus XIV 236.
— 4. Hyrcani II post Herodis amicus XV 168—172. 252. 260. idem fortasse ac 3.
Δράκων legislator Atheniensis *A* I 21.
Δροῦμα Gedeonis paelex Abimelechi mater V 233.
Δρούσιλλα Agrippae I f. primum Azizi, dein Felicis uxor XVIII 132. XIX 354 sq. XX 139. 141—144. *B* II 220.
Δρούσιον turris Caesareae a Druso nomen accepit XV 336. *B* I 412.
Δροῦσος 1. Augusti priuignus XV 336. XVIII 143. 180. *B* I 412.
— 2. Tiberii Caesaris f. XVIII 143. 188. 206.
— 3. Agrippae I f. XVIII 132.
Δρυμός uel *Δρυμοί* locus prope Carmelum montem XIV 334. *B* I 250.
Δύστρος Macedonum et Iudaeorum mensis IV 327. XI 107. 286. 290. XII 412. *B* IV 413.
Δώδειος Eleazari Hebraei pater VII 308.
Δώηγος (uar. *Δώηκος*) Sauli seruus VI 244. 254. 259. Abimelechum pontificem occidit VI 260. 270.
Δωθαείν opp. Israëlitarum Elissaei domicilium IX 53.
Δῶρα 1. Phoenices opp. maritimum V 83. 87. VIII 35. XIII 223 sq. 324. 326. XIV 76. XV 333. *Vit* 31. *A* II 116. *B* I 50. 156. 408. *Δωρῖται* uel *Δωριεῖς* Iudaeis iniuriam faciunt. Petronii ad eos litterae XIX 300—311.
— 2. Idumaeae opp. nullum est *A* II 112. 116. sed cf. *Ἄδωρα*.
Δωρᾶς Hierosolymita XX 163.
Δωριεῖς quales lectulorum pedes facere soleant III 139.
Δωρίς Hierosolymitis, Herodis uxor primum eiecta dein redux tum iterum relegata, Antipatri mater XIV 300. XVII 38. *B* I 241. 432 sq. 448. 451. 562. 590. cf. *B* I 473. 568. 584 sq. 587. 619 sq.
Δωρόθεος 1. Ptolemaei Philadelphi aulicus XII 94 sq. 97. 105.
— 2. Iudaeus Alexandri legati pater XIV 146.
— 3. Atheniensis Erchiensis XIV 150.
— 4. Iudaeus legatus ad Claudium missus XX 14.
Δῶρος (uar. *Ἀένδωρος*) Israëlitarum opp. VI 330.

E

Ἔβερος Salae f. Hebraeorum auctor I 156—148. 150.
Ἐβίας (uar. *Ἀβίας*, *Ἀβίρας*) Samueli f. VI 32.

Ἐβιδᾶς (uar. Ἀβιδᾶς) Madanae f. X 238.
Ἑβραῖοι olim Iudaei ab Ebero uocabantur I 146. 139. 148. II 78. 102. 200. ab Aegyptiis pressi exeunt II 201—349. III 1. 7. 25. 39—68. 77. 79. 84. 95. 192. 194. 202. 214. 223. 247. 299. 317. IV 1. 7. 14. 40—47. 66 sq. 86—99. 102. 112. 127. 131. 145. 147. 157. 159. 162. 201. 203. 243. 266. 308. 330. V 8. 19. 27. 48. 55. 61. 63. 93. 97. 104. 112. 160 sq. 176. 197. 225. 229. 231. 255 sq. 286. 298. 338. 341. 352—356. VI 12. 17. 23. 29. 54. 62. 80. 83. 86. 94. 106. 111. 114—117. 127. 130. 132. 138. 155. 172. 175 sq. 187. 191. 210. 213. 245. 268. 275. 281. 291 sq. 325. 327. 344. 352. 369. 373. VII 2 sq. 20. 27. 44. 53. 68 sq. 71. 74 sq. 95. 98. 100. 105. 123. 128. 139. 151. 219. 232. 258. 289. 297. 301. 303. 310. 319. 321. 324. 337. 356. 370. 380. 385. 391. VIII 38. 43. 99. 111. 116. 120. 122 sq. 129. 132. 161. 173. 190. 204. 211. 229. 255. 335. 341. 353. 381. IX 20. 62. 95. 182. 211. X 38. 72. 87. 155. 183. 194. 218. XI 344. XIV 255. *B* IV 459. V 160. 381. 388. 443. eorum lingua I 33 sq. 36. 38 sq. 52. 80 sq. 117. 128. 204. 258. 333. II 3. III 32. 137. 143 sq. 252. 282. 286. 291. IV 72 sq. V 121. 201. 323. 336. VI 22. 302. VII 67. VIII 78. 85. 95. IX 290. XVIII 228. *A* I 67. nummi et mensura III 142. 144. 194. 234. menses I 80 sq. II 311. III 201. IV 84. VIII 61. 100. XI 148. 286. XII 248. 319. Ἑβραῖδες II 226. Ἑβραϊκά XVIII 345. γράμματα I 5. XII 48. βίβλοι IX 208. χαρακτῆρες XII 36. ἑβραΐστί X 8. ἑβραΐζων *B* VI 96.
Ἑβρών Iudaeae post Idumaeae opp. antiquissimum ab Abramo conditum I 170. *B* IV 530 sq. a Simone dein a Romanis captum *B* IV 529—533. 554. uariae huius nominis extant formae Ἑβρών III 305. V 305. Ἑβρώνιοι I 186. Ἰέβρων V 91. Ναβρῶ I 70. Νεβρών I 237. 256. 343. 345. II 1. 196. V 125. Γιβρών VII 7. 19. 24. 31. 34. 36. 42. 49. 53. 60. 65. 196. cf. X 173. Χεβρών VII 389. VIII 246. XII 353. *B* IV 529 sq. 554.
Ἐγγαδδί uide Ἐνγαδδί.
Ἐγλών Moabitarum rex Israëlitas premit V 186. 189. 199. ab Ehude necatur X 193. 195.
Ἐγκρανάς (uar. ἐν καρναΐν) nomen templi Syrorum XII 344.
Ἐδναῖος Iosaphato rege Iudae tribus dux VIII 397.
Ἐδώραμος Iuctae f. I 147.
Ἐζᾶς (uar. Ἀζᾶς) Iudaeae mons XII 429.
Ἔζδρας uel Ἔσδρας Babylonius Xerxe fauente Hierosolyma proficiscitur XI 120—138. Iudaeos peccantes castigat XI 138—153. populo legem Mosaicam recitat XI 154—157. moritur XI 158.
Ἐζεκίας *1.* Achazi f. rex Iudaeorum IX 257. cultum diuinum restituit IX 260—263. 267—274. Palaestinos uincit IX 275 sq. 278. Assyriis resistit X 1—22. 24. 30. 34. moritur X 36.
— *2.* pontifex Iudaeorum Ptolemaei I amicus *A* I 187.
— *3.* latro ab Herode occisus Iudae Galilaei pater XIV 159. 167. XVII 271. *B* I 204. II 56.
— *4.* Ananiae pontificis (5) frater *B* II 429. necatur *B* II 441.
— *5.* Chobari f. Iudaeus nobilis *B* V 6.
Ἐζελούς (uar. Ζάρασος) Iudae f. II 178.
Ἔθανος uide Ἄθανος.
Ἔθις uel Ἐθαῖος (Ἐσθαῖος codd.) Gittaeus Dauidis amicus VII 201. 233.
Εἰθώβαλος uide Ἰθώβαλος.
Εἰπά (uar. Ἰπά) oppidum a Roboamo munitum VIII 246.
Εἰράς (uar. Ἱέραχος) Iuctae f. I 147.
Εἰρηναῖος orator XVII 226. *B* II 21.
Εἰρήνη *1.* numen cui templum extruxit Vespasianus *B* VII 158.
— *2.* Ptolemaei Physconis concubina *A* II 55.
Εἰρήνης (uar. Ἀηρήνης, fort. Ἤρις) Gadi f. II 182.
Εἴρωμος (uar. Ἱέρωμος) *1.* Abibali f. Tyriorum rex Dauidis et Solomonis amicus VII 66. VIII 50—60. 62. 76. 141 sq. 144. 147—149. 163. *A* I 109. 113—115. 117. 121. 126. II 18.
— *2.* rex Tyriorum Cyri aequalis *A* I 158 sq.
Ἑκαταῖος *1.* Milesius I 108. 159.
— *2.* Abderita de Iudaeis scripsit XII 38. *A* I 183. 213. 214. eius testimonium extat *A* I 186—205. II 43.
Ἑκατομβαιών Atheniensium mensis IV 84. XII 264.
ἑκατοντάμαχοι Ptolemaei Lathuri milites XIII 339.

Ἐκβάτανα 1. urbs Mediae X 264. XI 99.
— 2. Bataneae opp. *Vit* 54—57.
Ἔκδιππα (uar. Ἐκδίπους) alio nomine Arce, opp. Phoenices V 85. *B* I 257. cf. XIV 343.
Ἐκνίβαλος Tyriorum iudex *A* I 157.
Ἐλαίουσα Ciliciae opp. post Sebaste XVI 131. 332. *B* I 456.
Ἐλαιῶν ὄρος prope Hierosolyma XX 169. *B* II 262. V 70. 135. 504. VI 157. ὁ Ἐλαιών VII 202.
Ἔλαμος uide Ἔλυμος.
Ἐλδᾶς Madani f. I 238.
Ἐλεάζαρος 1. Moysis f. II 277 sq.
— 2. Aaronis f. pontifex III 192. IV 57. 83. 152. 164. 171. 186. 324. 326. V 15. 43. 55. 57. 80. 103 sq. moritur IV 119. V 350. 361 sq. VII 365.
— 3. Dodei f. fortitudine illustris VII 308 sq.
— 4. Iudaeus magus VIII 46. 48.
— 5. pontifex septuaginta interpretes ad Ptolemaeum Philadelphum mittit I 11. XII 40—57. 85. 88. 117. moritur XII 157.
— 6. Iasonis pater XII 415. 419.
— 7. Mattathiae f. Auran dictus in proelio occumbit XII 266. 373 sq. *B* I 42 sq.
— 8. Pharisaeus Hyrcani I inimicus XIII 290—293.
— 9. sacerdos aerarii custos XIV 106—109.
— 10. Boëthi f. pontifex XVII 339—341.
— 11. Anani f. pontifex XVIII 34.
— 12. Iudaeus Gigas cognominatus XVIII 103.
— 13. Iudaeus ex Peraea a Fado exilio multatus XX 4.
— 14. Iudaeus Izatis Adiabeni familiaris XX 43—47.
— 15. Iudaeus Dinaei f. latro a Felice captus XX 121. 161. *B* II 235 sq. 253.
— 16. Ananiae f. Hierosolymorum praetor XX 208. belli aduersus Romanos praecipuus auctor *B* II 409 sq. 424. 443—448. 450—454. idem fortasse intellegitur *B* II 566.
— 17. Simonis f. zelotarum dux seditionis princeps *B* II 564 sq. a Iohanne secedit *B* V 5 sq. 10. 12. 21. 99 sq. rursus cum eo coniungitur *B* V 250.
— 18. Gionis aut Simonis f. *B* IV 225. fortasse idem ac 17.
— 19. Simonis Bargiorae fratris f. *B* VI 227. idem ut uid. *B* IV 518 memoratur.
— 20. Samii f. uir fortis *B* III 229 sq.
— 21. Iairi (Ari) f. Iudae Galilaei nepos Masadam tenet *B* II 447. VII 253. a Romanis oppugnatur *B* VII 275—279. 297. 320. oratione suis persuadet, ut se interficiant *B* VII 323—397. 399.
— 22. Mariae pater *B* VI 201.
— 23. adulescens Iudaeus Machaerunte captus *B* VII 196—209.
Ἐλεάσιβος (uar. Ἐλιάσιβος) Ioacimi f. pontifex XI 158. 297. idem XI 147 intellegi uid.
Ἑλένη Adiabenorum regina Izatis f. Monobazi uxor cum filio Izate Iudaeorum religionem sequitur XX 17—53. 94. *B* V 147. VI 354. moritur XX 101. eius regia *B* V 253. sepulcrum Hierosolymis *B* V 55. 119. 147.
Ἐλεύθεροι Parthorum equites XIV 342. *B* I 255.
Ἐλεύθερος fl. Syriae XIII 105. 179. XV 95. *B* I 361.
Ἐλευσίνια sacrum Atheniensium XIV 153.
Ἐλεφάντων πόλις Aegypti *B* IV 611.
Ἔλθεμος dux Arabum ab Herode uictus *B* I 381 et ex coni. XV 150.
Ἐλίαβος 1. uide Ἐλίβαζος.
— 2. uide Ἰάναβος.
Ἐλιακίας (uar. Ἐλιάκιμος) procurator regni Ezechia rege X 5. 8.
Ἐλιακίας (uar. Χελκίας) pontifex regnante Iosia X 55. 57—59.
Ἐλιάκειμος a Nachao rex institutus Ioacimus appellatur X 82. uide Ἰωάκειμος.
Ἐλιάσιβος uide Ἐλεάσιβος.
Ἐλίβαζος (uar. Ἐλίαβος) artifex Hebraeorum praestantissimus III 105. 200.
Ἐλίηλος (uar. Ἀσίηλος) Nepthali f. II 181. Ἰέσηλος coni.
Ἐλίης (fort. Ἐλιφάλης) Dauidis f. VII 70.
Ἐλικάς (uar. Ἑλκάς) Iudae tribus dux IX 247.
Ἐλιμέλεχος uide Ἀβιμέλεχος.
Ἔλιξ Iudaeus Malichi frater a Phasaëlo et Herode superatus XIV 294—296. *B* I 236—238.
Ἐλισαῖοι, Ἐλισᾶς uide Ἀλισαῖοι, Ἀλισᾶς.
Ἐλισσαῖος 1. propheta Eliae discipulus VIII 352—354. IX 28. Iorami et Iosaphati expeditionem sequitur IX 33—36. 46. 50. Syrorum insi-

dias effugit IX 51—60. Ioramus ei irascitur 67—69. 71. 74. 85 sq. 88—90. 106 sq. 175. Ioasi amicus 178. 180. moritur IX 182 sq. 185. Hierichunte fontem sanat *B* IV 460—464.
Ἐλισσαῖος 2. Iudaeus sacerdos XII 97.
Ἐλιφάζης uide Ἀλιφάζης.
Ἐλιφάλης uide Ἐλίης.
Ἐλιωναῖος Cithaerae s. Cantherae f. pontifex XIX 342.
Ἑλκίας *1.* pontifex X 153.
— *2.* ὁ *μέγας* dictus Agrippae I consanguineus XVIII 273. XIX 353. XX 140. idem *Χελκίας* XIX 355.
— *3.* Hierosolymita aerarii sacri custos XX 194 sq.
Ἑλλάνικος rerum scriptor I 108. *A* I 16.
Ἕλληµος Iudaeus XVII 166.
Ἕλληνες. eis scribit Iosephus I 5. 9. 129. II 247. XVI 174. XX 262. cf. X 218. *Vit* 40. *B* I 16. nomina barbara immutarunt I 121. 123—126. 134. 136. 138. 144. eorum lingua I 39. 284. 305. II 3. III 163. 217. IV 73. 161. VII 10. VIII 95. 154. 312. IX 290. X 248. XI 184. XII 241. 348. XIII 188. 320. XV 136. XIX 8. *Vit* 12. *A* I 319. scriptores I 133. *A* I 72. 215. II 1. rerum Iudaicarum *B* I 17. belli ciuilis *B* IV 496. herbarum periti III 172. sapientes *B* I 13. II 364. sex fascibus reguntur *B* II 365. Ἕλληνες καὶ βάρβαροι I 7. IV 12. VIII 284. XI 299. XVI 176. XVIII 20. *A* I 116. 201. II 282. *B* V 17. VI 199. cf. *A* I 58. praeterea I 73. 168. III 186. X 273. XI 337. XII 119. 125. XIII 185. 378. XV 136. XVI 58. 160 sq. XVIII 141. 257. 372. 374 sq. XIX 278. 306. 329. *Vit* 67. *A* I 4—7. 12. 14 sq. 20 sq. 28. 44. 61. 63. 66. 69. 72. 129. 161. 175. II 69. 74. 89. 93. 95 sq. 99. 101. 110. 121. 123. 130. 138. 154. 161. 168. 172. 221. 223. 239. 252. 259. 269 sq. 275. 281 sq. *B* I 6. II 155 sq. 266 sq. 284 sq. 358. 487. 489 sq. 492. III 409. VII 44 sq. 50. 52. 364. Ἑλλήνιος Ζεύς XIII 261. 263. Ἑλληνικός III 162. XII 240. 263. XV 329. XVIII 63. XIX 7. *Vit* 74. 359. *A* 2. 27. 51. 58. 73. 142. 180. II 70. 255. 269. *B* II 268. lingua et litterae III 144. VIII 144. IX 288. XI 329. XII 14. 48. XIV 197. 319. XX 183. 263. *A* I 1. *B* V 194. VI 125. Ἑλλάς regio XII 414. XIV 114. XVI 146. *A* I 10. 13. 172. *B* I 426 sq. 513. 531. II 358. IV 501. VII 22. lingua X 218. 243 sq. XIX 208. *A* I 73. *B* I 3. V 151. Ἑλληνίς XIX 213. urbs XVII 320. XVIII 377. XIX 289. *B* II 97. lingua *A* I 50. ἑλληνίζω I 126. ἑλληνιστί XIV 191.
Ἑλλήσποντος XI 305. 313. XII 2. *B* III 8.
Ἑλµόδαδος Iuctae f. I 147.
Ἑλουλαῖος cognomine Pyas Tyriorum rex a Salmanasse obsidetur IX 283—287.
Ἐλπίς Herodis uxor XVII 21. *B* I 563.
Ἐλυµαῖοι natio Persarum maiores I 143.
Ἐλυµαΐς opp. Persidis XII 354 sq.
Ἔλυµος (uar. Ἔλαµος) Semae f. I 143.
Ἐµασέλµη Ammonis regis mater X 46.
Ἔµεσα Syriae urbs et regio XVIII 135. XIX 338. XX 139. 158. Ἐµέσῃ *B* VII 226.
ἐµία zona sacerdotis a Iudaeis uocabatur III 156. cf. ἀβαΐθ.
Ἐµµᾶ opp. regionis Ziphenae VI 295.
Ἐµµαοῦς uide Ἀµµαοῦς.
Ἔµµωρος Sicimita Sychemi pater a Simeone et Leui interfectus I 337—340.
Ἐµφρών (uar. Ἐφρών) opp. Galadenum XII 346. Ἐµφραῖοι XII 347.
Ἐναµίας uide Ἀναµίας.
Ἐνγαδδί uel Ἐγγαδί (uar. Ἐνγεδών Ἐνγελαϊ) Iudaeae opp. et toparchia prope lacum Asphaltium VI 274. IX 7. 11. *B* III 55. IV 402 sq.
Ἐνγεδηνή regio VI 282.
ἐνδελεχισµός cessat Hierosolymis *B* I 32. VI 94. cf. XII 251.
Ἔνδωρος uide Δῶρος.
Ἐνιαχίν tribus sacerdotalis *B* IV 155.
Ἐννάβρις uide Σέννάβρις.
Ἔννηρος Abrami amicus I 182.
Ἔνωσος uide Ἄνωσος.
Ἔνωχος uide Ἄνωχος.
Ἐξαλώθ (uar. Ξαλώθ) uicus Galilaeae *Vit* 227. *B* III 39.
Ἐξελέους (uulgo Κασελεύς) Hebraeorum mensis XII 248. 319. idem Ξένιος uel Ξέλιος uocatur XI 148.
Ἐξοχή collis IX 11.
ἐπαρχία. ei dedicata Caesarea ab Herode *B* I 414.
Ἐπαφρόδιτος Domitiani libertus, cui Iosephus dedicauit et Antiquitates Iudaicas et libros contra Apionem I 8. *Vit* 430. *A* I 1. II 1. 296.
Ἐπικούρειοι philosophi X 277. XIX 32.
Ἐπικράτης Antiochi Cyziceni dux XIII 279 sq.
Ἐπιµυγδονία Antiochia appellata XX 68.

Ἐπιφάνεια Syriae urbs a Syris Amathe dicta I 138.
Ἐπιφανής 1. cognomen Antiochi IV. XII 130. et Ptolemaei V XII 234. — 2. Antiochi Commageni f. XIX 355. XX 139. uide Ἀντίοχος 13.
Ἐρασαμός (uar. Ἀρασαμῶ) nomen loci VII 308.
Ἐρεβίνθων οἶκος in suburbiis Hierosolymorum *B* V 506.
Ἐρέμμων (uar. Ἱερέμμων) Beniamita VII 46.
Ἐρέννιος Καπίτων Iamniae procurator XVIII 158. 163.
Ἐρκάμ (uar. Ἐρίκαμ) Achazi regni procurator IX 247.
Ἔρμαῖος Aegyptius. uide Ἅρμαϊς.
Ἑρμῆς Milesius XIV 245.
Ἑρμιππος Smyrnaeus rerum scriptor *A* I 163.
Ἑρμογένης de Iudaeis scripsit *A* I 216.
Λεύκιος Ἐρούκιος Λουκίου Στηλητίνα senator XIV 220.
Ἐρυθρα θάλασσα I 221. 239. II 257. 315. VI 140. VIII 163. IX 217. 245. XV 317. *A* I 201. *B* II 382. IV 608.
Ἐρχιεύς (coni.) XIV 150.
Ἐρωγή locus prope Hierosolyma IX 225.
Ἐρωίδης Gadi f. II 182.
ἑρών arca sacra ab Hebraeis dicitur III 134.
Ἐσεβεών (Εὐσεβεών libri) Chananaeus Esaui socer I 265.
Ἐσεβών (uar. Ἡσεβών) opp. Moabitarum XIII 397.
Ἐσεβωνῖτις (uar. Ἐσσεβωνῖτις, Σεβωνῖτις) regio XII 233. ibi urbs ab Herode condita XV 294. ex coni. *B* II 458. eadem intellegenda uid. *B* III 47.
Ἐσερμώθ locus regionis Sinaiticae III 295.
Ἐσθαῖος uide Ἔθις.
Ἐσθήρα uel Ἐσθήρ Iudaea Artaxerxis uxor XI 225—231. 241 sq. 244. 260. 265. 278. 289 sq.
Ἔσκον (graece μάχην significat) nomen putei ab Isaco facti I 262.
Ἐσρών 1. Pharesi f. II 178. — 2. Iudaeus pater Simonis *B* V 6 (uar. Νεσρών).
ἔσσα Hebraeorum uocabulum mulierem significat I 36.
Ἔσσα nomen corruptum urbis Syriae a Iannaeo captae XIII 393.
Ἐσσαρών Rubeli f. II 178.
Ἐσσαῖοι et Ἐσσηνοί Iudaeorum secta. eorum praecepta XIII 173. XVIII 18—22. *B* II 120—161. peculiare eorum genus *B* II 160 sq. Pythagoreorum similes XV 371. Ἐσσηνῶν πύλη Hierosolymorum *B* V 145. praeterea: XIII 171. 298. 311. XV 372 sq. 378. XVII 346. XVIII 11. *Vit* 10. *B* I 113. II 119. 567. III 11.
Ἐσσεβωνῖτις uide Ἐσεβωνῖτις.
ἐσσήν graece λόγιον significat, segmentum ephodae III 163. 247. VIII 93.
Ἑστιαῖος rerum Phoeniciarum scriptor I 107. laudatur I 119.
Ἔσχων Abrami amicus I 182.
Ἑτέριος (uar. Λιτέρνιος) uide Φρόντων.
Ἑτωρία (*Veturia*) Romana tribus XIV 229. 238.
Εὔα (graece significat πάντων μητέρα) Adami uxor I 36. 49. 51.
Εὐαῖος Chananaei f. I 136.
Εὐάρατος (uar. Εὐάρεστος, Εὐάρετος) Cous Alexandri Herodis f. amicus XVI 312. *B* I 532.
Εὐάρεστος Ἀρούντιος praeco XIX 145 sq. uide Ἀρούντιος.
Εὐεργέτης Ptolemaei III cognomen XII 158. *A* II 48.
Εὐήμερος Iudaeorum mentionem facit *A* I 216.
Εὐιλαῖοι post Gaetuli dicti I 134, quorum auctor fuit
Εὐίλας Chusi f. I 134.
Εὐίλης (uar. Εὐιλάτης) Iuctae f. I 147.
Εὐιλμαράδουχος Nabocodrosori f. Babyloniorum rex *A* I 146. idem Ἀβιλμαθάδαχος X 229. 231.
Εὔκαιρος uide Ἄκαιρος.
Εὐκλῆς Menandri f. Atheniensis XIV 150.
Εὔξεινος πόντος IX 213.
Εὔοδος Tiberii Caesaris libertus XVIII 205. 211. 213.
εὐπατρίδαι senatorum nobilissimi XIX 2. 75. 136. *B* II 212.
Εὐπόλεμος 1. Iohannis f. a Iuda Macabaeo Romam missus XII 418 sq. — 2. rerum Iudaicarum scriptor *A* I 218.
Εὐπάτωρ Antiochi V cognomen. uide Ἀντίοχος 4.
Εὐρυκλῆς Laco filios Herodis perdit, postea poenas luit XVI 301. 306. 309 sq. *B* I 513—530. 531 sq.
Εὐρύχωρον locus Tyri VIII 145. *B* I 118.
εὐρύχωρον hebraice Ῥοωβώθ dicitur I 262.
Εὐρώπη continens I 122. XI 133. XIII 165. XIV 110. 186. *A* I 66. II 128. *B* II 358. IV 598.

Εὐσεβής (*Pius*) cognomen Antiochorum duorum VII 393. XIII 244. *A* II 82. XIII 367. uide *Ἀντίοχος* 6 et 9.
Εὐσεβεών uide *Ἐσεβεών*.
Εὔτυχος *1*. Agrippae I libertus XVIII 168. 179. 183. 185 sq.
— *2*. auriga factionis prasinae XIX 256 sq.
Εὔφημος Ephesius XIV 262.
Εὐφράτης fl. alio nomine *Φοράς* dictus I 39. imperii R. finis *B* II 363. 388. III 107. ibi praesidium Romanorum *B* V 44. praeterea: I 143. 221. III 318. IV 104. 126. V 184. VII 99—101. 127. VIII 39. 154. 189. 271. 363. X 74 sq. 84 sq. 183. XI 133—135. 314. XII 295. 297. XIV 79. 98. 439. XV 15. 39. 96. 178. XVII 24. XVIII 101. 311. XX 87. 245. *B* I 5. 6. 157. 175. 179. 321 sq. 433. V 252. VI 343. VII 17 sq. 105. 224. 236.
Εὐώνυμος Halicarnasensis XIV 256.
Ἐφάν (uar. *Νεφάν*) Dauidis regis consanguineus VII 302.
Ἔφεσος Asiae urbs XIV 228. 234. 240. 304. 307. 314. XV 89. XVI 23. 172. *A* II 39. 131. *Ἐφέσιοι* *A* I 116. litterae imperatorum Romanorum ad eos datae XIV 224 sq. 230. XVI 167. 172. eorum de Iudaeis decretum XIV 262—264.
Ἔφορος rerum scriptor I 108. *A* I 16. 67.
Ἐφραθηνή regio Iudaeae I 343.
Ἐφραΐμ, graece *ἀποδιδούς*, Iosephi f. II 92. 180. III 288. eius tribus *Ἐφραιμίς* III 49. 308. V 83. 91. 119. 130. 136. 141. 142. 230. 267. 273. 342. VI 118. VII 57. 174. VIII 35. 393. XI 341. huius nominis tot extant uariae figurae, uelut *Ἐφράης*, *Ἐφράδης*, *Ἐφράθης*, *Ἐφράνης*, *Ἐφράμης*, *Ἐφραίμης*, ut quid Iosephus dederit difficile sit dictu.
Ἐφραΐμ cestellum Iudaeae *B* IV 551.
Ἔφραιμος Hebronius Abrami amicus I 237.
Ἐφράν *1*. opp. tribus Manassis Gedeonis patria V 229. 232.
— *2*. opp. ab Iaphra conditum I 241. uar. *Ἀφράν*.
Ἐφρών uide *Ἐμφρών*.
ἐφώδης pontificis Iudaeorum pallium Graecorum *ἐπωμίδι* simile III 162. 164.
Ἐχίας (uar. *Ἀχίας*) pontifex VI 107.
Ἐχίβα (uar. *Ἀχίβα*) Hierosolymitis Manassis regis mater X 37.
Ἐώφρης (uar. *Ὤφρης*) Madani f. terrae Africae conditor I 238 sq.

Z

Ζαβαδίας Iosaphato rege iudicum princeps IX 6.
Ζάβειλος (*Ζάβδηλος* coni.) Arabs XIII 118.
Ζάβιδος Dorita *A* II 112—114.
Ζαβινᾶιος uel *Ζεβίνας* Alexandri regis (*3*) cognomen XIII 268. 273.
Ζαβουδᾶ Ioacimi regis mater X 83.
Ζάβουλος Sicimitarum praetor V 243—246.
Ζαβουλών (uar. *Ζάβουλος*), graece *ἠνεχυρασμένος*, Iacobi f. I 308. II 179. eius tribus V 272. IX 267. *Ζαβουλωνῖται* V 84. *Ζαβουλωνῖτις* VII 58.
Ζαβουλών opp. uide *Χαβουλών*.
Ζάβρων (*Ζαβών* coni.) Gadi f. II 182.
Ζάλευκος Locrorum leges scripsit *A* II 154.
Ζάμαρις Iudaeus Babylonius ab Herode in Batanea collocatur XVII 23—29.
Ζαμβράνης uide *Ζεμβράνης*.
Ζαμβρίας *1*. Semeonidis tribus dux Moysi repugnat IV 141. 145—150. a Phinea necatur IV 151—154. 159.
— *2*. Elani regis magister equitum regnum occupat, mox moritur VIII 307—311.
Ζαραῖος rex Aethiopum ab Asano rege uictus VIII 292—294.
Ζάρασα uide *Γάζασα*.
Ζάρασος uide *Ἐζέλους*.
Ζαρμούνης (uar. *Σαλμανᾶς*) Madianitarum dux a Gedeone captus V 228.
Ζάχαμος Nachoris f. I 153.
Ζαχαρίας *1*. Iodae pontificis f. IX 168 sq. 171.
— *2*. Hierobami f. Israëlitarum rex IX 215. interficitur IX 228 sq. uar. *Ἀζαρίας*.
— *3*. propheta XI 96. 106.
— *4*. Iudaeus XII 333. 350.
— *5*. Amphicalli f. zelotarum princeps *B* IV 225.
— *6*. Baris f. Hierosolymita a Zelotis occisus *B* IV 335—343.
Ζάχαρις Achazi regis f. IX 247. sed fort. *Ζαχαρίας* reponendum et Israëlitarum dux intellegendus.
Ζεβεδαῖος Hebraeus tribus Iudaeus V 33.
Ζεβής Madianitarum rex a Gadeone captus V 228.

Ζεβέκη (uar. *Βεζέκη*) Chananaeorum urbs V 121. *Ζεβεκηνοί* ibidem.
Ζεβίνας uide *Ζαβιναῖος*.
Ζελφά Liae ancilla Iacobi paelex I 303. 306. II 182.
Ζεμβράνης (uar. *Ζαμβράνης*) Abrami ex Catura f. I 238.
Ζεῦγμα Euphratis *B* VII 105.
Ζεῦξις Antiochi III dux. regis ad eum litterae XII 147—153.
Ζεύς VIII 145. 147. *A* I 118. *Ζῆνα* XII 22. *νὴ Δία A* I 255. cf. *A* II 263. *Ἑλλήνιος* XII 261. 263. *Ἐννάλιος* I 119. *Καπετώλιος* XIV 36. XIX 4. 11. *B* VII 153. *Κάσιος B* IV 661. *νικηφόρος* XIX 248. *Ὀλύμπιος* VIII 147. XIX 8 sq. *A* I 113. *Ὀλυμπίασι B* I 414.
Ζεφύριον Ciliciae opp. *B* I 456.
Ζῆβος Madianitarum rex V 227.
Ζηθώ (uar. *Βηρζηθώ*) Iudaeae uicus XII 422. uide *Βηρζηθώ*.
Ζηνόδωρος Lysaniae domum conducit latrociniis fauet. eius regio Herodi traditur XV 344 sq. 349. 352. 355. 359. 363. XVI 271. XVII 319. *B* I 398—400. *B* II 95, ubi *Ζήνων* uocatur.
Ζήνων 1. cognomine *Κοτυλᾶς* Philadelphiae tyrannus XIII 235. 393. *B* I 60. eius filius Theodorus XIII 356. *B* I 86.
— *2.* philosophus *A* II 135.
Ζίζος Arabum phylarcha XIII 384, ubi *Ἄζιζος* fort. restituendum.
Ζιφά opp. Iudaeae a Roboamo munitum VIII 246.
Ζιφηνή regio Iudaeae VI 275. 277.
Ζιφηνοί VI 277. 280. 295. 310.
Ζοδμοῆλος (uar. *Ζοδμίηλος*) Iudaeus XI 79.
Ζόαρα uide *Ζώαρα*.
Ζοροβάβηλος Iudaeorum captiuorum princeps XI 13 sq. a Dario impetrat, ut Hierosolyma et templum reficiantur XI 32. 57—59. 64—78. Samaritarum iniurias repellit XI 84—108. 116—119.
Ζοφωνίας (uar. *Σαφωνίας*) Gadi f. II 182.
Ζώαρα opp. prope stagnum Asphaltium, Loti refugium I 204. XIII 397. XIV 18. *B* IV 482. uar. *Ζωώρ, Ζόαρα, Ζώϊρα*.
Ζώιλος turris Stratonis et Dorae tyrannus XIII 324—335.
Ζωπυρίων scriptor Iudaeorum meminit *A* I 216.
ζωώρ graece *τὸ ὀλίγον* significat I 204.

H

Ἤβαλος Iuctae f. I 147.
Ἤβηλος (uar. *Γήβηλος*) mons uulgo Ebal dictus V 69. idem IV 305 *Βουλή* uocatur. *Γίβαλος* coni.
Ἠϊούβης Aseronis f. II 183. *Ἰσοῦις* uulgo.
Ἠγλίσαρος (uar. *Νιγλίσαρος*) Babyloniorum rex X 231. idem *Νηριγλίσαρος A* I 147.
Ἠλαθούς opp. in maris Rubri litore a Syris expugnatum IX 245. cf. *Ἴλανις. Αἴλανα*.
Ἤλανος Basanae f. Israëlitarum rex a Zambria interfectus VIII 307—309.
Ἠλεῖοι ab Herode beneficiis affecti XVI 149. *B* I 426. *A* II 273.
Ἠλίας Thesbonita propheta famis tempore Sariptham abit VIII 319—329. 331. sacerdotes Baali interficit VIII 335—346. reginae insidias fugit, Elisaeum discipulum asciscit VIII 347—354. Achabo mortem minitatur VIII 360—362. 407. 417. Ochoziae exitium uaticinatur, a deo assumitur IX 20—28. 33. eius litterae ad Ioramum IX 99—101. 119. 124. 129. *B* IV 460.
Ἡλιούπολις 1. opp. Aegypti *A* I 250. 261. 265. *Ἡλιοπολίτης A* I 238. 250. 265. 279. *Ἡλ. νομός* XII 388. XIII 65. 285. XX 236. *B* VII 426.
— *2.* opp. Syriae XIV 40.
Ἥλιος numen (*Sol*) *A* II 10.
Ἠλίς uel *Ἤλείς* pontifex et iudex Hebraeorum V 318. 338. 340 sq. 345. 347. 349—351. 358. moritur V 359. 361 sq. VI 107. 261. 294. VIII 11. 12.
Ἦλις locus regionis Sinaiticae III 9.
Ἠλός uel *Ἤλοῦς* (uar. *Ἰλός*) Hebraeus Sabaeae pater VII 310.
Ἠλώμ opp. Iudaeae a Roboamo munitum VIII 246.
Ἤλων 1. Chananaeus Esaui socer I 265.
— *2.* Zabulonis f. II 179.
— *3.* Zabulonita Hebraeorum iudex V 272 sq.
Ἡμάων Hebraeus VIII 43.
Ἡνίοχοι natio Pontica a Romanis coërcita *B* II 366.
Ἡνόβαρβος uide *Δομέτιος*.
Ἠούδης uide *Ἰούδης*.
Ἥρα ἡ κατ' Ἄργος B I 414.
Ἡρακλέων Antiochum Grypum interficit XIII 365.

Ἡράκλειοι στῆλαι in freto Gaditano *B* II 375. 382.
Ἡρακλέος πόλις Aegypti *B* IV 660.
Ἡρακλῆς bellis clarus I 241. X 227. *A* I 144. a Tyriis colitur VIII 146. *A* I 118 sq.
Ἥρις uide *Εἰρήνης*.
Ἡρόδοτος Halicarnasensis rerum scriptor laudatur VIII 157. 253. 260. X 20. *A* I 17. 66. 73. 168. II 142.
Ἡρῴδειον *1.* etiam Ἡρωδία dicta castellum prope Hierosolyma a Herode rege extructum, ubi rex sepultus est XIV 360. XV 323—325. XVII 199. *B* I 265. 419 sq. 673.
— *2.* castellum Idumaeae prope Arabiae fines ab Herode extructum XVI 13. *B* I 419. III 55. IV 518. 555. a Basso captum VII 163.
Ἡρῴδης *1.* Antipatri ex Cypro f. XIV 121. *B* I 181. Galilaeae praefectus, Sex. Caesaris fauore potens XIV 158—184. *B* I 203—215. Cassium colit, aduersarios punit XIV 274—296. *B* I 221—240. Mariamae desponsus XIV 300. *B* I 241. Antonium amicum habet XIV 302—305. 324—329. *B* I 242 sq. a Parthis depellitur XIV 331—364. *B* I 251—272. Romae rex destinatur XIV 370—390. *B* I 274—285. cum Antigono pugnat XIV 394—438. *B* I 290—319. ab Antonio adiutus Antigonum superat XIV 439—464. *B* I 320—342. ad Hierosolyma accedit, Mariamam uxorem ducit XIV 465—467. *B* I 343 sq. cum Sosio Hierosolyma expugnat, facit ut Antigonus interimatur XIV 465—467. 489—491. *B* I 345—358. regni initia. XV 1—11. Hyrcanum arcessit XV 11—21. cum Alexandra socru controuersiae XV 23—87. Aristobulum (Ionatham) pontificem constitutum interficit XV 39—61. *B* I 437. Cleopatram inimicam mollit XV 96—103. *B* I 359—362. Arabas debellat XV 106—160. *B* I 364—385. oratio ad milites XV 127 sq. *B* I 373 sq. Arabum patronus XV 159. *B* I 385. Hyrcanum interficit XV 162—183. *B* I 433. Antonio uicto Caesarem conciliat XV 187—196. *B* I 386—393. a Caesare donis et honoribus afficitur XV 196—201. 216—218. 342—364. *B* I 394—400. 474. II 215. Syriae procuratoribus additur XV 360. *B* I 399. ab Augusto et Agrippa diligitur XV 350. 361. *B* I 400. templum reficit, urbes condit, alia opera perficit XV 292—298. 318. 323—341. 380—425. XVI 136—145. *B* I 401—421. III 36. fami et pestilentiae medetur XV 299—316. Augusto auxilia mittit XV 317. sacerdotis filiam ducit XV 319—322. Agrippam Mitylenae conuenit XV 350. Manaëmum et Essenos colit XV 373—379. Agrippam et comitatur et excipit XVI 6—30. 60—65. beneficia in Graecos XVI 24—26. 146—149. *B* I 422—428. corporis uigor *B* I 429—430. mores peregrinos inducit, Iudaeos iratos coërcet XV 267—291. 328—330. 365—372. XVI 1—5. discordiae domesticae. Mariamen occidit XV 183—186. 202—215. 218—246. *B* I 431—444. Alexandram aliosque propinquos occidit XV 247—266. filios Mariamae accusat Romae XVI 66—135. *B* I 445—466. Dauidis regis sepulcrum aperit VII 394. XVI 179—187. nouae discordiae domesticae ab Archelao compositae XVI 88—270. *B* I 467—512. bellum in Arabes gerit XVI 271—299. denuo excitatus filios Mariamae in iudicium actos necat XVI 300—394. *B* I 513—551. impotens et crudelis XVII 304—312. *B* I 524 sq. II 84—89. 94. nepotum curam agit. eius mulieres et filii XVII 1—22. *B* I 553—566. Zamarin Babylonium arcessit XVII 23. 29. res domesticae denuo turbatae. Antipatrum Romam mittit, litem cum Syllaeo agit XVII 32—60. *B* I 569—577. Antipatrum arcessitum condemnat XVII 61—146. *B* I 578—647. morbo implicatur, seditionem reprimit, Antipatrum interficit, moritur, tempus regni XVII 146—191. *B* I 645—665. testamenta eius XVII 53. 146 sq. 188 sq. *B* I 673. 646. 664. 668. funus XVII 196—199. *B* I 671—673. progenies XVIII 130—142. eius inimici Arabes XVII 287. 290. *B* II 68 sq. 76. 78. 83. Masadam munit *B* II 434. VII 285—303. Machaeruntem munit VII 172—177. 179. commentarii eius XV 174. anni regni numerantur XV 121. 299. 354. 380. *B* I 401. praeterea XIII 275. 357. XIV 9. 76. XVII 204. 206 sq. 211. 220 sq. 224 sq. 228. 245. 247. 249. 257. 266. 270 sq. 273. 281. 294. 298. 315. 317 sq. 321. 324. 326. 328. 332. 349. XVIII 31. 92 sq. 127 sq. 143. XIX 274. 297. 328. 351. 359.

XX 13. 173. 246 sq. 249—251. *Vit* 37. *B* I 19 sq. 64. 156. II 5. 7. 16. 21. 25. 27. 46. 55 sq. 99—101. 106. 114. 178. 222. 266. V 161. 171. 238. 245. 398. VI 436. Ἡρώδειοι *B* I 319.
— *2.* Herodis regis ex Cleopatra f. XVII 21. *B* I 562.
— *3.* Herodis regis ex Mariama f. XVII 14. 19. XVIII 109. 136. *B* I 557. 562. heres a patre scribitur, post eraditur XVII 53. 78. *B* I 573. 588. 600.
— *4.* Antipas dictus. uide Ἀντίπας. 3.
— *5.* Aristobuli f. Agrippae I frater XVIII 133 sq. 137. *B* I 552. Chalcidis rex XIX 277. 279. 288. 338—341. 353 sq. XX 15 sq. 103. *B* II 217. moritur. eius filii XX 104. 145. 158. *B* II 221—223. 252.
— *6.* Phasaëli et Salampius f. XVIII 131. 138.
— 7. Aristobuli ex Saloma f. XVIII 137.
— *8.* Iosephi fautor σεμνότατος appellatus *A* I 51.
— *9.* Miari f. Tiberiensis *Vit* 33.
— *10.* Gamalae f. Tiberiensis *Vit* 33.
— *11.* Tiberiensis *Vit* 96. idem fort. ac 9 aut 10.
Ἡρώδου μνημεῖον apud Hierosolyma *B* V 108. 507. Chalcidis regis (5) uid.
Ἡρωδία uide Ἡρώδειον.
Ἡρωδιάς Aristobuli f. uxor primum Herodis', dein Antipae tetrarchae XVIII 110—113. 136. 148. *B* I 552. maritum in exilium sequitur XVIII 240. 246. 253. 255. *B* II 182 sq.
Ἡρώδιον uide Ἡρώδειον.
Ἡρώων πόλις Aegypti II 184.
Ἡσαΐας propheta IX 276. X 12. 16. 27 sq. 32. XI 5. 6. XIII 64. 68. 71. *B* VII 432.
ἤσαυρον Hebraei idem dicunt quod Graeci τὸ τρίχωμα I 258.
Ἡσαῦς Isaci f. unde dictus I 258. quas uxores duxerit I 265. a Iacobo circumuenitur I 267. 269—275. 295. fratrem comiter excipit I 326 sq. 335 sq. Idumaeorum auctor II 1—5. XII 328.
Ἡσεβών urbs Moabitis XIII 397. uide Ἐσεβών.
Ἡσίοδος poëta I 108. *A* I 16.
Ἡταμέ opp. a Roboamo munitur VIII 246.
Ἠτάν locus prope Hierosolyma situs VIII 186.
Ἤττον uide Γιτθᾶ.
Ἥφαιστος deus X 18.
Ἥφαλον (uar. Ἥφλον) cognomen Matthiae Iudaei *Vit* 4.
Ἡφᾶς (uar. Ἡφαέ) Madani f. I 238.

Θ

Θαγλαθφαλλάσαρ Assyriorum rex Galadenam et Damascum subigit IX 235. 252—254.
Θάδαλος Assyriorum rex Syriam inuadit I 173 sq.
Θαδάμορα urbs a Solomone extructa a Graecis Palmyra uocata VIII 154.
Θαηνός (uar. Θαῦνος, Θάννος) Eremmonis f. Beniamita VII 46.
Θαῖνος (uar. Θάρνος) Amathes rex VII 108.
Θάκηος (uar. Καθλᾶ, Κλαθᾶ) Idumaeus Simonis pater *B* IV 235.
Θαλῆς philosophus *A* I 14.
Θαμαναῖος (uar. Θαμναῖον) rex Israëlitarum Amarini aduersarius VIII 311.
Θαμάρη (uar. Θωμάρα) Apsalomi f. VII 243. VIII 249.
Θαμάρα (uar. Θήμαρ) Dauidis filia VII 70. ab Amnone fratre corrupta VII 162—172. 178.
Θαμνᾶ *1.* tribus Ephraim opp. Iudaeae toparchia V 119. *B* II 567. III 55. a Cassio direpta XIV 275. a Vespasiano capta *B* IV 444.
— *2.* Palaestinorum opp. V 286. 296. Θαμνῖται V 289.
Θαμναῖος uide Θαμαναῖος.
Θαμνάη Aliphazis paelex II 5.
Θαμναθά opp. Iudaeae XIII 15.
Θάννος uide Θαῖνος.
Θαράβαθα uar. XIV 18.
Θαρατά Senacharibi dux X 4.
Θάρβις Aethiopis Moysis amore incensa II 252 sq.
Θαργηλιών mensis Deliorum XIV 231.
Θάρνος uide Θαῖνος.
Θάρρος uide Θέρρος.
Θαρσεῖς Cilices olim uocabantur I 127.
Θάρση (uar. Θαρσάλη, Ἀρσάνη) opp. Israëlitarum Basanae regia VIII 299. 307. 310. 312. IX 229.
Θαρσίκης Aethiopum rex X 17.
Θάρσος Iauani f. Tharsensium siue Cilicum auctor I 127.
Θάτις (uar. Θάθης, Μαθθῆς) Simonis Hasmonaei f. cognomen XII 266.
Θαυμαστός Gai Caesaris seruus XVIII 192. 194.
Θαφίνη Aderi Idumaei uxor VIII 201.
Θαψά opp. Israëlitarum IX 229. Θάψιοι IX 231.
Θεὰ Μοῦσα uide Θεσμοῦσα.
Θεβουθεῖ Iudaeus *B* VI 387.
Θεῖραι natio a Graecis Thraces dicti I 125, quorum auctor est.

Θείρης f. Iapthae I 125.
θέκελ uox graece σταθμόν significat X 244.
Θεκωέ uel Θεκώα opp. Iudaeae a Roboamo munitum VIII 246. IX 12. *Vit* 420. non procul ab Herodio distans *B* IV 518. cf. Τοχόα.
Θελλά Galilaeae opp. prope Iordanen situm *B* III 40.
Θέμανος *1.* Ismaëli f. I 220.
— *2.* uide Θημανός.
Θεμάσιος Persa XI 54.
Θεόβηλοι (uar. Θώβηλοι) natio a Graecis Iberes dicti I 124, quorum auctor est
Θεόβηλος Iapthae f. I 124.
Θεοδέκτης poëta tragicus XII 113.
Θεοδέστης (uar. Θεοδόσιτος) spado Artaxerxi insidias facit XI 207. 249.
Θεοδόσιος *1.* Samarita XIII 75. 78 sq.
— *2.* uar. XIV 152. uide Διονύσιος 3.
Θεοδόσιτος uide Θεοδέστης.
Θεόδοτος *1.* Iudaeus Stratonis pater XIV 248.
— *2.* de Iudaeis scripsit *A* I 216.
Θεόδωρος *1.* Zenonis f. Alexandrum Iannaeum uincit XIII 356. *B* I 86 sq. Amathunte cedit XIII 374. *B* I 89. 104. cf. XIII 393.
— *2.* Atheniensis XIV 152.
— *3.* Iudaeus Hyrcani I legatus XIV 252. 254.
— *4.* Iudaeus Alexandri pater XIV 222. 226. 307.
Θεόπομπος historicus *A* I 221. de Iudaeis scribere in animo habuit XII 112.
Θεός cognomen Antiochi II XII 125. et Antiochi VI XIII 218.
Θεόφιλος *1.* Matthiae pontificis pater XVII 78.
— *2.* Anani f. pontifex XVIII 123. XIX 297. idem ut uid. XX 223.
— *3.* de Iudaeis scripsit *A* I 216.
Θεόφραστος philosophus. eius de legibus liber laudatur *A* I 166.
Θερμοπύλαι *B* II 359.
Θέρμος (*L. Minucius*) legatus Alexandriam missus *A* II 50.
Θέρμουθις Aegyptia regis filia Moysen adoptat II 224 sq. 232. 236. 243.
Θερμοῦσα uide Θεσμοῦσα.
Θερμώδων fl. *A* I 170.
Θέρρος (uar. Θάρρος) Nachorae f. Abrami pater I 148 sq. ex Chaldaea in Mesopotamiam migrat I 152. 252. 289.
Θεσμοῦσα (uar. Θερμοῦσα) Phraatis regis Parthorum uxor XVIII 40—42. Θεὰ *Μοῦσα* reponendum uid.
Θεσσεβώνη (uar. Θεσβώνη) opp. Galadenum VIII 319.
Θευδᾶς Iudaeus seditiosus a Fado necatus XX 97—99.
Θευδίων *1.* Iudaeus Herodis uxoris frater XVII 70. 73. *B* I 592.
— *2.* Iudaeus Tryphonis pater XX 14.
Θῆβαι *1.* opp. Hebraeorum V 251. VII 142.
— *2.* Aegypti *B* VII 416. Θηβαΐς XI 345. *A* I 85.
Θηβαῖοι Graeci *A* I 221. II 273.
Θημανός (uar. Θέμανος) Aliphazis f. II 5.
Θήμαρ uide Θαμάρα.
Θιούρ mensis. uide Ἀθύρει.
Θμοῦις opp. Aegypti pagi Mendesii *B* IV 659.
Θμῶσις (uar. Τούθμωσις) Aegyptiorum rex *A* I 96.
Θόβελος uide Ἰουβῆλος.
Θολεμαῖος (uar. Πτολεμαῖος) a Galilaeis interfectus XIV 431—433. *B* I 314 sq.
Θολομαῖος *1.* Gessirorum rex Dauidis socer VII 21. cf. VII 180.
— *2.* latro XX 5.
Θοργαμμαῖοι uide Θυγραμμαῖοι.
Θουκυδίδης rerum scriptor *A* I 18. 66.
Θούλας Isachari f. II 178.
Θούμμωσις (uar. Θμῶσις) Aegyptiorum rex *A* I 88. idem Τέθμωσις *A* I 94. 231. 241. II 16.
Θρᾷκες *A* I 64. 165. alio nomine Θεῖραι I 125. Romanis seruiunt *B* II 368. Θράκιον Herodis mercennarii XVII 198. *B* I 672.
Θράκη IX 17.
Θρᾳκίδας Iannaei regis cognomen XIII 383.
Θρῆσα uel Ῥῆσα Idumaeae castellum XIV 361. 400 *B* I 266. 294.
Θύβρις (*Tiberis*) fl. XVIII 79.
Θυγραμαῖοι (uar. Θοργαμμαῖοι) a Graecis Phryges uocati I 126. eorum auctor
Θυγράμης Gomari f. I 126.
Θωμάρα uide Θαμάρα.
Θώνη (uar. Ἀθώνη) opp. Arabiae XIII 397. XIV 18. cf. Γαλανθώνη.

I

Ἰάβακχος uel Ἰόβακος fl. I 331. IV 95. 97.
Ἰαβάτη uide Ἰαζαβάτη.
Ἰαβείς Chananaeorum rex V 198 (ubi pro Ἀβίτῳ scribendum uid. Ἰαβεῖ τῷ) et V 209 (ubi Ἰαβὶν reponendum).

Ἰαβησος Hebraeus Sellemi pater IX 228.
Ἰαβις (uar. Ἰάβησος, Ἰάβισος) opp. Galadenae V 164. VI 71. 375 sq. VII 8. Ἰαβισηνοί VI 74. 76. 80. 377. Ἰαβίτιδας V 168.
Ἰάδαος uide Ἰάδων.
Ἰαδαφᾶς Nachorae f. I 153.
Ἰαδδοῦς (uar. Ἰωαδδοῦς) Iohannis f. pontifex XI 302. 306. 322. 347. XIII 256.
Ἰαδελφᾶς Nochorae f. I 153.
Ἰάδων propheta Hierobamo exitium uaticinatur, a leone interficitur VIII 231. 235. 240. idem Ἰάδαος VIII 408.
Ἰάειρος Iudaeus Eleazari pater *B* II 447. uide Ἀρί.
Ἰαζαβάτη (uar. Ἰαβάτη) opp. Iudaeae X 46.
Ἰαζάρης Abrami ex Catura f. I 238.
Ἰαζίηλος propheta Iosaphato regnante IX 10.
Ἰαζωρός uel Ἰαζωρώ opp. Ammanitarum XII 326.
Ἰάκιμος uel Ἰάκειμος *1.* uide Ἄλκιμος.
— *2.* Zamaris Babylonii f. Agrippae regis tetrarcha XVII 29 sq. *Vit* 46. 179. *B* II 421. 556. IV 81.
Ἰάκωβος *1.* Isaci e Rebecca f. I 258. in Mesopotamiam proficiscitur I 269—284. ibi uxores ducit, filios suscipit I 284—308. in patriam redit I 309—336. cum deo luctatur, Israël uocatur I 331—333. prope Sicima habitat I 337—345. II 1. 7 sq. Iosephum diligit II 9. 17. 19. 32. 37. filios in Aegyptum mittit II 95. 102. 105. 111. 114. 118. 126. in Aegyptum proficiscitur II 168—188. eius progenies II 176—183. moritur II 194. 196. 214. 229. 318. III 87. 166. 169. 288. V 178. VI 89. VII 372. XI 169.
— *2.* Iudae Galilaei f. cruci affixus XX 102.
— *3.* Iesu Christi frater lapidibus interfectus XX 200.
— *4.* Iosephi satelles *Vit* 96. 239.
— *5.* Sosae f. Idumaeorum praetor *B* IV 235. 521. V 249. VI 92. 148. 380.
Ἰάλη mulier Cenelis Sisarem Chananaeum necat V 207 sq.
Ἰάληλος uide Ἰάνηλος.
Ἴαλος Moysis progenies thesauri Dauidis custos VII 379.
Ἰάμβλιχος Libani princeps XIV 129. *B* I 188.
Ἰάμεινος Semeonis f. II 178.
Ἰάμνεια Palaestinae opp. V 87. IX 217. XII 308. 350 sq. XIII 88. a Simone capta XIII 215. 395. *B* I 50. a Pompeio liberata XIV 75. *B* I 156. 166. Salomae data XVII 189. 321. XVIII 31. 158. *B* II 98. 167. 335. Iudaeae περίοικος *B* III 56. a Vespasiano occupata et restituta IV 130. 444. 663.
Ἰαμνείθ (uar. Ἰαμνείν, Ἰαμνία) Galilaeae superioris uicus *Vit* 188. *B* II 573.
Ἰαμούηλος uide Ἰούμηλος.
Ἰάναβος (uar. Ταλίαβος, Ἐλίαβος) Iessaei f. frater Dauidis VII 161. 178. Ἰαλίαβος fort. reponendum.
Ἰάνηλος (Ἰάληλος coni.) Zabulonis f. II 179.
Ἰανναῖος *1.* uide Ἀλέξανδρος 4.
— *2.* Leui f. Taricheata *Vit* 131. idem Ἀνναῖος *B* II 597.
Ἰαννάς (Ἀννάς alii) pastorum rex Aegyptius *A* I 80.
Ἰάους Esaui f. II 4.
Ἰαπυγία ἄκρα *B* VII 22.
Ἰάρ Hebraeorum mensis Artemisius a Macedonibus dictus VIII 61.
Ἰαράδης (uar. Γαιδάδης) Anochi f. I 63.
Ἰαρδά (uar. Ἰορδάν) uicus in extremis Iudaeae finibus *B* III 51. et Ἰάρδης silua *B* VII 210.
Ἰάρεδος Malaëli f. I 79. 84.
Ἰάρης Manassita Hebraeorum iudex V 254.
Ἴασος (uar. Ἰώασος) Gedeonis pater V 213.
Ἰάσουβος uide Ἴωβος.
Ἰάσων *1.* f. Simonis, alio nomine Iesus, pontifex XII 239. uide Ἰησοῦς.
— *2.* Eleazari f. Romam mittitur XII 415. 419. fortasse non alii sunt
— *3.* Antipatri legati pater XIII 169 et
— *4.* Diodori legati pater XIII 260.
— *5.* Alexandri pater XIV 146.
Ἰαύανος (uar. Ἰωύανος) Iapthae f. Ionum auctor I 124. 127.
Ἴαφα Galilaeae opp. a Iosepho munitum *Vit* 188. 230. 270. *B* II 573. a Traiano captum *B* III 289—306. Ἰαφηνοί *Vit* 233.
Ἰαφέρας (uar. Ἀφέρας) Abrami ex Catura f. I 241.
Ἰαφθᾶς (uar. Ἰαφέθας) Nochi f. I 109. 122. 127 sq.
Ἰαφθᾶς (uar. Ἰεφθάς) Hebraeorum iudex Ammanitas uincit V 257. 260—263. 266. 269. moritur V 270. 271. VI 90.
Ἰαφρᾶς (uar. Ἀφρᾶς) Abramie Catura f. I 241.
Ἰαχείν templi Solomonis columna dextra VIII 78.

Ἰαχῖνος Semeonis f. II 178.
Ἰαχώβης (uar. Ἰοχάβης) Phineae f. V 360.
Ἰάωδος uide *Πούθοδος*.
Ἴβηρες natio *1.* occidentis I 124. *A* I 67. II 40. *B* II 374. Ἴβηρία X 227. XII 414. XIX 17. *A* I 144. — *2.* orientis XIII 421. XVIII 97.
Ἴβρών (uar. *Χεβρών*) opp. Iudaeae X 173. uide *Γαβαών*.
Ἰδή Mundi liberta XVIII 69. 79.
Ἰδουμαία regio unde nomen habeat II 1. 3. 6. Iudaeae toparchia *B* III 55 ἡ *μεγάλη B* IV 511. ἡ *ἄνω B* IV 552. a Iudaeis subacta XIII 396. a Simone Giorae f. uexata et capta *B* II 653 sq. IV 515. 537. 556. praeterea IV 76. V 81 sq. VII 109. VIII 200. 203. IX 31. 37. 97. XII 308. 367. XIII 207. 257. XIV 10. 353. 361 sq. 364. 411. 413. XV 254. 256. XVIII 147. XX 5. *A* II 116. *B* I 263. 266 sq. 268. 302 sq. 326. II 43. 55. 76. 96. 566. III 20. IV 447. Ἰδουμαῖοι Iudaei fiunt XIII 257. eorum numen XV 253. 257. eorum magistratus, duces quattuor *B* IV 229. 232. 235. zelotis auxilio ueniunt, Hierosolyma inrumpunt *B* IV 224—236. 270—313. dein discedunt *B* IV 314—353. Hierosolymis quot eorum milites fuerint *B* V 248 sq. ad Titum confugiunt *B* VI 378—381. praeterea IV 76. VI 129. VII 109. VIII 191. 200. 348. IX 30. 97. 188. XI 61. XII 328. 353. XIII 395. XIV 8. 403. XV 253. 255. XVI 285. 292. XVII 254. 319. *B* I 123. IV 517. 520. 522. 526. 566. 568. V 290. 358. VI 92. 148. VII 267.
Ἰδουμᾶς Ismaëli f. I 220.
Ἰεβαρῆς Dauidis f. VII 70.
Ἰεβουσαῖοι Chananaeorum populus a Dauide expugnati VII 61. 65. 67. 69. 329 sq.
Ἰεβουσαῖος Chananaei f. I 139.
Ἰέβωσθος *1.* Sauli f. Israëlitarum rex VII 9. 18. 22—30. occisus VII 46—52. — *2.* VII 296. uide *Μεμφίβοσθος*.
Ἴέβρων (uar. *Χέβρων*) V 91. uide Ἔβρών.
Ἰέγλωμος uide Ἰόλαμος.
Ἰέδις Iosiae regis mater X 48.
Ἰεζαβέλη Ithobali f. Achabi uxor VIII 317. 330. 334. 347. facit ut Nabothus occidatur VIII 356—360. IX 47. 108. occiditur IX 122—124.
Ἰεζεκίηλος propheta X 79. 98. 106. 141.
Ἰεζάρηλα (uar. Ἰεζέρελα, Ἰεσράελα, Ἴζαρα, Ἰαζάρη) opp. Israëlitarum VIII 346. 355. 407. 417. IX 105. 112. 114. 122. 124. 127. Ἰεζερελῖται IX 130.
Ἰεθεγλαῖος (uar. Ἰεθέρης, Ἰοθόρης) Ragueli cognomen II 264. idem Ἰέθρας V 127.
Ἰέθρας Iudaeus Amasae pater VII 232. 386.
Ἰεθρόας Dauidis f. VII 21. uide *Γεθέρσης*.
Ἰεμβλαῖος uide Ὀμβλαῖος.
Ἰενάε Dauidis f. VII 70.
Ἰεράση Iosae regis mater IX 236.
Ἴέραχος uide *Εἴράκης*.
Ἱερεμίας *1.* propheta X 78. 80. 89—95. 104. 106. XI 1. in carcerem coniectus inde liberatur X 112—115. 117. 120—130. 141. *B* V 391 sq. in Iudaea manet X 156—158. in Aegyptum fugit X 176—179. *2.* Iosephi historici amicus *Vit* 241. 399.
Ἱερέμμων uide Ἐρέμμων.
Ἱεριχοῦς (gen. *-οῦντος*) aut Ἱεριχώ (gen. *-οῦς*) opp. Iudaeae describitur *B* IV 451—475. ab Hebraeis capta V 2. 20. 27—32. 35. Iudaeae toparchia *B* III 55. castra legionis decimae *B* IV 486. V 42. 69. praeterea: IV 100. 325. V 82. 187 sq. IX 251. X 137. XIII 15. 230. XIV 4. 54. 91. 409—411. 448. 454. XV 53. 96. XVI 143. 145. 320. XVII 160. 173. 194. 202. 254. 274. 340. XX 248. *B* I 56. 120. 138. 170. 299. 301 sq. 323. 331. 335. 361. 407. 417 sq. 437. 659. 666. II 3. 43. 57. 484. 567. IV 431. 450. Ἱεριχούντιοι V 49. 77. 194.
Ἱεροβάμος (uar. Ἱεροβόαμος) *1.* Nabataei f. Solomonis inimicus. VIII 205—210. 212 sq. a Roboamo desciscit, duo sacella extruit. VIII 221 sq. 224—229. 233. 236 sq. 241. 243. 245. 248. 263—269. 271 sq. Abiae Iudaeo bellum infert VIII 274—285. moritur VIII 287. 288 sq. 298—300. 309. 316. 393. 408. IX 18. 109. 280. 282. X 66 sq. — *2.* Ioasi f. Israëlitarum rex Syros uincit IX 205—207. moritur IX 215 sq. 228. uar. IX 185.
Ἱερουσόλυμα (Ἱερουσαλήμη *A* I 179 suspectum) urbs olim Solyma I 180. *A* I 174. *B* VI 238. unde appellata VII 67. olim Ἱερόσυλα *A* I 311. expugnata a Dauide VII 60—69. ab Aegyptio rege VIII 254 sq. a Nabocodrosoro X 96—102. a Persis restituta XI 4—183. capta a

Ptolemaeo I XII 4—10. *A* I 209 sq. ab Antiocho Epiphane XII 246—256. *B* I 19. 32. ab Antiocho Pio VII 313. XIII 236—248. *B* I 61. a Pompeio XIV 58—76. *B* I 142 sq. a Sosio et Herode XIV 476—487. *B* I 351 sq. a Tito deleta *B* VI 392—408. cf. *B* VI 435 sq. *A* II 82—84. duabus arcibus tenetur XV 248. 292. moenia Caesaris permissu refecta XIV 144. 200. *B* I 199. ab Agrippa aucta XIX 326 sq. *B* II 218. V 148. 152. situs describitur *B* V 136—183. turbae intestinae IV 121—365. 377—409. 503—584. V 2—39. fame et bello uastata VI 1—8. 193—213. quot hominum capax fuerit *B* VI 422 sq. cf. V 567 sq. quot annos fuerit *B* VI 440 sq. praeterea: V 49. 56. 81 sq. 124. 129. 139. VII 71. 78. 80. 97. 104 sq. 115 sq. 126. 129. 162. 187. 190. 197. 199. 204. 206. 211. 225. 243. 263. 272. 279. 283. 292. 311 sq. 319. 327. 363. 389. 392. VIII 17 sq. 21. 25. 41. 54. 99 sq. 146. 148. 150. 166. 186—188. 198. 205 sq. 211. 221. 225. 227. 230 sq. 236. 241. 248. 264. 285. 290. 295. 303. 314. 393. 399. 411 sq. IX 1. 4. 7. 11. 16 sq. 31. 44. 95. 99. 121. 142. 144. 160. 170—172. 186. 194. 201. 203. 216. 218. 236. 243 sq. 251. 254. 260. 263 sq. 267. X 2. 4. 15. 21. 38. 42. 44. 62. 66. 70. 77. 80 sq. 106—116. 131. 135. 144 sq. 149. 154. 159 sq. 183 sq. 229. 233. 237. XI 303. 310. 329. 340. 342. XII 60. 85. 87. 133. 136. 159. 171. 222. 229. 241. 272. 296. 316 sq. 359. 362. 375. 377. 388. 397. 403—408. 421. XIII 14. 17. 38 sq. 41 sq. 55 sq. 63. 67. 72. 74. 77. 79. 91. 101. 105. 121. 128. 133. 142. 153. 163. 181. 194. 202. 207 sq. 215. 256. 284 sq. 364. 375. 380. 401. 403. XIV 16. 19. 52. 54 sq. 77. 82. 85. 90 sq. 93. 158. 161. 181. 199. 278. 285. 294. 299. 334. 344. 363. 392. 396. 400. 461. 465. 488. XV 1. 5. 75. 247. 268. 293. 324. 406. XVI 28. 62. 163. 166 sq. 167. 169. 171. XVII 26. 59. 89. 222. 251. 292 sq. 299. 320. XVIII 30. 55—60. 82. 90. 122. 313. XIX 1. 293. 326. 331 sq. XX 7. 95. 98. 136. 169. 171. 189. 230 sq. 236. *Vit* 46 sq. 50. 77. 81. 128. 177. 190 sq. 198. 200. 216 sq. 269. 297. 320. 330. 332. 348. 350. 354. 358. 407. 412. 416. 422. *A* I 33. 48. 90. 94. 108. 114. 120. 126. 132. 145. 196 sq. 209. 228. 230. 241. 262. 270 sq. 275. 311. II 12. 19. 48. *B* I 3. 8. 23. 90. 96. 126. 137. 139. 154. 160. 163. 169 sq. 172. 179. 203. 206. 214. 224. 229. 236. 240. 245. 250. 258. 289. 292. 294. 343. 345. 418 sq. 432. 457. 581. II 18. 40. 72. 169. 171. 174. 175. 185. 224. 234. 237. 244. 246. 254. 262. 274. 280. 293. 296. 310. 313. 333 sq. 338. 378. 434. 515 sq. 527. 562. 626. 630. 648. III 52. 54. 138. 140. 432. 435. 442. IV 61. 89. 106. 115. 120. 412. 451. 474. 486. 490 sq. 497. 588. 658. V 51. 70. VI 201. 301. 304. 306. 442. VII 4. 21. 26. 44. 75. 112. 148. 210. 217 sq. 423. 425. 427. 431. Ἱεροσολυμίτης -ῖται V 58. 77. 82. IX 8. 31. 104. 112. 117. 130. 161. 177. 200. 202 sq. 246. 278. X 23 sq. 97. 109. 133. 159. XI 100. 116. 145. 182. 306. 312. 325. 346 sq. XII 10 sq. 160. 246. 265. XIII 51. 75. 181. 197. XIV 103. 200. 202. 469. 487. XV 71. 168. 262. 320 sq. XVI 14. 21. XVII 78. XIX 299. XX 6. 11. 49—53. 95. 105. 123. 133. 163. 170. 180. 191. 204. 215. 244. *Vit* 7. 28. 62. 65. 72. 130. 190. 202. 211. 217. 237. 241. 254. 266. 307. 310. 316. 341. 393. 417. *A* I 264. 296. 311. *B* I 562.

urbis Hierosolymorum partes ἡ ἄνω πόλις VII 66. XIV 477. XV 318. *B* I 39. 402. II 344. 422. 424. 426. 530. V 11. 137. 140. 245. 252. 260. 445. VI 325. 363. 374. VII 26. ἡ κάτω πόλις et ἄκρα VII 62 sq. 66. XII 138. 252 (cf. 272). 318. 363. XIII 215. XIV 477. *B* I 39. 50. II 423. IV 581. V 11. 137—140. 253. VI 354. 363. 392. καινὴ πόλις V 246. 260. 331. 504. cf. *Βεζεθᾶ. τυροποιῶν* uallis *B* V 136. 140. ἀγορά XIV 335. *B* I 251. ἡ ἄνω ἀγορά (urbs superior) *B* II 305. 315. 339. V 137. *δοκῶν ἀγορά B* II 530. *ἱματίων ἀγορά* V 331. portae: αἱ ἄνω *B* V 336. ad Hippicum *B* V 284. Essenorum *B* V 145. sub aquaeductu *B* V 304. *Γενάθ* V 146. alia V 55. moenia *B* V 252. ὑπόνομοι VI 370 sq. 392. 402. 429. 433. VII 26 sq. 215. aedificia: ἀρχεῖα in urbe inferiore *B* II 427. VI 354. *βουλευτήριον B* VI 354. *βουλή B* V 144. ἱππόδρομος XVII 255. *B* II 44. ξυστός XX 189. *B* II 344. VI 191. 325. 377. γέφυρα XIV 58. 61. *B* I 143. II 344. VI 377. *βασίλεια* Dauidis VII 66. Solomonis VIII 130—139.

domus Hasmonaeorum XX 190. *B* II 344. cf. XIV 59. 338. *B* I 143. 253. Herodis (*βασιλικὴ αὐλή*) XV 292. 318. XVII 255. *Vit* 46. *B* I 402. II 44. 301. 313. 329. 429. 431. 530. 557. V 176—183. 245. eadem *ἡ ἀνωτέρω αὐλή B* II 429. 431. *αὐλη* Graptae *B* IV 567. 569. Agrippae et Berenicae XX 189. *B* II 426. Helenae regia in urbe inferiore *B* V 253. VI 355. Monobazi aula *B* V 252. turres *Γυναίκειοι, Ἱππικός, Μαριάμμη, Φασάηλος, Ψήφινος. Ἀσσυρίων παρεμβολή B* V 303. 504. *μνημεῖον Ἡρώδου B* V 507. *Ἰωάννου τοῦ ἀρχιερέως B* V 304. 356. 358. 468. *Ἀλεξάνδρου B* V 304. *Ἀνάνου B* V 505. piscinae: *Ἀμύγδαλον B* V 468. *Σολομῶνος* V 145. *Στρουθίου B* V 467 *σπήλαια βασιλικά B* V 147.

Ἱερόσυλα nomen a Iudaeis in *Ἱεροσόλυμα* mutatum *A* I 311.

ἱεροῦ graece est *ἀσφάλεια* VII 67.

Ἱέρωμος VII 66. uide *Εἴρωμος.*

Ἱερώνυμος *1.* Cardianus rerum scriptor *A* I 213 sq.

— *2.* Aegyptius res Phoenicum scripsit I 94. 107.

Ἰέσηλος uide *Ἐλίηλος.*

Ἰεσσαῖος Obedae f. Dauidis pater V 336. VI 157—169. 175. 236. 252. 255. 298. 315. VII 278.

Ἰέτουρος Ismaëli f. I 220.

Ἰέφθας uide *Ἰαφθᾶς.*

Ἰεχονίας Iudaeorum rex X 229 sq. *B* VI 103. uide *Ἰωάκειμος* 2.

Ἴζάτης (uar. *Ἰζᾶς*) Adiabenorum rex in Iudaeorum religionem transit XX 17—53. Artabanum Parthum in regnum restituit XX 54—68. 69. 72. 75. Arabas uincit XX 77—80. Vologaesi insidias effugit XX 81—92. moritur XX 92. 94. *B* IV 567. eius filii et fratres a Romanis capiuntur *B* VI 356.

Ἰησοῦς 1. propheta VIII 299. 309. IX 1.

— *2.* Nemesaei f. auctore Elissaeo regnum occupat, Achabi gentem delet VIII 352. IX 105—107. 110—139. moritur IX 159 sq. 173.

Ἰης Beniami f. II 180.

Ἰησοῦς *1.* Naueci f. Ephraemita, Hebraeorum dux III 49—52. 59. populi seditionem compescit III 308—310. Moysi succedit IV 165. 171. 186. 311. 315. 324. 326. Iordanen transit V 1. 15. 17—20. Hierichuntem capit V 20—32. 34 sq. 38. 42—44. Chananaeos bello subigit V 45—68. agrum populo diuidit V 71—99. 103. 114. moritur V 117. 119. 121. VI 84. VII 68. 294. IX 207. 280. XI 112. *B* IV 459.

— *2.* Sauli regis f. VI 129.

— *3.* pontifex VIII 12.

— *4.* Iosedeci f. pontifex Zorobabeli socius XI 73—79. 84. 86. 90. XI 121. 151. XX 234.

— *5.* Iodae f. a fratre in templo interfectus XI 298—301.

— *6.* Simonis f. alio nomine Iason pontifex ab Antiocho Epiphane sacerdotio mouetur, cum fratre Menelao litigat XII 237—241. XV 41.

— *7.* Phoabetis f. pontifex XV 322.

— *8.* See f. pontifex XVII 341.

— *9.* cognomine Christus XVIII 63 sq. XX 200.

— *10.* Damnaei f. pontifex XX 203. 213.

— *11.* Gamalieli f. pontifex XX 213. 223.

— *12.* Sapphae f. pontifex Idumaeae dux creatus *B* II 566.

— *13.* pontifex ad Romanos confugit *B* VI 114. fort. idem ac 10 aut 11.

— *14.* Gamalae f. pontifex Iosephi historici amicus *Vit* 193. 204. seditiosorum inimicus *B* IV 160. eius oratio ad Idumaeos *B* IV 238—270. 283. ab Idumaeis interfectus *B* IV 316. 322. 325.

— *15.* latro Iosepho insidiatur *Vit* 105—111. idem fort. *Vit* 200.

— *16.* Sapphiae f. Tiberiensis, Iosephi et Romanorum aduersarius *Vit* 66 sq. 134. 178. 186. 271. 278 sq. 294 sq. 300 sq. et ut uid. 246. *B* II 599. III 450. 452. 457. 467. 498.

— *17.* Charetis frater Iusti Tiberiensis affinis *Vit* 178. 186.

— *18.* Galilaeus quidam *Vit* 200. et fort. 246. idem fort ac 15.

— *19.* Thebuthi f. sacerdos *B* VI 387—389.

— *20.* Ananiae f. interitum Hierosolymorum uaticinatur *B* VI 300—309.

Ἰθάκη eadem Irene dicta Ptolemaei Physconis concubina *A* II 55.

Ἰθάμαρος Aaronis f. pontifex III 192. V 361. VII 365. VIII 11 sq.

Ἰθώβαλος (uar. *Εἰθώβαλος*) *1.* Tyriorum rex Achabi socer VIII 317. 324. IX 138.

— *2.* alius Nabocodrosori aequalis X 228. *A* I 156.

— *3.* Astartae sacerdos rex Tyriorum *A* I 123.

Ιλανις postea Berenice opp. maritimum aliis *Αἴλανα* dicta VIII 163. cf. *Ἠλαθούς*.
Ἰλιεῖς Troiani XVI 26. *τὰ Ἰλιακά A* I 104.
Ἰλλυριοί duabus legionibus coërciti *B* II 369.
Ἰλός uel Ἴλοῦς uide *Ἠλοῦς*.
ἴν mensura Hebraeorum III 234. VIII 92. uar. *B* V 565.
Ἴνα opp. decapoleos olim Zenodori post Philippi *B* II 95, ubi Ἴνα reponendum est. cf. Ptolemaeus V 15. 22. Suidas s. Ἴνα. uar. *Ἰννάνω*.
Ἰνδάτης Parthus XIII 251.
Ἰνδοί *A* I 179. eorum philosophia *B* VII 351—357. *Ἰνδία* regio I 143. XI 186. *Ἰνδική* I 38. 147. VIII 164. XI 33. 216. 272. *Ἰνδικά* historiae X 227 sq. *A* I 144.
Ἰννάνω uide Ἴνα.
Ἰξίων in inferis punitus *B* II 156.
Ἰόβακος uide *Ἰάβαχος*.
Ἰόβας Numidiae rex Glaphyrae maritus XVII 350. *B* II 115.
Ἰόβηλος (uar. *Ἰώβαβος*) Iuctae f. I 147.
Ἰόθαμος Aliphazis f. II 5.
Ἰοθόρης uide *Ἰεθεγλαῖος*.
Ἰόλαμος Esaui f. II 4.
Ἰόνιον mare XIV 123. XV 350. *B* I 183.
Ἰόπη (plerumque Ἰόππη scribitur) opp. Palaestinae IX 208. XI 78. XIII 91 sq. 105. 125. a Simone capta XIII 180. 202. 215. 261. 390. 395. *B* I 50. 99. a Pompeio liberata XIV 76. 202. 205. 396 sq. *B* I 156. 292 sq. Herodi et Archelo attributa XV 217. 333. XVII 320. *B* I 396. 408. II 97. Iudaeorum municipium *B* III 56. a Cestio capta *B* II 507 sq. 567. III 51. a Vespasiano expugnata *B* III 414—431. IV 663. situs describitur *B* III 419 sq. *Ἰοππηνοί* XIII 91. 180.
Ἰορδάν uide *Ἰαρδάν*.
Ἰορδάνης siue *Ἰόρδανος* fl. eius fontes et cursus XV 364. *B* III 509—515. memoratur I 170. 177. IV 95. 100. 168. 176. V 2. 4. 74. 82 sq. 86. 100. 108. 178. 196. 217. 269. VI 68. 71. 77. 79. 99. 373. VII 9. 18. 23. 59. 128. 198. 210. 222. 227. 230. 232. 263 sq. 272. 388. VIII 36 sq. 226. IX 83. 159. 235. XII 132. 222. 229. 233. 335. 348. XIII 9. 12. 14. 338. 356. XIV 277. 417. XV 147. XVII 171. 254. 277. XVIII 28. XX 97. *Vit* 33. 399. 405. *B* I 86. 223. 307. 380. 404. 406. 483. 657. II 43. 59. 168. 566. III 37. 40. 46 sq. 51. 57. IV 433. 435. 437. 450. 454. 456 sq. 474. VI 201. *Ἰόρδανος ὁ ἐλάσσων (μικρός)* V 178. *B* IV 3.
Ἰούβαλος (uar. *Ἰώβηλος*) Lamechi ex Ada f. I 64.
Ἰουβῆλος (uar. *Θόβελος*) Lamechi ex Sella f. I 64.
Ἰουδαδαῖοι Aethiopes I 135, quorum auctor est
Ἰουδάδας Rami f. I 135.
Ἰουδαία describitur *A* I 195—199. *B* III 48—58. cf. *B* II 43. olim Chananaea I 134. memoratur I 160 sq. (VI 361). VII 101. VIII 188. IX 280. X 40. 86. 110. 163. 184. 237. XI 4. 60. 124. 160. 184. XII 1. 7. 28. 97. 114. 131. 141. 154. 175. 233. 245. 265. 289. 293. 296. 298. 313. 315. 329. 333. 345. 349. 351. 353. 394. 416. 420 sq. XIII 15. 17. 22. 24. 33. 42. 50. 54. 62. 121. 125. 127. 133. 155. 174. 180. 196. 203 sq. 225. 236. 246. 270. 273. 318. 336. 345. 384. 389. 392. 419. XIV 9. 15. 17. 29. 34 sq. 47. 80. 82. 87. 92. 97. 103. 118. 120. 124. 139. 143. 156. 272. 277. 279 sq. 290. 294. 299. 332 sq. 365. 379. 392. 395. 447 sq. 458. XV 2. 5. 25. 79 sq. 92. 96. 198. 350. 406. XVI 13. 86. 130. 132. 270. 275. XVII 82. 221. 269. 285 sq. 297. 319. 339. 344. 348. XVIII 2. 29. 35. 55. 89 sq. 147. 160. 237. 261. XIX 274. 343. 351. 363. 366. XX 2. 5. 97. 101 sq. 105. 107. 124. 128 sq. 137. 142. 160. 162. 185. 197. 228. *Vit* 13. 37. 422. 425. 427. 429. *A* I 32. 90. 179. 228. 310. II 21. 25. 116. *B* I 22. 32. 41. 49. 51. 61. 98. 103. 105. 127. 129. 138. 157. 160. 174. 183. 199. 201. 225. 240. 244. 249. 291. 309. 323. 362. 364 sq. 371. 445. 499. 513. 604. 606. 659 sq. II 16. 65. 85. 90. 96. 116. 169. 184. 186. 202. 247. 252. 265. III 1. 143. 409. IV 406. 409. 473. 545. 657. V 41. VI 7. 238. 313. VII 163. 252 sq.
Ἰουδαῖοι olim Hebraei I 146. nomen acceperunt a tribu Iuda ex quo Babylone redierunt XI 173. idem quod Hebraei IV 11. VI 26. 30. 40. 68. 96—98. 324. VII 72. 103. VIII 25. 163. IX 245. X 87. 169. 182. 186. 222. memorantur I 6. 95. 146. 214. 240. IX. 291. X 265. res eorum sub Persis XI 1—315. cum Alexandro XI 316—347. sub Ptolemaeis primis XII 1—118. cf.

A I 186—212. sub Asiae et Aegypti regibus XII 119—224. *A* II 33—64. sub Antiocho Epiphane XII 228—264. *B* I 31—35. sub Mattathia et Iuda Maccabaeo XII 265—434. *B* I 36—47. amicitia cum Lacedaemoniis XII 225—227. XIII 165—170. cum Romanis XII 414—419. XIII 163—165. 227. 259—266. res sub Ionatha XIII 1—193. *B* I 48 sq. sub Simone XIII 194—217. *B* I 50—54. sub Hyrcano XIII 228—300. *B* I 54—69. sub Aristobulo et Alexandro XIII 301—404. *B* I 70—106. sub Alexandra XIII 405—433. *B* I 107—119. Pompei et Caesaris tempore XIV 1—185. *B* I 120—215. post Caesaris mortem XIV 268—491. *B* I 216—357. Herode regnante XV 1—XVII 199. *B* I 358—673. Herodi infensi XV 267—276. 328—330. XVII 304—314. *B* I 265. II 80—92. seditio a Varo profligata XVII 250—298. *B* II 39—79. res sub Archelao XVII 200—345. *B* II 1—116. sub Romanis XVIII 1—309. XIX 1. *B* II 117 sq. 167—203. sub Agrippa XIX 274—366. *B* II 214—220. sub procuratoribus XX 1—222. *B* II 223—276. series pontificum XX 224—251. a Floro uexati desciscunt XX 252—258. *B* II 277—456. Cestium repellunt *B* II 499—555. bellum parant *B* II 556—568. III 3. 51. 58. belli initia *B* III 9—28. 110—140. Iotapatis cum Romanis pugnant *B* III 141—338. reliquum bellum Galilaeum III 354—360. 400. 452. 471—480. 488. 494. 530. 536. IV 36. 41. 43. 45. 60. 75. 183. 318. 320. 358. 367. 370. 375. 401 sq. 424. 437. 498. 502. 531. *B* V 51 sq. 66. 76. ad Hierosolyma proeliantur cum Romanis V 71—127. 264. prima et secunda moenia defendunt *B* V 271—346. 356. 360. quid eorum historia doceat *B* V 376—419. 464. Romanorum opera incendunt *B* V 478—490. 492. 497. 499. fame premuntur V 512—518. 541. transfugarum neces *B* V 548—561. 563. VI 9. eorum constantia et patientia *B* VI 13. 17—20. 37—40. 42. Antoniam fortiter defendunt *B* VI 23—40. 42. 62. 64. 71—92. 95. 102—107. 122. 127. templum defendunt *B* VI 140—248. 311. 326 sq. 330. 361. 439 sq. VII 18. 37. 96. 99. 105. 149 sq. 161. 171. 179. Machaeruntem defendunt *B* VII 191—206. in Iarden silua caeduntur *B* VII 211—215. eis tributum impositum VII 216 sq. Masadae defensores VII 253—401. 432. 447. 454. totius belli conspectus *B* I 1—30. memorantur *Vit* 16. 25—27. 50—61. 74. 113. 182. 221. 346. 349. 382. 391. 416. 424. 429. *A* I 1. 42. 49. 53—63. 71 sq. 137. 165—204. 209. 229. 251. 292. 300. 302. 305. 313 sq. 319. contra obtrectatores defenduntur *A* II 1—114. 277. ubique terrarum dispersi IV 116. XIV 115. *B* II 398. Caesareae aliisque Syriae oppidis XX 173 sq. 183 sq. XIX 300. *Vit* 52. 74. *B* II 457—483. 559—561. 591. III 57. Antiochiae VII 41—62. 100—111. in Aegypto et Cyrenis XII 7—33. XIII 62—79. 284 sq. XIV 99. 110—118. 131. 188. XVIII 257—260. XIX 278 sq. *A* II 32—78. *B* I 175. 190. II 487—498. VII 409—436. 439—445. in Syria et Asia XII 119—153. XIII 113. XIV 223—264. XVI 27—64. 160—173. *A* II 39. in Creta, Meli, Puteolis Romae XVII 300. 327—330. *Vit* 427. *B* II 80. 103—105. trans Euphraten XI 338. XV 14—21. 39. XVIII 310—379. XX 17—96. *B* I 433. II 388. VI 333 sq. sectae eorum tres XIII 171 sq. XVIII 11 sq. *B* II 119 sq. res sacrae leges mores III 102—294. IV 199—301. *A* II 190—219. leges memorabiliores I 216. XIII 234. XIV 167. XV 248. 256. XVI 1—5. XVII 14. 200. XVIII 55 sq. *B* I 60. 209. 477. II 1. 170. 195. 313. IV 99 sq. 317. V 99. pro Caesare et p. R. bis cotidie sacrificant *B* II 197. equites Romani Iudaei *B* II 308. Romanorum pro eis decreta XII 417 sq. XIII 259—266. XIV 144 sq. 190—264. 306—323. XVI 162—173. XIX 280—291. 301—311. XX 11—14. Ἰουδαῖος *B* II 101. 109. 266. V 563. VI 102. 107. 361. 440. VII 432. Ἰουδαϊκός XII 34. XIV 228. 234. 237. 240. XVII 41. XVIII 45. 82. *B* II 399. 560. πόλεμος *B* VII 443. Iosephi de eo libri I 4. 6. 203. XVIII 11. XX 258. *Vit* 27. 412 sq. eidem Ἰουδαϊκά, Ἰουδαϊκὴ πραγματεία XIII 73. 173. 298. τὸ Ἰουδαϊκόν XVII 42. XVIII 83. *B* I 88. 90 sq. 93. 351. 543. II 81. 105. 478. 487. 492. 495. Ἰουδαϊκῶς *B* VI 17. Ἰουδαΐζειν *B* II 454. 463.

Ἰουδαίων στρατόπεδον Aegypti locus XIV 133. *B* I 191.
Ἰούδας *1.* Iacobi f. I 304. Iosephum uendit II 32. 116. pro fratre uerba facit II 139—159. eius filii II 178. 184. VII 372. eius tribus III 105. 308. V 33. 43. 81. 87. 91. 120. 128. 136. 177. 182. 271. 297. 318. VI 14. 78. 134. 247. 249. 367. VII 7—10. 55. 65. 260. 263 sq. 275—280. 320. 356. 389. VIII 38. 126. 221. 247 (Ἰουδαία). 291 sq. 348. 397. IX 6. 99. 177. 186. 188. 236. 247. 249. X 1. XI 8. 69. 73. 84. 148 (Ἰουδαϊκή). 173.
— *2.* Aminadabi f. XI 79.
— *3.* Macabaeus Mattathiae f. patri succedit, Antiochum uincit, templum recuperat XII 266. 285—326. *B* I 37—39. finitimos subigit XII 327—353. cum Antiocho V male pugnat XII 362—383. *B* I 41. 46. uaria cum Syris certamina XII 393—410. pontificatum suscipit, cum Romanis foedus icit XII 413—419. *B* I 38. in proelio occidit XII 420—434. *B* I 47. XIII 1—7. 46. 201.
— *4.* Iudaeus Chapsaei f. XIII 161.
— *5.* Essenus uates XIII 311—313. *B* I 78 sq.
— *6.* Aristobuli I regis nomen Hebraeum XX 240 sq.
— *7.* Sariphaei siue Seppheraei f. uir doctus seditionis auctor ab Herode interfectus XVII 149. 151. 157. 214. *B* I 648 sq. 655.
— *8.* Ezeciae f. latro XVII 271 sq. *B* II 56.
— *9.* Galilaeus Gamalensis sub Quirinio rebellionem mouet XVIII 4—10. 23—25. XX 102. *B* II 118. 433. VII 253.
— *10.* Hierosolymita cum Iosepho in Galilaeam missus *Vit* 29. 63. 73. 77.
— *11.* (uar. Ἰούδης) Ionathae f. *B* II 451. 628.
— *12.* (uar. Ἰούδης) Ari f. ex zelotis *B* VI 92. VII 215.
— *13.* (uar. Ἰούδης) Mareotae uel Mertonis f. Iudaeus ex Simonis exercitu *B* V 148. VI 92.
Ἰούδης *1.* (uar. Ἠούδης. Ἀώδης) Gerae f. Beniamita Hebraeorum iudex Moabitarum regem Eglonem necat V 188—197.
— *2.* Chelicae f. Eleazari amicus *B* V 6.
— *3.* Iudae f. Simonis dux *B* V 534—540.
— *4. B* V 534.
— *5.* uide Ἰούδας 11. 12. 13.
Ἰούηλος Sudeae f. pontifex X 153.
Ἰούκουνδος *1.* Herodis equitum praefectus XVI 314. *B* I 527.
— *2.* equitum praef. Caesariensis *B* II 291.
— *3.* uide *Αἰμίλιος*.
Ἰούκτας Eberi f. I 146 sq.
Ἰουλία *1.* Augusti uxor (*Liuia*) XVI 139. XVII 10. 141. 146. 190. XVIII 31. 33. *B* I 167. eadem *Διονία B* I 566. 641.
— *2.* Augusti f. XVII 229. XVIII 28 *B* II 25. 168.
— *3.* Gai Caesaris soror XIX 251.
Ἰουλιανός *1.* centurio Bithynus *B* VI 81—90.
— *2.* uide Ἀντώνιος.
Ἰουλιάς *1.* opp. olim Bethsaida in lacu Gennasare XVIII 28. 108. *Vit* 398 sq. 406. *B* II 168. III 57. 515. IV 454.
— *2.* opp. Peraeae olim Betharamptha XVIII 27. XX 159. *B* II 168. 252. IV 438.
Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ dictator XIV 188. 190. 192. Ἰούλιος Καῖσαρ XVIII 40. XIX 173. Καῖσαρ Ἰούλιος XIV 188. Γάιος Ἰούλιος XIX 184. Γάιος Καῖσαρ XIV 196. 199 sq. 202. 211. 215. 221. Γάιος XIV 217. ceterum Καῖσαρ dicitur. Aristobulum ex custodia dimittit XIV 123 sq. *B* I 183 sq. Antipatrum et Hyrcanum ornat XIV 127—144. XVI 52 sq. *B* I 187. 192—200. quamdiu imperarit XIV 270. *B* I 218. eius pro Hyrcano et Iudaeis decreta XIV 190—212. Iudaeorum Alexandrinorum iura confirmat XIV 188. *A* II 37. 61. *B* II 488. praeterea XIV 156 sq. 160. 185. 268—271. 309. XVI 162. XIX 75. *A* II 58. 60. *B* I 201 sq. 205. 216 sq.
Ἰούλιος Ἀντώνιος uide *Αντώνιος*.
Ἰούλιος Ἀρχέλαος Helciae f. Agrippae I gener XIX 355. XX 140. 147. Iosepho fauet *A* I 51.
Ἰούλιος Κάπελλος uel *Καπέλλας* Tiberiensis *Vit* 33. 66 sq. 69. 296.
Ἰούλιος Λοῦππος tribunus mil. Caesoniam Gai uxorem interficit XIX 190 sq. 198—200. Claudii iussu occiditur XIX 269—271.
Ἰούλιος Γάιος nomen corruptum XIV 213.
Ἰούλιος uar. XV 72.
Μᾶρκος Ἰούλιος Ποντίου υἱὸς Βροῦτος procos. XIV 263, ubi Ἰούνιος restituendum.

Ἴουλος (uar. *Οὔηλος Ἰώηλος*) Samueli iudicis f. VI 32.
Ἰούμηλος Semeonis f. II 178.
Ἰοῦστος *1.* Pisti f. Tiberiensis *Vit* 34—42. 65. 88. 175. 177 sq. 186. 279. bellum Iudaicum conscripsit, a Iosepho impugnatur *Vit* 40 sq. 336—367. ad Agrippam confugit *Vit* 390—394. 410.
— *2.* Iosephi satelles *Vit* 397.
— *3.* Iosephi f. *Vit* 5. 427.
Ἰοχάβης uide Ἰαχώβης.
Ἰπά uide *Εἰπά.*
ἱππικὴ τάξις (ἱππικὸν τάγμα) *ordo equester B* II 117. 308.
Ἱππικός Hierosolymorum turris *B* II 439. V 134. 144. 147. ab Herode extructa *B* V 161. 163—165. 284. 304. a Tito seruatur *B* VII 1.
ἱπποδρομίαι Romanis acceptissimae XIX 24.
Ἵππος Coeles Syriae opp. graecum XIV 75. *B* I 156. *Vit* 349. Herodi attributa XV 217. *B* I 396. liberata XVII 320. *B* II 97. a Iudaeis direpta *B* II 459. Ἱππηνή regio *B* III 37. Ἱππηνοί *Vit* 42. 153. *B* II 478. III 542.
Ἴσακος *1.* Abrami f. I 191. 213—215. a patre sacrificandus I 222—236. 242. uxorem ducit I 255—257. cum Abimelecho foedus facit I 259—264. filii eius I 264—277. Iacobum dimittit I 278. 289. 295. moritur I 346. II 1. 213. 229. III 87. VII 333. XI 169.
— *2.* uide Ἴσωκος.
Ἰσάμαχος (uar. Ἰσάχαμος) Hebraeus III 105.
Ἰσανά opp. Samaritidis VIII 284. XIV 458. *Κανᾶ B* I 334.
Ἰσαχάρης Iacobi f. I 308 eius progenies II 178. tribus (Ἰσαχαρίς) V 84. VII 57. IX 267.
Ἴσεβος (uar. Ἴσσαιμος) Achemaei f. Hebraeorum fortissimus VII 308.
Ἶσις numen Aegyptium XVIII 65. 70. 79 sq. *A* I 289. 294. 298. eius templum Romae *B* VII 123. Ἰσιακοί XVIII 65.
Ἰσμαηλῖται II 32.
Ἰσμάηλος *1.* Abrami f. Arabum auctor I 190—193. 214. domo expulsus I 215—220. 256. 277. II 213.
— *2.* Iudaeus regii generis Gadaliam necat, ad Ammanitas confugit X 160. 164 sq. 168—175.
— *3.* pontifex Phabi f. XVIII 34. XX 179. Romae obsidis loco retentus XX 194 sq. idem uid. memorari III 320 pontifex Claudio imp.
Ἰσμάηλος *4.* Cyrenis supplicio affectus *B* VI 114. fort. idem ac 3.
Ἴσος uide *Ιως.*
Ἰσοῦις uide Ἴσις.
Ἰσούσιος (Ἰσοῦς alii) Aseronis f. II 183.
Ἰσπανία *B* IV 494. uar. *B* II 183.
Ἰσραηλῖται II 202. 204—206. 215 sq. III 189. IV 50. 96. 100. 102. 104. 106. 124. 126. 180. 237. 279. V 22. 36. 50. 64. 72. 121 sq. 132. 155. 157 sq. 164. 168. 174. 176. 179. 182. 185. 187. 196. 198 sq. 206. 209—214. 220 sq. 227 sq. 251. 254. 261. 275. 316. 318. 350. 352—356. VI 29 sq. 73. 134. 170. 325. 368. VII 2. 68. 76. 103. 120. 262. 288 sq. 304. 309. 319 sq. VIII 61. 76. 127. 204. 212. 224. 248. 286. 298. 306. 311. 314. 316. 343. 358. 365. 379. 385. 387—389. 404. 413. IX 1. 17 sq. 20 sq. 31. 45 sq. 60. 77. 91. 94. 99. 105. 136. 139. 159 sq. 173—178. 184—196. 205. 218. 228. 235. 243—247. 250. 252. 254. 258. 264 sq. 277—281. 289. X 7. 37. 39. 68. 164 sq. 184 sq. XI 3. 8. 19. 70. 86. 107. 124. 133. 136. 146. 151. 231. 312.
Ἰσράηλος Iacobi cognomen, graece significat *τὸν ἀντιστάτην ἀγγέλῳ θεοῦ* I 333.
Ἰσσάρης uide *Σάρης.*
Ἰσσός Ciliciae opp. XI 314.
Ἴστοβος Ammanitarum socius VII 121.
Ἴστρος fl. imperii R. finis *B* II 363. 369. III 107. VII 90.
Ἴσωκος (uar. Ἴσακος, *Σούσακος*) Aegyptiorum rex Roboamo bellum infert, Hierosolyma capit VII 105. VIII 210. 253—258. 263. idem Ἀσωχαῖος *B* VI 436.
Ἰταβύριον ὄρος Galilaeae inferioris V 84. 203. VIII 37. XIII 396. a Iosepho munitum *Vit* 188. *B* II 573. a Romanis captum *B* IV 1. 54—61.
Ἰταλία XIV 301. 376. 378. 387. 394. XVI 6 sq. 12. XVIII 155. 160. XIX 291. XX 132. *B* I 29. 217. 279. 290. 573. II 358. 379. IV 545. 587. 591. 598. 632. 634. V 367. VII 20. 63 sq. 117 sq. Ἰταλικός XVIII 40. 44. Ἰ. μόδιος IX 85.
Ἰταλοί XIX 8. *Vit* 16.
Ἰτουραῖοι ab Aristobulo I subacti XIII 318 sq. Ἰτουραῖος XV 185.
Ἰτυκαῖοι (coni.) Africae ciuitas VIII 146. *A* I 119.
Ἰωάβινος uide Ἰαβείς.
Ἰώαβος Suri et Saruiae f. Dauidis dux Abeneri aduersarius VII 11—19. 31—36. 45. 64. 66. 109 sq.

cum Ammanitis bellum gerit VII 122—160. Apsalomi amicus VII 181—188. 191—193. 232. Apsalomum uincit VII 233. 236—242. 245. 250. 253—257. 265. 280. Amasam necat, Sabaeum tollit VII 281—292. 299. 314. populum numerat VII 318—320. Adoniae amicus VII 346—352. 386. a Banaea interficitur VIII 9. 13—16. 200. 202.

Ἰώαβος (genet. uar. Ἰωάριβος) Iudaeorum ephemeris sacerdotalis XII 265.

Ἰωάδη (uar. Ἰωδαδή) Hierosolymitis Amasiae regis mater IX 186.

Ἰωάδης *1.* Hebraeus VII 110.

— *2.* uide Ἰωάννης.

Ἰωαζανίας Iudaeus X 160.

Ἰωάζαρος uide Ἰώζαρος.

Ἰωάχαζος *1.* Iehu f. Israëlitarum rex IX 160. ab Azaëlo Syro uictus IX 173—177.

— *2.* (uar. Ἰωάχαζος) Iosiae f. Iudaeorum rex in Aegyptum abductus X 81—83.

Ἰωάθαμος uide Ἰωθάμης.

Ἰωάκειμος *1.* ante Ἐλιάκειμος Iosiae f. Iudaeorum rex a Nechao rege constitutus X 82 sq. a Babyloniis interfectus X 87. 89. 93. 97 sq. 103.

— *2.* Ioacimi f. a Nabocodrosoro abductus X 97—99. 101 sq. 139. 229 sq. *B* VI 103. uar. Ἰεχονίας.

— *3.* Iesu f. pontifex XI 121. 158.

Ἰωάννης *1.* Iosaphati regis dux VIII 397.

— *2.* (uar. Ἰωάδης) Carii f. Iudaeus X 160. 164. 168. 173 sq. in Aegyptum aufugit X 175—179.

— *3.* Eleasibi f. XI 147.

— *4.* Iodae f. pontifex Iesum fratrem in templo interficit XI 297—302.

— *5.* Mattathiae pater XII 265.

— *6.* Mattathiae f. cognomine Gaddes insidiis perit XII 266. XIII 10 sq. 19. 21. *B* I 47.

— 7. Eupolemi legati pater XII 415. 419.

— *8.* cognomine Hyrcanus Simonis ethnarchae f. pontifex rerum potitur, Antiochi Sidetis socius XIII 228—253. *B* I 54—61. Iudaeorum fines auget XIII 254—267. 272—283. *B* I 62—66. a popularibus impugnatur XIII 288—300. 302. *B* I 67—69. Dauidis sepulcrum aperit VII 393. XIII 249. XVI 179. 181. *B* I 61. cum Romanis amicitiam facit XIII 259—266. Pergamenorum decreto honoratur XIV 247—255. Idumaeos subigit XV 254. arcem extruit XVIII 91. eius monumentum Hierosolymis *B* V 259. 304. 356. VI 169. memoratur VIII 322. XX 240. *Vit* 3 sq. *B* I 71.

— *9.* Oniae f. legatus XIV 222. uar. Ἰωνάθης.

— *10.* Baptista Herodis iussu necatus XVIII 116—119.

— *11.* Iohannis f. Hierosolymitanus legatus ad Claudium imp. missus XX 14.

— *12.* Leui f. Gischalensis seditiosorum dux Iosephi inimicus *Vit* 43—45. 70. 74—76. 82—88. 91. 95. 101. 122—125. 189—204. 217. 229. 233. 235—238. 246. 253 sq. 256. 271. 274. 292. 295. 301. 304. 306. 308. 313—317. 368—371. *B* II 575. 585. 599. 614—625. 626. 632. eius mores *B* II 585. IV 85. Hierosolyma aufugit *B* IV 98. 104. 106. 111—116. 121—126. Ananum perdit, Idumaeos uocat *B* IV 208. 212. 214. 226. regnum adfectat *B* IV 389 sq. 395. 503. 559. 564. cum Simone de templo pugnat *B* IV 566—574. cum Eleazaro et Simone certat, dein indutias facit, contra Romanos pugnat *B* V 5—12. 21 sq. 36 sq. 100. 250. 254. 266. 278. 304. 358. 423. 440. 455. 469. 528. 562—565. VI 15. 28. 31. 71 sq. 92. 95 sq. 103. 106. 124. 148. 191. 326. 377. Romanis se tradit *B* VI 433 sq. VII 118. 263.

— *13.* Iudaeus Caesariensis redemptor *B* II 287. 292.

— *14.* Ananiae f. praetor Iudaeorum *B* II 568.

— *15.* Essaeus Iudaeorum praetor *B* II 567. III 11. 19.

— *16.* Sosae f. Idumaeorum dux *B* IV 235. V 290.

— *17.* cognomine Δορκάδος ex seditiosis *B* IV 145.

Ἰώανος (uar. Ἰώαχος, Ἰωσαφάτης) Ezechiae regis amicus X 5.

Ἰωάνου oppidi nomen corruptum VIII 305. Ἀιῶνα Hudson.

Ἰωάριβος uide Ἰώαβος.

Ἰώασος *1.* Ochoziae f. Iudaeorum rex IX 141—149. 156—158. templum reficit IX 161—165. eius exitus IX 166. 170 sq. 173. 177. 186.

— *2.* Ioazi f. Israëlitarum rex IX 177. 184 sq. (uar. Ἰωάσης, Ἰωᾶς).

— *3.* Ioasi f. Israëlitarum rex IX 185 sq. 196 sq. cum Amasia bellum gerit IX 196 sq. 199—202. 205. (uar. Ἱεροβόαμος).

— *4.* uide Ἴασος.

Ἰωάτης regi Iosiae ab epistulis X 55.

Ἰωάχαζος uide Ἰώαζος 2.

Ἰώαχος uide Ἰώανος.
Ἰώβαβος uide Ἰόβηλος.
Ἰώβηλος annus quinquagesimus quisque a Iudaeis uocatur III 282.
Ἰώβηλος *1.* Lamechi f. I 64.
— *2.* uide Ἰούβαλος
Ἴωβος (uar. Ἰάσουβος) Isachari f. II 178.
Ἰωδαδή uide Ἰωάδη.
Ἰώδαμος Leui tribui praefectus VII 56.
Ἰώδας *1.* pontifex Ioasum regem facit, Othliam reginam necat IX 141—149. 151. 153. 157. 161—166. 168. 171. uar. Ἰώδαος.
— *2.* pontifex Eleasibi f. XI 297. uar. Ἰωάχας, Ἰωάδας.
Ἰώεσδρος Nomici f. Hierosolymita *B* II 628. uide Ἰώζαρος.
Ἰώζαρος (uar. Ἰωάζαρος) *1.* Simonis f. pontifex XVII 164.
— *2.* Boëthi f. pontifex XVII 339. XVIII 3. 26.
— *3.* Hierosolymita Iosephi comes *Vit* 29. 63. 73. 77.
— *4)* Nomici f. Hierosolymita Iosephi aduersarius *Vit* 197. 324 sq. 332. *B* II 628. (uar. Γόζορος, Ἰώεσδρος). potest idem esse ac 3.
Ἰώηλος uide Ἴουλος.
Ἰωθάμης (uar. Ἰωάθαμος. Ἰωνάθης) Gedeonis f. V 234 sq. 253.
Ἰώθαμος *1.* ex Phineae genere Bociae f. VIII 12.
— *2)* Oziae f. Hierosolymorum rex IX 227. 236—238. 243. uar. Ἰωσᾶς.
— *3.* pontifex Iueli f. X 153.
Ἰώμνης Aseronis f. II 183.
Ἰωνάβαβος Iehu regis amicus IX 132. 134. 136.
Ἰωνάθης *1.* Sauli regis f. cum Palaestinis dimicat VI 95. 105—114. 124—129. 205. Dauidis amicus VI 205—212. 224—241. 252 sq. 275. proelio occidit VI 369. VII 5 sq. 9. 296.
— *2.* Samae uel. Sumae f. VII 164. 166. 178. 304.
— *3.* Abiathari f. VII 201. 359.
— *4.* Mattathiae f. cognomine Apphus XII 266. 333—353. 432. fratri succedit, cum Bacchide paciscitur XIII 5—34. ab Alexandro Bala pontifex constituitur, a Demetrio honoratur XIII 35—57. 83—85. ad Demetrium desciscit XIII 86—105. 120—129. 133—142. a Demetrio deficit, cum Romanis foedus facit XIII 143—183. a Tryphone occisus XIII 187—212. *B* I 48 sq. Masadam primus aedificauit *B* VII 285. praeterea XX 238. *Vit* 4.
— *5.* Apsalomi f. Simonis ethnarchae amicus XIII 202.
— *6.* Sadducaeus Hyrcani I amicus XIII 293—298.
— *7.* Alexandri f. pontifex *B* I 437. uide Ἀριστόβουλος 4.
— *8.* Anani f. pontifex XVIII 95. 123. XIX 313—316. *B* II 240. 243. a sicariis interficitur XX 162—164. *B* II 256. fortasse idem intellegitur *B* II 533.
— *9.* Sisennae f. *Vit* 190.
— *10.* Pharisaeus in Galilaeam missus frustra Iosepho aduersatur *Vit* 197. 199—201. 216 sq. 226—232. 236. 245 sq. 249—273. 277—281. 284. 287. 292. 297. 299—307. 310—312. 316. 318. 320. 332.
— *11.* Iudaeus Simonis et Iudae pater *B* II 451. 628.
— *12.* miles interfectus *B* VI 170—175.
— *13.* Cyrenis seditionem mouet, Iosephum accusat, a Vespasiano supplicio afficitur *Vit* 424. *B* VII 438—450.
— *14.* uide Ἰωάννης 9.
Ἰωνᾶς propheta regnante Hierobamo clarus IX 206—214.
Ἰωνες Iudaeis iniuriam faciunt XII 125.
Ἰωνία XI 305. *B* VII 22. ab Iauano dicta I 124. ibi Iudaei XVI 15. 27. *A* II 39. ab Herode beneficiis affecta *B* I 425.
Ἰώραμος *1.* Achabi f. Israëlitarum rex Iosaphati socius IX 27. 29—43. 51 sq. 57—59. Syris resistit IX 60—86. 94. a Iehu necatur IX 115—120. 131. 140.
— *2.* Iosaphati f. Hierosolymorum rex VIII 398. IX 45. 95—97. 102 sq. 154. 161.
— *3.* Azariae f. pontifex X 152.
Ἴως (uar. Ἴσος) Iorami f. pontifex X 153.
Ἰωσαβέθ uide Ὠσαβέθη.
Ἰωσάδακος (uar. Ἰωσεδέκος) pontifex Babylonem abductus X 150. 153. XI 73. XX 232. 234.
Ἰωσάφατος *1.* Achili f. Dauidis amicus VII 110. 293.
— *2)* Asani f. Hierosolymorum rex Achabi socius VIII 315. 393. 396. 399—415. IX 1. regnum bene administrat, hostes uincit, Iorami socius IX 7—17. 29. 31. 33. 35. 44.
Ἰωσᾶς uide Ἰώθαμος.
Ἰώσηπος *1.* Iacobi f. I 308. a patre praedilectus a fratribus in Aegyptum

uenditus II 9—35. a Petephre emptus in uincula mittitur II 39—59. a rege summis honoribus affectus II 60—90. 93 sq. eius filii II 91 sq. 180. fratres excipit II 91—110. 118. iterum excipit, patrem et fratres arcessit II 120—167. 168. 171. 174 sq. 177. 184 sq. 189. Aegyptios subigit 192 sq. 195 sq. moritur II 198. 200. 202. 319. III 87. 288. IX 291. XI 341. *A* I 92. eius Aegyptium nomen II 91. *A* I 290. 299. eius tribus VIII 206.

Ἰώσηπος 2. Tobiae f. a Ptolemaeo rege Coeles Syriae uectigalia redimit, aduersarios uincit XII 160—185. eius filius Hyrcanus XII 186—195. senex Hyrcanum Alexandriam mittit XII 196—198. 201. 212. 221. moritur XII 224.

— *3.* Zachariae f. a Gorgia clade affectus XII 333. 350—353.

— *4.* Mennaei f. Hyrcani II legatus XIV 307.

— *5.* Herodis affinis, Salomae maritus, ab Herode interfectus XV 65. 68 sq. 72. 81. 83. 86 sq. 169. 204. 254. *B* I 441—443.

— *6.* ὁ ταμιαίας (ταμίας uar.) ab Herode Mariamae custos additus XV 185.

— *7.* Antipatri f. Herodis frater Masadae obsidetur XIV 121. 361. 390—393. *B* I 181. 266. 286. 288. in Idumaeam mittitur, in proelio occumbit XIV 413—419. 438. 448—450. *B* I 303. 323—325. 328. 342. eius filius XVIII 134.

— *8.* Iosephi (7) f. XVII 20. 294. XVIII 134. *B* I 562. II 74.

— *9.* Ellemi f. pontifex XVII 166.

— *10.* Caiaphas dictus pontifex XVIII 35. 95.

— *11.* Cami f. pontifex XX 16. 103.

— *12.* Simonis f. cognomine Cabi pontifex XX 196 sq. cf. *B* II 567.

— *13.* pontifex ad Romanos confugit *B* VI 114. idem fort. ac 11 aut 12.

— *14.* Gorionis f. Iudaeorum praetor *B* II 563.

— *15.* Simonis f. Iudaeorum praetor II 567. fortasse idem ac 12.

— *16.* Gorionis pater *B* IV 159.

— *17.* Gamalensium princeps *B* IV 18. 66. uar. Ἰωσῆς.

— *18.* Dalaei f. sacerdos *B* VI 280.

— *19.* Matthiae f. Iosephi historici auus *Vit* 5.

— *20.* Flauius Matthiae f. eius genus et disciplina XVI 187. *Vit* 1—27. praetor in Galilaeam mittitur, ubi bellum administrat et cum aduersariis certamina agit *Vit* 29—411 (nominatur 135. 217. 226. 229. 231. 302. 365 sq.). *B* II 568—641. IV 9. 56. a Placido uexatur *B* III 60—63. 111. Vespasiano accedente Tiberiadem, inde Iotapata confugit *B* III 129—131. 135—144. 151 sq. exire cupiens a suis retinetur *B* III 193—204. strategemata et inuenta eius *B* III 171—175. 183—192. 222—228. 234. 240. 245. 258—282. 331. mortem effugit, Romanis se traditurus a suis impeditur *B* III 340—360. somniorum peritus et futuri praescius *B* III 351 sq. 405—408. cf. *Vit* 208. socios alloquitur *B* III 361—382. Romanis se tradit *B* III 383—392. 410. quid de eo senserint Hierosolymitae *B* III 434—442. 464. uinculis solutus *B* IV 623—629. Titum sequitur *Vit* 414—421. Iudaeos adhortatur, *B* V 114. 261. 256 sq. 325. 361—420. 533. 541—547. VI 94—111. 118. 129. 365. ciuitate donatus Romae degit *Vit* 422—430. *B* VII 448—450. eius uxores et filii *Vit* 5. 414 sq. 426 sq. scripsit Bellum Iudaicum *B* I 3. qua ratione *B* I 1—30. *Vit* 361—367. *A* 47—56. Bellum memoratur I 4. 6. 203. XII 245. XIII 72. 173. 298. XVIII 11. XX 258. *Vit* 27. 412. dein Antiquitates cum Vita qua ratione I 1—26. XIV 1—3. 186—189. 265—267. XVI 161. 174—178. 187. XX 259—268. denique libros de antiquitate. *A* I 1 sq. alia scribere in animo habuit I 25. III 94. 143. IV 198. XVII 28. XIX 366. XX 48. 53. 96. 144. 147. 268. *B* V 237. 247.

Ἰωσῆς uide *Ἰώσηπος* 17.

Ἰωσίας *1.* Ammonis f. Hierosolymorum rex dei cultum restituit VIII 232. X 48. 62—73. cum Aegyptiis pugnat, ex uulnere moritur X 74—77. 80 sq.

— *2.* uide Ὀσαΐας.

Ἰωσούβακος uide *Λουσούβακος*.

Ἰωτάπατα uel Ἰωταπάτη opp. Galilaeae. eius situs *B* III 158—160. a Iosepho munita *Vit* 188. 234. 332. 350. 353. 357. 412. 414. *B* II 573. a Placido temptata *B* III 111 sq. a Vespasiano obsessa *B* III 141 sq. 145. 160. 251. 281. 288 sq. capta *B* III 316. 321. 405. 432. 438. IV 1. 4. 624. V 544. Ἰωταπατηνοί

B III 112. 157. 176. 289. 406. cf. *Vit* 332.
Ἰωτάπη 1. Sampsigerami f. Aristobuli uxor XVIII 135.
— *2.* Aristobuli et Iotapae f. XVIII 135. *B* II 221.
— *3.* Antiochi Commageni f. Alexandri uxor XVIII 140.
Ἰούανος uide *Ἰαύανος.*
Ἰωχαβέλη (uar. *Ἰωχαβάδη*) Moysis mater II 217 sq. III 86.

K

Κάαθος Leui f. II 178. 229.
Κααθᾶς Simonis Idumaei pater *B* IV 271. uide *Καθλᾶς.*
Καβί Iosephi pontificis cognomen XX 196.
Καβρωθαβά (h. e. graece *ἐπιθυμίας μνημεῖον*) locus regionis Sinaiticae III 299.
Κάδασα (uar. *Κέδασα*) Tyriorum uicus *B* II 459.
Κάδμασος Ismaëli f. I 220.
Κάδμος 1. Phoenix *A* I 10.
— *2.* Milesius rerum scriptor *A* I 13.
Καθλᾶς (uar. *Ἀκατελας, Κλαθας, Κατθέας, Θάκηος*) pater Simonis Idumaei *B* IV 271. V 249.
Καϊάφας Iosephi pontificis cognomen XVIII 35. 95.
Καικίλιος Βάσσος Pompeianus Sex. Caesarem interficit Apameam occupat XIV 268–273. *B* I 216. 219.
Καικίνας Ἀλιηνός Vitellii dux *B* IV 547. 634 sq. 640. 644.
Καϊνᾶς Anosi f. I 79. 84.
Καινή locus regionis Ziphenae VI 275.
Καινόπολις Hierosolymorum regio *B* II 530. *ἡ κατωτέρω B* V 504. cf. *Βεζεθά, Ἱεροσόλυμα.*
Κάις (graece *κτίσιν* significat) Adami f. I 52 f. fratrem necat I 54 sq. expulsus urbem condit I 58. 60. 62. 65. eius posteri I 66 sq.
Σέξτος Καῖσαρ Syriae praeses Herodi amicus XIV 160. 170–176. 178–170. *B* I 205. 211—213. a Caecilio Basso interfectus XIV 268—270. *B* I 216 sq.
Καῖσαρ (Octauianus Augustus) ὁ νέος XIV 280. *B* I 225. *Αὔγουστος A* II 61. *B* I 20. II 168. 215. *Σεβαστός* XVI 162. 169. 172 sq. XVIII 180. XIX 87. 282 sq. 289. 307. 310. *B* I 118. II 167. V 562. plerumque *Καῖσαρ.* Herodi fauet XIV 383–388. 407. *B* I 283. 285. 298. bellum Actiacum gerit XV 109. 121. 161. *B* I 386. Herodi conciliatur XV 187—196. *B* I 386–393. in Aegyptum proficiscitur XV 196 sq. *B* I 394 sq. Herodem donis honoribusque afficit et diligit XV 217 sq. 342 — 364. *B* I 396 — 400. 404. 474. in Syriam uenit XV 354 sq. ei oppida templa theatra ludi dedicantur XV 268. 272. 298. 339. 363 sq. XVI 136—141. *B* I 403—407. 412. 414. 415. eius beneficia in Iudaeos XVI 160—173. templo Hierosolymitano dona misit *B* V 562. quot annos imperarit XVIII 32. *B* II 168. praeterea memoratur: XIV 301. XV 164. 167. 183. 215. 221. 307. 317 sq. 328. 330. 336. 342 sq. 350. 362. XVI 6. 26. 74. 85 sq. 90—129. 147. 157. 253. 270 sq. 275. 277. 287—299. 333—358. 365. XVII 10. 42. 52. 54. 87. 93. 103. 133. 141—146. 182. 190. 195. 202. 208 sq. 221 sq. 223. 227—249. 252. 297 sq. 301 sq. 312. 317—323. 324. 332 sq. 337. 342—344. 355. XVIII 1. 26. 28. 32 sq. *B* I 225. 242. 447. 451—459. 465. 483. 510. 523. 531. 535 sq. 538. 554. 566. 573—575. 607. 620. 623. 625. 633. 640. 645 sq. 661. 669. II 2. 17. 19. 24 sq. 26. 28. 32. 34 sq. 37. 39. 77 sq. 81 sq. 98 sq. 106. 109 sq. 111 sq. 118.
Καῖσαρ uide *Τιβέριος, Γάιος, Κλαύδιος, Νέρων, Οὐεσπασιανός, Τίτος, Δομετιανός.*
Καῖσαρ idem quod imperator XIX 75. *B* II 206. III 402 sq. *Καίσαρες* VIII 157.
Καισάρεια 1. opp. maritimum olim Stratonis turris XIII 313. XIV 76. XV 293. *B* I 80. 156. ab Herode extructa *Σεβαστή* cognominata XV 331—341. XVI 136—141. *B* I 408—414. lites inter Graecos et Iudaeos XX 173. 182—184. *B* II 266—270. 282. 284—292. 296. 318. 332. 407. 457—459. cf. *B* III 409. praeterea XVI 13. 62. 373. XVII 221 sq. XVIII 55. 57. 59. XIX 332. 343. 351. XX 116. *B* I 543. 551. 613. II 16 sq. 171 sq. 219. 230. 236. 241. 507. 509. 513. III 66. 409. 412. 443. 446. IV 87. 130. 419. 443. 491. 501. 550. 588. 620. 663. V 1. 40. VII 20. 23. 36. 361. 407. *Vit* 414. *Καισαρεῖς* XIX 356. 361. 364 sq. XX 176. *B* II 284 sq. 289—291. 457. VII 362 sq. eorum ala XIX 365.
— *2.* olim Paneas a Philippo condita XVIII 28. *B* II 168. ab Agrippa

Neronias appellata XVIII 28. XX 211. ibi Iudaei et Syri *Vit* 52—51 (cf. 47). 74. *B* III 443. 510. VII 23.
Καισάρειον triclinium in regia Herodis *B* I 402. alia Caesaria *B* I 407.
Καισέννιος Γάλλος legatus leg. XII a Cestio in Galilaeam missus *B* II 510—513. III 31.
Καισέννιος Παῖτος Vespasiani legatus Syriae prouinciae praeses *B* VII 59. 220. 225. 230. 238.
Κόιντος Καίσιος Κοΐντου (uar. *Κάσιος*, *Ῥαίσιος*) Romanus XIV 229. 238.
Καισωνία Gai Caesaris uxor occiditur XIX 195—200.
Καλανοί philosophi Indorum *A* I 179.
Καλβῖνος uide *Γν. Λομέτιος.*
Καλλέας (uar. *Καλλίας*) Salomae gener XVII 9.
Καλλίας Sicularum rerum scriptor *A* I 17.
Καλλίμανδρος Antiochi Cyziceni dux XIII 279 sq.
Καλλίνικος Antiochi Commageni f. *B* VII 232.
Καλλιρρόη aquae calidae prope lacum Asphaltium profluentes XVII 171. *B* I 657.
Κάλλιστος Gai Caesaris libertus XIX 64. 68 sq.
Καλλιφῶν Crotoniata Pythagoreus *A* I 164.
Σέξτος Καλουάριος (uar. *Κερεάλιος*) tribunus *B* III 325.
Λούκιος Καλπούρνιος Μενηνία Πείσων senator XIV 220.
Καμβύσης rex Cyri f. II 249. 315. Iudaeos templum reficere uetat XI 21—28. moritur XI 30 sq. 88. 97.
Καμεί et *Καμοιδί* Iosephi pontificis pater XX 16. 103.
Κάμιθος Simonis pontificis pater XVIII 34.
Καμμών opp. Galadenum V 254.
Καμοιδί uide *Καμεί.*
Καμούηλος uide *Μαούηλος.*
Καμπανία XVIII 249. XIX 5.
Κανᾶ 1. Arabiae uicus XIII 391. *B* I 302. uar. *Ἀνᾶ.*
— 2. Iudaeae uicus *B* I 334. uar. *Ἰσανᾶ.*
— 3. uar. XV 112.
— 4. Galilaeae uicus *Vit* 86.
Κάναζος (uar. *Κένεζος*) Aliphazae f. II 5.
Κάνατα Coelesyriae opp. XV 112. idem *Κάναθα B* I 366 sq.
Γάιος Κανείνιος Τηρητίνα Ῥέβιλος senator XIV 220.
Κανθηρᾶς Simonis pontificis cognomen XIX 297. 313. XX 16.
Κανίδιος Γάλλος consul XIV 487. *Κανίνιος* Hudson.
Κάνταβροι natio *B* II 374.
Κάπελλος uide *Ἰούλιος Κ.*
Καπετώλιον Romae XII 416. XIV 36. 144. 188. 197. 266. 388. XVI 48. XIX 4. 11. 71. *B* I 200. 285. II 216. IV 495. 645. 647. V 43. VII 218. *Κ. Ζεύς B* VII 153.
Καπίτων 1. centurio *B* 298. 300.
— 2. uide *Πάκκιος.*
Καππαδοκία XVI 23. 131. 269. 325. XVII 350. XVIII 139. *B* I 501. 530. 552. II 368. IV 632. VII 18. *Καππάδοξ* XIII 286. XIV 35. 111. 138. XV 9. XVI 74. 302. *A* II 84. *Καππάδοκες* olim Mescheni I 125. XVI 11. 261. 309. 357. *B* II 114.
Καπρέαι insula XVIII 161 sq. 169. 179. 182. 205.
Καρία regio XI 305.
Καριαθιαρείμ Iudaeae opp. VI 17 sq. VII 78. *Καριαθιαρειμῖται* V 50. VI 19.
Κάριος (uar. *Κάρεος*) Iudaeus X 160. 176.
Καρμανία regio *A* I 153.
Κάρμηλος mons V 84 sq. VIII 37. 336. 344. XIV 334. *B* I 66. 250. II 188. olim Galilaeorum post Tyriorum *B* III 35. *Καρμήλιον ὄρος* XIII 396. *A* II 116.
Καρναΐν uar. XII 344.
Κᾶρος Herodis familiaris XVII 44.
Κάρρα uide *Χαρρά.*
Καρρῶν (uar. *Καρεῶν*) regio Adiabenae XX 24.
Καρχάμισσα opp. ad Euphraten situm X 84.
Καρχηδών urbs XII 414. quando condita *A* I 108. 121. 125 sq. II 17 sq. *Καρχηδόνιοι B* II 380. VI 332.
Κασελεύς uide *Ἐξελέους.*
Κάσιος Ζεύς. eius templum *B* IV 661.
Κάσπιαι θύραι XVIII 97.
Κάσσανδρος Macedo XII 2.
Κάσσιος Crassi quaestor Syriam defendit XIV 119—122. *B* I 180—182. Caesarem interficit, Syriam obtinet, Herodi fauet XIV 270—277. 280. 288—294. 297. XIX 184. *B* I 218—226. 230—236. 239. apud Philippos occidit XIV 301—305. 311. 378. *B* I 242. 280. *Γάιος Κάσσιος* XIV 313. 317. 320.
Κάσσιος Λογγῖνος Syriae legatus XV 406. XX 1. 7.
Κάσσιος Χαιρέας tribunus coniurationis in Gaium princeps XIX 18. 20. 27—83. 91. 96. Gaium interficit XIX 99—113. 115. 153. 182.

186. 188—190. 200. 254. 256. 258. 262. interficitur XIX 267—272.
Κάστωρ 1. chronographus *A* I 184. II 84.
— 2. Iudaeus Romanos ludificatur *B* V 317—330.
Κατούρα (uar. *Χατούρα*) Abrami uxor I 238. 240. 255. II 213. 257.
Κάτυλλος Libycae pentapoleos praeses Iudaeos premit *B* VII 439—453.
Κάτων Caesaris aduersarius XIV 185.
Καφαραβίν uide *Χαραβίν*.
Καφαρεχχώ Galilaeae inferioris uicus *B* II 573. idem *Καφαραθκωμος* corrupte *Vit* 188.
Καφαρναούμ et *Κεφάρνωμος* fons et uicus Gennesaris regionis *B* III 520. *Vit* 403. cf. *Κεφαρνωκός*.
Καφαρσαβᾶ postea Antipatris opp. Iudaeae XVI 142. eadem *Χαβερσαβᾶ* XIII 390.
Καφαρσαλαμᾶ Iudaeae uicus XII 405.
Καφάρτοβα (*Καταφάρτοβα* codd.) Idumaeae uicus *B* IV 447.
Κάφεθρα ψευδοπολίχνιον Idumaeae *B* IV 552.
Κέδασα et *Κέδεσα* opp. Galilaeae post Tyriorum V 63. 91. XIII 154. 162. *Κάδασα B* II 459. *Κύδασα B* IV 105 sq. *Κύδισα* IX 235.
Κεδρών fl. et uallis VIII 17. IX 151. *B* V 70. 147. 252. 254. 303. 504. VI 192.
Κεῖσος (uar. *Κείς*, *Κείσαιος*) Beniamita Sauli regis pater VI 45 sq. 56. 62. 130. 268.
Κέλαδος Augusti libertus XVII 332. *B* II 106.
Κελένδερις Ciliciae opp. XVII 86. *B* I 610.
Κέλερ tribunus militum morte multatus XX 132—136. *B* II 244. 246.
Κελτικόν Germanos significat XIX 119. *B* I 5.
Κενδεβαῖος Antiochi VI praef. a Simone uictus XIII 225—227. *B* I 51.
Κενεδαῖος Adiabenus uir fortis *B* II 520.
Κενελίδες mulieres Hebraeae V 207.
Κενή uide *Καινή*.
Κένεζος uide *Κάναζος*.
Κενίαζος (uar. *Κένεζος*, *Κένιζος*) Iudaeus Hebraeorum iudex V 182—184.
Κεράστης uide *Παυσανίας*.
Κέρκυρα insula *B* VII 22.
Σέξτος Κερεάλιος Οὐετιλιανός legatus leg. V. in Samaritas missus *B* III 310. 314. Idumaeam uastat *B* IV 552—554. in Hierosolymorum obsidione *B* VI 131. 237. 242. VII 163. *Vit* 420.
Κερεάλιος B VII 82. uide *Πετίλιος*.
Κέρων (uar. *Δέων*) Iudaeus XX 14.
Κέστιος Γάλλος Syriae legatus *B* I 20 sq. II 280 sq. 333 sq. 341. 481. in Iudaeos expeditionem facit *Vit* 23 sq. 28. 30 sq. 49. 214. 273. 347. 394. *B* II 499—551. 556—558. 562. 564. III 9. 133. 414. V 41. 267. 302. VI 338. VII 18. uar. *B* III 31. Iudaeos numerat *B* VI 422.
Κεφαρνωκός Vit 403. uide *Καφαρναούμ*.
Κεφηῖται Chananaeae populus V 50.
Κέφθωμος uide *Χέφθωμος*.
Κήδαρος Ismaëli f. I 220.
Κηνσωρῖνος uide *Μάρκιος*.
Κησαβαῖος uide *Σαβαίας*.
κίγχαρες Hebraeorum talentum est III 144.
Κίθαιρος (uar. *Κίθαιος*, *Κανθαρας*) Elionaei pontificis pater XIX 343.
Κικέρων uide *Τύλλιος*.
Κίλικες B II 368. Iannaei mercennarii XIII 373. *B* I 88.
Κιλικία olim Tharsis dicta I 127. IX 208. XI 314. XIII 86. 112. 116. 145. 368. XIV 79. 324. XVI 131. 332. XVII 85 sq. XVIII 140. XIX 276. XX 145. *B* I 157. 428. 456. 609. VII 234. 238. *Κιλίκιος* XI 314.
Κιλίκων αὐλών Moabitidis opp. XIII 397.
Κίλλα Iudaeae opp. VI 273. *Κιλλανοί* VI 271 sq. *Κιλλῖται* VI 274.
Κίνναμος Parthus rex creatus XX 63—65.
Κινύρας Cyprius Myrrhae pater, fabula XIX 94.
Κιονίλιος (coni. *Οὐΐτιλλος* codd.) Batauus *B* VII 80.
Κίτιον Cypri urbs I 128.
Κιτταῖοι Cyprii IX 284, ubi *Κιτιέων* reponendum uid.
Κλαζομένιος XX 252. *A* II 265.
Κλασσικός contra Romanos rebellat *B* VII 80.
Κλαύδιος Καῖσαρ (*Τιβέριος Κλαύδιος Καῖσαρ Σεβαστὸς Γερμανικός* XIX 280. 287. 303. cf. XX 11. *Γερμανικός* XIX 217) III 320. XVIII 164 sq. XIX 13. 66—69. 102 sq. 162—166. imperium adipiscitur XIX 162—166. 212—247. 252. 258—273. *B* II 204—217. Agrippam cum fratre honoribus afficit XIX 274—277. 300. 305. 326. 343. 351. 360—366. *B* II 215—217. 220. Iudaeis permittit, ut sacram uestem

ipsi custodiant XV 407. XX 1. 7—14. 15. 37. Chalcidem Agrippae II tribuit XX 104. 113. 131. 135 sq. 139. 222. *B* II 223. 229. 243—245. moritur XX 148—151. *B* II 248 sq. III 5. eius pro Iudaeis edicta XIX 278—292. XX 10—14.

Κλαύδιος Φῆλιξ lectio suspecta XX 137. uide *Φῆλιξ*.

Κλανθμῶνες luci prope Hierolyma VII 76.

Κλεάνθης philosophus *A* II 135.

Κλέαρχος Aristotelis discipulus. eius de somno liber laudatur *A* I 176. 182.

Κλεῖτος Tiberiensis Iosephi aduersarius *Vit* 169—173. *B* II 642 sq.

Κλεόδημος propheta alio nomine Malchus de Iudaeis scripsit I 240.

Κλεοπάτρα 1. Antiochi III filia Ptolemaei Epiphanis uxor XII 154. 167. 185. 204. 217.

— *2.* Ptolemaei VI coniux XII 388. XIII 63 sq. 69 sq. XX 236. *A* II 49—52.

3. Ptolemaei VI f. primum Alexandro Balae nubit XIII 80. 82. dein Demetrio XIII 109. 116. 120. tum Antiocho Soteri XIII 221 sq. 268. 271.

— *4.* Ptolemaei Physconis uxor cum filio Ptolemaeo Lathyro pugnat XIII 285—287. 328. 331. 334. 336. 348—355. 358. XIV 112. *B* I 86.

— *5. Σελήνη* dicta XIII 420. *B* I 116.

— *6.* Auletae f. Antonii uxor XIV 324. 375 sq. *A* II 56—59. *B* I 243. 279. Herodi inimica Iudaeae inhiat XV 24. 28. 32. 45. 48. 62. 65. 75. 77. 79. 88—103. 104. 106. 110. 116. 131 sq. 191. 256—258. *B* I 359—363. 365. 367. 389—391. 440. VII 300 sq. moritur XV 215. 217. *B* I 396 sq.

— *7.* Hierosolymitis Herodis uxor XVII 21. *B* I 562.

— *8.* Gessii Flori coniux XX 252.

Κλεοπατρίδης Iudaeus Alexandrinus XIV 236.

Κλήμης praef. castrorum coniurationis in Gaium particeps XIX 37—47. 154. 191.

Κλίμαξ Τυρίων locus Phoenicae XIII 146. *B* II 188.

Κλούιος (coni. *Κλούιτος* codd.) uir consularis, Cluuius Rufus ut uid. XIX 91 sq.

Πόπλιος Κλούσιος Ποπλίου υἱὸς Ἑτρία Γάλλος XIV 229. 238.

Κλουσώθ Idumaeus *B* IV 235.

Κνίδος urbs XIII 370. *Κνίδιος* XII 5.

Κοδρᾶτος uide *Οὐμμίδιος*.

Κοζέ uide *Κωζαί*.

κοιλὰς εὐλογίας locus Iudaeae IX 15.

Ναῖος Κολλήγας (*Cn. Pompeius Collega*) legatus *B* VII 58. 60.

Κοϊντίλιος uide *Κουιντίλιος*.

Κολλῖνα tribus Romana XIV 145. 239.

Κόλχοι natio *A* I 169 sq. *B* II 366.

Κομίτιον (coni.) Romae XIII 260.

Κομμαγηνή regio XVIII 53. XIX 276. 338. 355. *B* VII 219. 224 sq. *Κομμαγηνοί* XVIII 140. *B* V 461.

Κομψός 1. Tiberiensis *Vit* 33.

— *2.* Compsi f. Tiberiensis *Vit* 33.

Κόνων (uel. *Κόμων* rerum scriptor *A* I 216.

Κοπτός Aegypti opp. *B* IV 608.

κορβάν graece *δῶρον* significat IV 73. *A* I 167.

κορβωνᾶς (uar. *κορβανᾶς*) sacra Iudaeorum pecunia *B* II 175.

Κορδυαῖοι natio I 93.

Κορδίβη Hispaniae urbs XIX 17.

Κορέαι opp. Iudaeae initium XIV 49. 83. *B* I 134. IV 449. cf. *Κορραίαι*.

Κόρηος (uar. *Κόρεος*) Esaui f. II 4.

Κορῆς Leuita nobilis seditionem in Moysen mouet, diuino igne crematur IV 14—34. 54. 56.

Κόρινθος Arabs Herodis satelles XVII 55—57. *B* I 576 sq.

Κορίνθιος adi. columnae XV 414. candelabra *Vit* 68. aes *B* V 201. cf. 204. *Κορινθίως* VIII 133.

Κορνηλία tribus Romana XIV 238.

Φαῦστος Κορνήλιος Σύλλα παῖς uirtute eximius XIV 69. 73. *B* I 149. 154.

Κόιντος Κορνήλιος quaestor urbanus XIV 219.

Λεύκιος Κορνήλιος Λέντλος consul Iudaeos militia liberat XIV 228—230. 232. 234. 236 sq. 240.

Κορνήλιος Σαβῖνος tribunus mil. coniurationis in Gaium particeps XIX 46—48. 110. 261. 267. ipse se interficit XIX 273.

Κορνήλιος Ceronis f. Hierosolymitamus XX 14.

Κορνήλιος miles Romanus *B* VI 187.

κόρος Iudaeorum mensura III 321. XIV 201. XV 314.

Κορραίαι Iudaeae opp. VI 28.

Κοστόβαρος 1. Idumaeus Salomae maritus ab Herode interfectus XV 252—260. 264. XVI 227. XVIII 133. *B* I 486.

— *2.* Iudaeus Agrippae regis consanguineus XX 214. *B* II 418 (cf. 429). 556.

Κοτάρδης (*Gotarzes*) Artabani f. Parthorum rex XX 73 sq.
Κουάδας Zenonis Philadelpheni cognomen XIII 235. *B* I 60.
Κότυς Armeniae minoris rex XIX 338—341.
Κουαδράτος et *Κοδράτος* uide *Οὐμμίδιος*.
Κουθαῖοι XIII 256. uide *Χουθαῖοι*.
Κουιντίλιος mensis Romanus XIV 234. 237.
Κουιντίλιος Οὔαρος (uar. *Κυιντίλιος*, *Κυντίλιος*, plerumque *Οὔαρος*) Syriae legatus Herodis de Antipatro iudicio interest XVII 89. 93—133. *B* I 617—628. 636. 639. Iudaeorum rebellionem reprimit XVII 221 sq. 229. 250—252. 256. 268. 286—300. 303. *A* I 34. *B* I 20. II 16 sq. 25. 39—41. 45. 54. 66—79. 80. 83.
Κούιντος nomen corruptum XIV 220.
Μᾶρκος Κούιντος Μάρκου υἱὸς Πολλία Πλανκῖνος XIV 220.
Κουμανός Iudaeae procurator Iudaeorum seditiones compescit, exilio multatur XX 103. 105—136. *B* II 223—245.
Κ ούσπιος Φᾶδος procurator Iudaeae XV 406. XIX 363 sq. XX 2—7. 14. 97—100. *B* II 220.
Κραναΐν uar. XII 344.
Κράσσος Syriae proconsul in Parthos proficiscitur, templum Hierosolymitanum spoliat, cum exercitu interit XIV 104—109. 119. *B* I 179 sq. *Licinius Crassus A* II 82.
Κράτιππος Pergamenorum magistratus XIV 247.
Κρεμών urbs Galliae cisalpinae *B* IV 634. 642.
Κρήτη insula XIII 86. 129. ibi Iudaei XVII 327. *Vit* 426. *B* II 103. *Κρῆτες* XIII 86. *A* II 172. *Κρητικός* cognomen XIV 4.
κριός aries machina describitur *B* III 213 sq.
Κρῖσπος Compsi f. Tiberiensis Agrippae II familiaris *Vit* 33. 382. 388. dubia lectio *Vit* 393.
Κροῖσος rex *A* II 131.
Κροστομῖνα tribus Romana XIV 229. 238.
Κροτωνιάτης A I 164.
Κτησιφῶν urbs Parthorum regia XVIII 49. 377.
Κυανέαι Ponti XVI 20.
Κύδασα (uar. *Κέδασα*) Tyriorum uicus *B* IV 105 sq. *Κύδισα* IX 235.
Κύζικος urbs XIII 270. *Κυζικηνός* uide *Ἀντίοχος*.
Κυιντίλιος uide *Κουιντίλιος*.
Κυιντιλία mulier a Gaio tormentis affecta XIX 33—36.
Κύπρις uide *Κύπρος*.
Κύπρος 1. Arabissa Herodis regis mater XIV 121. XV 184 (cf. 213). *B* I 181 (cf. 438). uar. *Κύπρις*.
— *2.* regis Herodis filia Antipatri (5) uxor XVI 196. XVIII 130. 138. cf. XVI 228. *B* I 484.
— *3.* Phasaëli f. Agrippae I uxor XVIII 131 sq. 148. 159 sq. *B* II 220.
— *4.* Antipatri f. Alexae coniux XVIII 138.
— *5.* Alexae e Cypro filia XVIII 138.
Κύπρος 1. insula unde dicta I 128. XIII 284. 287. 328. 331. 358. XX 51. *A* I 99. *B* II 108. *Κύπριοι* XVI 128. XVII 335. XVIII 131. XX 141.
— *2.* castellum prope Ierichuntem ab Herode extructum XVI 143. *B* I 407. 417. a Iudaeis dirutum *B* II 484.
Κυρήνη urbs *A* II 44. 51. *B* VI 114. Iudaeorum ibi res XIV 114—118. XVI 160. 169. *Vit* 424. *B* VII 437. 439. *Κυρηναῖοι* XIV 115 sq. XVI 169. *B* II 381. *Κυρηναία* regio XIV 118. *Κυρηναϊκός Vit* 15.
Κυρῖνα tribus Romana XIV 145.
Κυρίνιος (*P. Sulpicius Quirinius*) consularis Syriae legatus XVII 355. XVIII 1. 26. 29. XX 102. *B* II 433. VII 253.
Κῦρος 1. Persarum rex Babylonem expugnat Iudaeos captiuos dimittit X 232. 247 sq. XI 1—12. 20 sq. 63. 78. 86. 88. 92 sq. 99. 104. 106. 113. XV 386. XX 233. *A* I 132. 145. 150. 152—154. 158. 159. *B* V 389. VI 270.
— 2. Xerxis f. Persarum rex a Graecis Artaxerxes dictus XI 184.
Κυρτός Matthiae cognomen *Vit* 4.
Κωζαι uel *Κοζέ* Idumaeorum numen XV 253.
κωμογραμματεῖς magistratus XVI 203. *B* I 479.
Λούκιος Κωπώνιος Λευκίου υἱὸς Κολλίνα senator XIV 145.
Κωπώνιος 1. procurator Iudaeae XVIII 2. 29. 31. *B* II 117 sq.
— *2.* loco corrupto XVII 133.
Κῶς insula XIV 112 sq. XVI 17. *Κῷοι* XIII 349. XVI 312. *B* I 532. Fannii cos. ad eos litterae XIV 233. Herodis in eos beneficia *B* I 423.
Κωφήν fl. Indiae I 147.

Α

Ἀάβαθα Hebraeorum opp. VII 113.
Ἀάβανος Bathuëli f. Rebeccae frater I 248. 251 sq. 278. 285. 288. 290. Iacobi hospes et socer I 293. 301. 311. cum Iacobo foedus facit I 312—324. 342.
Ἀαβέριος Μάξιμος (uar. Ἀιβέριος) procurator Iudaeae *B* VII 218.
Ἀάβιμος Mesraei f. Libyae auctor I 137.
Ἀαβίνα regio Iudaeorum IX 98.
Ἀαβοσόρδαχος et Ἀαβοροσοάρδοχος Babyloniorum rex X 231. *A* I 148.
Ἀᾶγος Ptolemaei regis pater XII 2 sq. *A* I 183. 185. 210. II 37. 44.
Ἀάζαρος Iudaeus *B* V 567.
Ἀάθουρος Ptolemaei cognomen XIII 285. 328. 370. *B* I 86.
Ἀακεδαίμων XVI 301. 310. *B* VII 240. 243. Ἀακεδαιμόνιοι *A* I 221. II 130. 172. 226—228. 259. 262. 273. *B* II 359. cum Iudaeis amicitiam faciunt XII 225—228. XIII 166—171. ab Herode beneficiis affecti *B* I 425. Ἀάκωνες *B* I 513. II 381.
Ἀάκκου Ἀσφάρ locus deserti XIII 9.
Ἀάμεχος Mathusalae f. I 63. 65. 79. 86 sq.
Ἀαοδίκη Samenorum regina XIII 371.
Ἀαοδίκεια Syriae urbs maritima a Cassio expugnata XIV 289. XV 64. *B* I 231. Ἀαοδικεῖς *B* I 422.
Ἀαοδικεῖς Asiae Iudaeorum iura confirmant XIV 241—243.
Ἀάρχιος Λέπιδος legatus legionis X *B* VI 237.
Ἀασθένης Cretensis Demetrii II amicus XIII 86. 126 sq.
Ἀατούσιμος Dadanae f. I 238.
Ἀάχεις et Ἀάχισα Iudaeae opp. a Roboamo extructum VIII 246. IX 203.
Ἀεάσταρτος (uar. Ἀελαιάσταρτος) Tyriorum rex *A* I 122.
Ἀεία Labani f. Iacobi uxor I 302—304. 306—308. 344. II 179. 182.
Ἀεμβά urbs Moabitis XIII 397. eadem Ἀιββα XIV 17.
Ἀεμωνία tribus Romana XIV 220 bis.
Ἀέντλος uide *Κορνήλιος*.
Ἀεόντων πόλις Aegypti pagi Heliopolitani XIII 65. 70.
Ἀέπιδος *1. M. Lepidus* a Gaio Caesare interfectus XIX 20. 49.
— *2.* uide *Ἀάρχιος*.
Ἀέσβος insula XVI 17.
Ἀευΐς et Ἀευῖται uide *Ληουΐς* et *Ληουῖται*.
Ἀευκή saxum prope Masadam situm *B* VII 305.
Ἀεύκολλος Sullae quaestor XIV 114. bellum gerit cum Tigrane XIII 421. *B* I 116.
Ἀέων uar. XX 14.
Ἀήιος uide *Ληουΐς*.
Ἀηναιών mensis Ephesiorum XIV 225.
Ἀητοῦς πόλις Aegypti II 315.
Ἀηουΐς *1.* (uar. Ἀευΐς) graece *κοινωνίας βεβαιωτής*, Iacobi ex Lia f. I 304. 339. eius posteri II 178. 229. III 288. eius tribus Ἀηουῖτις (Ἀευῖτις), tribules Ἀηουῖται (Ἀευῖται) rebus sacris destinati et sacerdotio ornati III 258. 287. 290. 293. IV 15. 19. 64—69. 164. 173. 205. 214. 222. 240. 242. 305. V 17. 69. 91. 126. 136. 142. 144. VII 56. 78. 83. 200. 305. 320. 363. 367. 376. 378. VIII 94. 101. 169. 176. 228. 248. IX 4. 11 sq. 144. 147 sq. 155. 161 sq. 260. 262. 269. 273 sq. X 62. 71. XI 8. 62. 69—71. 74. 79—81. 107 sq. 123. 128. 134. 140. 146. 151. 181 sq. XIII 63. 73. cantores ueste sacerdotali ornantur XX 216.
— *2.* Iohannis Gischalensis pater Ἀήιος *B* II 575. 585. IV 85. Ἀηουεΐς *Vit* 43. Ἀευΐς *Vit* 122. 189.
— *3.* Iannaei Tiberiensis pater *Vit* 131.
— *4.* Ἀηουΐας Iudaeus nobilis generis regii *B* IV 141.
— *5.* Iosephi satelles *Vit* 171. 319. *B* II 642.
Ἀίβανος mons I 130. 139. III 303. V 63. 86. 178. VIII 36. 52. 58. 145. 147. 160. IX 197. XI 60. 78. XII 141. XIII 427. XIV 121. 129. 452. XIX 275. *Vit* 52. *A* I 110. 113. 118. *B* I 185. 188. 328. III 57. V 36. δρυμὼν Ἀιβάνου oecus a Solomone extructus VIII 169. 180. cf. VIII 133.
Ἀίββα (uar. Ἀιβλας) uide *Ἀεμβά*.
Ἀιβεράλιος centurio *B* VI 262.
Ἀιβέριος uid. *Ἀαβέριος*.
Ἀιβιάς uar. XIV 18.
Τίτος Ἀίβιος historicus XIV 68.
Ἀιβύη terra I 132. 137. 239. 241. VIII 324. X 227. XII 414. XVI 160. 169. *A* I 125. 144. II 44. *B* II 115 sq. 363. 494. III 107. IV 608. VII 439. Ἀίβυες VIII 254. XVII 350.
Ἀικίνιος uide *Κρᾶσσος*.
Ἀιονία (uar. Ἀευία, Ἰουλία) Augusti uxor *B* I 566. 641. uide Ἰουλία.
Ἀίσος Hebraeus VI 309. uar. Ἐλιεσός.
Λοβάνη uide *Τομάνη*.

Λογγῖνος 1. tribunus *B* II 544.
— *2.* eques Romanus *B* V 312 sq.
— *3.* uide *Κάσσιος.*
Λόγγος (uar. *Longinus*) miles Romanus *B* VI 186.
Λοκροί Italiae *A* II 154.
Λόλλιος Pompei legatus Damascum capit XIV 29. *B* I 127.
Λούγδουνον Galliae urbs XVIII 252.
Λούδας Semae f. I 144, a quo dicti sunt Lydi.
Λουδίειμος uide *Λούμαιος.*
Λοῦδοι idem *Λυδοί* appellati I 144.
Λουκίλιος Βάσσος legatus Iudaeae Herodium et Machaeruntem capit et reliquias belli Iudaici conficit *B* VII 163 sq. 190—218. moritur *B* VII 252.
Λούκιος miles Romanus *B* VI 188.
Λούμαιος (uar. *Λουδίειμος*) Mesraei f. Libyum auctor I 137.
Λούουρις (*Λουόμης* coni.) Dadanae f. I 238.
Λοῦππος 1. praef. Aegypti Oniae templum claudit *B* VII 420 sq. 433 sq.
— *2.* uide *Ἰούλιος Λοῦππος.*
Λοῦσα uide *Ἄλουσα.*
Λουσιτανοί B II 374.
Λουσούβακος (*Ἰωσούβακος* coni.) Abrami e Catura f. I 238.
Λύδδα opp. olim Samariae post Iudaeae XIII 127. 208. 275. 412. XX 130. *B* I 302. II 241. 244. 515. 567. IV 444. toparchia *B* III 55.
Λυδία XI 305. XII 147. 149.
Λυδοί olim *Λοῦδοι* I 144.
Λύκιοι populus *B* I 425. II 368.
Λύκος fl. Assyriae XIII 251.
Λυκοῦργος Lacedaemoniis leges tulit *A* II 154. 225.
Λυσανίας Ptolemaei Mennaei f. Chalcidis tyrannus Antigoni socius XIV 330—332. *B* I 248. per Cleopatram occisus XV 92. *B* I 440. eius regnum XV 344. XVIII 237. XIX 275. XX 138. *B* I 398. II 215. 247.
Λυσίας Antiochi IV regni tutor cum Iuda Macabaeo bellum gerit XII 295—315. cum Antiocho V iterum Iudam aggressus pacem cum eo facit XII 361. 367—383. XX 235. Oniam occidit XII 383—387. moritur XII 390.
Λυσιάς Syriae castellum XIV 40.
Λυσίμαχος 1. Thraciae rex XII 2.
— *2.* Gazaeus Iannaeo patriam tradit XIII 361.
— *3.* Pausaniae f. Hyrcani II legatus XIV 222. 307.
— *4.* Herodis amicus ab eo occisus XV 252. 260.
— *5.* de Iudaeis scripsit, a Iosepho impugnatur *A* I 304—319. II 16. 20. 145. 236.
— *6.* uar. XIX 276. uide *Ἀλέξανδρος* 12.
Λῶος mensis Macedonum et Iudaeorum IV 84. *B* II 430. VI 220. 250. 374.
Λῶτος Aranis f. ab Abramo adoptatus I 151. 154. 169 sq. ab Assyriis captus I 175. 179. ex Sodomis aufugit I 200—204. eius posteri I 205 sq.

M

Μαάφη uide *Μελλά.*
Μαβαρθά opp. Iudaeae graece *Νεάπολις B* IV 449.
Μαγαδδάτης Iudaeus *B* VI 229.
Μαγάσσαρος (uar. *Μασσάγαρος*) Mariamae famulus *B* V 474.
Μαγέδω (uar. *Μαγιαδδώ*) opp. a Solomone extructum VIII 151. IX 121.
Μάγνος (*Cn. Pompeius Magnus*) *A* I 34. II 134. *B* V 409.
Μαγῶγαι Scythae I 123, quos condidit
Μαγώγης Iapthae f. I 123.
Μαδαῖοι Medi I 124.
Μαδάνης Abrami f. I 238.
Μάδης Iapthae f. Medorum auctor I 124.
Μαδιανή opp. ad mare Rubrum II 257.
Μαδιάνης Abrami ex Catura f. I 238. cf. II 257.
Μαδιηνή regio VI 140.
Μαδιηνῖται (uar. *Μαδιανῖται*) natio IV 101—103. 105. 107. 120. 123. 126 sq. 130 sq. 156 sq. a Moyse uicti IV 159—164. V 127. 210. 212. 218. 229.
Μάζακα Cappadocum urbs I 125.
Μαθθῆς uide *Θάτις.*
Μαθουσάλας 1. Maruëli f. I 63.
— *2.* Anochi f. I 79. 86.
Μαικία tribus Romana XIV 220.
Μαιῶτις palus *B* II 366. VII 244.
Μακκαβαῖος uel *Μακκαβαῖος* Iudae Mattathiae f. cognomen XII 266. 284 sq. 335. 339.
Μακεδόνες I 138. XI 304. 313. 315—317. 326. XII 1. 354. 434. XIII 1. 3. 7. 29. 43. 62. 185. 213. 273. XIV 187. XV 386. XVIII 372. XIX 95. 298. XX 68. 238. 260. *A* II 48. 69. 133. 138. *B* I 53. II 360.

365. 387. eorum menses I 80. II 311. III 201. 239. IV 84. 327. VIII 61. 100. XI 107. 109. 148. 286. XII 248. 319. 412. Macedones Iudaei XII 8. 119. *A* II 35 sq. *B* II 488. Commageni milites *B* V 460. 463. 465. *Μακεδονία* II 348. XI 334. XII 2. XIV 310. *A* I 206. *Μακεδονικός* XII 252. XIII 121. *A* II 70. *B* V 460.

Μακκηδᾶ uide *Μακχίδα*.

Μάκρων Tiberii praef. praet. XVIII 186. 189 sq. 203 sq.

Μάκρωνες natio *A* I 170.

Μακχίδα (uar. *Μακκηδᾶ*) opp. Chananaeae V 61.

Μαλάηλος Cainae f. I 79. 84.

Μάλαθα Idumaeae uicus XVIII 147.

Μαλαχίας Iudaeus Simonis miles *B* VI 92.

Μαλαών (uar. *Μάλλων*, *Μάλαος*) Abimelechi f. Ruthae maritus V 318 sq. 333.

Μαλθάκη Samaritis regis Herodis uxor Archelai mater XVII 250. *B* I 562. II 39. cf. XVII 20.

Μάλιχος 1. Iudaeus nobilis Hyrcani II necessarius XIV 84. *B* I 162. Antipatrum aduersarium necat, ipse a Cassio interficitur XIV 273. 276—293. 296. *B* I 220—227. 232—237.

— *2.* uide *Μάλχος*.

Μάλχος 1. Arabs Antiochum VI educat XIII 131 sq.

— *2.* (uar. *Μάλιχος*) Herodem fugientem non recipit XIV 370—375. 390. *B* I 274—276. 278. 286. Cleopatrae insidiis moritur *B* I 360. 440 (cf. XV 92).

— *3.* Arabum dynasta Hyrcani II amicus XV 167 sq. 171. 175. fortasse idem ac 2.

— *4.* Arabum rex *B* III 68.

— *5.* rerum scriptor uide *Κλεόδημος*.

Μαμβρῆ quercus Abrami domicilium I 196.

Μαμβρῆς Abrami amicus I 182.

μάν Hebraeorum interrogatio III 42.

Μανάημος 1. rex Israëlitarum ab Assyriis pacem emit IX 229. 232 sq.

— *2.* Essenus Herodi regnum uaticinatur XV 373—378.

— *3.* Iudae Galilaei f. seditiosorum Iudaeorum princeps ab Eleazaro interfectus *B* II 433—440. 442—449. *Vit* 21. 46.

Μάναλις (graece *παρεμβολήν* significat) opp. Iebosthi regia VII 10.

Μανασσῆς 1. Iosephi f. (graece *ἐπίληθον* significat) II 92. 180. 195. III 288. XI 341. eius tribus *Μανασσῆτις* (*Μανασσῖτις*) et *Μανασσίς*, tribules *Μανασσῆται* et *Μανασσῖται* V 3. 80. 83. 100. 213. 254. VII 57. 59. IX 159. 267.

— *2.* Ezechiae f. Hierosolymorum rex a Babyloniis captus X 37. 40 sq. 46.

— *3.* Iaddu pontificis f. Sanballetae gener XI 302 sq. 308 sq. templi Samaritani primus antistes XI 311 sq. 315. 322. 324. XIII 256.

— *4.* pontifex XII 157.

— *5.* Iudaeorum praetor in Peraeam missus *B* II 567.

μαναχάσης graece *συνακτῆρα* significat. zona sacerdotalis III 152.

Μάνδρα Iudaeae locus X 175.

Μάνεθως (uar. *Μανέθων*) Sebennyta rerum Aegyptiarum scriptor I 107. laudatur *A* I 73—102. 103—105. 228—251. impugnatur *A* I 252—278. 287 sq. 296. 300. II 1. 16.

μάνη idem est quod *ἀριθμός* X 243.

Μανιάθη (uar. *Μαλιάθη*) opp. trans Iordanen situm V 263.

μάννα Hebraeorum cibus III 26—32.

Μαννέος (uar. *Μανναῖος*) Lazari f. Iudaeus *B* V 567.

Λούκιος Μάννιος Λουκίου υἱὸς Μεντίνα senator XIII 260, ubi *Μανλίου* reponendum uid.

Μανώχης Danita Sampsonis pater V 276. 280. 283 sq.

Μαούηλος (uar. *Μαθούηλος*, *Καμούηλος*) Nachoris f. I 153.

Μάξιμος uide *Λαβέριος* et *Τρεβέλλιος*.

Μάρ locus regionis Sinaiticae III 3.

μαρά graece *ὀδύνην* significat V 323.

Μαράιρος Leui f. II 178.

Μαραωθος sacerdos ex Phineae genere VIII 12.

Μάργαλος Iudaeus *B* I 648. idem *Μεργαλώθης* XVII 149.

Μαρδοχαῖος 1. Iudaeus Zorobabeli collega XI 73. 116—119.

— *2.* Iudaeus Estherae patruus XI 198. de Artaxerxe bene meritus XI 207—209. a rege magnis honoribus affectus XI 221 sq. 226—228. 269. 278. 284. 287. 293. 295.

Μαρεών uide *Σωμαρεών*.

Μαρεώτης Iudaeus *B* VI 148. idem *Μέρτων B* VI 92.

Μαρία Eleazari f. Iudaea filium comedit *B* VI 201—213.

Μαριάμη (uel *Μαριάμμη*) *1.* Moysis soror II 221. 226. III 54. 105. IV 78.

— *2.* Alexandri filia Herodis uxor

B I 241 (cf. XIV 300. 353. 467. *B* I 264. 344). a marito dilecta, post occisa XV 65. 68. 73. 81 sq. 85. 185 sq. 202—216. 218—239. 241—243. *B* I 436—444. eius progenies XVIII 130. *B* I 435. 566. memoratur XV 23. 25. 31. XVI 8. 79. 85. 88. 133. 185. 192. 201. 203. XVII 335. XVIII 136. XX 248. *B* I 432—434. 480. 521. 563. 586. II 222. V 170. suspectum *B* I 262.

Μαριάμη 3. Simonis sacerdotis f. Herodis uxor XVIII 136. *B* I 562. 573. 588. 599. cf. XV 320.

— *4.* Olympiadis f. Herodis uxor XVIII 134. *B* II 221.

— *5.* Archelai ethnarchae uxor XVII 350. *B* II 115.

— *6.* Aristobuli et Berenicae f. *B* I 552. fortasse eadem ac 5.

— *7.* Agrippae I f. primum Iulio Archelao nubit, dein Demetrio XVIII 132. XIX 354 sq. XX 140. 147. *B* II 220. eadem memorari uid. *B* V 474.

Μαριάμμη turris Hierosolymis ab Herode extructa *B* II 439. V 170. VII 1.

Μάρισα (uar. *Μάρησα*) Iudaeae post Idumaeae opp. a Roboamo extructum VIII 246. 292. XII 353. ab Hyrcano I captum XIII 257. 396. *B* I 63. a Pompeio liberatum a Parthis dirutum XIV 75. 88. 364. *B* I 156. 166. 269. *Μαρισηνοί* Iudaeorum coloni XIII 275.

Μαρίων Tyriorum tyrannus Antigoni amicus XIV 297—299. *B* I 238 sq.

Γάιος Μάρκελλος consul XIV 228. 238.

Μάρκελλος Vitellii amicus Iudaeae praeest XVIII 89.

Γάιος Μάρκιος Κηνσωρῖνος Asiae procos. XVI 165.

Μᾶρκος Ἀλέξανδρος Halicarnassensis XIV 251.

Μᾶρκος Alexandri alabarchi f. XIX 276 sq.

Μᾶρκος Μάρκου Ποπλίου υἱὸς Λουκίου nomen corruptum XIV 236.

Μαρμαρίδαι Libyes *B* II 381.

Μαρόνηλος Iaradae f. I 63. cf. *Μαλάηλος*.

Μάρσος (*Vibius Marsus*) Syriae legatus Agrippae I inimicus XIX 316. 327. 340—342. 363. XX 1.

Μαρσονάνης Iudaeorum mensis I 80.

Μαρσύας Agrippae I libertus XVIII 155—157. 204. 228. 230.

Μάρυλλος procurator Iudaeae XVIII 237.

Μασάδα aut *Μάσαδα* (uar. *Μεσάδα*) castellum Iudaeae, cuius natura et historia narratur *B* VII 280—303. ab Helice occupatum, ab Antigono frustra obsessum XIV 296. 358. 361. 390. 396 sq. 400. 413. XV 184. *B* I 237 sq. 265 sq. 286. 292—294. 303. a sicariis captum *B* II 408. 433. 447. 653. IV 399. 401. 504. 506. 516. 555. a Romanis expugnatum *B* VII 252. 275. 304—406.

Μάσβαλος (uar. *Μασάμβαλος*) Iudaeus *B* V 532.

Μασθηρώ angustiae Iudaeae VI 291.

Μάσμασος Ismaëli f. I 220.

Μάσμησος Ismaëli f. I 220.

μασναεφθῆς sacerdotum Iudaeorum tiara III 157.

μασσαβάνης tunica sacerdotum Iudaeorum III 156.

Μασσαγέται a Cyro petiti XI 20.

Μάσσαμος Ismaëli f. I 220.

Μασφαθή opp. Hebraeorum V 261. idem *Μασφάτη* (graece significat *κατοπτευόμενον*) VI 22. *Μασφά* et *Μασφαθά* VI 60. *Μασταφάς* VIII 306. *Μοσφοθά* X 151. *Μασαφθά* X 159. *Μασφαθά* X 168. 172 sq.

Μάθας Baalis sacerdos Hierosolymita IX 154.

Ματθίας 1. uide *Ματταθίας*.

— *2.* Apsalomi f. Ionathae amicus XIII 161.

— *3.* Theophili f. Hierosolymita pontifex ab Herode constitutus XVII 78. 164—167. uar. *Μαθθίας*.

— *4.* Margali aut Margalothi f. Iudaeus seditionis in Herodem auctor XVII 149—167. 206. 214. *B* I 648 sq. 655.

— *5.* Anani f. pontifex XIX 316. 342.

— *6.* Theophili f. pontifex XX 223.

— *7.* Boëthi f. pontifex Simonem Giorae f. arcessit, post ab eo interficitur cum filiis tribus *B* IV 574. V 527—531. VI 114.

— *8.* alius pontifex, cuius filii ad Romanos confugiunt *B* VI 114.

— *9.* Simonis Pselli f. *Ἠφαίου* uocatus, Iosephi historici proauus *Vit* 4.

— *10.* Matthiae f. *Κυρτός* uocatus Iosephi abauus *Vit* 4.

— *11.* Iosephi f. Iosephi historici pater *Vit* 5. 7. *B* I 3. II 568. in custodia habitus *B* V 533.

Ματθίας 12. Matthiae f. Iosephi historici frater *Vit* 7.
Ματρίς Beniami tribus curia VI 62.
Ματταθίας (*Ματθίας* Bell. Iud.) Iohannis f. XII 265. Asamonaei f. *B* I 36. sacerdos quinque filiorum pater ab Antiocho Epiphane deficit XII 265—285. 305. 433. *B* I 36 sq.
Μαῦροι Africae gentes I 133. *B* II 381.
Μαχαία Asani regis mater VIII 286.
Μαχαιρᾶς Romanorum dux a Ventidio Herodi auxilio missus XIV 434—438. 448. 450. 457. *B* I 317—320. 323. 326. 334.
Μαχαιροῦς castellum Peraeae ab Alexandro rege munitum describitur *B* VII 164—189. memoratur XIII 417. XIV 83. 89. 94. 96. XVIII 111 sq. 119. *B* I 161. 167. 171 sq. II 485. III 46. IV 439. 555. a Romanis expugnatum *B* VII 190—209. 211.
Μαχάμη Tholomaei f. Dauidis uxor VII 21.
Μαχάνη Roboami regis uxor VIII 249 sq.
Μαχᾶς Nachoris f. I 153.
Μάχειλος uide *Σειδός*.
Μάχειρος Galadenae princeps VII 113. 230.
Μαχμά Iudaeae opp. VI 98. 103. XIII 34.
Μάχων opp. Andrazari regis a Dauide captum VII 105.
Μάωνος ἔρημος coni. VI 280. uide *Σίμωνος*.
Μεγαλοπολίτης Polybius XII 135. 358 sq. *A* II 84.
μέγα πεδίον uide *πεδίον*.
Μεγασθένης Indicorum scriptor X 227. *A* I 144.
Μεδάβη uide *Μήδαβα*.
μεείρ pontificis Hebraeorum tunica III 159.
Μεθουσάσταρτος Leastarti f. Tyriorum rex *A* I 122. uar. *Μεθουάσταρτος*, quod melius uid.
Μεισᾶς (uar. *Μισᾶς*) Moabitarum rex IX 29.
Μελλά (uar. *Μαάφη*) opp. Galadenum XII 340.
Μελιτηνή regio *B* VII 18.
Μελχά Aranis f. Nachoris uxor I 151. 153.
Μελχάλη (uar. *Μελχόλη*, *Μιχαάλ*, *Μιχάλη*) Sauli f. Dauidis uxor VI 129. 204. 215—220. Opheltio nubit VI 309. ad Dauidem redit VII 25 sq. 85. 87. 89.
Μελχίηλος Aseronis f. II 183.
Μελχισεδέκ h. e. *βασιλεὺς δίκαιος* Solymorum rex Abrami amicus Hierosolymorum auctor I 180—182. *B* VI 438.
Μέλχισος Sauli regis f. VI 129. 369.
Μέμμιος Ῥῆγλος Achaiae praeses XIX 9.
Μεμφίβοσθος Ionathae f. a Dauide beneficiis affectus VII 113—116. 205 sq. 267—272. idem *Ἰέβοσθος* VII 296.
Μέμφις Aegypti urbs a Minaeo condita II 240. VIII 155. 157. XII 170. 243. XIV 132. *A* I 77. 246. *B* I 190. IV 530. VII 426.
Μέμνων 1. monumentum prope Ptolemaida extruxit *B* II 189.
— 2. Halicarnasensis sacerdos XIV 256.
Μένανδρος 1. Ephesius Phoeniciarum rerum auctor laudatus VIII 144—146. 324. IX 283—287. *A* I 116—120.
— 2. Atheniensis XIV 150.
— 3. uide *Ἄμπιος*.
Μένδη opp. regni Iosiae X 75.
Μενδήσιος νομός Aegypti pagus *B* IV 659.
Μενέδημος philosophus XII 101.
Μενέλαος alio nomine Onias Simonis f. pontifex XII 238—341. Lysia auctore interfectus XII 383—385. 387. XX 235 sq.
Μενηνία tribus Romana XIV 220. uide *Μεντίνα*.
Μενναῖος 1. Ptolemaei tetrarchae Chalcidis pater XIII 392. 418. XIV 39. 126. 297. 330. *B* I 103.
— 2. Iudaeus XIV 307.
Μεντίνα tribus, i. e. aut Tromentina aut Menenia XIII 260.
Μέρβαλος Tyriorum rex *A* I 158.
Μεργάλωθος Iudaeus XVII 149. uide *Μάργαλος*.
μεριδάρχης XII 261. 264. *μεριδαρχία* XV 216.
Μερύβη Sauli regis filia VI 129.
Μερόη Aethiopiae urbs olim Saba II 249.
Μέρτων Iudaeus *B* VI 92. uide *Μαρεώτης*.
Μέρση (uar. *Μέστρη*) Aegyptus dicitur I 132.
Μερσαῖοι Aegyptii dicti I 132, quorum auctor fuit
Μερσαῖος (uar. *Μεσραῖος Μεστραῖος Μέσραμος*) Chami f. I 132 (ubi *Μερσαίῳ* reponendum). 133. 136.
Μεσάλαμος (uar. *Μεσσάλομος*) Iudaeus XIII 75.

Μεσοποταμία regio I 152. 187. 244. 276. 278. 281. 285. 341. II 173. 177. 213. VIII 61. XII 149. 393. XIII 194. XVIII 310. 339. *B* IV 531. *Μεσοποταμῖται* I 157. VII 129.
Μέσραμος I 133. uide *Μερσαῖος*.
Μεσσάλας (*M. Valerius Messalla Corui-nus*) pro Herode loquitur XIV 325. 384. *B* I 243. 284.
Μεσσαλῖνα Claudii Caesaris uxor XX 149. *B* II 249.
Μεσχηνοί (uar. *Μοσοχηνοί*) olim Cappadoces uocabantur a Mescha I 125.
Μέσχης (uar. *Μοσόχης*) Iapthae f. I 125.
Κόϊντος Μέτελλος Κρητικός consul XIV 4.
Μέτελλος Pompeii legatus Damascum capit XIV 29. *B* I 127.
Μετίλιος praesidii Romani dux Iu-daeis se tradit *B* II 450—455.
Μέττηνος Tyriorum rex *A* I 125.
Μεχενώθ (uar. *Μεχωνώθ*) uocabantur in templo Hierosolymitano lauacro-rum crepidines VIII 85.
Μήδαβα opp. Moabitidis XIII 11. 19. 255. 397. XIV 18. *Μεδάβη B* I 63.
Μῆδοι alio nomine *Μαδαῖοι* I 124. X 30. 74 sq. 113. 232. 244. 265. 272. XI 33. 203. 338. XII 257. XX 74. *A* I 64. 99. *B* I 50. 62. IV 176. VII 246. eorum res a Graecis con-scriptae *B* I 13. *Μηδία* regio IX 253. 278. X 184. 226. 249. XI 85. 99. 131. XVIII 48. XX 86. *A* I 141. *B* VII 245. *Μηδική* regio X 264. XI 19. 37.
Μήιρος Belgae f. sacerdos Iudaeus crematur *B* VI 280.
Μήλας Cappadox Archelai amicus XVI 325. 328.
Μῆλος insula. ibi Iudaei XVII 327. *B* II 103. *Μήλιοι* XVII 338. *B* II 105. 110. *A* II 266.
Μηνᾶς uide *Ἄππιος*.
Μηνόφιλος Ephesius XIV 262.
Μηρώθ opp. Galilaeae extremum a Iosepho munitum *B* III 39. *Μηρώ B* II 573. *Ἀμηρώθ Vit* 188. *Βηρώθη* V 63.
Μησαναῖοι, post Spasinucharax, a Mesa nomen acceperunt I 145.
Μησᾶς Arami f. I 145.
Μηφραμούθωσις Aegypti rex *A* I 95.
Μήφρης Aegypti rex *A* I 95.
Μιά Peraeae uicus creditur XX 2.
Μιαμοῦν Harmessis regis Aegyptii cognomen *A* I 97.
Μιαρός Tiberiensis *Vit* 33.
Μιθριδάτης 1. Persa thesauri custos XI 11. 13 sq. 92.
— 2. *Σινάκης* dictus Parthorum dux Demetrium capit XIII 384—386.
— 3. Ponti rex Romanorum hostis XIII 421. XIV 54. 112—114. *B* I 138. *Μιθριδατικὸς πόλεμος* XVI 18.
— 4. Parthus exul ad Gabinium con-fugit XIV 103. *B* I 178.
— 5. Pergamenus Caesari auxilio uenit ab Antipatro adiutus XIV 127—136. 138. 193. *B* I 187 sq. 191 sq.
— 6. Parthorum rex XVI 253.
— 7. Artabani regis gener Anilaeum Iudaeum necat XVIII 353—370.
Μιλήσιοι ad eos Seruilii consulis lit-terae XIV 244—246. *Μιλήσιος* Cadmus *A* I 13.
Μιλήσιος ab Antiocho Dionyso Da-mascenis praefectus XIII 388 sq.
Μιναῖος Aegypti rex primus VIII 155. 157.
Μινουκιανός uide *Ἄννιος* et *Βινύκιος*.
Μιννάς Armeniae regio I 95.
Μίνως Cretensis *A* II 161 sq.
Μισαήλος Iudaeus a Nabocodrosoro Misaches appellatus X 188.
Μισᾶς uid. *Μεισᾶς*.
Μισάχης idem *Μισάηλος* X 188.
Μισηνοί locus Campaniae XIX 5.
Μισφραγμούθωσις Aegypti rex *A* I 86. 88.
Μιτυλήνη urbs Lesbi XV 350. XVI 20.
Μιχᾶ regio VII 121.
Μιχαήλ et *Μιχάη* uide *Μελχάη*.
Μιχαίας propheta Achabo exitium uaticinatur VIII 389—392. 403—410. 412. 417. X 92.
Μίχανος Memphibosthi f. VII 116.
μνᾶ Iudeaorum pondus XIV 106.
Μνασέας de Iudaeis scripsit I 94. *A* I 216. II 112.
Μόλων uide *Ἀπολλώνιος* 3.
Μόμφις uide *Νομφθίς*.
Μονόβαζος 1. Adiabenorum rex co-gnomine Bazaeus XX 18. 20. 24. 26.
— 2. Monobazi f. XX 32 sq. 75. Izati fratri succedit XX 93. 95 sq. *B* II 520. V 252.
— 3. Adiabenus *B* II 520.
Μονόδιος uide *Αἴκονος*.
Μοσόλλαμος Iudaeus *A* I 201. 204.
Μοσόχης et *Μοσοχηνοί* uide *Μέσχης*.
Μοσφοθᾶ uide *Μασφαθά*.
Μουκιανός Syriae legatus XII 120. *B* IV 32. 605. Vespasiani partes sequitur *B* IV 621. 624. 632. V 43. Romam ingreditur *B* IV 654.
Μοῦνδος uide *Δέκιος*.

Μουνυχιών mensis Atheniensium XIV 150.
Μοῦρχος Syriae praeses Cassio accedit XIV 270. 272. 279 sq. *B* I 217. 219. 224 sq.
Μοῦσα uide *Θεὰ Μοῦσα*.
Μουχαῖος Persa nobilis XI 193.
Μόψου ἑστία Ciliciae opp. XIII 368. incolae *Μοψεστεῖς* (fort. *Μοψεᾶται*) ibidem.
Μῦτα Acaroniorum numen IX 19.
Μύρρα Cinyrae f. XIX 94.
Μυσία 1. Asiae regio *B* I 425.
— 2. Moesia prou. Vespasiani partes sequitur *B* IV 619. 633. 643. a Sarmatis infestatur *B* VII 92. 95. 117.
Μύττυνος Tyriorum iudex *A* I 157.
Μωαβῖται Coeles Syriae uel Arabiae populus I 206. IV 102. 130. V 186 sq. 197 sq. 319. VI 90. 129. 248. VII 98. IX 7. 19. Iorami et Iosaphati in eos expeditio IX 29—43. X 181. XI 174. ab Alexandro Iannaeo subacti XIII 374. *B* I 89. *Μωαβῖτις* regio IV 85. V 196. 318. VII 315. IX 39. 46. XI 21. XIII 382. 397. *B* III 47. IV 454.
Μώαβος (h. e. graece *ἀπὸ πατρός*) Loti f. Moabitarum auctor I 205.
Μωδεεῖν (uar. *Μωδαΐς*) Iudaeae uicus Mattathiae patria XII 265. 268. 285. 432. XIII 210. *B* I 36.
Μώριον ὄρος templi Hierosolymitani sedes I 224.
Μωυσῆς legum Iudaicarum auctor I 18. 21. 26. 29. 33 sq. 81. 95. 152. 240. Amarami f. a Thermuthi Aegyptia adoptatus II 210—237. unde nomen inditum II 228. *A* I 286. in Aethiopes expeditionem facit II 238—253. in desertum fugit, Ragueli filiam ducit II 254—263. a deo in Aegyptum remittitur II 264—276. populares ex Aegypto educit II 277—349. in desertum ducit III 1—38. Amalecitas uincit, ad Sinaeum accedit, populum disponit III 39—74. leges fert, tabernaculum constituit III 73—150. res sacras disponit III 151—286. populi censum agit III 287—294. a Sinaeo abscedit, populi seditionem reprimit III 295—316. eius uirtus III 317—322. populi seditiones uincit IV 1—75. uictis Amoritis et Galadenis ad Iordanen castra ponit, Madianitas uincit IV 76—100. Zambriam coërcet IV 141 sq. 145. 159—164. agrum captum diuidit, leges et rempublicam populo tradit IV 165—195. 243. 308. populum allocutus excedit IV 309—331. ab Aegyptiis *Osarsiph* dictus aut *Tisithen A* I 265. 290. defenditur contra obtrectatores III 265. *A* I 279—287. 290—299. Apionis de eo calumniae *A* II 10—28. memoratur V 1. 3. 39 sq. 69. 89—91. 96. 98. 117. 126 sq. 262. VI 84. 86. 89. 93. 133. 140. VII 91. 318. 338. 367. 379. 384. VIII 22. 90—94. 101. 104. 120. 191. 349. IX 2. 153. 187. X 43. 58 sq. 63. 72. XI 17. 76. 108. 112. 121. 154. XIII 74. 79. 297. XVII 159. XVIII 81. 85. XX 44. 115. 225. 228. 230. *Vit* 134. *A* I 39 sq. 130. 253. 265. 309. II 145. *Μωύσειοι νόμοι* VIII 395.
Μῶχος Phoeniciarum rerum scriptor I 107.

N

Νααμᾶ uide *Νοεμᾶ*.
Ναάμις Abimelechi Hebraei uxor V 318. 320. 323. 326. 328. 336. *ναάμις* graece *εὐτυχίαν* significat V 323.
Ναάσης Ammanitarum rex a Saulo bello uictus VI 68—80. Dauidis amicus VII 117.
Ναβά (uar. *Νομβά*) Iudaeae opp. VI 242. 254. 260.
Νάβαδος 1. Aaronis f. in sacrificio occisus III 192. 209.
— 2. rex Hierobami f. a Basano necatus VIII 287 sq. 298. uar. *Νάδαβος*.
Ναβαθά opp. Arabum XIII 18.
Ναβαῖος (uar. *Βανέας*) sacerdos fortitudine insignis VII 315. 317.
Ναβαιώτης Ismaëli f. I 220.
Νάβαλος Ziphenus Cynicus Dauidis inimicus VI 295—307.
νάβαλος graece *ἀφροσύνην* significat VI 302.
Ναβαλώθ opp. Arabum XIV 18.
Ναβαταῖος Hierobami regis pater VIII 205. IX 109.
Ναβαταῖοι Arabes XII 335. XIII 10 sq. XIV 31. 48. 103. idem *Ναβατηνοί* XIII 179. *Ναβατηνή* regio I 221.
Ναβοκοδρόσορος uide *Ναβουχοδονόσορος*.
Ναβόννηδος Babyloniorum rex a Cyro deuictus *A* I 149. 151—153. idem *Ναβοάνδηλος* alio nomine *Βαλτασάρης* X 231. uide *Βαλτασάρης*.
Ναβοπαλάσσαρος Babyloniorum rex *A* I 131. 135 sq. idem intellegitur X 220 sq.

Ναβουζαρδάνης Babylonius Iudaeis praefectus templum Hierosolymitanum incendit X 144—149. 155. Ieremiae fauet X 156—159. 172.
Ναβουχοδονόσορος (rectius *Ναβοκοδρόσορος*) Syriam et Iudaeam subigit X 84—87. 101. Hierosolyma expugnat, Syriam et Aegyptum subigit X 116—135. 138. 146. 181—183. Danielem diligit X 186—218. eius gesta X 219—228. *A* I 132—144. memoratur X 220 sq. 229. 233. 237. 242. 248. XI 2. 10. 14. 58. 91 sq. 100. XX 231. *A* I 146. 154. 156. 159. corruptum nomen X 220 sq.
Ναβρῶ opp. Chananaeae Abrami domicilium I 170. uide *Ἑβρών*.
Ναβρώδης (uar. *Νεβρώδης*) Chusi f. tyrannus Babylone turrim extruit I 113. 115. 135.
Ναβώθης (uar. *Νάβουθος*) Iezarelita Iezabelae iussu occiditur VIII 355—361. 407. IX 118 sq.
Ναβώσαρις Babyloniorum dux X 135.
Ναγές Dauidis f. VII 70.
Νάδαβος uide *Νάβαδος*.
ναζιραῖοι uoto sacrati IV 72. XIX 294.
Ναθαναήλος 1. Iessaei f. Dauidis frater VI 161.
— 2. Hierosolymita XX 14.
Νάθας 1. Dauidis regis f. VII 70.
— 2. propheta Dauidi dissuadet ne templum extruat VII 90—95. regem ob adulterium increpat VII 146—153. 158. 214. Adoniae inimicus Solomonem regem ungit VII 346—358. 371. uar. *Ναθάνας*.
Ναῖος = *Γναῖος*. uide *Κολλήγας, Σέντιος*.
Ναϊά (uar. *Ἄννα, Ἀΐα, Γαΐς*) opp. Chananaeum a Iesu captum V 35. 45—48. *Ναϊῆται* V 35. *Ναϊτιανοί* V 48. *Ναϊτῖνοι* V 49.
Ναΐν uida *Ἀΐν*.
Νάκεβος Arabum dux proelio occiditur XVI 284. 288. 350.
Ναοῦμος propheta Nini excidium uaticinatur IX 239—242.
Νάρβατα uicus LX stadia distans a Caesarea *B* II 291. *Ναρβατηνή* (uar. *Νερβατηνή*) toparchia *B* II 509.
Νασαμῶνες Libyes *B* II 381.
Ναύηκος et *Ναύηχος* Ephraemita Iesu pater III 49. 308. *Ναυῆ B* IV 459.
Νάφαισος (uar. *Ναφαῖος*) Ismaëli f. I 220.
Νάφης Dauidis regis f. VII 70.
Ναχώρης 1. Serugi f. I 148 sq.
— 2. Therri f. Abrami frater I 151. eius progenies I 153. 242. 252. 289.
Νεάπολις alio nomine *Μαβαρθά* opp. Samaritidis *B* IV 449.
Νεαπολιτανός (uar. *Νεοπολιτανός*) tribunus mil. a Cestio Hierosolyma missus *B* II 335. 338—341. Tiberiensium agrum uastat *Vit* 120 sq.
Νεαρά uicus Iudaeae XVII 340.
Νέαρδα uide *Νέερδα*.
Νεβεδαῖος Iudaeus Ananiae pontificis pater XX 103.
Νεβρώδης uide *Ναβρώδης*.
Νεβρών (uar. *Χεβρών*) opp. idem quod *Ἑβρών* I 237. 256. 343. 345. II 196. V 125. *Νεβρωνία πόλις* II 1.
Νέδεμος Mesraei f. I 137.
Νεεμάνης Beniami f. II 180.
Νεεμίας Iudaeus Xerxis pincerna Iudaeos Hierosolyma ducit, moenia urbis reficit XI 159—183.
Νέερδα (uar. *Νέαρδα*) Babyloniae opp. a Iudaeis habitatum XVIII 311. 369. 379. *Νεερδᾶται* XVIII 314.
Νεῖλος fl. I 39. II 249. III 86. *A* I 235. *B* III 520. IV 611. 659. V 383.
νεκρόπολις Alexandriae *A* II 36.
Νεμεσαῖος Iehu regis pater VIII 352. idem *Ἀμασῆς* IX 105.
Νεοπολιτανός uide *Νεαπολιτανός*.
Νέος (uar. *Ἔννεος*, fort. *Ἀνανίας*) pontifex *B* II 566.
Νέρων Καῖσαρ olim Domitius imperium adipiscitur, eius scelera XX 149—153. *B* II 248—251. eius historici XX 154—157. in Achaia degit *B* II 558. III 8. 540. eius annus primus XX 158. duodecimus *B* I 20. II 284. 555. tertius decimus *B* III 339. moritur *B* IV 491 sq. memoratur XV 391. XVIII 140. XX 159. 162. 182 sq. 193—195. 197. 211. 252. 257. 259. *Vit* 13. 16. 38. 71. 408 sq. *B* I 5. 21. 23. II 270. 283 sq. 293 sq. 309. 342. 352. 403. 406. 409. 415. 490. 558. III 1. 398. 401. IV 440. 497. 623. VI 337. 341. 422.
Νέρων uide *Τιβέριος*.
Νερωνιάς Caesarea Philippi appellatur XX 211.
Νετείρας Galilaeus ex Ruma oriundus *B* III 233.
Νεφάν uide *Ἐφάν*.
Νεφθαλείς (h. e. graece *μηχανητός*) Iacobi f. I 305. eius liberi II 181. eius tribus *Νεφθαλίς* et *Νεφθαλῖτις* V 91. 201. VII 58. VIII 76. *Νεφθαλῖται* V 86.

Νεχαῦς (uar. *Νεχαώς*) Aegypti rex Iudaeos subigit X 74—76. 82. a Babyloniis fugatur X 84—86. *B* V 379.
Νηρεγάλσαρος uide *Ῥεγάλσαρος*.
Νηρίας Uriae f. pontifex X 153.
Νηριγλίσαρος Babyloniorum rex *A* I 147. idem *Ἠγλίσαρος* X 231.
Νῆρος 1. Beniamita Abeneri pater VI 130. VII 9. 386.
— *2.* Baruchi pater X 158.
Νίγερ Peraita Iudaeus Idumaeae praeficitur *B* II 520. 566. III 11. 20. 25. 27 sq. a zelotis interemptus *B* IV 359—363.
Νικάνωρ 1. Ptolemaei II aulicus XII 94.
— *2.* Antiochi Epiphanis amicus Samariae procurator XII 261 sq. contra Iudam Macabaeum missus XII 298.
— *3.* Demetrii regis amicus cum Iuda bellum gerit, proelio occidit XII 402—410. 420. fortasse idem ac 2.
— *4.* Ephesius XIV 262.
— *5.* tribunus Titi et Iosephi amicus *B* III 346—355. 392. V 261.
— *6.* uide *Νικάτωρ*.
Νικασώ Sanaballetae f. Manassis Iudaei uxor XI 303. 309.
Νικάτωρ (*Νικάνωρ* scribi solet) Seleuci I cognomen XII 119. XVIII 372. Demetrii II cognomen XIII 120.
Νικαύλη Aegypti regina VIII 158.
Νίκη dea Victoria *B* VII 151.
Νικόδημος Iudaeus Aristobuli legatus XIV 37.
Νικόλαος Damascenus orator Herodis familiaris pro Iudaeis dicit XVI 29—58. Romae Herodis cum Arabibus rem gerit XVI 299. 333. 335—355. 370. XVII 54. *B* I 574. in Antipatrum dicit XVII 99. 106. 127. *B* I 629. 637 sq. pro Archelao dicit XVII 219. 225. 240—248. 315 sq. *B* II 14. 21. 34. 37. 92. in historiis Herodi fauet XIV 9. XVI 183—186. historiae laudantur I 94. 108. 159 sq. VII 101—103. XII 126 sq. XIII 250 sq. 347. XIV 68. 104. *A* II 84.
Νικομήδης Iudaeus *B* II 451.
Νικόπολις Aegypti *B* IV 659.
Νικοπολῖται Graeciae ab Herode beneficiis affecti XVI 147. *B* I 425.
Νίκων heiepolis Romana *B* V 299. 301.
Νίνος 1. urbs ab Assura condita I 143. IX 239. X 22. *Νίνου* uel *Νινύου* uel *Νινύας* IX 208. 214. 239. 241 sq.
— *2.* sacerdos ab Atheniensibus interfecta *A* II 267, ubi ex Demosth. 39, 2. 40, 5. pro *νῦν* cum Lobeckio (Aglaoph. 667 sq.) *Νίνον* repone.
Νισάν Iudaeorum mensis Macedonum Xanthicus I 81. II 311. III 201. 248. XI 109.
Νίσιβις Mesopotamiae urbs et regio XVIII 312. 379. XX 68.
Νιφάτης mons Armeniae XVIII 51.
Νόαρος uide *Οὔαρος*.
Νοεμᾶ Lamechi filia I 65.
Νομάδες nationes Africae *B* II 381.
Νομβά uide *Ναβά*.
Νομικός Iudaeus *B* II 628.
Νομφθῆς (*Μόμφις* coni.) Beniami f. II 180.
Νοομᾶ Ammanitis Roboami regis mater VIII 212.
Νοόστη (uar. *Νοστή*) Hierosolymitis X 98.
Νουμήνιος 1. Antiochi f. Ionathae pontificis legatus XIII 169.
— *2.* Antiochi f. Hyrcani II legatus XIV 146.
Νυμφίδιος Neronis praef. praet. *B* IV 492.
Νώεος uide *Νῶχος*.
Γάιος Νωρβανὸς Φλάκκος Asiae proconsul XVI 166. 171.
Νωρβανός a Gai Caesaris satellitibus occisus XIX 123 sq.
Νῶχος (uar. *Νώεος*) Lamechi f. diluuium effugit I 74—79. 87. 90—104. 109. 113. 122. 129. 140. 142 sq. 148. III 87. XX 25. *A* I 130 sq. idem *Νῶε* I 121.

Ξ

Ξαλώθ uide *Ἐξαλώθ*.
Ξανθικός Macedonum et Iudaeorum mensis I 81. II 311. 318. III 201. 248. IV 78. XI 109. *B* IV 577. V 99. 567. VI 290. VII 401.
Ξένιος (uar. *Ξέλιος*) Iudaeorum mensis XI 148. idem *Ἐξελέους*.
Ξέρξης Persarum rex Iudaeis fauet, Neemiam dimittit XI 120. 122—130. 135. 159—168. 179. 183 sq. *A* I 40. 172. *B* II 86. 358.
ξυλοφόρια Iudaeorum sacrum *B* II 425.
ξυστός porticus Hierosolymitarum XX 189. *B* II 344. IV 581. V 144. VI 191. 325.

O

Ὄασις Aegypti opp. *A* II 29.
Ὀβαίδας 1. Arabum rex Alexandrum Iannaeum uincit XIII 375. *B* I 90. uar. *Ὀβέδας*, *Ὀβόδας*.
— *2.* Arabum rex *B* I 487. idem

Ὀβόδας XVI 220. Ὀβάδας XVI 220. 279 sq. 288. 294. 296. 337.
Ὀβίμης Hierobami regis f. VIII 266.
Ὀδολλάμ opp. Iudaeae VIII 246. cf. Ἀδολλάμη.
Ὀζᾶ διακοπή locus Iudaeae VII 82.
Ὀζᾶς Hebraeus arcae sacrae tactu mortuus VII 81 sq.
Ὀζίας Amasiae f. Hierosolymorum rex Palaestinos et Ammanitas uincit IX 204. 216—220. lepra correptus moritur IX 222—227. 236.
Ὄζις Bocci f. pontifex V 362.
Ὀθλία (uar. Γοθολία) Achabi regis filia Iorami uxor VIII 398. IX 96. regnat IX 140—142. a Ioda pontifice interficitur IX 143—154. 156. 161.
Ὀθνίηλος nomen ex coniectura repositum V 182. uide Ἀθνίηλος.
Ὄθων imperator *B* IV 494 sq. 499. 634. cum Vitellio bellum gerit *B* IV 546 sq.
Ὀκταουία Claudii Caesaris f. Neronis uxor XX 149 sq. 153. *B* II 249.
Ὀκταουίας porticus Romae *B* VII 124.
Ὀκτώβριος mensis XIV 228.
Ὀλδά uide Ὀολδά.
Ὀλοφάντης uide Σωλοφάντης.
Ὀλσᾶς uide Ὠσᾶς.
Ὀλυμπία Eleorum. Ὀλυμπίασι XVI 146. et ex coni. XIX 8. *B* I 414. 426. Ὀλύμπιος Zeus XIX 8.
Ὀλυμπιάς Herodis f. Iosephi uxor XVII 20. XVIII 134. *B* I 562.
ὀλυμπιάς sacrum quinquennale. numeratur XII 248. 321. XIII 236. XIV 4. 66. 389. 487. XV 109. XVI 136. *B* I 415.
Ὀλύμπιος Iuppiter apud Tyrios VIII 147. *A* I 113.
Ὄλυμπος Herodis amicus XVI 332. 354. *B* I 535.
Ὀμβλαῖος (uar. Ἰεμβλαῖος) Michaeae prophetae pater VIII 403.
Ὄμερος (uar. Ὄμανος) Aliphazi f. II 5.
Ὅμηρος poëta VII 67. *A* I 12 II 14. 155. 256.
Ὄμματον (uar. Ἀμμάταν) locus Iudaeae VIII 16.
Ὁμόνοια *1.* numen. eius templum Romae XIV 145. 219. 222.
— *2.* uicus Galilaeae *Vit* 281.
Ὀνίας *1.* Iaddu f. pontifex XI 347. XII 43.
— *2.* Simonis f. pontifex XII 44. 156. 158—160. 224. XIX 298.
— *3.* Simonis f. quocum Lacedaemonii foedus faciunt XII 225—227. 237 sq. XIII 62. 167.
— *4.* Simonis f. alio nomine Menelaus ab Antiocho IV pontifex constitutus XII 238—241. XV 41. ab Antiocho V interfectus XII 383—385. 387. XX 235 sq.
— *5.* Oniae (3) f. in Aegyptum confugit, ibi templum extruit XII 237. 387 sq. XIII 62—73. 285. XX 236. *B* I 31. 33. VII 422—432, ubi Simonis filius uocatur.
— *6.* Ptolemaei Philometoris dux *A* II 49 sq. 52 sq.
— *7.* pietate insignis ab Hierosolymitis lapidibus necatus XIV 22—25.
— *8.* Iudaeus XIV 222.
ἡ Ὀνίου (χώρα) Aegypti locus templi sedes XIII 287. XIV 131. *B* I 190. VII 421.
Ὀολδά prophetis Sallumi uxor X 59.
Ὀππαῖς (uar. Ὀπταΐς) Beniami f. II 180.
Ὁρατία tribus Romana XIV 229. 238.
Ὀρέσται genus Macedonum XI 304.
Ὄρκιον φρέαρ locus Palaestinae II 170.
Ὄρμζα Arabiae uicus prope Canatha *B* I 368.
Ὀρόννας (uar. Ὀρώνας) Iebusaeus Dauidis amicus VII 69. 329—332.
Ὀρσάνης Parthus exul ad Gabinium confugit XIV 103. *B* I 178.
Κόϊντος Ὁρτήσιος consul XIV 4.
Ὄρυβα uide Ὤρυβδα.
Ὄρφᾶ Moabitis Chellionis uxor V 319. 322.
Ὀρώδης *1.* a Parthis rex eligitur, mox interficitur XVIII 44 sq.
— *2.* Artabani f. Armeniae rex XVIII 52.
Ὀρωναίμ opp. Moabitidis XIII 397. Ὠρωναίν XIV 18.
Ὁσαΐας (uar. Ἰωσίας) Iudaeus *B* VI 148.
Ὀσάρσηφος (uar. Ὀσαρσίφ) sacerdos Heliopolitanus post Moyses appellatus *A* I 238. 250. 265. 286.
Ὄσιρις Aegyptiorum numen *A* I 250. 265.
Ὀστρακίνη locus in Syriae et Aegypti confiniis *B* IV 661.
Ὄτρος (uar. Οὖλος) Semi f. Armeniae auctor I 145. fort. Οὖρος reponendum.
Οὐαλεριανός centurio a Vespasiano Tiberiadem praemissus *B* III 448—452.
Λεύκιος Οὐαλέριος Λευκίου υἱός praetor XIV. 145.
Οὐαλέριος Ἀσιατικός consularis XIX 102. 159. 252.

Οὐαλέριος Γρᾶτος procurator Iudaeae XVIII 33. 35. 177.
Οὐάλης Vitellii dux *B* IV 547.
Οὐαρδάνης Artabani f. Parthorum rex a suis interfectus XX 69. 70—73.
Οὔαρος 1. Agrippae procurator Iudaeorum inimicus *Vit* 48—61. 180. *B* II 247. idem *Νόαρος B* II 481—483.
— 2. uide *Κουιντίλιος.*
Οὐάρρων Syriae legatus XV 345. *B* I 398.
Οὐάστη uide *Ἄστη.*
Οὐατίνιος uide *Βαθύβιος.*
Οὔγις (*Αὔγις* coni.) Gadi f. II 182.
Οὐεσπασιανὸς Καῖσαρ dux belli Iudaici Galilaeam aggredi parat *B* I 21. III 3—8. 29—34. 59. quas copias duxerit *B* III 65—69. Ptolemaide Galilaeam inuadit *B* III 110. 115. 127 sq. Gabaris potitur III 132. ad Iotapata accedit, urbem obsidet *B* III 141—288. 318—338. uulneratur *B* III 236. Iapha et Garizin per legatos expugnat *B* III 289—315. Iosephum in deditionem accipit *B* III 344—398. Iosephus ei imperium uaticinatur *B* III 399—408. legiones in hiberna distribuit, Iopen capit *B* III 409—431. Caesaream Philippi adit, inde Tiberiadem aggressus capit *B* III 443—461. Taricheas capit *B* III 462—504. profugos in lacu Gennesare delet *B* III 505. 522 sq. de uictis Iudaeis decernit *B* III 532—542. Gamalam aggreditur et capit *B* IV 11—53. 62—83. uirtus eius. milites afflictos consolatur *B* IV 31—48. Itabyrium capit *B* IV 54—61. Caesaream redit, copias in hiberna deducit *B* IV 87 sq. Iamniam et Azotum occupat *B* IV 130. 218. 336. impetum suorum retinet *B* IV 366—377. Gadara capit, Caesaream reuertitur *B* IV 410—419. ueris principio Iudaeam, Idumaeam et Hierichuntem capit *B* IV 441—452. 477. Hierosolyma cingit *B* IV 486—490. Nerone mortuo Galbam sequitur *B* IV 491. 497 sq. reliquam Iudaeam subigit *B* IV 550—555. Vitellium imp. dedignatur, ab exercitu imperator salutatur, Aegypto potitur, Mucianum in Italiam mittit *B* I 23 sq. IV 588—632, cf. *B* IV 636. 638. 644. V 43. multis auguriis eius imperium demonstratur *B* III 404. IV 623. a populo R. imperium accipit *B* IV 655 sq. bellum Iudaicum Tito mandat *B* IV 657 sq. *B* V 50. 69. 408 sq. 458. VI 313. Romam proficiscitur *B* VII 21 sq. 63—74. *B* VII 46. 59. 75. 82. 119. Sarmatas repellit *B* VII 92. cum Tito triumphum agit *B* VII 123—157. templum Pacis extruit *B* VII 158—162. *B* VII 216. anni imperii numerantur *B* VI 269 sq. 435. VII 219. Commagenam prouinciam facit *B* VII 219—243. *B* VII 308. 419 sq. 433. 446. 450. Iudaeis fauet XII 121 sq. 128. commentarii eius *Vit* 342. 358. Iosepho fauet *Vit* 414—428. praeterea: VIII 46. XVIII 140. XIX 366. *Vit* 5. 342 sq. 352. 355. 358 sq. 407—411. *A* I 48. 50.
Οὐεντίδιος uide *Βεντίδιος.*
Οὐετιλιανός (*Vettulenus*) uide *Κερεάλιος.*
Οὐζάλης (uar. *Λίζηλος*, *Αἴζηλος*) luctae f. I 147.
Οὐηράνιος tribunus plebis ad Claudium legatus XIX 234.
Οὐίνδιξ a Nerone desciscit *B* IV 440.
οὖιος Iudaeorum uox uar. *B* V 272.
Οὐιτέλλιος 1. Syriae legatus Iudaeam adit XV 405. 407. XVIII 88—95. cum Parthis amicitiam facit XVIII 96—105. 115. in Arabas expeditionem parat XVIII 120—126. 261. XX 12.
— 2. imperator Romam obtinet *B* IV 495. 546—549. 586—588. 594. 596. 598. a Vespasiano impugnatur *B* IV 606. 619. 631—650. moritur *B* IV 651 sq. 654 sq.
Πρόκλος Οὐιτέλλιος centurio XIX 307.
Οὐίτιλλος Germanorum dux *B* VII 80. reponendum *Κιονίλιος.*
Οὐλάθα uicus Syriae olim Zenodori Herodi donatus XV 360. XVII 25.
Οὖλος uide *Ὄτρος.*
Οὐμμίδιος Κοναδρᾶτος Syriae legatus XX 125. 128. 131. *B* II 239. 241—244.
Οὖξος Nachori f. I 153.
Οὐολογέσης uide *Βολογέσης.*
Οὐολόμνιος 1. Syriae procurator XVI 277. 280. 283. 344. 369. *B* I 538. 542.
— 2. Herodis amicus XVI 332. 354. *B* I 535.
Οὐρῆ urbs Chaldaeorum I 151.
Οὔρης 1. Madianitarum princeps IV 141. 161.
— 2. Ephraemi tribui praefectus VIII 35.

Οὐρίας 1. Bethsabae maritus a Dauide interemptus VII 131—141. 144. 146. 153 sq. 391.
— 2. Israëlita VIII 76.
— 3. Iothami f. pontifex X 153.
Οὖρος 1. Mariamae maritus III 54. *Οὐρί* III 105. uar. *Ὦρος*.
— 2. uide *Ὄτρος*.
Οὖσης Arami f. Damascum condit I 145.
Οὖσις Dani f. II 181.
Ὀφέλλιος Phasaëli amicus XIV 345. *B* I 259.
Ὀφέλτιος Michalae maritus VII 26. *Φέλτιος* VI 309.
Ὀφίρης (uar. *Σοφίρης*) Iuctae f. I 147.
Ὀφλᾶς Hierosolymorum urbis inferioris regio *B* II 448. V 145. 254. VI 354.
Ὄφους (uar. *Σώφαρος*) Aliphazi f. II 5.
Ὀχόβατος uide *Χάβαθος*.
Ὀχοζίας 1. Achabi f. Israëlitarum rex VIII 420. IX 18. 27.
— 2. Iorami f. Hierosolymorum rex IX 102. 104. 112. 117. a Iehu uulneratus moritur IX 120 sq. 130 sq. 140 sq.

Π

Πάαπις (uar. *Πᾶπις*) Aegyptius *A* I 232. 243.
Παιτίνη (*Πετίνη* codd.) Claudii Caesaris uxor XX 150. *B* II 249.
Παῖτος uide *Καισέννιος*.
Λεύκιος Πάκκιος Λευκίου Καπίτων Romanus XIV 139.
Πάκορος 1. Orodis regis f. Syriam occupat Antigonum restituit XIV 330—333. 347. *B* I 248 sq. 260. proelio occumbit XIV 434. *B* I 317. cf. XX 245.
— 2. regis Parthorum eunuchus pincerna Hierosolyma occupat Herodi insidiatur XIV 333. 340—342. 348 sq. *B* I 249. 254. 261. 263. XV 12. fort. intellegendus etiam XX 245.
— 3. Artabani f. Mediae rex a Vologase constitutus XX 74. *B* VII 247.
Παλαεστώ Sidoniorum uicus XVI 361. idem *Πλατάνη B* I 539.
Παλαιστῖνοι populus II 322. Hebraeorum hostes V 63. 255. Sampson eos premit V 275. 277. 286. 294—300. 304. 306 sq. 309. 314. Hebraeos uincunt, arcam capiunt V 338. 352—356. restituunt VI 1. 6. 13—18. a Samuële fugantur VI 20—30. cum Saulo rege confligunt VI 35. 54. 90—99. 105—129. Dauid eos superat VI 165. 170 sq. 175. 177. 188. 191—193. 198. 201. 209. 213. 244. Dauidem recipiunt, Saulum deuincunt VI 245. 271. 281 sq. 323. 325. 327. 351—356. 368—374. VII 1. 25. 27. 53. a Dauide impugnantur VII 71—74. 96 sq. 298. 301 sq. 309—313. VIII 151. 288. 308. 396. IX 217. 275. *Παλαιστίνη* regio a Phylistino dicta I 136. 145. 207. II 323. VI 319. 322. VIII 260. 262. XIII 180. XX 259. *A* I 169. 171. *B* V 384.
Παλαίτυρος opp. Phoenicae IX 285.
Παλάτιον Romae XIX 75. 85 sq. 223. 266. 268. *B* II 81.
Πάλλας Antoniae seruus XVIII 182. Claudii Caesaris libertus XX 137. 182. *B* II 242.
Παλλάς Herodis uxor XVIII 21. *B* I 562.
Πάλμυρα (*Παράμαλλα* codd.) Syriae opp. Thadamora uocatum VIII 154.
Παμφυλία regio XI 305. XIV 377. *B* I 280. *Παμφύλιον πέλαγος* II 348. *ἔθνος B* II 368.
Παναθήναια festum XIV 153.
Πανεάς uel *Πανειάς* opp. ad Iordanis fontes Herodi datum XV 360. XVII 189. a Philippo Caesarea dicta XVIII 28. *B* II 168. uide *Καισάρεια*.
Πάνειον locus ad Iordanis fontes ab Herode et Agrippa ornatus XV 363 sq. *B* I 404. III 509. 513 sq.
Πάνεμος (rectius *Πάνημος*) Ephesiorum et Iudaeorum mensis XIV 148 sq. *B* III 339. 409. V 22. 567. VI 67. 94. 177.
Παννονία prouincia Vespasiani partes sequitur *B* IV 619. VII 117.
Παννυχίς paelex Archelai Cappadocis *B* I 511.
Παπειρία tribus Romana XIV 220.
Παπείριος senator XIV 145.
Παπίνιος 1. tribunus militum XIX 37. 41.
— 2. corruptum nomen XIV 220.
Πᾶπις uide *Πάαπις*.
Πάππος Antigoni dux cum Herode dimicat, in proelio occumbit XIV 456—464. *B* I 333. 335 sq. 342.
Παπυρών Iudaeae locus XIV 33. *B* I 130.
παράδεισος κρεμαστός factus a Nabocodrosoro X 226. *A* I 141.
Παράμαλλα uide *Πάλμυρα*.
Παρεμβολαί (ebraice *Manalis*) Peraeae opp. VII 10. 18. 230. 232. 235. 272. 388.
Παρθένιος fl. *A* I 170.

Πάρθοι populus X 265. XIII 185 sq. 219. 250 sq. 253. 271. 371. 385 sq. XIV 98. 103. 105. 119. *B* I 6. 175. 178 sq. Syriam occupant Antigonum Iudaeae regem faciunt XIV 330—366. 372. 379. 384 sq. XX 248. *B* I 248. 254. 256—269. 273. 276. 284. a Ventidio expulsi XIV 392—395. 404. 420. 434. *B* I 288—290. 309. 317. praeterea XV 11 sq. 14. 21. 80. 92. 181. XVI 253. *B* I 363. 433. 484. 486. II 46. eorum res XVIII 39—52. 96—100. 250. 317. 325. 340. XX 37. cum Adiabenis res XX 54—73. 81—91. cum Romanis pacem agunt *B* II 379. 389. VII 105. 221. 224. 237. *Παρθναῖοι* XIII 385. XVII 257. XVIII 39. 98. 313. ab Anilaeo Iudaeo uexati XVIII 313. 318. 334 sq. 339. 348. 355—357. 362. *Παρθναία* regio XIV 119. *Παρθνηνή* XIII 253. XVIII 353. XX 91. (uar.) 245. *B* I 273. *Παρθνηνοί* XX 91.

Παριανοί opp. Hellesponti. ad eos litterae XIV 213—216.

Παρμενίων Alexandri amicus XI 333. 336.

παστοφόρια templi Hierosolymitani *B* IV 582.

πάσχα (uar. *φάσκα* graece *ὑπερβάσια* et *ἀζύμων*) festum Iudaeorum unde ortum sit et quo ritu agatur II 311—317. III 248—251. IX 263 sq. 268—271. X 70—72. XI 109 sq. XIV 21. XVII 213. XVIII 29. 90. XX 106. *B* II 10. 224. 244. 280. IV 402. V 99. VI 290. 421. 423.

Πάτροκλος Chareae f. legatus Hyrcani XIV 222.

Παυλῖνα mulier a Decio Mundo corrupta XVIII 66—79.

Παυλῖνος 1. tribunus *B* III 344.
— *2.* praefectus Aegypti *B* VII 434 sq.

Παῦλος uide *Ἀρούντιος.*

Πανσανίας 1. Macedo ex Orestis Cerasta dictus Philippum interficit XI 304. XIX 95.
— *2.* Iudaeus XIV 222. 307.

Παφλαγόνες olim Riphathaei I 126. *Παφλαγονία* XVI 23.

Πεδάνιος 1. Saturnini legatus *B* I 538.
— *2.* eques ex cohortibus *B* IV 161—163.

πεδίον Iudaeae XV 268. *Vit* 422. *B* III 48. *τὸ μέγα πεδίον* inter Samariam et Galilaeam V 83. VIII 36. XV 294. XX 118. *Vit* 115. 126. 318. *B* II 188. 232. III 39. 59. IV 54. uar. *B* III 48. aliud *Vit* 207. uallem Iordanis significat IV 100. XII 348. *B* IV 455—458.

πεδίον βασιλικόν locus Iudaeae I 179.

Πεθρώσιμος (uar. *Φεθρώσιμος*) Mersaei f. I 137.

Πειθόλαος Hyrcani dux XIV 84. *B* I 162. ad Aristobulum transit, a Cassio interficitur XIV 93. 120. *B* I 172. 180.

Πειραιεύς portus Athenarum XV 332. *B* I 410.

Πεισίστρατος tyrannus *A* I 21.

Μᾶρκος Πείσων legatus XIV 231.

Πείσων 1. Pompei legatus XIV 59. *B* I 143.
— *2. (Cn. Calpurnius Piso)* Germanicum ueneno interficit XVIII 54.
— *3. (L. Calpurnius Cn. f. Piso)* praefectus urbi XVIII 169. 235.
— *4.* uide *Καλπούρνιος.*

Πέλλα Coeles Syriae opp. XIII 397. XIV 49. 75. *B* I 104. 134. 156. II 458. in finibus Peraeae *B* III 46 sq. uar. XIV 40.

Πέλλη Iudaeae toparchia *B* III 55.

πενταπολις Africae *B* VII 439.

πεντηκοστή festum Iudaeorum III 252. XIII 252. XIV 337. XVII 254. *B* I 253. II 42. VI 299.

Περαία Iudaeae regio quos fines habeat *B* III 44—47. memoratur V 255. XIII 50. XV 294. XVII 188. 318. XVIII 240. XX 2. 159. *B* I 586. II 43. 57. 59. 95. 168. 247. 252. 566 sq. IV 413. 439. 450. VI 202. 274. *Περαῖοι* XVII 276. *B* II 59 (ex coni.). *Περαίτης B* II 520. 566. III 11. IV 359.

Πέργαμον Mysiae urbs ab Herode donis affecta *B* I 425. *Περγαμηνός* XIV 128. *B* I 187. eorum pro Iudaeis decretum XIV 249—255.

Περιστερεών saxa in monte oliueti *B* V 505.

Περίτιος Tyriorum mensis VIII 146. *A* I 119.

Πέρσαι unde orti I 143. II 348. X 113. 232. 244. 247. 265. 272 sq. XI 17. 30 sq. 96. 102. 110. 114. 119. 144. 159. 184. 186. 188. 191—193. 203. 209 sq. 277. 300. 315 sq. 334 sq. 337. XII 1. 45. 257. 358. XIV 187. XX 186. 233. 260. *A* I 13. 40. 64. 132. 158 sq. 172. 194. II 129. 133. 269 sq. *Περσίς* regio IX 278 sq. 288. X 184. 269. XI 19. 33. 37. 93. 204. 294. 297. 354. 379. *A* I 150. *Περσικός A* I 18. 191. II 270. *Περσικά* historiae Dioclis X 228.

Περσεύς rex Macedonum XII 414.

Πετεσήφ Iosephus Iacobi f. ab Aegyptiis uocatur *A* I 290.
Πετεφρῆς 1. Aegyptius regis coquus II 39. 49. 58. 78.
— 2. Aegyptius sacerdos Heliopolita Iosephi socer II 91.
Πετίλιος Κερεάλιος a Vespasiano in Germaniam missus *B* VII 82.
Πετῖνα uide *Παιτῖνα.*
Πέτρα Arabiae opp. III 40. olim Recema aut Arca IV 82. 161. XIV 16. 80. 362. XVII 54. XVIII 120. *B* I 125. 159. 267. 574. 590. IV 454. *Πετραῖοι* XVII 287. XVIII 109. 125.
Πέτρος uide *Πρῶτος.*
Πετρώνιος praefectus Aegypti XV 307.
Πούπλιος Πετρώνιος Syriae legatus expeditionem in Iudaeos parat XVIII 261—288. 297. 300—309. *B* II 185—187. 192—203. ad Doritas de Iudaeis litteras dat XIX 300—312. 316.
Λούκιος Πέττιος senator Pergamenus XIV 251.
πήγανον ingens Machaerunte *B* VII 178 sq.
Τίτος Πήιος Τίτου υἱὸς Κορνηλία Λογγῖνος XIV 238. idem *T. Πομπήιος* XIV 229.
Πηλούσιον Aegypti opp. VI 140. X 17—19. 86. XII 243. XIV 99. 128. 130. 375. *A* I 101. 274. 291. 297. 302. *B* I 175. 187. 189 sq. 278. 362. 395. IV 610. 660 sq.
Πιλᾶτος uide *Πόντιος.*
Πισίδαι Alexandri Iannaei milites XIII 373. *B* I 88.
Πιστός Tiberiensis Iusti pater *Vit* 34. 36. 88. 175. 390.
Πλάκιδος tribunus Galilaeam infestat *Vit* 213. 215. 227. 411. *B* III 59 sq. 110—114. 144. 325. Itabyrium expugnat *B* IV 57—61. Peraeam subigit IV 419—439.
Πλανκῖνος cognomen nescio cuius XIV 220.
Πλαταιαί Graeciae opp. *B* II 359.
Πλατάνη Sidoniorum uicus *B* I 539. idem *Παλαιστώ* XVI 361.
Πλάτων Atheniensis philosophus *A* II 168. 223—225. 256 sq.
Πόπλιος Πλαύτιος Ποπλίου Παπειρία senator XIV 220.
Πλινθίνη Aegypti locus *B* IV 610.
Πολέμων 1. Ponti rex XIX 338.
— 2. Ciliciae rex XX 145—147.
Πολλία tribus Romana XIV 220.
Πολλίων 1. Pharisaeus Herodis amicus XV 3 sq. 370.
— 2. Herodis amicus Romae XV 343. cf. *Ἀσίνιος.*
— 3. praefectus praet. Claudii Caesaris XIX 267.
Πολιορκητής uide *Δημήτριος* 2.
Πολύβιος Megalopolita rerum scriptor laudatur XII 135—137. 358 sq. *A* II 84.
Πολυδεύκης Claudii seruus XIX 13.
Πολυκράτης orator Lacedaemoniorum rempublicam uituperauit *A* I 221.
Πομπήδιος senator Epicureus XIX 32 sq.
Πομπήιος (*Magnus*) Scaurum in Syriam mittit, tum ipse in Aristobulum exercitum ducit, Hierosolyma expugnat Iudaeam diminuit XIV 29. 34—79. 82. 104 sq. *B* I 19. 127—158. 160. 179. Alexandrum Iudaeum interfici iubet XIV 123—125. *B* I 183—185. ubi castra fecerit XIV 466. *B* I 343. V 506. praeterea XIV 127. 144. 156. 268. 487. XV 180. XIX 228. XX 244. *B* I 187. 195 sq. 201. 216. II 356. 392. V 396. 408 sq. VI 329. 436. *Πομπήιος Μάγνος A* I 34. II 82. 134. *B* I 127. *Μάγνος B* V 409.
Γάιος Πομπήιος Γαΐου υἱὸς Σαβατῖνα XIV 239.
Τίτος Πομπήιος Τίτου Λογγῖνος XIV 229. idem *T. Πήιος* XIV 238.
Πομπήιος Σιλουανός consul XX 14.
Κόϊντος Πομπώνιος Σεκοῦνδος consul XIX 263 sq. *B* II 205.
Πόντιος Πιλᾶτος procurator Iudaeae XVIII 35. seditiones mouet XVIII 55—64. *B* II 169—177. a Samaritis accusatus Romam mittitur XVIII 85—89. 177.
Ποντίου nomen corruptum XIV 263.
Πόντος Euxinus IX 17. XVI 21. 23. *A* I 64. *B* II 366. regnum XIX 338. 365.
Ποπλᾶς Archelai amicus *B* II 14. idem *Πτόλλας* XVII 219.
Μᾶρκος Πόπλιος σπιρίου υἱός nomen corruptum XIV 236.
Ποππαία Neronis coniux XX 195. 252. *Vit* 16.
Πόρκιος Φῆστος procurator Iudaeae XX 182. 185. 188. 193 sq. *B* II 271 sq.
Ποσειδώνιος historicus Iudaeis obtrectauit *A* II 79.
Ποτίολοι opp. Campaniae, Graecis Dicaearchia dicta XVIII 161. *Vit* 16.
Πούδης alarius eques occiditur *B* VI 172.

Πούθοδος (*Ἰαωδος* coni.) Semeonis f. II 178.
Πρῖμος uide *Ἀντώνιος*.
Πρῖσκος 1. centurio *B* VI 175.
— *2.* uide *Τυράννιος*.
Πρόκλος uide *Οὐιτέλλιος*.
προσευχή aedes *Vit* 277. 280. 293.
Πρύτανις Hermae f. Milesius XIV 245.
Πρωταγόρας philosophus Athenis fugere coactus *A* II 266.
Πρῶτος (uar. *Πέτρος*) Berenicae libertus XVIII 156.
Πτολεμαῖοι Aegypti reges VII 102. VIII 156. *A* II 62.
Πτολεμαῖος 1. Lagi f. Aegypti rex Hierosolyma expugnat, Iudaeos in Aegyptum mittit XII 2 sq. 6—11. *A* I 183—186. 210. II 37. 44.
— *2. Φιλάδελφος* rex Iudaeos captiuos liberat, Iudaeorum legem in Graecam linguam conuerti iubet, Iudaeos ornat I 10. XII 11—118. *A* II 45.
— *3. Εὐεργέτης* rex Aegypti *A* II 48. suspectum XII 158. cf. uar. XII 163.
— *4. Φιλοπάτωρ* rex XII 130 sq. 158. uar. *Εὐπάτωρ*.
— *5. Ἐπιφανής* bellum cum Antiocho III gerit XII 130 sq. 135. Cleopatram uxorem ducit XII 154. Iosephi et Hyrcani Iudaeorum fautor XII 158. 165 sq. 167—185. 196—220. moritur XII 235. 242.
— *6. Φιλομήτωρ* ab Antiocho IV bello petitus XII 235. 242—245. *B* I 31 sq. Oniam pontificem suscipit XII 387 sq. XIII 62—73. XX 236. *B* I 33. VII 423—426. Iudaeorum et Samaritarum litem dirimit XIII 74—79. Alexandrum Balam adiuuat XIII 80—82. 103. 105. dein Demetrium XIII 106—115. ex uulnere moritur XIII 116—120. Iudaeis fauet *A* II 49. 51.
— *7. Φύσκων* XII 235. 243. Alexandrum Zabinaeum subornat XIII 267—269. Iudaeorum inimicus *A* II 51—55. idem fort. intellegendus XIV 250.
— *8. Λάθουρος* cum matre Cleopatra et Alexandro Iannaeo bellum gerit XIII 284—287. 328—353. 356. 358 sq. 370. *B* I 86.
— *9.* Auletes a Gabinio in regnum reducitur XIV 98—100. *B* I 175.
— *10.* ab Antiocho III Iudaeae praefectus XII 138.
— *11.* Dorymenis f. Antiochi Epiphanis dux XII 298.
— *12.* Simonis pontificis gener socerum interficit ab Hyrcano frustra obsidetur XIII 228—235. *B* I 54—60.
— *13.* Soaemi f. Libani dynastes Caesari auxilia mittit XIV 129. *B* I 188.
— *14.* Mennaei f. Chalcidis tetrarcha XIII 392. 418. XIV 39. *B* I 103. 115. Aristobuli liberos suscipit, Antigonum adiuuat XIV 126. 297—299. *B* I 185 sq. 239. moritur XIV 330. XV 92. *B* I 248.
— *15.* Herodis dux in Galilaea moritur XIV 431—433. idem *Θολεμαῖος* *B* I 314 sq.
— *16.* Herodis amicus XIV 377. XVI 191. 197. 257. 321. 330. XVII 195. *B* I 280. 473. 667. post Archelai amicus XVII 219. 221. 228. 284. 289. *B* II 14. 16. 24. 64. 69.
— *17.* Damascenus Nicolai frater Herodis regis et Antipae amicus XVII 225. *B* II 21.
— *18.* Agrippae et Berenicae procurator *Vit* 126. 128. *B* II 595.
Πτολεμαΐς Phoenicae urbs ubi sita *B* II 187—191. a Cleopatra capta XIII 348—353. a Tigrane capta XIII 419. 421. *B* I 116. Iudaeis inimica *B* II 459. 477. praeterea XII 331. 334. 350. XIII 35. 37. 81—83. 106. 123. 190—192. 203. 268. 324. 333. 336. 347. XIV 394. 452. XV 199. XVII 287 sq. XVIII 120. 155. 262 sq. *Vit* 105. 118. 213 sq. 342. 410. *B* I 49. 290. 394. 422. II 67 sq. 192. 201. 501—507. III 29. 35. 38. 53. 64. 110. 115. 409. *Πτολεμαεῖς* XIII 325—332. 350. XIV 333. *Vit* 214. *B* I 249.
Πτόλλας Archelai Iudaei amicus XVII 219. idem *Ποπλᾶς* *B* II 14.
Πύας (uar. *Πύλας*) Elulaei Tyriorum regis cognomen IX 284
Πυγμαλίων (uar. *Φυγμαλίων*) Tyri rex *A* I 125.
Πυθαγόρας Samius *A* I 14. 162. 164. II 14. 168.
Πύθιον Rhodiorum ab Herode refectum XVI 147. *B* I 424.
Πυρηναῖα ὄρη *B* II 371. 375.
Πωλίων uide *Ἀσίνιος*.

P

Ῥαάβη (uar. *Ῥαχάβη*) meretrix Hierichuntia Hebraeorum speculatores recipit V 8. 11. 15. 26. 30.
Ῥαάσης uide *Ἀράσης*.

Ῥαβαθᾶ uide Ἀράβαθα.
Ῥαβέζακος Persa XI 54.
Γάιος Ῥαβέλλιος Γαΐου υἱός consul Laodicensibus litteras mittit XIV 241—243. uar. Ῥαβίλλιος.
Ῥάγανος uide Ῥεοῦς.
Ῥαγαβα Gerasenorum castellum XIII 398.
Ῥαγούηλος 1. sacerdos II 258. Moysis socer alio nomine Ietheglaeus II 263 sq. 277. Moysem consilio adiuuat III 63—75. IV 42. VI 140.
— 2. uide Ῥαούηλος.
— 3. uide Ἀρέγετος.
Ῥάεπτα (uar. Ῥάιπτα) Arabum castellum XVI 283. 288.
Ῥάζος Sophenus Aderi Idumaei socius VIII 204.
Ῥάηλος Iessaei f. Dauidis frater VI 161.
Ῥάθυμος Syriae et Phoenicae praef. Iudaeos impedit ne urbem restituant XI 21—29.
Ῥάθωτις (uar. Ῥαθῶς) Aegypti rex *A* I 96.
Ῥαίσιος uide *Καίσιος*.
Ῥαισφᾶ Sauli regis paelex VII 23.
Ῥαμαθά siue Ῥαμάθη uide Ἀράμαθα.
Ῥαμαθαίν (uar. Ῥάμαθα, Ἀρμαθαίμ) pagus olim Samariae tum Iudaeae XIII 127.
Ῥαμαῖοι (uar. Ῥεγμαῖοι) Aethiopes I 135.
Ῥαμέσσης 1. Aegypti rex *A* I 97.
— 2. alio nomine Sethos Aegypti rex, Graecis Aegyptus uocatus bello multa subegit, Armaëm fratrem expulit *A* I 98—102. 231. idem Amenopheos f. *A* I 245. 251. 288. 292. 300 sq. cf. Ῥάμψης.
Ῥάμος (uar. Ῥέγμος) Chusi f. I 135.
Ῥάμψης 1. Aegypti rex Ramessae (Sethosis) f. *A* I 231.
2. Amenopheos f. *A* I 251. cf. Ῥαψῆς.
Ῥαούηλος (uar. Ῥαγούηλος) Esaui f. II 4.
Ῥαφανέαι Syriae urbs *B* VII 18. 97.
Ῥάφεια opp. Palaestinae a Iannaeo captum a Gabinio refectum XIII 357. 395. XIV 88. *B* I 87. 116. IV 662.
Ῥαφιδεῖν locus regionis Sinaiticae III 33.
Ῥαφῶν uide Ῥομφᾶ.
Ῥαχάβη uide Ῥαάβη.
Ῥαχήλα Labani f. uxor Iacobi I 298. 301—308. 310 sq. 322. 342. moritur I 343 sq. II 9. 95. 180 sq. eius sepulcrum VI 56.
Ῥαψάκης Senacharibi dux Hierosolyma obsidet X 4—21.
Ῥαψῆς Amenopheos Aegypti regis pater *A* I 245. Ῥάμψης coni.
Ῥέβεκκα Bathueli f. Isaaci uxor I 242. 245. 248. 255. 257 sq. Iacobo filio fauet I 269—276. 290 sq. moritur I 345.
Ῥέβιλος uide *Κανείνιος*.
Ῥεγά Palaestinorum opp. VI 325.
Ῥεγάλσαρος Babylonius X 135. melius uid. *Νηρεγάλσαρος*.
Ῥέγμος, Ῥεγμαῖοι uide Ῥάμος, Ῥαμαῖοι.
Ῥεκέμη Arabiae opp. post *Πέτρα* IV 161. eadem Ἄρκη IV 82.
Ῥέκεμος Madianitarum princeps IV 161.
Ῥεοῦς (uar. Ῥάγανος) Phalegi f. I 148. idem Ῥοῦμος I 149.
Ῥήγιον Italiae urbs XIX 205.
Ῥῆγλος uide *Αἰμίλιος* et *Μέμμιος*.
Ῥῆνος fl. imperii Romani finis *B* II 371. 377. III 107.
Ῥῆσα (uar. *Θρῆσα*) Idumaeae castellum XIV 400. *B* I 266. 294. uar. XIV 361.
Ῥινοκόρουρα (Ρινοκούρουρα plerumque codd.) Palaestinae opp. in Aegypti confiniis XIII 395. XIV 374. *B* I 277. IV 62.
Ῥιφαθαῖοι post Paphlagones dicti I 126, quorum auctor fuit
Ῥιφάθης Gomari f. I 126.
Ῥοά rupes deserti V 166.
Ῥοβέης Madianitarum princeps IV 161.
Ῥοβόαμος Solomonis f. Hierosolymorum rex VII 105. 190. 244. VIII 212. decem tribus ab eo deficiunt VIII 221—224. urbes munit, ab Aegyptiorum rege subactus moritur VIII 246—264. 274. 287. IX 280. 282.
Ῥόδος insula XIV 377. XV 187. XVI 17. *B* I 280. 387. 424. VII 21. Ῥόδιοι XVI 147.
Ῥομελίας Israëlita IX 234.
Ῥομφοί Galadenae opp. XII 341.
Ῥουβῆλος (nomen significat *διότι κατ' ἔλεον θεοῦ γένοιτο*) Iacobi f. natu maximus I 304. 307. Iosephum seruat II 21. 29. 31 sq. 34. pro fratribus dicit II 100—105. 107. 113. eius filii II 178. eius tribus IV 19. 166. VI 99. Ῥουβηλίς V 3. 100. Ῥουβηνῖται IX 159.
Ῥούβριος Γάλλος legatus Moesiae Sarmatas repellit *B* VII 92.

Ῥούθη Moabitis Malaonis uxor V 319. 322—328. Boozi nubit V 332. 335. 337.
Ῥοῦμα 1. Nachoris paelex I 153.
— 2. uicus Galilaeae *B* III 233.
Ῥοῦμος uide Ῥεούς.
Κόιντος Ῥουτίλιος quaestor urbanus XIV 219.
Ῥοῦφος 1. Herodis dux XVII 266. 294. *B* II 52. 74.
— 2. consul XX 14.
— 3. Aegyptius miles Romanus *B* VII 119 sq.
— 4. uide Ἄννιος, Τερέντιος.
Ῥοωβώθ (h. e. graece εὐρύχωρον) puteus ab Isaco factus I 262.
Ῥύδδα uar. XIV 18.
Ῥωμαῖοι cum Iudaeis amicitiam faciunt XII 414—419. XIII 163. 169. 227. 259—266. XIV 247—250. *B* I 38. 48. Iudaei pro eis sacrificant *B* II 197. ab eis deficiunt *B* II 409—417. milites Syri XIV 449. *B* I 324. II 268. opes et imperium *B* II 357—401. III 107. V 363—374. 376—408. praesidia Masadae *B* II 408. Hierosolymis *B* II 224. 262. 438 sq. 450—456. V 244. Machaerunte *B* II 484. disciplina et res militaris *B* II 577. 580. III 70—109. 115—126. IV 45. V 47—50. 123 sq. 349—356. 482. VII 14 sq. Iotapata obsident *B* III 148—338. Iapha capiunt *B* III 291—297. Iosephus se eis tradit *B* III 340—393. Iopen capiunt *B* III 418—428. Iudaeos in Gennesare uincunt *B* III 523—530. Gamala expugnant *B* IV 15—53. 62—83. Peraeam subigunt *B* IV 415—436. belli ciuilis scriptores *B* IV 496. a Iudaeis lacessuntur *B* V 71—97. 109—127. Hierosolymorum prima moenia capiunt *B* V 269—302. item altera *B* V 305—346. opera eorum a Iudaeis incensa *B* V 466—490. auari et crudeles *B* V 548—561. Antoniam aggressi capiunt *B* VI 5—32. 38. 71—91. templum expugnant et cremant *B* VI 137—192. 227—284. eorum clementia *B* VI 333 sq. urbem inferiorem uastant *B* VI 353—373. urbem superiorem capiunt et diruunt *B* VI 392—408. 429—434. Machaeruntem capiunt *B* VII 192—206. Masadam expugnant *B* VII 304—406. praeterea memorantur I 4. 6. III 320. VIII 157. X 276. XI 133. XII 122. 127. 244. 246. 402. XIII 114. XIV 4. 32. 48. 50. 61 64—85. 90. 95. 100. 125. 142. 146. 155. 157. 164. 186. 188. 199. 205. 212 sq. 228. 232—240. 247—267. 274. 309. 320. 323. 329. 382—392. 403 sq. 410—412. 418. 449. 452. 456. 474. 479. 484. 489. XV 9. 29. 73. 80. 196. 328. 330. 361. 387. 404. 406. 408 sq. XVI 28. 30. 60. 128. 162—164. 253. 357. 401. XVII 28. 191. 227. 255—266. 275. 281—287. 293 sq. 301. XVIII 25. 32. 50. 88. 93. 105. 120. 195. 215 sq. 219. 225 sq. 256. 258. 262. 270. 302. XIX 1. 7. 24. 41 sq. 75. 81. 145. 167. 193. 201. 208. 223. 269. 272. 275. 288 sq. 340 sq. XX 6. 69—73. 102. 126. 131. 148. 153. 166. 172. 176. 186. 192. 220. 223. 247. 249. 257. 260. *Vit* 17. 24—30. 34. 38 sq. 43. 46. 50. 52. 60 sq. 72. 78. 100. 104. 124. 126. 129. 132. 149 sq. 154. 157. 175. 182 sq. 209. 232. 269. 281. 285. 287. 340. 344—357. 378. 391. 396 sq. 407 sq. 414. 416. 423 sq. *A* I 48—51. 57. 62. 66. 72 sq. II 40 sq. 125. 134. *B* I 1—11. 16. 20—22. 27. 29. 55. 127 sq. 135. 142 sq. 146. 151. 152. 172 sq. 185. 194. 198. 202. 216. 218. 232. 282. 284. 288. 301—303. 329. 332. 349. 351. 355. 665. II 22. 25. 44. 50 sq. 52. 62 sq. 73. 81. 90. 101. 117. 152. 168. 199. 218. 264. 296. 304. 308. 320 sq. 326. 329. 340 sq. 345. 352. 356. 402 sq. 409. 414. 415. 418. 421. 433. 443. 450. 454. 488. 493—498. 512. 518 sq. 521—524. 535. 537. 550. 554 sq. 559. 564. 573. 594. 638. 647 sq. 650. III 4. 17—31. 61 sq. 112 sq. 129. 133. 137. 139. 148. 308. 313. 410. 438. 441. 453 sq. 464. 468 sq. 472. 538. IV 1. 86. 93 sq. 96. 100. 106. 111. 120. 122. 126 sq. 131. 134. 146. 173. 177. 180. 182. 184. 226. 229. 245. 248 sq. 251. 268. 273. 282. 320 sq. 336. 347. 352. 359. 361. 366. 370. 378. 397. 401. 410 sq. 490. 502. 546. 555. 558. 565. 587. 596. 649. 657. V 19. 24. 28. 30. 39. 183. 255—257. 265. 421. 423. 437. 439. 444 sq. 453. 458. 461 sq. 501. 520. 530 sq. 536. 538. 540. 563. 566. 572. VI 101—123. 126. 128. 206. 214. 303. 316. 318. 326. 329. VII 2. 7. 9. 26. 29. 33 sq. 38 sq. 52. 73—79. 89 sq. 115. 133. 154. 157 sq. 214. 221 sq. 228. 231. 235. 242. 254 sq. 257. 275. 297. 303. 410. 413 sq. 454. Ῥωμαϊκός XV 72.

106. XVI 38. XVII 324. XIX 365. *Vit* 347. 395. *B* I 133. 324. II 74. 224. 262 sq. 308. 633. III 8. IV 417. 486. V 194. 312. VI 273. VII 199. τὸ Ῥωμαϊκόν *B* I 324. ἱστορία Liuii XIV 68. γράμματα XIV 197. 319. ῥωμαΐζειν *B* II 562. ῥωμαϊστί XIV 191.

Ῥώμη eius templum Caesareae XV 339. *B* I 414. a Vitellianis afflicta *B* IV 585—587. memoratur XII 389. 415 sq. XIII 164. XIV 36. 79. 82. 90. 92. 96 sq. 104. 123. 137. 142. 144. 185. 214. 270. 307. 376. 379. 465. 469. 487. 489. XV 342. 349. 407. XVI 6. 86 sq. 90 sq. 106. 137. 243. 249. 251. 253. 270 sq. 273. 276. 282. 286. 294. 299. 326. 331 sq. 335 sq. 340. 370—372. XVII 6. 20 sq. 52. 57. 60. 67. 79 sq. 84. 96. 103. 133. 144. 146. 182. 208. 222. 224. 227. 299 sq. 328. 330. 343. 345. XVIII 31. 35 42. 46. 52. 65 sq. 80 sq. 83. 89. 109—111. 126. 139. 143. 146. 150. 158. 179. 236. 241. 244—247. 283. 289. 306. XIX 2. 8. 360. XX 9. 37. 131. 134 sq. 161. 244. *Vit* 13 sq. 408. 422 sq. *A* I 30. *B* I 23. 157. 168. 171. 173. 183. 279. 281. 343. 427. 432. 435. 445. 452. 455 sq. 481. 496. 510. 536. 554. 573 sq. 586. 592. 602 sq. 604. 606 sq. 614. 623. 625. 633. 641. 661. II 1. 18. 22. 80. 101. 103. 105. 178. 204. 244 sq. 253. 383. IV 500. 549. 588. 592. 606. 631. 634. 645. 652. 656. 658. VI 357. VII 36. 63. 68. 71. 85. 119. 238. 240. 243. 447. 449.

Ῥωξάνη Herodis f. XVII 21. *B* I 563.

Ῥῶς uide Ἄρως.

Σ

Σάαβ uide Σαβά 2.

Σαάγαρος Anathi f. Ebraeorum iudex V 197. uar. Σαμάγαρος.

Σααρᾶς (uar. Σάουλος, Οὐλσαρος) Semeonis f. II 178.

Σαβά 1. Aethiopiae regia a Moyse expugnata II 249—253.

— 2. Galilaeae opp. *B* III 229. uar. Σαάβ.

— 3. mensis Hebraeorum, Macedonum Lous IV 84. Ἀββά coni.

Σαβαθηνοί Aethiopes Astabari a Graecis uocati I 134.

Σαβάθης Chusi f. Sabathenorum auctor I 134.

Σαβαθά uallis prope Marisam VIII 293.

Σαβαίας (uar. Κησαβαῖος) Eli f. Hebraeorum fortissimus VII 310.

Σαβαῖοι 1. natio a Saba condita I 134.

— 2. alii a Sabaeo conditi I 135.

Σαβαῖος 1. Rami f. Sabaeorum auctor I 135.

— 2. Bochoriae f. Beniamita a Dauide deficit 8a Ioabo superatur VII 278. 281. 2 3. 286—292.

Σαβακίνης Sui f. I 238.

Σαβάκτας (uar. Σαβακαθᾶς) Chusi f. I 134.

Σαβακτηνοί Aethiopes a Sabacta conditi I 134.

Σάβας Chusi f. Sabaeorum auctor I 134.

Σαβάσηρος (uar. Σαναβάσσαρος, Ἀβάσσαρος) XI 93. uide Ἀβέσσαρος

Σαβατῖνα tribus Romana XIV 229. 239.

Σάββα παῖδες (uar. Βάβα παῖδες) ex Hasmonaeorum genere ab Herode interfecti XV 260—266.

Σαββαῖος Samarita XIII 75. 78 sq.

σάββατα (uel σάββατον) graece ἀνάπαυσις I 33. III 91. 143. 237. 255. XII 259. 274—276. XIV 63 sq. *Vit* 159. *B* I 146. *A* II 20 sq. idem ἑβδόμη et ἑβδομάς III 91. *B* IV 99 sq. VII 52 sq. 99. 149. 362. sanctissimum *B* II 517. a seditiosis neglectum *B* II 456.

σαββατικὸς ἐνιαυτός idem ἑβδοματικός, ἀργός III 280 sq. XIII 234. XIV 202. 206. XV 7. *B* I 60.

Σαββατικός amnis Syriae *B* VII 97—99.

Σαββίων Iudaeus Alexandrae amicus XV 47.

Σάβεκος uide Σέβεκος.

Σαβεύς uide Σάφας.

Σαβία Bersabensis Ioasi regis mater IX 157.

Σαβῖνοι Romani facti sunt *A* II 40.

Σαβῖνος 1. Syriae procurator Hierosolyma uenit XVII 221 sq. 227. 229. *B* II 16—18. 23. 25. seditionem mouet XVII 252—265. 268. 286. 294. *B* II 41—54. 66. 74.

— 2. *(Flauius Sabinus)* Vespasiani frater *B* IV 645. 647. 649. cf. *B* IV 598.

— 3. Syrus miles *B* VI 54—67.

— 4. gladiator Germanorum dux XIX 122.

— 5. uide Δομέτιος Σ.

— 6. uide Κορνήλιος Σ.

Σαβουχάδας (uar. Σαβουζάνης) spado XI 261. 266.

Σαβρήχης (uar. Σοβάκχης) Chettaeus Hebraeorum fortissimus VII 301.
Σαδδουκαῖοι Iudaeorum secta XIII 171. 288—299. XVIII 11. *Vit* 10. *B* II 119. eorum doctrina XIII 173. XVIII 16 sq. XX 199. *B* II 164. 166.
Σάδδωκος Pharisaeus Iudae Galilaeae socius XVIII 4. 9. uar. Σάδδουκος.
Σαδούκι (uar. Σαδδουκαῖος) Iudaeus *B* II 451. 628.
Σαδράχης Samaritanus XI 118.
Σάδωκος *1.* Achitobi f. pontifex cum Abiatharo VII 56. 110. 200 sq. 222. 249. 260. 293. Adoniae inimicus VII 346 sq. 352. 354—358. 366. 382. solus pontifex VIII 11 sq. 16. X 152.
Σάειρα (uar. Σήειρος) Idumaeae regio uocata ἀπὸ τῆς τριχώσεως I 336. II 1.
Σαΐτης uide Σεθροΐτης.
Σάκαι natio XVIII 100. XX 91.
Σακχαῖος Galilaeus *Vit* 239.
Σαλάβαθα Syriae opp. X 149. uide Ἀράβαθα.
Σαλαθίηλος Iudaeus Zorobabeli pater XI 73.
Σαλαμίς insula *B* II 358.
Σαλαμψιώ Herodis f. Phasaëli uxor XVIII 130 sq. 138. cf. XVI 194. 196.
Σάλας Iudae f. II 178.
Σάλατις uide Σάλιτις.
Σάλεφος Iuctae f. I 147.
Σάλης Arphaxadi f. I 146. idem Σέλας I 150.
Σαλίνα (uar. Σαλώμη) a Graecis Alexandra appellata Aristobuli I uxor Alexandrum regem constituit XIII 320. cf. 308. *B* I 76. 85. uide Ἀλεξάνδρα 1.
Σάλιτις (uar. Σάλατις) pastorum rex Aegyptum subigit *A* I 77.
Σάλλις uicus. uide Χάλλις.
Σάλλουμος *1.* Iudaeus X 59. uar. Σέλουμος.
— *2.* Odaeae f. pontifex X 153.
Σαλμανᾶς uide Ζαρμούνης.
Σαλμανάσσης Assyriorum rex Israëlitas subigit IX 259. Samariam expugnat, populum abducit IX 277—279. X 184. in Tyriorum libris Σελάμψας audit, Tyrum frustra obsidet IX 283—287. Σαλμανασσάρης XI 19. 85.
Σαλοῦος uide Σαοῦλος 2.
Σαλώμη *1.* Antipatri f. Herodis soror XIV 121. *B* I 181. Alexandrae et Mariamae inimica XV 60 sq. 213. 223. 231. *B* I 438. 441. 443. Costobarum maritum perdit XV 254. 259 sq. *B* I 486. Alexandro et Aristobulo inimica XVI 8. 11. 66—78. 193. 201. 205 sq. 213. 256. *B* I 446. 475. 477—479. 483. 498. 534 sq. 538. 545. 552. Syllaeum amat XVI 219—228. 275. *B* I 487. 534. 566. Antipatro inimica XVII 10. 12. 38. 93. 137—142. *B* I 552 sq. 569 sq. 571. 573. 641 sq. ab Herode honorata XVII 147. 175. 189. 193 sq. 220. 224. 230. *B* I 644—646. 660. 666. II 15. 20. 24. 26. partem regni accipit XVII 321. *B* II 98. moritur XVIII 31. 130. 133. *B* II 167.
— *2.* Herodis regis f. XVII 21. *B* I 563.
— *3.* Herodis ex Herodiade f. Philippi tetrarchae uxor XVIII 136 sq.
— *4.* uide Σαλίνα.
Σαμαγά (uar. Σαμαία, Σαμόγα) Syriae opp. ab Hyrcano captum XIII 255. *B* I 63.
Σαμάγαρος uide Σαάγαρος.
Σαμαία uide Σαμαγά.
Σαμαίας *1.* propheta VIII 256.
— *2.* Pharisaeus Herodis amicus XIV 172—176. XV 3. 370. uar. XV 4.
Σάμαλος Iessaei f. Dauidis frater VI 161. idem Σαμᾶς VII 178. Σουμᾶς VII 304.
Σαμαραῖος Chananaei f. I 139.
Σαμάρεια urbs alio nomine Σωμαρεών ab Amarino rege condita VIII 312 sq. 364. 388. 398 sq. 416. IX 18. 46. 57. 61 sq. 74. 79. 81. 125. 130. 133 sq. 138. 160. 173. 177. 185. 202. 205. 215. 229. 233. 247 sq. 251. a Salmanasse capta IX 277—279. 288. X 183. XI 16. 19. 21. 26. 117—119. 167. 302. 310. XII 133. 136. 154. 168. 175. 224. 287. XIII 50. 74 sq. 125. ab Hyrcano I expugnata XIII 275—281. 396. *B* I 64 sq. a Pompeio liberata XIV 75. 88. *B* I 156. 166. Herodi amica Sebaste uocata XIII 275. XIV 284. 408. 411. 413. 431. 437. 457. 467. XV 217. 246. 292. 296 sq. 342. *B* I 64. 213. 229. 299. 302 sq. 333. 344. 396. praeterea XVII 289. XIX 274. 351. XX 118. 129. *Vit* 269. *B* II 69. 234. 247. Σαμαρεῖς et Σαμαρεῖται IX 61. 125 sq. XVII 20. 69. 342. XVIII 167. *B* II 111. Cuthaei Iudaeis inimici IX 290. X 184. XI 61. 84. 88. 114. 117 sq. 174. 303. 340—344. XII 10. 156. 257—264. XIII 74—79. 275—277. XVIII 30. 118—136. *B* I 65. II 232—246. cladibus affecti XVIII 85. 89 sq. *B* III 307—315.

Σαμαρεῖτις regio describitur *B* III 48—50. praeterea VII 103. XII 7. XIII 127. XIV 468. *A* II 43. *B* I 403. 562. II 96. 232. III 37. 309. IV 50. 449. *τὸ Σαμαρειτικόν* XVII 319.

Σαμάρων (uar. *Ζαμάρωμος*) Isachari f. II 178.

Σαμαρῶν mons Iudaeae VIII 274.

Σαμᾶς uide *Σάμαλος*.

Σαμαχώς (uar. *Συμμαχώ*) Izatis Adiabeni uxor XX 23.

Σαμβᾶς (uar. *Σαμβαβᾶς*) praefectus Samariae XI 118.

Σαμηνοί Arabes XIII 371.

Σάμιος (uar. *Σάμαιος*, *Addaeus*) Galilaeus *B* III 229.

Σαμόγα uide *Σαμαγά*.

Σάμος insula XVI 23. 62. *Σάμιοι* *A* I 162. *B* I 425.

Σαμόσατα Commagenae caput *B* VII 224. 230. ab Antonio obsessa XIV 439—447. *B* I 321 sq. 327.

Σαμούηλος 1. Alcanae f. propheta V 340. 346—351. Hebraeis praeest VI 19—31. Saulum regem facit VI 32—60. 66 sq. 77. 83—94. quo relicto regem facit Dauidem VI 101—105. 131—133. 143—155. 157—166. 220—223. moritur VI 292. 294. 332—335. 378. VII 27. 53. X 72.

— *2.* Iudaeus nobilis *B* IV 155.

Σαμούις (uar. *Σεμεΐ*, *Σούμας*) Gerae f. Sauli regis propinquus VII 207—210. 263—266. *Σιμούεις* VII 346. *Σουμούις* VII 388. *Σουμούισος* VIII 17—20.

Σαμφώ uide *Σαπφώ*.

Σαμψιγέραμος Emesorum rex XVIII 135. XIX 338—341.

Σαμψών Manochi f. V 285. Palaestinorum hostis V 290—315. moritur V 316—318.

Σαναβαλλέτης Cuthaeus satrapa Samariae XI 302. 309—312. 315. 321. templum in Garizi extruit XI 324 sq. 342. 345. XIII 256.

Σαοῦλος 1. Cisi f. Beniamita Hebraeorum rex VI 45—67. Ammanitas caedit VI 68—83. cum Palaestinis et Amalecitis bellum gerit VI 95—155. 156 sq. iterum cum Palaestinis bellum gerit VI 166—204. Dauidi insidiatur VI 205—241. 244 sq. 247. 250. 255—262. 268 sq. 272—291. 294. 309—320. mulierem uatem adit VI 327—339. 344—350. 352. in proelio cadit VI 368—377. VII 1—9. 18. 20—32. 46. 48—56. 79. 85. 87. 89. 111—117. 151. 199. 205—207. 263. 267. 294. 296. X 143. XI 112. *λόφος Σαούλου* *B* V 51.

— *2.* Hierosolymita, Agrippae regis propinquus XX 214. *B* II 418. 429. 556. 558. uar. *Σαλοῦος* et *Σκύλος*.

— *3.* Iudaeus Scythopolita *B* II 469.

— *4.* uide *Σααρᾶς*.

Σαπίθας uide *Σαπφίας*.

Σαππῖνος Herodis amicus XIV 377. *Σαπίννιος* XVI 257. *Σαπφίνιος* *B* I 280.

Σαπφίας Iesu pater *Vit* 66. *B* II 599. *Σαπίθας* *Vit* 134. *Τούφας* *B* III 450. fort. idem *Σαπφᾶς* *B* II 566.

Σαπφώ (uar. *Σαμφώ*) Iudaeae uicus XVII 290. *B* II 70.

Σαπφώρα Moysis uxor II 277. III 63.

Σάπφωρα uide *Σέπφωρις*.

Σαραβασάνης Syriae praefectus XI 12. *Σαραβαζάνης* XI 104. *Σαρωβαζάνης* XI 89. uide *Ἀβέσσαρος*.

Σάραδος Zabulonis f. II 179.

Σαραΐας uide *Σεβαῖος*.

Σαράμ Iudaeae opp. VIII 246.

Σαραμάλλας Syrus XIV 345. XV 19. *B* I 259.

Σαράσαρος uide *Σελεύκαρος*.

Σαρασᾶ opp. Sampsonis patria V 317.

Σαρδιανοί Asiae populus Iudaeorum iura seruant XIV 232. 235. 259—261. XVI 171.

Σαρδώ insula. eo Iudaei missi XVIII 84.

Σαρεφθά uide *Σαριφθά*.

Σάρης (*Ἰσσάρης* coni.) Nepthali f. II 181.

Σάρις opp. tribus Iudae VI 249.

Σαριφαῖος Iudaeus XVII 149. idem *Σεπφεραῖος* *B* I 648.

Σαριφθά (uar. *Σαρεφθά*) Phoenicae opp. VIII 320.

Σαρμάται Moesiam inuadunt *B* VII 90. 92.

Σάροδος uide *Ἄροδος*.

Σαρονία Dauidis regis soror VI 311. VII 11. 45. 61. 265. *Σουρία* VII 232.

Σάρρα 1. Abrami uxor I 151. 154. a Pharaothe abducitur I 162—165. *B* V 379. Isacum parit I 187 sq. 198. 207. 213. Ismaëlum expellit I 215—219. 236 sq. 256. 289.

— *2.* Aseri filia uar. II 183.

σάτον Hebraeorum mensura IX 85.

Σατορνῖνος 1. consularis Syriae legatus XVI 277. 280. 283. 344. 368 sq. XVII 6 sq. 24. 57. 89. *B* I 538. 541. 554. 577.

Σατορνῖνος 2. Paulinae maritus XVIII 66.
— 3. Fuluiae maritus XVIII 83.
— 4. XIX 166. uide Σέντιος.
Σάφας (uar. Σαβεύς) Iuctae f. I 147.
Σαφᾶς regis Iosiae scriba X 55. 58.
Σαφατίας Dauidis f. VII 21.
Σαφάτης 1. Galilaeae praefectus VIII 37.
— 2. Elisaei prophetae pater VIII 353. IX 33.
Σαφεὶν alio nomine Σκοπός locus prope Hierosolyma XI 329. uide Σκοπός.
Σαφθᾶ uide Σαβαθά.
Σαφωνίας uide Ζοφωνίας.
Σαχχίας (uar. Σεδεκίας) Iosiae f. Hierosolymorum rex X 102—106. a Babyloniis desciscit X 108—111. captiuus abducitur X 135—141. 145 sq. 149 sq. 154. 172. 186. 188. idem Σεδεκίας B V 391.
Σεβαῖος pontifex X 149. idem Σαραίας X 150. Ἄζαρος X 153.
Σεβάς Dauidis f. VII 70.
Σεβαστή 1. urbs Samariae ab Herode condita XIII 275. XV 246. 292. 296. 342. XVI 13. 394. XVII 320. B I 64. 118. 403. 551. II 97. 288. 292. 460. Σεβαστηνοί XX 356. 361. 364. Σεβαστηνοί milites Herodis B II 52. 58. 63. 74. quinque cohortes XIX 365. cf. XX 176. ala XX 122. B II 236.
— 2. Ciliciae opp. olim Elaeusa XVI 131.
Σεβαστός cognomen imperatorum Caesaris Octauiani et Claudii. uide Καῖσαρ, Κλαύδιος Καῖσαρ.
Σεβαστός portus Caesariensis XVII 87. B I 613.
Σεβέη (Σεβεεί) Galadenae opp. V 270.
Σέβεκος (uar. Σάβεκος) Syrorum dux a Dauide uictus VII 127 sq.
Σεδεκίας 1. propheta VIII 406 409 sq.
— 2. uide Σαχχίας.
Σεδράχης Ananiae Iudaei alterum nomen X 189.
Σεέ Iudaeus Iesu pontificis pater XVII 341. Σιέ uulgo.
Σεθί (uar. Σές) Anani pontificis pater XVIII 26.
Σεθροΐτης (uar. Σαΐτης) pagus Aegypti A I 78.
Σεκοῦνδος uide Πομπώνιος.
Σέθως et Σέθωσις A I 98—102. 231. 245. uide Ῥαμέσσης.
Σειδός Israëlita VIII 288. uar. Εἶδος, Ἶλος. uulgo Μάχειλος.
Σεινᾶος (uar. Ἀσένναιος) Chananaei f. I 139.
Σειρίς (uar. Σιριάς) regio I 71.
Σειφάρ Ammanitidis princeps VII 230.
Σελάμη Galilaeae inferioris uicus Vit 188. B II 573.
Σελάμψας uide Σαλμανάσσης.
Σέλας uide Σάλης.
Σελεύκαρος (uar. Σαράσαρος) Senacharibi f. X 23.
Σελεύκεια urbs 1. Syriae XIII 221—223. A I 207.
— 2. Babyloniae a Seleuco condita XVIII 49. 372 sq. 377. Σελευκεῖς cum Iudaeis certant XVIII 372 sq. 377.
— 3. Gaulanitidis XIII 393. 396. Vit 187. 398. B I 105. II 574. IV 2. 4.
Σέλευκος 1. Νικάτωρ dictus XII 2. XIII 267. XVIII 372. B I 99. Iudaeis ciuitatem dedit XII 119. 125. A II 39. ab eo anni computantur XII 246. 363. XIII 213.
— 2. Callinicus A I 206.
— 3. Soter Antiochi III f. XII 223. 234. XIII 389.
— 4. Antiochi Grypi f. rex mox expulsus interit XIII 366 sq.
Σελήνη Cleopatrae cognomen XIII 420.
Σελλᾶ Lamechi uxor I 63.
Σέλλημος (uar. Σέλλουσμος) Iabesi f. Israëlitarum rex IX 228 sq.
Σέλλιμος Nepthali f. II 181.
Μᾶρκος Σέλλιος Μάρκου Μαικία senator XIV 220. uar. Ἀσέλλιος. fort. Γέλλιος.
Σεμέγαρος Babyloniorum dux X 135.
Σεμεῖ uide Σαμούις, Σουμούις.
Σεμέλιος e Syriae praefectis XI 22.
Σεμεχωνῖτις et Σεμαχωνῖτις lacus describitur B IV 2 sq. praeterea V 199. B III 515.
Σεμεών (uar. Συμεών) nomen significat ἐπήκοον τὸν θεὸν γεγονέναι I 304. Iacobi f. I 304. 340. II 110—112. 117. 121. 126. eius filii II 178. tribus Σεμεωνίς IV 141. V 82. 120. 128. VII 56.
Σεμίραμις Assyria Babylonem condidit A I 142.
Γάιος Σεμπρώνιος Γναίου υἱός Φαλέρνα senator XIII 260.
Σεναάρ (uar. Σίναρον) campus Babyloniae I 110. 119.
Σενάβαρος uide Συναβάνης.
Σεναχήριμος Assyriorum rex Ezechiae regi frustra bellum infert X 1—23. B V 387 sq.

Σένναβρις (uar. *Ἔνναβρις, Γίνναβρις*) uicus prope Tiberiadem *B* III 447. IV 455.

Γάιος Σέντιος Γαΐου tribunus XIV 229. idem *Γάιος Τέντιος Γαΐου Αἰμιλία* XIV 239.

Ναῖος Σέντιος Σατορνῖνος consul XIX 166—185. *B* II 205.

Σέξτος uide *Ἀτίλιος, Καῖσαρ, Κερεάλιος, Καλουάριος.*

Σέπφ uicus Galilaeae superioris *B* II 573. cf. *Vit* 188.

Σεπφεραῖος (uar. *Σεπφωραῖος*) uide *Σαριφαῖος.*

Σέπφωρις Galilaeae opp. XIII 338. XIV 91. *B* I 170. ab Herode capta XIV 414. *B* I 304. a Romanis punita XVII 271. 289. *B* II 56. 68. *Αὐτοκρατορίς* appellata XVIII 27. Galilaeae caput *Vit* 38. a Iudaeis desciscit *Vit* 103. 123. 188. 203. 232. 346. *B* II 511. 629. 649 sq. III 30 sq. 34. 129. *Σεπφωρεῖς Vit* 124. *Σεπφωρῖται Vit* 30. 37. 39. 64. 82. 111. 233. 373 sq. 379 sq. 384. 394—396. 411. *B* II 574. 645. III 59. 61.

Σεργία tribus Romana XIV 220.

Σερέας Iudaeus X 160.

Σερεβαῖος Iudaeorum Babylone redeuntium dux XI 73.

Σεροῦγος Reu f. I 148 sq.

Σερουιανός (uar. *Σερουίλιος*) Gabinii legatus *B* I 171. idem *Σερουίλιος* XIV 92.

Γάιος Σερουίλιος Γαΐου υἱὸς Τηρετίνα Βράκχος tribunus mil. XIV 229. 238.

Πόπλιος Σερουίλιος Ποπλίου υἱὸς Στράβων XIV 239.

Πόπλιος Σερουίλιος Ποπλίου υἱὸς Γάλβας pro cos. Milesiis scribit XIV 244—246.

Σερουίλιος uide *Σερουιανός.*

Σερουίνιος corruptum XIV 220. reponendum *Σερούιος.*

Πούπλιος Σέρριος Romanus XIV 220.

Σερρῖται Palaestinorum uicini VI 323.

Σέσρανος (*Serranus*) uide *Ἀτίλιος.*

Σέσωστρις Aegyptiorum rex VIII 253. *A* II 132.

Σεφενίας sacerdos a Babyloniis interfectus X 149 sq.

Σήειρος uide *Σάειρα.*

Σῆθος Adami f. I 68 sq. 79. 83.

Σηιανός praefectus praet. Tiberio insidiatur XVIII 181 sq. 186. 250.

Σημᾶς Nochi f. I 109. eius posteri I 143—147. 150.

Σηρία (*Ἀρία* coni.) regio I 147.

Σήρων Antiochi Epiphanis dux a Iuda uictus XII 287—292.

Σιαγών locus Iudaeae a Sampsone uocatus V 303. VII 310.

Σιβᾶς Sauli libertus Memphibosthi procurator VII 115 sq. 205 sq. 263. 267 sq. 271.

Σιβάτης Hebraeus VII 23.

Σίβυλλα eius testimonium extat I 118.

Σιγώφ opp. Galilaeae inferioris a Iosepho munitum *B* II 573. cf. *Vit* 188.

Σιδηροῦν ὄρος trans Iordanen *B* IV 454.

Σιδών urbs Phoenicae I 138. 191. V 85. 89. 178. VIII 36. 320. IX 285. XI 317. XII 331. XIV 197. 203. 206. XV 95. *B* I 361. 422. II 101. 504. *Σιδώνιοι* VII 335. VIII 52. 191. 317. IX 138. XI 78. XIII 329. XVI 361. XVII 324. XVIII 153. *B* I 539. ad eos Caesaris et Antonii litterae XIV 190—195. 323. Pacorum recipiunt XIV 333. *B* I 249. Iudaeis parcunt *B* II 479. *οἱ ἐν Σικίμοις Σ.* XI 344. XII 258. 260. 262.

Σιδώνιος Chananaei f. Sidonis auctor I 138.

Σιέ uide *Σεέ.*

σικάριοι latrones Iudaei XX 186. 208. *B* II 254—257. 425. Masadam tenent *B* IV 400. 516. VII 253 sq. 261. 275. 297. 311. in Aegyptum et Cyrenas transeunt *B* VII 410—419. 437. 444.

Σικελία insula XIX 205. *Σικελικά A* I 17. *Σικελοὶ μέδιμνοι* III 321.

Σίκελλα 1. locus Iudaeae VI 310 sq. — *2.* Palaestinae opp. Dauidi a Palaestinis datum VI 322. 356 sq. 361. 367. VII 1. 7. uar. *Σέκελλα.*

Σίκιμα Chananaeorum opp. I 337. 342. II 18. IV 305. V 69. 91. 114. 233. 235. VIII 212. 225. XI 340. XII 10. XIII 255. 377. *B* I 63. 92. origine Sidonii XI 344. XII 258. 262. *Σικιμῖται* et *Σικίμιοι* I 337. 340. IV 305. V 235. 240—253. XI 312. 345 sq.

Σικιμῖται pars Madianitarum VI 140.

σίκλος nummus Hebraeorum III 194. VII 332.

Σιλανός 1. Asiae praetor XVI 168. — *2.* (*Q. Caecilius Creticus Silanus*) Syriae legatus XVIII 52.

Σίλας 1. Iudaeus Lysiadis tyrannus XIV 40.

— *2.* Agrippae I amicus XVIII 204. exercitui praefectus XIX 299. amo-

tus et interfectus XIX 317—325. 353.
Σίλας 3. Iudaeus Babylonius olim Agrippae miles *B* II 520. interfectus *B* III 11. 19.
— 4. a Iosepho Tiberiadi praefectus *Vit* 89 sq. 272. *B* II 616.
Σίλβας uide *Φλαύιος*.
Σιλβωνῖτις uide *Σιλωνῖτις*.
Σιλοῦς et Σιλώ Hebraeorum opp. sacri tabernaculi sedes V 68. 70. 72. 79. 150. 170. 343. 357. VIII 206. 267.
Σιλωά et Σιλωᾶς fons Hierosolymorum *B* II 340. V 140. 145. 252. 505. VI 363. 401. Titi aduentu uberior factus *B* V 410 sq.
Σίλων (*Pompaedius Silo*) Ventidii legatus Herodi auxilio missus ab Antigono pecunia corruptus XIV 393—395. 397. 399—412. 418. *B* I 289—299. 302. reuocatur XIV 420 sq. *B* I 309.
Σιλωνῖτις regio Peraeae contermina *B* III 47. uar. *Σιλβωνῖτις*, *Σιβωνῖτις*. intellegenda uid. Esebonitis.
Σιμούις uide *Σαμούις*.
Σίμων 1. Oniae f. cognomine *δίκαιος* pontifex XII 43. 157.
— 2. Oniae f. pontifex XII 224 sq. 229. 238. XIX 298. idem intellegendus *B* VII 423.
— 3. Mattathiae f. cognomine Thatis uel Matthes XII 266. 283. 332—334. 350. Iudaeorum praetor XII 419. 432. XIII 8—34. 91. 95. 97. 146. 155—157. 180—183. Ionathae fratri succedit. Iudaeos liberat, ethnarchae nomen accipit XII 197—217. Antiochi VI primum amicus, dein hostis XIII 223—227. *B* I 49—53. a genero Ptolemaeo occisus XIII 228 sq. 236. XX 239. *B* I 54. 61. *Vit* 3 sq.
— 4. Dosithei f. Hyrcani I legatus XIII 260.
— 5. cognomine Psellus, Iosephi historici atauus *Vit* 3 sq.
— 6. Boëthi f. ab Herode genero pontifex constitutus XV 319. 322. XVII 78. XVIII 109. 136. cf. XIX 297.
— 7. mancipium post Herodis mortem regnum affectat XVII 273—277. *B* II 57. 59.
— 8. Camithi f. pontifex XVIII 34.
— 9. Boëthi f. cognomine Cantheras pontifex XIX 297 sq. 313. cf. XX 16.
— 10. Hierosolymita legum peritus XIX 332—334.
— 11. Iudae Galilaei f. XX 102.
— 12. Iosephi pontificis pater XX 196. *B* II 567.
— 13. Gamalieli f. Pharisaeus Iosephi aduersarius *Vit* 189—196. 216. 309. idem ut uid. *Σίμων B* IV 159.
— 14. Hierosolymita contra Iosephum in Galilaeam missus *Vit* 197. *B* II 268. a Iosepho captus *Vit* 324 sq. 330. 332.
— 15. Gabarensium princeps *Vit* 124.
— 16. Iohannis Gischalensis frater *Vit* 190.
— 17. Iosephi historici miles *Vit* 137.
— 18. Sauli f. Iudaeus Scythopolita *B* II 469—476.
— 19. Essaeus XVII 346.
— 20. Essaeus alius *B* II 113.
— 21. Ananiae f. *B* II 418.
— 22. Eleazari pater *B* II 564. IV 225. uar. *Γίων*.
— 23. Cathlae f. Idumaeorum dux *B* IV 235. orationem habet *B* IV 271—282. V 249. VI 148.
— 24. Giorae f. Iudaeorum dux *B* II 521. 652 sq. IV 353. Idumaeam subigit, cum Hierosolymitis bellum gerit *B* IV 503 sq. 514—544. Hierosolyma intrat, cum Iohanne pugnat *B* IV 556. 558. 564. 573—584. V 11 sq. 21. 23 sq. 104. 169. quot milites habuerit *B* V 248. quam urbis partem tenuerit *B* V 252 sq. 266 sq. 278. 304. 309. 322. 358. 423. 440. 455. 473. eius crudelitas *B* V 527—540. VI 72. 92. 114. 148. 191. 227. 229. 326. 360. 377. 380. Romanis se tradit *B* VI 433. VII 25—36. 118. necatur *B* VII 154. 265.
— 25. Ari f. zelotarum dux *B* V 250. VI 92. 148.
— 26. Hosaiae f. miles ex Simonis caterua *B* VI 148.
— 27. Esronis f. Iudaeus nobilis *B* V 6.
— 28. magus uar. XX 142. uide *Ἄτομος*.
Σίμωνος ἔρημος VI 280. *Μάωνος* scribi solet.
Σιμωνιάς Galilaeae uicus *Vit* 115.
Σιμωνίδης idem Agrippa dictus Iosephi historici f. *Vit* 427.
Σίν mons IV 78.
Σίναιον ὄρος II 264. 283 sq. 291. 323. 349. III 1. 62. 75 sq. 95. 100. 212. 222. 286. 295. IV 43. VIII 104. 349. *A* II 25.
Σινάκης Mithridatis Parthi cognomen XIII 384.

Σίναρον uide *Σεναάρ.*
Σινώπη urbs XVI 21.
Σιριάς uide *Σειρίς.*
Σισάρης Iabini regis dux V 199. 204. a muliere occisus V 207 sq.
Σισᾶς Dauidi regi a commentariis VII 110. idem *Σουσᾶς* VII 293.
Σισέννας 1. Gabinii legatus XIV 92. *B* I 171.
— *2.* Gischalensis *Vit* 190.
Σισίνης Persa Syriae satrapa XI 12. 89. 95. 98. 104 sq.
Σίσυφος apud inferos poenas luit *B* II 156.
Σιτεννά uide *Σύαινα.*
Σιφάρ uide *Σειφάρ.*
Σιχών Amoritarum rex a Moyse caesus IV 86. 93. 96.
Σκαῦρος Pompei legatus Aristobulo fauet XIV 29—33. 37. *B* I 127—129. 132. Syriam obtinet, Arabiam aggreditur XIV 79—81. *B* I 157. 159 sq.
Σκηναί Chananaeae locus prope Sicima situs I 337.
σκηνοπηγία Iudaeorum festum III 244—247. IV 209. VIII 123. 225. 230. XI 154. XIII 372. XV 50. *B* II 515. VI 300. *σκηνοποιεῖσθαι B* I 73.
Σκιπίων 1. Karthaginem domuit *B* II 380.
— *2.* (*Metellus Scipio*) Alexandrum Aristobuli f. securi percussit XIV 125. 140. 142. 189. *B* I. 185. 195.
Σκόπας Ptolemaei V dux ab Antiocho uictus XII 131—137.
Σκοπός a Iudaeis *Σαφειν* dictus locus prope Hierosolyma XI 329. *B* II 528. 542. IV 67. V 106. 108.
Σκύθαι alio nomine *Μαγῶγαι* I 123. *A* II 269. *B* VII 90. 244. *τὸ Σκυθικόν A* I 64. *Σκυθικὸν τόλμημα B* VII 89.
Σκυθόπολις alio nomine *Βαιθσάν* V 83. VI 374. XII 348. XIII 188. decapoleos amplissima *B* III 446. a Iudaeis occupata a Pompeio liberata XIII 277. 280. 355. 396. XIV 49. 75. 88. *B* I 35. 66. 134. 156. 166. praeterea *Vit* 121. 349. *B* II 458. 466. 470. 477. III 37. 412. IV 54. 87. VII 364. *Σκυθοπολῖται* XII 183. *Vit* 26. 42. *B* II 466—468. 471 sq. IV 453.
Σκύλος uide *Σαοῦλος.*
Σόαιδος uide *Σόνδος.*
Σόαιμος 1. Ptolemaei tetrarchae pater XIV 129. idem fort. intellegendus *Vit* 52.
— *2.* Ituraeus Herodis amicus XV 185. 204 sq. 216. 227—229.
— *3.* Arabs Petraeus XVII 54. *B* I 574. uide *Σόνδος.*
— *4.* Emesorum rex XX 158. *B* II 481. 483. 501. III 68. VII 226.
Σόαρος Semeonis f. II 178.
Σοβάκχης uide *Σαβρήχης.*
Σόδομα opp. caelesti igne deletum I 174. *Σοδομῖται* ab Assyriis uicti ab Abramo liberati I 170—175. 179. 182. caelesti igne combusti I 194—203. 206. *B* IV 453. *Σοδομῖτις* lacus V 81. regio *B* IV 483—485. *Σοδομηνή* regio *B* V 566.
Σόεμος uide *Σόαιμος.*
Σολομών Dauidis regis f. V 362. VII 70. 93. 106. 158. 190. 244. 337. a patre regnum accipit VII 345—382. 383. 392. regnum firmat, sapientia excellit VIII 1—49. cum Iromo Tyrio amicitiam facit VIII 50—58. 141—149. 163. *A* I 108—115. 120. templum extruit VIII 58—129. XV 385. 398. XX 221. 228. 230. *A* II 12. 19. *B* V 137. 185. VI 269. regiam aedificat VIII 130—140. urbes munit, Pharaonis amicus VIII 150—159. rem bene gerit, gloria floret VIII 160—189. a patriis legibus desciscit, moritur VIII 190—211. memoratur VIII 212. 222. 246. 259. 278. 287. IX 196. 272. X 145. 152. XVI 181. XX 231. *A* II 132. *B* V 143. eius piscina *B* V 145.
Σεροὺιος Σολπίκιος Λεμωνία coni. XIV 220.
Σόλυμα ὄρη A I 173 sq.
Σόλυμα Hierosolyma antea uocabatur I 180. VII 67. *B* VI 438. *Σολυμῖται A* I 248.
Σολύμη Galilaeae uicus *Vit* 187.
Σολύμιος Tobiae f XII 186—189.
Σόλων Atheniensis *A* II 154.
Σόμορα opp. in confiniis Petrae Arabiae *B* IV 454.
Σόνδος Arabs XVII 54. *Σόαιμος* scribi solet ex *B* I 574. sed fort. latet *Σόαιδος* nomen, quod habes apud Waddingtonum *inscript. de Syrie* 2007. 2026. 2161.
Σόσσιος (*C. Sosius*) Syriae legatus cum Herode Hierosolyma expugnat, Antigonum abducit XIV 176. 447. 470—488. XV 1. XX 246. *B* I 19. 327. 345. 357. V 408 sq. VI 436. sex mensibus urbem cepit *B* V 398.
Σουβαναῖος Ezechiae regis amicus X 5.

Σουβᾶς rex Ammanitarum socius VII 121.
Σουδαίας pontifex X 153.
Σουμᾶς Hebraeus VII 304. *Σαμᾶς* reponendum. uide *Σάμαλος*.
Σουμοίις 1. (uar. *Σουβέης*) Beniamitarum praefectus VIII 37.
— *2.* uide *Σαμούις*.
Σούνη Ebraeorum opp. VI 327.
Σουνιεύς ex Sunio agri Attici XIV 152.
Σοῦνις Gadi f. II 182.
Σοῦος Abrami f. I 238.
Σούρης 1. Abrami f. I 241. uar. *Ἀσούρ*.
— *2.* Madianitarum rex IV 161. uar. *Ἀσούρ*.
Σουρίς Ioabi pater VII 11.
Σουρία uide *Σαρονία*.
Σοῦσα Persarum regia X 269. XI 159. 187. 204. 220. 225. 228. 280. 284. 288. 292.
Σούσακος uide *Ἴσωκος*.
Σουσᾶς uide *Σισᾶς*.
Σόφακες barbari a Sophone dicti I 241.
Σοφᾶς uide *Συφᾶς*.
Σόφων Didori f. Herculis nepos I 241.
Σπάρτη urbs Graeciae XIII 165. *A* II 225. *Σπαρτιᾶται* XIII 164. *B* I 515. 532.
Σπασίνου χάραξ olim Mesanaei I 145. XX 22. 34.
σπήλαια Galilaeae prope Arbela ab Herode expugnata XIV 415. 417. 422 sq. *B* I 304. 307 sq. 310 sq. II 573.
Στέφανος Caesaris seruus a latronibus expilatus XX 113. *B* II 228.
Στήλας (*Stella*) cognomen. uide *Ἀρούντιος*.
Στηλητῖνα Romana tribus XIV 220.
στοά philosophorum ordo *A* II 168. *στωϊκὴ αἵρεσις Vit* 12.
Στοιχεύς Agrippae I libertus XVIII 204.
Στράβων ὁ Καππάδοξ historicus laudatur XIII 286. 319. 347. XIV 35. 68. 104. 112—118. 138 sq. XV 9 sq. *A* II 84.
Στρατονίκη Demetrii Macedonis uxor *A* I 206. 208.
στρατόπεδον θεοῦ locus Chananacae I 325.
στρατόπεδον Ἰουδαίων locus Aegypti XIV 133. *B* I 191.
Στράτων 1. Beroeae Syriae tyrannus XIII 384.
— *2.* Theodoti f. Hyrcani I legatus XIV 248.
Στράτωνος πύργος 1. oppidum post Caesarea dictum XIII 312 sq. 324. 326. 395. XIV 76. XV 217. 293. 331—341. XVII 320. XIX 323. XX 173. *B* I 79 sq. 156. 196. 408—415. II 97.
— *2.* Hierosolymorum locus XIII 309. 313. *B* I 77. 80.
Στρουθίον piscina Hierosolymorum *B* V 467.
Στωϊκὴ αἵρεσις Vit 12.
Σύαινα (graece *ἔχθραν* significat) puteus ab Isaco factus I 272. *Σιτεννά* coni.
σύγκλητος senatus XIV 97. 407. 469. XIX 2. 166. 259. 263. *B* I 174. 284. 298. 346. II 205—214. IV 596. 600. senatus consulta XII 416 sq. XIII 259—266. XIV 144—148. 207 sq. 217—222. 233. 251. 253. *συγκλητικοί* XIX 250. 265. eadem *βουλὴ* dicitur XIII 164 sq. XIV 384. 388. XIX 227. 229. 235. 239. 242. 245 sq. 248. 265 sq. *βουλευταί* XIX 161. 185.
Συήνη Aegypti opp. *B* IV 610.
Συκάμινος uel *Συκαμίνων* Phoenicae opp. XIII 332.
Σύλλαιος Arabs Obodae regis procurator XVI 220. *B* I 487. cum Herode litigat XVI 275—299. 335—353. XVII 54 sq. 63. 81. 139. *B* I 574—577. 583. 605. 633. a Salome amatur XVI 220—226. 322. XVII 10. *B* I 487. 534. 566.
Σύλλας 1. dictator XIV 69. 114. *B* I 149.
— *2.* Agrippae II dux cum Iosepho confligit *Vit* 398—406.
Συμαχώ uide *Σαμαχώ*.
Συμεών 1. sacerdos Mattathiae auus XII 265.
— *2.* Gamalieli f. seditiosorum inimicus *B* IV 159. uide *Σίμων* 13.
— *3.* uide *Σεμεών*.
Συμμόβορος rex Assyriorum I 171.
συναγωγή Iudaeorum Antiochiae *B* VII 44.
Συναβάνης (uar. *Συναβάρης, Σενάβαρος*) rex Assyriorum I 171.
Συρία I 130. 174. II 32. VII 74. 101. 104. VIII 153 sq. 189. 203 sq. 260. 409. IX 92. 206 sq. 252—255. 283. X 82. 84. 86. 110. 149 sq. XI 12. 21 sq. 60. 88 sq. 101. 122. 127. 129. 167. 180. 317. 332. XII 3. 28. 169. 174. 180. 196. 201. 212. 224. 234. 385. 389. 408. XIII 35. 58. 80. 103.

116. 144. 148 sq. 154. 186. 213. 223. 254. 270. 272. 329. 351. 367. 369. 371. 386. 397. 419 sq. XIV 29. 34. 48. 82. 100 sq. 119. 123. 129 sq. 137. 156. 159 sq. 170. 209. 268. 271. 279. 294. 324. 330. 345. 396. 420. 449. 469. XV 88. 91. 198. 311. 359 sq. 405—407. XVI 141. 146. 148. 270. 280. 289. 344. XVII 6. 24. 221. 250. 286. 303. 314. 320. 355. XVIII 1 sq. 52. 88. 115. 150. 261 sq. XIX 279. 301. 326. 340. 365. XX 1. 125. 259. *Vit* 25. 30. 341. 347. 373. 410. *A* I 89. 133. 135. 143. 174. 186. 194. 206. 213. 251. 266. 276 sq. 292. 300. II 33. 48. *B* I 31. 46. 62. 127. 131. 133. 160. 176. 179 sq. 183. 187. 194. 201. 204 sq. 225. 236. 239. 248. 288. 324. 327. 346. 394. 398 sq. 425. 433. 538. 543. 554. 577. 617. II 16. 39 sq. 91. 97. 186. 239. 268. 280. 462. 478. 591. III 7 sq. 29. 35. 66. 211. 416. IV 32. 501. 609. 620. 662. V 1. 42. 520. VI 54. 317. VII 18. 43. 59. 96. 220. 367. 423. *Συρία ἡ κοίλη* I 145. 206. X 181. 220. XI 25. 27. 61. 138. 174. 303. XII 120. 129. 131. 133. 154. 175. 288. 299. XIII 65. 88. 209. 351. 355 sq. 392. XIV 34. 74. 180. 280. XV 79. 112. XVI 275. XVII 89. *A* I 179. *B* I 31 (coni.). 103. 155. 212. 366. *Σ. ἡ κοίλη καὶ ἡ ἄλλη* XIV 40. 79. *Σ. ἡ ἄνω* VIII 153. *ἡ κάτω* XII 119. *Συριακὴ ἐπαρχία B* I 157.

Σύριος Pherecydes *A* I 14.

Σύροι olim Aramaei I 144. VI 244. 254. VII 100. 124 sq. 127. VIII 39. 154. 352. bellum gerunt cum Israëlitis VIII 262. 363—388. 398—416. IX 1. 51—61. 76—87. 93. 105 sq. 159. 170. 174—184. 244—246. X 16. 222. XII 182. 292. XIII 159. 253. 267. 275. 374. 395. XIV 77. XVII 132. 355. XVIII 108. 355. 372. 374 sq. 378. XX 173. 175. 183 sq. *Vit* 52 sq. 59. 81. *A* I 137. 171. 179. *B* I 89. 205. 259. 360. II 266. 458. 461. 506. 625. III 57. IV 38. V 384. 550 sq. 556. *Σύριοι A* I 169 sq. *Σύρια γράμματα* XII 15. *συριστί* X 8.

Σύρος Mesopotamitarum rex cum Dauide bellum gerit VII 121. 124 sq.

Σύρτεις mare *B* II 381.

Συφάς (uar. *Σοφάς*) Iudaeus ex regio genere *B* IV 141.

Συχέμης Emmori f. a Iacobi filiis occisus I 337 sq. 340.

Σώας Aegypti rex IX 277.

Σωβᾶ regio VI 129. cf. *Σουβᾶς. Ὠβά.*

Σωγάνη (uar. *Σώτανις*) Gaulanitidis opp. *Vit* 187. *B* II 574. IV 2. 4. alia fortasse *Vit* 265 sq. 319. *Σωγαναῖοι* coni. *Vit* 44.

Σωκράτης philosophus *A* II 135. 263 sq.

Σωκώ opp. Iudaeae VI 170. idem *Σοχώ* VIII 246.

Σωλοφάντης (uar. *Ὀλοφάντης*) Hebraeus Manassita IV 174.

Σωμαραῖος VIII 312. rex Amarinus intellegendus est.

Σωμαρεών (*Μαρεών* codd.) Samariae antiquum nomen VIII 312.

Σώμαρος Israëlita VIII 312.

Σώπατρος Hyrcani legatus XIV 241.

Σωσᾶς Idumaeus IV 235. V 249. VI 92. 148. 380.

Σωσίβιος Tarentinus Ptolemaei II amicus XII 18. 25.

Σωσίπατρος Philippi f. Hyrcani I legatus XIV 248.

Σώτανις uide *Σωγάνη.*

Σωτήρ cognomen regum Ptolemaei XII 3. 11. Seleuci XII 223. Antiochi XIII 222.

Σώφαρος uide *Ὄφους.*

Σώφειρα Indiae regio postea *χρυσῆ γῆ* appellata VIII 164.

Σωφηνή regio VII 99. VIII 204. 259.

Σωχώ uide *Σωκώ.*

T

Ταανῦος (uar. *Ταύαος*) Nachori f. I 153.

Ταβαῖος Nachori f. I 153.

Ταβηθά uide *Δορκάδος.*

Ταγανᾶς Samariae praefectus XI 118.

τάγματα legiones *B* VI 376. *1.* tertia *B* IV 633.

— *2.* quinta *B* III 65. 310. IV 13. 445. V 42. 68. 467. VI 68. 237. VII 19. 117.

— *3.* sexta *B* II 544. VII 225.

— *4.* decima *B* III 65. 233. 289. IV 13. 87. V 42. 75. 135. 269. 484. VI 237. VII 5. 17. 164.

— *5.* duodecima *B* II 500. 510. III 65. V 41. 467. VII 18.

— *6.* quinta decima *B* III 8. 234. 324. 412. IV 13. 63. V 282. 468. VI 237. VII 19. 117.

— *7. τῶν νυκτοφυλάκων* (*uigilum*) *B* IV 645. cf. XIX 253.

Ταλίαβος uide *Ἰάναβος.*

Τάναϊς fl. I 122. *B* VII 244

Τάνις Aegypti opp. I 170. *B* IV 660.
Τάνταλος B II 156.
Τάος uide *Ἀπολλώνιος* 2.
Τάρας Italiae urbs XVII 85. *B* I 609. *Ταραντῖνος* XII 18.
Ταριχέαι opp. Galilaeae inferioris a Cassio captum XIV 120. *B* I 180. Agrippae donatum XX 159. *B* II 252. a Iosepho munitum *Vit* 96. 127. 132. 151. 156 sq. 159. 163. 168. 174. 188. 276. 280. 304. 404. 406. *B* II 573. 596. 599. 609. 633. 635. 641. a Romanis captum *B* III 445. 457. 462 — 502. 532. IV 1 sq. *Ταριχεᾶται* (*Ταριχεῶται*) *Vit* 143. 162. *B* II 597. 602. 606. 608.
Ταρσικὴ θάλασσα VIII 181.
Ταρσός Ciliciae urbs I 127. IX 208. *B* VII 238.
Ταῦροι natio *B* II 366.
Ταῦρος mons I 122. XI 314.
Τέθμωσις Aegyptiorum rex *A* I 94. 231. 241. II 16. idem *Θούμμωσις A* I 88.
Τελίθων uar. XIII 397.
Τερέντιος Ῥοῦφος Hierosolymorum praefectus *B* VII 31.
Γάιος Τεύτιος Γαΐου Αἰμιλία tribunus militum XIV 239. idem *Γ. Σέντιος* XIV 229.
Τεφθέος Galilaeus *B* V 474 sq. uide *Ἰνφθέος*.
Πόπλιος Τηδήτιος Λευκίου υἱὸς Πολλία senator XIV 220. uar. *Τιδήτιος*.
Τήμενος Argiuus Glaphyrae proauus *B* I 476.
Τηρητῖνα tribus Romana XIV 220. 229. 238.
Τήρων uide *Τίρων*.
Τιβεριάς Galilaeae opp. ab Herode Antipa condita XVIII 36—38. 269 sq. 279. XIX 338. XX 159. *B* II 168. 193. 252. Iosepho inimica *Vit* 31. 42 sq. 64. 68. 85—101. 123. 129. 134. 144. 157. 164. 188. 272. 276. 316. 318. 322. 326. 331. 368. 381. 384 sq. 389. *B* II 573. 599. 608. 614—618. 629. 632. 635. 645. III 38. 131. 135. 142. eius conditio *Vit* 346—350. a Romanis capta *B* III 445—461. 464. 537 sq. 539. IV 11. *Τιβεριεῖς Vit* 37. 64. 67. 82—107. 120 sq. 124. 143. 155. 163—175. 186. 203. 271—286. 296. 302. 305—335. 341. 345. 354. 382—392. 410. *B* II 606. 618. 639. 641. *Τιβεριέων λίμνη B* IV 456. *Τιβεριὰς λίμνη B* III 57.
Τιβέριος Καῖσαρ imperator XV 404 sq. XVIII 33. 36. 51. 55. 57. 79. 83. 89. *B* II 168 sq. 173. 178 sq. cum Parthis amicitiam facit XVIII 96—105. 106. 108. 115. 124. 126. 143. 145 sq. 158. Agrippam in uincula conicit XVIII 161—191. eius ingenium XVIII 169—178. 202. moritur XVIII 205—225. 228. 231. 234. 236. 250. 292. 294. *B* II 180. *Τιβέριος Νέρων* XVIII 33. *Νέρων Καῖσαρ* Artaxiam regno pellit XV 105.
Τιβέριος Γέμελλος Ti. Caesaris nepos XVIII 166. 187 sq. 206. 213. 215. 219. 221. 223.
Τιβέριος Κλαύδιος uide *Κλαύδιος*.
Τιβέριος Ἀλέξανδρος Alexandri alabarchae f. procurator Iudaeae XX 100. 102 sq. *B* II 220. 223. praefectus Aegypti *B* II 309. 492—497. Vespasiani partes sequitur *B* IV 616 sq. praefectus castrorum Titi *B* V 45 sq. 205. 510. VI 237. 242.
Τιγελλῖνος Neronis praefectus praetorio *B* IV 492.
Τιγράνης 1. Armeniae rex XIII 419—421. XIV 29. XV 104. *B* I 116. 127. 363.
— *2.* Artauasdis f. Armeniae rex XV 105.
— *3.* Alexandri ex Glaphyra f. Armeniae rex XVIII 139. *B* I 552. cf. 557.
— *4.* Alexandri f. a Nerone Armeniae rex constitutus XVIII 140.
Τίγρις fl. alio nomine *Διγλάθ* I 39.
Τιδήτιος uide *Τηδήτιος*.
Τιμαγένης historicus testis citatur XIII 319. 344. *A* II 84.
Τίμαιος historicus alios uituperat *A* I 16. 221.
Τιμίδιος Pompedium senatorem accusat XIX 33 sq.
Τίμιος Cyprius nobilis XVIII 131.
Τιμόθεος Ammanitarum dux a Iuda Macabaeo uictus XII 339—344.
Τιραθανά (uar. *Τιραθανά*) Samariae uicus XVIII 86. 88.
Τιριδάτης Vologasis frater Armeniae rex XX 74. *B* VII 249.
Τίρων (uar. *Τήρων*) miles Herodis filios defendit, cum filio necatur XVI 375—393. *B* I 544—550.
Τισιθέν Moysis nomen Aegyptium *A* I 190.
Τιτᾶνες uar. VII 71.
Τίτιος Syriae legatus XVI 270.
Τίτος Καῖσαρ patris Vespasiani comes *B* III 8. 64 sq. 110. 238. Iaphis potitur *B* III 298—305. primus Iotapatae moenia escendit *B* III 324. Iosephum miseratur *B* III 396 sq.

399. 408. 446. in Taricheatas mittitur *B* III 470 sq. milites alloquitur *B* III 472—484. Taricheas capit *B* III 485—503. ad Mucianum missus *B* IV 32. Gamalam ingreditur *B* IV 70 sq. Gischala capit *B* IV 87. 92—120. Caesaream proficiscitur *B* IV 130. ad Galbam missus in itinere reuertitur *B* IV 498—501. 597. Iosepho fauet. *B* IV 627. ad reliquias belli Iudaici proficiscitur *B* I 25. IV 658—663. V 1. ad Hiersolyma accedit, uirtute eximius *B* V 40—97. obsidionem praeparat *B* V 106—135. prima moenia capit *B* V 258—302. murum secundum capit *B* V 303—347. urbem et templum seruare cupit *B* I 27 sq. V 334 sq. 360. militibus stipendia distribuit *B* V 349—356. Antoniam aggredi coepit, per Iosephum pacem suadet *B* V 360—422. 408 sq. 422. capituos poena afficit *B* V 446—459. 463. Iudaeorum eruptionem uix repellit *B* V 486 sq. urbem muro cingit *B* V 491—519. opera renouat *B* V 522—526. 530. 540 sq. militum auaritiam frustra coërcet *B* V 553—561. 567. milites hortatur *B* VI 33—54. 56. Antoniam expugnat *B* VI 70—90. Antoniam diruit, per Iosephum Iudaeis pacem suadet *B* VI 93—110. transfugas recipit, iterum pacem suadet *B* VI 115—129. templum aggreditur *B* VI 130—146. 154. 163. 182. 214. templum expugnat, frustra conseruare studet *B* I 28. VI 220—284. primores exercitus in consilium adhibet *B* VI 236—243. imperator acclamatur *B* VI 316. 321. cum Iudaeis colloquitur *B* VI 323—352. urbem inferiorem uastat *B* VI 353—373. urbem superiorem capit *B* VI 374—419. 440. Hierosolyma diruit, exercitum collaudat *B* VII 1—20. in Syria uersatur *B* I 29. VII 21. 23 sq. 31. 39. 58. 63. 75. 96. 100—115. Romam uenit, triumphum agit *B* VII 116—157. 308. 450. eius in Iudaeos clementia XII 121 sq. 128. *B* I 10. Iosepho fauet *Vit* 359. 363. 416—429. *A* I 48. 50. memoratur XX 144. 250. *A* II 82. *Καῖσαρ* appellatur primum V 63, inde passim.

Τίτος Φρύγιος (repone *Τίττιος Φρούγιος*) legatus legionis quintae decimae *B* VI 237.

Τιτνοί uide *Ἰτυκαῖοι*.

Τιτνός apud inferos punitur *B* II 156.

Τομάνη (*Λοβάνη* rectius uid.) Iudaeae opp. X 81.

Τίτος Τόνγιος Τίτου υἱὸς Κροστομίνα XIV 229. 238.

τοπαρχίαι Iudaeae extant *B* III 54 sq. singulae VIII 35. XIII 102. XVII 25. *B* II 98. 167. 252. 509. 567. 652. III 48. IV 444. 504. 511. 551.

Τούθμωσις uide *Θμῶσις*.

Τουσκουλανόν Italiae XVIII 179.

Τούφας (uar. *Σάφας*) Iudaeus *B* III 450. uide *Σαφίας*.

Τοχόα (uar. *Θοκόα*) Iudaeae opp. XIII 15. fort. *Θεκώα*.

Τραϊανός legatus legionis decimae *B* III 289—305. 458. 485. IV 450.

Τράλλεις Asiae opp. XIV 245. *Τραλλιανοί* XIV 242.

Τράχων Coeles Syriae regio XIII 427. XV 343—348. 360. XVI 130. 271—276. 347. XVII 319. *B* I 398. 400. II 95. eadem *Τραχωνῖτις* I 145. XVI 285. 292. XVII 25. 189. XVIII 106. 137. XX 138. *B* II 215. 247. III 56. 510. *Τραχωνῖται* XVII 23. 26. *Vit* 54. 112. *B* III 512. 542. sagittarii *B* II 58. equites *B* II 421.

Τρεβέλλιος Μάξιμος senator XIX 185.

Τρίπολις opp. Phoenicae XII 389. XIII 279. XIV 39. *B* I 422.

Τριπολιτικός liber *A* I 221.

Τροία regio *A* I 11. *τὰ Τρωικά* *A* I 12.

Τρομεντῖνα tribus. uide *Μεντίνα*.

Τρύφων 1. uide *Διόδοτος*.

— 2. Ptolemaei Epiphanis aulicus XII 212 sq.

— 3. Herodis tonsor XVI 387. 393. *B* I 547—550.

— 4. Hierosolymitanus XX 14.

Τρωγλοδῦται II 259. *Τρωγλοδῦτις* I 239. II 213.

Μᾶρκος Τύλλιος Κικέρων consul XIV 66.

Τυράννιος Πρῖσκος Cestii praef. castrorum *B* II 531. 544.

Τύραννος Herodis equitum praef. XVI 314. 327. *B* I 527.

τυροποιῶν φάραγξ Hierosolymorum *B* V 136. 140.

Τύρος 1. urbs Phoenicae VIII 62. 76. 142. 320. IX 283. 286. X 228. XI 317. 319—321. 325. XII 331. XIII 268. XIV 62. 120. 197. 288. 290. 327. XV 95. 169. XVI 370. XVIII 150. XX 125. *Vit* 407. *A* I 117. 144. 156. 159. *B* I 147. 231. 245. 361. 422. 543. II 239. 504. III 38. *Τύριοι* VII 66. 335. VIII 50. 55. 57. 141. 143. 163. 191.

317 sq. IX 138. XIII 154. XIV 297 sq. 306. 313. 333. *Vit* 44. 373. 407 sq. *B* I 231. 238. 245. 249. 275. II 459. 478. 588. IV 105. Antonii ad eos litterae XIV 314—322. eorum fines *B* III 35. 38 sq. annales VIII 144—149. 324. IX 283—287. *A* I 107—126. 160. leges *A* I 167. purpura VIII 185. nummi *B* II 592. *Τυρίων κλίμαξ* XIII 146. *B* II 188. *ἡ πάλαι Τύρος* IX 285.

Τύρος 2. castellum Peraeae ab Hyrcano extructum XII 233.

Τυρρηνοί nunc Romani *A* II 40.

Τυφώνιος Auaris urbs *A* I 237.

Τωβίας Iudaeus Iosephi pater XII 160. *οἱ Τωβίου υἱοί* ad Antiochum Epiphanem confugiunt XII 239—241. *B* I 31 sq.

Υ

υἱοῦ Ἰούδα (uar. *Ἰουλίου*) nomen corruptum XV 72.

ὑμνῳδοί templi Hierosolymitani XX 216—218. *B* II 321.

Ὑκσώς uel *Ὑκουσώς* pastorum nomen Aegyptium *A* I 82.

Ὑπερβερεταῖος mensis Macedonum et Iudaeorum III 239. VIII 100. XII 143. *B* IV 63. 83. Tyriorum VIII 324.

Ὑπεροχίδης Aristotelis amicus *A* I 177 sq.

Ὑρκανοί natio *B* VII 245.

Ὑρκανός 1. Iosephi f. XII 186. 189—195. Ptolemaei gratiam sibi conciliat XII 197—220. bellum cum fratribus gerit, trans Iordanem castellum extruit XII 220—222. 224. 228—234. moritur XII 236.

— 2. Simonis f. pontifex a Iudaeis Iohannes dictus. uide *Ἰωάννης* 8.

— 3. Alexandri Iannaei f. pontifex XIII 407 sq. 428. 433. *B* I 109. 118. regno depulsus XIV 4—33. *B* I 120—130. a Pompeio et Gabinio restitutus XIV 37—53. 60. 73. 60. 77. 80. 82. 90. *B* I 131. 133. 142. 144. 153. 159 sq. 169. Gabinium adiuuat *B* I 175. a Caesare sacerdotio ornatus XIV 127—148. *B* I 194 sq. 199. Athenienses ei honores decernunt XIV 149—155. Antipatro frustra obnititur XIV 156—184. XV 4. *B* I 201—215. Caesaris aliorumque pro eo decreta XIV 189—228. 241. 247—255. 265. Malicho et Helici fauet XIV 276—293. 295. 299. *B* I 226. 229—237. Herodi se dedit, ab Antonio honoratur XIV 300—303. 324—329. *B* I 240—246. Antonii pro eo decreta XIV 304—318. a Parthis et Antigono sacerdotio mouetur XIV 331—354. 363. 365 sq. 379. *B* I 248—262. 268—271. in Parthyenam abducitur *B* I 273. inde reuersus ab Herode occiditur XV 11—21. 164—178. *B* I 433. uita et mores XV 177—182. praeterea XIV 387. XV 23. 41. 266. XVI 162 sq. XVIII 130. XX 242—245. 248. *B* I 437. 521. V 396. corruptum nomen XIV 99.

— 4. Herodis Chalcidis regis f. XX 104. *B* II 221.

— 5. Iosephi historici f. *Vit* 5. 426.

Ὑρκανία Iudaeae castellum XIII 417. XIV 89. XV 366. XVI 13. XVII 187. *B* I 161. 167. 364. 664.

Ὑρκάνιος mensis XII 264.

Ὑστάσπης Darii regis pater XI 31. XV 386. *B* I 476.

Ὑψικράτης historicus laudatur XIV 139.

Φ

Φάβατος Augusti seruus XVII 54 sq. *B* I 575 sq.

Φαβεῖς 1. Ismaëli pater XVIII 34. XX 179.

— 2. uide *Φοάβις*.

Φάβιος 1. centurio XIV 69. *B* I 148.

— 2. Cassii legatus Antigono fauet XIV 295. 297. *B* I 236. 239.

— 3. (uar. *Φλάβιος*) Cyrenaicae praetor XVI 169.

Φᾶδος uide *Κούσπιος*.

Φαῖδρα Herodis regis uxor XVII 21. *B* I 563.

Φακέας 1. Manaëmi f. Israëlitarum rex IX 233 sq.

— 2. Romeliae f. Israëlitarum rex IX 234. 244—247. 258.

Φαλαούς Rubenita Coris socius IV 19.

Φάλεγος (uar. *Φάλεκος*) Eberi f. I 146. 148—150. *φαλέκ* significat *μερισμόν* I 146.

Φάλεκος uide *Ἀμφικάλλει*.

Φαλέρνα tribus Romana XIII 260.

Φαληρεύς uide *Δημήτριος* 1.

Φαλλίων Antipatri frater in proelio cadit XIV 33. *B* I 130.

Φαλναγέην Dauidis f. VII 70. nomen corruptum.

Φαλούς (uar. *Φαλλούς*) Rubeli f. II 178. cf. *Φαλαούς*.

Φαννί (uar. *Φαννίτης*) Samuëli f. ultimus Iudaeorum pontifex *B* IV 155. idem *Φανάσης* XX 227.

Φάννιος Μάρκου υἱός praetor XIII 260. 265 sq.
Φάννιος pro praetore XIV 230.
Γάιος Φάννιος Γαΐου υἱός consul Cois litteras dat XIV 233.
Φανοῦηλος (h. e. graece *θεοῦ πρόσωπον*) locus prope fl. Iobaccum I 334. ibi sacrarium aedificat Hierobamus VIII 225.
Φαραθώς Ephraemitarum opp. V 274. XIII 15. *Φαραθωνῖται* V 273.
Φαράν uallis. uide *Φερεταί*.
Φάραγξ locus prope Gerara situs I 260. III 300.
Φαράς uide *Φρουρᾶς* 2.
Φαραώ apud Aegyptios regem significat VIII 155.
Φαραώθης Aegypti rex I 163. II 39. 75 sq. 89. 117. 187. 271. 277. 299. 304. 307. 309. 313. IV 44. Solomonis socer VIII 21. 159. *Φαραώνης* VIII 151. *Φαραῶθαι* omnes Aegypti reges uocabantur VIII 155—159. *Φαραών* VIII 200. 202 sq. *Φαραώ* *B* V 379.
φαρές graece *κλάσμα* significat X 244.
Φάρεσος Iudae f. II 178.
Φαρισαῖοι Iudaeorum secta quid doceant XIII 171 sq. XVIII 11—15. 17. 23. *B* II 119. 162. 166. Iohannis Hyrcani inimici XIII 288—299. Alexandrae amici XIII 401. 406. 408—415. *B* I 110. 112. memorantur XV 3. 370. XVII 41. 44. 46. XVIII 4. *Vit* 10. 12. 21. 191. 197. *B* I 571. II 411.
Φαρμουθί mensis Aegyptiorum II 311.
Φαρνάκης Mithridatis VI f. XIV 53.
Φάρος insula Aegypti XVI 144. *B* IV 613. V 169.
Φασαηλίς opp. ab Herode conditum XVI 145. XVII 189. 321. XVIII 31. *B* I 418. II 98. 167.
Φασάηλος 1. Antipatri f. Herodis frater XIV 121. 158—161. 278. 282 sq. 294—296. 302. 335—350. 365—369. 371. 379. XV 12 sq. XVI 144. XVII 257. XVIII 130. *B* I 181. 203. 206. 214. 224. 228. 236 sq. 242. 251. 253 sq. 259—261. 269—272. 274 sq. 277. 418. II 46.
— *2.* Herodis regis ex Pallade f. XVII 21. *B* I 562.
— *3.* Phasaëli f. XVII 22. XVIII 130 sq. 138. *B* I 566. idem intellegendus XIV 371. XVI 196. *B* I 275.
Φασάηλος turris ab Herode Hierosolymis extructus XVI 144. XVII 257. *B* I 418. II 46. 439. describitur *B* V 166—169. a Tito seruatur *B* VII 1.
Φασηλῖται populus Lyciae *B* I 428.
Φαῦστος uide *Κορνήλιος*.
Φεβρουάριος mensis XIII 260. XIV 222. XVI 172.
Φεθρώσιμος uide *Πεθρώσιμος*.
Φειδίας Atheniensis XIX 8.
Φεισών fl. a Graecis Ganges dictus. *πληθύν* graece significat I 38.
Φέλλης Tyri rex *A* I 123.
Φέλτιος Lisi f. Sauli regis gener VI 309. idem *Ὀφέλτιος* VII 26.
Φέννανα Alcanae Leuitae uxor altera V 342.
Φερεκύδης Syrius philosophus *A* I 14.
Φερεται (uar. *Φαράν*) uallis Idumaeae *B* IV 512.
Φερώρας Antipatri f. Herodis frater XIV 121. 419. 450. 464. XV 184. 186. *B* I 181. 308. 325. 342. ab Augusto tetrarcha appellatus XV 363. *B* I 483. 559. filiis Mariamae infensus, Herodi aduersatus, Antipatri amicus XVI 66—77. 194—200. 206. 208 sq. 213. 217. 223—228. 256. 267. 269. 321. XVII 14. 16. 18. 22. 33. 34 sq. 42 sq. 46—76. 80. 85. 121. *B* I 475. 483—487. 498. 502—508. 538. 545. 554. 557. 561. 565. 567—572. 578—598. 601. 609. 638. eius filii XVI 228. XVII 322. *B* I 484. II 99.
Φῆλιξ Pallantis frater Iudaeae procurator XX 137. 142—144. 161—164. 168—178. 182. 194. 197 200. *Vit* 13. 37. *B* II 247. 252. 260. 263. 270. *Κλαύδιος Φῆλιξ* XX 137, nisi erratum est. cf. Tacit. hist. V 9.
Φῆστος uide *Πόρκιος*.
Φιάλη fons Iordanis *B* III 509—511. 513.
Φιδέας Axiorami f. pontifex X 153.
Φιχόλα (uar. *Φιχόλα*) Iudaeae uicus XII 160.
Φίκολος uide *Φίλοχος*.
Φιλαδέλφεια opp. Coeles Syriae in finibus Peraeae *B* I 60. 129. 380. II 458. III 46. *Φιλαδελφεῖς* XIII 235. *Φιλαδελφηνοί* XX 2 sq. *Φιλαδελφηνή* *B* III 47.
Φιλάδελφος Ptolemaei II cognomen XII 11. 118. *A* II 45.
φιλέλλην Aristobuli regis cognomen XIII 318.
Φιλιππίων Ptolemaei Mennaei f. a patre interfectus XIV 126. *B* I 185 sq.
Φίλιπποι Macedoniae opp. XIV 301. 310 sq. *B* I 242.

Φίλιππος 1. Amyntae f. Macedo XII 354. *B* II 360. a Pausania occisus XI 304. XIX 95.
— *2.* Demetrii f. Macedo XII 414.
— *3.* ab Antiocho Epiphane regni procurator constitutus ab Antiocho Eupatore occiditur XII 360. 379—386.
— *4.* Antiochi Grypi f. partem Syriae obtinet, cum fratribus bellum gerit XIII 369. 371. 384—391.
— *5.* Sosipatri pater XIV 248.
— *6.* Herodis regis ex Cleopatra f. Trachonis tetrarcha XVII 21. 80. 146. 189. 219. 303. 318 sq. XVIII 27 sq. 106. 114. 137. 237. XIX 351. XX 138. *B* I 562. 602. 646. 668. II 14. 83. 94 sq. 167 sq. 181. 247. III 512. Caesaream condidit XVIII 28. XX 211. *Vit* 47. 74. *B* II 168. III 443. VII 23.
— *7.* Iacimi f. Agrippae II dux XVII 30. *Vit* 46—61. 74. 177. 179—184. 407—409. *B* II 421. 556. IV 81.
— *8.* Galilaeus ex Ruma *B* III 233.
Φίλιστος rerum Sicularum scriptor *A* I 17.
Φιλομήτωρ cognomen Ptolemaei sexti XIII 62. XX 236. *A* II 49. 51.
Φιλοπάτωρ cognomen Ptolemaei quarti XII 130 sq. 158.
Φιλοστέφανος ὁ τακτικός Ptolemaei Lathuri dux XIII 340 sq.
Φιλόστρατος rerum Indicarum et Phoeniciarum scriptor laudatus X 228. *A* I 144.
Φίλοχος Abimelechi dux I 263. *Φίκολος* coni.
Φίλων 1. maior Iudaeorum res scripsit *A* I 218.
— *2.* a Iudaeis Alexandrinis ad Gaium missus XVIII 259 sq.
Φινέας 1. Clusothi f. Idumaeorum dux *B* IV 235.
— *2.* custos sacri aerarii *B* VI 390 sq.
Φινεές 1. (uar. *Φινεέσης, Φινές*) Eleazari f. uirtute insignis IV 152—154. 159. 162. V 104 sq. 111. 114. pontifex V 119 sq. 159. 361. VII 110. *Φιναάσης* VIII 11 sq.
— *2.* Eli pontificis f. in proelio occidit V 338. 354. 356. 360.
Φιχόλα uide *Φικόλα.*
Φλάβιος Λευκίου Λεμωνία senator XIV 220.
Φλάβιος (uar. *Φάβιος*) Cyrenarum praetor XVI 169.
Φλάκκος Syriae legatus XVIII 150—154.
Φλαύιος Σίλβας Iudaeae legatus Masadam excidit *B* VII 252. 275—279. 304—407.
Φλῶρος uide *Γέσσιος.*
Φοάβις (uar. *Φάβης*) Iesu pontificis pater XV 322. cf. *Φάβεις.*
Φοῖβος Agrippae II amicus *B* II 524. 526.
Φοίνικες natio VIII 142. 144. 262. IX 265. X 222. XI 330. XIII 395. *A* I 8. 10. 28. 63. 70. 106. 112. 127. 137. 143. 155. 169. 215. II 1. 17 sq. *B* II 380.
Φοινίκη regio I 138. VII 74. 101. IX 283 sq. X 220. XI 21 sq. 25—27. 60. 89. 101. 127. 129. 138. 167. XII 28. 154. 169. 175. 224. XIII 65. 87. 148. 223. 350. XIV 209. 290. 468. XV 333. XVI 285. *Vit* 31. *A* I 61. 99. 133. 135. 143. 194. II 116. *B* I 345. 409. III 35. 416. VII 39. *Φοινικικὴ ἀρχαιολογία* I 94. *Φ. ἱστορία* X 228. *A* I 112. *Φοίνισσα γλῶσσα A* I 173.
Φοντήιος Ἀγρίππας consularis legatus Moesiae *B* VII 91.
Φοράς fl. alio nomine Euphrates, graece significat *σκεδασμὸν ἢ ἄνθος* I 39.
Φορτουνᾶτος Agrippae I libertus XVIII 247.
Φουᾶς uide *Φρουρᾶς.*
Φούδης (uar. *Φούτης*) Chami f. Libyum auctor I 132.
Φουλβία Romana XVIII 82 sq.
Φοῦλος Assyriorum rex IX 232.
Φούριος centurio XIV 69. *B* I 149.
Αὖλος Φούριος Αὔλου υἱὸς Τέρτιος XIV 239.
Φούτη Africae regio fiumini cognomini uicina I 133.
Φούτης uide *Φούδης.*
Φοῦτοι Africae incolae I 132.
Φραατάκης Phraatis f. Parthorum rex XVIII 39—43.
Φραάτης Parthorum rex XV 14. 18 sq. a filio necatur XVIII 39—42.
Φρηγδίακον (*Betriacum*) opp. Galliae cisalp. *B* IV 547.
Φριτιβανίτης et *Φριτοβανίτης* Aegyptius sacerdos *A* I 289. 295.
Φρόντων Titi Caesaris amicus captiuorum causas cognoscit *B* VI 416. 419.
Φρόντων Ἑτέριος (*Ἀτέριος*) praefectus militum Alexandrinorum *B* VI 238. 242.
Φρουρᾶς 1. Isachari f. II 178. uar. *Φουρᾶς* et *Φουᾶς.*
— *2.* Gedeonis famulus V 219. *Φαράς* coni.

φρουρεῖς Iudaeorum sacrum XI 295.
Φρύγες olim Thygrammaei I 126.
Φρυγία XII 147. 149. *B* IV 632. *ἡ μεγάλη* XVI 23.
Φρύγιος uel *Φρούγιος* uide *Τίτος*.
Φυγμαλίων uide *Πυγμαλίων*.
Φυλιστῖνος Mesraei f. Palaestinorum auctor I 136.
Φύσκων uide *Πτολεμαῖος* 7.
φῶτα Iudaeorum sacrum XII 325.

X

Χάαλλις (uar. *Σάλλις*) Idumaeae uicus *B* III 20.
Χάβαθος (uar. *Ὀχόβατος*) Iosaphati regis dux VIII 397.
Χαβερσαβᾶ uide *Καφαρσαβᾶ*.
Χαβωλών (uar. *Χαβαλών*, *Χαβουλών Ζαβουλών*) Galilaeae uicus *οὐκ ἀρέσκον* significat VIII 142. *Vit* 213. 227. 234. *A* I 110. *B* II 503. III 38.
Χαγείρας uide *ἀγίρας*.
Χαιρέας 1. Iudaeus XIV 222.
— 2. uide *Κάσσιος*.
Χαιρήμων rerum Aegyptiacarum scriptor *A* I 288—292. refutatur *A* I 293—303. II 1.
Χαλαμάς Syrorum Transeuphratenorum rex VII 127 sq.
Χαλδαῖοι olim Arphaxadaei I 144. 151. 157—159. 168. X 40. 183. 187. 194 sq. 198 sq. 203. 223. 234 sq. XI 91. 330. *A* I 8. 14. 28. 71. 128 sq. 131. 133. 138. 143. 160. 215. II 1. *B* II 112. *Χαλδαία* Abrami patria I 152. 154. *Χαλδαϊκαὶ ἱστορίαι* X 219. *Χαλδαϊκά* X 20. *A* I 142.
Χάλεβος Hebraeus ex Iudae tribu populi tumultum sedat III 308. V 126.
Χάλκεος (uar. *Χάρκεος*) Hebraeus sapientia insignis VIII 43.
Χαλκίς opp. sub Libano situm XIV 40. 126. XIX 277. 338. 353. XX 15. 103. 138. 158. *B* I 185. II 217. 221. 223. 247. *Χαλκιδική* VII 226.
Χαμᾶς Nochi f. I 109. 130 sq. 134. 142.
χαναίας (uar. *χαναναίας*) sacerdotes uocant Iudaei III 151.
Χαναναία post Iudaea I 134. ab Abramo possessa I 154. 157. 160. 169. 186. 191. 278. 325. II 95. 111. 170. 194 sq. 200. 213. 318. 323. III 87. 265. 280. 303. 305. 313. IV 67. 189. V 56. 62. 126. 128. VIII 61. *Χαναναῖοι* I 185. 237. 265. 277. 299. 337. 345. II 118. III 300 sq. 308. IV 1 sq. 6. 9 sq. 102. 116. 167. 173. 199 sq. 300. 305. 315. 325. ab Hebraeis subacti V 3. 5. 12. 21 sq. 49—68. 71 sq. 77. 90. 107 sq. 120 sq. 129. 133 sq. 140. 155. 176. 179. 198. 201. 205. VI 30. VII 61. 68. VIII 160. 162. IX 207. 243. *B* IV 459. VI 438 sq.
Χαναναῖος Chami f. Chananaeorum auctor I 134. 138. 142. V 88 sq.
Χαραβίν (uar. *Καφαραβίν*) Idumaeae superioris opp. *B* IV 552.
Χάραδρα XIII 375. uide *Γάραδρα*.
Χάρης Gamalensium princeps *Vit* 177. 186. *B* IV 18. 68. uide Waddington *Inscript. de Syrie* 2112.
Χάριτες sacrum habent Athenis XIV 153.
Χάρμισος Rubeli f. II 178.
Χαρρά Mesopotamiae opp. I 152. 285. *Κάρρα* I 244.
Χάρων numen XIX 358.
Χασφομάκη Galadenae opp. XII 340.
Χαφαρσαβά uide *Καφαρσαβᾶ*.
Χάψεος Iudaeus XIII 161.
Χέβρων Aegypti rex *A* I 94.
Χεβρών opp. uide *Ἑβρών*.
Χειδῶνος ἄλων locus Iudaeae VII 81.
Χείρωμος Vriae f. artifex aerarius VIII 76 sq. 88.
Χέθιμα Cyprus insula et *Χέθη* maris insulae et litora ab Hebraeis uocantur I 128.
Χέθιμος filius Iauani Cypri auctor I 128.
χεθομένη (*χεθόνη* coni.) uestis sacerdotalis. *χεθόν* (*χεθών*) *τὸ λίνον* Iudaei uocant III 153.
Χέλβης Abdaei f. Tyriorum iudex *A* I 157.
Χελκας Iudaeus *B* V 6. *Χελκίας* coni.
Χελκίας 1. Iudaeus Oniae f. a Cleopatra exercitui praeficitur XIII 284—287. 349. 351.
— 2. uide *Ἑλκίας* 2.
— 3. uide *Ἐλιακίας*.
Χελλίων Abimelechi f. Hebraeus V 318 sq.
Χερουβεῖς animalia alata sacrae arcae custodes III 137. VII 378. VIII 72 sq. 103.
Χέσλοιμος Mesraei f. I 137.
Χέτουρα uide *Κάτουρα*.
Χετταῖοι VI 311. VII 301.
Χετταῖος Chananaei f. I 139.
Χέφθωμος Mesraei f. I 137.
Χίος insula XVI 18. *Χῖοι* XVI 26.
Χόδαμος Ismaëli f. I 220. *Χόδαδος* coni.
Χοδολάμορος Assyriorum rex I 173.

Χοιρίλος poëta laudatur *A* I 172. 175.
Χοσβία mulier Madianitis a Phinea necata IV 141. 153.
Χουσαῖοι Aethiopes I 131.
Χουσαῖος Chami f. Aethiopum auctor I 131. 134.
Χουσάρσαθος (uar. *Χούσαρθος*) Assyriorum rex Hebraeos premit V 180. 183.
Χουσίς Dauidis amicus VII 203 sq. 216—221. 246—252.
Χουθαῖοι Persae Samariam obtinent, inde orti Samaritae IX 288. 290. X 184. XI 19 sq. 84—88. 302. a Iohanne Hyrcano subiguntur XIII 256. *B* I 63. *Κουθαῖοι* XIII 256. cf. *Σαμαρεῖται.*
Χούθης et *Χουθᾶς* regio et flumen Persidis IX 279. 288. *Χουθία* regio XI 85.
Χριστιανοί XVIII 64.
Χριστός uide *Ἰησοῦς* 9.
χρυσίον auri pretium diminutum *B* V 550. VI 317.
Χρυσῆ γῆ Indiae olim Sophira VIII 164. 176.
Χωβαρεῖς Iudaeus *B* V 6.
Χώρανος (uar. *Χώραμος*) Iudaeae locus VII 207.

Ψ

Ψελλός Simonis cognomen *Vit* 3 sq.
ψευδαλέξανδρος Iudaeus XVII 337 sq. *B* II 110.
ψευδοπολίχνιον B IV 552.
ψευδοπροφήτης 1. Sedecias VIII 406.
— *2.* Aegyptius *B* II 261—263. cf. XX 169—172.
— *3.* a tyrannis populo immissus *B* VI 285.
Ψήφινος πύργος B V 55. 133. 147. 159. describitur *B* V 159.
Ψονθονφάνηχον nomen a rege Aegyptio Iosepho inditum significat *κρυπτῶν εὑρετήν* II 91.
ψυχή de anima sententia Essenorum *B* III 154—158. Iosephi *B* III 372—375. Titi *B* VI 46—48. Eleazari *B* VII 340 sq.

Ω

Ὠβά opp. Damascenum I 178.
Ὠβάδαρος (uar. *Ὠβάδαμος*) Leuita VII 83 sq.
Ὠβεδίας Achabi regis procurator VIII 329 sq. 335. IX 47.
Ὠβήδης 1. (h. e. graece *δουλεύων*) Boozi ex Rutha f. Dauidis regis auus V 336. VI 157.
— *2.* uide *Ὠδήδας.*
Ὦγης Geladenae rex a Moyse deuictus IV 96—98.
Ὠγύγη δρῦς locus prope Hebronem I 186. cf. *B* IV 533.
Ὠδαίας Neriae f. pontifex X 153.
Ὠδηδᾶς (uar. *Ὠβηδάς*) propheta IX 248.
Ὠκεανός B II 363. 371. 374. 378. III 107.
Ὦρ Aegypti rex *A* I 232. cf. *Ὧρος.*
Ὠρηβος Madianitarum rex V 227.
Ὧρος Aegypti rex *A* I 96. cf. *Ὦρ.*
Ὠρυβδα (uar. *Ὄρυβα*) Arabum opp. XIV 18.
Ὠρωναίν uide *Ὀρωναίμ.*
Ὠσαβέθη (uar. *Ἰωσαβέθ*) Iodae pontificis uxor IX 141.
Ὠσῆος uel *Ὠσῆς* Israëlitarum rex IX 258—260. a Salmanasse Assyrio captiuus abductus IX 277—280. X 183.
Ὠσᾶς (uar. *Ὀλσᾶς*) Elani regis amicus VIII 308.
Ὦφρης uide *Ἐώφρης.*
Ὦχος Madianitarum rex IV 161.

SCRIPTORES

QUORVM TESTIMONIO IOSEPHVS VTITVR HI SVNT

Αγαθαρχίδης.
Ἀκουσίλαος.
Ἀλέξανδρος 19.
Ἀπίων.
Ἀπολλόδωρος.
Ἀρισταῖος.
Ἀριστοφάνης.
Ἀσίνιος.
Βηρωσός.
Δημήτριος 1.
Διοκλῆς.
Δῖος
Ἑκαταῖος 1.
Ἑκαταῖος 2.
Ἑλλάνικος.
Ἕρμιππος.
Ἑρμογένης.
Ἑστιαῖος.
Εὐήμερος.
Εὐπόλεμος.
Ἔφορος.
Ζωπυρίων.
Ἡρόδοτος.
Ἡρώδης 1.
Ἡσίοδος.
Θεόδοτος.
Θεόφιλος.
Θεόφραστος.
Θουκυδίδης.
Ἱερώνυμος 1.
Ἱερώνυμος 2.
Κάστωρ.
Κλέαρχος.
Κλεόδημος siue *Μάλχος.*
Κόνων sine *Κόμων.*
Τίτος Λίβιος.
Λυσίμαχος.
Μάνεθως.
Μεγασθένης.
Μένανδρος 1.
Μνασέας.
Μῶχος.
Νικόλαος.
Ὅμηρος.
Οὐεσπασιανός
Πολύβιος.
Ποσειδώνιος.
Σίβυλλα.
Στράβων.
Τιμαγένης.
Ὑψικράτης.
Φιλόστρατος.
Φίλων.
Χαιρήμων.
Χοιρίλος.

Lipsiae, typis I. B. Hirschfeldi.

GTU Library
2400 Ridge Road
Berkeley, CA 94709
For renewals call (510) 649-2500
All items are subject to recall

GTU LIBRARY
3 2400 00576 5015

DATE DUE

DEMCO, INC. 38-2931

GTU Library
2400 Ridge Road
Berkeley, CA 94709
For renewals call (510) 649-2500
All items are subject to recall